٢٨ی گەلاوێژ ٥٨
ژینۆسایدی نامرۆڤانە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان
کۆکردنەوە و ئامادە کردنی:
ڕەحمان نەقشی
شەهیدان
٣٨

ناوەڕۆک

بابەتی: ٢٠١٧: لاپەڕەی: ٧

١- قسەکانی د. ئاسۆ حەسەن زادە جێگری سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە کۆڕیادی ٢٨ی گەلاوێژدا

٢- بیست و هەشتی گەلاوێژ، ڕۆژی بەرەنگاری نەتەوەیی خەڵکی کوردستانە .... عەبدوڵڵا موهتەدی

٣- بەرگری لە خەڵخاڵی باوک یان خەڵخاڵی تاوابنار؟ .... ن: مستەفا زاهیدی

٤- پەلاماری ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ بۆ سەر کوردستان لە سەر بەستێنی کام بارودۆخدا روویدا

٥- ٣٨ ساڵ بە بێدەنگی و لاری! .... خالید محەممەدزادە

٦- ٢٨ی گەلاوێژ هێمای خۆراگری کوردستانی ڕۆژهەڵاتە .... فۆئاد شێربەیگی

٧- جیهادی سپی .... کەریم پەرویزی

بابەتی: ٢٠١٦: لاپەڕەی: ٣١

٨- ڕۆژژمێری داگیرکردنی وڵاتێک .... ئامادە کردن: مستەفا زاهیدی

٩- ٢٨ی گەلاوێژ فەرمانێک بۆ خەساری کۆمەڵایەتیی درێژخایەن .... چەکۆ ئەحمەدی

١٠- "فەرمان" دژ بە کوردان .... ڕەزا محەممەدئەمینی

١١- ٢٨ی گەلاوێژ و فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر کوردستان (وتووێژ) .... ئیمان موردووەیسی

١٢- لە ٢٨ ی گەلاوێژ دا، دەستی کورد کوژیی فاشیزمی فارس لە قوڵی خومەینیەوە هاتەدەر ..... عیرفان ڕەهنمود

١٣- ٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی هێرشی داعشەکانی ئێران بۆ سەر خەڵک و خاکی کوردستان .... ئاسۆ ڕوانسەری

بابەتی: ٢٠١٥: لاپەڕەی: ٥٨

١٤- سی و شەش ساڵ جینایەت لە پێناو کپ کردنی دەنگ .... سامان ریشەساحێب

١٥- جیهادە یان جینایەتە؟! .... مەلا برایمی مەجیدپور

١٦- خوێنی لاوانی کورد لە شووشەی زوحاکانی کۆماری ئیسلامیدا .... جەمال نەجاری

١٧- جیهادی خومەینی لەدژی گەلی کورد و جینایەتەکانی خەڵخاڵی لە کوردستان .... ن: ئیبراهیم قاسمی زاد .... وەرگیڕان: ڕووش

بابەتی: ٢٠١٤: لاپەڕەی: ٧٥

١٨- ٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی ڕاگەیەندرانی شەڕی بێ کۆتایی لە دژی خەلکی رۆژهەلاتی کوردستان ..... قادر وریا

١٩- فەرمانی جیهادی خومەینی و مێژوویەک لە قوربانیدان .... هیوا میرزایی

٢٠- ٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژێک کە کورد بە "کافر"ڕاگەیەنرا .... مەجید حەقی

٢١- عەبدوڵلا موهتەدی: خۆراگری لە بەرابەر ئەو هێرشەدا ،لاپەڕەیەکی پڕ لە شانازی و گەشە و هەمیشە لە مێژووی ئێمەدا دەمێنێتەوە

بابەتی: ٢٠١٣: لاپەڕەی: ٩٣

٢٢- ئاورێک لە فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوەی کورد لە کوردستانی ئێران .... ناسر ساڵحی ئەسڵ

٢٣- ٢٨ی گەلاوێژ، ساڵرۆژی حوکمی «جیهاد»ی خومەینی لە دژی خەڵکی کوردستان ..... کوێستان فتووحی

٢٤- ٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوەکەمانە .... کەماڵ گروێسی

٢٥- بەبۆنەی٣٣ هەمین ساڵی فەتوای خومەینی. .... لوقمان زەهرایی

٢٦- ٢٥ی گەلاوێژ، خۆڕاگری هەمەلایەنەی خەڵکی کوردستان لەدژی هێرشی کۆماری ئیسلامی سازدان: سامان ریشەساحێب

٢٧- جینایەتێکی سامناک .... عەبدوڵلا حەسەن زادە

٢٨- ناو و ناوبانگی ٥٩ شەهیدی تێکۆشەری خەڵکی مەهاباد .... ئامادە کردنی رەحمان نەقشی

٢٩- پەنجا و نۆ گەڵای وەریو! .... هەیاس کاردۆ

بابەتی: ٢٠١٢. لاپەڕەی: ١٢٤

٣٠- وەستانێک لە سەر هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ کوردستان .... فەرامەرز سجیم

٣١- هێرشی یەکەمی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان (٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨)ە

٣٢- شەڕی ٢٤ رۆژەی شاری سنە، دەسپێکی قۆناغی دووهەمی بەرەنگاری نەتەوەیی لە کوردستان ... فواد محەممەدی

٣٣- مانگی گەلاوێژ و بیرەوەرییە خۆش و ناخۆشەکانی .... قادر وریا

٣٤- ٢٨ی گەلاوێژ. رۆژی فەرمانە بەدناوەکەی خومەینی .... ئەحمەد مەکلاوەیی

٣٥- ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی بەرگریی نەتەوەیی .... هاشم ڕەزایی

٣٦- جیهادی جەللادێک بە دژی نەتەوەیەکی ئازادیخواز

٣٧- ٢٨ی گەلاوێژ، سی و سێ ساڵ لە داگیرکەریی .... هیرش عەلیزادە

٣٨- کۆمەڵکوژی لە کوردستان لەزاری شایەتحاڵان و لە دووتوێی ئامارەکاندا .... بەهمەن دێهقان

٣٩- عەبدوڵلا حەسەن زادە: لەبەر ئەوەی خومەینی مەقامێکی مەزهەبیی هەبوو ئەو بڕیارە بە فتوا تەعبیر کرا

٤٠- ئیبراهیم عەلیزادە: مادەی هەشت خاڵیی شاری سنە لەژێر کاریگەری کۆمەڵەی کۆمۆنیستدا نووسراوە

٤١- د. نووری زادە: خومەینی کەسێک نەبوو کە پابەند و باوەڕی بە مەسەلە دینییەکان یان بێت

٤٢- مستەفا هیجری: مەسەلەی تەجزیە تەڵەبیش بەشێکە لەو تۆمەتانەی حکوومەتی خومەینی

٤٣- مامۆستا حەسەن ئەمینی: فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر خەڵکی کوردستان، هەم بڕیارێکی مەزهەبی بووە و هەم بڕیارێکی سیاسی

بابەتی: ٢٠١١ - ٢٠١٠: لاپەڕەی: ١٨٦

٤٤- فەتوای خومەینی و جینۆسایدێکی بەردەوام .... تەوار شەریفی

٤٥- فەتوای ئیمام خۆمەینی؛ سەرچاوە، پاڵپشت، کارتێکەری و ڕوانگەی ئێمرۆی مریدەکانی .... سدێق بابایی

٤٦- فەرمانی جیهاد دژی گەلی کورد لەلایەن خومەینی .... فەتاح ئەحمەدی
٤٧- ٢٨ی گەلاوێژو ژینۆسایدی نامرۆڤانە .! .... ناسر ساڵحی ئەسڵ
٤٨- ٢٨ی گەلاوێژ بیرەوەرییێکی تاڵ لە مێژووی کورد لە کوردستانی ئێران .... عەلی بەهرامی
٤٩- ڕەواییدان بەکوشتاری کوردستان بە در کردنی فتوایەک .... ماڵپەری کوردیش پرسپکتیف

بابەتی: ٢٠٠٩: لاپەڕەی: ٢١٢

٥٠- بە دڵی خۆش و ورەی بەرز بەرەوپیری رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ بچین .... عبدالله مهتدی
٥١- لە بەرەبەری ٢٨ گەلاوێژدا .... حسەین یەزدانپەنا
٥٢- ٢٨ی گەلاوێژ، رۆژی وەستانەوە و خۆڕاگری .... خالید سیادەت
٥٣- ٢٨ی گەلاوێژ رۆژی دەستپێکردنی موقاوەمەتێکی سەربەرزانە بەرانبەر بە هێرشێکی جینایەتکارانە
٥٤- ٢٨ی گەلاوێژ هێمای هاوپشتیی نەتەوەیی گەلی کورد .... ئەنوەر ئەسەدزادە
٥٥- ٢٨ی گەلاوێژ رۆژی بەرەنگاری و هاوپشتی نەتەوەیی گەلی کورد بە دژی کۆماری ئیسلامی ..... فواد کوردپوور
٥٦- ٢٨ی گەلاوێژ، دەرسەکانو ئەزموونەکان .... کاوە فەتاحی
٥٧- ٢٨ی گەلاوێژ، مێژووی دروستکردەوە .... باران سەلیمی
٥٨- پاش هەڵبژاردنی سەرکۆماریی لە ئێرانو راڤەیەک .... ئارام. مەریوان
٥٩- کوشتاری ساڵی ٦٧، پەڵەیەکی رەشی نێوچاوانی رێژیم .... حەسەن سەلیمی

بەیاننامەی حیزبەکان: لاپەڕەی: ٢٤٢

٦٠- بەیاننامەی هاوبەشی سێ پارت و ڕێکخراوی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان
٦١- ڕاگەیاندراوی هاوبەشی حیزبی دێموکرات و کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران
٦٢- بەیاننامەی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان بەبۆنەی ساڵڕۆژی هێرشی ڕژێم بۆ سەر کوردستان
٦٣- ڕاگەیەندراوی دەست بەکار بوونی کەمپەینی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان
٦٤- داخویانی کەمپەینی حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە بۆنەی ٢٨ی گەلاوێژ
٦٥- بەیاننامە: ناوەندی پێشەوا

٦٦- ٢٨ی گەلاوێژ" ڕاگەیاندنی ڕۆژی ماتەمینیی گشتی لە سەرانسەری کوردستان
٦٧- ڕاگەیەندراوی سازمانی خەبات کوردستانی ئێران
٦٨- لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژدا چ بکرێت؟ چ ناوێک بۆ ئەو ڕۆژە دیاری بکرێت؟
٦٩- بە مەبەستی مانگرتنی گشتی لە یادی ٣٢ ساڵەی فەتوای خومەینی لە دژی نەتەوەکەمان
٧٠- ٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی پەرچڵانەوەی مرۆڤ کوژی ڕژێمی کۆماری ئیسلامی ..... کۆمەڵەی مافی مرۆڤی کورد – ئوروپا
٧١- ڕاگەیاندنی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران
٧٢- بەیاننامەی دەفتەری سیاسیی حدکا
٧٣- پەیامی کومیتەی ناوەندی کۆمەڵە
٧٤- با ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی قەتڵ و عامی گەلەکەمان لە یاد نەکەین. بەیاننامەی پارتی سەربەستیی کوردستان.
٧٥- شەڕی قڕکردنی کورد لەلایەن خومەینییەوە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ...... ڕەنجدەر دۆڵەگۆمی
٧٦- ٢٨ی گەلاوێژ هێمای درندەیی ڕژیمی ئیسلامییە و نیشانەیەکە بۆ ئیرادەی بەهێزی خۆراگرانەی خەڵکی کوردستان ڕەوتی سوسیالیستی کۆمەڵە (فراکسیون)
٧٧- ڕاگەیندراوی سپای ڕزگاریی کوردستان سەبارەت بە ٢٨ی گەلاوێژ
٧٨-پارتی ئازادیی کوردستان : شەکاوە بێ ئاڵای بەرخۆدانی نەتەوەیی
٧٩- بە هاسانی هەموو کۆمەڵکوژییەکان .... ن. سەعید سەنەندەجی ... و: مەسعوود مەناف

کۆمەڵکوژی لە رۆژهەڵاتی کوردستان: لاپەڕەی : ٣٠٩

٨٠- لێکدانەوەی شەڕی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە نێوان ١٩٧٩ - ١٩٩١ .... س.ماکوان
٨١- قوربانییە سیڤیلەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ١٣٥٩دا .... س.ماکوان
٨٢- گوللەبارانکراوەکانی سەر بە حیزبی دێموکرات ساڵی ١٣٥٨ - ١٩٧٩
٨٣- گوللەبارانکراوەکانی سەر بە ڕێکخراوی کۆمەڵە
٨٤- لیستەی بەشێک لە قوربانیانی تێرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران .... ئامادە کردنی ڕەحمان نەقشی
٨٥- کوشتاری بە کۆمەڵی خەڵکی گوندی قارنێ" .... حامید گەوهەری

بابەتی: 2017

قسەکانی د. ئاسۆ حەسەن زادە جێگری سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە کۆڕیادی ٢٨ی گەلاوێژدا

د. ئاسۆ حەسەنزادە

٢٨ی گەلاوێژ خاڵی چڕبوونەوەی نەیاریی کۆماری ئیسلامی لەگەڵ گەلی کورد و ساتی دەرکەوتنی ناتەبایی جەهانبینیی گەلی ئێمە و ئەو ڕێژیمەیە.

بە سڵاو و ڕێز بۆ هەموو لایەک!

لەلایەن حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە دەسخۆشی بە ڕێکخەران و بەڕێوەبەرانی ئەم شکۆمەندیەی خۆڕاگریی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەڵێم. تەبیعەتەن ئێمە وەک حیزبی دێموکراتی کوردستان پشتیوانی و پێشوازی لە هەر دەسپێشخەرییەک دەکەین کە ببێتە هۆی ئەوەی میللەتەکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان پێکەوە کارێک ئەنجام بدا.

سڵاو لە نزیک بە چوار دەهە خەبات و خۆڕاگریی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان؛ سڵاو لە شەهیدانی ئەم خۆڕاگرییە، لە سەربازە ناودار و بێناوەکانی ئەم خۆڕاگرییە لە سەنگەرەکانی پێشمەرگەدا، لە زیندانەکان، لە زانکۆکان، لە کۆڵان و مەیدانەکانی شار، لە کێڵگە و مەزراکانی گوند، لە نێوخۆی وڵات و لە دەرەوەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و لە هەندەران.

٢٨ی گەلاوێژ دەسپێکی خۆڕاگریی گەلی ئێمە لە ڕۆژهەلاتی کوردستان نییە، چونکە ئەم خۆڕاگرییە درێژەی خەباتێکی دەیان ساڵە و بگرە سەدان ساڵەیە. پاش ئینقلابیش دەزانین کە ڕووداوەکان بە چەشنێک بوون کە ئەم خۆڕاگرییە بەر لەم ڕێکەوتە دەستی پێکردبوو. بەڵام ڕاستە کە ٢٨ی گەلاوێژ خاڵێکی وەرچەرخان لە مێژووی ئەم خۆڕاگرییەدا، نوختەی چڕبوونەوەی نەیاری و دوژمنکاریی دەسەڵاتی تازە لەگەڵ گەلی ئێمە و خاڵی دەرکەوتنی ناتەبایی دوو جۆر لە جەهانبینییە: جیهانبینیی فراوان و دێموکرات و پێشکەوتنخوازانەی گەلی ئێمە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و، جیهانبینیی تاریکپەرەستانە و دژە دێموکراتیک و دژی گەلییانەی ڕێژیمی ئەودەم تازە بە دەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی.

هەروەک دەزانن ئەو کاتە سەرباری هەموو پڕۆپاگەندەیەکی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی لەمەڕ بەقەولی خۆیان توندوتیژیخوازی و جوداییخوازیی گەلی ئێمە و سەر بە بێگانەبوونی تێکۆشەرانی ئەو گەلە، لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش وەکوو باقیی بەشەکانی ئێران هەلومەرجێکی ئینقلابی لە ئارادا بوو. بەڵام دەقیقەن لەبەر ئەو ناتەبایی و نالێکییە لە جیهانبینیی نێوان کورد و دەسەڵاتی تازەدا و لەبەر ئەوە کە ڕێژیم و شەخسی خومەینی دەیانزانی کورد چی دەوێ و دەشیانزانی کە جێبەجێکردنی ئەو شتە کە کورد دەیهەوێ لەگەڵ کۆی ئەو سیستمە کە ئەوان دەیانویست لە ئێراندا دایبمەزرێنن ناکۆکە، سەرباری هەموو هەوڵەکانی گەلی ئێمە و پارتە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆ گەیشتن بە چارەسەرێکی ئاشتییانە و بۆ شانس بەخشین بە ڕێگاحەلی سیاسیی مەسەلەی کورد لە ئێران، ڕووداوەکانی سنە، نەغەدە، مەریوان و پاوە ڕوویان دا و دواتریش واتە پاش شکستی بەناو وتووێژەکان سیاسەتی داگیرکاری و سیاسەتی عەرزی سووتاویان لە کوردستان بە سەرتاسەری کرد. ئەووەش نیشانی دا کە سیستمی تازە بە تەما نییە گوێ لە داواکانی گەلی ئێمە بگرێ و پارتە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان جگە لە گرتنە بەری ڕێگای خۆڕاگری و سەربەرزی بژارێکی دیکەیان لە پێش نەمابوو.

لە سی و هەشت ساڵەی ٢٨ی گەلاوێژدا، دەبینین کە گەشەسەندنی گەورە لە پێوەندی لەگەڵ مافی گەلان لە دنیادا و تەنانەت لە پێوەندی لەگەڵ پرسی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستاندا ڕووی داوە. بەخۆشییەوە ئەمڕۆ خوشک

و برا کوردەکانمان لە باشووری کوردستان لە چەند قەدەمیی هەنگاوێکی گەورەدان و لێبڕاون ڕێفراندۆم بۆ سەربەخۆیی بەڕێوە ببەن. تەبیعەتەن ئێمە وەکوو حیزبی دێموکرات پشتیوانیی لێ دەکەین و هیواداریین کە خوشک و براکانمان لەو بەشەی کوردستان بە یەکڕیزییەوە بەپیل ئەم چالێنجە گەورەیە بچن کە ڕێفراندۆمی سەربەخۆییە.

بەڵام سەبارەت بە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، سەرباری خەبات و خۆڕاگرییەکی گەلی ئێمە کە هەروا بەردەوامە، دەبێ دانی پێدا بنێین کە بە داخەوە بە زۆر هۆکاری پێوەندیدار بە سیستم لە ئێران و دۆخی تایبەت بە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و بارودۆخی نێونەتەوەیی، پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەمتر سەرنجی پێ دەدرێ. ئەو کەمتر سەرنج پێدان و لە پەراوێز کەوتنە کە ئێمە دەبێ بەدژی ڕاوەستین و قەرەبووی بکەینەوە، بەشێکیشی بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئێمە بۆخۆشمان بەو جۆرەی پێویستە یەکگرتوو نین. لەنێو هیچ میللەتێکدا بەقەد میللەتی کورد باسی یەکگرتن ناکرێ، کەچی بەداخەوە هیچ میللەتێکیش ئەوەندەی میللەتی ئێمە نایەکگرتوو نییە.

ئێمە پێمان وایە بۆ هەستاندنەوەی هەرچی زیاتری خەباتی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و بۆ بە فاکتۆر کردنەوەی پرسی کورد لە ئێران، پێویستە هەموو بەستێنەکان و هەموو لایەنەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان جگە لە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی هیچ لایەنێک بە ئامانج نەگرن. پێویستە تێبکۆشین بە وتارێکی هەمەلاگیر کە تەواوی کۆمەڵگای ئێمە ببینێ و هەموو بەستێنەکان و هەموو ڕەهەندەکانی خەبات ئەکتیڤ بکا، خەبات بە مەیدانی و بە جەماوەری بکەینەوە. پێویستە ناکۆکی و جیاوازییە نیوخۆییەکانمان وەلابنێین و هەوڵ بدەین ڕاستگۆیانە تەوازووعمان هەبێ، شەهامەتمان هەبێ و بە کردەوە کار بۆ یەکریزیی میللەتەکەمان بکەین. هەر لەپێناو بووژاندنەوەی خەباتدا پێویستە گەلی ئێمە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، چ لە بەرامبەر دەسەڵاتی حاکم و نوخبەی سەراسەری کە بە داخەوە ئەمڕۆ لە ڕابردووش زیاتر بە نیسبەت خواستەکانی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان گوێیان کەڕە و چ تەنانەت لە بەرامبەر دنیای دەرەوەشدا، بە دوور لە هەر چەشنە پاشکۆیەتییەک هەوڵ بدا دەنگێکی هاوبەش دروست بکا.

سەبارەت بە خودی ٢٨ی گەلاوێژیش، یادکردنەوەی ٢٨ی گەلاوێژ پیرۆزە، پێویستە، و جێگای خۆیەتی ئەو شکۆمەندییە کە بەو خۆڕاگرییە دەبەخشرێتەوە، بکرێتە نەریتێکی هاوبەش. بێگوومان هەمووومان بەجیا هەموو ساڵێ یادمان کردۆتەوە، بەڵام دیسان دەسخۆشی دەڵێمەوە بە وانەی کە ئیبتکاری ئەو کارەیان گرتە دەست - و ئێمەش لە پشتیان بووین - بۆ ئەوە کە ئەمساڵ هەمووومان پێکەوە ئەو یادە بکەینەوە. بەڵام تەنیا یادکردنەوەش

کافی نییە و ئێمە پێویستە لە ٢٨ی گەلاوێژ بەکردەوە هێندێک دەرسیش وەربگرین کە زۆر خێرا عەرزتان دەکەم:
یەکەمین دەرس کە ئێمە دەبێ لە ٢٨ی گەلاوێژی ٥٨ وەری بگرین، وەبیرخستنەوەی ئەو راستییەیە کە لەو شوێنانەی گەلی ئێمە پێکەوە و پارتەکانمان بەسەریەکەوە خۆڕاگرییان لە بەرامبەر هێرش و قەلاچۆ و داگیرکاریی کۆماری ئیسلامی دەکرد، هێزەکانی کۆماری ئیسلامی باشتر شکستیان دەخوارد. ئێستا پێویستە بیر بکەینەوە کە چ جۆرێک لە ناهەماهەنگی و نایەکگرتوویی لەم قۆناغەدا بوو بەهۆی ئەوەی ئێمە تووشی جۆرێک لە پاشەکشە بین، ئەگەرچی خۆڕاگرییەکە هەر بەو شکۆمەندییە کە ئێستا ناوی لێنراوە، تا ئێستا بەردەوامە.

دەرسێکی دیکە کە پێویستە لە ٢٨ی گەلاوێژ وەری بگرین ئەوەیە کە وەکوو گەلانی دیکەی دنیا کە قەلاچۆکردنیان دەکەنە بنەمای شەرعیەت و وجوودی سیاسیی خۆیان، ئێمەش دەبێ یادەوەریی قەلاچۆکردنی گەلەکەمان بکەینە بنەمای شەرعییەتی سیاسی و حقووقیی ویست و خەونەکانی ئەو گەلە.

پێویستە زیاتر کار لەسەر ٢٨ی گەلاوێژ و ڕووداوەکانی دواتر کە جینایەتی شەڕ، جینایەتی دژەمرۆیی، و تەنانەت جینایەتی ژێنۆساید لەدژی گەلی ئێمەیان لێ کەوتۆتەوە، بکەین. ئەوانە پێویستە بە دۆکومێنت بکرێن، زیاتر لەقاو بدرێن و ببنە ئامرازی قانوونی و سیاسی و مێدیایی بەهێزتر بۆ شەرعییەت و حەقانییەتی خەباتی میللەتی ئێمە بەڕووی دونیای دەرەوەدا.

جیا لەوە با ٢٨ی گەلاوێژ روونتر و ئاکامدارتر بچێتە نێو گوتاری سیاسیی ڕزگاریخوازانەی پارتە سیاسییەکانی ئێمە. هەروەکوو چۆن پاش ٢٦ی سەرماوەز و ڕووخانی کۆمار ئەرتەشی شاهەنشاهی نەک بە ئارەزووی گەلی ئێمە بەڵکوو بەزۆر گەڕایەوە ڕۆژهەلاتی کوردستان، پاش ٢٨ی گەلاوێژیش ڕۆژهەلاتی کوردستان کە ولاتێکی ئازاد بوو و حیزبەکانی ئێمە بۆخۆیان بەرێوەیان دەبرد، ئەرتەش و سوپای ڕێژیمی نوێ بەبێ ڕەزامەندیی گەلی ئێمە و بە سیاسەتی داگیرکاری جارێکی دیکە هاتەوە چەکمەکانی خستەوە سەر ئەو خاکە. ئەوەش حەقانییەت دەدا بە سروشتی ڕزگاریخوازانەی خەباتی ئێمە و پێویستە بە متمانە بەخۆبوون و بەبێ دوودڵی لە وتاری سیاسیی خۆماندا باسی بکەین.

ئاخرین دەرس کە پێم وایە دەبێ لە ٢٨ی گەلاوێژی وەربگرین، ئەوەیە کە هەروەکوو گوتم پێویستیمان بە لێکگرێدانی هەموو شێوەکانی خەبات هەیە. لە بەرەبەری ٢٨ی گەلاوێژ و پاش ٢٨ی گەلاوێژ زۆر شت ڕوویان داوە

که هەر ئەو کاتە فرەڕەهەندی و فرەبەستێنیی خەباتی ئێمەیان جێ خستووە. لەو فەسڵە دایە کە ڕێپێوانە مێژووییەکەی خەڵکی مەریوان هاوکاتە لەگەڵ بەربەرەکانی و خۆڕاگری و فیداکاریی پێشمەرگە لە سەنگەرەکانی دیفاع لە ئازادی. بەگشتی دەرسەکانی ٢٨ی گەلاوێژ بۆ ئەمڕۆش دەتوانێ ئیلهامبەخش و سەرمەشقمان بێ.

بەهیوای ئەوە کە ئەم یادەوەرییە بەشکۆیە لە ساڵانی داهاتووشدا بە مێکانیزمی وردتر و چڕتر بەردەوام بێ و ئەگەرچی ئەمە بۆ ڕەوەندی کوردی ڕۆژهەڵاتە بەڵام ئێمەش وەک حیزبە سیاسییەکان لەپشتتان دەبین. چونکە پارتەکان و خەڵکی ڕۆژهەڵات چ لە نێوخۆ و چ لە دەرەوە نابێ لە یەکتر جیا بکرێنەوە. ئەوەی ئێمە دەمانەوێ تەئکیدی لەسەر بکەین دەقیقەن ئەوەیە کە هەموو چین و توێژەکانی نێو کۆمەڵگا، هەموو تاکەکانی نێو کۆمەڵگا و کۆمەڵگا بە گشتی لەو خەباتە هاوبەشەدا ئەرکدار بکەین و پێمان وا نەبێ کە خەباتی ڕزگاریخوازانە تەنیا لە مۆنۆپۆلی پارتە سیاسیەکاندایە، ئەگەرچی پارتە سیاسییەکان ڕیسالەتێکی پێشڕەوانەیان هەیە کە حاشای لێ ناکرێ و مەسەلەی کورد لە ئێرانیش لەسەر دەستی ئەوان وەک پرسێکی سیاسی ناسێندراوە و ئەوەش هەر بەردەوام دەبێ.

لەکۆتاییدا سوپاس بۆ گوێگرتنتان و بە هیوای وەدیهاتنی ئامانجەکانی شەهیدانی ٢٨ی گەلاوێژ.

ڕۆژنامەی کوردستان ژمارە ٧٠٨

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٣ی ئاگۆستی ٢٠١٧

بیست و هەشتی گەلاوێژ، ڕۆژی بەرەنگاری نەتەوەیی خەڵکی کوردستانە

عەبدوڵلا موهتەدی

سی و هەشت ساڵ لەوە پێش لە وەها ڕۆژێکدا ئایەتوڵڵا خومەینی، بەبێ پرس کردن بە سەرۆک وەزیری ئەو کات و شورای ئینقیلابەکەی خۆیان و فەرماندە نیزامییەکانی ئێران، فەرمانی هێرشی بۆ سەر کوردستان دەرکرد. فەرمانی هێرشەکەی خومەینی تاوانکارانە و بیانووەکەشی ساختە و پڕوپووچ بوو. بەقسەی ئەو ژنانی موسوڵمان لەلایەن کوردە کۆمۆنیستەکانەوە لە مزگەوتی جامیعەی سنە بە بارمتە گیرابوون و دەبوو هەموو هێزی نیزامی و هەموو موسوڵمانێکی راستەقینە لە هەموو ئێرانەوە هێرش بەرێتە کوردستان و بچێتە هانای ئەو بارمتانەوە و ڕزگاریان بکا.

ئەم درۆ شاخدارە، کە دواتر خودی بازرگان لە کتێبی (انقلاب ایران در دو حرکت)دا بەئاشکرا دەڵێ ناڕاست بوو، هەرگیز لەلایەن خۆشیانەوە پەیگیری نەکرا: کەس نەیزانی داخۆ ئەو خانمە بەبارمتە گیراوانە ڕزگار کران و ئەگەر ڕزگاریان بوو، ئەی بۆ سی و هەشت ساڵ دوای ئەوەیش داگیرکاری کوردستان هەر کۆتایی پێنەهاتووە؟ لەڕاستیدا، مەبەست هەڵخڕاندنی هەستی ئایینی کۆمەڵانی بێ ئاگای خەڵکی ئێران و سازدانی مەکینەیەکی داپلۆسێنەری پێکهاتوو لە هێزی چەکداری کلاسیکی تەیار بە تۆپ و تانک و تەیارە وێڕای لەشکرێکی هەڵخڕاوی هەڵخەڵەتاوی وەحشی و نەفام بوو کە لە هیچ جینایەت و تاوانێک سڵ نەکا، خوێنی کورد بە حەڵاڵ بزانێ و لە چەشنی پێشینیانە سەفەوییە دڕندەکانیان کوردستانی ئازاد و ئازادیخواز داگیر و کاول و خاپوور کا.

بەڵام کورد نەفەوتا و ئەوان شکان. سێ مانگی پێنەچوو کە فەرمانی هێرش بوو بە پەیامی ئاشتی و (هیات حسن نیت) ڕەوانەی کوردستان کرا کە بۆخۆی باسێکی جیاوازە و لێرەدا لەسەری ناڕۆم. دەمەوێ بڵێم کورد بە بەرەنگاری خۆی لە فەوتان رزگار کرد، نەسلی شۆڕشگێڕانی ئەو سەردەمە بە ڕێکخستنی خۆبەخشانەی ئەو بەرەنگارییە نەتەوەییە، بە ڕێکخستنی خەباتی مەدەنی و بەرخۆدانی جەماوەری، بە ڕێکخستنی هێزی پێشمەرگە و بەخشینی خوێن، سەرورییەکی گەورەیان بۆخۆیان و بۆ هەموو گەلی کورد تومار کرد. خوێن ڕژا، ڕۆڵە کوژا، ئەمما دەرسێکی گەورەش بە داگیرکەران درا و ناو و ناوبانگ و رووسوورییەکی گەورەش بۆ هەمیشە لە مێژووی کورد تومار کرا. ئەگەر نەسلی نوێی کوردی ڕۆژهەڵات ئەمڕۆ سەری بەرزە و بەشانازییەوە چەکی پێشمەرگایەتی دەکاتە شان، ئەگەر لاوانی کوردستان هەستی غورور و بڕوا بەخۆبوونیان بەردەوام لە هەڵکشان دایە، ئەگەر بزوتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان نافەوتێ و بەهیچ زەبر و زەنگێک دانامرکێ، هەمووی بەرهەمی بڕیاری مێژووسازی ئەو بەرەنگارییە نەتەوییەیە کە سی و هەشت ساڵ پێش ئەمڕۆ و ڕێک بەدوای فەرمانی هێرشی کۆماری ئیسلامیدا درا.

ئەو وەختیش و ئێستاش هێزە سەرکوتگەرەکانی کۆماری ئیسلامی بە ژمارە، بە چەک و چۆڵ، بە ڕاهێنان و هەر وەها بەسەرچاوەی دارایی سەدان قات لە هێزی پێشمەرگە تەیارترن. ئەو کات و ئێستاش وەکوو تێرۆریستی ترسنۆک دەستیان وەشاندوە و قوربانیان لێ گرتووین. بەڵام لە رووی کۆمەڵایەتی و مرۆییەوە، ئێمە ئەوانمان گەمارۆ داوە. کۆماری ئیسلامی و هێزەکانی وەکوو ژمارەیەک دوڕگەی بچووکی ناو ئوقیانووسێکی دە میلیۆنی کورد لە ئێران وان، مەددێکی ئەو ئوقیانووسانە دەتوانێ هەموو ئەو جزیرانە بۆ هەمیشە نوقمی بن گۆم بکا. هەموو هەوڵێک، هەموو ماندوو بوونێک، هەموو خەباتێک لەوانە خەبات و چالاکیی پێشمەرگانەش، دەبێ بۆ هەستانی ئەو ئوقیانووسە گەورەیە تەرخان بکرێت.

لەسەر دایک و باوکان و گەورەکانی بنەماڵەکانیشە کە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ وەکوو ڕۆژی بەرەنگاری نەتەوەیی بە منداڵەکانیان بناسێنن و ڕێزگرتن لەو بەرەنگارییە بکەن بە نەریتی گەورە و بچووکی هەموو بنەماڵەکان.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی ڕۆژهەڵات - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٧

بەرگری لە خەڵخاڵی باوک یان خەڵخاڵی تاوابنار؟

ن: مستەفا زاهیدی

بیست و نۆ (٢٩) ساڵ لەمەوپێش و لە وەها ڕۆژانێکدا بوو کە ڕژیمی کۆماری ئیسلامی، بە مەبەستی چاوترسێن کردنی جەماوەر و خولقاندنی کەش و هەوای ترس و خەفەقان، لە زیندانەکان دەستی دایە قەتڵ وعام و بە کۆمەڵ ژمارەیەکی زۆر لە چالاکانی سیاسی و کۆمەڵایەتی لە دادگایی کردنێکی چەند چرکەدا ئێعدام کرد.

ڕژیم لە درێژ کردنەوەی شەڕی ماڵوێرانکەری عێراق- ئێراندا، تووشی شکست هاتبوو، بە قەولی خۆیان نەیانتوانیبوو ڕێگای قودس لە کەربەلاوە ببڕن. خومەینی پیری جەماران جامی زەهری نۆش کردبوو و دانی بەوەدا نابوو کە لە درێژ کردنەوەی جەنگ شکەستیان خواردوە، خواردنی جامی ژەهر لە لایەن خومەینیەوەو ڕاگرتنی جەنگ، بوو بە هۆی ئەوەی ئەم پرسیارە لە مێشکی خەڵکدا چەکەرە بستێنێ کە بۆ ئەم شەڕە درێژ نەکرایەوە، لەحاڵێکدا دەکرا چەند ساڵ پێشتر ئەم ئاگربڕە بکرێ؟

لە لایەکیترەوە باری ئابووری کۆمەڵگای ئێران تا دەهات ڕوو بە خراپ بوون دەچوو. ڕژیمێک کە بەڵێنی ئەوەی دابوو خزمەتکاری هەژار و فەقیر بێت، هیچ خزمەتکاری هەژار و فەقیر نەبوو، بەڵکوو بوو بەهۆی ئەوەی بەهۆی گرانیەوە کۆمەڵگا لە هەژاریدا نوقم بێت.

لەگەڵ کۆتایی هاتنی شەڕ و بیرکردنەوەی جەماوەری کۆمەڵگای ئێران، لە ئاکامە ماڵی و گیانی و ڕۆحییەکانی ئەو شەڕە ماڵوێرانکەرە، بەوە دەچوو نارەزایەتییەکان لە ناوخۆی وڵات دژ بەو دەسەڵاتە پەرە بستێنێ, شەڕ کۆتایی هاتبوو، ئیتر نەدەکرا بە پاساوی ئەوەی ئێمە لە شەڕداین و وڵات لە شەڕدایە، وەڵامی خواستەکانی جەماوەر نەدرێتەوە. تا دەهات پرسیار لە مێشکی جەماوەردا کەڵەکە دەبوو. هەموو ئەم پرسیارانەش بۆ ئەم دەسەڵاتە بڤە بوو.

لەگەڵ هەموو ئەمانەش ژمارەیەکی زۆر لە چالاکانی مەدەنی و سیاسی لە ساڵەکانی سەرەتای بە دەسەڵات گەیشتنی کۆماری ئیسلامیدا و بە تایبەت لە ساڵی ٦١ و ٦٢ ، بە تاوانی ئەوەی کە ئەمانە دژ بە دەسەڵاتن و سەر بە ڕۆژئاواو بە تایبەت ئەمریکان ئێعدام کرابوون. بنەماڵەی ئەم کەسانەش لەم رژێمە داخ لە دڵ بوون. بە گشتی کۆمەڵگای ئێران و بە تایبەت ئەو کۆمەڵگایەی رۆڵەکانیان لە زیندانەکانی رژێمدا گیانیان لە دەست دابوو، ئەو بنەماڵانەی کە لە بەرەکانی شەڕدا ئازیزانی خۆیان لە دەست دابوو، پرسیاریان هەبوو، ناڕازی بوون. پرسیار لەوەی ٨ ساڵ شەڕ بۆ؟ پرسیار لەوەی رۆڵەکانمان بۆ ئێعدام کران؟ پرسیار لەوەی ئەمە بوو خزمەت بە هەژاران ؟ زۆر پرسیاری تر هەبوون کە پێویست بوو وەڵامی پێ بدرێتەوە

رژێم بۆ بەرگرتن بەم نارەزایییەتیانە بیری لەوە کردەوە کە دەبێ کەش و هەوای ترس و خەفەقان لە کۆمەڵگا دابمەرزێنێ و بە واتایەکی تر پرسیار کردن قەدەغە بکات؟

خومەینی بۆ ئەم مەبەستە خەڵخاڵی وەک حاکم شەرع بە ئێختیاراتی تەواوەوە رەوانەی زیندانەکان کرد.
مەئمووریەتی خەڵخاڵی ئەوە بوو لە رێگای ئێعدام کردنی چالاکانی سیاسی و رۆشنبیر و چەپ و شۆڕشگێڕەوە، دەست بداتە خولقاندنی کەش و هەوای ترس و خەفەقان.

بە هەزاران کەس لە چالاکانی سیاسی و رۆشنبیری و لە شۆڕشگێڕانی چەپ لەم هاوینە شوومەدا لە لایەن خەڵخاڵییەوە لە دادگایی کردنی چەند چرکەدا، ئێعدام کران و بە دزیەوە لە گۆڕە بە کۆمەڵەکان نێژران و ژمارەیەکیشان لە گۆڕستانی خاوەران نێژران.

ئێستاش گۆڕستانی خاوەران بەڵگەی ئەو جینایەتەی رژێمە و وەک خاڵی رەش بە ناوچاوانی ئەم رژێمە و

مێژووەکەیەوە ماوەتەوە.

بەڵام سەیر ئەوە بوو ئەم جینایەتەی رژێم ئەو سەردەم لە میدیای جیهانیدا رەنگی نەدایەوە و کۆمەڵگای جیهانی بێدەنگەی کرد بەرامبەر بەم جینایەتە وەحشیانەیە کە دەکرێ ببرێتە خانەی کۆمەڵکوژییەوە.

ئێستا ۲۹ ساڵ لەو رووداوە دڵتەزێنە تێپەڕ دەبێ، سەیر لەوەدایە ئێستاش رژێم دەستبەرداری گوشار بۆ سەر ئەو بنەماڵانە نابێ کە ئازیزانیان لە هاوینی ٦٧ دا بە فەرمانی خومەینی و جێ بە جێ کردنی خەڵخاڵی لە دادگایی کردنێکی چەن چرکەدا نێردرانە بەر جووخەی ئێعدام. ئێستاش رژێم ئیزن نادات بنەماڵەی گیانبەختکردوانی هاوینی ٦٧ لە سەر گلکۆی ئازیزانیان لە گۆڕستانی خاوەران کۆ ببنەوە. لە چەند ساڵی رابردوودا بنەماڵەی گیانبەختکردوانی هاوینی ٦٧ هەوڵیانداوە لە سەر گلکۆی ئازیزانیان کۆ ببنەوەو یادیان بکەنەوە، بەڵام رژێم و دەست و پەیوەندەکانی بەریان بە کۆبوونەوەی بنەماڵەکان گرتووە.

بەراست ئەمە چ ترسێکە بە ناو زیندوویەکی وەک رێبەرایەتی کۆماری ئیسلامی لە بە ناو مردوانی هاوینی 67 **هەیانە؟**

ئاخۆ ئەمە ترس لەو باوەڕە نییە ئەم کەسانە گیانیان لە پێناویدا بەخت کرد؟ ئەو باوەڕەی کە ئەم رژێمە زیندوو بوونەوەی بە ئاماژەیەک دەزانێ بۆ بە مەترسی کەوتنی دەسەڵاتەکەی.

لەو هاوینە شوومەدا، ماشێنی مەرگ بە وەحشیانەترین شێوە کەتبووە کار و ئازادیخوازانی دەکرد بە قوربانی. خەڵخاڵی فەرمانی لە خومەینەوە وەرگرتبوو و بە ئێختیاری تەواوەوە هاتبووە مەیدان. ئەوەی لەو هاوینەدا روودا دەچێتە خانەی کۆمەڵکوژییەوە. بەڵام بەداخەوە تا ئێستە زۆر کەم هەوڵدراوە لەم کەیسە کەڵک وەربگیردرێت بۆ پەراوێز خستنی کۆماری ئیسلامی و دەسەڵاتەکەی. لە ۲ - ۳ ساڵی رابردوودا لە ئورووپا هەوڵدرا دادگاییەک رێک بخرێت بۆ دادگایی کردنی غیابی بەرپرسانی ئیسلامی . ژمارەیەک شاهید کۆ کرانەوەو شاهیدیان لە سەر ئەو تاوانەی کۆماری ئیسلامیدا، هەوڵدرا میدیاکان و دونیای دەرەوە لەو بابەتە ئاگادار بکرێنەوە، بەڵام بەداخەوە ئەم پرسە زۆر لەسەری کار نەکراو ئەم پرۆسەیە وەستا یان لانیکەم چالاکیەکانی دیار نیە.

بەشێکی زۆر لەو کەسانەی لەو هاوینە شوومەدا بوون بە قوربانی چالاکانی سیاسی کورد بوون، ئەو کەسانەی کە خەونیان بە ئازادییەوە دەبینی و خەونەکانیان زیندە بە چاڵ کرا. کورد پێویستە وەک خۆی، بە جیا لە سەر ئەم کەیسە کار بکات، چ وەک زیندوو ڕاگرتنی یادی قوربانیانی نزیک بە ٤ دەهە خەبات دژ بە کۆماری ئیسلامی و چ وەک قوربانیەکانی ئەو هاوینە شوومە.

ئێستە دوای نزیک بە سێ (٣) دەیە لەو ڕووداوە هەوڵێک هەیە لە لایەن نزیکانی تاوانبارانی ئەو تاوانە گەورەوە بەوەی بە هەر شێوەیەک بێت ئەو تاوانبارانە لەو جینایەتە دابماڵن ، یان بە بێ تاوان ناویان ببەن. نموونەی ئەو جۆرە پاساو هێنانەوانە قسەکانی فاتمە سادقی، کچی خەڵخالیە لە وتووێژ لە گەڵ مانگنامەی (اندیشه پویان). ئەو کاتەی باسی کوردستان و کوشتارەکانی دەهەی ٦٠ دەکرێت لە کوردستان بە فەرمانی ڕاستەوخۆی خەڵخاڵی وەک نوێنەری خومەینی ، فاتمە سادقی کە بە ناو لێکۆڵەرەو بیرجیاوازە لە گەڵ دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی ئەڵێت: " من وەک کەسێکی ئاسایی زۆر جار دەبێت بڕۆم بخوێنمەوە بۆ ئەوەی بزانم لە کوردستان چی ڕوویداوە و چی قەوماوە بۆ ئەوەی دروست قەزاوەت بکەم."

فاتمە سادقی کە خۆی بە لێکۆڵەر و شارەزای بواری سیاسەت دەناسێنێت چۆنە ئاگادار نییە لە دەهەی ١٣٦٠ (١٩٨٠) لە کوردستان چی ڕوویداوە؟ ئایا خۆدزینەوە نییە لە وەڵامدانەوە بەو پرسیارە؟ ئاخر ئەو (ژێن)ی بە میرات پێگەیشتووە، (ژێن)ێک لە باوکەوە، (ژێن)ێک کە ئەمڕۆ ئەوی کردوە بە شارەزا و پسپۆڕ!!؟

فاتمە سادقی لە درێژەدا دەڵێت: " حەزم نەکردوە دەربارەی ڕووداوەکانی کوردستان بخوێنمەوە، هەر چەند دەزانم ئەو سەردەمە زۆر گرینگە، ڕەنگە ڕۆژێک ئەم کارە بکەم (لەو بارەوە بخوێنمەوە) بۆ ئەوەی بزانم ڕووداوەکانی کوردستان چی بووەو باوکم چ دەور و نەخشێکی بووە لەو سەردەمەدا."

خۆ دزینەوە لە وەڵامی پرسیار لە لایەک و لە لایەکیترەوە وەک دیدێکی پان ئێرانیسمی فارس، خۆ دزینەوە لە ڕاستییە مێژوویەکان سیاسەتێکە کە خانمی سادقی دەیگرێتە بەر. لە هەمانکاتدا بەم شێوەیە پاساو بۆ تاوانەکانی باوکی دێنێتەوە. وەک چۆن لە درێژەدا دەڵێت: "ئەو فەزا و کەش و هەوا ئایدۆلۆژیکیە قاتع بوونێکی شۆڕشگێڕانەی دەویست، ئەو کەسەی لە شوێنی ئاغای خەڵخاڵی دادەنیشت، دەبوایە بۆ ئەو قاتع بوونە وەڵامی هەبوایە. "

بەلای خانمی سادقییەوە قاتع بوونی شۆڕشگێڕانە واتە جێبەجێ کردن و فەرمانکردن بە کوشتنی هەزاران ئینسانی بێتاوان و بیرجیاواز. لە لایەکەوە حەق بە خەڵخاڵی دەدات کە ئەم کارەی کردوە لە بەر ئەوەی قاتعیەتی شۆڕشگێڕانەی بووە، لە لایەکیترەوە دەیهەوێت بە شێوەیەکیتر دەیهەوێت باوکی و کەسانی وەک باوکی بە بەرهەمی ئەو دۆخە ئایدۆلۆژیە بزانێت و ئەو دۆخەش بە پێویستییەک دەزانێت بۆ ئەو سەردەمە.

لەو وتوویژەدا، فاتمە سادقی هەوڵی ئەوەیە باوکی بە کەسێکی راستگۆ و بەقەولی خۆی شۆڕشگێڕ ناوببات، کە لە پێناو باوەڕیدا ئەو کارەی کردوە وەک چۆن دەڵێت: " بە هیچ شێوەیەک نامهەوێت بەرگری لە باوکم بکەم، بەلای خۆمەوە خەریکی وەسفی ئەو سەردەمە دەکەم. سروشتیە ئەو سەردەم هەمووان دەیانویست خۆیان وەک کەسێکی شۆڕشگێر نیشان بدەن بۆ ئەوەی دوژمن بترسێت.... "

دوژمن کێیە؟ هەر سیستەمێکی تۆتالیتەر و دیکتاتۆر بۆ بەڕێ خستنی ماشێنی مەرگ لە ناوخۆ پێویستی بە دوژمنە. دوالیزمی دۆست/دوژمن ، دوالیزمێکە بۆ جیاکردنەوەی خودی و ئەویتر. دوو جۆر دوژمن پێناسە دەکات : دوژمنی دەرەکی و دوژمنی ناوخۆیی. کۆماری ئیسلامی ساڵی ٦٧ (١٩٨٨) بەرامبەر بە دوژمنی دەرەکی سەرکەوتنی بەدەست نەهێنابوو، بە ناچار جامی ژەهری خواردبۆوەوە. بۆ سەرکوت کردنی نارەزایەتییەکان بەرامبەر بە درێژەدانی ئەو جەنگە دەبوایە هەوڵی بدایەت هەموو دەنگێکی نارازی سەرکوت بکات. خستەگەڕی ماشینی مەرگ لە هاوینی ٦٧ وەڵام بوو بە سەرنەکەوتن بەرامبەر دوژمنی دەرەکی. بۆ ئەم مەبەستە باس لە دوژمنی ناوخۆیی کرا. هەموو ئەوانەی لە هاوینی ٦٧ ئیعدام کران، وەک دوژمنی ناوخۆیی ناسێندران کە خزمەت بە بەرژەوەندییەکانی دوژمنی دەرەکی (عیراق، ئەمریکا و ئیسرائیل و...) دەکەن. فاتمە سادقیش بە هێنانە بەر باسی هەمان دەستەواژە و چەمک (ترساندنی دوژمن) بەکار دەبات.سادقی و کەسانیتر کە خۆیان بە رەخنەگری بەشێک لە دەسەڵات دەزانن، هێشتا بەندی پۆتینەکانیان لە مێشکیاندا بەرامبەر بە کوردستان نەکردۆتەوە، لە هەمانکاتدا هەر بیرجیاوازییەک بە شایستەی سەرکوت دەزانن.

فاتمە سادقی بەرگری لە کام خەڵخاڵی دەکات؟ ئەو خەڵخاڵیەی کە تاوانبارێکە بە قەولی خۆی ناو تەکسیا دەبیستێ قسەی پێدەکەن یان ئەو خەڵخاڵیەی کە باوکی بووەو توندووتیژ نەبووە؟

بێگومان نگەران هەردووکی. هەم ئەو باوکەی کە لەماڵەوە باوک بووەو هەم ئەو باوکەی کە نوێنەری

ئایدۆلۆژیایەک بووەو بەشێک بووە لە دەزگای سەرکوت و مەرگ. سادقی نیگەرانی هەردووکیانە، خەوشدار کردنی هیچکامیان لە بەرژەوەندی خۆیدا نابینێت، ئاخر ئەو هەڵگری (ژێن)ێکی بەرزە! ژێنێ سادق خەڵخاڵی.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی رۆژهەڵات - ڕێکەوتی: ٢٢ی ئاگۆستی ٢٠١٧

پەلاماری ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ بۆ سەر کوردستان لە سەر بەستێنی کام barودۆخدا ڕوویدا

٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی دەرچوونی فەرمانی جیهادی خومەینی دژ بە خەڵکی کوردستانە. ٣٨ ساڵ لەمەوبەر و لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، کۆماری ئیسلامی لە کاتیکدا کە هێشتا زیاتر لە چەند مانگ لە تەمەنی دەسەڵاتی تێپەڕ نەببوو، تەواوی ئەو ئیمکاناتەی کە لە ڕژیمی شاوە وەک میرات بۆی بەجێ مابوو، لە پێناو سەرکوتی جەماوەرێک لە کوردستان بەکاری هینا کە دەیانویست لە دەستکەوتەکانی شۆڕشی خۆیان بەهرەمەند بن. کوردستان لە هەلومەرجێکدا کەوتەبەر شاڵاوی ڕژیمی ئیسلامی، کە دەورەیەکی چەند مانگەی ڕزگاری لە کۆت و بەندی دیکتاتۆری ڕژیمی پەهلەوییان تەجروبە دەکرد. حیزبە سیاسیەکان ئازادانە چالاکیان دەکرد، ڕێکخراوە مەدەنیەکان وردە وردە شکڵیان دەگرت، لە هەندێک لە شارەکان شوراکانی بەرهەمی خەباتی جەماوەریی، ئەرکی بەڕێوەبردنی کاروباری ڕۆژانەی خەڵکیان بەدەستەوە گرتبوو، ڕێژەی جورم و جینایەت لەچاو تەواوی تەمەنی ڕابردووی ئەم کۆمەڵگایە، بە لانیکەمی خۆی گەیشتبوو. فەرهەنگ و ئەخلاقیاتی پێشدەو ڕەگاژۆی کردبوو و وشیاری و شعووری سیاسی گشتی، بە ئاستێکی باڵا گەیشتبوو، ئیبتکار و خەلاقیەتی جەماوەریی بۆ سارێژ کردنەوەی خەسارە کۆمەڵایەتیەکان و ئەو زامانەی کە دەسەڵاتی پەهلەوی لەسەر جەستەی کۆمەڵگا بەجێی هێشتبوو، کەوتبۆە کار و هەستی ئینساندۆستی و شور و شەوقی شۆڕشگێرانە، سەرتاسەری کۆمەڵگای داگرتبوو.

بەڵام لە هەمانکاتدا، نیگەرانی لەو مەترسیانەی کە لە کوردستان و لە ئاستی سەرتاسەریدا هەستیان پێدەکرا، وردە وردە پەرەی دەسەند. ڕژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو، هەر لە یەکەم ڕۆژەکانی پاش ڕاپەرینی ٢٢ی

ڕێبەندان، هێمای دژێوی مەبەست و ئامانجی ڕاستەقینەی خۆی بە جەماوەر نیشان دابوو. چەند مانگ پێشتری یەکەمین بەهاری ئازادی خەڵکیان لە شاری سنە شەلاڵی خوێن کردبوو، پیلان گێڕی، هەڕەشە و خەت و نیشان کێشانی بەردەوام، پشتگیری و بەهێز کردنی تاقم و گروپی کۆنەپەرەست و پشتیوانی لە پاشماوەکانی کۆنەپەرەستی دەرەبەگایەتی، نائەمن کردنی فەزای شارەکان لە ڕێگای جێگیر کردن و دامەزراندنی بنکەی چەکداری سەر بە ڕژیم، تەواوی ئەمانە زایەڵەی شوومی ئەو مەترسیانەی کە لە ڕێدا بوون، بە گوێی خەڵکی کوردستاندا چرپاندبوو. لەو ڕۆژانەدا کۆمەڵە سەرەڕای تەواوی ئەم کارشکێنی و کەند و کۆسپانەی کە لە ناوخۆی کوردوستاندا دەیان خستە سەر ڕێگای، هەوڵی دەدا خەڵک لەو مەترسیانەی کە لەڕێدا بوون، ئاگادار و جەماوەری خەڵک بۆ موقاوەمەت و بۆ خۆراگری بەرانبەر بە هێرشێک کە لە ڕێ دابوو ئامادە بکات.

بە هەر ڕادەیەک کە ڕژیمی ئیسلامی جێگا پێی خۆی لە شوێنەکانی دیکەی ئێران پتەوتر دەکرد، مەترسی هێرش بۆسەر کوردستان زیادی دەکرد و هاوکات سێبەری ئیستبداد و کۆنەپەرەستی بەرە بەرە هەموو ئێرانی دادەپۆشی. ئەم مەترسیە لە چەند مانگ پێش ڕووخانی ڕژیمی شا، هەر لەو کاتەوە کە دروشمی "حیزب تەنیا حیزبۆڵا، ڕێبەر تەنیا ڕوحوڵا" بوو بە وێردی سەر زمان، هەستی پێدەکرا و دەنگی پێی ئیستبدادێکی مەزهەبی هەر لەو کاتەوە دەبیسترا.

هێرشی ٢٨ی مۆردادی ١٣٥٨ی ڕژیم بۆسەر کوردستان، ڕووداوێکی کتوپڕ نەبوو، بەڵکوو بەشێک بوو لە پلانەکانی خومەینی و هاوبیرانی بە مەبەستی تێکشکاندنی شۆڕشی ئێران و ناچار کردنی جەماوەری ڕاپەریو بۆ ملکەچ کردن لە بەرانبەر ڕژیمی ئیسلامی دا. هەر بەم هۆیەوە بوو کە ماشێنی تازەی سەرکوت بە خێرایی کەوتەوە کار و نە تەنیا هێزە سیاسیەکان، بەڵکوو تەواوی بزوتنەوە کۆمەڵایەتیەکان کرانە ئامانج. بە پێشوازی کردن لە شەڕی ئێران و عێراق، نە تەنیا کەش و هەوای کۆمەڵگای ئێرانیان میلیتاریزە کرد و شورا کرێکاریەکانیان داخست، بەڵکوو زۆربەی کارخانەکانیان لەکار خست و کرێکارەکانیان ڕەوانەی بەرەکانی شەڕ کرد، نە تەنیا دەفتەری ڕێکخراوە سیاسیەکانیان لە زانکۆکان کۆکردەوە، بەڵکوو تەواوی زانکۆکانیان داخست، کرێکارانی ناڕازی و بێکاریان لە بەندەر ئەنزەلی و ئیسفەهان و تاران دایە بەر دەسرێژی گوللە، هێرشیان کردە سەر خوزستان و تورکەمەن سەحرا، سوکایەتیان بە ژنان کرد و لەژێر چارشێوی ڕەش دا، یەخسیر کران و خزاندیاننە گۆشەی ماڵەکانیانەوە. هێرش بۆسەر کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژ بەشێک بوو لە پلانێکی سەرتاسەری بە مەبەستی وەرگرتنەوەی تەواوی دەستکەوتەکانی شۆڕش و سەرکوتی ئەو جەماوەرەی کە بۆ ڕزگار بوون لە دەست سەرەڕۆیی پەهلەوی و بەهرەمەند بوون لە ژیانێکی شیاوی ئینسان ڕاپەڕیبوون.

جەوهەری راستەقینەی حکومەتی مەزهەبی، زەوت کردنی ئیرادەیە لە ئینسان بوو. لەم رووەوە ئەم رژیمە هەر لەبنەڕەتدا لەگەڵ ئازادی ئینسان بێگانەیە. خومەینی بە پشت بەستن بە تەقیە (یان رەوا بوونی درۆ لە مەزهەبی شیعە)دا، پێویستی بە دەرفەتێک بوو هەتا پایەکانی نیزامە ئیسلامیەکەی خۆی جێگیر بکات. بەڵام وجودی کەش و هەوای ئازاد دەرفەتێکی ئەوتۆی پێنەدەدا، تا ئەو کاتەی کە سروەی نەسیمی ئازادی لە هەر شوێنێکی ئێران هەستی پێدەکرا، ئەو بە ئاسودەیی خەوی لێندەکەوت. لە روانگەی ئەوەوە ئازادی وەک ژەهرێک وابوو کە دەڕژایە جەستەی رژێمی ئیسلامیەوە. ئەو تەنیا بۆ چارەسەری شەڕی نێوان دەست و پێوەندەکانی خۆی و جێنشیەکانی پێی دەگوتن کە: "پێوەر دەنگی خەڵکە."

خۆڕاگرییەکی پرژوبڵاو و ناهاوئاهەنگ لە بەرانبەر هێرشی کۆنەپەرستیدا لە هەموو شوێنێکی ئێران شکڵی گرت و رژێم نەیتوانی هیچ سەنگەرێک لە ئاستی سەرتاسەریدا بە ئاسانی داگیر بکات. بەڵام ئەم خۆڕاگریە لە کوردستان وەها جانانە بوو کە سەری کۆماری ئیسلامی تێیدا لەبەرد درا. ئەم خۆڕاگریە، دەنگی شۆڕشی ئێران بوو کە لە کوردستانەوە دەبیسترا و بە گوێی خەڵکی هەموو ئێران و جیهان دەگەیشت. ئەو خۆراگرییە لە ماوەی کەمتر لە ٣ مانگ دا خومەینی کێشایە پشت مێزی وتووێژ، تا ئەم جارەیان بە فێڵ و فریوکاری دەرفەتێکی گونجاو بەدەست بێنێت و بڵێسەی ئاگری ئەم بزوتنەوەیە دامرکێنێتەوە. ئەم وتووێژە هەر وەکوو چاوەڕوان دەکرا بە هۆی نەسەلماندنی هیچ بەشێک لە مافە سەرەتاییەکانی خەڵکی کوردستان لە لایەن رژێمەوە، بە ئاکامێک نەگەیشت،کاتێک چەند مانگ دواتر رژێم هەستی بە ئامادەبوون کرد، سەرلەنوێ هێرشی نیزامی خۆی دەست پێکردەوە. لە ماوەی ئەم ٣٨ ساڵەدا رێگایەکی سەخت و دژوار تێپەڕ کرا، بەڵام خەڵکی کوردستان لەم تاقی کردنەوە مێژووییەدا سەربەرز هاتنە دەرێ. بزووتنەوەی عادڵانە و ئازادیخوازانەی ئەم خەڵکە، تووشی گەلێک هەوراز و نشێو بوو، بەڵام "زەوی لە ژێر پێی رژێم لە کوردستاندا هەمیشە داغ" بوو. شۆڕش لە ئێران شکستی پێ هات، بەڵام بزوتنەوەی شورشگێرانەی کوردستان لە شکڵ و شێوەی جۆراوجۆردا درێژەی بە ژیانی خۆی دا. بێگومان ٣٨ ساڵی رابردوو، دەورانێکی سەخت و دژوار بووە بۆ خەڵکی کوردستان، بەڵام نە بەو رادەیە دژوار کە ئەگەر سەریان بۆ دەسەڵاتی ئەو رژێمە دانەواندبایە، تووشی دەبوون.

ئەمرۆکە زۆرێک لەوانەی کە سەردەمێک فەرمانیان دەدا "تا شۆڕشی کوردستان دانەمرکێنن، پۆتینەکانتان لەپێ دەرمەهێنن" و یان " چاوەڕوانی فەرمانی خومەینی بوون تا ببن بە موجاهید بۆ سەرکوتی خەڵکی ئازادیخواز " و یان" بۆ سلامەتی ئیمام دوعایان دەکرد" و داوایان دەکرد کە "سپای پاسداران بە چەکی قورس تەیار بکرێ"، زۆریەک لە سازماندەرانی سەرەتایی ناوەندەکانی ئیتلاعاتی و ئەمنییەتی، سەران و دامەزرێنەرانی سپای پاسداران

کە دەستیان بە خوێنی خەڵکی کوردستان و باقی شوێنەکانی دیکەی ئێران سوورە، هەمووی ئەمانەی کە ئەوکات شمشێری دوژمنیان دەمەزەرد دەکردەوە و نەمامی سەرەڕۆیی مەزهەبییان ئاو دەدا، ئێستا و لەم دەورەیەدا خۆیان بوونەتە قوربانی ئەم رژیمە و خەڵکی کوردستانیش شانازی بە خەبات و خۆڕاگری ٣٨ ساڵی خۆیانەوە دەکەن. خەڵکی کوردستان کە ئاڵاهەڵگرانی خۆڕاگری لە بەرانبەر رژیمی ئیسلامی بوون، لە رۆژی مێژویی ٢٨ی گەلاوێژدا کە هێمای هاوپشتی و خۆڕاگرییە، رێز لە یادی ئازیزانێک دەگرن کە لە رێگای ئازادی و بۆ دیفاع لە کەرامەتی ئینسانی خەڵکی ستەملێکراو و بێبەش، خەڵتانی خۆین بوون. رۆژی ریزگرتن لە یادی ئازیزانێکی بێ دیفاعە کە لە شوێنگەلێکی وەک قارنێ و قەلاتان و سوفیان و کانی مام سید و ئیندرقاش، بەکۆمەڵ کوژران. رۆژی رێزگرتن لەو ئینسانە کۆمۆنیستە شەریفانەیە کە لە گۆشە و کەناری ئێرانەوە بە هانای خەڵکی کوردستانەوە هاتن و بۆ دیفاع لەو خەڵکە لە شەڕێکی نابەرابەر لەگەڵ دوژمنێکی غەدار، گیانیان بەختکرد.

سەرچاوە: رێکخراوی کوردستانی حیزبی کمونیستی ئێران(کۆمەڵە) - رێکەوتی: ٢١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٧

٣٨ ساڵ بە بێدەنگی و لاری!

خالید محەممەدزادە

ئەو قسەیە عەبدوڵڵا موهتەدی کە دەڵێت لە سەردەمی فتواکەی خومەینی بۆ سەر کوردستان نە میدیا هەبوو، نە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان کە دەنگی خۆمان بە دونیا بگەیەنین، راستی تێدایە، بەڵام ناکرێ ئەو راستییەش بشاردرێتەوە کە کوردانی رۆژهەڵات دوای فتواکەی "خومەینی"ش کاریان لەسەر ئەو کەیسە نەکردووە بە بیروڕای گشتی و کورد و جیهانیان نەناساندووە، وەک چۆن کوردانی باشوور کەیسی ئەنفالیان بە رای گشتیی کورد و جیهان ناساند، خۆ لە سەردەمی ئەنفالیشدا میدیا و تۆرە کۆمەڵایەتییەکانیش نەبوون!، جیهانیش لە پشتیان نەبوو وەک چۆن جیهان بە هانای کوردی رۆژهەڵاتیشەوە نەهات!

گرفتەکە ئەوەیە کە لە دوای فتواکەی خومەینییەوە کار دەکرێ بۆ خالیکرنەوەی هەموو بەهاکانی کورد بوون لە رۆژهەلاتی کوردستان و بە لارێدا بردنی رای گشتی کورد لەم بەشەی کوردستان بەنیسبەت کوردبوونەوە بەجۆرێک کە کوردی رۆژهەڵات لەهەمو شوینێک و بۆ هەموو لایەک خەریکی کوردایەتین ئیلا لە رۆژهەڵات نەبێ!

ئەم رەوتە لارە ئەگەر ئێرانیشی لە پشت نەبێ، ئەوە سوودەکەی هەر ئێران دەیچنێتەوە، رەوتێک کە نەک کار لەسەر زیندو راگرتنی بەهاکانی کوردبون لە رۆژهەڵات ناکات ،بەڵکو بەردەوام حاشا لە بوونی بەهاکانی کوردبون لەرۆژهەڵاتیش دەکات!

ئەگەر بمانەوێ دەنگمان ببیسترێت و تراژیدیاکانمان ببن بە تراژیدیای هەمووان تەنها تەئکیدکردنەوە لە سەر یەکگرتن بەس نیە و دەبێت کار بکرێت بۆ ڕێنێسانێکی فیکری و ڕۆشنگەری جڤاکی بۆ گەڕانەوەی بەهاکانی کوردبوون بۆ ڕۆژهەڵات دەنا چۆن حاشایان لە بوونی کورد لە ڕۆژاوای پێش بەهاری عەرەبی دەکرد، هیچ دور نیە لە داهاتووش دا حاشا لە بوونی کورد لە ڕۆژهەڵاتیش بکرێ!

بۆ ڕاستکردنەوەی ئەو بارە لارەو گەڕانەوەی بەهاکانی کوردبوون، حیزبەکانی ڕۆژهەلات و ئەو حیزب و کەسایەتییانەی مایەی ڕۆژهەلاتی بوونیان(هەمان کوردبون) تێدایە هەلگری بەرپرسیارەتی گەورەن دەنا هەموو کارەساتەکانمان بە دەردی فتوای جیهادی خومەینی بە نامۆیی و فەرامۆشی دەمێننەوە!

سەرچاوە: ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات تایمز - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٧

٢٨ی گەلاوێژ هێمای خۆڕاگری کوردستانی ڕۆژهەڵاتە

فۆئاد شێربەیگی

دوای ڕاپەڕینی گەلانی ئێران لە ڕێبەندانی ١٣٥٧دا و نەمانی دەوڵەتی پاشایەتی لە ئێران، کوردستانی ڕۆژهەڵات دەرفەتێکی بۆ هەناسەهەڵکێشان لە کەشوهەوایەکی ئازاد بۆ ڕەخسا و حزبەکان بە ئاشکرایی دەوری سیاسییەکی بەرچاویان لە وشیارکردنەوەی خەڵکدا گێڕا و هەروەها تواندرا بە شێوەیەکی ڕاستەقینە بەڕێوەبردنی شارەکان بکەوێتە دەستی خەلک و دەیان ئەزموونی بە نرخ بەدەست هات.

دەسەڵاتی نگریسی ویلایەتی فەقیهـ لە تاران بە زووترین کات دوای بەدەستەوە گرتنی جڵەوی دەسەڵات سەرنجی بۆ لای کوردستان ڕاکێشرا و بە دیتنی بەهاری ئازادی و دیموکراسی لە کوردستان شڵەژا و زانی ئەوە لە کوردستان شتێک لە ئارادایە کە لەگەڵ خەونە ڕەشەکانی ئەو بۆ دەسەڵاتداریێتی لە ئێران ناتەبایە و کوردستان بووەتە جەزیرەیەکی جیا لە ئێران، تەسلیم بوو بە دەسەڵاتی ئایینی و وەکوو نموونەیەک لە ژیانی ئازاد مەترسی گەشەسەندنی هەیە.

یەکەم جێژنانەی دەسەڵاتی مەلاکان لە تاران بۆ خەڵکی کوردستان نەورۆزی خوێناوی سنە بوو کە بە تۆپ و گولەبارانی شاری سنەی خوێناوی خەڵکی ئەو شارەی لە خوێن گەوزاند و دوابەدوای ئەوش لە کاتی هاتنی نوێنەرانی بۆ کوردستان دیتیان کوردستان تەزیو و بەزیو نییە و ناتواندرێت بە ئاسانی دەستی بەسەردا بگیرێت و

بخرێتە ژێر دەسەڵاتی ئەوان و هەروەها هێز و توانای ئەوەشیان نییە لەو کاتەدا بەرەنگاری ببنەوە، هەر بەو هۆیەوە یەکەم سەری تەسلیم بوونیان لە مێژووی دەسەڵاتداریتی خویان دانەواند و تەسلیمی ئیرادەی خەڵکی کوردستان بۆ بەڕێوەبردنی هەڵبژاردن بوون.

بەڵام تاڵی ئەو چۆکدادانەیان لە زاردا هەر ما و بەتەمای دەرفەتی گونجاو خۆیان لە کوردستان ماتدا و بەدوای ئەوەشدا کۆچی مێژوویی مەریوان ئەوەندەی تر وشیاری کردنەوە کوردستان تەسلیم نابێت و نابەزێت هەر بۆیەش خومەینی فتوای جیهادی دژ بە کورد دەرکرد و هێزی ڕەشایی و تاریکی ڕووی لە کوردستان کرد.

مانای فتوای جیهادی خومەینی حەڵاڵ کردنی گیان و ماڵ و ناموسی کورد بۆ هیزی داگیرکەر و فەرمانی ئەوپەڕی کوشتن و تاڵان کردنی بێبەزەییانەی گەورە و بچووکی خەڵکی کورد بوو و کاتێکی هەستیاریش بوو بۆ کوردستان کە تەسلیم بێت و ئاوات و ئارەزووەکانی بە خنکاوی ببینێتەوە و کەرامەت و شەرافەتی پێشێل بکرێت یا خۆڕاگری بکات.

کۆمەڵە وەکوو حزبێکی بەرپرس لە ئاست چارەنووسی خەڵکەکەی و بە لێکدانەوەیەکی دروست و تێگەیشتنێکی مێژوویی لە نووسراوەی مێژوویی " خەڵکی کورد لە بەردەم تاقیکردنەوەدا " بڕیاری خۆڕاگریدا و گرینگی ئەو خۆڕاگرییەی بۆ خەڵک ڕوون کردەوە و خەڵکیش بەوپەڕی لەخۆبردووییەوە و بە باوەڕێکی قایم و پۆڵایین بەرەوپیری ئەو بانگەوازەوە هاتن و بەدوای ئەوەدا بۆ ماوەی سێ مانگ کوردستان کەوتە شەڕێکی بێ بەرامبەر لەگەڵ داگیرکەران، شەڕێک کە لایەکی خەڵکی کوردستان بوو بە ورەی بەرز و ئیرادەی پۆڵایینەوە بە ڕێبەری حزبەکانی کوردستان و لایەکی تر، هێزی پڕچەکی دڵ پڕ لە قین و ڕەشی دەسەڵاتی مەلاکان.

ئەو خۆڕاگرییەی کە تا ئەمڕۆش ڕەمزی خۆبەدەستەوە نەدانی کوردستان و سەرفەرازی خەڵکی کوردە و کوردستانی کردووەتە چقڵی چاوی دوژمنان و هیوابەخش و پشت ئەستووری خەڵکی کوردستانە و سەرەڕای هەموو هەوراز و نشێوەکانی بەردەمی بوو بە بزووتنەوەیەکی خۆڕاگری نەتەوەیی و هەتا ئەمڕۆش دوای ٣٨ ساڵ هەر زیندووە و لە لایەن خەڵکی کوردستانەوە بە پیر و گەنجەوە ، بە ژن و پیاوەوە هەر لە ئارادایە و دەسەڵاتی تاران نەیتوانیوە تەسلیم بوونی کوردستان ببینێت.

بڕیاری ئەوسەردەمی خەڵکی کوردستان خاڵێکی وەرچەرخان بوو لە مێژووی سیاسی ئێراندا و بوو بە تەنیا سەنگەری بەرگری لە ئازادی و ڕاپەڕین و ئەو سەنگەرە هەتا ئەمڕۆش ئاوەدانە و ئێستاش تەنیا دەربیجەیەکە کە ڕووناکی ئازادی و دیموکراسی لێوە دیارە و بزووتنەوەی کوردستان زیندووە و ئالاهەڵگری شۆڕشێکی نوێیە و بەدڵنیاییەوە موژدەی سەرکەوتنی هێزی ڕووناکی بەسەر تاریکی کۆماری ئیسلامی هەر لە کوردستانەوە دەبیسترێت و خۆری ڕزگاری لەوێوە هەڵدێت.

لە کۆتاییدا جارێکیتر ڕێز دەگرین لە گیانبازی و تێکۆشانی هەموو خەباتکارانی نەتەوەکەمان و بەڵێن نوێ دەکەینەوە ئەو سەرکەوتنەی ئەوان لەو تاقیکردنەوە مێژووییەدا بەدەستیان هێنا ئێمەی جیلی نوێش بە دڵ و گیان دەیپارێزین و ئێستاش ئێمە خۆمان هەر لەو تاقیکردنەوەیەدا دەبینین و دڵنیاشین سەرکەوتنی یەکجاری زۆر نزیکە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی ڕۆژهەڵات - ڕێکەوتی: ٩ی ئاگۆستی ٢٠١٧

جیهادی سپی

کەریم پەرویزی

٣٨سالْ پێش، لە ٢٨ی گەلاوێژدا، خومەینیی رێبەری رژێمی تازە کە هەموو دەسەڵاتەکانی پاوان دەکرد، بە دژی نەتەوەی کورد فەرمانی جیهادی دا و بە هەموو هێزی نیزامیی موتەعارف و ناموتەعارفەوە، هروژمیان بۆ کورد و کوردستان هێنا و ئەوەی تاوان لە دەستیان هات بۆ بە چۆکدا هێنانی کورد ئەنجامیان دا.

نەریتی هەموو لات و لووت و کەسانی زۆرمەدارە کە دەچنە شوێنێک و یان دەیانەوێ دەست بە سەر ناوچەیەکدا بگرن، لە پێش هەموو کەس و گرووپدا هێرش دەبەنە سەر ئەو کەس یان گرووپە کە بەهێزتر و خۆڕاگرتر دیارە و لە ڕاستیدا ئەو ملهوڕ و زۆرمەدارانە دەیانەوێ بە هێرش بۆ سەر دیارترین و بەهێزترین و شاییبەخۆترین کەس و گرووپ، توانا و دڕندەیی خۆیان بسەلمێنن و بە شکستهێنانی گرووپ و کەسی دەستنیشانکراو، گرووپ و بەشەکانی دیکە چاوترسێن بکەن تاکوو ساناتر تەسلیمیان ببن.

ڕژێمی خومەینیش لە یەکەم گرووپەوە لە ئێراندا بە کوردەوە دەستی پێکرد و فەرمانی جیهادی بە دژ دەرکرد تاکوو کوردستان داگیر بکا و کورد شکست پێ بێنێ و بیکا بە وانەی پەندوەرگرتن بۆ نەتەوەکانی دیکەی ئێران تاکوو زوو تەسلیم ببن و مل بۆ فەرمانەکانی ڕابکێشن. دوای هێرشی نیزامی و داگیرکردنی کوردستان بە هێزی نیزامی و پاسدار و سوپای دڕندە، ڕژێمی ئیسلامیی تاران هەوڵی داوە کە ئیرادەی خۆڕاگرییش لە کوردستاندا

بەچۆکدا بێنێ.

شکست پێهێنان بە ئیرادەی خۆڕاگری، بە هێزی نیزامی ناکرێ و بۆیە کۆماری ئیسلامی دوای قۆناغی داگیرکاریی نیزامی، پەنای بردۆتە بەر پیلانی دیکە و بە شکڵ و شێواز و پیلانی جۆربەجۆر، لە ڕێگەی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و کەلتوورییەوە ویستوویە کە هێرشە دیار و نادیارەکانی پەرە پێ بدا و بە مەبەستی نگریسی واتە بەچۆکدا هێنانی ئیرادەی خۆڕاگری لە کوردستان بگات.

یەکێک لەو پیلانانە کە ئەنجامی داوە و دەتوانین بە جیهادی سپی ناوی ببەین، هروژمی سیاسی و فیکریی کۆماری ئیسلامی بە سیما و ناوی جۆربەجۆر و بە دەمامکی جیاوازەوە بووە تاکوو کوردستان بە گەمە سیاسی و شانۆگەری و فێڵ و تەڵەکەکانی تاران و قومەوە سەرقاڵ بکا و لە ناسنامەی خۆڕاگریی دوور بخاتەوە و بە شێوەی سیاسی دزە بکاتە نێو قەڵای لەگیران نەهاتووی ئیرادەی نەتەوەیی کورد و کە دزەی تێ کرد ئیتر لە نێوەوە بیپووکێنێتەوە و ئەو قەڵایە داتەپێنێ و لە سەر وێرانەی ئەو قەڵا، حوسەینیەی جەماران کۆپی بکا.

ئەم پیلانە بەتایبەت لە سەردەمی تیاتری بەناو هەڵبژاردنەکاندا زەقتر دەبێتەوە و دەیانەوێ کورد بە کایەی ئێعتداڵی و چاکسزایخوازیی ئیسلامی و ئوسوولگەرا و ... سەرقاڵ بکەن و کاتێک وشیار ببنەوە کە ببینن لە نێو گەمەیەکی دیاریکراوی سەرانی جەماران و قومدا هەڵخەڵەتێندراو بوون و ناسنامەی سیاسیی کوردستان و کورد کە قەڵای بەرخۆدانی نەتەوەیی و ئازادیخوازییە دەستەمۆ بکەن.

جیهادی سپیی ڕێژیمی ئیسلامیی تاران، درێژەی فەرمانی جەهادی خومەینیە کە بە شێوەی سەربازی کوردستانیان داگیر کرد و بە پیلانی سیاسی دەیانەوێ ئیرادەی خۆڕاگری لە کوردستاندا بە چۆکدا بێنن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئەپریلی ٢٠١٧

بابەتی: ٢٠١٦

رۆژژمێری داگیرکردنی وڵاتێک

ئامادە کردن: مستەفا زاهیدی

رۆژی ٢٧ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی (١٩٧٩ زایینی) خومەینی رێبەر و دامەزرێنەری کۆماری ئیسلامی فەرمانی جەهادی دژ بە خەڵکی کورد راگەیاند و فەرمانی بەسەرجەم هێزەکان دا بەوەی هێرش بکەنە سەر کوردستان و کۆتایی بە کێشەی کوردستان بێنن و بیانووی رژیم بۆ هێرش بۆ سەر خەڵکی کورد ئەوەی بوو گۆیا ژمارەیەک لە ژنان و پیاوانی موسڵمان لە لایەن هێزە کوردییەکانەوە گەمارۆ دراون. رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، واتە رۆژی دوای فەتواکەی خومەینی رژیم بە هێزێکی گەورەوە هێرشی کردە سەر کوردستان و ئەم هێرشە لە شاری پاوەوە دەستی پێکرد و دواتر لە پرۆسەیەکدا سەرجەم کوردستانی گرتەوە. فەرمانی هێرشێک کە دۆخێکی سەربازی لە کوردستان جێگیر کرد و تا هەنووکەش ئەو دۆخە نائاساییە هەر بەردەوامە. لەگەڵ دەست پێکردنی هێرشەکان بۆ شاری پاوە هاوکات لە شارەکانیتری کوردستان رژیم دەستی دایە ئێعدامی ژمارەیەک لە چالاکانی سیاسی – کرێکاری شارەکان. سەرەتا ئەم ئێعدامانە لە شاری پاوەوە دەستی پێکرد.

داگیر کردنی شارەکانی کوردستان و دەستپێکردنی شەپۆلی ئیعدامەکان

ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ هێزەکانی ڕژێم لە شاری پاوە ١٢ کەسیان لە دادگایەک فەرمایشی و چەند چرکەییدا ئێعدام کرد و دواتر شەپۆلی ئێعدامەکان شارەکانیتری کوردستانی گرتەوە. ئەو ١٢ کەسەی لە شاری پاوە ئێعدام کران بریتی بوون لە: عەبدوڵلا نووری، هوشەنگ عەزیزی، محەممەد عەزیزی، یەدوڵلا موحەممەدی، حسێن شیبانی، هورموز گورجی بەیانی، موزەفەر فەتاحی، بەهمەن عیزەتی، محەممەد مەحموودی، ئەسغەر بێهنوودی، ئازەرنووش مەهدەویان، دوکتور قاسم ڕەشووندی سەرداری. شەپۆلی ئێعدامەکان کە لە شاری پاوەوەو ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ دەستی پێکردبوو هەر بەردەوام بوو، ڕۆژی دواتر واتە ڕۆژی ٢٩ی گەلاوێژ هەر لەشاری پاوە ٧ لاوی ئەو شارە ئێعدام کران. دیاری سپای ئیسلام و ڕژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو بۆ سەر کوردستان کە ئێعدام و کوشت و بڕی خەڵک بوو و لە پاوەوە دەستی پێکردبوو شارەکانیتری کوردستانی گرتەوە لەوانە، مەریوان، سنە، سەقز، مەهاباد.

ڕۆژی ٣ی خەرمانان و ٥ ڕۆژ دوای هێرشی ڕژیم بۆ سەر کوردستان لە پادگانی شاری مەریوان ٩ کەس لە چالاکانی سیاسی-کرێکاری ئەو شار کە سەرجەمیان لە چالاکانی یەکیەتی جووتیاران و ڕێکخراوە مەدەنییەکانی ئەو شارەبوون کە کۆمەڵە دایمەزراندبوون ئێعدام کران و ئەو ٩ کەسە بریتی بوون لە : ئەمین مستەفا سوڵتانی، حسێن مستەفا سوڵتانی، جەلال نەسیمی، حسێن پیرخزری، ئەحمەد پیرخزری، دوکتور ئەحمەد ئەخزەری، فایەق عەزیزی، ئەحمەد قادرزادە و عەلی دادستانی. بەم شێوەیە فەیلەقووس کە جارێکیتر ڕووی کردبۆوە شار ٩ کەس لە چالاکانی کرێکاری- مەدەنی ئەو شارەی لە دادگایی کردنی چەند چرکەییدا ئێعدام کرد. ماشینێکی ئێعدام کە درێژەی کێشا و پەلی هاوێشت بۆ شارەکانیتری کوردستان.

ئامادەبوونی سەربازی و هەوڵدان بۆ ترساندن و چاوترسێن کردنی خەڵک لە لایەن ڕژیمەوە هەر بەردەوام بوو، بەلام خەڵکیش بەردەوام دژی ئەم سیاسەتەی ڕژیم دەوەستانەوە. هەفتەیەک دوای هێرشی ڕژیم بۆ سەر کوردستان خەڵکی شاری سنە چوونە سەر شەقام و ناڕەزایەتییان بە هێرشی سەربازی ڕژیم بۆ سەر کوردستان دەربڕی و لەو خۆپیشاندانەدا گەنجێکی ئەو شارە بە گوللەی هێزەکانی ڕژیم گیانی بەختکرد. گیانبەختکردنی ئەم گەنجە ناڕەزایی زیاتر خەڵکی لێکەوتەوەو خۆپیشاندانەکان پەرەی سەند و ڕژیم ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی خۆپیشاندەری

شاری سنەی قۆڵبەست کرد. ژمارەیەک لە دەستگیرکراوەکان ئازاد کران، بەڵام ١١ کەسیان ڕۆژی ٥ی خەرمانان و لە دادگـایی کردنێکـی ٥ خولەکیـدا بە مەرگ مەحکـووم کـران و لە فڕۆکەخـانەی شـاری سـنە ئیعـدام کـران کە بە ئیعدامەکانی فرۆکەخـانە نـاوی دەرکردووەو ئەو کەسانەی لە فڕۆکەخانە ئێعدام کران بریتی بـوون لە: ئەحسەن ناهید، شەهریار ناهید، جەمیل یەخچاڵی، مزەفەر رەحیمی، عەتا زەندی، ئەمجەد موبسری، عیسا پیرۆلی، ناسر سەلیمی، مزەفەر نیازمەند، یەدوڵڵا فوولادی و سیرووس مەنووچێهری.

دوو کەس لەم ١١ کەسەی کە لە فڕۆکەخانەی شاری سنە ئێعدام کران برینـدار بـوون و یەک کەسیان بە برانکارد برایە بەر جوخەی ئێعدام و بڵاو بوونەوەی رەسمی ئێعدامەکانی شاری سنە لە بڵاوکراوەکـانی نـاوخۆ و دەرەوە هەر ئەو کـات نـارەزایەتی گەورەی لـێکەوتەوەو "جەهـانگیر رەزمی" فۆتـۆگرافەری ئەوکـاتی رۆژنـامەی ئیتلاعـات فۆتـۆی ئیعدامەکانی بڵاو کردەوە، هەرچەنـد ئەوکـات نـاوی فۆتـۆگرافەرەکە نەنووسرا بەڵام دواتـر و سـاڵی ٢٠٠٧ خەڵاتـی پۆلیتزەری پێبەخشـرا. لەبەر ئەوەی تـا سـاڵی ٢٠٠٧ کەس نەیـدەزانی ئەو فۆتـۆگرافەرەی خەریـکە ئەم تـاوانە مێژووییە بە کامێراکەی تۆمار دەکات کێیە.

خەڵکـی شـاری سـەقزیش وەک شـارەکانیتری کوردسـتان دژ بە رژێمـی ئیسـلامی، کە هیچکـات خەڵکـی کوردسـتان قبووڵیان نەکردبوون و رۆژی ١٢ی خاکەلێوەی هەمان ساڵ هەمووان بە نەچوونە سەر سندووقەکانی دەنگدان دەنگی (نەخێر)یان بە کۆماری ئیسلامی وتبوو،وەستابوونەوەو بەردەوام بوون لە خەبات و وەستانەوە دژی رژێم. بۆیە رژێـم رۆژی دوای رووداوی شـاری سنە ، واتە رۆژی ٦ی خەرمانان جەلادی لاوانـی کوردسـتان (خەڵخـاڵی) بەرەو شـاری سـەقز رەوانە کـرد و لەو رۆژەدا ٢٠ کەس لەو شـارە کە ١٠ کەسیان لە لاوانـی شـار و ١٠ کەسیان لەو نیزامی و ئەرتەشیانە بوون کە لە شوێنی کارەکەیان نەبوون ئێعدام کران و لە ناو ئیعدامیەکاندا تەنانەت منداڵی ١٢ ساڵان و ١٤ ساڵانیش دەبینرێت. ئەو ٢٠ کەسەی لە شاری سەقز ئیعدام کران بریتی بوون لە: ئەحمەد سەعیدی، قـادر بەهـادور، تـاهێر خەتیبـی، محەمـمەد بابـامیری، ناسـر حەدادی، رەسـووڵ ئەمینـی، محەمـمەد غەفـاری، نـاجی خورشیدی، کەریـم رەزایـی، ئەنـوەر ئەردەڵان، سـەیفوڵڵا فەیـزی (١٤ سـاڵان)، عەلـی فەخرایـی، سـەید حەسـەن ئەحـمەدی، کەریـم شـیربانی، عەبـدوڵڵا بەهرامـی، محەمـمەد دەروێـش نـوقرەیی، ئەبـووبەکر سـەمەدی، ئەحـمەد موقەدەم، جەلیل جەماڵزادە، ئازرگەشب دارایی (١٢ ساڵان). بەم شێوەیە رژێم لە جینایەتەکانی بەردەوام بـوو و بۆ داسەپاندنی دەسەڵاتی خۆی و هێزی خۆی لە کوردستان پەنای بردە بەر هێرشی سەربازی و رێکخستنی دادگـایی نمایشی چەند خولەکی و ئیعدامی لاوان و هەڵسووڕاوانی سیاسی-کرێکاری لە شارەکانی کوردستان.

ئەم ماشین مەرگ و هێرشەی کە ڕژێم لە شاری پاوەوە دەستی پێکردبوو بڕیاربوو سەرجەم شارەکانی کوردستان بگرێتەوە تا ئەو کاتەی کوردستان داگیر دەکرێت و بە قەولی خۆیان خەڵکی کورد بەچۆکدا دێنن. بۆیە دوای هێرش بۆ سەر پاوەو سنە و مەریوان و سەقز ڕژێم لە قۆڵێکی ترەوەو لە لایەکیترەوە بە هەموو هێزەکانیەوە، سپا، ئەرتەش و ژاندارمێرییەوە هێرشی کردە سەر شاری مەهاباد، شان بە شانی هێزە سەربازییەکان خەڵخاڵی و ماشێنی ئیعدام لە شارەکانی کوردستان دەستیان کرد بە ئیعدامی خەڵک کە بە نارەزایەتی بە بوونی هێزە سەربازییەکان لە کوردستان خۆپیشاندانیان دەکرد.

شەهید بوونی کاک فوئاد

ڕۆژی ۹ی گەلاوێژی ۱۳۵۸ی هەتاوی فوئاد مستەفا سوڵتانی (کاک فوئاد) یەکێک لە ڕێبەران و دامەزرێنەرانی کۆمەڵە لە ئاوایی بستام سەر بە سەرشیو، نێوان سەقز- مەریوان، لە حاڵێکدا لە شاری بانەوە بەرەو مەریوان دەڕۆیشت کەوتە شەڕێکی نابەرابەرەوە کە فەرماندەیی هێزەکانی ڕژێم لەو شەڕەدا وەک دەوترێت "مستەفا چەمران" بووە و بە داخەوە کاک فوئاد لەو شەڕەدا گیانی بەختکرد. گیانبەختکردنی کاک فوئاد لەو شەڕەدا لە حاڵێکدا بوو کە چەند ڕۆژ پێشتر واتە ڕۆژی ۲۸ی گەلاوێژ ۲ برای بە ناوەکانی ئەمین و حسێن مستەفا سوڵتانی لە پادگانی شاری مەریوان ئیعدام کران. هەواڵی گیانبەختکردنی کاک فوئاد زۆر زوو لە میدیاکانی ڕژێمدا ڕەنگی دایەوەو ڕۆژنامەکانی ڕژێم بە خۆشحاڵیەوە باسیان لە شەهید بوونی کاک فوئاد کرد و هەواڵەکانی سەعات ۲ی نیوەڕۆ وەک هەواڵێکی بەپەلە، هەواڵی شەهید بوونی کاک فوئادیان بڵاو کردەوە. شەهید بوونی کاک فوئاد لەو قۆناغە هەستیارە مێژووییەدا خەسارێکی گەورە بوو بۆ بزووتنەوەی گەلی کورد بە گشتی و بۆ کۆمەڵە بە تایبەت و هەواڵی شەهید بوونی کاک فوئاد بوو بە خەمێکی گەورە لای لایەنگرانی بزووتنەوەی کوردستان و دۆستان و ئەندامانی کۆمەڵە بە تایبەت.

داگیرکردنی شاری بۆکان

ڕۆژی ۱۰ خەرمانان ڕژێم بە هەموو تواناکانییەوە هێرشی کردە سەر شاری بۆکان و دوای شەڕو پێکدانان لە نێوان هێزەکانی ڕژێم و هێزە کوردییەکاندا شاری بۆکان لە لایەن ڕژێمەوە داگیرکرا. هەر ئەو ڕۆژە لە بەشی سەرووی کوردستان و لە شاری سەلماس، جەنگ و ڕووبەڕوو بوونەوە لە لایەن هێزەکانی ڕژێم و خەڵکدا ڕوویدا و هێزەکانی

رژێم بە فڕۆکە و فانتۆم هێرشیانکردە سەر خەڵک و ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی ئەو شارە لە لایەن رژێمەوە دەستگیر کران و چەند کەس شەهید کران و ماشێنی ئیعدام لەم شارەش خرایە گەڕ. هەر لەم رۆژەدا واتە رۆژی ١٠ی خەرمانان شاری پیرانشار (خانێ) لە لایەن رژێمەوە داگیرکرا.

قاڕنا و قەڵاتان

رۆژی ١١ی خەرمانان هێزەکانی رژێم بە فەرماندەیی ئاخووند حەسەنی هێرش دەکەنە سەر دوو گوندی (قاڕنا و قەڵاتان) لە دەوروبەری شاری نەغەدە و کۆمەڵکوژییەکی گەورە لەو شارە رێک دەخەن و لەو کۆمەڵکوژییەدا ٦٨ کەس لە خەڵکی ئەو دوو گوندە، بە ژن و پیر و منداڵەوە لە لایەن هێزەکانی رژێمەوە دەکوژرێن و رژێم کە عادەتی بوو هەواڵی ئیعدامەکانی کوردستان بە پەلە لە میدیاکانی خۆیەوە بڵاو بکاتەوە بەڵام بۆ پەردەپۆش کردنی ئەم رووداوە ٢٠ رۆژ دواتر هەواڵی کۆمەڵکوژی قاڕنا و قەڵاتانی بڵاو کردەوەو بە ناو لێژنەیەکیان پێک هێنا بۆ لێکۆڵینەوە لەو رووداوەو هیچکات ئەو لێژنەیە بە ئامانجێکی تەواو نەگەیشت و هیچ شتێکی نەدا بە دەستەوە.

بۆمباران کردنی شاری مەهاباد

رۆژی ١٢ی خەرمانان، لە چوار سووچی شاری مەهابادەوە، ئەم شارە بۆمباران کرا و دوای بۆمباران کردن و کوشتنی ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی شاری مەهاباد، شاری مەهاباد لە لایەن رژێمەوە داگیرکرا و ماشێنی ئیعدام لەو شارە کەوتە رێ و نەک ئەو شارە بەڵکوو ژمارەیەک لە گوندەکانیش لەوانە سەرچنار، ئیندرقاش ، هێرشیان کرایە سەر و کۆمەڵکوژی لەو گوندانە بەڕێوەچوو.

داگیرکردنی شاری بانە

رۆژی ١٣ی خەرمانان دوای شەڕ و پێکدادانێکی قورس لە گەردەنەی خان، لە نێوان هێزەکانی رژێم لەوانە لەشکەری ٢٨ی سنە و هێزە سیاسیە کوردییەکان، شاری بانە لە لایەن رژێمەوە داگیر کرا. لە شەڕی گەردەنەی خاندا بەرەی کورد توانی زەربەی کاریگەر لە هێزەکانی رژێم بدات بەڵام تۆپخانەکانی رژێم و فڕۆکەکانی رژێم هێزە

کوردییەکانیان ناچار کرد بەوەی ئەو شارە بدەن بە دەستەوە.

ئیعدامی ٤ کەس لە شاری سەقز

هەر لە رۆژی ١٣ی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ دا چوار کەس لە شاری سەقز لە لایەن ماشینی ئیعدامی رژیمەوە ئیعدام کران. ئەم چوار کەسە بریتی بوون لە: عەتا محەممەدی، حسێن محەممەدی، ئیبراهیم محەممەدی، حسێن نووری. ئەم چوار کەسە بە تاوانی چالاکی چەکداری دژ بە هێزەکانی رژیم ئیعدام کران.

داگیرکردنی شاری سەردەشت:

رۆژی ١٥ ی خەرمانان، تەکاوەرەکانی هێزی دەریایی و ئاسمانی شیراز بە یارمەتی هێزە ئاسمانی و زەمینییەکانی ئەرتەش دەستیان کرد بە بۆمباران کردنی شاری سەردەشت کە چۆڵ کرابوو و سەرەنجام ئەم شارەیان داگیرکرد. بەم شێوەیە هێزەکانی رژیم لەسەر فەتوای خومەینی و بە فەرمانی بەنی سەدر سەرۆک وەزیرانی ئەوکاتی کوردستان هێرشیان کردە سەر کوردستان و کوردستانیان کرد بە مەیدانی جەنگ و دۆخێکی سەربازییان لە کوردستان جێگیر کرد و ئەم دۆخە سەربازییە تا ئێستەش لە کوردستان هەر بەردەوامە. ئەوەی لە دوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ەوە لە کوردستان دەبیندرێت راگەیاندنی دۆخێکی نائاساییە لە کوردستان کە تا ئێستەش کە ئێستەیە ئەم دۆخە لە کوردستان هەڵنەوەشاوەتەوەو رژیم بە هەمان روانینی ئەمنیەتییەوە چاو لە کوردستان دەکات. لە بەرامبەریشدا خەباتی گەلی کورد بۆ وەستانەوە دژ بە رژیم بە هەموو فۆرمەکانییەوە سەرەڕای هەموو کێشەک کە بۆ ئەم خەباتە هاتۆتە پێش هەر بەردەوامەو گەلی کورد بە ئێستاشەوە ئامادە نەبوون و نین ملکەچی رژیم بن و رژیمیش کوردستان بە ئەویترێکتر دەبینێت کە هەرکات هەوڵ دەدات ئەم ئەویترەوە سەرکوت بکات. خەڵکی کورد لە یەکەم ساتەکاندا خۆی لە تاقیکردنەوەیەکی قورسدا بینیوەو ئێستەش هەر لەو تاقیکردنەوەدایە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی رۆژهەڵات - رێکەوتی: ٣١ی ئاگۆستی ٢٠١٦

٢٨ی گەلاوێژ فەرمانێک بۆ خەساری کۆمەڵایەتیی درێژخایەن

چەکۆ ئەحمەدی

کاتێک چاو لە مێژوو دەکرێ، گەلێک ڕووداوی تاڵ و خوێناوی لە مێژوودا بەرچاو دەکەوێ، کە بووەتە هۆی خەساری قورسی سیاسی، کۆمەڵایەتی و ئابووری، کە لەم نێوەدا خەسارە کۆمەڵایەتییەکان کاریگەرییان زیاتر لەوانی دیکە لەسەر کۆمەڵگا ڕەنگدانەوەی هەیە و کاریگەرییەکانی درێژخایەنتر بووە. کاتێک باس لە هێرشی ئیمپراتوورییەکان بۆ سەر نەتەوەکانی دیکە دەکرێ، کاتێک باس لە شەڕەکانی یەکەم و دووهەمی جیهانی دەکرێ، کاتێک باس لە هۆلۆکاست و قڕکردنی میلیۆنان جوولەکە بەدەستی نازییەکانی ئاڵمان، یان کوشتوبڕی ئەرمەنییەکان بەدەستی تورکی عوسمانی، و کیمیابارانی هەڵەبجەی شەهید لەلایەن بەعسی عێراقەوە دەکرێ، تەنیا خەسارە کۆمەڵایەتییەکانن کە بە زەقی خۆ دەنوێنن و لە پلەی دووهەمدایە کە پرسی سیاسی بەئەژمار دێت.

بۆیە دەکرێ بگوترێ کوشتوبڕی هەر نەتەوەیەک، و بەدەستی هەر دەسەڵاتدارێک و بە هەر بیانوویەک بێ، پێش لە هەموو شتێک بە ئامانجی دانانی تۆوی خەمۆکی و بێهیوایی لە ناخی تاکەکانی ئەو کۆمەڵگا و نەوەکانی داهاتووی ئەو نەتەوانەدایە.

ئەگەر چاوێک بە ڕووداوەکانی پاش ئەو کردەوە خوێناوییانەی نازییەکانی ئاڵمان و تورک و بەعسدا بگێڕین، پاش ئەو هەموو ساڵانە، تا ئێستاشی لەگەڵ بێ، کاتێک مرۆڤێکی ئەم سەردەمە بە ئاستەم بیری لێ بکاتەوە، لە

ناخەوە هەست بە ئازار دەکات و دەبێتە بەشێک لەو مرۆڤانەی کە بوونەتە قوربانیی هزری نەخۆش و هۆڤانەی چەند سەرکردەی دەسەڵاتدار و سەرهەڵدانی حاڵەتی ئاوا لە تاکی مرۆڤدا، دەبێتە هۆی جۆرێک لە خەمۆکی و نەخۆشیی دەروونی، و ئەمەش دەبێتە هۆی دیسانەوە سەرهەڵدانەوەی خەسارە کۆمەڵایەتییەکانی پاش ئەو ڕووداوە خوێناوییانە.

کاتێک نەتەوەکانی ئێران لە ١٩٧٩دا، شۆڕشێکی مەزنی جەماوەرییان وەڕێ خست و دژی دەسەڵاتێکی گەندەڵی پاشایەتی و دیکتاتۆر ڕاپەڕین، لەڕاستیدا تەنیا لە نێو بەشێکی بچووک لەو کەسایەتییانەدا توانای بیرکردنەوە لە داهاتوو، و وێنا کردنی ئاڵترناتیڤ بۆ ئەو ڕێژیمە، بەدی دەکرا.

ڕێبەرانی کورد و پێش لە هەموویان دوکتور قاسملوو، بە باشی دەیانزانی کە ئەگەر دەسەڵاتی پاشایەتی وەلا دەنێن، لەبەرانبەردا، چ شێوازە دەسەڵاتێکیان دەوێ. بەڵام مخابن لە ناوەنددا و لەنێو نزیک بە هەموو سەرکردە سیاسییە سەرانسەرییەکاندا، بیرکردنەوە لە پاشی ڕێژیمی پاشایەتی وەک تراویلکە وابوو و تەنیا شتێک کە بیری لێ نەکرابووەوە، ئاڵترناتیڤ بوو، بۆیە لە ناکاو وێنەی خومەینی لەنێو مانگی چواردەدا دەرکەوت و لە ئاسمانەوە کەوتە خوارەوە و هەموو حیزب و ڕێکخراوەکان بە چەپ و ڕاستەوە چوونە ژێر فەرمانی نوێنەری خودا، واتا خومەینی. لە بەرانبەردا، نەتەوەی کورد لە کوردستان نەچووە ژێر ڕکێفی هێژموونییەک کە بە خومەینی درابوو، و لەسەر داوا ڕەواکانی سوورتر لە هەمیشە لەبەرانبەر دەسەڵاتدارانی ناوەندا ڕاوەستا.

خومەینی بۆ سەپاندنی ئەو دەسەڵات و هێژموونییەی پێشکەشی کرابوو، لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨دا، فەرمانی جیهاد دژی نەتەوەی کوردی ڕاگەیاند. شارەزایانی ئایینی ئیسلام دەزانن کە جیهاد لەلایەن موسڵمانانەوە دژی ناموسڵمان دەدرێ، و بە پێی شەریعەتی ئیسلام لە ئاوا حاڵەتێکدا خوێنی ئەو کەسانەی فەرمانی جیهادیان لەسەر دەدرێ حەڵاڵە، و لەوە گرنگتریش ئەوەیە کە، ئەو فەرمانە و کوشتنی ئەو بەرفەرمانانە وەک ئەرکێکی ئایینی لەسەر هەموو موسڵمانێک فەرز دەبێ.

فەرمانی جیهادی خومەینی دژی نەتەوەی کورد بەڕێوە چوو، و هەزاران ڕۆڵەی بێتاوانی کورد بوونە قوربانیی تینویەتیی نوێنەرانی دەستکردی خودا بە خوێنی مرۆڤ، و شەهید کران. کۆمەڵێکی زۆر لە ژن و منداڵی نەتەوەی کورد، هاوسەر و بابیان لەدەست دا و بێدەرەتانیی ئابووری و ماڵوێرانی و ونبوونی لەناکاوی سۆزی هاوسەر و باب

بەرۆکی گرتن. خەم و پەژارەیەکی تاقەتپڕووکێن باڵی بەسەر وڵاتی کورداندا کێشا، قوربانیانی ئەو جینایەتەی خومەینی و ڕێژیمەکەی، لەناکاو خۆیان لە دۆخێکدا دەدیتەوە کە پێشتر نموونەی لەوچەشنەیان لە چیرۆکیشدا نەبیستبوو.

زۆرینەی تاکەکانی کورد بڕوامەند بە ئایینی ئیسلام بوون، بەڵام لەناکاو هەم ئایینەکەیان لێ ئەستێندرابووەوە و بە کافر ناودێر کرابوون، هەم ڕۆڵەکانیان ببوونە قوربانی و شەهید کرابوون. هەموو ئەمانە دەستیان بە دەستی یەکەوە دا، تاکوو
بارودۆخێکی نالەباری ژیان باڵ بەسەر وڵاتێکدا بکێشێ کە تاکە تاوانی داواکردنی مافی سەرەتایی مرۆیی خۆی بوو.

فەرمانی جیهادی خومەینی لەسەر کورد، دەسپێکی شەڕێکی خوێناوی بوو، و بە هەزاران مرۆڤی بێتاوان لە نێو کورد و بە دەیان هەزار مرۆڤی ساویلکە و هەڵخڵەتاو لە ڕیزەکانی ڕێژیمدا، بوونە قوربانیی ویست و ئیرادەی تاقمێکی بێبەری لە هەست و ئاوەزی مرۆیی. ئەو ڕەوایی دان بە کوشتنی کوردە لە لایەن خومەینییەوە، بووە هۆی پەروەردە بوونی کۆمەڵێک خوێنڕێژی هەوسار پچڕاوی وەک خەڵخاڵی و پاسدارەکان کە لە زێدی خۆیانەوە بە مەبەستی کوشتنی کوردی کافر، وەڕێ دەکەوتن. ئەو کەسانەی لە کوردستاندا دەستیان بە خوێنی ڕۆڵەکانی کورد سوور بوو، و بەو شێوازە خۆشخزمەتیی خۆیان بۆ دەسەڵاتداران سەلماند، پاشتر چوونە سەر کورسیی دەسەڵات و تا هەنووکەش هەر لە ئاستی سەرەوەی دەسەڵات و بڕیارداندان، و ئەو خوێنڕێژانەن کە وڵات بەڕێوە دەبەن. پرسیار لێرەدایە: گەلۆ کەسانێک کە بە ڕشتنی خوێنی مرۆڤ دەستیان بە کاری سیاسی و کۆمەڵایەتی کردبێ، دەتوانن لە بەڕێوەبەریی وڵاتدا سەرکەوتوو بن، و نەوەیەکی سەرکەوتوو و ئەکتیڤ پەروەردە بکەن؟ وەڵامی ئەم پرسیارە بە چاوخشاندنێک بە ڕێژەی تاوانە کۆمەڵایەتییەکان، گەندەڵی، کردەوەی بەلاڕێدابەرانە، هەژاری، بەکارهێنان و کڕین و فرۆشتنی مادەی هۆشبەر، و ئاستی تەناهیی کۆمەڵایەتی و زۆر بابەتی دیکە، بە ڕوونی دەردەکەوێ و بۆمان ڕوون دەبێتەوە کە دەسپێکی شەڕ و فەرمانی جیهادی خومەینی و سڕینەوە و کوشتوبڕی جیابیران، و دەسەڵات بەدەستیی بکوژان چ ئاکامێکی بەدواوە بووە.

وڵاتی ئێران بە هۆی ئەو سیاسەتەی بەرانبەر نەتەوەی کورد و نەتەوەکانی دیکەی ئێران لەپێشی گرتووە، کە پاکتاو و سڕینەوەی نەتەوەکان و جیابیران ئامانجی سەرەکییەتی، بۆ مانەوە لە دەسەڵاتدا؛ ئەو وڵاتەی تا ئاستی

مایەپووچبوون لە بوارەکانی کۆمەڵایەتی، سیاسی و ئابووری گەیاندووە و قەیران لە هەموو بوارەکاندا لەم وڵاتەدا هێڵی سووری تێپەڕ کردووە.

ئابراهام مازلوو بیرمەندی ئامریکایی، کۆمەڵێک پێویستیی سەرەتایی بۆ ژیانی هەر تاکێک کە بتوانێ ژیانی سەرەتایی بەڕێوە ببات، دەستنیشان کردووە، و پێداگرە لەسەر ئەوەی کە ئەم خاڵانە سەرەتاییترین و پێویستترینن بۆ ژیان کردن، کە گرنگترینیان خۆراک و شوێنێک بۆ حەوانەوەی سەرەتایی، هەست کردن بە تەناهیی و ڕێز لێگیران و بنەماڵە و... ڕوون و ئاشکرایە کە لە ئێراندا کۆمەڵێکی بەرچاو لە دانیشتوانی ئەو وڵاتە لە ژێر هێڵی هەژاریدان، و بۆ بەدەستهێنانی بژێوی ژیان و لە دابینکردنی سەرپەنا و خۆراکدا، لەگەڵ کێشە و گرفتی قووڵ بەرەوڕوون. تەناهیی کۆمەڵایەتی لەو وڵاتەودا وەک خەون و خەیاڵی لێهاتووە، و تەنانەت لە نێو بنەماڵەشدا هەست بە تەناهیی ڕێژەییش ناکرێ و بەردەوام مەترسیی دەستدرێژیی کۆمەڵایەتی و سیاسی و ئابووری لە مێشکی دانیشتوانی ئەو وڵاتەدا دەسووڕێتەوە و ترس لە داهاتووی ناڕوون، بەرۆکی بە هەموو تاکەکانی کۆمەڵگا گرتووە. ئەو کەسانەی بۆ ماوەیەکی کورتیش لە ئێراندا ژیانیان بەسەر بردبێ، بە ڕوونی دەزانن کە دۆخێکی وا بەسەر کۆمەڵگادا زاڵە، کە ڕێز لێگیران و ڕێز دانان بۆ مرۆڤەکان لە لایەن دەسەڵاتداران و ئەو سیستمەی بەڕێوەی دەبەن، لەڕاستیدا بووەتە خولیا و بە پێچەوانەی هەموو جیهانی پێشکەوتوو، لەلایەن ڕێژیمی ئێرانەوە هەموو کەس بە تاوانبار و جێی گومان سەیر دەکرێ، مەگەر ئەوەی پێچەوانەکەی بسەلمێنێ. کەواتە بەگشتی ڕێزگرتن و ڕێز لێنانیش وەک بابەتەکانی دیکە نوقسانە. بنەماڵە و کۆڕی بنەماڵە، یەکێک لە گرنگترین پێداویستییەکانی مرۆڤە و ڕەگەز و ئایین و جۆری بیرکردنەوە، هیچ جیاوازییەکی نیە و هەموو تاکێکی مرۆڤ تەنانەت لە هەر تەمەنێکیشدا بێ، پێویستی بە بنەماڵەیە. ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی هەر لە یەکەم ڕۆژەکانی دەسەڵاتیەوە، بە هەزاران شێوە بناغەی بنەماڵەکانی لێک پژاند، و لەگەڵ هەڵوەشانەوە بەرەوڕووی کردن. کوشتن و ئیعدام، زاڵ کردنی هزری پیاوسالاریی هەوسارپچڕاو، پەرەگرتنی دیاردەی دزێو بە هۆی پێڕەو کردنی سیاسەتی هەڵە، بەرز بوونەوەی ڕێژەی کوشتنی نامووسی و ئایینی، بەرزبوونەوەی ڕێژەی تەڵاق بە دەیان هۆی ئابووری و کۆمەڵایەتی و زۆر فاکتی دیکە، بەشێکن لە هۆکارەکانی لەدەستچوونی کۆڕی بنەماڵە بۆ ڕێژەیەکی بەرچاو لە دانیشتوانی ئێران.

هەموو ئەوانەی بە کورتی ئاماژەی پێکرا، هەرکامەو بە شێوازێک، پێوەندیی ڕاستەوخۆی بە جینایەتەکانی ئێرانەوە هەیە، و ئەگەر خوێندنەوەی وردتری بۆ بکرێ، بێگومان لایەنی شاراوەی زۆرتری هەیە. لەوانەیە بەشی

هەرەزۆری خەسارە کۆمەڵایەتییەکان لە ساڵانی داهاتوودا بەرچاو بکەوێ و ئاشکرا بن، بەڵام ئەوەی کە ئێستا ڕوونە، وڵاتی ئێران لەژێر کاریگەریی ئەم دەسەڵاتە دیکتاتۆر و فاشیستەدا، ڕوو لە دارمان و مایەپووچ بوونی هەمەلایەنەیە، و لەم نێوەدا ئەرکی چالاکان و وڵاتپارێزانی کورد بۆ پاراستنی بەشە نیشتمانی خۆمان لەو قەیران و دارمانە، گەلێگ گرنگە و چالاکانی کۆمەڵایەتیی کوردستانی ڕۆژهەڵات دەبێ بە هەستیارییەوە بەرنگاری سیاسەتی دژە نەتەوەیی ڕێژیمی ئێران ببنەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ٢٣ی ئاگۆستی ٢٠١٦

“فەرمان” دژ بە کوردان

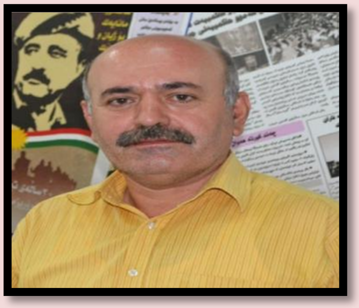

رەزا محەممەدئەمینی

رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، رۆژێکی مێژوویی‌یە لە دیرۆکی گەلانی ئێران بەگشتی و گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان بەتایبەتی. لەو رۆژە و لەساڵی ١٣٣٢دا دەست و پێوەندەکانی محەممەدرەزا شا بە چاوساغی و هاوکاری راستەوخۆی ئەمریکا، کوودتایان بەدژی حکوومەتی گەلیی دوکتور محەممەدی موسەدیق ئەنجام داو بەم چەشنە بۆ جارێکی دیکە دیکتاتۆری باڵی بەسەر ئێراندا کێشایەوە. دوابەدوای ئەم کوودتایە، گرتن و لەسێدارەدانی هەڵسووڕاوە سیاسی‌یەکان لە ئێراندا دەستی پێکرد و لە کوردستانیش تەشکیلات و رێکخستنەکانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان لە زۆربەی شار و گوندەکانی کوردستان کەوتنە بەر پەلاماری هێزە سەرکوتکەرەکانی رێژیمی پاشایەتی و دەیان کەس لە کادر و ئەندامانی حیزب دەسبەسەر و رەوانەی بەندیخانەکان کران.

ئەو رۆژە هەروەها بۆ گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان بۆیە مێژوویی‌یە کە رێک ٢٦ساڵ دواتر، واتە لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی، خومەینی، رێبەر و دامەزرێنەری کۆماری ئیسلامی، فەرمانی جیهادی بەدژی گەلی کورد دەرکرد. لە مێژووی کۆن و هاوچەرخی نەتەوەکەماندا دەبینین زۆر جاران فەرمان لەدژی کورد دەرکراوە و نەتەوەکەمان کەوتۆتە بەر قڕکردن و کوشتاری بەکۆمەڵ و هێرشی بێگانە و داگیرکەر و دەسەڵاتە سەرەڕۆ و داپڵۆسێنەرەکان. هۆکاری ئەو هێرش و پەلامارانە ئەوە نەبووە کە گەلی کورد هێرشی کردبێتە سەر دراوسێکانی و “تەعەدا”ی لێکردبن، بەڵکوو بەپێچەوانە کورد بۆیە فەرمانی لێدراوە کە کورد بووە و داوای سەرەتایی‌ترین

مافەکانی خۆی کردوە. فەرمانی جیهادی خومەینیش بۆ سەر کوردستان و، کورد و کوفر بە چاوێک سەیر کردن، ڕێک لەبەر مافخوازی نەتەوەی کورد و ملنەدان بۆ سەرەڕۆیی و دیکتاتۆریی کۆماری ئیسلامی بووە.

لەگەڵ دەرچوونی ئەو فەرمانە، وێڕای گەمارۆی هەمەلایەنەی کوردستان، سەدان هەزار کەس لە هێزەکانی ئەرتەش و سپای پاسداران و بەسیج، بە هەموو کەرەستەیەکی پێشکەوتووی شەڕەوە، هێرشیان کردە سەر کوردستان و شەڕێکی خوێناویان هەڵگیرساند. لەو هێرشەدا زۆربەی شارەکانی کوردستان لە لایەن فڕۆکەکانی ڕێژیم بۆردومان کران و گوندەکانیش کەوتنە بەر ئاگری تۆپ و کاتیۆشا. جگە لەوەش دەیان کەس لە لاوانی بێتاوانی کورد بە بێ هیچ بەڵگەیەک و تەنیا بە تاوانی کوردبوون بەدەستی جەلادی بەدناو، خەڵخاڵی خوێنڕێژ، لە پاش داگیرکردنەوەی شار و گوندەکانی کوردستان کۆمەڵکوژ کران.

دیارە ئەو هێرش و تاوانانە لە لایەن گەلی ڕاپەڕیوی کورد و پێشمەرگە فیداکارەکانی بێوەڵام نەمایەوە و لە شەڕ و بەربەرەکانێیەکی کەموێنەدا کە بە شەڕی سێ مانگە ناسراوە، گەلی کورد و ڕۆڵەکانی، توانیان وێڕای لێدانی زەبری کوشەندە لە هێزە سەرکوتکەرەکان، هێرشی دڕندانەی کۆماری ئیسلامی تێک بشکێنن. لە پاش ئەو خۆڕاگری و بەربەرەکانێیە کەموێنەیەدا بوو کە خومەینی ناچار بوو لە ٢٦ی خەزەڵوەری ٥٨، واتە سێ مانگ دوای دەرکردنی فەرمانەکە، پیامێکی بەڕواڵەت ئاشتیخوازانە بۆ گەلی کورد بنێرێ و داوای دانوستان و چارەسەری کێشەی کورد لە ڕێی وتوویژ بکا. دیارە هەروەک دواتر دەرکەوت پەیامی خومەینی و ڕاگرتنی شەڕ لە لایەن کۆماری ئیسلامی، کەمترین نیازپاکی پێوە دیار بوو و لە ڕاستیدا دەسەڵاتدارانی ڕێژیم لە لایەک توانای خۆڕاگریان لە بەرانبەر دژەهێرشی پێشمەرگەی کوردستاندا نەمابوو و لە لایەکی دیکەش لە کات و دەرفەت دەگەڕان بۆ خۆڕێکخستنەوە و خۆتەیار کردن بۆ هێرشێکی بەرینتر و بەربڵاوتر.

سەرەڕای نەرمی نواندنێکی زۆری نوێنەرانی کورد و حیزبی دێمۆکرات لە دانوستان و وتوووێژەکان لەگەڵ نوێنەرانی کۆماری ئیسلامی لە پێوەندی لەگەڵ ویست و داخوازەکانی کورد، ڕێژیم بۆ جارێکی دیکە هێرشی کردەوە سەر شار و گوندەکانی کوردستان و شەڕێکی خوێناوی بەسەر گەلی کورددا سەپاند. ئەو شەڕە نیشانی دا کۆماری ئیسلامی لە تەواویەتی خۆیدا زەرفییەت و توانای چارەسەری ئاشتیانەی کێشەی کورد و نەتەوەکانی دیکەی ئێرانی نییە و لەجێدا باوەڕی بە نەتەوە و مافە نەتەوەییەکان نییە. دیارە لەگەڵ هێرشی دووبارە بۆ سەر کوردستان وەک مەکۆی خۆڕاگری لە سەرانسەری ئێران، هێرش بۆ سەر حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکان و ئازادییە تاکەکەسی و

کۆمەڵایەتی‌یەکانیش دەستی پێکرد. ڕێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو لە پاش هەڵگیرسانی ئاگری شەڕ لەگەڵ عێراق، لە لایەک هەر دەنگێکی ئازادیخوازانەی کۆمەڵانی خەڵکی ئێرانی کپ کرد و بەم چەشنە جێگە و پێگەی سەرەڕۆیانەی خۆی پتەوتر کرد و لە لایەکی دیکەش بیروڕای گشتیی جیهان و کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی لەو جینایەتانەی کە لە کوردستان و دەرحەق بە نەتەوەی کورد دەیکرد بەلاڕێدا برد. لەو ماوەی هێرشی بەربڵاوی ڕێژیم بۆ سەر کوردستان سەدان گوند و لادێی کوردستان خاپوور کران و دەیان هەزار کەس لە خەڵکی بێتاوانی کوردستان بە دەستی جینایەتکارانی کۆماری ئیسلامی کۆمەڵکوژ کران و هەزاران کەسیش لە زیندانەکان، بەبێ دادگایی کردن لەسێدارە دران. لە ڕاستی‌دا جینایەتکارانی ڕێژیم توانیان فەرمانی جیهادی خومەینی بۆ قڕکردنی کوردستان و سەرکوتی بێ‌بەزەیانەی نەتەوەکەمان بەباشی بەڕێوەبەرن.

ئێستاش لە پاش تێپەڕینی ٣٧ساڵ بەسەر فەرمانی جیهادی خومەینی، سیاسەتی گشتیی کۆماری ئیسلامی لە پێوەندی لەگەڵ گەلی کورد نەگۆڕاوە و سەرکوت و کوشت و بڕ هەروا بەردەوامە. ڕۆژ نییە لە زیندانەکانی ڕێژیم لاوانی کورد لەسێدارە نەدرێن و لە سەر سنوورەکان کۆڵبەرانی کورد نەکرێنە نیشانەی چەکدارانی ڕێژیم و گیانیان لێ نەستێندرێ. سیاسەتی دژایەتی لەگەڵ گەلی کورد و داخوازەکانی هەر بە ڕۆژهەڵاتی کوردستانەوە نەبەستراوەتەوە و هەروەک دەبینین کۆماری ئیسلامی دژایەتی لەگەڵ دابین کردنی مافی پارچەکانی دیکەی کوردستانیش دەکا و بە هەر شێوەیەک بۆی بکرێ نەخشی تێکدەرانەی خۆی دەگێڕێ. ئەو ڕێژیمە سەرەڕای مەحکووم کرانی لە لایەن ڕێکخراوەکانی داکۆکی‌کار لە مافی مرۆڤ، لە پێوەندی لەگەڵ پێشێل کردنی سەرەتایی‌ترین ماف و ئازادییە ئینسانی‌یەکان، لە سەرکوتی گەلانی ئێران و درێژەدان بە سەپاندنی دیکتاتۆری و سەرەڕۆیی بەردەوامە.

لە یادی ٢٨ی گەلاوێژ و ٣٧ساڵەی دەرچوونی"فەرمان" بەدژی گەلەکەمانەوە، وەبیر هێنانەوەی چەند ڕاستی‌یەک، هەرچەند ڕەنگە ئازاردەریش بێت بەجێیە؛ سەرەڕای بەربەرەکانی و خۆڕاگری قارەمانانەی پێشمەرگەکانی حیزبی دێمۆکرات و حیزب و ڕێکخراوە سیاسی‌یەکانی دیکەی کوردستان، بێگومان ئەگەر کێشە و شەڕی نێوخۆیی نەبووبا و حیزب و ڕێکخراوە سیاسی‌یەکان لە بەرەیەکی یەکگرتوودا بەگژ دووژمندا چووبانەوە، گەلەکەمان دەیتوانی بە ورەتر و بەگوڕتر لە بەرانبەر کۆماری ئیسلامی‌دا بوەستێتەوە و دوژمن نەتوانێ سەرکوتی بکا. جگە لەوەش دەبینین لەو ماوەیەدا نەک هەر ئەو حیزب و ڕێکخراوانە نەیانتوانیوە لە بەرەیەکدا کۆببنەوە، بەداخەوە وێڕای دوورکەوتنەوە لە مەیدانی خەباتی ڕاستەقینە لە نێوخۆی وڵات، تووشی پرش‌وبڵاوی و لێکترازان و لێکدابران بوون. ئەو حیزب و ڕێکخراوانە، بە حیزبی دێمۆکراتیشەوە، ئەگەر بە هەر هۆیەک بێ نەیانتوانیوە وەک ساڵانی

سەرەتای شۆڕش بەربەرەکانی چەکدارانە یان خەباتی چەکدارانە بکەن، توانای هێنانە سەرشەقامی خەڵک و بەهێز کردنی خەباتی مەدەنیشیان سنووردار بووە و بە رادەی پێویست لەم بوارەدا چالاک و سەرکەوتوو نەبوون. شک لەوەدا نییە داهاتووی تێکۆشانی حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکان لە گرەوی ئەکتیڤبوونی گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان دایە و حیزبەکانی رۆژهەڵات دەبێ تێبکۆشن لە لایەک هزر و شوناسی نەتەوەیی لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستاندا بەهێز بکەن و لە لایەکی دیکەش لە هەموو هێز و تواناکانی خۆیان بۆ بردنەسەری ورەی خەباتگێڕانەی خەڵک لە پێناو خەبات بۆ رزگاریی نەتەوەیی کەڵک وەرگرن.

لە ژمارە ٦٨٦ی رۆژنامەی "کوردستان"دا بڵاو بۆتەوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٦

٢٨ی گەلاوێژ و فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر کوردستان

وتووێژی گەورەژووری ڕاوێژ

خوێنەری هێژا:

بابەتی بەردەستت وتووێژی گەورەژووری ڕاوێژە لە ڕایەڵەی تلێگران کە شەوەکانی ٢٨ و ٢٩ی گەلاوێژی ١٣٩٥ی هەتاوی لە سەر مژاری "٢٨ی گەلاوێژ و فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر کوردستان" لەگەڵ بەڕێز عەبدوولا ڕەسووڵی، چالاکی سیاسیی کورد و بە پێشکەشکاریی بەڕێز "ئیمان موردوویسی"، ئەندامی دەستەی بەڕێوەبەریی گەورەژووری ڕاوێژ، ئەنجام دراوە.

ڕاوێژ: بە گشتی سەرەتا ئەگەر بکرێ باس لە ٢٨ی گەلاوێژ بکەین، ٢٨ی گەلاوێژ چ ڕۆژێکە؟

ڕەسوڵی: **ڕۆژی بیست و هەشت گەلاوێژ ئەو ڕۆژەیە کە یانزدە کەس لە فڕۆکەخانەی سنە لەدار دران، یانزدە کەسی بێتاوان کە بە بڕیاری بەرپرسانی تاران نرانە بەر گوللەوە**

عەبدووڵا ڕەسووڵی

ڕاوێژ: خومەینی بە دژی گەلی کورد، فتوای جیهادی دا، بۆچی بۆ ئەو کارە لە وشەیەکی شەرعی کەڵکی وەرگرت؟ لە بنەڕەتدا مەگەر جیهاد بۆ سەر کافرەکان نیە؟

ڕەسوڵی: بەکارهێنانی ئەو وشە یان خود جیهاد، مانای زۆری هەیە. ئەم مانایە نەک لە بواری ئایینییەوە، بەڵکوو لە لای کورد مانای جیاوازی هەیە، بۆ وەڵامدانەوە بەو پرسیارە دەبێت دوو ڕەهەندی مێژوویی و ئایینی لەبەرچاو بگرین. لە ڕوانگەی ئایینییەوە بەو مانایەیە کە کورد موسڵمان نییە و جیا لەوەش دژی ئایینی ئیسلام وەستاوەتەو،ە ئەمەش لەبەر ئەوە بوو کە کورد داوای مافی نەتەوەیی دەکرد و گوتەیەکی جیاواز لە ناسیونالیزمی ئێرانی و ئیسلامی هەبوو. لە ڕوانگەی مێژووییەوە، هەمیشە دوژمن، بە ئایین کوردی سەرکوت کردووە یان بە ڕاستی بڵێم گەوجاندوویەتی، خومەینیش وەک دوژمنی کورد و وەک کەسێکی ئایینی ئەو چەکەی لە دژی کورد بە کار هێنا.

ڕاوێژ: خەسارەکانی ئەو شەڕە بۆ کورد ئەگەر باسی بکەین چ بوو؟

ئیمان مرادوەریسی

ڕەسوڵی: بێگومان ئەو بڕیارە و ئەو شەڕە و بوونی هەندێ لایەنی ئاینیی خزمەتکاری تاران بووە هۆی ئەوەی کوردستان دابەش بوو بەسەر باش و جاش و بێلایەندا، جیا لەوە ترسی ڕووبەڕووبوونەوەی ئایینی لە نێو دڵی خەڵک چاند، هەرچەندە ئایینێکی ساختەیە و ڕاستەقینە نییە. جیا لەمانە کورد ئەوەی بۆ مایەوە تەنیا خۆڕاگری و خوێندان بوو و بەس بۆیە ڕووەڕووی شەڕێکی نەخوازراو بووینەوە.

ڕاوێژ: کە باس لە فتوای خومەینی و ٢٨ی گەلاوێژ دەکرێ، یەکەم ناو، ناوی چەمرانە کە دێتەوە بیر، چەمڕان کێ بوو و لە کوردستان چی کرد؟

ڕەسوڵی: چەمران کەسێکی فارسی ئایینی شیعە بوو کە لە ئەمریکا خوێندبووی و لە لوبنان دەورەی شەڕێکی چریکی و دژە چریکی بینیبوو لە لایەکی دیکەوە چوون پێشمەرگەش شەڕی چریکی بناغەی کاری بوو، چەمران لە ئێران و لە نێو بەرپرسانی نوێ شارەزاترین کەس بوو بۆ شەڕکردن لەگەڵ کورد.

ڕاوێژ: باس لە لەسێدارەدانەکان لە کوردستان لەو کاتیدا باسێکی بەرینە، خەڵخاڵی و حەسەنی ئەو کات چیان بەسەر کورد هێنا؟

ڕەسوڵی: دەمهەوێت ڕۆڵی ئەو دوو کەسە بە جیا باس بکەم. خەلخاڵی نوێنەری خومینی لە کوردستان بوو و حوکمی ڕەهای بۆ کوشت و بڕ هەبوو. خەڵخاڵی کەسێک بوو کە لە کوردستان دادگایی کردنی سەیروسەمەری ئەنجام دەدا بۆ نموونە کۆمەڵێک خەڵکی ڕیز دەکرد و دەیژماردن، ژمارە جووتەکانی لەدار دەدا و تاکەکانی ئازاد دەکرد. خەڵخاڵی کەسێک بوو کە دادگایی کردنی پەنجا کەسی بە دە خولەک ئەنجام دەدا و حوکمیانی جێبەجێ دەکرد.

حەسەنیش کە بەرنوێژی هەینی ئومریە بوو، کەسێکی شیعەی ناحاڵی و توندڕەوە کە ڕۆڵی زۆری لە شەڕی نەغەدە هەبوو و سەدان کەسی مەدەنی کوردی بەدەستی خۆی شەهید کردووە.

ڕاوێژ: بەنی سەدر کە ئێستا خۆی هەڵاتووە، یەکێک لەو کەسانە بوو کە قامکی بە دژی وکورد ڕاوەشاند و فەرمانی دا کورد قڕان بکەن، دەکرێ زیاتر بۆمان باس بکەن، دەوری بەنی سەدر لەو فتوایەدا چی بوو؟

ڕەسوڵی: بەنی سەدر کە گەورەترین دەسەڵاتداری ڕەسمی ئێران بوو، بڕیاری دا ئەرتەش و سوپا پوتین دەرنەهێنن تا کوردستان دەگرنەوە لە کاتێک کە خومەینی فتوای دا، بەنی سەدر جێبەجێکاری بوو ئەمەش بە مانای ئەوەیە هاوتاوانی خومەینیە بۆ کورد.

ڕاوێژ: کورد لە هەمەبر ئەو فتوایە چی کرد؟

ڕەسوڵی: کورد لەو قوناغەدا تەنها بەرگری و لە قاودانی پێکرا، لەبەر ئەوەی وڵاتانی گەورەی جیهان گوێیان لە کورد نەدەگرت. بریتانیا خۆی خومەینی گەیاندە دەسەڵات و شۆڕەویش لە ڕێگای تودەوە خومەینی بە دژە ئێمپریالیست دەزانی و ئەمریکاش کوردی بە بەرەی شۆڕەوی دەزانی ئەمەش بووە هۆی ئەوەی کورد تەنها پشت بە خۆی ببەستێت.

ڕاوێژ: دەوری حیزبەکان و بەتایبەتی دێموکرات و کۆمەڵە لە هەمەبر ئەو فتوایە چی بوو؟

ڕەسوڵی: حیزبەکانی خۆرهەڵات کە ڕێبەرایەتی کوردیان دەکرد ڕۆڵی ئەرێنیان هەبوو، لەبەر ئەوەی کوردیان بەرەو ئاراستەیەکی باشی سیاسی ڕێبەری کرد و ڕێگایان نەدا بکەوێتە نێو تۆڕێکەوە کە تاران دەویست ئەو تۆڕەش دروستبوونی شەڕی دینی و مەزهەبی بوو.

ڕاوێژ: یەکێک لە ناسەکانی دوای فتوای خومەینی، لە سێدارەدانی خەڵکی کوردستانە، زانیارییەکان لەمبارەوە چین؟

ڕەسوڵی: ئەگەر ئێمە بە وردی ئامارمان نەبێت، ئامارێکی گشتیمان هەیە لە دوای ئینقلابەوە تا ئێستا زیاتر لە پەنجا هەزار کەس لە کوردستان کوژراون، لەمانە نزیکەی دە هەزاریان پێشمەرگە حیزبەکان بە هەموویان بوون واتە چل هەزار کەسی مەدەنی و بێتاوان کوژراون. سەبارەت بە لەسێدارەدانیش دەبێت بڵێم فرۆکەخانەی سنە و ئەو

گۆڕستانانەی کە لە هەندێ شار ناوی لەعنەت ئاوایان لە سەرە، بەڵگەی تەواون بۆ ئەوەی بزانین چەندە لە کورد لەسێدارە داوە.

ڕاوێژ: بە کافر زانینی کورد و ئەگەری دووبارەبوونەوەنی فتوای ئەوتۆ لە لایەن ڕژێمەوە لە کوردستان، چیە؟

ڕەسوڵی: ئەم جارە کاریگەری نابێ، یان دەبێ حکومەتی ئێستا فتوا بدا کە بەشی زۆری کورد دژیەتی یان دەبێت حکوومەتێکی دیکە بێتە سەرکار کە ئەویش ئایینی نابێ، جیا لەوەش ڕەوتی ڕووداوەکان لە قازانجی کوردە بۆیە بە شێوەی سرووشتی فتوا کاریگەری لە سەر کورد نابێ بەڵام تەنیا دەتوانێت هێزێکی زۆرتر بۆ دوژمن کۆ بکاتەوە.

ڕاوێژ: چ پەیوەندییەک لە نێوان فتوای جیهادی خومەینی و ئەنفالی سەدام حوسێندا بوونی هەیە؟

ڕەسوڵی: پەیوەندییەکان زۆرن، هەر دووگیان سەرچاوەیان ئایینە. هەر دوویان دژە کوردن و کورد بە موسلمان نازانن، ئەمیان بە ڕوانگەی شیعە و ئەویتر سونی، هەر دوویان هەوڵی قڕکردنی کورد دەدەن بەڵام جیاوزیشن، بۆ نموونە لە ئاستی سەرکەوتن و ئەنجام و چۆنیەتی جێبەجێکردن جیاوازن.

ڕاوێژ: ئێستاش کۆماری ئیسلامی زۆر هەوڵ دەدا کێشەی نەتەوەیی کورد بە کێشەی ئایینی ببەستێتەوە، ئەوەتا نوێنەرانی کوردی مەجلیس بە ناوی نوێنەرانی سوننەکان لە هەمبەر مێهران مودیری دەوێستنەوە، ئامانجی ئەو سیاسەتە چێە؟

ڕەسووڵی: هەوڵدانە بۆ ئەوەی کێشەی کورد بە مەزهەبی بکەن و لەو ڕێگایەوە دووبەرەکی و چەندبەرەکی لە نێو کورد دروست بکەن، ناوەڕۆکی خەباتی کورد بەرنە ژێر پرسیار لە سەرەوەی ئەمانەش لەو ڕێگایەوە کورد بسڕنەوە.

ئێران هەوڵ دەدا کێشەی کورد بکاتە کێشەی سونی مەزهەبی، ئەمە چەندین ڕەهەند و خەساری هەیە، ئێمە لێرە هەوڵ دەدین هەندێ لایەنی شی بکەینەوە، هەرواکە دەزانن لەنێو کورد شیعە و سونی هەیە. کاتێک کێشەی کورد ببێتە مەزهەبی بەشێک لە کورد دەبێتە خاوەن ماف و بەشێکی بێ ماف. لێرەوە کورد بەشێکی زۆر لە وزەی بۆ

یەکتر سڕینەوە تەرخان دەکات، بۆ دوژمنیش کێشەیەک بە ناوی کورد بوونی نامێنێت و بە پێی پێوەری ئێستەش کوردی سونی بەرەو سەلەفیەت دەڕوا، ئەمەیە شتێک کە دوژمن دەیهەوێت.

ڕاوێژ: حەز دەکەم باس لە شەڕی ٢٤ ڕۆژەی سنە بکەین و تاووتوێی بکەین، ئەو شەڕە بۆ چی بوو و خەسارەکانی کورد لەو شەڕەدا چی بوون؟

ڕەسوڵی: شەڕی شاری سنەی خوێناویی لێنینگرادیکی دیکە بوو بەڵا م بەداخەوە بە هۆی پێشکەوتوو نەبوونی ڕاگەیاندن و دەسەڵات لە لاپەڕەکانی مێژوودا بزر بوو تا کۆبانی ڕوویدا و دیسان بە وردی خوێندنەوەی بۆ کرا. شەڕی سنە شەڕێک بوو لە نێوان خەڵک و حیزبە کوردییەکان لە لایەک و کۆماری تاریکستانی ئیسلامی ئیران لە لایەکی دیکەوە، سوپا و ئەرتەش لە چوارچێوەی فتوای جیهاد هێرشیان دەست پێکرد و خەڵکیش خۆڕاگرییان کرد لە ئەنجامدا دوای شەڕێکی سێ مانگی ئێرادەی گەل سەرکەوت.

ڕاوێژ: قڕان و کوشتاری ڕژێم لە کوردستان زۆربەربەرینن، قارنێ و قەڵاتان، مەریوان، پاوە، سنبە، ئێندرقاش و دەیانی تر، کورد چەندە توانیویەتی ئەو کەیسانە بە جیهانی بکات؟

ڕەسوڵی: سەبارەت بە جیهانی کردنی هەر کەیسێک بارودۆخی سیاسی و جیهانی گرنگە لەبەر ئەوەی تێکڕای ئەو ڕووداوانە لە کات و ساتێکی مێژووییدا ڕوویاندا کە جیهان دوو جەمسەری بوو و کورد لە دەرەوەی هەموو هاوکێشەکان دانرابوو بۆیە هێچ جەمسەرێک نە متمانەی پێ بوو و نە هەوڵیان بۆ دەدا بۆیە بارودۆخ لە بەرژەوەندی کورد نەبوو و کورد نەیتوانیوە هیچ یەکیان بکاتە جیهانی.

ڕاوێژ: بەشێک لە تیرۆرەکانی کۆماری ئیسلامی کە دەکرێ بڵێین هەر لە درێژەی فتوای خەمەینی دابووە، لەسەر ئەوان ئەگەر بکرێ باس بکەن.

ڕەسوڵی: بەڕای من، درێژکراوەی فتوای خومەینی نیە چون جیا لە کورد خەڵکی دیکەش تیرۆر کران، بەڵام فتوای جیهاد تەنیا بۆ کورد بوو، بەڵام هەر دووی ئەمانە بۆ زیان گەیاندن بە کورد هاوبەش بوون بەڵام دەبێت بڵێن تیرۆریش بەشێکی جیانەکراوەی حکومەتی ئێران و باوەڕیانە لە مەسەلەی تیرۆریش ڕێبەرانی کوردیان تیرۆر کرد.

ئەویش بەو ئامانجە کە لەسەری شۆڕش بدەن و جەستە خۆی دەمرێت بەڵام لە ئەنجامیشدا تەنها تیرۆری ڕێبەرانی کورد بووە کێشەی جیهانی وەک میکونۆس

ڕاوێژ: ئێستا پرسیار ئەوەیە، بە دەست پێبوونەوەی خەباتی چەکداری دیسان مەترسی ئەوە هەیە کە ئەو کوشتارە بە کۆمەڵانە سەرهەڵبدەنەوە، ئێوە پێتوان وا هەیە کە ئەوە دەکرێ بیانوویەک بێت بۆ ڕاگرتن یان دژایەتی کردن لەگەڵ خەباتی چەکداری و ڕاسانەوە؟

ڕەسوڵی: **کاک ئیمان چ شتێک لەم دونیایەدا بێ تێچوویە؟ ئێمە هەر کارێک دەکەین دەرفەتی دیکەمان لە دەست دەچێت. بۆ ڕاسانیش هەمان شت هەیە، دەبێ ئێمە لەگەڵ شتێک یەکلایی بینە یان دەبێ بژین و بوونمان هەبێت یان دەبێت لە نێو بچین. کاتێک دەرفەتی ڕاسان هاتۆتە ئاراوە دەبێ هەندێ شت بە وردی شی بکەینەوە، کاتێک ماشینێک هەڵدەکەی لە یەکەم ساتەکاندا بنزین زۆر دەبا بەڵام دواتر ڕێگا دەبڕێ و بنزینی ئاسایی دەسوتێنێت، ڕاسانیش هەمان حاڵەتی هەیە، نابێت ئێمە لە تێچووە زۆرەکانی سەرەتایی بکشینەوە، دوای پێگرتن، تێچووەکان ئاسایی دەبن، بۆیە هەر جۆرە کوشتارێک نابێت دڵساردمان بکاتەوە و دەبێت شێلگیرتر بین چۆن باشترین پاداش بۆ شەهیدان درێژەپێدانی ڕێگایانە**

ڕاوێژ: ئەوە زۆر بیستراوە و بەڵگەشی لەسەر هەیە کە پاسدار و جاشەکانی ڕژیم ئەگەر دەیانویست کچێکی کورد لە دار بدەن بە هۆی ئەوەی کە لە بیرۆکە ئایینیەکەیاندا دەڵێ کچ بکوژی دەچێتە بەهەشت، دەستدرێژیان دەکردە سەر کچە کوردەکان، ئێوە لەمبارەوە زانیاریتان چیە؟

ڕەسوڵی: **ئەوە ڕاستە، بەڵام دەبێ بڵێم ئەوبابەتە یەک لە سەر هەزاری ئەو تاوانانەیە کە کۆماری تاریکستانی ئیسلامی ئێران ئەنجامیان داوە کاتێک بیر لە سیاسەت و تاوانەکانی ئێران دەکەین، بێزمان لە مرۆڤ بوونیان دەبێتەوە دەستدرێژی کردنە سەر کچان بەشێکە لەوتاوانە ناشیرانە.**

سەرچاوە: ماڵپەڕی ڕۆژی کورد - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٦

له ٢٨ ی گەلاوێژ دا، دەستی کورد کوژیی فاشیزمی فارس لە قۆڵی خومەینیەوە هاتەدەر

" فاشیزمی فارس هەر چەقۆیە و ئێمەش هەر زام "

نیگارکێش : شۆڕش

عیرفان رەهنمود

نەتەوەی کورد تەنیا نەتەوەیەکی چوارچێوەی جوگرافیایی ساختەی ئێران بوو کە هەر لە بنەڕەتەوە، رژیمی فاشیست - مەزهەبیی خومەینیی رەت کردەوە و لە بەرامبەر ئۆلیگاریشی ئاخوندیدا، رێگای خەبات و بەرخۆدانی گرتە بەر.

فاشیزمی فارس، کەلەسەر دوو بنەمای سەرەکیی رەگەزپەرەستیی فارسی ودەمارگرژی ئایینی دامەزراوە، هەمیشە لەهەوڵی ئەوەدا بوە کە دەرفەتێکی بۆ بڕەخسێت کە کورد بەتەواوی پاکتاوی رەگەزی بکات، یان ئەگەر ئەوەی یەکەمی بۆ نەچوە سەر، بە شێوازێک چاوترسێنی بکات، کە چۆک بۆ شۆڤینیزمی فارس دابدات و ببێتە کۆیلەیەکی گوێڕایەڵ. ئەم دڕندەییە تەنیا تایبەت بە خومەینی نیە و نابێ پرسەکە لە کەسێکی تایبەت دا، کورت بکرێتەوە.

بەڵکو ئێمە لە گەڵ سیستمێکی فاشیستیی فارسی دا بەرەورووین کە لەسەردەمی هەخامەنشیەکانەوە درێژ بۆتەوە تا گەشتۆتە خومەینی و تەنیا جیاوازییەک کەهەیە، ئەم فاشیزمە هەندێ جار ماکی مەزهەبییەکەی پڕرەنگترە(وەک نموونەی خومەینی) و هەندێ جار لایەنی رەگەزپەرەستییەکەی باڵادەسترە وەک "رەزاشا" و "حەمەرەزاشا" و "کورە دەبەنگەکەی شا" کە خۆی بە میراتگری فاشیزمی پادشایی ئێران دەزانێ.

هەر بۆیە پێویستە، فتوای جیهادی خومەینی دژی گەلی کورد لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ دا، کە تێیدا سەدان کەس لە رۆڵە نیشتیمانپەروەرەکانی کورد، پاکتاو و لەسێدارەدران، لەوچوارچێوەیەدا خوێندنەوەی بۆ بکرێ کە ئێمە لەگەڵ سیستمێکی رەگەزپەرەستانەی شۆڤینیستیی فارس - ئێرانی دا بەرەڕووین نەک لەگەڵ چەند دیکتاتۆری خوێنخۆر و درندەدا.

پێشمەرجی هەر خەباتێک ئەوەیە کە "خۆت" بناسی و "دوژمنەکەت" بناسی. کە بەداخەوە لە هەردوو بواردا، نەتەوەی کورد، پێناسە و شرۆڤەی هەڵەی بۆ ئەو دوو رەهەندە گرنگەی خەباتی رزگاریی نەتەوەیی کردوە. بەو مانایەی کە کورد نە لە تیۆری و نە لە پراکتیک دا خۆی بە "نەتەوە" نەزانیوە، هەر بۆیە خەباتی بۆ ئۆتۆنۆمی و فیدرالی و" برایەتیا گەلان" کردوە و ئەوەش راست لە گرێکوێرەی "خۆبەکەمزانینەوە" سەرچاوەی گرتوە.

کورد نەتەنیا خۆی نەناسیوە، بەڵکو "دوژمن"ە کەیشی نەناسیوە، بۆیە هەمیشە دوژمنەکەی بە "دیکتاتۆر" لە قەڵەم داوە و لەم روانینەوە ئاشقی دیموکراسی بوە و تەنانەت خەباتی دیموکراسی بۆ گەلی سەردەستیش کردوە و پرسە سەرەکییەکەی خۆی واتە "رزگاری نیشتیمانی" لە بیرکردوە. لە قەڵەمدانی دوژمن بە دیکتاتۆر، بەو مانایەیە کە کێشە"تاکەکەسە" نەک سیستمێکی شۆڤینیستی کە بەگۆڕانی دیکتاتۆرەکان، تەنیا رووخسارەکان دەگۆڕێن، بەڵام سیستمە شۆڤینییەکە هەر لە جێگای خۆیەتی، وەک ئەوەی لە رووخانی رژیمی "شا' دا، دیمان و بە فاشیزمی خومەینی دا دەرکەوت کە جیاوازییەکان رووکەشن و لە سنووری "مەندیل" و "کەراوات" تێناپەڕن.

لە ساڵرۆژی ژینۆسایدی کوردەوە لەلایەن شۆڤینیزمی فارس - ئێرانی دا، پێویستە نەختێ رامێنین خۆمان وەک" قوربانی" و ئەوی دی وەک "جەلاد" بناسین. تا ئەو "خۆناسین و دوژمن ناسینە" نەبێتە بابەتی رامان و پرۆژەی" رزگاری نیشتیمانی" فاشیزمی فارس هەر چەقۆیە و ئێمەش هەر زام.

سەرچاوە: ماڵپەڕی دەنگی ڕاسان - ڕێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٦

٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی هێرشی داعشەکانی ئێران بۆ سەر خەڵک و خاکی کوردستان

ئاسۆ ڕوانسەری

٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی لە ڕاستیدا هێرشێک بۆ سەندنەوەی ئەو بەڵێنانەو ئەو خەونانە بوو کە پێشتر بە گەلانی ئێران و بەتایبەت بە گەلی کورد و سەرۆکی شەهید کراوی د.قاسملوو درابوو.

لە ٢٧ی گەلاوێژی ئەو ساڵەدا، خومەینی بە گوتاری:

لە لایەن خەڵک و ئەرتەش و سوپاوە داوام لێ کراوە فەرمانی هێرش بۆ پاوە بدەم و کۆتایی بەم کارەساتە بهێنرێت، من سوپاسی وان دەکەم و هەڕەشە لە ئەرتەشوو ژاندارمری دەکەم ئەگەر بە تۆپ و تانک و هێزە چەکدارەکانەوە تا ٢٤ کاتژمێری دیکە بەرەو پاوە نەڕۆن، حەمووتان بە بەرپرس دەزانم، فەرمانی هێرش کردنی بۆ سەر گەلی کورد و کوردستان دا، لە لایەکی دیکەوە بەنی سەدر- سەرۆک کۆماری ئەو کات- بە گوتاری تا لەناویان نەبەن بەندی پۆتینەکانیان نەکەنەوە پشتگیری بە فەرمانەکەی خومەینی دا و لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژدا سوپای تاریکپەرەستان و داعشەکانی ئەو کات هێرشێکی بەربڵاویان بۆ سەر کوردستان هێناو لە هیچ بنەمایەکی شەرعی و مافی مرۆڤ و نێودەوڵەتی شەرمیان نەکرد و بە دڕندەترین شێوە دەستیان بە داگیرکاری و ڕژاندنی خوێنی پاکی خەڵکی کوردستان بە ژن و منداڵ و گەورەو چووکەوە کرد و سادقی خاڵخاڵی وەکوو حاکم شەرعی ئێران ڕەوانەی کوردستان کراو لە کرماشانەوە تا ورمێ دەستی لە هیچ جۆرە جەنایەتێک نەشوشت و بە دادگاییەکی

چەند چرکەیی خوێنی گەلی کوردی حەلاڵ دەکرد.

لێرەدا دەمانەوێ یەکێ لە چۆنیەتی بەڕێوە چوونی دادگایەکان باس بکەین:

خەڵکی بە ڕیزەوە دەوەستان و بە بێ پرسینەوە لە هۆکاری دەستبەسەرگرتنەکەی، بەشێوەی تۆ ئازادی تۆ ئێعدامی فەرمانی دەردەکرد، یانی لە ١٠ کەس بە ڕاندۆم پێنج کەس شەهید دەبوون و پێنجی دیکەش ئازاد دەکران، کە هەڵبەت زۆرینەی ئەو ئازادکراوانەش بە هۆی گەنجیەتی، جلی جوان لە بەر کردن و چەند هۆیەکی ترەوە شەهید دەکران و ئازاد نەدەبوون.

لە بەرانبەر ئەم هێرشەدا خەڵکی بەشەرەفی کوردستان هەموویان پێشمەرگە ئاسایانە بەرەوڕووی تاریکپەرەستان بوونەوەو ئەفسانەی بەرگری پاوە، سنە، کامیاران، سەقز، مەهابادیان ڕەخساند.

ڕژیم کە ماندوو ببوو بۆ کارئاسانی خۆی دەستی بە دژایەتی ئایینی و نەتەوەیی درووست کردن لە ڕێگای جاشەکانەوە کرد و شەڕی شێعەو سونە، کورد و تورک، تورک و ئەرمەنی بەرپا کرد و لە هەدنێ شار وەکوو نەغەدە، کرماشان و تیکانتەپە سەرکەوتنێکی چووکەی بەدەست هێنا.

شایەنی باسە لێرەدا ناوی چەند هاوڵاتیەک کە لە دوای فەرمانی هێرشی خومەینی و بەنی سەدر بۆ کوردستان درا بەرین:

١- لە کاتژمێر ٢:٤٠ خولەکی بەیانی ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی لە دیزڵ ئابادی کرماشان یازدە کەس لە سێدارەدران بەم ناوانە:

عەبدولا نووری، هووشەنگ عەزیزی، موحەمەد مەحموودی، یەدوڵلا مەحموودی، حسێن شیبانی، هورموز گورجی، مزەفەر فەتاحی، موحەمەد عیزەتی، موحەمەد عەزیزی، ئازەرنووش مەهدەویان، ئەسغەر بێهبوود

٢- کاتژمێر ٦:٣٠ خولەکی ئێوارەی ڕۆژی سێ ڕەزبەر لە مەریوان ئەم کەسانە شەهید کران:

حسێن سوڵتانی، ئەمین سوڵتانی، ئەحمەد خزری، حسێن خزری، فایەق عەزیزی، عەلی داستان، بەهمەن ئەخزەری، جەلال نەسیمی، ئەحمەدی قادرزادە

٣- لە ڕۆژی پێنجی ڕەزبەردا ئەم کەسانە لە سنە لە کاتژمێر پێنجی دوای نیوەڕۆدا شەهید کران:

ئەحسەن ناهید، شەهریار ناهید، جەمیل یەخەچاڵی، ناسر سەلیمی، عەبدوڵڵا فوولادی، مزەفەر نیازمەند، سیرووس مەنووچێهری، ئەسغەر موبسری، مزەفەر ڕەحیمی، عیسا پیروولی، عەتا زەندی.

٤- لە کاتژمێر حەوتی بەیانی ڕۆژی شەشی ڕەزبەر ئەم کەسانە لە سەقز شەهید کران:

ئەحمەد سەعیدی، قادر بەهار، ڕەسووڵ ئەمینی، ناجی خورشیدی، کەریم ڕەزایی، ئەنوەر ئەردەڵان،سەیفوڵڵا فەیزی، عەلی فەخرایی، عەبدوڵڵا بەهرامی، حەسەن ئەحمەدی، موحەمەد نوقرەهایی، کەریم شیرینی، ئەبووبەکر حەمیدی، ئەحمەد موقەددەم، جەلیل جەماڵزادە، موحەمەد غەفاری، خاتر خەتیبی، ناسر حەدادی.

لێرەدا تەنیا بەشێک لە خوێنڕشتنەکانی ئێران دژی گەلی کورد باس کراو تا ئەم ساتە وەختەش هەر بەردەوامەو کەم نەبوەو زۆرتریش بوە، بەڵام بەداخەوە وێڕای ئەوە ڕۆژهەڵات حەموو کات پشتگیری پارتەکانی دیکەی کردوە، لە زاری چەند بەرپرسێکی نابەرپرس وەکوو کەرەیلان دەبیستین کە دەڵێ دوژمنایەتی لەگەڵ ئێران خزمەت بە تورکیاو سعوودیەو ئەمریکایە، بەڵام هاوکاری وان دەگەڵ ئێران کارێکی شۆڕشگێڕانەو لە پێناو ڕزگاری گەلی کوردە. بەڵێ دژایەتی ئێران بۆ تۆ کارێکی باش نیە ڕەنگە خەڵکی باکوور ڕاچڵەکێن و بڵێن ئەی گەر ئێران دۆستی کوردە ئەوە نیە کورد دەکوژێت و لە تورکیا خراپتر دەکات و چیدی نان و خوانی وی و جەمیل بایک و وێلاکانیان لە ورمێ بکەوێتە مەترسیەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ڕۆژی کورد - ڕێکەوتی: ١٨ی ئاگۆستی ٢٠١٦

بابەتی: ٢٠١٥

سی و شەش ساڵ جینایەت لە پێناو کپ کردنی دەنگ

سامان ریشەساحێب

نزیک بە ٣٧ ساڵ پێش ئێستا و لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی ڕژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی ئێران، بە فتوای خومەینی هێرشێکی نیزامی هەمەلایەنەی کردە سەر کوردستان و شەڕێکی نەخواز و ناڕەوای بە دژی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان داسەپاند. هێزە سیاسیەکانی کورد لە سەرەتادا ڕێگای وتووێژیان هەڵبژارد بۆ ئەوەی ویست و داخوازییەکانی خەڵکی کورد لە ڕێگای ئاشتییەوە چارەسەر بکەن، بەڵام کۆماری ئیسلامی لە جیاتی ئەوەی وڵامێکی شیاو و ئاشتیخوازانە بداتەوە، هێرشیان کردە سەر کوردستان و فتوای جیهادیان بە دژی خەڵکی کورد دەرکرد. ڕژیمی کۆمار ئیسلامی هەر بەر لە هاتنە سەر کارییەوە لە بیری پیلان داڕشتن بوو، هەر ڕۆژی ٢٧ی گەلاوێژی ساڵی ٥٧ بوو کە لایەنگرانی خومەینی بە ناوی ئیسلامی سیاسی، سینما ڕێکسی ئابادانیان سووتاند کە نزیک بە ٥٠٠ کەسی بێ تاوان بوونە قوربانی. ئەوان دەیانەویست کە بڵێن ڕژیمی پاشایەتی خراپە و ئەو بە تاوانباری ئەو جینایەتە لە قەڵەم بدەن. بە درێژایی مێژوو کۆماری ئیسلامی بۆ سەرکوت و کوشتن و ئەشکەنجە و ئیعدام لە هەر چەشنە کەرەستەیەک کەڵکی وەرگرتووە.

٢٨ی گەلاوێژ لە مێژووی خەباتی گەلانی ئێران بە گشتی و خەباتی خەڵکی کوردستان بە تایبەتی، خاوەن جێگە و پێگەیەکی تایبەتییە. ئەم رۆژە لە مێژووی کورد رۆژێکە کە خەڵکی کورد بۆ دیاری کردنی مافی چارەی خۆ نووسین و ئازدای و دیمۆکراسی خەباتی کرد. هێرشی ٢٨ی گەلاوێژ، هێرشێکی سەرانسەری بوو و لە لایەن حکومەتی ناوەندیی و شەخسی خودی خومەینی دژ بە نەتەوەی کوردە، خاڵی وەرچەرخان ئەمەیە کە ئەم رۆژە رۆژی بەرنگاریی و خۆراگریی نەتەوەیی خەڵکی کوردستانی رۆژهەڵاتە. لەم رۆژە لە لایەن داگیرکەرەوە هێرش دەکرێتە سەر هەموو مافە سەرەتاییەکانی تاکی کورد، رۆژی ئاشکرا بوونی هەموو ئەو درۆ و فریوکارییانەیە کە حکومەتی خومەینی لە سەرەتای هاتنە سەرکارییەوە بە خەڵکی دابوو.

باس کردن لە رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، تەنیا لێکۆڵینەوە لە سەر خودی ئەو رۆژە نییە، بەڵکو دەبێ هەم رابردوو و هەم داهاتووەکەی باس بکرێت. خەڵکی کورد هەموو کات دژ بە سیاسەتە نگریسەکانی کۆماری ئیسلامی بوون، بایکوتی رفراندومی کۆماری ئیسلامی لە سەرەتای هاتنە سەرکارییەوە لە لایەن خەڵکی کورد و وڵامی نا بۆ کۆماری ئیسلامی، ئەوەی سەلماند کە کوردستان زۆر جیاوازە لە گەڵ مەبەست و بەرژەوەندییەکانی رژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو. کۆماری ئیسلامی هەموو جۆرە رێگایەکی تاقی کردەوە بۆ سەرکوتی خەڵکی کورد بۆ نمونە: دامەزراندنی سوپای پاسداران، مەکتەبی قورئان، رێکخستنی جاش و (عوامل نفوزی) لە کوردستان و تەنانەت دانانی مەلا سەفدەری کە لە خودی رژیم بوو و سەدان پیلانی دیکە. کۆماری ئیسلامی زۆر ئاشکرا دەیزانی کە ئەم پیلانانە کاریگەر نابێت بۆیە دەستی دایە هیرَش بۆ سەر کوردستان. رژیم پێی وابوو بە هێرش ٢٨ی گەلاوێژ وەک رۆژێک کە تێدا بەدژی سەرووەریی نەتەوەی کورد فەرمانی جیهاد دەرکراوە، دەبێ لەلایەن سەرجەم حیزب و رێکخراوە سیاسیەکانی کوردستانی ئێرانەوە گرینگیی تایبەتی پێ بدرێ و وەکوو رۆژی بەرخودان و بەرنگاریی نەتەوەیی پێناسە بکرێ.

کردن بۆ سەر کوردستان چۆک بەم خەڵکە دادئەدات و دەتوانێت بە ئاسانی دەسەڵاتی خۆی سەقامگیر بکات لە کوردستان. بەڵام بە پێچەوانە خەڵکی کورد سوور بوون لە سەر پارێزگاری لە داخوازییەکانی خۆیان، بۆیە گرنگی ئەو رۆژە لە مێژوو ئەمەیە کە خۆڕاگرییەک لە کوردستان هاتە کایەوە کە بە درێژایی مێژووی کوردستانی بێ وێنە بوو.

کۆماری ئیسلامی هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە، سەرزەمینی کوردستانی داگیر و بە تەواوی ملیتاریزەی کرد،

حیزبەکانی لە شارەکان پاشەکشە پێکرد و دەستی بە سەر ناوچەی کوردستاندا گرت. ئەوان بە کوشتاری بێرەحمانەی خەڵک لە گوندەکانی قارنێ و قەڵاتان، ئەو پەڕی جینایاتی خۆیان نیشاندا کە تیایدا بەزەییان بە ژن و منداڵ نەهاتەوە، ئەمە جگە لە ژینوساید و لە ناوبردنی نەتەوەی کورد، ناکرێ هیچ ناوێکی دیکەی لەسەردا بنێن.

هێرشی ٢٨ گەلاوێژ بۆ سەر کوردستان لە مانای راستەقینەی خۆی، هێرش بوو بۆ سەر هەموو ئازادییە سیاسیەکان، هێرش بۆ سەر مافەکانی مرۆڤ. کۆمەڵگای کوردستان بەر لە فەرمانی هێرشی خومەینی، رێزی لە هەموو ئازادییەک بە تایبەت ئازادی بیر و را، ئایین، بەیان و ... گرتبوو و وەک دەسکەوتێک پاراستبووی. بەڵام دوابەدوای هێرش بۆ سەر کوردستان، رژیمی کۆماری ئیسلامی هەموو ئەم ئازادییانەی پێشێل کرد. یەکێکی دیکە لەو پڕۆژە سەرکوتگەرانەی خومەینی دوای ٢٨ ی گەلاوێژ بە ئەنجامی گەیاند، ناردنی خەڵخاڵی خوێن مژ بوو بۆ کوردستان و ئیعدامە بە کۆمەڵەکانی هەر لە پاوە و کرماشانەوە بگرە هەتاکوو ورمێ، هەموو ئەو موحاکمانە، کەمتر لە ١ یان ٢ خولەک بوون، بە سەدان لاوی ئازادیخوازی سیاسی و چالاکی مەدەنی، بە بێ هیچ تاوانێک مەحکووم بە ئیعدام کران و لە هەمان کاتیشدا دەست بە جێ حوکمەکانیان جێ بە جێ کراو لە سێدارە دران یان تیرەباران کران.

خەڵکی کورد لە مێژە خەبات دەکات بۆ بەدیهاتنی مافە رەواکانی خۆی لە بواری ستەمی نەتەوایەتی و دەیهەوێ مافی خۆی لە کۆمەڵگای نێونەتەوەیی بە فەرمی بناسرێت. بەڵام بە درێژایی ئەم چەند دەیە لە خەباتی خەڵکی کورد، هەموو کات لە لایەن دەسەڵاتدارانی ناوەندەوە لە باتی جێبەجێ کردنی ویست و داخوازییەکانیان ، بە قەڵاچۆ کردن و سەرکوت و کوشتن وڵامی دراوەتەوە. دەسەڵاتداران هەموو کات لە بیری بەهێزتر کردنی جێگاو پێگەی خۆیان و بەرژەوندییەکانی خۆیانن. کۆمەڵانی خەڵکیش بۆ دەستەبەرکردنی داواکارییەکانیان هەوڵ ئەدەن و خەباتی بۆ دەکەن. لەم نێودا خەڵکی کورد رێکخراوتر هاتووەتە پێشەوەو و پێشەنگ بوو.ە بۆیە هەموو کاتیش هێرشی کراوەتە سەر.

شەڕی ٢٤ رۆژەی سنە و کوشتاری خەڵکی ئەم شارە و لە سێدارەدانی ٥٩ لاوی مهاباد و جینایەتەکانی خەڵخاڵی و ئیعدامی نزیک بە ٤٠ کەس لە لاوانی شاری سنە و سەقز و مەریوان لە سەرەتاکانی مانگی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی، دەنگدانەوەیەکی بەرچاوی هەبوو بۆ لەقاو دانی ئەو هەموو جینایەتانەی کۆماری ئیسلامی دەرحەق بە خەڵکی زوڵم لێکراوی کوردستان کردبووی. هەموو ئاسەوارەکانی هێرشی ساڵی ٥٨ سەلماندنی دژایەتی

رژێمی ئێرانە لە بەرامبەر ئازادی و پاراستنی مافی مرۆڤ لە کوردستان.

رژێمە دیکتاتۆر و داگیرکەرە یەک لە دوای یەکەکانی ئێران بەردەوام لە هەوڵ و تەقەلای ئەوەدا بوون بۆ بنەبڕکردنی دیمۆکراسی و ئازادی و بزووتنەوەی رزگاریخوازی خەڵکی کورد، لە پێشکەوتووترین ئامێری نیزامی وەک تانک و توپ و ... کەڵکیان وەرگرت و دەستیان داوەتە کوشتار و قەلاچۆکردنی خەڵکی کوردستان. دوابەدوای راپەڕینی گەلانی ئێرانیش، کۆماری ئیسلامی بە دەسەڵاتی باڵای خومەینی و بە فتوای راستەوخۆی ئەو، هێرشی جینایەتکارانەی ئەم رژێمە دیکتاتۆرە بۆ سەر خەڵکی کورد، جگە لەم مەبەستە هیچ مەبەستێکی دیکەی لە پشت نەبووە. سەرەڕای ئەو تایبەتمەندییانە خەڵکی کوردیش دوای راپەرینی ٥٧ هەوڵی دا رێگای ئاشتیخوازانە بگرێتە بەر و بەو دروشمە بە ناوبانگەی "ئێمە شەڕخواز نین وشەڕمان ناوێ بەڵام خۆ بە دەستەوەش نادەین" ، لە هەوڵی رێگای ئاشتیخوازانە بوو بۆ چارەسەری کێشەکان. گەلی کورد کە لە سەرەتای هاتنەسەرکاری رژێمی تازەوە خوازیاری چارەسەری سیاسی و هێمنانە بوو، هەموو هەوڵی خۆی خستبووە گەڕ تا لە رێگای دیالۆگ و خەباتی مەدەنی وسیاسییەوە بەرگری لە مافەکانی بکات، سەرەڕای هەمووی ئەمانە خەڵکی کورد هیچ رێگایەکی جگە لە هەڵبژاردنی شەڕی چەکداری بۆ نەمابووەوە. گەلی کورد هەموو کات ئاشتیخواز بوون.

ئەساس و بنەمای هێرش بو سەر کوردستان ئەوە بوو کە کوردستان جیاواز بوو لە گەڵ هەموو ناوچەکانی دیکەی ئێران، لە کوردستان ئازادی و دیمۆکراسی هەبوو، فەزای سیاسیی شارەکانی کوردستان بە تەواوەتی کراوە بوو، هیچ بەربەست و پێشگیرییەک لەبەردەم رێکخراوە سیاسیەکان و کۆبوونەوەکانیاندا نەبوو، حیزبەکان ئازادانە رۆژنامە و راگەیەندراوەکانی خۆیان بڵاو دەکردەوە و فەزایەکی پێکەوەژیان و سازان، باڵی بەسەر بەسەر ژینگەی سیاسیی کوردستاندا کێشابوو. شۆرای شاری سنە وەک ئۆرگانێک ئیدارە کردن هاتبووەوە سەر کار کە لە ساڵانی رابردوو تا ئەوکات، یەکەم جار بوو کە لە شاری سنە شۆڕای ئیدارەی شار بە هەڵبژاردنێکی تەواو ئازاد و دیمۆکراتیک پێک هاتبێت. بەڵام بە هۆی ئەوەیکە کە کۆماری ئیسلامی دەیهەویست حکومەتی ویلایەتی فەقیە بنیات بنێت، لەگەڵ شۆڕا رێک نەدەهات و بە هەر جۆرێک دەیانویست حکومەتی ئیسلامی دابمەزرێنن لە کوردستان، بۆیە لە بیری دارشتنی پیلانی هێرش بو سەر کوردستان بوون.

٢٨ی گەلاوێژ ئەگەر چی باسی راپەڕین و شۆڕشی خەڵکی کوردستانە، بەڵام بە داخەوە کۆمەڵێک کەس گیانی ئازیزی خۆیانیان بەخت کردووە. ٣٣ ساڵ بە سەر ئەم رووداوە مێژوییە تێدەپەڕێت، دیارە ماوەیەکی زۆرە و لەم

ماوەیەشدا ئاڵوگۆڕێکی یەکجار زۆر بە سەر ئێران بە گشتی و کوردستان بە تایبەتی کراوە. بەڵام گێڕانەوەی ئەم کارەساتە بۆ نەوەیەک کە دوای راپەڕین لە دایک بوون دەبێ زۆر بە وردی و خاڵ بەخاڵ باس بکرێت. ئێمە هەرکات باسی داهاتوو دەکەین دەبێ چاوخشاندنێکی دروستمان هەبێت لە رابردوو، چ لە گەشە و چ لە بواری لاوازی و خۆڕاگری و..هتد.

٢٨ی گەلاوێژ وەک رۆژێک کە تێدا بەدژی سەروەریی نەتەوەی کورد فەرمانی جیهاد دەرکراوە، دەبێ لەلایەن سەرجەم حیزب و رێکخراوە سیاسیەکانی کوردستانی ئێرانەوە گرینگیی تایبەتی پێ بدرێ و وەکوو رۆژی بەرخودان و بەرنگاریی نەتەوەیی پێناسە بکرێ. پێویستە هەموو لایەک کار بۆ ئەوە بکەن هەتا بیکەنە رۆژێک کە تێیدا یەکدەنگ و هاوهەڵویست، رووبەڕووی داگیرکەرانی کوردستان ببنەوە و بە خەباتی سیاسی و مەدەنی وەڵامی ئەندێشەی تیرۆر و کوشتار و ئیعدام و سێدارە بدەنەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی رۆژهەڵات - رێکەوتی: ٢ی سێپتەمبەری ٢٠١٥

جیهادە یان جینایەتە؟!

مەلا برایمی مەجیدپور

بەناوی خوای بێهاوتا

بۆ باسکردن لە بەتاڵی فتوای جیهادی خومەینی بەدژی گەلی کورد بەو ئایەتە لە سورەی ئەنفال بە ژمارەی ٧٤ دەست پێدەکەم کە دەفەرموێ:{ئەوانەی خاوەن باوەڕنو لە وڵاتەکەیان ئاوارەو دەرکراون، لەڕای خوادا تێکۆشاونو ئەوانەش کە پەنایان داونو کۆمەگیان کردون ، خاوەن باوەڕی ڕاستە قینەنو خوا لێیان خۆش دەبێو بژێوی باشیش هەر بۆ ئەوانە.}

ئەگەر بەکورتی مانای ئەو ئایەتە لێکدەمەوە دەڵێم: خەباتی ڕزگاریخوازانەی گەلی کورد بەتەواوی شەرعیو ڕەوایەو بەهیچ کلۆجەیەک حوکمی کافری بەسەردا ناسەپێ . گەلێکی خاوەن باوەڕەو لەسەر داوایەکی ڕەوا ناچار بە پەڕیوەیی هەندەران کراوە، یان هەروالەژێر زۆڵمو زۆری داگیر کەراندا قەتیس ماوە .

بۆ ڕزگاری لەوتەنگژەو نەهامەتیە بەردەوام خەباتی کردووە تێکۆشاوە. لەو ڕێبازەدا بەهەزاران شەهیدو قوربانیداوە. بۆ ئەو هەوڵو تێکۆشانەش نە پشتی بەکەس بەستووە نە خۆی بەهیچ سیاسەتو ڕیبازێکی بێگانەوە

گرێـداوه. ڕاسـت وه‌ک خـوائه‌رکی بـۆ دیـاریکردوه، بـۆ دابینکردنـو پاراسـتنی مـافی خـۆی هه‌رلـه‌سه‌ر ئه‌وبنه‌مـایه تێکۆشاوه.هێرشی بۆزێدیکه‌س نه‌کردووه‌وماڤی که‌سی ژێر پێی نه‌نـاوه. به‌رده‌وام له مـاڵی خۆیدا هه‌ڵیـان کوتـاوه‌ته سه‌روگه‌مارۆیان داوه. که‌وابـوخه‌بـاتی گه‌له‌که‌مان به پێوه‌ری ئیسلامی ڕه‌واو ئیزن دراوه. له به‌رانبه‌ردا ئه‌وه کۆماری ئیسلامی ئاخوندیه نیشتمانی داگیرکردوینو مافه خواییه‌کانمان له‌لای ئه‌وڕا پێشێل کراوه. هه‌زاران ڕۆله‌ی شه‌هیدو زینـدانی کردوینوشۆڕشگێڕانی گه‌لـی له زێـدی خۆیـان وه‌ده‌رنـاوه. داخـوائه‌و به‌ره‌نگـاریو قوربانیـدانه‌ی گه‌لـی کـورد جیهاده ، یان ئه‌و قه‌تلوعامو داگیرکاریو به‌ندکردنوئاواره‌کردنی ئێمه‌ی کورد له‌لایه‌ن کۆماری خوێنو مه‌رگ، جیهاده ؟؟!! بێگومان هـه‌رکه‌س لـه ئیسلام تێگه‌یشتبێو خۆی نه‌دۆڕاندبێی ده‌زانێ ڕاستو ڕه‌واوله‌سه‌رهه‌ق کـامه لایه. ده‌زانـێ قه‌ڵاچۆ کردنـی گه‌لێـک به ئیـدعایه‌کی به‌ته‌واوی له‌ڕاسـتی دورروو نـاڕه‌وا جیهـاد نیـه‌و جینـایه‌ته. ڕێکه‌وتـی ٢٨ی خه‌رمانانی ١٣٥٨ی هه‌تاوی ئه‌و ڕۆژه‌یه که له‌سه‌ر هه‌قبونی کوردو ناهه‌قیو زاڵمبونو داگیرکاری کۆماری ئـاخوندی ده‌سـه‌لمێنێ . حاشـا له‌وه‌نـاکرێ ڕۆژهه‌ڵاتـی کوردسـتان به‌شێکی گرینگـی کوردسـتانی دابه‌ش کـراوی داگیـر کـراوه ، کۆماری کوردستانی تێدا دامه‌زراوه.

مێژوش سه‌لماندویه‌تی ده‌سه‌ڵاتدارانی حاکم بـه‌سه‌ر ئێـراندا لـه‌ژێـر نـاوی کۆمـاری ئیسلامیو هه‌ر نـاوێکیتر خه‌ونی ئیمپڕاتـۆری کـۆنی ئیـران بـۆیه‌کتر ده‌گێـڕنه‌وه ، کـورد به تـاکه به‌رهه‌ڵسـتو دوژمنـی سـه‌ره‌کی خۆیـان ده‌زانـن ، هه‌ربـۆیه‌ش له ئیرانـدا هه‌رکه‌س ده‌سـه‌ڵاتی به‌ده‌سـته‌وه گرتبێـی قه‌ڵاچـۆ کردنـو تواندنـه‌وه‌ی کـورد خـاڵی یه‌که‌مـی به‌رنامه‌ی کاری بوه‌و، ئه‌وه‌ش به‌میرات له شاوه بۆخومه‌ینی به‌جێماوه .

بـروانه خـۆمه‌ینی چـۆن وڵامی داوا ڕه‌واکـانی کـورد ده‌داته‌وه‌و لـه فتوایه‌کـدا ده‌ڵێـی: { اشداء على الكفاررحماء بينكم} واته ده‌گه‌ڵ کافران زۆر توندو بێبه‌زه‌یی بـنو ده‌گه‌ڵ خۆشتان به‌ڕوحمو به‌زه‌یی بن. ئه‌وانه کافرو ئاژاوه‌گێڕن له‌زه‌ویوعاسمانو ده‌ریـاوه هێـرش بـکه‌نه کوردسـتانو به‌زوتـرین کـات ئه‌و ئـاگره دامـرکێنن له‌ناویـان به‌رن.ئه‌وانه وابه‌سته به ئه‌مریکاوبه‌عسی عێڕاقوداردەستەی شان! له‌سه‌ربناغه‌ی ئه‌و فتوا نـاره‌وایه کـورد گیـانو مـاڵو ژنومنـداڵو زیدیان له‌خۆیان حه‌رامه‌و بۆئه‌وان حه‌ڵاڵه !! له‌سـه‌رده‌می خـومه‌ینیڕا تـائه‌وکـاته‌ی که ڕوحـانی سـه‌رکۆماری ئێـرانه هه‌رده‌نگێکی کاربه‌ده‌ستانی حکومه‌تو ته‌نانه‌ت غه‌یره حکومیه کانیش ئه‌گه‌رله قسه‌ی سه‌رزاره‌کیان سه‌باره‌ت به‌کورد نه‌رمیه‌کی پێوه دیاربوبێ ، ده‌یـان نه‌خشه‌وپیلانی دژه کوردیان له پشته‌وه کێشراوه.

ئه‌وه‌ش من نـاڵێم به‌ڵکو مێژو به‌زه‌قی نیشانیداوه، که پیلانی تـرۆری ڕێبه‌ری شه‌هیدمان قاسملو نمونه‌ی

بەرچاویەتی. سوپای داگیرکەر هێرشی کردۆتە سەر کوردستان ، بەتەرحو بەرنامەی کاربەدەستانو فتوای ئایەتوڵایەکان لەو پەڕی بێبەزەییانە کوردبەکۆمەڵ کوژراوەو ماڵو حاڵی وێرانو سوتاوە. ئیمام مستەفا چەمڕانی ئەنجامدەری جینایەتی (تەلزەعتەر)ی فەلەستینی بۆکورد کوشتن هێنابوو. هاوکات دەگەڵ ئەوهێرشە وەحشیانەوهەمەلایەنەلەدەنگوڕەنگی ئێرانو ڕۆژنامەو بڵاوکراوەکانو لەمینبەری مزگەوتوحوسەینیەکانولە حەوزەکانی عیلمیە پڕوپاگەندەیەکی ژاراوی دورلە ڕاستیو هەڵبەستراو بەدژی کوردان وەڕێخستو بە کافرو دژە شۆڕشی لە قەڵەمدان . کلیلی بەهەشتی بۆلاوە هەڵخەڵەتاوو مێشک شۆراوەو گوێلەمستەکانی دروستکردو لەملی کردنو لە گیانو ماڵی کوردانی بەردان. پاسداری لەشەڕدا گیراوم دیوە بە(گەرگولی سەرێی) کە لە مهاباد دور نیە، دەکوت ئێرە ئێڕاقەو ئێوەش بەعسین ! خۆشی ئەفغانی بوو !! جیا لەوەش (خەڵخاڵی)جەلادی کردبوە نوێنەری خۆیو حاکمی شەرع، بەبێ لێپرسینو بەڵگەی تاوان بەکوتنی (مفسد فی الارض ومحارب باخدا) حوکمی ئیعدامی بەکۆمەڵی کوردانی دەر دەکردو بەڵگەشی ئەوە بوو: تەوجیهی بۆجینایەتەکەی دەکردو دەیکوت: لێپرسینیان ناوێ، ئەگەر تاوانبارن سەزای خۆیان دیوەو ، ئەگەر بێتاوانیشبن دەچنە بەهەشت !! ئەوانەی ئێعدام دەکران تەنیا تاوانیان کوردبونو داوای مافی رەوایان بوو. شاراوە نیە داوای مافی ئینسانی کەشەرعیش پشت ڕاستیدەکاتەوە، لەڕوانەگەی ئاخوندەکان فەسادو ئاژاوەگێڕیەو بێقسەیی ئیمامیش شەڕ دەگەڵ خوایە. ئەوانەش کەئەو داوایە دەکەن سەزایان نەمانە . لەسەر ئەوبنەما بەتاڵو لەودەسپێکەڕا جینایەتەکانی قاڕنێو قەلاتان ، هەڵگیرساندنی شەڕی نەغەدەو کوشتاری ئیندرقاشو خەلیفەلیانو چەقەڵ مستەفاو کانی مام سەیدەو سەرچنارو قەرەگۆلو سەوزیو دەیانیتریشان خولقاند .

بەباوەڕی من خەونی گێڕانەوەی ئیمپڕاتۆری ئێرانی ئەوجارەیان لەژێر ناوی دینو بەدروشمی ڕێگەی قودس بە کەربەلا دایەو ناردنی شۆڕش بۆدەرەوە دەست پێیکردو شەڕی ئێرانو عێڕاقی هەربەو خەیاڵە لێکەوتەوە،کە سەر ئەنجامەکەی بە پاشە کشەی ئیمام تەواوبوو ئاگربەسی قبوڵکردو بەخواردنەوەی پیاڵەی ژاری ناوبردوو بوبەهۆی مەرگیشی. ڕێبوارانی ڕێگای ئیمام بە ئاشکرا لە لوبنانوسوریەو ئێڕاقو یەمەن، بەدزیش لەسەرجەم وڵاتانی خەڵک موسوڵمان سەرقاڵی دابەزاندنی ئیمپڕاتۆری شیعەن،بەڵام بەئاکام نەگەیشتوەو ناگەن .چونکە سەردەمی ئەوچەشنە دەسەلاتەلە مێژە نەماوە. لە بەرانبەرئەو بەناو جیهادیەی ئیمام گەلیکورد قارەمانانە ڕاوەستاو کۆڵینەداو سەرئەنجام بەچۆکیان داهێناو ناچاریانکردلە ٢٦ی خەزەڵوەر فەرمانی ئاگر بەس دەربکا،بەڵام ئەوە بەمانای دوایی هاتنی مەسەلەکە نەبو، چونکە لە ماهیەتو بەرنامەی وڵایەتی فەقیە دا نەگەل بونی هەیەو نەمافێک بەکەس دراوە ! تەنیا وەلی نوێنەری خوایەو خەڵکیش هەمو ئۆمەتن!! کەوابو چاوەڕوانی ناسینی گەلو

مافەکانی لەورێژیمە خۆفریودانەوبیریکی هەلەوناڕەوایە.دوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێرانو ڕمانی کۆشکی پاشایەتی هەرچەند ئەزمونی خەباتەکە کەمبو، خەڵک بۆ بەڕێوەبردنی کاروبارو دەرکی راستەقینەی ئازادی کاڵو کرچ بون، دەگەڵ ئەوەش لەزۆربەی شارو گوندەکان شۆڕای خەڵکی دامەزراوکارو بارەکان بەڕێوە دەچون.لەکوردستان لەزۆربەی شارەکان پادگانو بنکەنیزامیەکان کەوتبونە ژێردەستی شۆڕشگێڕانو خەڵکێکی زۆر چەکیان لە دەست دابوئەگەر [جافرتێی نەڕیابا !!] کورد گەیشتبوە حاندێک کە بتوانێی خۆی ڕێکبخاو دەسەڵاتی خۆ بەڕێوەبەری بگرێتە دەستو خۆی لە ژێر دەستەیی ڕزگار بکا. هەستی ناسیونالیستی بەرچاوتەنگی فارس بەسەربازی شیعەگەریەوەو هەڵەو پەڵەکانی ناوخۆی کوردستانو پروپاگەندەی ژاراویو هەڵبەستراوی دامو دەزگا سیاسیو مەزهەبییەکان وایان نیشان دەدا ئەگەر کورد سەرکەوێو دەسەڵات بە دەستەوە بگرێیو خاوەن هێزبێ وەک (ئاجوجو ماجوج) وایەهەرچی غەیرەکوردە لەناویان دەبا! ئەگەر ئێرانیەکان وەخۆ نەکەونو بەرگری لەخۆیان نەکەنو کورد سەرکوت نەکەن ئێرانوئیسلام لە مەترسیدانو واوەیلایە!! لە دنیاو قیامەت هیچیان دەسناکەوێو ڕەنج بەخەسارن!! بەو ڕێگە خۆشکردنەو بەو بزواندنی ئەو هەستە شومە حوکمی جیهادی دژی کورد وەک فەرمانی خوا دەردەکرێو گیانو ماڵو ناموسی کورد لەخۆی حەرامو بۆ ئەوان حەڵاڵ دەکرێ. لەسەر ڕەواییبوناڕەوایی ئەو فتوایە زۆر کوتراوەو نوسراوەو پێویستی بەدرێژ کردنەوە نیە .هەرکەس خۆی بەموسوڵمان بزانێو ئوسولی ئیسلامی بەتێگەیشتنەوە قبوڵکردبێ دەزانێ ئەو فتوایە دەگەڵ دەقەکانی قورئان بەتەواوی ناتەبایە ، تەنیا بڕیارێکی سیاسی فاشیستیانەیە بۆ فریودانو هەتلەکردنو بزواندنی هەستی دەمارگرژی ئایینی جلو بەرگی مەزهەبیان دەبەر کردوەوخەڵکیان پێی لە خشتە بردوە. ئوسولەن وشەی جیهاد بەمانای تێکۆشانە ، جا بۆ مەبەستێکی ئایینی، کۆمەڵایەتی ، یان سیاسی بێ . بەدڵنیایەوە ئەو شێوە تێکۆشانە لە ناوەرۆکدا هەموی بۆ خزمەتی مرۆڤو دابینکردنی ژیانێکی بەختەوەرەانەو خولقاندنی کەشو هەوایەکی ئارامو زیدێکی ئاوەدانەو دەبنە تەواو کەری یەکو ئامانجەکە وەدی دێنن .

هەربیرو بۆچونو ئیدەو ئایینک ئەگەربەپێچەوانەی ئەو مەبەستانەی سەرەوە کاربکا بۆقبوڵکردنو ڕێز لێگرتن نابێ. لەڕاستیدا کردەوەی مرۆڤ بەگشتی ئیماندار بەتایبەتی ئەگەر لەڕێگای وەدیهێنانو پاراستنی قازانجو بەرژەوەندی خۆیو گەلدا کاری پێکرابێ ئەوە جیهادە. جیهادی بەمانای شەڕ بۆسەردەمیکی دیاریکراو بووەو ئێستا کە سەردەمی عیلمو زانستەو ئامرازی گەیاندنو تێگەیاندن لە لوتکەی بەرزی خۆیدایە، گۆڕەپانەکە دەبێ زمانوقەڵەمو مەنتیقوتێگەیشتن ڕمبازێنی تێدا بکەن نەک تانگو تۆپو بۆمبو شتی لەوبابەتانە . (وجادلهم بالتی هی احسن)جێگەی کوشتنو بەندکردنو سوتاندنو شیمیا باران بگرێتەوە. خۆ کەس ناتوانێ حاشا لەوە بکا کە

بەرەنگاری زاڵمو داگیرکەرو دابەزاندنی عەداڵەتو دادپەروەری ئەرکی سەرجەم مرۆڤەکانە بە ئایینیوغەیرە ئایینی . ئەوەنیە دنیای ئیسلاموغەیرە ئیسلام بە دژی داعش کەبە نارەواخۆی بەئیسلام دەزانێ،راپەریونو لەزوویو عاسمانەوە بەگژیان دادەچنەوە. لەکورتیدا کوشتنو قەلاچو کردنو پێشێل کردنی مافی گەلان کردەوەیەکی دژی ئیسلامەو لە نیهایەتدا شەڕ دەگەڵ خوایە، خوا ئەو گەلانەی دروست کردونو مافیشی پێداون. ئەوەی کۆماری ئیسلامی دەرهەقی گەلەکەمان کردویەتیو دەیکا بە دڵنیایەوە فڕی بەدینەوە نیەو، گەلی کورد ئەگەر کافریش بێی کەنیە، مافەکەی ڕەوایەو داواکەی لە جێدایە. ئەوە زانایانی شارەزاو بوێرو لەخۆ بردون کەدەتوانن بەدژی ئەو فتواو پروپاگەندە دژە ئیسلامیانە بەجیدی هەڵوێست بگرنوتابەتاڵ کردنەوەی فتواکە ڕانەوەستنو لە بیرخۆیانی نەبەنەوەونەوەی نوێش لەوەئاگاداربکەن کەبڕیارێکی ئەوتۆیان لەسەر دەرکراوە، بەتوندی بەر پەرچیان بدەنەوە.

فتوای جیهادی دژبەکوردی خومەینی هەر چەند وانیشاندەدرێ کە گۆیا کاری پێناکرێ، بەڵام بەباوەڕی من بەهێزەوە بەردەوامەوشێوەو چۆنیەتیەکەی گۆڕاوە، چونکە لە دەست بەکاربونی کۆماری بەناوئیسلامی تائەورۆش هیچ کام لە بەڵێنیە هەڵخەڵەتێنەرەکانی بەجێی نەهێناوە . کەس نیە ئەو غیرەتەی هەبێ جارێک لە ڕێبەرانی ئەوکۆمارە بپرسێ : ئەرێ فتوای جیهادی دژی کورد بەتاڵکراوە یان هەروەک خۆی ماوە ؟؟ خەڵکی کورد دەبێی بزانێ لە حکومەتی ویلایەتی فەقیهیدا بڕیاری ئیمام فەرمانی خوایە جێبەجێکردنی بێی ئەملاو ئەولایە . لادان لەو فەرمانە کوفرەو سەزای مەرگی بۆ دیاریکراوە. بۆیە ئەو قسە سەرزارەکیانە هیچ بایخێکی بڕۆوەبردنیان نیەو بەپێی هەلو مەرجو کاتو پێداویستی دەکوترێنو دەگۆڕێن. بەتایبەتی لە مەزهەبی شیعەدا ئەسڵی تەقیە بەردەوام کاری پێدەکرێ، واتە ئەگەردەستیان نەڕۆیشت نەرمی دەکێشنو ئەگەردەستیان ڕۆیشت دەیپسێنن. دوایین قسە ئەوەیە : ئەگەر تەسلیم نەبون بۆزالمانو زۆردارانو ڕاوەستان لەبەرانبەر بڕیاری نارەوای ئیمامێک فتوای جیهادی پێی ڕەوابێی ، ئەدی پێشێل کردنی فەرمانی خواو گوێنەدان بەهەقو عەداڵەتی خواییو فەرمانی قەتڵو عامی گەلێکی بێتاوان دەبێی چ حوکمێکی بۆ بدرێ ؟؟!!

سەرچاوە: ماڵپەڕی خاکەلێوە - ڕێکەوتی: ٩ی سێپتەمبەری ٢٠١٥

خوێنی لاوانی کورد لە شووشەی زوحاکانی کۆماری ئیسلامیدا

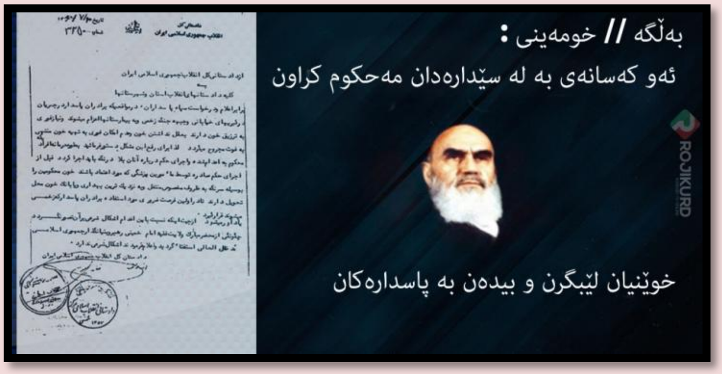

ڕاپۆرت: جەمال نەجاری

کۆماری ئیسلامی لەدوای هاتنە سەرکاری لە ئێران گەلێک تاوانی دەرحەق بە گەلانی زوڵم لێکراوی ناوخۆی ئێران کرد کە بەشی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ڕەنگە زیاتر لە هەموویان بێ، وەک دەبینین هەتا ئێستاش هەر بەردەوامە لە سەرکووتی گەلی کورد و ڕۆژانە شاهیدی لەسێدارەدان و بەندکردنی چالاکانی سیاسی و مەدەنی کوردین. یەکێک لەو تاوانە گەورانەی کە کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی بەرانبەر بە گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ئەنجامی داوە، ئیعدامی بەکۆمەڵی ٥٩ لاوی مەهابادی لە ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی بوو، کە لە پاش کۆمەڵکوژییەکەی قارنێ ١٣٥٨ی هەتاوی، وەک کۆمەڵکوژییەکی دیکە ناوی دێت و تا ئێستا ئەنجامدەرانی ئەو جینایەتە لە هیچ دادگایەکدا دادگایی نەکراون.

ڕۆژی ١٢ی جوزەردانی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی (دووی ژوئەنی ١٩٨٣ زایینی) ڕێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی ئێران، ٥٩ لاوی کوردی لە شاری مهاباد ئیعدام کرد. ئێعدامکردنی ئەم ٥٩ لاوە کوردەی شاری مەهاباد، بە یەکێک لەو جینایەتە گەورانە لەقەڵەم دەدرێت کە بەرانبەر بە کوردەکان لە پارێزگای ئازەربایجانی ڕۆژاوا (ورمێ) ئەنجامدراوە و ئەوپەڕی توندوتیژی دەسەڵات بەرانبەر بە نەتەوەی کورد نیشان دەدات و ئەو ئیعدامانەش لەدرێژی سەرکووتی نارەزاییەکاندا لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ئەنجام دران.

ئەوەی کە روونە ئەوەیە تەرمی ئەو ٥٩ لاوەی مەهاباد هەرگیز ڕادەستی بنەماڵەکانیان نەکرانەوە، کەس نازانێ لە کوێ ئیعدام کران و لە کوێ بە خاک سپێردران، بەڵام بۆ بنەماڵەکانیان روون و ئاشکرایە کە ئەمانە بوونە بەشێک لە ژینۆسایدی گەلی کورد کە سەرانی کۆماری ئیسلامی لە شارەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان بەرێوەیان بردووە.

وەک دەگوترێ مانگ بۆ هەمیشە لە پشت هەور نامێنی، ئەمرۆ لایەنی شاراوەی جینایەتێکی گەورە ئاشکرا دەکرێ کە پێدەچێ ئەو ٥٩ لاوەی مەهاباد و هەموو ئەوانەی لە نێوان ساڵانی ٦٠ تا ٦٧ فەرمانی ئیعدامیان بۆ دەرچووە و چارەنووسیان بە نادیاری ماوەتەوە بەشیک بووبێتن لەو جینایەتە مەزنە کە لەم بابەتەکەدا باسی لێوە دەکەین.

لەگەڵ هەڵگیرسانی شەڕی ئێران وعێراق، بەو حوکمەی حکومەتی عێراق پەلاماری ئێرانیدا، حکومەتی کۆماری ئیسلامی کە لەپاش شۆرشی گەلانی ئێران خۆی بەسەر ئێراندا سەپاند و شۆرشی ٥٧ بە ناوی خۆی تەواو کرد، لە لایەک لەگەڵ هیرشی عێراق بۆ سەر ئێران و لە لایەکی دیکە لەگەڵ نارەزاییە ناوخۆییەکانی ئێران بە تایبەتی لە کوردستان کە پیشمەرگە لە ناوچەکە بوو رووبەروو ببۆوە و توانای بەرخۆدانی نەمابوو. بڕیاری ئیعدامی بە کۆمەڵ بۆ چالاکانی سیاسی ناوخۆ رادەگەیەنێ و دوور لە چاوی دادگا و یاسا رۆژانە بە دەیان کەسی ئیعدام دەکرد و تەمەنەکانیان رادەستی بنەماڵەکانیان نەدەکرایەوە.

پرسیاری سەرەکی ئەوەیە؛ بۆچی تەرمی ئەو کەسانەی ئیعدام دەکران هەرگیز رادەستی کەسوکاریان نەدەکرایەوە، دیوی شاراوەی ئەو جینایەتە چ بوو؟

بە پێی بەڵگەیەک کە لە ئەنتەرنێت بلاوکراوەتەوە؛ هاتووە کە دادوەریی گشتی کۆماری ئیسلامی ئێران لە نامەیەکی نهێنیدا لە رێککەوتی ١٠ - ٧ - ١٣٦٠ هەتاوی داوا لە هەموو دادگاکانی شۆرش لە ئوستانەکان و شارەکانی ئێران دەکات، لەسەر داوای سوپای پاسدارانی کۆماری ئیسلامی لەکاتی شەڕی ناو شارەکان و هەروەها شەری ئێران و عێراق، پاسدارە بریندارەکان پێویستیان بە خوێن هەیە بۆ ئەوەی چارەسەر بکرێن، بەڵام بە هۆی ئەوەی کە خوێنی پێویست لەو کاتەدا رەنگە دەستەبەر نەبێ، بۆیە فەرمان دەدەین بە شێوەیەکی نهێنی خوێنی ئەو کەسانە کە فەرمانی ئیعدامکردنیان بۆ دەرچووە و دەبێ دەست بەجێ ئیعدام بکرێن، لە لایەن کەسانی جێی متمانە

خوێنی ئەو کەسانە بەر لەوەی ئیعدام بکرێن بە درزی بەتاڵ بکرێن و بنێردرێتە نزیکترین بنکەی تەندروستی یان بانکی خوێن و لەوێدا بپارێزرێ تا لە کاتی پێویستدا بۆ ئەو پاسدارانەی بریندار بوون بەکار بهێندرێت.

لە نامەکەدا هاتووە؛ بۆ ئەوەی لایەنی شەرعی ئەو کارەش لەبەر چاو بگرن و نارەزایی لێ دروست نەبێ، رەزامەندی دامەزرێنەری کۆماری ئیسلامی و وەلی فەقیە (خومەینی) وەرگیراوە و لەمبارەوە گوتوویەتی: لە رووی شەرعییەوە کێشە نییە ورێگە پێدراوە.

بەم چەشنە بۆمان دەردەکەوێ ئەو ٥٩ لاوەی کە لە ساڵی ١٣٦٢ هەتاوی لە مەهاباد فەرمانی ئیعدامیان بۆ دەرچوو، کەوتنە بەر لافاوی خوێن مژانی کۆماری ئیسلامی و خوێنیان لە شووشە کران و بەر لەوەی ئیعدام بکرێن بە بەتاڵ کردنی خوێن لە دەمارەکانی لەشیان شەهید بوون و چوونە ریزی کاروانی شەهیدانی رێگای ئازادیی کوردستان.

شاهۆ حوسێنی رۆژنامەنووس و هەروەها چاودێریی سیاسی لە لێدوانێکدا راستی و دروستی ئەو بەڵگەیە دەسەلمێنێت و دەڵێت: "رژێمی کۆماری ئیسلامی وەک پێکهاتەیەکی سیاسی، بەرهەمی گووتارێکی ئایینی رادیکاڵە، کە بە هۆی خومەینیوە پراکتیزە کراوە، ئەم رێژیمە جیهان دابەش دەکا بە دوو بەشی حەق و باتڵ و هەر بەم پێیەش مرۆڤەکان دابەش دەکات بە سەر دوو دەستەی لایەنگرانی حەق و لایەنگرانی باتڵ، ئەم رێژیمە لەسەر ئەم باوەڕەییە کە ئەوان لایەنی حەقن و لایەنگرانی وان وەک لایەنگرانی حەق دێنە ئەژمار وە، لەبەرامبەریشدا جیهانی بەرانبەری وان وەک جیهانی باتڵ پێناسە دەکرێت و هەر کەسیش لەگەڵ ئەم نیزامە ئایینیە نەبێ ئیتر دەخرێتە پاڵ لایەنگرانی باتڵ، لە ئەندێشە و بووچونی ئەم نیزامەدا جیهان مەکۆی شەر و تێکهەڵچونی نێوان حەق و باتڵە کە لە ئاکامدا بەرەی حەق بە سەر باتڵدا سەر دەکەوێ و باتڵ لە ناو دەبات، ئەم پێکهاتەیە بە هۆی ئەوە کە مەشرووعییەتی ئایینی بۆ خۆی قائیلە و پێی وایە کە نوێنەری ئیمامی زەمانە کە ئەمیش جێگری پێغەمبەرە و بە گشتی نێردراوی پەروەردگارە، هەر کارێک کە بیکات بۆ لەناو بردنی باتڵ رەوایە"

شاهۆ حوسێنی لە درێژەدا دەڵێت: " لەئەندێشەی ئەم رژێمەدا هیچ بیرو باوەڕێکی جیاواز بە هۆی ئەوەکە ئەم نیزامە مەشرووعییەتی ئیلاهی هەیە مەودای بوونی نییە ، چونکە هەر جۆرە دژایەتێک لەگەڵ ئەم نیزامە دژایەتی لەگەل ئەمر و فەرمانی خودایە، هەر بۆیە دژبەران دەبێ بە توندترین شێوە لەناو ببردرێن، لەم رژێمەدا ئیمام و

ڕێبەری هەر دەورەیەک بە هۆی ئەوەکە جێگرەوەی ئیمامی زەمانە، دەتوانێ بە دەرکردنی فتوا بۆ بەر بەرەکانی لەگەڵ نەیاران و لایەنگرانی بەرەی کوفر هەموو جۆرە کردەوەیەک دەکار بێنن، بۆیە وەک یەکەم دەلیل من پێموایە ئەم نامەیە دەتوانێ ڕاست بێ، دەلیلی دووهەم ئەوەیە کە بە چاو خشاندنێک بە ئەدەبییاتی نامەکە دەردەکەوێ کە ئەم ئەدەبییاتە، ئەدەبییاتی باوی سەردەمی ساڵەکانی سەرەتایی سەرکەوتنی شۆڕش و دەرکردنی ئەم نامیلکەیەیە، هەر وەها لە کاتی خوێندنەوەی نامیلکەکە، خوێنەر لەگەڵ نووسراوەیەکی یەک دەست ڕووبەڕوو دەبێتەوە، لەهەمان کاتیشدا وەرگرتنی فتوا لە خومەینی وەک ڕێبەری شۆڕش و جێگری ئیمامی زەمان بۆ زۆر جینایەتی تری وەک کوشتنە بەکۆمەڵەکانی ساڵەکانی ٦٠ هەتا ٦٧ ڕەوتێکی ئاسایی و بەردەوام بوە، بۆیە بەباوەڕی من ئەم نامیلکەیە دەتوانێ ڕاست بێت و سەنەدێکی باوەر پێکراو بێ، بۆ نیشاندانی ڕاددەی درندەیی و جینایەت کار بوونی ئەم ڕێژیمە."

پێویستە حیزب و لایەنە سیاسییەکان و کوڕ و کۆمەڵەکانی بەرگریکار لە مافەکانی مرۆڤ کار لەسەر ئەو بەڵگەتە بکەن و دیوە شاراوەکانی جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی دەرحەق بە گەلی کورد بۆ ڕای گشتی ئاشکرا بکەن.
ئەگەر چی بڵاوکردنەوەی ئەو بەڵگەیە زامی ساڕێژ نەکراوی کەسوکاری قوربانیان دەکولێنێتەوە، بەلام دەبێ کۆتایی بەو بێدەنگییە بێن و هەوڵ بدەن بەشوێن ڕاستییەکاندا بچن و بزانن چارەنووسی ئەوانەی ئیعدام کران بەر لە ئیعدامکردن و پاش لە ئیعدامکردن چیان بەسەر هاتووە.

بە دۆزینەوەی گۆڕەکانیان و دیتنەوەی تەرمەکان بە لێکۆڵینەوە و تاقیکردنەوەی پزیشکی دەرکەوێ کە ئیعدامکراوانی سالانی ٦٢ تا ٦٧ کەوتوونەتە بەر لافاوی خوێن مژانی کۆماری ئیسلامی .

لە کۆتاییدا بۆ یادکردنەوەی شەهیدانی جۆزەردانی ٦٢ی مەهاباد ناویان دەنووسینەوە و درورد دەنێرین بۆ روحی پاکیان کە لە پێناو کورد و کوردستاندا گیانی خۆیان بەخشیوە.

تێبینی؛

ئەم ڕاپۆرتە لە لاپەرە ٥ ژمارە ٦٣٣ ڕۆژنامەی کوردستان ئورگانی حیزبی دیموکراتی کوردستان بڵاو بۆتەوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٤ی نۆڤەمبەری ٢٠١٥

جیهادی خومەینی لەدژی گەلی کورد و جینایەتەکانی خەڵخاڵی لە کوردستان

ن: ئیبراهیم قاسمی زاد
وەرگیڕان: ڕووش

٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی، خاڵی دەسپێکی کوشتارەکانی خەڵکی کوردستانە کە بە بڕیاری خومەینی و بە حوکمی جیهاد لەدژی «کافرەکان» بەڕێوەچوو و بوو بە شەڕێکی هەمەلایەنە لەدژی خەڵکی بێ دیفاعی کوردستان. شەڕێک کە لە شێواز و پانتایی جۆراوجۆدا ئێستاش هەر درێژەی هەیە. ئەمەش بەو هۆیەوە کە لە فەلسەفەی کۆماری ئیسلامی ئێراندا هەرچەشنە مافویستییەک و هەر چەشنە ئەندێشەیەکی جیا لە چوارچێوەی سیستمی ویلایەتی فەقیهـ بە هەڵە و ناڕاست دادەنرێت و دەچێتە قەوارەیەکەوە بە ناوی «جیایی خوازی» . هەر ئەم فەلسەفە و ئیدئۆلۆژییە چەق بەستووەش بوو کە وای کرد کۆماری ئیسلامی ڕێڕەوی سەرکوت کردنی جیابیران بگرێتەبەر و وڵاتی ئێرانی کردە گۆڕستانی ئازادی. پاش ڕووخانی حکوومەتی پاشایەتی و سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران، خەڵک چاوەڕوان بوون کە بە مافە پێشێلکراوەکانیان بگەن. خەڵک پاش دان بەخۆداگرتن لە بەرامبەر ئەو هەموو ئازار و ژانەی کە لە دژیان بەڕێوەچووبوو و دانی نرخێکی زۆر چاوەڕوان بوون بتوانن بڕیار بۆ چارەنووسی خۆیان بدەن و لە کاروباری وڵاتدا بەشدار بن. بەم پێیەش دەستیان دایە دامەزراندنی شۆرا و کومیتەی خۆجێیی کە وێنەی هاوچەشنی تەنانەت لە ناوەندیشدا دەبیندرا. هەنگاوێک کە دەسەڵاتبەدەستانی ناوەند و داشدارانی حکوومەت و ئاخووندەکانی تینووی زوڵم و دیکتاتۆری بەتەواوی لێی تۆقیبوون.

حاکمە تازە بەدەسەڵات گەیشتووەکانی ئێران لە باتی دابەش کردنی هێز و دامەزراندنی سیستمیکی دێموکراتیکی مرۆڤتەوەرانە لە هەموو ئێراندا، دەستیان کرد بە سەرکوتی نەتەوەکان و جیابیران کە ڕۆڵێکی کارایان لە سەرکەوتنی شۆڕشدا هەبوو. بە سەرنجدان بە جوگرافیای بەربڵاوی ئێران و بوونی باوەڕ و ئایین و نەتەوەی جۆراوجۆر لەم وڵاتەدا، حاکمانی نوێیش شێواز و مێتۆدی جۆراوجۆریان بۆ سەرکوتی خەڵک هێنا کایەوە. سەرکوتەکانیان لە سەرەتادا لەدژی بزوتنەوەکانی کرێکاری و خوێندکاری دەسپێکرد و دواتر لە ئەهواز و تورکەمەنسەحرا شەڕی مەزهەبییان لە نێوان شێعە وسوننییەکاندا هەڵگیرساند کە چیرۆکی خوێناوی تورکەمەنسەحرا و کوشتاری هۆزەکانی عەرەب و خەڵکی بەلووچ لە مێژووی هاوچەرخی ئێراندا دیار و بەرچاون. هەروەها بە ئاژاوەگێڕی و گێرەشێوێنی لەو ناوچانەی کە کورد و تورک و ئەرمەنی ماوەیەکی دورو درێژ بە ئاشتییانە پێکەوە ژیابوون، بوونە هۆکاری هاتنە ئارای کۆمەڵێک شەڕی خوێناوی و چاندنی تۆوی دوبەرەکی لە نێوان ئەم خەڵکەدا. ئەم شەڕانە کە لەلایەن نوینەری وەلی فەقیهـ لە ورمێ (مەلا حەسەنی)، کۆمیتەچی و پاسدارەکانەوە سەرپەرستیی دەکرا تەنیا لە گوندەکانی وەک قارنێ و قەڵاتان، سەوزی، ئینەرقاش، دیلانچەرخ، حەڵبێ، کویکان، کارێز و هەندێک گوندی دیکە کوژرانی سەدان هاووڵاتی مەدەنی بە زەبری چەکی سپای پاسداران و هێزە چەکدارەکانی کۆماری ئیسلامی لێکەوتەوە.

خەڵکی کوردستان کە هەر لە سەردەمی حکوومەتەکانی پێشووتریشەوە زۆرترین زوڵم و سەرکوتیان ئەزمون کردبوو، لە بەرانبەر هێرشی مەغوّل ئاسای کۆماری ئیسلامیدا، ئامادەتر لە نەتەوەکانی دیکە، لە ماوەیەکی کورتدا توانیان بە هاریکاری حیزبە سیاسییەکان، نوخبە و بژاردەکانی کۆمەڵگەی کوردستان ڕێک بخرێن و کاروباری کۆمەڵایەتی خۆیان بگرنە دەست. ئەم هەنگاوەی گەلی کورد بۆ دەسەڵاتی ناوەندی و بەتایبەتی خودی خومەینی جێگەی پەسن نەبوو. ناوبراو نەیدەتوانی لە بەرانبەر ئازادی ڕادەربڕین، ئازادی قەڵەم، ئازادی سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی کە نەتەوەی کورد ماوەی چەندین ساڵ بوو بۆ وەدەست خستنی خەباتی کردبوو بێدەنگ دانیشێ. لەلایەکی دیکەشەوە گۆپاڵ بەدەستەکانی خومەینی نەیاندەتوانی بە ئاژاوەگێڕی و دوبەرەکی نانەوە ئەم هاوکاری و ڕێکخستن و ئازادییە لەنێو ببات. بۆیە بە کەڵکاژۆوەرگرتن لە فێڵ و تەڵەکەی شەرعی و خستنە پاڵی ناتۆرەی جیایی خوازی، لە سەرلەبەیانی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ٥٨ ی هەتاوی شەڕێکی هەمەلایەنەی لە ژێر ناوی جیهاد بەدژی خەڵکی کوردستان وەڕێخست. بە ڕاگەیاندنی جیهادی خومەینی لەدژی خەڵکی کوردستان بەرەیەکی کۆنەپەرستانە لەدژی گەلی کورد سازکرا. تاقمێک دادوەری خوێنمژ بە سەرپەرستی ئاخوند سادق خەڵخاڵی و بە پاڵپشتی ئەرتەش بەرەو کوردستان وە ڕێکەوتن. لە هەندێک شاری کوردستاندا، خەڵخاڵی داری ئێعدامی هەڵواسی

و سەدان لاو و بژاردەی کوردستانی لە ڕەوتی دادگایەکی فەرمایشی ٢ تا ٣ خولەکی لە سێدارە دا و سەدان کەس لە خەڵکی بێ تاوانی تیرباران کرد.

سەرەڕای ئەم کوشتارە کوردستان هیچ کات خۆی نەدا بەدەستەوە. لە هەندیک شاری کوردستان لەوانە سەقز، بانە، مەهاباد، پاوە و.... خۆڕاگرییەکی بێ وێنە و مێژوویی وەرێکەوت کە خەونی لەنێوبردنی بزووتنەوەی کوردستانی بۆ کردنە بڵقی سەر ئاو کە نموونەی بەرچاوی ئەم بەرخۆدانە شەڕی ٢٧ ڕۆژەی شاری سنە بوو. ئەم شەڕە کاتیک دەستی پێکرد کە هێزەکانی ئەرتەش پاش چەندین شکستی یەک لە دوای یەک لە بەرانبەر هێزەکانی پێشمەرگە، دیسانەوە هێزەکانیان کۆکردەوە و سەرقاڵی جیبەجێ کردنی بڕیاری جیهادی خومەینی بوون. سەرکۆماری ئەو کات، ئەبولحەسەن بەنی سەدر کە هاوکات فەرمانـدەی گشتی هیزە چەکدارەکانیش بوو بە بڕیارێکی لەم چەشنە :»ئەرتەش مافی ئەوەی نیە پێڵاوەکانی دەربێنێت تاکوو قەیرانی کوردستان یەکلایی بکات و کوردستان لە بوونی یاخییەکان پاک بکاتەوە.» بەرەو سنە لەشکرکێشی کرد. ئەم هەنگاوەی ناوبراویش بووە کۆسپێکی گەورە لە بەردەم پرۆسەی دانوستانەکانی نێوان هەیئەتی دەوڵەت بە سەرپەرستی فروهەر و حیزبە کوردستانییەکان کە خوازیاری چارەسەری پرسی کوردستان لە ڕێگەی دیالۆگ و بە میتۆدیکی ئاشتیخوازانە بوون. بەهۆی بوردومانە هەواییەکان و هێرشی تۆپخانەکانی ڕێژیمەوە بەشێکی بەرچاو لە خەڵکی بێ تاوان کوژران و بەشێکی بەرچاو لە شاری سنە خاپور کرا. بەڵام خۆڕاگری خەڵک هەروا بەردەوام بوو و ئیرادەی ئازادیخوازانەی خەڵکی کوردستان بۆ خەبات لەدژی ڕێژیم لێبڕاوتر بوو.

ئەمڕۆ پاش ٣٦ ساڵ لە دەرچوونی حوکمی جیهادی خومەینی لەدژی خەڵکی کوردستان، خەباتی مافویستانەی گەل بە ڕەواییەکی زیاتر و بە ئیرادەیەکی پۆڵایینەوە هەروا بەردەوامە و بەڕێوەبەرانی دەزگای سەرکوتی ویلایەتی فەقیه لە هەموو کاتێک زیاتر ڕیسوا و تەریک کەوتوونەتەوە و ئەوەیکە لە بەرامبەر خۆیدا دەیبینێت ڕقی بێ کۆتایی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان و تەنانەت هەموو ئێرانە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٥

بابەتی: ٢٠١٤

٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی ڕاگەیەندرانی شەڕی بێ کۆتایی لە دژی خەلکی رۆژهەڵاتی کوردستان

قادر وریا

٢٨ی گەلاوێژ، بیرهێنەرەوەی هێرشی نیزامیی رێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامیی ئێران بۆ سەر خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستانە. لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨خومەینی رێبەر و دامەزرینەری رێژیمی تازەی ئێران، شەڕی لە دژی خەڵکی مافویستی کوردستان راگەیاند. خومەینی بە راگەیاندنی شەڕ لە دژی گەلی کورد و ڕەوانە کردنی لەشکری نیزامی و "حاکمی شەرع"خەڵخاڵیی جەللاد بۆ کوردستان، جینایەت و تاوان لە دژی خەڵکی بێدیفاعی شار و گوندەکانی کوردستانی دەست پێکرد. کوشتار و تاوانخوڵقێنییەک کە تا ئەمڕۆش بە شێوەی جۆراوجۆر بەردەوامە.

پاش فەرمانی خومەینی، لافاوی هێزی چەکداری گوێ لە مست و دەمارگرژ شانبەشانی ئەرتەش و پاسداران بەرەو کوردستان هێرشیان کرد. لە زەوی و ئاسمانەوە ئاگریان بەسەر خەڵکی شار و گوندەکانی کوردستاندا باراند و لە

هیچ جینایەتێک دەستیان نەگێڕایەوە. پۆل پۆل لاوانی کوردستانیان وەبەر گوللە دا و ئێعدام کرد. خەڵکی گوندەکان قەڵاچۆ کران و ماڵیان بە تاڵان برا. لە زۆربەی شارەکان کۆمەڵێک مرۆڤی بێتاوان بەبێ دادگایی یان لە بێدادگای چەند چرکەییدا بە فەرمانی حاکمی شەرع خەڵخاڵی تەنیا بە تاوانی داواکردنی مافەکانی خەڵک درانە بەر گوللە و گیانیان لێسەندرا. فەرمانەکەی خومەینی، جۆرێک ڕاگەیاندنی جیهاد لە دژی خەڵکی کوردستان و بەسیج کردنی هەموو تواناکانی ڕێژیم بۆ هێرشبردن بۆ سەر خۆڕاگریی خەڵکی کوردستان بوو. لە ڕوانگەی ناوبراوەوە حیزبی دیموکرات،بەو هۆیەوە کە لە بەرامبەر هەوڵ وپیلانەکانی ڕێژیمی تازە بە مەبەستی دەستبەسەرداگرتنەوەی کوردستان ڕاوەستابوو، حیزبێکی شەیتانی بوو. هەر بۆیە خومەینی ئەم حیزبەی هەڵوەشاوە ڕاگەیاند. هێرشکەران کە بریتی بوون لە ئەرتەش و لایەنگرانی دەمارگرژ و چەک بە دەستی ڕێژیمی تازە، لە هیچ جینایەتێک دەستیان نەدەپاراست. هەر چەند ڕۆژ دوای فەرمانەکە خەڵکی ئاوایی قارنێیان قەڵاچۆ کرد، لە مەلای ئاوەدانی کە بەقورئانێکەوە چووبووە پێشوازییان تا خەڵکەکە نەکوژن، هەتا منداڵی سەر بێشکە، ڕەحمیان بە کەسدا نەهاتەوە و هەر کەسیان دەست کەوت، بەگوللە و تەور گیایان لێ ئەستاند. جینایەتێک کە دواتر لە دەیان گوندی کوردستان دووپات بوونەوە.

هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر خەڵکی کوردستان بە فەرمانی خومەینی، هەوڵێک بوو بۆ بێدەنگ کردنی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان کە داوای مافی نەتەوەیی خۆیانیان دەکرد و لەلایەکی دیکەشەوە تۆڵە کردنەوە بوو لە خەڵکی کوردستان. چونکە خەڵکی کوردستان هەر لەسەرەتاوە لە بارەی ئەو ڕێژیمەوە بە هەڵە نەچوون و فریویان نەخوارد. هەر بۆیە کاتێک لە خاکەلێوەی ١٣٥٨ڕێفراندۆمی گشتی بۆ دیاریکردنی جۆری نیزامی داهاتووی ئێران بەڕێوە چوو، بەو هۆیەوە کە نەیاندەزانی ئەو "کۆماری ئیسلامی"یەی خومەینی دەیەوێ دەنگی خەڵکی بۆ وەربگرێ چ جۆرە ناوەرۆکێکی هەیە و چ مافێکی بۆ خەڵکی کوردستان و نەتەوەکانی دیکەی ئێران پێیە، بەشدارییان تێدا نەکرد. ئەمەش شتێک نەبوو خومەینی چاوپۆشیی لێبکا. هەربۆیە شەڕێکی خوێناویی لەژێر ناوی دین لە گەڵ ئەم نەتەوەیە دەست پێکرد.

فەرمانی ٢٨ی گەلاوێژی خومەینی بوو بە سەرەتای شەڕێکی نابەرامبەر دژی هێزە سیاسییەکان و خەڵکی کوردستان. ئەو خەڵکە و هێزە سیاسییەکان، یا دەبا تەسلیمی کۆماری ئیسلامی ببان و ملیان بۆ ستەم و دەسەڵاتی جەهەننەمیی ئەو ڕێژیمە شۆڕ کردبا و بەردێکیان لە سەر داخوازە نەتەوەییەکانیان دانابا، یا لە بەرابەر ئەم وەحشیگەرییەی ڕێژیمی تازەبەدەسەڵات گەیشتووی ئێران، ڕاوەستابان و سەربەرزانە داکۆکییان لە ئازادیی خۆیان

کردبا. خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان و لە پێشەوەی ئەوان هێزە سیاسییەکان، ئازایانە دیفاعیان لە دەسکەوتەکانیان کردو لە بەرامبەر زۆر و زۆرداری دا ڕاوەستان.

خومەینی و دارودەستەکەی بە تەواوی توانایانەوە هێرشیان کردە سەر کوردستان و بە هەزاران مرۆڤی ئازادیخوازیان لەخوێن گەوزاند، دەیان کارەساتی وەک قارنێ و قەلاتانیان خولقاند،خەڵکیان ئاوارە و دەربەدەر کرد و ماڵ و حاڵی خەڵکیان بەتۆپ و بۆمبو کاتیوشا وێران کرد، ئەگەر شۆڕشگێرانیان پۆل پۆل بەرەو مەیدانەکانی ئێعدام برد و گیانیان لێسەندن، هەر بۆ ئەوە بوو کە بتوانن دەنگی ئازادیخوازی و مافخوازیی خەڵکی کوردستان کپ بکەن و ئەو خەڵکە بۆ هەمیشە واز لە مافەکانیان بێنن. بەڵام لەوە غافڵ بوون کە کوردستان،ئەم سەنگەرەی ئازادیخوازی بەم کردەوانەی ئەوان خۆڕاگرتر دەبێ و خەڵکە مافخوازەکەی لە سەر داواکانیان سوورتر دەبن. شەڕی کۆماری ئیسلامی لەگەڵ خەڵکی کوردستان و بەربەرەکانیی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە گەڵ ستەم و زۆرداریی‌یەکانی ئەو ڕێژیمە، سەرەڕای تێپەڕین بە قۆناغی جۆراوجۆر دا هەر وا بەردەوامەو بە شێوەی جۆراوجۆر درێژەی هەیە.

لە پێوەندی لە گەڵ شەڕێک دا کە کۆماری ئیسلامی بە فتوای خومەینی بە سەر کوردستانی دا سەپاند، زۆر جار لێر و لەوێ، هێندیک رەخنەگر، گەلی کورد و هێزە سیاسییەکانی بە پەلە کردن لە ڕاوەستان بەرامبەر بەو ڕێژیمە و زوو دەستبردن بۆ چەک، تاوانبار دەکەن و وەباڵی ئەو هەمووە خوینڕژان و ماڵوێرانییە، دەدەنە پاڵ ملی هێزە سیاسییەکانی کوردستان. ئەوان بە پێویستیشی نازانن ولامی ئەو پرسیارە بدەنەوە لە شوێنەکانی دیکەی ئێران، ئەو نەتەوە و هێزە سیاسییانەی کە کە لە ریفراندۆم بەشدار بوون و دەنگیان بەو ڕیژیمە دا هیچ کاتیش دەستیان بۆ بەرگریی چەکدارانە نەبرد، کۆماری ئیسلامی چ داوایەکی لێ قبوول کردن و چ مافێکی پێدان؟ بۆ چی هەر کە ئەوڕێژیمە دەرفەتی بۆ هەڵ کەوت، کەوتە گیانی ئەوانیش و لە کوشتنی رۆڵەکانیان و تیکۆشەرانیان دریغی نەکرد؟ پاشان ئەگەر کورد بە چەک بەرەوڕووی هێرشی نیزامیی کۆماری ئیسلامی نەبایەوە، ئایا ڕێگایەکی دیکە بۆ هێنانە گۆڕی داخوازەکان و داکۆکیلێکردنیان هەبوو؟ دەرەتانی پێکهینانی حیزب و ڕێکخراوی سیاسی و ئیمکانی هەڵبژاردنی ئازاد و ناردنی نوینەری راستەقینەی خەڵک بۆ پارلمان و خەباتی پارلمانی هەبوو؟ میدیای ئازاد هەبوو؟ ئازادیی تیکۆشانی سیاسی هەبوو؟

گەلی کورد، ئەگەر چی لە سۆنگەی بە سەرداسەپانی شەڕێکی نابەرامبەر لە گەڵ کۆماری ئیسلامی تووشی زیان و

خەساری گیانی و ماڵیی گەورە بوو، بەڵام سەلماندی کە بندەستی و بێمافی قبووڵ ناکا و ئامادەیە نرخی ئازادی بدا. بە هۆی ئەم خۆڕاگری و قوربانیدان و بزووتنەوە شۆڕشگێڕانەیەش کە لە کوردستان هەیە، پلەی ئاگایی و وەخۆهاتنەوەی سیاسی و نەتەوەیی بەرەوژوور چووە و وزە و پوتانسیەل و توانایەکی بە هێز بۆ بەردەوامیی خەبات و تێکۆشانی ئازادیخوازانە و ڕزگاریدەرانە، بەرهەم هاتوە.

خاڵێکی دیکەش کە لە ٣٥ ساڵەی داسەپانی شەڕ بە سەر خەڵکی کوردستان دا جێگای وەبیرهێنانەوەیە، ڕۆڵ و نەخشی ئەو هێزانەیە کە بەردەوامیی چەندین ساڵ خۆڕاگریی کوردستان، بەرهەمی خەبات و خۆ بەختکردنی ڕیبەران، تێکۆشەران، کادرەکان، پێشمەرگەکان و ئەندامان و لایەنگرانی ئەوان بووە، بە تایبەتیی حیزبی دیموکراتی کوردستان کە نزیکەی ٥٠٠٠ کەس لە باشترین و بەوەجترین رۆڵەکانی لە خەبات لە گەڵ ئەو ڕێژیمە دا لە دەست داوە. ئەم ڕۆڵە جێی شانازییە، ڕەگ و ڕیشەی ئەم حیزبەی بردۆتە نێو ناخی دڵی نەتەوەی کورد و بە پانایی کوردستان دا بڵاوی کردۆتەوە.

ئەگەر کوردستان، ساڵانێک تەنیا بە خۆڕاگریی چەکدارانە داکۆکی لەمان و مەوجوودییەتی خۆی کردوە، هی ئەو راستییە بووە کە ڕێگایەکی دیکەی لە بەر دەم دا نەبووە. بێگومان ئەگەر بەستێنسازی بۆ دروستبوونی شێوەکانی دیکەی خەبات بە تایبەتی خەباتی مەدەنی و خەباتی جەماوەری بکرێ، دەکرێ بۆشایی نەبوونی خەباتی چەکداری لە کوردستان بەو شێوە خەباتانە پڕ بکرێتەوە. ئەم بەستێنسازییەش ئەگەر لە لایەکەوە پێوەندیی بە کەشوهەوای سیاسیی وڵاتەوە هەیە کە هەر وەک ڕابردوو داخراوە، لە لایەکی دیکەوە بەستراوەتەوە بە بایەخپێدانی هێز و لایەنەکانی بەشدار لە بزووتنەوەی کوردستان و بە تایبەتی کەسانێک لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە لە لە خەبات و تیکۆشانی هێمنانە دا بەشدارن و هەوڵ دەدەن لەو ڕیگایانەوە داخوازەکانی خەڵک بەرنە پێش.

ئاکام:

نەتەوەی کورد لە رۆژهەلاتی کوردستان نابێ فەرمانی ٢٨ی گەلاوێژی خومەینی لە دژی خۆی لەبیر بکا. پێویستە بەڵگەو دۆکیۆمێنتەکانی چەندین ساڵ شەڕی نابەرامبەری کۆماری ئیسلامی لە دژی گەلی کورد کۆ بکرێنەوە. پێویستە ئەو هێزانە و ئەو کەسانە و ئەو خەڵکەی ڕۆڵیان لەو خۆراگرییە پڕ لە قوربانیدانە دا هەبووە، بە

تایبەتی ئەو بنەماڵانەی عەزیزانیان لە شەر و بەرگری لە گەڵ هێرشکەرانی کۆماری ئیسلامی دا لە دەست داوە یا تووشی کەم ئەندامی بوون،ڕیزیان لێ بگیرێ. دەبێ زیاتر تیشک بخرێتە سەر ئەو راستییەش کە ئەوە کۆماری ئیسلامی بوو شەڕی بە خەڵکی کوردستان فرۆشت بۆ ئەوەی بە ناحەق، کەسانێک کە بەرگریی ڕەوای نەتەوەی کورد نەبەنە ژێر پرسیار. لە گەڵ هەمووی ئەوانەش دا دەبێ هەوڵ بدرێ ڕێگا و شێوازی نوێتر و هەر لەوکاتە دا کەم هەزینەتر بۆ بەربەرکانی لە گەڵ ستەم و زۆرداریی کۆماری ئیسلامی و بەدەستهێنانی مافە نەتەوەییەکان، بدۆزرێتەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ١٨ی ئاگۆستی ٢٠١٤

فەرمانی جیهادی خومەینی و مێژوویەک لە قوربانیدان

هیوا میرزایی

دێموکرات بوون و ویستی نەتەوەیی و داخوازە مرۆییەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد لە کوردستانی ئێران بۆ ڕێژیمی دواکەوتوو و دژی دێموکراسی خومەینی، ڕێگربوون لەوەیکە دەسەڵاتی نوێ بە مەبەستە دژە مرۆییەکانی خۆی بگا. بە تایبەت کە بایکۆتکردنی ڕێفراندۆمی ڕەوایدان بە هاتنە سەرکاری کۆماری ئیسلامی لە لایەن حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و گەلی کورد و هەروەها داواکاریی و خەباتی هەمە لایەنەی نەتەوەی کورد بۆ گەیشتن بە مافە ڕەوا و مرۆییەکانی و نەچوونە ژێر هێژمونی ئاخوندە تازە بەدەسەڵات گەیشتووەکان لە ئێران بوون بە هۆی ئەوەی کە خومەینی وەک گەورەترین کەسایەتی ئایینی و سیاسی کۆماری ئیسلامی لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی بە فەرمانێک جیهاد لە دژی کورد ڕابگەیێنێت. جیهادێک کە ئاکامەکەی بوو بە مێژوویەک لە خوێن و قوربانیدانی کورد لە کوردستانی ئێراندا.

«لە ڕوانگەی موسڵمانەکانەوە جیهاد ئامانجگەلێکی پیرۆزی هەیە وەک نەهێشتنی کافر، خەبات لە دژی تاوان و تاوانکاران، پارێزگاری لە ئیسلام و سنوورەکان کە لە ڕوانگەی ئەوانەوە ئەم ئامانجانە دەبنە هۆی پیرۆزی ئەم جۆرە شەڕە لەگەڵ شەڕەکانی دیکەدا». ئەمە لە کاتێکدایە زۆربەی هەرە زۆری کورد لە کوردستانی ئێران لە بواری ئایینییەوە موسڵمانن و بە درێژایی مێژووی ئایینی ئیسلام گەورەترین خزمەتیان بەم ئایینە کردووە و جیهاد لە دژی کەسانێک دەدرێ کە بە کردەوە موسڵمان نین و لە هەوڵی خەوشدارکردنی ئیسلامن و ئەمە لە کاتێکدایە کە

ڕژێمی خومەینی هەم لە سەردەمی سیستمی پاشایەتی و هەمیش لە ماوەی شەڕی هەشت ساڵەی ئێران و عێراقدا بەردەوام ئەم ڕژێمانەی بە کافر و دژە دین دەشوبهاند بەڵام هیچکات فتوای جیهادی بۆ ئەو لایەنانە دەرنەکرد.

جیهادەکەی خومەینی لە ٢٨ی گەلاوێژی ٥٨ی هەتاوی جیا لە لایەنە ئایینیەکەی زۆرتر بۆ سەقامگیرکردنی سیستمی ویلایەتی فەقیهی بوو و بۆ سەقامگیرکردنی ئەم سیستمە کۆنەپەرەستانەیە، پاسدارانی کلیل لە ملی کۆماری ئیسلامی هێرشێکی بێ بەزەییانەیان کردە سەر کوردستان. کوردستانێک کە ببووە قەلای بەرخودان و مافویستی.

٣٥ ساڵ پاش فتوای جیهادی خومەینی ئێستاکەیش ئاسەواری ئەو فتوایە هەر لە کوردستان ماوە و کاربەدەستان و بەرپرسە باڵاکانی ڕێژیم هەر بەو ڕوانگەیەوە سەیری کوردستان دەکەن. بارودۆخی ئابووری خراپی کوردستان، دەسبەسەرکردن و ئێعدامی خەباتگێڕان، بە ئەمنیەتی کردنی کوردستان، پەرەپێدان و هاوردەکردنی کەرەستە و دامەزراندنی ئەو شوێنانەی کە مادده سڕکەرەکانی تێدا بەرهەم دێن، تەنیا بەشێکی چووکەن لەو پێشێلکاری و تاوانانەی کە دژی نەتەوەی کورد ئێستاکە لە کوردستانی ئێران بەڕێوە دەچن.

فتوای خومەینی هەرچەندە بوو بە هۆی ئاوارەیی و قوربانیدان و وێران بوونی دەیان گوند و شار، بەڵام لە هەمانکاتدا مێژوویەکی پڕ لە شانازی و خەبات و فیداکاری و خۆنەویستی بۆ ڕۆڵەکانی کورد تۆمار کرد. خەباتێک کە تاهەنووکەش درێژەی هەیە و تا گەیشتن بە هەموو ئامانج و داواکارییەکانی لە تێکۆشان ناوەستێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ٢٦ی ئاگۆستی ٢٠١٤

٢٨ی گەلاوێژ، رۆژێک کە کورد بە "کافر"راگەیەنرا

مەجید حەقی

هاوینی ساڵی ١٩٨٣ برازام "هیوا" تەمەنی دووساڵە بوو کە لە گەڵ دایکی لە گوندی خرێی ناوچەی دەشتی ورمێ لە سەر کانیاوی نزیک ماڵیانەوە ئاویان دەهێنا. لەنەکاو دوو هەلیکۆپتێری کۆماری ئیسلامی لە گوند نزیک بوونەوە و هەرکە براژنم و هیوایان بینی ئەوانیان وەبەر رەگباری کالیبری پەنجا دا و ئەگەر ئەوکات دارەکان کە بەهۆی گولەبارانەوە شکان و لەسەریان نەکەوتبا هەم براژنم و هەم برازای دووساڵەم دابیژدابێژ دەکران.

هەلیکۆپتێرەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ بەجێ گەیاندنی فەرمانی جەهادی خومەینی لە گوندەکانی کوردستان دەگەڕان و زۆرجار گەر منداڵێکیشیان لە بەر درگا بدیبا دەیانگرتە ژێر رکێفی رەگبار و گولەبارانی خۆیان.

٢٨ی گەلاوێژ لە مێژووی کوردستان و ئێراندا وەبیرهێنەرەوەی دوو رووداوی مێژوویی تاڵ و سێبەری رەشی دیکتاتۆری لە سەر گەلانی ئێرانن. لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٩٥٣دا محەمەد رەزاشای پەهلەوی بە هاوکاری هێزە ئیمپریالیستیەکانی سەردەم کۆدیتایەکی دژی دەوڵەتی نەتەوەیی دکتۆر محەمەد مسەدق کرد و سێبەری رەشی دیکتاتۆری بە سەر ئێراندا سەپاند. محەمەد مسەدق نەتەوەگەرایەک بوو کە باوەڕی بە جۆری کۆماری بەرێوەبەری وڵات هەبوو و نیمچە ئازادیەک لە سەردەمی سەرۆک وەزیریی ئەودا لە ئێران پێک هاتبوو. بە جۆرێک کە حیزب و رێکخراوەکانی سیاسی یەک لەوان حیزبی دێموکراتی کوردستان (ی ئێران) لەو سەردەمەدا چالاکانە خەباتیان

دەکرد. کۆدیتای ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٩٥٣ خەباتی سیاسی لە ناو شار و پەرلەمانەوە بۆ ناو مزگەوت برد و "کۆماری ئیسلامی ئێرانی" لێ کەوتەوە.

لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٩٧٩دا دوای بە تاڵان بردنی شۆڕشی گەلانی ئێران، ئایەتوڵلا خومەینی، ڕێبەری کۆماری ئیسلامی فەرمانی جەهادی دژی خەڵکی کوردستانی دەرکرد و بەوە شەڕێکی نەخوازراو بەسەر گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا سەپا. لە ئاکامی ئەو فەرمانە ئایینی – سەرکوتکەرانەدا هێزەکانی ڕژیمی ئێران کوردستانیان کردە مەکۆی قەلاچۆ، گوند و شارەکانی کوردستان کەوتنە بەر بۆردمان و وێرانی.

کۆماری ئیسلامیی ئێران وەک دەوڵەتی ئیسلامی عێراق و شام (داعش)ی ئێستا بەزەیی بە منداڵەکانیش نەدەهات و ئەوانی دەدا بەر دەستدرێژی خۆیان. لەوساوە تا ئەمرۆ شەڕی کۆماری ئیسلامی دژی خەڵکی کورد بە هەموو شێوەکانی نیزامی، ئابووری، ڕەوانی، کۆمەڵایەتی، فەرهەنگی و پەروەردەیی بەردەوامە.

فەرمانی جەهاد کە فەتوایەکی ئایینیە و لەلایەن ئایەتوڵلایەکی دەسەڵاتدارەوە دەرچووە تا ئەمرۆشی لە گەڵ بێت هەڵنەوەشاوەتەوە و بە پێی ئایینی شیعەش ئەو فەرمانەی کە لەلایەن ڕێبەرێکی ئایینیەوە دەدرێت تەنیا دەتوانێت لەلایەن کەسێکی بەرزتر لەو هەڵوەشێنرێتەوە. خومەینی کە سەردەمێک جێگری "ئیمامی زەمان" لە سەر گۆی زەوی بووە تا ئێستاشی لە گەڵ بووبێت کەسێکی هاوشانی نەدۆزراوەتەوە، بۆیە کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی وەفادار بەو فەتوایە لە تەنگ کردنی گەمارۆکانی سەر خەڵکی کوردستان، بە گۆڕینی ناسنامەی نەتەوایەتییان و قەدەغەکردنی هێما کولتووری و نەتەوایەتیەکانیان، بە زیندانی کردن، ئێعدامی زیندانییانی سیاسی و بڵاوکردنەوەی تۆری جاسووسی و دووبەرەکی خستنەوە لە ناو ڕیزەکانی خەباتگێڕانی ڕزگاری کوردستان هەروا درێژە بەو فەرمانە دەدەن و بۆ ئەوان کوشت وبڕ و لەناوبردنی گەلی کورد بەجێ هێنانی ئەرکێکی ئایینیە.

تەنیا ڕێگای ڕزگاری لەو فەرمانە ئایینیە ڕزگاری لە کۆماری ئیسلامی و ڕزگاری نەتەوایەتی لە زیندانێکدایە بە ناوی ئێرانی ژێر دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی. لەو سەردەمەدا کە ئاستی وشیاری، خۆڕێکخەری و داخوازە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا بەرزتر لە هەموو مێژووی چەندین دەیەی خەباتی خۆیدایە، ئەرکی ڕزگاریخوازانی کورد و هێزە سیاسیەکانی کوردستان یەکیەتیی نەتەوایەتی و بەدەست هێنانی دەنگێکی هاوبەشە بۆ بەرەوڕووبوونەوە لە گەڵ ئەو بەرپرسایەتیە مێژووییەی لە سەر شانیانە. تەنانەت گەر

بڕیـار بێت ڕێگـا چارەسـەری پرسـی کـورد لە چوارچێـوەی ئێرانێکـی دێموکراتیکدا بێت، بەبـێ یەکگرتـوویی و یەک دەنگی بزاڤی کورد داخوازەکانی نەتەوەکەمان لە لایەن کاربەدەسـتانی ئەمرۆ و هێزەکـانی ئۆپۆزیسـیۆنەوە بەجیـدی وەرنـاگیرێن و کـورد هەروا بە "ئێرانیـانی ئەسیڵ" دەناسرێن کە لە گەڵ کۆمەڵگـای ئێرانـی تـێکەڵ بـوون و هەروا برابچووکی نەتەوەی سەردەست دەمێننەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ٢٣ی ئاگۆستی ٢٠١٤

عەبدوڵڵا موهتەدی:خۆراگری لە بەرابەر ئەو هێرشەدا ،لاپەڕەیەکی پڕ لە شانازی و گەشە و هەمیشە لە مێژووی ئێمەدا دەمێنێتەوە

وتووێژی ڕادیۆ کورد تریبوونال سەبارەت بە ٢٨ی گەلاوێژ و ڕووداوەکانی ئەمڕۆی ئێران لەگەڵ بەڕێز عەبدوڵڵا موهتەدی، سکرتێری گشتی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران.

پرسیار: کاک عەبدوڵڵا ئێمە لە ساڵیادی هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆسەر کوردستان ٢٨ی گەلاوێژ نزیک دەبینەوە، جارێکی دیکە دێتە بیرمان چۆن بوو دەسەڵاتی تازە پێگەیشتووی ئەو کاتی کۆماری ئیسلامی فەرمانی بەناوبانگی هێرشی هەمەلایەنەیان بۆ سەرکوردستان دەرکرد؟

وەڵام: من لەچەن بۆنەی تایبەتدا، لە ساڵها لەمەوپێشەوە ڕای خۆمم باس کردووە، من لەو بڕوایەدام کە هیچکام لە بیانووەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران و داموودەزگاکانی ڕاگەیاند و تەبلیغاتیان و شەخسی خومەینی دەیهێنا و چکۆلەترین پەیوەندیەکیان بە ڕاستی و حەقیقەتەوە نەبوو، هەرچی خومەینی بوو لە فەرمانی هێرشەکەیدا ئەوەی ڕاگەیاند وتی: ژنانی موسلمان لەتەرەف کوردەکانەوە لە سنە بە گرۆگان گیراون، لە مزگەوتی سنە کە تەبعەن سەرتاپا ساختەگی و درۆ بوو و من لە جێگەیتردا باسم کرد مەهدی بازرگان سەرۆک وەزیری ئەوکاتی ئێران بوو کە خومەینی بۆخۆی داینا بوو لە کتێبێکدا بەناوی ئێنقلابی ئیران لە دوو حەرەکەت، ڕەسمەن ئەوەی ڕاگەیاندووە، دەڵێ: ئەمە شایعە و درۆ بوو و بە وتەی ئەو درۆیان بە خومەینی ڕاگەیاند و ئەویش باوەڕی کرد، بەهەرحاڵ، ئەگەر هیچکام لەو بیانووانە نیە ئەی چییە؟ چون کورد هێرشی بۆ هیچ جێگایەک نەکردبوو، ڕاپەڕینێکی

چەکدارانەی نەکردبوو، ئاشووب و بشێویەک لە کوردستان ڕوویـنەدا بـوو کە بـۆ بەرقەرار کـردنەوەی ئەمنییـەت پێویست بە جمهووری ئیسلامی بێت، هیچکام لەمانە لە ئارادا نەبوو، تەنها یەک شت بوو ئەویش ئەوەیە، پێش هاتنەسەرکاری کۆماری ئیسلامی و ڕژیمی تـازەش کە بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانە کە دژ بە ڕژیمی "شا"ش دەسپێکرا نالێم لە ڕۆژی ئەوەڵەوە بەڵام لە یەکەم مانگەکانەوە وردەوردە ڕەوتی شۆڕش، ڕەوتـی بـزووتنەوەی جەماوەری لە کوردستـان و لە ئێران وردە وردە جیـاوازی خۆیـان لە یەکتـری نیشـاندا، هەرچـی ئێـران بـوو وردەوردە بەداخەوە ڕەهبەری و جڵەوی بزووتنەوەکە کەوتە دەس ئاخووندەکانی سەر بەخەتی خومەینییەوە و خەڵکی دێمۆکراسیخواز، خەڵکی ئازادیخواز، لیبراڵەکان، دێموکراتەکان، چەپەکان، بزووتنەوەی کرێکاری و ژنان لە ئێران، بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانە دژی نیزامی سەڵتەنەتی "شا" وردەوردە لە نێو خۆیدا خۆی تەسفیە کرد، بالێکی کۆنەپەرستی دواکەوتووی ئێرتجاعی، کە بە ڕەهبەری خومەینی زاڵ بوو و هەموو ئاسەواری و ئازادی خوازیەکی لە ناو بزووتنەوەکە نالێم بە ڕۆژێک و دوو ڕۆژ بەڵام بە مانگان وردە وردە سڕیەوە و خومەینی و خەتەکەی لە ئێران هێژموونیان بەدەس هێنا، لەحاڵێکدا لە کوردستان بزووتنەوەکە، بزووتنەوەیەکی مەدەنی، سێکولار و بە ناوەڕۆک ئازادیخواز و هەروەها دارای خواستی میللی و نەتەوەیی کوردەکان بوو، بۆیە بە ناوەرۆک بە شکڵ بە داخوازییەکی، تەنانەت بە شێواز و مێتۆدی خەباتەکانمان لەیەک جیا بوون و ئەم جیاوازییە قابیلی تەحەموول نەبوو کە وەختێ خومەینی و لایەنگرانی هاتنە سەرکار، دوای ٢٢ی ڕێبەندان ئێتر نەیاندەویست کوردستانێک کە تێیدا ئازادی سیاسی هەیە، ئازادی ژن هەیە، خەباتێکی مەدەنی لە ئارادایە، حیزبەکان ئازادن، ڕاگەیاندن و ئێنتشارات ئازادە، کورد داوای مافی خۆی دەکا، ئەمانەیان دژ بە ئیدۆئۆلۆژی و بیر و باوەڕی خۆیان دەزانی، ئەگینە کورد هیچی نەکردبوو، نازانم تفەنگێک لە دەستی کەسێک دەرچووبێ، ئەو وەختی نەیاندەزانی تفەنگێک بەکار بەرن؟ مەگەر کەسێک ئاوا دەنا قەتڵ نەما، دزی کەم بووەوە، هەموو شتێک، هەموو دیاردەی ئەمنییەت لە ئەوکاتی کوردستان زۆرتر بوو، هێرشیان نەکردبووە سەرکەس، هیچ پاساوێک بۆ هێرشەکە و فەرمانی هێرشی خومەینی وجودی نەبوو ئیلا ئەوەی کە خەڵکێکی نەزان و ناتێگەیشتووی فریوگەرایان بە شیعاری ئێرتجاعی ڕەوانەی کوردستان کرد، ئەها ئەوە ئیسرائیل هات گەیشتە کوردستان، ئەوە ژەنڕاڵەکانی شا دەیانەوێ بێنەوە، ئەوە کوردەکان ژنانی موسڵمانیان لە مزگەوتی جامعەی سنە بە بارمتە گرتووە، هیچکام لەوانە ئەسڵ و ئەساسی نەبوو غەیر لە ئەم کینە و دواکەوتوویی ئەوان بۆ سەرکووتی بزووتنەوەی کورد، جا چ بە داخوازییە میللییەکەی چ بە لایەنە ئازادی خوازی و دێمۆکراسی خوازییەکەی هیچ شتێکی تر لە ئارادا نەبوو.

پرسیار:دەڵێن ئەگەر کورد بەرەنگاری ئەو هێرشەی نەکردبایێت، دەستی بۆ چەک نەبردبایێت، کوردستان ئاوای

وەسەر نەدەهات، ئەمە چۆن دەبینن؟

وەڵام: من هەروەک باسم کرد، ئەوان بیانوویان دۆزییەوە کە بیانووەکەشیان زۆر غەیرە واقعی بوو و ئەسڵ و ئەساسی نەبوو بەڵام مەبەستیان سەرکووتی خەڵکی کوردستان و چۆک پێدادان و زەلیل کردنیان و فەوتاندنی بزووتنەوەکەیان و شەرەف و کەرامەتیان بوو، بۆیە ئێمە هێرشبەر نەبووین، ئێمە بەرگریکار بووین، ئێمەی هەمووی کورد و ئێمەی کۆمەڵە کە ئەو وەختە بڕیاری مقاومەتمان دا! جا بۆیە حیسابی بکە ڕاستە ئێمە شەهیدماندا، ئێمە باشترین ڕۆڵەکانی خەڵک دەستیاندا موقاوەمەت، مقاومەتی سیاسی، مقاومەتی فەرهەنگی و هەروەها مقاومەتی چەکدارانەش، باوڕم پێبکە ئەمە ڕاستە بڕیاری حیزبەکان و بڕیاری کۆمەڵە لێرەدا دەورێکی گەورەی هەبوو، لەوەدا کە موقاومەت بکاتە باو، بەڵام کارێک کە کۆمەڵە کردی ئەوە بوو ویستی خەڵکی بۆ مقاومەتی جواب داوە، سەردەمێکی مێژوو هەیە کە کۆمەڵگا دەیەوێ بوەستێتەوە، نایەوێ تەسلیم بێ، هەر وەکوو تاکێک خراپەیەکی گەورەی لەگەڵ دەکەن، ناحەقییەکی گەورەی لەگەڵ دەکەن، ناتوانێ شەرەفی و کەرامەتی و ویژدانی خۆی قبووڵ ناکا و موقاوەمەت دەکا و لە هەموو یاسای دنیا موقاوەمەت مافی تاکە لە بەرابەر تەعەرۆزدا و مافی نەتەوە و خەڵکیشە لە بەرابەر داگیرکەر و زاڵم، ئەمەیاسای نێونەتەوەییە، حەقی دیفاع لە خۆ، حەقێکی مەشرووعی ناسراوی نێونەتەوەییە لە دنیادا، جا ئەگەر کورد دەستی دایە ئەو مقاومەتە، پرسیشیان بە دایک و باوکی خۆیان نەکرد و دەیانگوت ئێوە چیتان کرد، سەری ئێمەتان شۆڕکرد، ئێمە نەماندەتوانی و نەدەبوایە لە بەرانبەر ئەو هێرەشەدا بوەستین، بۆیە بەرەنگاری لە بەرابەر ئەو هێرشەدا بە کۆمەڵەوە، بە دێموکراتەوە، بە خەڵکەوە، بە پیر و جەوانەوە کراو لاپەڕەیەکی پڕ لە شانازی و گەشە و هەمیشە لە مێژووی ئێمەدا دەمێنێتەوە و بۆ ئەمڕۆش مومکینە ساڵێک، سەردەمێک تۆ بە باشی نەزانی خەباتی چەکداری بوەستێنی بەڵام ئەو خەباتە، مافی دیفاع لە خۆ مافییێکی مەشروع و ناسراوە بۆ میللەتی کورد، ئەو وەختیش وابوو و ئێستاش وایە.

پرسیار: کاک عەبدوڵڵا، بەعزێک دەڵێن: ئەگەر ئەو بەرەنگارییە نەبوایە خەڵکێکی کەمتر بە کوشت دەچوو، ئێوە ئەوە چۆن دەبینن، ئایا پێتان وایە خەڵک کەمتر بە کوشت دەچوو و ئاماری کوشتەکان کەمتر دەبوو و خودی ناوچەکە چی بەسەر دەهات ئەگەر ئەو بەرەنگارییە نەبوایە؟

وەڵام: ئەوە زۆر فەرمێکی غەیرە واقعییە چوونکە دەڵێن ڕوحیە و ڕەوانشناسی و سایکۆلۆژی میللەتی کورد ئەو وەختە موقاوەمەتی دەویست، ئەمە بڕیارێکی فەردی و ڕێکخراوێک نەبوو، ئەمە ڕەنگدانەوە و دیاردەی ئێرادەی

میللەتێک بوو بۆ موقاوەمەت و نەیدەویست ژێر کەوێ و نەیدەویست چۆک دابدا، لەبەر ئەوە زۆرتر لەوە بڕیاری تاکێک بێ یان لە جەمعێکی بووچک دانرابێ، ئەمە نیشان دەهەندەی ئەو موقاوەمەتە بوو کە دەبا حیزبێک وەکوو "کۆمەڵە" یان هەر لایەنێکی دیکەش تەشخیس و دەرکی ئەم ڕۆحیەی خەڵکی دابێ، ئەمە یەک. دووهەمیش ئەوەیە کە پێش ئەوەی هێرشی ٢٩ی گەلاوێژ بکەن ئەوان شەڕی پاوەیان کرد، خۆ شەڕی پاوە پێش ئەوە بوو، ئەو کوشتار و قەتڵ و عامانەی کەلە پاوە کرا و دوای لە فروودگای گرێزەی سنە ئەنجامدرا خۆ هێشتا موقاوەمەتی چەکدار دەست پێنەکرا بوو کە ئەوان خەڵخاڵیان نارد و چەمرانیان نارد و دەستیان کرد بە کوشت و بڕی خەڵکی کورد. لەبەر ئەوە ئەوان دەستیان نەپاراستبوو لە کووشتن، ئەمن نازانم بە ژمارە کەمتر یان زۆرتر دەکوژرا و ئەسڵەن دڵنیاش نیم و ئەگەر میللەت ئەو موقاوەمەتەی نەکردبایا، مەجبوور دەبوو شەش مانگی دیکە بیکا، چون ئەوان نەدەوەستان بە ئەوەندەی کە کردبوویان، ئاخر زمانیان لێدەستاندیەوە، ئایینیان لێدەستاندییەوە، فەرهەنگیان لێدەستاندییەوە و ڕۆژێک لە ڕۆژان کورد مەجبوور دەبوو هەر موقاوەمەت بکا، بۆیە کە ڕۆژی ئەوەڵ کە دی لە حاڵەتێکی ئامادەتر و باشتردا بوو تا بوەستێ و هەموو زلییەکەی تەحەموول بکا، لە شەرایتێکدا کە ئەوان بە تەواوی زاڵ بوون ئینجا دەست بدات بە مقاومەت، من ئەسڵەن لەو بڕوایەدا نیم.

پرسیار:لە ڕۆژانی ڕابردوودا ڕێژەی ئێعدامەکان زۆرتر بووە، هۆی چوونە سەری ئەم ئێعدامانە لەم ڕۆژانەدا لە چێ دەبینن؟

وەڵام: من وای دەبینم کە حکومەتی کۆماری ئیسلامی دەزانێ وەزعی ئابوورییەکەی تا چ ڕادەیەک خراپ و وێرانە و ڕێکەوتننامەی ئەتۆمی و لابردنی بەشێکی زۆر لە سزا ئابوورییەکانیش فایدەی نەکردووە، لەبەر فەساد، لەبەر گەندەڵی لە بەر مافیا بوون لەبەر ناشەفاف بوون، لەبەر ئاغازادەکان و لەبەر ئەوەی سپای پاسداران ئێقتسادی ئێرانی گووشیوە و زۆر شتی دیکە، لەبەر ئەوەیە خەڵک هەست بە ئاسوودەیی و پێشڕەفتێکی ئابووری و کرانەوەیەکی ئابووری ناکەن، نا ئومێدن لە ئێسلاحاتی ئابووری نێو حکومەت، ئەمە یەک، دوو: ناکۆکی لەسەرەوەی حکومەت لە نێوخۆیاندا یەکجار زۆرە، سێ: بەینی خەڵک و دەسەڵات ناڕەزایەتی یەکجار زۆرە. چوار: بەینی ئێران دراوسێکانی ڕۆژ بە ڕۆژ ناکۆکی و گرژی زۆرتر دەبێ، لەم بارووذۆخەدا حکومەتی ئێران و دەسەڵاتی ئێران لە خۆی دەپرسێ هەرئان مومکینە شتێک بکەن، تەقینەوەیەکی ناڕەزایی سیاسی لە ئێران ڕوو بدا، بۆ ئەوەی ئەوە ڕوو نەدا، بۆ ئەوەی بە خەڵک بڵێن کە سازانی ئەتۆمی لەگەڵ ئەمریکا بە مانای ئەوە نییە کە نەرمشێک لە سیاسەتی داخڵیماندا هەیە، ئێوە لە جێی خۆتان دانیشنەوە، مەبادا کەس بیهەوێ سەری هەڵاوێ، بۆ ئەم

ترساندن و تۆقاندنە و بۆ بەرگری کردن لە هەڵسانی شەپۆلی نارەزایی جەماوەری ئەم ئێعدامانە دەکەن، بۆ چاوترسێن کردن و دیارە کوردیش قوربانی یەکەم بووە و هەیە لە ئێراندا بۆیە ئەو کارانە دەکەن، من خۆم دژی یاسای ئێعدامم بەڵام بە قانوونەکانی خۆشیان مەرج نییە ئەوانە سزاواری ئێعدام بوون، بەڵام بەم هۆکارە سیاسییە دەیکا، یانی دەلیلی قانونی و یاساییان نییە، هۆکارێکی سیاسی هەیە و ئەو هۆکارە سیاسییەش تۆقاندن و ترساندن و چاوترسێن کردنی خەڵکە. تەبعەن دەتوانین ئەوەش بڵێین کە ئەوانە بۆیە دەیکەن لە سەردەمی ڕوحانیدا ئەوانەی کە هیوایەکیان پێبەستوو بڵێن کاکە خۆ ڕوحانیش هیچی بۆ نەکراو لە نەتیجەدا تا ڕادەیەک مومکینە بگەڕێتەوە سەر تەسفییە حیساب و کێشەی ناوخۆیی دەسەڵات.

پرسیار: ئێوە وەختێک ئەعدامەکان ئەنجامدرا هەموویتان مەحکووم کرد، بۆچی ئێوە لە سەلەفییەکان دیفاع دەکەن، مومکینە ئەوانە دوایی ببنە داعش، ئایا بۆ کۆمەڵە هەیە دیفاع لەوانە بکا؟

وەڵام: هەموو کەسێک دەزانێت کە هێزی پێشمەرگەی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕ تەنها هێزێک بووە کە بە فراوانی و نزیکەی ١٠ تا ١١ مانگ لە کەرکووک و دەوروبەری بە خەستی لە شەڕی دژ بە داعش بەشداری کردووە، لە هەموو جێگەیەک لە سەفی پێشەوە بووە، خوشبەختانە شەهیدمان نەداوە بەڵام بریندارمان داوە، لەبەر ئەوە ئێمە هیچ گومانێکمان لەوەدا نییە کە داعش ڕێکخراوێکی تێرۆریستییە، لە ئێران بێ یان هەر جێگەیەکی دیکە بێ دژی کوردە، دژی مرۆڤایەتییە و شەڕمان لەگەڵی کردووە، بەڵام ئەو ئێعدامانەی ئێران هیچجۆر بەڵگەیەک وجودی نییە لەسەر ئەوەی کە ئەوانە داعش بوون یان چۆن بوون. چوونکە ئێمە پێمان وایە ئەگەر کەسێک بە ئێتێهامێک موحاکمە دەکرێ دەبێ بە شێوەیەکی یاسایی و پارێزەری هەبێ، دەبێ شکەنجە نەبێ، ئێران ئەو هەموو ئێعترافانەی بە زۆر و بە ئەشکەنجە لێوەرگرتوون، کێ دەڵێ وان؟ لە کام مەحکەمەیەکی عادڵانەدا ئەوان مەحاکمە کریان تا بتوانن لە خۆیان دیفاع بکەن تا شتێکیان لەسەر سابت بێت، بە بوون و نەبوون مەعلووم نییە ئێستا، ئەشکەنجە کراون، ئێعترافاتی بەزۆریان لێسەندراوە، پەروەندەی ساختەگیان بۆ درووست کراوە، ئیمکانی دیفاعیان نەبووە دەسترەسیان بە وەکیل و پارێزەر نەبووە، پەروەندەکەی خۆیان بە درووستی نەخێندووەتەوە، هیچکام لەو مافانەی کە لە کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی کە بۆ تۆمەتبارێک ناسراوە، ئەوانەیان بۆ پیادە نەکراوە و تەڕ و وشکیان پێکەوە سووتاندووە و هەموویانیان پێکەوە ئێعدام کردووە، ئێمە ناتوانین لە گەڵ دەستگاهی ئێعدامی جمهوری ئیسلامی چکووڵەترین موافقەتێکمان هەبێت، بێگومان ئەوان دەیانەوێ لە سونیش تۆڵە بستێننەوە، ئەم ڕژێمە، ڕژێمێکی ئیدئۆلۆژیکی بەرچاوتەنگی ئایینە کە هەموو نەیارانی ئایینی خۆشی تەسفیە دەکا، بۆیە حەتمەن کینە و

نەفرەتیشیان لە سوونی هەیە و لە یارسان هەیە و لە بەهایی هەیە و لە هەموو خەڵکەکەی هەیە و ئەوانە سزای توندتر دەدەن. بۆیە ئێمە ناڵێین تەک تەکی ئەو کەسانە حەتمەن تاوانبارن یان حەتمەن بێتاوانن، ئێمە دەڵێین دەسگای ئیعدامی جمهووری ئیسلامی ڕەد دەکەینەوە. ئێمە دەڵێین دەسگا و سیستەمی قەزایی ئێران بۆ سەندنەوەی ماف نییە بۆ پاراستنی مافی خەڵک نییە، بۆ پێشێل کردنی مافی خەڵکە! بەشێکە لە سەرکووت و کوشتار کە بۆ چاوترسێنکردنی خەڵکە، ئێمە ناتوانین لەگەڵ ئەوجۆرە سزادانانە لە ئێران موافق بین بۆیە مەحکوومان کردووە و پێشمان وایە دەبێ "بێ چوون و چرا" مەحکووم بکرێ هەموو ئەو جۆرە ئێعدامانە، ئەگەر لە دادگایەکی عادڵانەدا بە پاراستنی مافی تۆمەتبارانەوە ئەگەر کەسێ خراپەیەکی کردبوو مەعلوومە دەبێ بە شێوەیەکی یاسایی سزا بدرێ.

پرسیار: ئایا ئێوە موخالفی سزادانی ئەو کەسانەن کە قاچاخچی مادە هۆشبەرەکانیشن؟

وەڵام: **جارێ با پێتان بڵێم، سوپای پاسداران گەورەترین قاچاخچییە لە ئێران، قاچاخچی سەرەکی ئەوە، وەک فارس دەڵێن "ئافتاوە دزەکان موجازات دەکەن"، خودی ئەحمەدی نژاد پێی نەدەگوتن قاچاخچی بە سپای پاسداران!؟ گەورەترین قاچاخی ئێران کە ڕیشەی ئێقتسادی ئێرانی دەر هێناوە ئەوە خودی سپای پاسداران دەیکا، قاچاخچییە گەورەکان لە حکومەتدا دانیشتوون. دووهەمیش ئەوەیە ئێران بووەتە ترانزیتی مەوادی موخەدر و دەستیان تێدایە، مافیای سپای پاسداران و ئەوانەی کە لەسەر کارن تا ڕادەیەکی زۆر دەستیان لە تجارەتی مەوادی موخەدر دایە، بە تایبەتی لە کوردستان کێ هەیە نەزانێ کە سپای پاسداران حەتا چاوپۆشی دەکا لە بڵاوکردنەوەی مەوادی موخەدر لە لایەن کەسانی تاوانبارەوە، قومێک مەشرووب بێ دەیگرن و موجازاتی دەکەن، لەبەرچاوی ئەوان ئەو هەمووە تیجارەتی مەوادی موخەدر دەکرێ لێیان نابەزن چوونکە دەزانن جەوانی کوردی پێ زەلیل و ماڵوێران دەبێ، نەخێر هەرچی لەو بارەوەیە دەیکەن درۆیە و ئێمە قبووڵمان نییە، بەڵێ ئێمە سەتاسەت دژی مەوادی موخەدر و تەجارەتی مادە هۆشبەرەکانین و پێشمان وایە دەبێ خەڵک سزا بدرێ لەسەری، بەڵام نەک بەو شێوەیە، دەبێ بچی ڕیشەکەی هەڵکەنی و ئینجا مەرجیش نیە موجازاتەکەی ئێعدام بێ، تۆ دەبێ پێش هەموو شتێک ئەو شەبەکەیە هەڵتەکێنی کە لە ڕەسی شەبەکەکەدا خۆیان دانیشتوون.**

پرسیار: لە ماوەی ڕابردوودا لە شاری ڕەوانسەر لاوێک لە سەر شەقامەکان ئێعدام کرا و خەڵک نەڕۆشتن بۆ بینینی ئەم هەوڵە، ئەو حەرەکەتە چۆن لێکدەدەنەوە، جیاوازییەکی هەبوو لەگەڵ شارەکانی دیکەی ئێران؟ و ئایا خەڵک

ویستیان بەمە شتێک بڵێن؟

وەڵام: بەڵێ، من پێم وایە، من لە سەر تۆڕی ئینتێرنێتیش لە کانگای دڵمەوە دەستخۆشیم کرد لەو چالاکە مەدەنی و سیاسیانە،لەو جەوانە تێکۆشەرانە لەو خەڵکە خاوەن ئەخلاقە کە حازر نەبوون سەیری مەکینەی ئادەم کوژی جمهووری ئیسلامی بکەن لە شارەکەی خۆیان، ئافەرین بۆ ئەوان و هیوادارم هەموو شارێکی کوردی و هەموو شارێکی ئێران دەرسی لێوەر گرن. جمهووری ئیسلامی کە ئێعدام دەکا هیچ کە بۆخۆی ناهەقە، ئێعدامەکان دێنێتە بەرچاوی خەڵک و خەڵک دەعوەت دەکا بۆ بینینیان، ئەمە سەد قات لە ئێعدامی نهێنی خراپترە، چوونکە فەرهەنگی میللەتێک، فەرهەنگی کۆمەڵگایەک خەسار و خراپ دەکا، چوونکە منداڵانی ئەو کۆمەڵگایە تووشی ئەخلاقێکی خراپ دەکا، چوونکە ئینسان کوژی و تۆڵە سەندنەوە و لەسێدارەدان ئاسایی دەکاتەوە بۆ خەڵکی ئێران، بۆیە ئەوە بۆخۆی گەورەترین جەنایەتە، بۆیە خوشبەختانە نەیتوانیوە لە کوردستان ئەو مەیدانەی کە لە جێگەکانی دیکەی ئێران بۆی هەیە و خەڵک دەعوەت دەکا بۆ بینی لە سێدارەدان بەرپا بکا، ئەمە یەکێک لەو دیاردەیانەیە کە نیشان دەدا بزووتنەوەی کوردستان چەند گەشە چەند پاکە چەند بەدوورە لەو تۆمەتانەی بۆی هەڵدەبەستن، چەن بزووتنەوەیەکی ڕەوا و ئینسانی و مرۆڤ دۆستانەیە. من شانازی دەکەم وەکوو کوردێک بەو حەرەکەتەی خەڵکی ڕەوانسەر و هیوادارم هیچ شارێکی دیکە بەجێ نەمێنێ لە ڕەوانسەر لە کوردستانی ڕۆژهەڵاتدا.

پرسیار: وەک دوایین پرسیار، لە ساڵیادی ٢٨ی گەلاوێژ و ئەو جەنایەتە تازانەی حکومەتی ئیسلامی کە کردوویانە، وەزعی کوردستان چۆن لێکدەدەنەوە و ئەرکی ئەو کەسانەی کە ئێستا خۆیان بە دەربەست دەزانن چییە لە ناوەوە و لە دەرەوەی وڵات؟

وەڵام: لەم ساڵانەی ڕابردوودا زۆر بزووتنەوە هەبووە، بزووتنەوەی جەماوەری کە زۆربەیان بزووتنەوەی مەدەنی بوون بەڵام بەعزێکیان لە لایەن هێزەکانی کۆماری ئیسلامییەوە هێرشیان کراوەتە سەر کە بوەتە هۆی ئەوەی کە ڕەنگی توندوتیژی بە خۆی بگرێ، بەهەر نۆعێکیەوە، من پێموایە گەورەترین ئەرکی جەوانانی کوردستان، تێکۆشەرانی کوردستان پێش هەموو شتێک ئەوەیە کە لەبیریتان نەچێ نەسلی پێش ئەوان، باوکان و دایکانی ئەوان بوون کە لە ٢٨ی گەلاوێژ موقاوەمەتیان کرد و بە موقاوەمەتی خۆیان ئەو لاپەڕە زێڕینەیان درووست کرد لە کوردستان. وەزیفەی ئەمانیش ئەوەیە، ناڵێم هەر بەو شێوازەی جاران بە شیوازی ئەمڕۆ مقاومەت بکەن. بزووتنەوە کۆمەڵایەتییەکان، بزووتنەوە جەماوەرییەکان لە کەمترینەوە تا زۆرترین هەمووی جێگای ڕێزن. ئەوەی قەفەسی

کەوێک دەشکێنێ و بەوجۆرە شارستانی بوون و پێشکەوتنخواز بوونی خۆی نیشان دەدا، تا ئەوانەی لە مەهاباد بۆفەرینازی خۆسرەوانی خۆپیشاندانی گەورەیان ساز کرد و دەنگی دایەوە لە دونیا، تا ئەوانەی لە ئەسپەردەکردنی کورشی بەخشەندە و محەمەدی کۆنەپۆشی بەشداریان کرد تا ئەوانەی ڕۆژی سێشەمانە دووچەرخەسواری دەکەن بۆ ژینگە، تا مانگرتنی مامۆستایان و موعەلمان لە کوردستان تا مانگرتنی کرێکاری تا داخستنی دوکان کاتی خۆی بۆ مانگرتنی سەراسەری لە کوردستاندا، هەمووی ئەو موقاومەتانە کەم و زۆریان جێگای ڕێزە. ئەم قەترە قەترانە لەسەر یەک کۆبکەیەوە دەبێتە بزووتنەوەیەکی گەورە و من دڵنیام بزووتنەوەی جەماوەری گەورەترین هۆکارە لە کوردستانی ئیران و ئەگەریش لە ئیران دەست پێبکا لە هەموو ئیران. بۆیە من خوازیاری خۆ هوشیارکردنەوە و خۆڕێکخستن و مقاومەت کردن و گەشاندنەوەی بزووتنەوە جەماوەرییەکانم، بەڵام لە پاڵ هەموو ئەوانەش لە بیرمان نەچێتەوە هێزی پێشمەرگە بەهێز بکەن، جەوانانی کوردستان هێزی پێشمەرگە تەقویەت بکەن. ئەو مەلە بە دووباڵ دەفڕێ، بە باڵی جەماوەری، سیاسی، خۆڕێکخستن، مەدەنی و لایەکی دیکە باڵی پێشمەرگە و ئەم دوانە تەواوکەری یەکترن و هیوادارم جەوانانی کوردستان ڕیزی هەردووک شێوازی خەبات بە وجودی خۆیان پڕ بکەن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی ڕۆژهەڵات

بابەتی: ٢٠١٣

ئاوڕێک لە فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوەی کورد لە کوردستانی ئێران

ناسر ساڵحی ئەسڵ

لە بەشێکی فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوەی کورددا هاتووە: "هۆشدار دەدەمە ئەرتەش، ژاندارمەری، پاسدار، ئەگەر بە تۆپ و تانکەکان و هێزی ئامادە تا ٢٤ کاتژمێری دیکە بەرەو کوردستان وەرێ نەکەون هەموویان بە بەرپرس دەزانم".

سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا، هەل و دەرفەتێکی باشی بۆ نەتەوەی کورد لە کوردستانی ئێراندا رەخساند، تاکوو بە شێوەیەکی سیستماتیک و رێکخراو لە پێناو ئازادی و دەستەبەرکردنی مافەکانیدا بە ئاشکرا خەبات و تێکۆشان درێژە پێی بدات.

بەڵام بە دامەزراندنی "کوماری ئیسلامیی ئێران" خەباتی نەتەوایەتیی خەڵکی کورد پێی نایە قۆناغێکی دیکەی خەباتەوە، چوونکە هەر لە سەرەتاوە خومەینی و هاوبیرانی باوەڕیان بە ئێرانێکی فرە نەتەوە نەبوو و هیچ

هەنگاوێکیان بۆ چارەسەرکردنی کێشە نەتەوایەتییەکانی، نەتەوەکانی ئێران هەڵنەگرت. بەڵکوو ئەوان باس کردن لە کێشەی نەتەوەکانی ئێرانیان بە پیلانی ئەمریکا و رۆژئاوا، بۆ رووخانی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی دەزانی.

هەر بۆیە خومەینی و هاوبیرانی، بەرانبەر بە هەلومەرجی نوێی کوردستانی ئێران ترسێکی زۆریان لێ نیشت و بە هەڕەشە بۆ دەسەڵاتی سەرەڕۆی خۆیان دەزانی، چوونکە لە لایەک خودئاگایی نەتەوەی خەڵکی کورد دوای رووخانی رێژیمی پاشایی بە شێوەیەکی خێرا لە پەرەسەندندا بوو و لە لایەکی دیکەوە کوردستان بە هۆی بوونی فەزایەکی سیاسیی کراوە، ببووە مەکۆی تێکۆشانی ئەو هێزە سیاسییانەی کوردستان و ئێران کە مەجالی تێکۆشانیان لە ئێراندا نەبوو.

رێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو رێگر بوو لەوەی کە لە بەشێک لە خاکی ئێراندا فەزایەکی ئازاد و دێموکراتیک هەبێ و ئەو هەرێمە ببێتە قیبلەگای ئازادیخوازانی گەلانی ئێران، هەر بۆیە بە زووترین کات هێزە چەکدارەکانی کومیتە و پاسدار و ئەرتەشی رەوانەی کوردستان کرد تا هەم ئەم فەزا ئازاد و دێموکراتیکە لە ناو ببەن و هەم ئاستی خودئاگایی نەتەوەیی خەڵکی کورد بە گرتن، زیندان و ئیعدام کەم بکەنەوە. پیلانەکانی شەڕی نەورۆزی خوێناویی شاری سنە، شەڕی تورک و کورد لە شاری نەغەدە بە دەستوری مەلا حەسەنی نوێنەری خومەینی لە پارێزگای ورمێ، کوشتن و ئیعدامی بەکۆمەڵی خەڵکی مەدەنیی کورد، هاندانی دەرەبەگ و ئاغاکان بە دژی خەڵکی زەحمەتکێش و کۆڕەوی خەڵکی شاری مەریوان دەسپێکی هێرش و فتوای جیهاد بۆ سەر خەڵکی کوردستانی ئێران بوون.

لە مانگی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا بە پیلان و ئاژاوەگێڕیی لایەنگرانی خومەینی شەڕێکی خوێناوی لە شاری پاوە ساز کرا. چەکدارانی سەر بە رێژیمی کۆماری ئیسلامی ژمارەیەک خەڵکی سڤیلی شاری پاوە، کوشت هەر بۆیە خەڵکی شار تێکرا بە دژی چەکدارانی سەر بە رێژیمی تازە راپەڕین و بۆ ناڕەزایەتی دەربڕین لە "قۆری قەڵا"ی نزیک پاوە مانیان گرت.

رۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی، خومەینی بەناوی رێبەری شۆڕشی ئیسلامی و فەرماندەی هێزە چەکدارەکان بە شێوەیەکی چاوەڕواننەکراو و بەدوور لە هەموو عورف و پرەنسیپێکی نێونەتەوەیی، فەرمانی جیهادی دژی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران دا و حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی هەڵوەشاوە راگەیاند. هەروەها دەستوری دا بە

هێزە چەکدارەکانی ئەرتەش و پاسدار، هێرش بکرێتە سەر کوردستان و بەناو دژە شۆڕش لە ناوبەرن. بەم جۆرە خومەینی بۆ جێبەجێکردنی فتوای جیهادی خۆی دژی نەتەوەی کورد چەند مۆرەی جینایتکار وەکوو، مستەفا چەمران وەزیری بەرگریی ئەوکاتی رێژیم، سەیادی شیرازی فەرماندەی ئەرتەش، مەلا حەسەنی نوێنەریی خومەینی لە پارێزگای ورمێ و خاڵخاڵیی جینایتکار کە دەستوری ئیعدامی دەیان رۆڵەی کوردی لە بێدادگاکانی رێژیمدا دەرکرد، وەک بەرپرسی بەڕێوەبردنی فەرمانی جیهاد بە دژی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران دیاری کرد.

داسەپاندنی شەڕ بەسەر خەڵکی کوردستانی ئێران لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی لە لایەن خومەینی و هاوبیرانیەوە، چەند ئامانجێکی پاوانخوازانە و چەواشەکارانەی لەسەر ئاستی کوردستان و ئێران بەدواوە بوو، یەکەم، پێڕەوانی خومەینی کە هەر لە بنەڕەتدا هیچ بڕوایەکیان بە چارەسەرکردنی کێشەی نەتەوایەتیی گەلی کورد لە ئێراندا نەبوو، بەڵکوو چارەسەرکردنی مافی نەتەوایەتییان بە هەڕەشە بۆ سەر دەسەڵاتی خۆیان دەزانی.

دووهەم، رێژیمی کۆماری ئێسلامی دەیویست بەم پەلامارە، دوای سەرکوتی حیزب و رێکخراوە سیاسییەکان و خەڵکی مافویستی کوردستان، دەنگی ئازادیخوازی و مافویستیی گەلانی ئێران لە کوردستاندا کپ بکات و رای گشتیی گەلانی ئێران و حیزب و رێکخراوەکانی ئێرانی بەوە چەواشە بکات کە ئیمپریالیزم و رۆژئاوا لە کوردستانی ئێران، پیلان بۆ شۆڕشی ئیسلامیی ئێران رێکدەخن.

مێژووی خەباتی نەتەوەیی لە کوردستان نیشانی داوە کە ئەگەر دوژمنانەی گەلی کورد بە شانازییەوە باسی کوشتاری خەڵکی بێ دیفاعی کورد و قەڵاچۆکردنی ئەوان دەکەن و یان پێیان وایە بە گرتنەبەر و پێڕەوکردنی سیاسەتی گرتن، زیندان و ئیعدام و قەڵاچۆکردنی بەکۆمەڵی خەڵکی سڤیل بە ئامانجەکانیان دەگەن، دەبێ باش بزانن کە تۆزقاڵێک لە ورە و باوەڕی خەڵکی کوردستان بۆ گەیشتن بە مافی نەتەوایەتی و ئازادی و دێموکراسی کەم ناکاتەوە، بەڵکوو زیاتر بە گوڕوتینی دەکات.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوەدستان میدیا - ڕێکەوتی: ٢٥ی ئاگۆستی ٢٠١٣

٢٨ی گەلاوێژ،ساڵڕۆژی حوکمی «جیهاد»ی خومەینی لە دژی خەڵکی کوردستان

کوێستان فتووحی

٢٨ی گەلاوێژ، بیرهێنەرەوەی هێرشی نیزامیی ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامیی ئێران بۆ سەر خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستانە. لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨خومەینی ڕێبەرو دامەزرینەری ڕێژیمی تازەی ئێران، شەڕی لە دژی خەڵکی مافویستی کوردستان ڕاگەیاند.

خومەینی بە ڕاگەیاندنی شەڕ لە دژی گەلی کوردو ڕەوانە کردنی لەشکری نیزامیو «حاکمی شەرع»خەڵخاڵیی جەللاد بۆ کوردستان، جینایەتو تاوان لە دژی خەڵکی بێدیفاعی شارو گوندەکانی کوردستانی دەست پێکرد. کوشتارو تاوانخوڵقێنییەک کە تا ئەمڕۆش بە شێوەی جۆراوجۆر بەردەوامە.

پاش فەرمانی خومەینی، لافاوی هێزی چەکداری گوێ لە مستو دەمارگرژ شانبەشانی ئەرتەشو پاسداران بەرەو کوردستان هێرشیان کرد. لە زەویو ئاسمانەوە ئاگریان بەسەر خەڵکی شار و گوندەکانی کوردستاندا باراندو لە هیچ جینایەتێک دەستیان نەگێڕایەوە. پۆل پۆل لاوانی کوردستانیان وەبەر گوللە داو ئێعدام کرد. خەڵکی گوندەکان قەلاچۆ کرانو ماڵیان بە تالان برا. لە زۆربەی شارەکان کۆمەڵێک مرۆڤی بێتاوان بەبێ دادگایی یان لە بێدادگای چەند چرکەییدا بە فەرمانی حاکمی شەرع خەڵخاڵی تەنیا بە تاوانی داواکردنی مافەکانی خەڵک درانە بەر گوللەو گیانیان لێسەندرا. فەرمانەکەی خومەینی، جۆرێک ڕاگەیاندنی جیهاد لە دژی خەڵکی کوردستانو بەسیج کردنی هەموو تواناکانی ڕێژیم بۆ هێرشبردن بۆ سەر خۆڕاگریی خەڵکی کوردستان بوو. لە ڕوانگەی ناوبراوەوە حیزبی دیموکرات، بەو هۆیەوە کە لە بەرامبەر هەوڵوپیلانەکانی ڕێژیمی تازە بە مەبەستی دەستبەسەرداگرتنەوەی

کوردستان راوەستابوو، حیزبێکی شەیتانی بوو. هەر بۆیە خومەینی ئەم حیزبەی هەڵوەشاوە راگەیاند. هێرشکەران کە بریتی بوون لە ئەرتەش و لایەنگرانی دەمارگرژ و چەک بە دەستی ڕێژیمی تازە،لە هیچ جینایەتێک دەستیان نەدەپاراست. هەر چەند رۆژ دوای فەرمانەکە خەڵکی ئاوایی قارِنێیان قەڵاچۆ کرد، لە مەلای ئاوەدانی کە بەقورئانێکەوە چووبووە پێشوازییان تا خەڵکەکە نەکوژن، هەتا منداڵی سەر بێشکە، ڕەحمیان بە کەسدا نەهاتەوەو هەر کەسیان دەست کەوت، بەگوللەو تەور گیایان لێئەستاند. جینایەتێک کە دواتر لە دەیان گوندی کوردستان دووپات بوونەوە.

هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر خەڵکی کوردستان بە فەرمانی خومەینی، هەوڵێک بوو بۆ بێدەنگ کردنی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان کە داوای مافی نەتەوەیی خۆیان دەکردو لەلایەکی دیکەشەوە تۆڵە کردنەوە بوو لە خەڵکی کوردستان. چونکە خەڵکی کوردستان هەر لەسەرەتاوە لە بارەی ئەو ڕێژیمەوە بە هەڵە نەچوونو فریویان نەخوارد. هەر بۆیە کاتێک لە خاکەلێوەی ١٣٥٨ڕێفراندۆمی گشتی بۆ دیاریکردنی جۆری نیزامی داهاتووی ئێران بەڕێوە چوو، بەو هۆیەوە کە نەیاندەزانی ئەو «کۆماری ئیسلامی»یەی خومەینی دەیەوێ دەنگی خەڵکی بۆ وەربگرێ چ جۆرە ناوەرۆکێکی هەیەو چ مافێکی بۆ خەڵکی کوردستانو نەتەوەکانی دیکەی ئێران پێیە، بەشدارییان تێدا نەکرد. ئەمەش شتێک نەبوو خومەینی چاوپۆشیی لێبکا. هەربۆیە شەڕێکی خوێناویی لەژێر ناوی دین لە گەڵ ئەم نەتەوەیە دەست پێکرد.

فەرمانی ٢٨ی گەلاوێژی خومەینی بوو بە سەرەتای شەڕێکی نابەرامبەر دژی هێزە سیاسییەکانو خەڵکی کوردستان. ئەو خەڵکەو هیزە سیاسییەکان، یا دەبا تەسلیمی کۆماری ئیسلامی ببانو ملیان بۆ ستەمو دەسەڵاتی جەهەننەمیی ئەو ڕێژیمە شۆڕ کردباو بەردێکیان لە سەر داخوازە نەتەوەییەکانیان دانابا، یا لە بەرابەر ئەم وەحشیگەرییەی ڕێژیمی تازەبەدەسەڵات گەیشتووی ئێران، ڕاوەستابانو سەربەرزانە داکۆکییان لە ئازادیی خۆیان کردبا. خەڵکی ئازادیخوازی کوردستانو لە پێشەوەی ئەوان هێزە سیاسییەکان، ئازایانە دیفاعیان لە دەسکەوتەکانیان کردو لە بەرامبەر زۆرو زۆرداری دا ڕاوەستان.

خومەینیو دارودەستەکەی بە تەواوی توانایانەوە هێرشیان کردە سەر کوردستانو بە هەزاران مرۆڤی ئازادیخوازیان لەخوێن گەوزاند، دەیان کارەساتی وەک قارِنێو قەڵاتانیان خوڵقاند، خەڵکیان ئاوارەو دەربەدەر کردو ماڵو حاڵی خەڵکیان بەتۆپ و بۆمبو کاتیوشا وێران کرد، ئەگەر شۆڕشگێرانیان پۆل پۆل بەرەو مەیدانەکانی ئێعدام بردو

گیانیان لێسەندن، هەر بۆ ئەوە بوو کە بتوانن دەنگی ئازادیخوازیو مافخوازیی خەڵکی کوردستان کپ بکەنو ئەو خەڵکە بۆ هەمیشە واز لە مافەکانیان بێنن. بەڵام لەوە غافڵ بوون کە کوردستان،ئەم سەنگەرەی ئازادیخوازی بەم کردەوانەی ئەوان خۆڕاگرتر دەبێ و خەڵکە مافخوازەکەی لە سەر داواکانیان سوورتر دەبن. شەڕی کۆماری ئیسلامی لەگەڵ خەڵکی کوردستانو بەربەرەکانیی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە گەڵ ستەم و زۆردارییەکانی ئەو ڕێژیمە، سەرەڕای تێپەڕین بە قۆناغی جۆراوجۆر دا هەر وا بەردەوامەو بە شێوەی جۆراوجۆر درێژەی هەیە.

لە پێوەندی لە گەڵ شەڕێک دا کە کۆماری ئیسلامی بە فتوای خومەینی بە سەر کوردستانیدا سەپاند، زۆر جار لێرە و لەوێ، هێندیک رەخنەگر، گەلی کوردو هێزە سیاسییەکانی بە پەلە کردن لە ڕاوەستان بەرامبەر بەو ڕێژیمەو زوو دەستبردن بۆ چەک، تاوانبار دەکەنو وەباڵی ئەو هەمووە خوینرژانو ماڵوێرانییە، دەدەنە پاڵ ملی هێزە سیاسییەکانی کوردستان. ئەوان بە پێویستیشی نازانن ولامی ئەو پرسیارە بدەنەوە لە شوێنەکانی دیکەی ئێران، ئەو نەتەوەو هێزە سیاسییانەی کە کە لە ریفراندۆم بەشدار بوونو دەنگیان بەو ڕیژیمەدا هیچ کاتیش دەستیان بۆ بەرگریی چەکدارانە نەبرد، کۆماری ئیسلامی چ داوایەکی لێقبوول کردنو چ مافێکی پێدان؟ بۆ چی هەر کە ئەوڕێژیمە دەرفەتی بۆ هەڵ کەوت، کەوتە گیانی ئەوانیشو لە کوشتنی رۆڵەکانیانو تیکۆشەرانیان دریغی نەکرد؟ پاشان ئەگەر کورد بە چەک بەرەوڕووی هێرشی نیزامیی کۆماری ئیسلامی نەبایەوە، ئایا ڕێگایەکی دیکە بۆ هێنانە گۆڕی داخوازەکانو داکۆکیلێکردنیان هەبوو؟ دەرەتانی پێکهێنانی حیزبو رێکخراوی سیاسیو ئیمکانی هەڵبژاردنی ئازادو ناردنی نوینەری راستەقینەی خەڵک بۆ پارلمان و خەباتی پارلمانی هەبوو؟ میدیای ئازاد هەبوو؟ ئازادیی تیکۆشانی سیاسی هەبوو؟

گەلی کورد، ئەگەرچی لە سۆنگەی بە سەرداسەپانی شەڕێکی نابەرامبەر لە گەڵ کۆماری ئیسلامی تووشی زیانو خەساری گیانیو ماڵیی گەورە بوو، بەڵام سەلماندی کە بندەستیو بێمافی قبووڵ ناکا و ئامادەیە نرخی ئازادی بدا. بە هۆی ئەم خۆڕاگریو قوربانیدانو بزووتنەوە شۆڕشگێڕانەیەش کە لە کوردستان هەیە، پلەی ئاگاییو وەخۆهاتنەوەی سیاسیو نەتەوەیی بەرەوژوور چووەو وزەو پوتانسیەلو توانایەکی بە هێز بۆ بەردەوامیی خەباتو تێکۆشانی ئازادیخوازانەو ڕزگاریدەرانە، بەرهەم هاتوە.

خاڵێکی دیکەش کە لە ٣٤ ساڵەی داسەپانی شەڕ بە سەر خەڵکی کوردستان دا جێگای وەبیرهێنانەوەیە، رۆڵو نەخشی ئەو هێزانەیە کە بەردەوامیی چەندین ساڵ خۆراگریی کوردستان، بەرهەمی خەباتو خۆ بەختکردنی

ڕیـبەران، تێکۆشـەران، کادرەکـان، پێشـمەرگەکانو ئەنـدامانو لایەنگرانـی ئەوان بـووە، بە تـایبەتیی حیزبـی دیموکراتی کوردستان کە نزیکەی ٥٠٠٠ کەس لە باشترینو بەووجترین رۆڵەکانی لە خەبـات لە گەڵ ئەو ڕێـژیمەدا لە دەست داوە. ئەم رۆڵە جێی شانازییە، رەگو ڕیشەی ئەم حیزبەی بردۆتە نێو نـاخی دڵـی نەتەوەی کورد و بە پانایی کوردستاندا بڵاوی کردۆتەوە.

ئەگەر کوردستان، ساڵانێک تەنیا بە خۆڕاگریی چەکدارانە داکۆکی لەمانو مەوجـوودییەتی خـۆی کـردوە، هـی ئەو راستییە بووە کە ڕێگایەکی دیکەی لە بەر دەم دا نەبووە. بێگومان ئەگەر بەستێنسـازی بـۆ دروستبوونی شێوەکانی دیـکەی خەبـات بە تـایبەتی خەبـاتی مەدەنـیو خەبـاتی جەمـاوەری بکـرێ، دەکـرێ بۆشـایی نەبـوونی خەبـاتی چەکداری لە کوردستان بەو شێوە خەباتانە پڕ بکرێتەوە. ئەم بەستێنسازییەش ئەگەر لە لایەکەوە پێوەنـدیی بە کەشـوهەوای سیاسـیی وڵاتەوە هەیە کە هەر وەک ڕابـردوو داخـراوە، لە لایەکـی دیـکەوە بەسـتراوەتەوە بە بایەخپێدانی هێزو لایەنەکـانی بەشدار لە بـزووتنەوەی کوردستانو بە تـایبەتی کەسانێک لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان کە لە لە خەبـاتو تێکۆشـانی هێمنـانەدا بەشـدارنو هەوڵ دەدەن لەو ڕێگایـانەوە داخوازەکـانی خەڵـک بەرنە پێش.

ئاکام:

نەتەوەی کورد لە رۆژهەلاتی کوردستان نابێ فەرمانی ٢٨ی گەلاوێژی خومەینی لە دژی خۆی لـەبیر بکا. پێویستە بەڵگەو دۆکیۆمێنتەکـانی چەنـدین سـاڵ شـەڕی نـابەرامبەری کۆمـاری ئیسـلامی لە دژی گەلـی کـورد کـۆ بکـرێنەوە. پێویسـتە ئەو هێـزانەو ئەو کەسـانەو ئەو خەڵـکەی رۆڵیـان لەو خـۆڕاگرییە پـڕ لە قوربانیـدانەدا هەبـووە، بە تایبەتی ئەو بنەماڵانەی عەزیزانیان لە شەرو بەرگری لە گەڵ هێرشکەرانی کۆماری ئیسلامیدا لە دەست داوە یـا تووشی کەم ئەندامی بوون، ریزیـان لـێبگیـرێ. دەبـێ زیـاتر تیشک بخرێتە سەر ئەو راستییەش کە ئەوە کۆماری ئیسلامی بوو شەڕی بە خەڵکی کوردستان فرۆشت بۆ ئەوەی بە نـاحەق، کەسانێک کە بەرگریی ڕەوای نەتەوەی کورد نەبەنە ژێر پرسیار. لە گەڵ هەمـووی ئەوانەشدا دەبـێ هەوڵ بـدرێ ڕێگـاو شێوازی نـوێتر و هەر لەوکـاتەدا کەم هەزینەتـر بـۆ بەربەرکـانی لە گەڵ سـتەمو زۆرداریـی کۆمـاری ئیسـلامیو بەدەسـتهینانی مـافە نەتەوەییەکـان، بدۆزرێتەوە.

لە ژمارە ٦١٤ی رۆژنامەی "کوردستان"دا بڵاو بۆتەوە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٣ی ئاگۆستی ٢٠١٣

٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوەکەمانە، ئەو رۆژە قەت لەبیر ناکەین.

کەمال گروێسی

مەهاباد لەژێر بارانی ئاگردا

مانگی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویی بوو. چەند رۆژێک بوو بۆ سەردانی خزمان چووبومە شاری بۆکان. ئەو شارە وەک زۆربەی شارەکانی دیکەی کوردستان لەژێر دەستی پێشمەرگە و هیزە سیاسییەکانی کوردستاندا بوو.
بەیانییەکی زوو لە کارێژی (گەراج) مەهاباد لە بۆکان تووشی هاواڵێکی گەڕەکی خۆمان بە ناوی مەحمود محاڵی بووم. پاش چاک و چۆنی،هێشتا بەخێرهاتنیم تەواو نەکردبوو، کوتی ئەوە لێرە چ دەکەی؟ کوتم بۆ؟ کوتی گوللە خۆمپارە لە حەساری ئێوە کەوتووە و بابت شەهید بووە! حەپەسابووم،نەم دەزانی چ بکەم، تەنیا توانیم سواری مینیبووسێک بم کە بەرەو ئاوایی بورهان دەچوو.

نازانم ئەو رێگایە کەی تەواو بوو وچۆن گەیشتمێ. لە بورهان سواری جیبێک بووم و هەتا ئاوایی دۆستاڵی بەو جیبەی چووم. لە دۆستاڵی را بە پێیان بەرەو بەسری و لەوێشەوە بەرەو ئاوایی سەیدئاوا بەرووکاری مەهاباد دا داگەڕام. برنوویەکی درێژی دارشوشەی رەقەم حەفدەم پێ بوو. لەبەر ئاوایی سەیدئاوا تووشی ژنێک و دوو منداڵ بووووم.

هەروا بەدەم ڕێگاوە دەنگ و باسی شارم لێ پرسی و کوتی ماوی سێ ڕۆژە لە ماڵ وەدەرکەوتووم و چووبووم بە دوای هێوەرەکەمدا کە بێت و مێردەکەم لەشار بەرێتەدەرێ، پاشان بەدەم هەناسەیەکی قووڵەوە کوتی بەناشکوری نەبێ ئەویش خۆی لێ بەساحێب نەکردین.یەکێک لە منداڵەکان کیژۆڵەیەکی چوار، پێنج سالان دەبوو و بە پێی خۆی وردەوردە لە پێش ئێمەوە دەڕۆیشت. منداڵەکەی دیکە بە باوەشی دایکییەوە بوو.

کاتێک گەیشتینە لێواری چۆمی "یەرغوو" لە نیزیک پێچەکەی ڕێگای لاچینێ، هەستم کرد ژنەکە ماندوو بووە. داوام لێکرد منداڵەکەیم بداتێ ئەمن بۆی هەڵگرم، کوتی بابەکەم ئاخر ئەتۆ ئەو هەموو تفەنگ و فیشەکدان و شتەت پێیە و بۆخۆشت دەڵێی لە دۆستالی را بە پێیان هاتووی، ماندووی و نابێ. کوتم دایکەکەم ئەمن ماندوو نیم و منداڵەکەی دایە دەستم. ئەمنیش تفەنگەکەم لە شانی راستەم هێناخوار و بە لاشانی چەپەم دا سەراوبن شۆڕم کردەوە و منداڵەکەم بەسەر شانی راستەمدادا. کاتێک گەیشتینە راستە ڕێیەکە و بەرەو ناو شاری مەهاباد دەچووین، دیتمان سەر گردەگڕویی پشت تەپەی قازی ئەرتەشی لێیەو تەقەش دەکەن. سەر شاخی داشامەجیدیش پایەگای هێزە داگیرکەرەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێرانی لێبوو و لەوێڕا بە کالیبر ٥٠ و دۆشکە و تۆپ و خۆمپارە لە شاریان دەدا. بە دەنگی تەقەکان کیژۆڵەکە ترسا و دەستی بە داوێنی کراسی دایکی گرت و لە پەنا ویی دەڕۆیشت و بەدەنگی هەر تەقەیەک وێکدەهات و بە چاوە نیگەرانەکانی دەیڕوانییە دەوروبەری ڕێگاکە.

گەیشتینە حاندی دارچنارەکانی پیش" مەهدی کودک" باخچەی ساوایان و دەماندیت کچ و کوڕی جحێڵ هەرکەس پەڕۆیەکی سپی لە باسکی هالاندووە و یارمەتی بریندار و لێقەوماوان دەدەن. هۆشمان هەر لەو پۆلە خەڵکە بوو کە لە پەنا دیواری کوچەوکۆڵانەکاندا بە ماتەماتە و خۆ کووڕکردنەوە و جاروبار بۆ پەڕینەوە لە شەقامەکان تیژ تێدەپەڕین. لەناکاو دەنگی ڕەگبارێکی قەناسە و هازەی گوللەکان بەسەر سەری ئێمەدا هات. کچە چکۆلەکە لەترسان زریکاندی و بەرەرو پێشەوە رایکرد.

دایکی هاواری کرد، شادی گیان هەڵمەیە هیچ نیە. تازە زانیم ئەو کیژە بچکۆلە خوێنشیرنە ناوی شادیە. شادی بە بیستنی دەنگی چەند تەقەیەکی دیکە، خێراتر غاریدا و یەک بەخۆشی دەیزریکاند. دایکی لەتاوان باوی هەنگاوەکانی خوشتر کرد تا بگاتە شادی و هێوڕی کاتەوە. هێشتا چەند هەنگاوێکی مابوو دەستی بگاتە دەستی شادی، دەنگی ڕەگبارێکی کورت هات.

دایکی شادی هەر هەڵدەهات بەڵام ئەمجار هەنگاوەکانی وەک پێشوو نەدەهاویشت و لاترەی دەبەست. دوای چەند هەنگاوێک ئەژنۆکانی نیشتنەوەو کەوتە سەر زەویی. ئەمن سەرەتا وام زانی هەڵەنگووتوە. بەغار خۆم گەیاندە لای. شادی قامکە گەورەی دایکی گرتبوو دەیکووت دایە هەستە با هەڵێین. ئەمنیش بن پیلی دایکی شادیم گرت کە هەڵی هەستێنمەوە، دیتم کەلەکەی لای چەپەی خوێنی لێدەچۆڕێ، زانیم ئەو رەگبارە کورتە دایکی شادی پێکاوە. خەڵکی نێوشار کە شاهیدی ئەو دیمەنە بوون بە دەست راوەشاندن و هەرا کردن بانگیان دەکردین کە بەرەو ئەوان بڕۆین. مەودایەکی ۲۰۰ میتریمان مابوو بگەینە سەری کوچەکان و لە سێرەی پایەگای گردەگروێ و داشامەجیددا نەمێنین. کەس نەیدەوێرا بێت بۆلامان.

دایکی شادیم هەڵێنا و دەستیم خستە سەر شانم و منداڵە بچکۆلەکەم بەشانی تفەنگەکەم گرت و لەراستیدا دایکی شادیم رادەکێشا. شادی لەپێشەوە دەرۆیشت و خێرا خێرا ئاوڕی دەداوە و بانگی دایکی دەکرد. دایە...دایە. گەیشتینە رێک بەرێکی باخچەی ساوایان" مهد کودک" و لەوێ چەند کەس لەوانەی پێیان دەکوتن" ئیمدادگەر" یارمەتیدەر بە پیرمانەوە هاتن. دوانیان کچ بوون و زوو دایکی شادیان لێوەرگرتم و درێژیان کرد. کراسەکەیان لەبەردادڕاند.

ریخۆڵەکانی هاتبوونەدەر و دوای دڕاندنی کراسەکەی زیاتر خزانە خوارێ. گوێم لێبوو یەک لە کچەکان کووتی ئەوە ناژیی. لەو ماوەدا شادی هەر لەپەنا دایکی رەق راوەستابوو. دایکی هۆشی نەبوو. ئیمدادگەرەکان لێیان پرسیم ئەم ژنە چی تۆیە؟ کوتم نایناسم و لە بەر ماڵی سەیداوایە تووشیان بووم. بەڵام دەزانم ماڵیان لە کوێیە لە رێیە کە دەهاتین لێم پرسیوە و پێی کوتووم. یەکیان کوتی ئەگەر وایە بە مێرد و کەسو کارەکەی بڵێ بێن بۆ مزگەوتی سەعدی. دەستی شادیم گرت و کچە چکۆلەکەشم لە باوەش کرد و بەرەو گەرەکی تەکیەی بابە خەلیفەی وەڕێکەوتین.

لە لای مزگەوتی سەعدی را تا سەر شەقامی زەند بە بن دیواراندا هاتین و مەترسیی گوللەی راستەوخۆمان لەسەر نەبوو. لای راستەی جلەکانی من خوێناوی بوون و جار جار بە لەشمەوە دەنووسان. شادی هەر ئاوڕی دەدایەوە و دەیپرسی دایە کەنگێ دێ؟ نەم دەزانی چیی پێبڵێم، هەر دەمکوت دایە نەخۆشە و دوایە ئەگەر چاک بووەوە دیتەوە بۆ لاتان. منداڵە بچکۆلەکە بەسەر شانمەوە خەوی لێکەوتبوو.بە شەقامی زەنددا بەرەو دەرکی تەکیەی بابە خەلیفەی داگەڕاین. بە گورجی بە شەقامەکەدا پەڕینەوە و خۆمان لە حەساری تەکیەی هاویشت. تەکیە دوو دەرکی

هەبوو،یەکیان بەسەر شەقامی زەنددا دەکراوە ئەوی دیکەیان بەلای کۆلانی پشتەوەیدا. لە شادیم پرسی لێرەڕا ماڵە خۆتان پێدەزانیی؟ بە راوەشاندنی سەری تێیگەیاندم کە ماڵە خۆیان پێدەزانیتەوە. کوتم بڕۆ بابچینە ماڵە ئەنگۆ.

وەپێشم کەوت، گەیشتینە بەردەرگایەکی دار. دوانیوەڕۆ بوو. لەدەرگام دا، پاش تاوێک دەنگێکی ژنانە لە دیوی حەساریٚ ڕا پرسی کێیە؟ شادی هاواری کرد، دادە بیکەوە. بەدەنگی پێڵاوەکانیڕا دیار بوو بە پەلە بەرەو دەرگا دێت.

دارەکەی پشت دەرگای کێشاوەو دەرگا کرایەوە. کچێکی تەمەن شازدە، حەفدە ساڵان بوو. بە نیگەرانییەکی زۆرەوە منداڵە چکۆلەکەی لێوەرگرتم و لێی پرسیم ئەدی دایکم کوا؟ نەمدەزانی چیی پێبڵێم. شادی کوتی دایە نەخۆشە خوێنی لەزگی دەهات! کیژە جحێڵەکە دایە پڕمەی گریان و بەرەو قوڵایی حەساریٚ چوو. بەدوایدا چوومە ژوری حەساریٚ و بانگم کرد. دەنگێکی لاوازی پیاوانە لە بنەبانی ژێرزەمینێک ڕا پرسی کییە؟ زێنەب کچم ئەوە کێیە؟ چیی دەویٚ؟ بۆلای دەنگەکە چووم. لەپێش دەرکی ئەو ژێرزەمینە بە بڵێندایی دەرکەکە تەلیسە خۆڵ هەڵچنرابوون. کەلێنێکی تەسک لەمابەینی دەرکەی ژێرزەمینەکە و تەلیسە خۆڵەکان مابۆوە. تفەنگەکەم لەشانم هێناخواریٚ و چوومە ژووریٚ. سڵاوم کرد و وەڵامی سڵاوی دامەوە. پێم کوت مامە گیان ئەمن لە نیزیک ئاوایی سەیدئاوا تووشی خێزانت و ئەو دوو منداڵەبووم. باقی رووداوەکەم چۆن رووی‌دابوو بۆ گێڕاوە. هەر دەیکووت، پەکوو، پەکوو، پشتم شکا. ئەمن بەو حاڵەم چ لەو منداڵانە بکەم؟ بە دڵێکی پڕپەرۆشەوە لە ژێرزەمینەکە هاتمە دەریٚ. لە حەساریٚ کیژەکە لەسەر عەرزی دانیشتبوو،کچەچکۆلەکەی لەباوەش گرتبوو، شادیش لەتەنیشتییەوە سەری وەلای کەلەکەی کردبوو.

نەم دەزانی چ بڵێم، بۆلایان چووم و دەستێکم بە سەری شادی‌دا هێنا و ماڵئاوایم لێکردن.لەدەرکەی هاتمەدەریٚ، لەگەڵ ئەوەی کە بارەکەم سووک ببوو، هەنگاوی لاقم قورس ببوون ولاقەکانم بە زەحمەت بەدوامدا دەهاتن. بیرم لە منداڵە چکۆلەکە دەکردەوە کە چیی بەسەر دێت؟ شادی چلۆن ئەو دیمەنەی بریندار بوونی دایکی لەبیر دەکا و زۆر پرسیاری دیکەش.بەکۆلانەکەدا هاتم و خۆم گەیاندە کوچەی پشت " بازاڕی روز" و لەوێڕا بە خێرایی خۆم گەیاندە گەڕەکی" سەربەرداشی " و بەوێدا بەرەو ژوور رۆیشتم. بیرم لە بابم دەکردەوە و نەم دەتوانی باوەڕبکەم شەهید بووە و دەمگوت، مەحموود جوانی نەدیتووە و لێی تێکچووە. جار جاریش کە دایکی شادی و منداڵەکانیم وەبیردەهاتەوە، کزەم لەجەرگی هەڵدەستاو دڵم پڕدەبوو.بەدەم بیروخەیالانەوە گەیشتمە لای مزگەوتی " سەید

نیزام" و بە کوچەکەیدا هاتمە سەر شەقامی "فەرەح" و بەرەو شەقامی "وەرەهرامی شەرقی" وەرەهرامی رۆژهەڵات چووم.لە رێک بەرێکی کوچەی "مەنسووری" لە گەڕەکی " ئەرمەنییان" ئامبولانسێک لە نێوەڕاستی شەقامەکە راوەستابوو. دەرکی لای شۆفیرەکەی کرابووەوە. بە پارێزەوە لێی چوومە پێش و دیتم شۆفیرەکەی سەری بەلای ژووری ئامبولانسەکەدا سووڕاندووە. بانگم کرد وەڵامی نەداوە. دەستم لەسەر شانیدانا و کوتم کاکە کاکە، وەڵام نەبوو. هەستم کرد بۆنی ئاسنی ژەنگاوی دێت، دیتم بەرپێی شۆفیرەکە پڕبووە لەخوێنی مەییوو.

دیاربوو لەمێژە شەهیدکراوە و خوێنەکەی مەیوە. بەجێم هێشت و بە کووچەی مەنسووریدا بەرەو ماڵە خۆمان لە لای مەیدانی حەسەنزادە و رووبەڕووی ماڵە "خات نارنجێ" وەرێ کەوتم. لەسەر کووچەی خۆمان کەلاوەیەکی لێبوو، گوێم هەڵخست، فروسکەی سەگێک دەهات. بەپێش کەلاوەکەیدا تێپەڕیم و چوومە نێو کووچەی خۆمان . لە حەساری خۆمان چرای هیچکام لە ماڵەکان نەداییسا. ئێمە لەو حەسارەیدا چوارماڵ بووین. شوشەی پەنجەرەکان زۆربەیان شکابوون. لە حەسارێ دوو قووڵکەی گەورە دروست ببوو.ترومپای حەسارێ لە جێی خۆی بوو. گوڵەکانی باخچەی هەڵپەرتوابوون.

دوو لقی گەورەی دارە بوزەکەی حەسارێ شکابوون بەڵام لێ نەببوونەوەو بەسەر باخچەکەدا شۆڕببوونەوە.بەرەو ژێرزەمینی ماڵە کاک محەمەد سەقزی جیرانمان چووم. لەبەر دەرکی ئەو ژێرزەمینەش تەلیسە خۆڵ لەسەریەک هەڵچندرابوون. تروسکاییەکی کەم هێزم لێ وەدیار کەوت. چوومە ژورێ. سڵاوم کرد و یەکراست چاوم بە دایکم کەوت. کز،خەمبار و دۆشداماو لە سەرووی ژێرزەمینەکە دانیشتبوو. کە چاوی بە من کەوت یەک پێ هەستاو لە ئامێزی گرتم. ئەولاولای ماچ کردم و پرسی کەنگێ هاتویەوە؟ کوتم ئەورۆ هاتوومەوە. لێم پرسی بابم لە کوێیە؟ کوتی جارێ دانیشە ئێستا ئەویش دێتەوە. سوکناییەکم هاتێ. کوتم بۆکوێ چووە؟ هەستم کرد دەیهەوێ شتێکم لێ بشارێتەوە. کوتم دایە پێم بڵێ، خەڵک پێیان کوتووم. راستە؟ کوتی نەبەخودای رۆڵە هەر برێک دەستی بریندار بووە. لە چاوەکانیدا دەمویست راستیی قسەکەی بدۆزمەوە. لە دڵە خۆمدا دەمکوت یاخوا وابێ و هەر بریندار بوبێت و شەهید نەبوبێ.

ئێستا ئیدی برێک هێور ببومەوە. درەنگانی ئێوارێ بوو.روانیمە ئەولاو لای ژێرزەمینەکە، دیتم کاک محەمەد سەقزی چاوێکی داپۆشراوەو دەم وچاوی ئەستوور بووە و بەرچاوی شین بووەتەوە. لەولاترەوە فەوزییە خانمی خێزانی لاقێکی درێژکردووە و لە لای بەلەکی برینێکیان بۆ پێچابوو.

هەواڵیانم پرسی و ئەوانیش وەڵامیان دامەوەو تێگەیشتم کە کاک محەمەد چاوێکی کوێر بووە. سەرەڕای برینداریی خۆیان، دڵخۆشی منیان داوەو کوتیان باوکت چەند ڕۆژ لەوەپێش هەر بەو گوللە خۆمپارەی ئێمەی بریندار کردووە، بریندار بووە و ئەویان بە ئامبولانس بردووەتە نەخۆشخانە. لە دایکمم پرسی دوای بریندار بوونی بابم هیچ خەبەرت لێی نیە؟ کوتی نا ڕۆڵە گیان خۆ بەڕۆژ لەبەر تەقە و تۆپ باران کەس ناوێرێ لە ماڵ بێتەدەرێ.کاتژمێر ٨ی شەو بوو. بە دایکمم کوت دەچمە نەخۆشخانە و بابم دەبینمەوە و ئاگادارت دەکەمەوە.

دایکم هەر دەیکوت ئاگات لە خۆت بی ڕۆڵە گیان. لەگەڵ کێ دەچی؟ کێت لەگەڵە؟ بۆ ئەوەی تووشی دڵەراوکێ نەبێ، کوتم لە گەڵ پێشمەرگەکان دەچم. لە ژێرزەمینەکە هاتمەدەرێ و لە حەساری تێر چاوم لە باخچەکەو ماڵەکان کرد، دەتکوت تازە نایان بینمەوە، هەموو لایەکیم پێ جوان و خۆش بوو. شتیوا سەرنجی رادەکێشام کە تا ئەوکات لەگەڵ ئەوەی حەوت هەشت ساڵ دەبوو لەو ماڵ و حەسارەی دابوین، قەت وەبەر چاوم نەهاتبوون.

لە دەرکی حەساری چوومە دەرێ، بە پەنا کەلاوەکەیدا تیژ تێپەڕیم. گەیشتمە شەقامی "وەرەهرامی شەرقی" ئامبولانسەکە هەر لەوێ بوو. نەمزانی شۆفیرەکەی هەر تێدایە یان نا، بە پەلە بووم دەبوو خۆم بگەیەنمە نەخۆشخانەی شار کە لە نیزیک" باغی پیشاهەنگی" هەڵکەوتبوو. بەرەو چوارڕێی ئازادیی وەڕێکەوتم.

لەوێوە بە شەقامی " شاپور" دا بەرەو شارەداری ڕۆیشتمە خوارێ. دیمەنی شار زۆر سەیر گۆڕابوو. دەتوانم بڵێم کەم ماڵ مابوو شوشەی ساغی لە پەنجەرەیدامابێ. لەسەر شەقامو پیادەرەوەکان شوشەی شکاو و قاپۆرەفیشەک و لەتکی گوللە تۆپ و خۆمپارە عەرزی داپۆشیبوو. دارەکانی قەراغ شەقامی شاپور زۆربەیان لق و پۆپەکانیان شکابوون. لەبن هێندێک لە دارەکان خوێن مەیبوو، پشیلەو سەگەبەڕەڵای برسی دەمیان تێنابوون. ئەو شەقامە کە سەردەمێک زۆر جوان و بۆن خۆش بوو، تەنیا بۆنی خوێن و دوکەڵ و باڕووتی لێدەهات. گەیشتمە ڕێک بەرێکی " کەوشی میللی" و هەورازی سینەما " ئاریا". زرێپۆشێک تێکشکابوو و سەری لە دەرکی قەیسەریان ڕۆکردبوو. بەهەورازی پێش سینەما ئاریادا بەرەو "دوخانیات" وەسەرکەوتم. ئەو ڕێگایە نێوبڕ بوو. بە کوچەی هوتێلی "جامجهان‌نما"ی سەید مەجیدیدا داگەڕامەخوارێ بۆ سەر شەقامی پەهلەوی بە پێش مەحکەمەی پێشەوایدا تێپەڕیم و پاش ماوەیەک گەیشتمە دەرکی خەستەخانەی. پێشمەرگەیەک لەبەر دەرکەی بوو. خۆم پێناساند و چوومە حەساری خەستەخانەی. خەستەخانە هێندەی خەلکی بریندار لێ بوو، ژوورەکان پڕبوون و ساڵۆنە دوورودرێژەکانی پێش ژورەکانیش برینداری لێ داندرابوو. بریندارەکان جلی شینوسپی نەخۆشخانەیان لەبەر

کرابوو.

هەروا کە بە پەنا برینداراندا دەڕۆیشتم و دەمڕوانی، دەنگێکی ناسیاو لە دواوە بانگی کردم. وەرسووڕامەوە و بۆلای دەنگەکە چووم. بابم بوو. نەمدەزانی لە خۆشیان چ بکەم. لێی نیزیک بوومەوە.

دەستی چەپەی بە بەنێک لە ئاسنێکی پشت تەختەکەی هەڵاوەسرابوو. لیباسی نەخۆشخانەی لەبەر کرابوو. باوەشم پێداکرد و پرسیم ئەوە چت لێ هاتووە؟ وەڵامی پرسیارەکەی نەدامەوەو لێی پرسیم، بۆ هاتوویەوە؟ کوتم هەواڵی بریندار بوونی تۆم پێگەیوە و ئەو ڕوو لە بۆکان را هاتوومەوە. پاشان کە دڵنیا بوو پێشمەرگە هەر لە نێو شار ماون، چۆنییەتی بریندار بوونەکەی بۆ گێڕامەوە. پڕیشکی خۆمپارەی ئێسکی نێوان ئانیشک و شانی ورد کردبوو. دەستیان لە گێچ گرتبوو و لە دوولاوە کونێکیان لە گێچەکەدا هێشتبووەوە کە لەوێڕا برینەکەیان دەرمان دەکرد. پێم کوت کە دایکم و منداڵەکان ساغوسڵامەتن و جێی نیگەرانیی نیە. کوتی بزانە ناتوانی دایکت بێنی بۆلام. کوتم ئەو شەو؟ کوتی ئا. کوتم بە چاوان و لە خەستەخانە هاتمەدەرێ.

بە پێشمەرگەکەی بەر دەرکەم گوت دەچم دایکم دێنم بۆلای بابم. پرسی ماڵتان لە کوێیە؟ کوتم لە گەڕەکی ئەرمەنیانە. کوتی دەبێ پەلەی بکەی رەنگە سبەینێ ئەرتەش بێتە ناو شار. کوتم زوو دێمەوە. وەڕێ کەوتم. هەر بەرێگاکەی خۆمدا گەڕامەوە هەتا لای مەیدانی مەنگوڕان.لەوێڕا بە کوچەی ناڵبەنداندا چوومەسەر و لە شەقامی وەرەهرامیشەرقی هاتمەوەدەر. لە حەسارێ هێشتا نەگەیشتبوومە بەردەرکی ژێرزەمینەکەی، لە دارێکی هەڵەنگووتم. دایکم کە هەر نەنووستبوو، بانگی کردم.

کوتم دایە گیان نەنووستووی؟ کوتی جاکوا دەکرێ ئاگاداربم لەو تەقەو هەرایەدا ئەتۆ لە ناو شاربیی و ئەمن بنووم؟ کوتم دایە گیان بابم دەیکوت بێت بۆلام. کوتی ئێستا دێم. سەرێکی ژێرزەمینەکەی داو کوتی خوشکەکانت نووستوون. بابرۆین. دایکم گەیاندە خەستەخانە لای بابم. تاوێکیان لە لابووم . دایکم بە پەرۆی تەڕ دەست ولاقی بابمی خاوێن کردەوە.

ماوەیەک قسەمان کرد، پاشان بابم ئیزنی داین و لەگەڵ دایکم دیسان بەرەو ماڵەوە وەڕێ کەوتینەوە. کاتژمێر یەک ونیوی شەو گەیشتینەوە ماڵێ. دایکم چەند بابۆڵەیەکی بۆ ساز کردم و بەرێی کردم. بە کوچەکانی گەڕەکی

ئەرمەنیاندا بەرەو گەڕەکی مەیدانی حەیوانان وەڕێ کەوتم. لە کووچەی ماڵە مامڵێ را پەڕیمەوە لای قەنادیی (شیرنیخانەی) سەکری. لەوێڕا بەرەو مەیدانی حەیوانان و لەوێشەوە بۆ لای گۆڕستانی شار و لەوێشڕا بەرەو ئاوایی پشتەپ. گەیشتمە لای بەردە سپیان سیوادی رۆژێ هەڵیدابوو.

سەرچاوە: ماڵپەری گیارەنگ - رێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٣

بەبۆنەی ٣٣ هەمین ساڵی فەتوای خومەینی.

لوقمان زەهرایی

لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ هەتاوی بەرابەر بە ١٩٨٠ی زایینی ئایەتوڵلا خومەینی رێبەری ئاینی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی ئێران بە فەرمانێک کە لە ڕاگەیەنە رەسمیەکانی وڵات دا بڵاوکرایەوە بە فەرمی حوکمی جیهادی بۆسەرگەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ڕاگەیاند وڕشتنی خوێنی مرۆڤی کورد وکاوڵ کردنی زێدونیشتمانی بە حەلاڵ زانی. دوا بە دوای دەرکردنی ئەو فەتوایە بە هەزاران پاسدار و بەسیجی بەکرێگیراوی چڵکاوخۆربۆبە جێ گەیاندنی فەرمانی ئیمامی مەزنیان ڕوویان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کرد وبە ئەوپەڕی دڕندەییەوە پەلاماری شاروگوندەکانیان داوبە وێنەی مۆغۆڵەکان بە سەدان کەسیان لە ناوشاری سنە قەڵاچۆکردونەوڕۆزی خوێناویان لەو شارە خوڵقاند. دوای ئەویش شەڕی نێوان کوردوئازەرییان لە نێوشاری نەغەدە دا دروست کرد وزۆر دڕندانە بە سەدان ژن ومنداڵ و گەورەوپیری کوردیان لە نێوئەوشارە دا قەڵاچۆکرد.

لەشکری داگیرکەری تاران هەربەوەندە نەوەستاووەکوو گورگی هارپەلاماری گوندەکانی کوردستانیان داولە گوندەکانی قارنێ، قەڵاتان، قەرەگۆڵ، سەوزی، سەرچنار، ئیندرقاش،حەسەن لۆلان ودەیان شوێنی دیکەی کوردستان سەدان گوندنشینی بێ دەسەڵات ومەزلومیان قوتلەعام کرد وبە سەدانی دیکەیان ڕەوانەی گرتوخانەکان کردولە وێشەوە جەنازەی ئەشکەنجە کراوئاژن ئاژن کراوی سەدان کەسیان تەحویلی بنەماڵەکانیان دایەوە. بە فەرمانی خومەینی، ئاخوند خالخالی جەللاد کرا بە حاکمی خاون دەسەڵاتی کوردستان ولە ژێرئەمرو فەرمانی ئەودا بە دەیان لاوی کورد تیرەباران کران. سیاسەتی تیرۆروتۆقاندن لە لایەن تارانەوە بە سەر ڕۆژهەلاتی کوردستان

داسەپێندراو ئەوسیاسەتە چەپەڵە دوای ٣٤ ساڵ دەسەڵاتی ڕەشی ئاخوندە شیعەکان هەروا بە بەرنامە وپلانەوە بەڕێوەدەچێ وئێستاشی لە گەڵ بێ زۆرترین ڕێژەی زیندانیە سیاسیەکانی نێوزیندانەکانی کۆماری سێدارەی ئیسلامی لە کوردان پێک دێ و ڕێژەی ئەو ڕۆڵە کوردانە کە حوکمی ئێعدامیان بە سەرداسەپاوە بە نیسبەت شاروناوچەکانی دیکەی ئێران بە چەند قات پترە.

ناکرێ هەروا بە سادەیی لەومەسەلە بگوزەرێن وپێمان وابێ کە ئەوە هەڵەیەکی رێبەری ئاینی وڵات یان حکومەتی کاتی ئەو سەردەم بووە. لە ڕاستیدا ئەوسیاسەتەی کۆماری سێدارەی ئیسلامی ئێران درێژەی هەمان سیاسەتی رەزاخان ومەحەممەد رەزاشای پەهلەوی بوو کە ئامانجیان دروست کردنی یەک میللەت ویەک دەولەت ویەک ئاڵا بوولە سەرحیسابی تواندنەوە ولە ناوبردنی نەتەوەکانی غەیری فارس لە ئێراندا. دەتوانین بە ڕاشکاوی بڵێین کە کۆماری سێدارەی ئیسلامی ئێران وەکوو ڕێژیمێکی ئیسلامی لە دووبوارەوە نوینەرایەتی قەومی حاکم و باڵادەستی کردەوە. هەرلە هەوڵ ڕۆژی دامەزرانیەوە تاکووبە ئەمرۆ نوێنەرایەتی شیعەکانی کردووە بۆ دژایەتی سوننە مەزهەبەکان وئاین ومەزهەبەکانی دیکەی غەیری شیعەی ئێران وپێناسەیەکی تەواونژادپەرەستانەی دینی لە مەزهەبی شیعە لە قالبی "ئوممەتی ئیسلامی " خستۆتە ڕوو.

بە ناوی ئەوەی کە "هەمووماں موسولمانین " ئامانجدارهەوڵی داوە کە سوننە مەزهەبەکان بخاتە پەراوێزەوە وهیچ مافێکی ئاینیان بۆ قایل نەبووە. ئەوە هەم لە کوردستان وهەم لە بەلوچستان وهەمیش لە پارێزگای ئەهوازکە بەشێکیان عەرەب زمان وسوونە مەزهەبن بە خەستی بەرێوەچووە. لە ڕوانگەی مەلا شیعەکانی دەسەڵاتداری تاران، تەنیا شیعەکان موسولمانن. ئاینەکانی دیکەش، وەکووئاینی یارسان وبەهایی وجولەکە وئەرمەنی وئاسۆری بێ ماف وبێ بەش کراون وهەر ڕۆژەی بە بەهانەیەک پەیرەوانی ئەو ئاینانە دادەپلۆسن وسووکایەتیان پێ دەکەن. نموونەی ئاخری سوکایەتی کردن بە پەیرەوانی ئاینی یارسانە.

لە بواری سیاسیەوە، کۆماری سێدارە نوینەرایەتی ناسیۆنالیزمی ئێرانی کردووە کە لە ڕاستیدا چ شتێک نیە جگە لە دەسەڵاتی سیاسی ناسیۆنالیزمی فارسی کە هەمووئێران بە هی خۆی دەزانێ وئەومافە بە هیچ گروپ وئێتنیک وقەوم ونەتەوەی دیکە نادا کە لە ئێراندا شەریکە دەسەڵات بێ. بە ئاشکرا دژی هەرجۆرە حەرەکەت وخەباتێکی سیاسی ومەدەنی ماف خوازانە ڕاوەستاون وبە دڕندانەترین شێوە لە دژی وەستاونەوە وبە بیانوی " پاراستنی چوارچێوەی عەرزی ئێران" وبەرگری لە دابەش بوونی ئێران خوینی بە هەزارانیان ڕشتووە. ئەو سیاسەتە بە

ئاشکراوبە خەستی لە لایەن ئەحزابی سەراسەری بە ناو ئۆپۆزیسیۆنی خاریج نشین پشتگری لێکراوە وئەوانیش هاورا لە گەڵ رێژیمی تاران خوازیاری لە ناوبردن وداپلۆسینی بە قەولی خۆیان " تجزیه طلبان" بوون کە شامیلی کوردوبەلوچ وعەرەبی ئەهواز بووە. قانونی ئەساسی رێژیمی مەلایان بە ئاشکرا لە سەربنەمای هەڵاواردن وپشت گوێ خستن وبی بەش کردنی نەتەوەکانی دیکەی غەیری فارسی ئێران نوسراوە وقانونێکی تەواودژە ئینسانی ودژە دێموکراتیکە.

لە یەک کەلام دا ناسیۆنالیزمی فارسی یانی بە قەولی خۆیان ئێرانی زۆر دژە دێموکراتیک وپاوانخواز وداگیرکەرە وبە ئاشکرا حاشا لە فرە نەتەوەیی وفرە کولتوری وفرە زمانی ئێران دەکا. خۆیان بە میللەت پێناسە دەکەن وباقی بە قەوم و زمانەکانی دیکەش بە زاراوە یان بن زاراوەی زمانی فارسی پێناسە دەکەن.

دەسەڵاتدارانی حاکم لە تاران لە ماوەی ٣٤ ساڵی رابردووە هیچ کات کوردیان بە بەشێک لە خۆیان وتەنانەت لە ئێران حیساب نەکردووە وبۆئەومەبەستەش لە هەموو شێوازەکان بۆ سڕینەوە ی ناسنامەی کورد کەڵکیان وەرگرتووە. یەکێک لە رێگاکانی تواندنەوەی نەتەوەی کورد لە ناوبردنی زمانەکەی بووە وبە هەموو هێزیان هەوڵیان داوە زمانی کوردی فارسیزەبکەن وبە بیانوی پروپوچ وبێ بنەما وبێ مانا رێگربوون لە بەردەم خوێندن و پەروەردە بە زمانی کوردی لە خویندگاکان دا. ئەوە لە کاتیکدایە کە لە جارنامەی جیهانی مافەکانی مرۆڤ دا بە ئاشکرا باس لە خوێندن وپەروەردە بە زمانی زگماکی کراوە ودەولەتان ئەرکدارکراون کە ئیمکاناتی خویندن وپەروەردە بۆهەموو دانیشتوانی وڵاتەکەیان بە بێ جیاوازی دابین بکەن.

راستیەکی حاشاهەڵنەگر ئەوەیە کە کورد لە ئێران ورۆژهەڵاتی کوردستان تەنیا لە گەڵ حکومەتی کۆماری ئیسلامی ئێران تەرەف نیە ، بەڵکوولە گەڵ کولتورێکی خۆداسەپاووداگیرکەروپاوانخواز وزۆر نژادپەرەست بەرەو ڕوویە کە لە قالبی ئێران وئێرانی دا پێناسە بۆ ئەو وڵاتە لە نێوخۆ ولە دەرەوەی سنورەکانی دەکا. ئێستاشی لە گەڵ بێ ئێرانی یانی فارس وکە باسی ئێرانیش دەکرێ یان دەسەڵاتی فارس. بە وتەی پان ئیرانیستەکان " وڵاتی پارس". ئەو ڕوانگەیە تەنیا لە نێو کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی دا بەدی ناکرێ، بەڵکوولە نێو خەڵکی ئاسایی سەرکوچە وشەقامیش دا هەردەبینرێ وهەرکە باس لە کورد ومافەکانی دەکرێ، دەستەوبەجێ وشەی "تجزیه طلبی" لە زاریان دێتە دەر. دەولەتی داگیرکەری تاران وئۆپۆزیسیۆنی خاریجی نشینی ئەو رێژیمە جۆرێک باسی ئێران وکورد دەکەن، وەک ئەوەی هەموو ئێران بە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش ملکی بێ ئەم لاوئەولای باب وباپیریان بێ.

جۆرێک نژادپەرەستانە لە هەمبەرکورد سیاسەت دەکەن کە ئیزن بە خۆیان دەدەن لە جیاتی کورد بیربکەنەوە ولە جیاتی کورد بڕیاربدەن. ئەوان کورد بەوە تاوانباردەکەن کە گۆیا دەیهەوێ "ئێران تجزیە بکا" و ئەوە لە حالێکدایە کە ئەوان داگیرکەرن وکوردیش وەکوو نەتەوەیەکی زێدونیشتمان داگیرکراوبەرگری لە مان و بوونی خۆی کردووە ودەیکا وهیچ کاتیش هێرشی نەبردۆتە سەر شارێکی فارس وتورک نشین وهیچ کاتیش ئیدعای خاکی هیچ کامیانی نەکردووە.

ئەو شێوازە بیرکردنەوە وسیاسەت کردنە زۆرلە نێوبە ناو" ئۆپۆزیسیۆنی سەراسەری" دژبە کۆماری ئیسلامی ئێران دابەهێزە وبە راست وچەپ وئیسلامی لە گەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران هاوڕان. ئێستاشی لە گەڵ بێ یەک بە ناولەو حیزبە دیموکرات وچەپ وپێشکەوتن خوازانە نوسراوەیەکیان لە مەڕمەحکوم کردنی فەتوای جیهاد لە دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەرنەکرد وبۆیەک جاریش نەمان دیت ونەمان بیست کە تەنانەت کەسایەتێکی سیاسی، ئەدەبی، کۆمەڵایەتی فارس لە سەرکورد وداوا ڕەواکەی هەڵوێستی گرتبێ وبە وێنەی " د.ئیسماعیل بێشکچی" لە سەرکورد تووشی گیران وزیندان بوو بێتەوە. زۆرلە ئەحزابی بە ناو" ئۆپۆزیسیۆنی سەراسەری" کۆماری ئیسلامی حەز ناکەن کە کۆماری ئیسلامی بە هەر قیمەتێک بڕووخێ وزۆرینەیان دژی هێرشی نیزامی ئامریکان بۆ سەرپێگە ئەتۆمییەکانی ئێران ویان ڕووخاندنی ڕێژیم بە هێزی سەربازی. ئەو هێزە بە ناوسەراسەرییانە لە سەردەمی دەسەڵاتی سەرۆک جۆرج بوش دا بە ئاشکرا دژایەتی سیاسەتەکانی ئامریکایان دەکردولە ئاکامیش دا دیتمان کە هەوڵەکانیان بە قازانجی کۆماری ئیسلامی تەواو بوو.

لە دواین نەمایشی گاڵتە جاڕانەی بە ناوهەڵبژاردنی سەرۆک کۆماری لە ئێراندا کە هەرهی شێعەکان وفارس زمانەکانە پشتگری هەمەلایەنەی بەشێکی بەرچاوی ئۆپۆزیسیۆنی خاریج نشینمان بینی کە چلۆن کەوتبونە پروپاگەندە کردن بۆ جەنایەتکارێکی وەکوو هاشمی ڕەفسنجانی ودوای ئەوەی لە تەئید کردنی ناوبراولە لایەن دەزگای داسەپاوی بە ناو " شورای نیگابان" ناهومید بوون، ئەوجارهەموویان کەوتنە پشتگری کردن وپروپاگەندە کردن بۆ ئاخوند حەسەن روحانی کە یەکێک لە مریدانی بارەگای ولایەتی فەقیی یە. لە ڕێگای تیڤی ورادیۆ ورۆژنامەکانیانەوە خەڵکیان هان دەدا کە بڕۆن وبەشداری نەمایشی گاڵتەجاڕانەی بە ناوهەڵبژاردنی سەرۆک کۆماری بکەن ودەنگ بدەن بە ئاخوند روحانی بۆ ئەوەی ئێران تووشی "پارچەپارچە بوون" نەبێ.

لە راستیدا هەڵوێستی ئەوبە ناو ئۆپۆزیسیۆنەی کۆماری سێدارە کە لە هیچ کوێ دونیا شتی واعەنتیکە نەبینراوە،

پشتگری کردن بوولە مانەوەی دیکتاتۆری وەلی فەقی ولە درێژەی کردنەوە سیستمی ئاخوندسالاری لە ئێراندا. لەوبە ناونەمایشە مەسخەرەی بە ناوهەڵبژاردنی سەرۆک کۆماری لە ئێرانی ئاخوند لێدراودا، رۆژهەلاتی کوردستانیش لە نێوان ئەحزابی سیاسی ئۆپۆزیسیۆنی رێژیمی مەلایان لە لایەک وکوردە بە ناورێفۆرم خوازەکان لە لایەکی دیکەوە گیری کردبوو. نەبوونی سیاسەتی یەک دەنگ ویەکگروتوو، وای کرد کە رێژیمی ئاخوندەکان بۆ ڕاگرتنی خەڵک لە هەمبەرحیزبەکاندا پروپاگەندەی زۆربکا وبە هێنانە مەیدانی کۆمەڵێک بەکرێگیراوی خۆی خەڵک لە کوردستان بە رێفورم وئاڵ وگۆردڵ خۆش بکاوهانی خەڵک بدا کە جوابی بایکۆتی حیزبەکان نەدەنەوە وبچن دەنگ بدەن. لەو نێوەش دا کوردە ریفۆرم خوازەکان وژمارەیەکی دیکەش کە پێشتربە ناو نوینەری خەڵک لە مەجلیسی رێژیم دا بوون جۆرێک باسی حەسەن روحانیان دەکرد، وەکوو ئەوەی ناوبراو بە تایبەتی لە ئاسمانەوە بۆخەڵکی ئێران بەربوبێتەوە وناجی ڕزگاری خەڵکی چەوساوە و ماف خوراوی کوردستان بێ.

حەسەن روحانیش بە هاوکاری وپشتگری دووشەیتانی دیکەی گۆرەپانی سیاسەت، واتە مەحەممەد خاتەمی وهاشمی رەفسنجانی هەلەکەی قوزتەوە وکەوتە وادەوبەلێنی دان بە خەڵک ئێران وبە خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان وبە کوردە رێفۆرم خوازەکان کە لە ئەگەری بوونی بە سەرۆک کۆماری لە کوردەکانیش بۆ پۆستی وەزارەت کەڵک وەردەگرێ. بەڵام دیتمان دوای بوونی بە سەرۆک کۆمار، لە ژێر وادەو بەلێنیەکانی خۆی دا ونە تەنیا یەک کوردیشی لە کابینەکەی دا نەکرد بە وەزیر، بەڵکووهەمان بیروفکری نژادپەرەستانەی نێوسیستمی کۆماری سێدارەی ئیسلامی وەبیرهەمووان هێنایەوە کە ئێران "یەک نەتەوە ویەک زمانە ولە ئێراندا وردە فەرهەنگ هەن". بە ئاشکرا سووکایەتی بە نەتەوەکانی دیکە وبە زمان وفەرهەنگ ومافەکانیان کرد.

دوای ٣٣ ساڵ لە دەرچوونی فەرمانی جیهاد لە دژی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە لایەن دەولەتی داگیرکەری فارس، کورد هەروا ژێردەست وبێ بەشە وهەروا حاشا لە ناسنامە ولە بوون ولە خاک ولە زمانی دەکرێ. کوردی ڕۆژهەڵات لە قەیرانی خۆپێناسەکردن دا دەژی. لە لایەن دەسەلاتدارانی تارانەوە هیچ حیسابی هاووڵاتێکی ئێرانی بۆناکرێ ولە مافە سیاسی ومەدەنییەکانی بێ بەش کراوە و ئێرانی بوونیش شامیلی کورد نابێ، لە قسە دانەبێ، ئەویش ئەوکاتەیە کە کورد وەکوو "مرزدارغیور" پێناسە دەکرێ. کوردی ڕۆژهەڵات کوردبوونەکەشی بە چاوی تاوانەوە سەیردەکرێ وبە تێکدەروئاژاوەگێرودوژمنی " تەواوییەتی عەرزی ئێران " دەناسێندرێ.

ماویەکە ئامادە کاری بۆبەستنی یەکەم کۆنگرەی نەتەوەیی کورد لە ژێردەسەڵاتی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە هەولێر دەکرێ وئەوەش داگیرکەرانی نیگەران کردووە ولەوبەینەش دا هەم داگیرکەری تاران وهەمیش ئۆپۆزیسیۆنی سەراسەرییەکەی نیگەران کردووە ولە ئێستاوە کێچیان کەوتۆتە کەوڵی کە کورد باسی ناسنامە وکیانی سەربەخۆی کوردی بکا. لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش کۆمەڵێک حیزبی سیاسی وکەسایەتی فەرهەنگی ورۆژنامەوان ونوسەرو نوینەری ڕێکخراوەکانی ژنان ولاوان بەشداردەبن. ئەوە دەرفەتێکی زێرینە بۆ نوینەرانی ئەحزاب وکەسایەتیەکانی سیاسی وفەرهەنگی کوردی بەشدارلە کۆنگرەی نەتەوەیی دا کە بە دارِشتنی ستراتیژیکی نەتەوەیی بەرژەوەندی نەتەوەیی کورد وەسەربەرژەوەندی حیزبی خۆیان بخەن وئامانجی سیاسی وستراتیژی کۆنگرەی نەتەوەیی کورد پشتگری لە دروست کردنی ناسنامەی کوردی بێ لە هەموو پارچەکانی کوردستان دا.

سەرچاوە: ماڵپەری گیارەنگ - ڕێکەوتی : ١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٣

٢٨ی گەلاوێژ، خۆڕاگری هەمەلایەنەی خەڵکی کوردستان لەدژی هێرشی کۆماری ئیسلامی سازادان: سامان ریشەساحێب

سازدان: سامان ریشەساحێب

نزیک بە ٣٤ ساڵ پێش ئێستا و لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی ڕژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی ئێران، بە فتوای خومەینی هێرشێکی نیزامی هەمەلایەنەی کردە سەر کوردستان و شەڕێکی نەخوازراو و ناڕەوای بە دژی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستاندا سەپاند. ٢٨ی گەلاوێژ لە مێژووی خەباتی گەلانی ئێران بە گشتی و خەباتی خەڵکی کوردستان بە تایبەتی، خاوەن جێگە و پێگەیەکی تایبەتییە. لەم ڕۆژە لە لایەن حاکمییەتی داگیرکەری کۆماری ئیسلامی هێرش دەکرێتە سەر خەڵکی کوردستانء بزووتنەوە ڕەواو ئازادیخوازەکەی. ٢٨ی گەلاوێژ لەلایەکەوە ڕۆژی ئاشکرا بوونی هەموو ئەو درۆ و فریوکارییانەیە کە حکومەتی خومەینی لە سەرەتای هاتنە سەرکارییەوە بە خەڵکی دابوو لەلایەکی دیکەشەوە ڕۆژی بەرەنگارییەکی بێ وێنەی کۆمەڵانی خەڵکی کورد وبزووتنەوە ڕەواکەی بوو لەدژی داگیرکاری ء هێرشی کۆماری ئیسلامی.

بەم مەبەستەو بۆ تاوتوێ کردن و باس کردن لە سەر هۆکارەکانی هێرش بۆ سەر کوردستان و کاریگەرییەکانی هێزە سیاسیەکانی کوردستان و دەرەنجامی وتووێژەکانی نوێنەرایەتی کورد لە گەڵ حکوومەتی ناوەندی وتووێژێکمان سازداوە لە گەل هەر یەک لە هاوڕێیان: ناهید بەهمەنی - ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆمەڵە و زاگرۆس خوسرەوی - ئەندامی کومیتەی ناوەندیی کۆمەڵە کە دەقەکەی بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

له سەر هۆکارەکانی هێرش بۆ سەر کوردستان لە ساڵی ١٣٥٨ی بە فەرمانی شەخسی خومەینی، ناهید بەهمەنی دەڵێت:

رووخانی رژێمی پاشایەتی لە ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی کۆمەڵێک ئاڵ وگۆڕی هەمە لایەنەی لە گەڵ خوی هێنا کە تا ئەو کات کەم وێنە بوون و چاوەڕوان نەکراو. کاتێک سیستمی سەڵتەنەت رووخا لە ماوەی چەن مانگدا زۆر پێکهاتەی نوێ سەری هەڵدا و بە گشتی کەش و هەوایەکی ئازاد مەجالێکی بو گەشە کردنی بنەماکانی کۆمەڵگای پێشکەوتوو و دوور لە دیکتاتۆری هێنایە ئاراوە. کولتوری ئازادیخوازی و گرینگی بەها دێمۆکراتیکەکان بە خێرایی ریشەی داکوتا و تەشەنەی سەند. بە تەدبیر و ژیری ئازادیخوازان و بە رۆحیەی شۆڕشگێری ئەو رۆژانە، هێزی بەرینی جەماوەر سازمان درا و خەڵک بۆ یەکەم جار ئەزموونی بەدەستەوە گرتنی چارەنووسی خۆی لەمەحەک دا. لەو کات و ساتەدا و لە وەها بارۆدوخێکدا دەیان رێکخراو و نیهادی مەدەنی و سیاسی سەریان هەڵدا. حیزبە سیاسیەکان بوونی خویان راگەیاند. ژنان، کرێکاران، خوێندەواران، موعەلیمان و جوتیاران بۆ یەکەمین جار لە دوای ئیستیبدادی رەزا شا سەندیکا و رێکخراوە پیشەییەکانیان دامەزراند و هاتنە گۆڕەپانی سیاسەت لە کوردستان. یەکدەنگی و هاوپشتی بوو بە فەرهەنگ. لە ماوەیەکی چەند مانگی تەمەنی کورتی ئازادیدا ئەزموونێکی کەم وێنە لە کولتوورێکی سیاسی نوێ هاتە ئاراوە کە بە خێرایی بوو بە مایە و هەوێنی ئازادی و عەداڵەتخوازی لە کوردستان و نیهادینەی کرد. رۆژنامە و گۆڤار ئازاد بوو، حیزبایەتی و کاری سیاسی ئاشکرا کرا، شیعر، هەڵبەست، سروود و کۆڕ و کۆمەڵی فەرهەنگی و سیاسی و ئەدەبی و بە گشتی خوێندن وئەدەبی کوردی لە تامەزرۆیی دەرهات و بە پانتایی کوردستان گشتگیر بوو. میلیونها کتێب و بەڵگە و نووسراوەی ئەدەبی و سیاسی مەیدانی چاپی پێ درا. ژن ئازاد بوو و لاوانی پێشمەرگە لە جێگای هێزی حکوومەتی ئەمنیەتی وڵاتیان دەپاراست. رواڵەتێکی بە تەواوی ئازاد و دێمۆکراتیک باڵی بە سەر کوردستاندا کێشابوو. بارودۆخێک و وێنەیەکی تازە لە ئیدارەی کوردستان داهات، کە قەبووڵ کردنی لە لایەن دامەزرێنەرانی کۆماری ئیسلامیەوە لە گەل بنەماکانی یاسا و کولتووری ئیسلامی سیاسی تەبایی نەبوو. دەسەڵاتداری خەڵک و پاراستنی ئازادی لە کوردستان ئەویش لە کاتێکدا کە لە باقی شارەکانی ئێران بە توندی دەستکەوتەکانی ئازادی و شۆڕشی دژە سەڵتەنەت لە ژێر سەرکوت و دارِماندا بوو، خەتەرێکی گەورە لە بن گوێی خومەینی و هاوبیرانی دەژمێردرا. هەر بۆیەش زۆر زوو کاربەدەستانی حکومەتی ئیسلامی بە هەموو پیلان و هەڕەشەیەک هەوڵی خۆیان بۆ چەواشە کردن و سەرکوتی ئەم جووڵانەوە بەرحەقە هێنایە کایەوە و نەیانهێشت گوڵی بەهاری ئازادی گەشە بکات و کوردستان ببێتە باغی دەسکەوتەکانی شۆڕشی ١٣٥٧ و کۆڵەکەیەک بۆ بزووتنەوەی ئازادیخوازی لە باقی ناوچەکانی ئێران. بە درۆی

میژوویی خومەینی کە گۆیا «ژنانی موسڵمان لە مزگەوتی جامێعەی سنە ئەسیری دەستی پیاوانی کافر و کۆمۆنیستن و هێزەکانی پشتیوانی شۆڕشی ئیسلامی دەبێ بچن و نەجاتیان بدەن» و لە راستیدا بەم بوختانە مێژووییە و لەم رێگایەوە هێرش بو سەر شاری قارەمانی سنە «تئۆریزە» کرا و لەم دەروازەیەوە دواتریش تەواوی کوردستان لە خوێندا گەوزا.

زاگرۆس خوسرەوەی بە ئاوڕدانەوەیەک لە رەوتی رووداوەکانی پێش هێرش بۆ سەر کوردستان کە بە فەرمانی جیهادی ئیمام نێوی دەرکرد لایوایە:

چەند مانگ بەر لە رووخانی حکومەتی پاشایەتی بونیادەکانی کاری مەدەنی و رێکخراوەیی سەری هەڵدابوو و رۆژەکانی دوای شۆڕش ناوەندەکانی بە ناوبانگی وەک: کانونی نووسەرانی ئێران، کانونی حقوقدانانی ئێران(ماف ناسان) کە بە فەرمی لە ناو رۆژنامەواناندا چالاکیەکانی خۆیان رادەگەیاند، ئەو چەند مانگەی نێوان شۆڕشی ٢٢ی رێبەندانی ٥٧ و ٥٨ گەلاوێژی ٥٨ بە ناوی بەهاری ئازادی ئێران ببووە گۆڕەپانی گەورەی ململانێی چین و توێژ و رەهێڵە جیاوازەکانی فیکری لە ناو خۆ و بەرژەوەندیی گشتی ناوچەکە لە نێوان هێزە گەورەکانی وەک شۆرەوی و ئامریکا و بریتانیا، کە هەر کەسێک دەست و پێوەندییەکانی خۆیان تێدا تەیار کردبوو و هێزە کۆنسرواتیڤەکانی ئایینی بەرامبەری خومەینی بە دامەزرانی حیزبی جمهوری ئیسلامی و بەکەڵک وەرگرتن لە ناوەندە ئایینیەکانی وەک (استان قدس رەزەوی) و (مدرسە فە وزیە قم) و بەگشتی هەموو مزگەوتەکانی سەر بە ئایینی شیعە زۆر زوو خۆیان رێکخست و دەستیان بە کۆنترۆڵی زۆربەی وڵاتی ئێرانیان داگرت. لەو ناوەدا رۆڵی بەردەوامی بەهاری ئازادی لە کوردستان وەک هەڕەشەیەک بۆ ئەو تەمەرکوزگەراییە و داسەپانی حکومەتی دیکتاتۆری رەشیان لە ئەژمار دەهات و بەم هۆیەوە کەوتنە پلان دارشتن وپیلان گێڕان و خۆیان بۆ هێرشێکی بەربلاو بۆ کوردستان ئامادە کرد و لە رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ بەدەر کردنی فەرمانی جیهاد ئەم هێرشە هەمە لایەنە لە رێگای ئاسمان و زەوی بۆ سەر کوردستان دەستی پێکرد. بۆ فریوی خەڵک وشەرعیەت دان بە فەرمانی هێرش سناریۆگەلێکی دزێو و درۆیینیان دارشت، بۆ وێنە گۆیا(زنان مسلمان در کردستان بە اسارت گرفتە شدەاند) ژنانی موسوڵمان لە کوردستان بە دیل گیراون.

لە سەر ئەوەیکە هێزە سیاسیەکان دەیانتوانی چ کارێکی تایبەت بۆ راگرتنی هێرشی رژیم بۆ سەر کوردستان بکەن ناهید بەهمەنی ووتی:

به بڕوای من هێزه سیاسیەکان و لەوانه کۆمەڵه لەوەی که کردیان زیاتریان پێ نەدەکرا. تەنیا چاره راوەستان و مقاوەمەت له بەرامبەر ئەو هێرشه به ربلاوەدا بوو که کۆمەڵه به تەواوی هێزەوه و به بێ راڕایی و گومان بەرپرسایەتی خۆی لەم بارەوه نیشان دا. هێزی پێشمەرگەی کۆمەڵه دوایین هێز بوو که شارەکانی به جێ هێشت . شەڕی ٢٤ رۆژەی سنه نموونەیەکی روونی ئەم مقاوەمەته بوو. هەروەها کۆچی خەڵکی مەریوان بۆ دەرەوەی شار وەکوو هەڵبژاردنی شێوەیەکی نوێ له خەباتی مەدەنی بۆ یەکەمین جار بەرامبەر به شەڕخوازی رژێمی ئیسلامی به دەستپێشخەری کۆمەڵه لایەنی دیکەی راوەستان و داکۆکی له دەستکەوته دێمۆکراتیکەکان له کوردستانی رۆژهەلات بوو. بەلام به داخەوه هیچکام لەم سیاسەتانه نەیتوانی بەر به نییەتی شەڕخوازانەی حکوومەتی چەک و خوێن بگرێت. به پێچەوانەی خواست و ویستی خەڵکی مافخوازی کوردستان هێرشی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ به قیمەتی دەیان هەزار کوژراو و بریندار و ئاوارەگی و دەربەدەری له مێژووی خەباتی بەرحەق و عەدالەتخوازانەی گەلی کورد لەم ناوچەیەدا تۆمار کرا و بوو به رۆژی بەرەنگاریی نەتەوەیی بۆ گەلی کورد له کوردستانی رۆژهەلات.

لایەنێکی دیکەی ٢٨ی گەلاوێژ شکستی وتووێژەکان بوو له گەڵ ناوەند یان نوێنەرایەتی کورد له گەڵ حکوومەت، سەبارەت به وەڵامی ئەم پرسیاره زاگرس خوسرەوی لایوایه:

هەمیشه له رابردوودا دیکتاتۆرەکان حیسابیان بۆ هێزی لەبن نەهاتووی گەل نەکرد، بەربەرەکانێی جەماوەری له کوردستان مێژوویەکی پڕشنگداری نەخشاند. به فیداکاری و قوربانیدان پیلانی دوژمن پوچەڵ کرایەوه و لەو ناوەدا بڕیاره مێژوویەکەی کۆمەڵه که بەناوی بانگەوازی (خلق کرد در بوته ازمایش) تەدارۆکی خۆڕاگرییەکی چەکداری شۆڕشگێڕانەی لێ کەوتەوه. دوژمن له هەموو بەرەکاندا تووشی شکستێکی حیساب بۆنەکراو هات و ناچار بوو پاش کەمتر له ٣ مانگ پەیامی ئاشتی بنێرێ و بۆ کات کوشتن و خۆ تەیار کردنیان و خۆ ئامادەکردن بۆ شەڕێکی گەورەتر به ناردنی هەیئەتی به ناو حوسنی نییەت و موزاکره له گەڵ هەیئەتی نوێنەرانی گەلی کورد پاساوێک بۆ فەرمانه شومەکەی جیهاد دژی نەتەوەی کورد هەر وەک به کردەوەش دەرکەوت. ئەو گرووپی ئاشتییه خۆ دەسەلاتێکی به دەستەوه نەبوو، ناوەندگەلێکی نهێنی له دەوروبەری رێبەرانی کۆماری ئیسلامی له پشتی سەریانەوه بڕیاریان دەردەکرد وهیچ بەرهەمێکی به کەڵکی بۆ گەلی کورد تێدا نەبوو.

هەر لەو پێوەندبه رەوتی وتووویژەکان لەگەڵ حکوومەتی ناوەندیی ناهید بەهمەنی دەڵێت:

کۆماری ئیسلامی له راستیدا نیشانی دابوو که به تەمای چارەسەرکردنی کێشەی کورد له کوردستان به شێوەی

هێمنانە نییە، بەڵکوو دەیهەویست بە بۆنەی وتووێژەوە کات بکڕێ و نەقشە و پلانەکانی بو سەرکوتی بەرینتر دابرێژێ . ئەوان زەمانیان بۆ خو ئامادە کردن و بە توانا کردنی هێزەکانیان ، چ سیاسی و چ نیزامی پێویست بوو. لە لایەکەوە نییەتی رژیم ئەوە نەبوو کە لە رێگای وتووێژەوە و بە رێگاچارەی ئاشتی خوازانە و دیپلۆماتیک کێشەی کورد حەل بکات. ولە لای دیکەوە یەک هەڵوێست نەبوونی حیزبەکانی کوردستان لە سەر شێوەی داخوازیەکانی خەڵکی کورد، لەوانە دەعوەتی هەیئەتی دەوڵەت لە حیزبی دێمۆکراتی کوردستان بە وتووێژی یەک لایەنە لە گەڵیان و قەبوول نەکردنی حیزب و لایەنەکانی دیکە ، ئاستەنگێک بوو لە سەر راکێشانی بڕوا و ئیعتمادی باقی ئەندامانی هەیئەتەکە و لەوانە کۆمەڵە. هەیئەتی نۆێنەرایەتی گەلی کورد بەم پیلانانە بروایان بە جیدی بوونی پروسەکە لاواز بوو، ئەگەرچی لە سەر بەردەوامی وتووێژ ساغ بوون. هەموو ماوەی وتووێژەکەی هەیئەتی دەوڵەت لە گەل هەیئەتی کورد سەرجەم زیاتر لە ٤٠ دەقیقەی نەخایاند، ئەگەرچی دەوڵەت پڕوپاگاندای زۆری بەم کارەوە کرد بەڵام لە راستیدا پیلانێکی سازماندراو بوو بو بێدەنگ کردنی خوازیارانی سوڵح و ئاشتی لە کوردستان، پەرەپێدانی شک و گۆمان بەرامبەر بە سیاسەتی سەرکوتی رژیم و تاوانبار کردنی خەباتکارانی کورد، هەروەها بیانوویەکیش بۆ داپۆشاندنی سیمای شەڕخوازی کۆماری سێدارە.

خەباتکارانی ئەو رۆژە سەختانە دەزانن کە کۆماری ئیسلامی هەر لە دەسپێکی هاتنە سەر کارویەوە پرۆسەی هێرش بۆ کوردستانی لە بەرنامەدا بوو و نەیدەویست ئەم گوڵە زەمینە لە دێمۆکراسی و ئازادی لە ئێران هەتا سەر ئاوەدان بمێنێتەوە. کۆمەڵە زۆر زوو دەستی نۆێنەرانی دەوڵەتی خوێندەوە و زیاتر بۆی دەرکەوت کە دەبێ خۆ بۆ بەربەرەکانێ نیزامی لە گەڵ حکوومەتی ئیسلامی و هێرشێکی بەربڵاو ئامادە بکات، و کردیشی و سەربەرز لێ هاتەدەر. مقاوەمەتی هێزە سیاسیەکان بە یارمەتی و بەشداری بەرین و شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد لە شەڕی نەخوازراو و هێرشی ئینسان کوژی ٢٨ی گەلاوێژ بۆ سەر کوردستان سەرەرای قوربانیدان و ماڵ وێرانیەکی زور و ماندگاری کاریگەرییە نەرێنیە لاوەکیەکانی لە باری ئابووری، سیاسیی، کۆمەڵایەتی و رەوانیەوە، جێ حاشا نییە کە مێژوویەک لە دەسکەوتی مەعنەوی و شانازی بۆ کورد و بزوتنەوەکەی تۆمار کرد.

کورد لە کوردستانی رۆژهەڵات دەبێ رۆژێک بتوانێ ئەم هێرشە و کۆمەڵ کوژی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر گەلی کورد لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی وەکوو جێنوساید و نمونەیەک لە جنایاتی دژی بەشەری دەرحەق بە گەلی کورد لە کوردستانی رۆژهەڵات لە ناوەندە نێونەتەوەییەکان تۆمار بکات .

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی رۆژهەڵات - رێکەوتی: ٣ی سێپتەمبەری ٢٠١٣

جینایەتێکی سامناک

عەبدوڵلا حەسەن زادە

تۆماری تەمەنی کۆماری ئیسلامی بەشێکی زۆری بە کوشت و کوشتار و قەتڵوعام و تالان و بڕۆ و تاوانی دژی ئینسانی و دژی ئیسلامی دەرحەق بە خەڵکی کوردستان پڕ کراوەتەوە کوشتاری بە کۆمەڵی خەڵکی شارەکانی سنە، شەقز، و بانە و نەغەدە و زۆر گوندی وەک قارنێ، قەلاتان، سۆفیان، سەرووکانی، حەلبی و کویکان و حەسەن لۆلان و ... دوورخستنەوەی سەدان بنەماڵەی کورد بۆ ناوچە دووره دەستەکانی وڵات، وێران کردنی سەدان گوند، سووتاندنی هەزاران هەکتار زەوی و زاری خەڵکی هەژاری لادێ، گرتن و زیندانی کردن و ئەشکەنجە و ئازاری ئازادیخوازانی کورد هەر کامە بەشێک لە کارنامەی رەشی ئەو حکومەتە پێک دێنن کە هەژدە ساڵە بە ناوی دینەوە سواری شان و ملی گەلانی ئێران بووە.

لە زیندانەکانی کۆماری ئیسلامییش دا بە دەیان جار کیژان و لاوانی کورد بە تاک و بە کۆمەڵ کەوتوونە بەر دەسرێژی بەکرێگیراوانی داخ لە دڵی کۆماری ئیسلامی. بەڵام جینایەتێک کە کار بەدەستانی رێژیم لە رۆژی ١٢ی جۆزەردانی ساڵی ١٣٦٢ (٢ی ژوئەنی ١٩٨٣) دا دەرهەقی لاوانی مەهاباد ئەنجامیان دا، بەڕاستی دڕندانە و پڕ شوورەیی بوو. لەو رۆژە دا بە ناو پارێزەرانی ئیسلام بە یەک جار ٥٩ تێکۆشەری خەڵکی مەهابادیان دایە بەر دەسرێژی گوللەی ناهەقی و خەیانەت بێ ئەوەی تاوانێکی شیاوی ئەو سزا سەختەیان (تەنانەت بە پێی قانونەکانی کۆماری ئیسلامییش) ئەنجام دابێ و بێ ئەوەش لە دادگایەکی ئاشکرا و قانوونی دا موحاکەمە کرابێ .

له نێو ئەو پەنجاو نۆ کەسە دا لە بێ لایەنەوە هەبوو هەتا ئەندامی هێزە سیاسی یەکانی کوردستان. بەڵام زۆربەی زۆریان لە لایەنگرانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بوون، دیارە ئەوانەش کە ئەندامی حیزب و ڕێکخراوە سیاسی یەکان بوون، بەڵگەیەک لەسەر ئەندامەتی یان لە دەست جەللادەکانی ڕێژیمی ئیسلامی دا نەبوون بە داخەوە لەبەر بەڵگەی روون دەرتانی ئەوە نیە لە بەرامبەر ناوی هەر کام لەو شەهیدانە دا ناوی ئەو ڕێکخراوە سیاسی یە بنووسین کە ئەندام یان لایەنگری بوون. بەو حاڵەش ناکرێ ناوی ئەو ٥٩ شەهیدە کە دەتونین بە ٥٩ مەشخەڵی ڕێگای ڕزگاریی کوردستان و سەرانسەری ئێران و بە ٥٩ شاهیدی دڕندەیی و ئینسانکوژی ڕێژیمی ئیسلامی یان دابنێیین، (لاپەرەی ٦٣)

سەرچاوە : کتیبی نێو سەدە تێکۆشان بەرگی دووهەم نووسینی ڕێزدار مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە

٥٩ مەشخەڵی ڕێگای رزگاریی کوردستان

ناو و ناوبانگی ٥٩ شەهیدی کە لە ١٢ جۆزەردانی ١٣٦٢ هەتاوی(٢ی جوونی ١٩٨٣ زایینی)
لە لایەن کۆماری ئیسلامی ئێران گولله باران کران ؛

ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ	ریز
حەسەن رەحمانیان	١٧	فەرەیدون شەنگە	٩	مەلا حەسەن لاجوەردی	١
کەماڵ چاوشینی	١٨	محەممەد سەلیمی	١٠	عەلی سەلاحی	٢
یۆسف ئەیازی	١٩	رەحمان خزرپور	١١	عەلی غەوارە	٣
خالەق بارزانی	٢٠	ئەحمەد کەهروبی	١٢	مستەفا فەقری	٤
مستەفا عیسمەتی	٢١	مەقسوود مەحموودی	١٣	شوکری نادری	٥
عەلی گوڵپەرەست	٢٢	سالح فەرهوودی	١٤	ساڵح مام ئیبراهیمی	٦
رەحمان رەحیمی	٢٣	کامران زاهیر حەجازی	١٥	سەید مەحموود سەید مەحموودی	٧
عەبدوڵلا تەحریان	٢٤	عەلی ئابادە	١٦	کەریم کاوە	٨

ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ
٢٥	یۆسف حەسەن زادە	٣٧	سیامک سەقزی	٤٩	عەلی مەزنە
٢٦	سولەیمان حەسەن زادە	٣٨	عەبباس یۆسفی	٥٠	کازم خاتوونی
٢٧	ئیبراهیم ئەمینی	٣٩	حوسێن کەلهوری	٥١	عەبباس حوسێن پور
٢٨	محەممەد فارق بازیار	٤٠	حامید مەحموود کەندو	٥٢	محەممەد حوسێنی
٢٩	یۆسف حەبیب پەناه	٤١	محەممەد ئەمین ئەحمەدی	٥٣	مەحموود ریزیی
٣٠	کەریم رەحیمیان	٤٢	مەنسوور جەناح	٥٤	همایون نیلوفەری
٣١	کەماڵ کەریمی	٤٣	وەفا ئەلیاسی	٥٥	محەممەد ئەمین سەفا
٣٢	هەژار کەریمی	٤٤	محەمەد مەسعودی	٥٦	محەممەد عەلیالی
٣٣	ئینشائڵا نادری	٤٥	محەممەد ئەبوبەکری	٥٧	عەلی بانەیان
٣٤	ئەبوبەکر شوکری	٤٦	سەید ئیبراهیم ئەحمەدی	٥٨	حەسەن جیهانیان
٣٥	خدر رەنگین	٤٧	خالید سەفایی	٥٩	غوڵامرەزا بارزی
٣٦	عەلی بازیان	٤٨	خالید رەحیم ئازەر		

پەنجا و نۆ گەڵای وەریو!

هەیاس کاردۆ

جۆزەردان مانگی خێڵ و خێڵاتچیێیانە، مانگی ڕەشماڵ و بێری و شمشاڵی شوانە. جۆزەردان مانگی فەریکە بوونی گوڵە گەنمەکان و تیژ کردنی داس و مەڵەغانی سەپان و وەرزێڕانە. جۆزەردان، مانگی وەبەرهاتنی دار و درەخت و زەوی و زاری جووتێرانە. جۆزەردان مانگی فڕینی باڵندە ئازادەکان بە ئاسمانی شین و بێ گەرد دا و دروست کردنی هێلانەی ژین بۆ ڕاگرتنی نەزمی هەرمانە. جۆزەردان مانگی هیوا بە دەسکەوتی خوێندنی خوێندکاران و تامەزرۆ بوونی پشوویەکی درێژی هاوینانە.

ئەو ساڵە داسی مەرگ زوو تیژ کرا و پێش ئەوەی گوڵە گەنمەکان زەرد بن دروێنە کران. ئەو ساڵەی وەیشوومەی سەرما نەی هێشت چادر و چیغ لە کوێستانان هەڵدرێن، دەستی بێری لە گوانی مەڕ بڕی و شمشاڵی شوانەشی بێدەنگ کرد. ئەو ساڵەی تەیرەکان نەیان توانی لە شەقەی باڵان بدەن و هەوای ساف و بێگەردی ئەو ناوە هەڵمژن. ئەو ساڵەی هێلانە دروست نەکران و سروشت لە ڕەوتی ئاسایی خۆی بێبەش کرا. جۆزەردانی ئەو ساڵە قوتابییان لە جیاتی هیوا بە داهاتوویەکی گەش، فرمێسکی خەم و حەسرەتیان هەڵەوەراند و ئامێزیان بۆ هەڵوەرینی گەڵا سەوزەکان کردەوە. جۆزەردانی ئەو ساڵە وەک بەهار نەدەچوو، ڕێبەندانێک بوو دڵەکانی دەگوشی و لەشەکانی سیس هەڵ دەگێڕا.

ئاخر چۆن دەبێ لە نێو وەرزی بەهاری ژین دا پەنجا و نۆ گەڵای تازە سەوز بوو بە جارێک هەڵوەرێندرێن و

پاییزی خەم پێک بهێندرێ؟ بۆ دەبێ پەنجا و نۆ گوڵی بۆنخۆشی بەهاری بە جارێک پەڕپەڕ بکرێن و باخچەی ژیان بە جارێک بڕووتێنـدرێتەوە؟ ئـاخر کەی ڕەوایە لە جۆزەردانی مـانگی هیوا و هومێد دا فرمێسک جێگای بـزە بگرێتەوە و ترووسکەی هیوا لە چاوەکان بتارێ؟ کەی ڕەوایە سەرزەویی کوردەواری لە بەهاری جوانیی بێبەش بکرێ و پاییزی خەمی بەسەر دا زاڵ بێ؟

ئەو ڕۆژەی مـانگی جۆزەردان خەریک بـوو بە دوازدەهەمین تیشکی خۆر بـڕازێتەوە و بـاوەشی گەرمی بـۆ وەرزێـران بکاتەوە نەزمی سروشت گۆڕا و دنیا تـاریک داهات. ئەو کاتەی دوازدەهەمین ئێوارەی بەهاری ژین خەریک بوو ژوانی پێک گەیشتن بۆ دڵداران ساز بکا و کاتێکی خۆشیان بۆ پێک بێنێ، دڵـی دڵـدار گۆڕا و ژوانگە بە چۆلی مایەوە. ئەو ڕۆژەی خاڵەی جووتێر خەریکی تیـژ کردنی داسی ژیـن بـوو هەتـا لە جۆزەردانی خێر و بەرکەت دا دروێنەی هیواکانی بکا، ڕەوتی ژیـان گۆڕا و ناهومێدی جێگای هیوای گرتەوە. ئەو ڕۆژەی گـوڵە بۆنخۆشەکانی بـاخچەی ژیـان خەریکی سەما بوون و بۆنی خۆشی خۆیان بڵاو دەکردەوە، تۆفانی نەهامەتیی هەڵـی کردێ و هەوای بەهـاری گۆڕا. ئەو ڕۆژەی پەنجا و نۆ لاوی مەهابادی لە کاتێکدا خۆیـان بـۆ وەڵامدانەوەی ئەزموونەکـانی خوێنـدنی یەکسـاڵەیان ئامادە دەکرد و تیشکی هیوا لە پەنجەرەی دڵی دەدان کەوتنە بەر خەنجەری جەور و دڵیان کون کون کرا، ڕوانینـی مرۆڤ لە یەکتر گۆڕا.

لەو ڕۆژەوە (١٢ی جۆزەردانی ١٣٦٢ی هەتـاوی) کە داسی مەرگی کۆماری ئیسلامیی ئێران گوڵی تەمەنی پەنجا و نۆ لاوی مەهابـادی پەڕپەڕ کرد ئیتـر بەهـار مانـای جـارانی نەمـاوە. هەموو سـاڵێ لەو ڕۆژ و مانـگ و وەرزە دا بـای خەزان هەڵـی دەکـاتێ و گەڵای دارەکـان دەست بە وەریـن دەکەن. هەمـوو سـاڵێ لەو ڕۆژ و مانـگ و وەرزە دا کـانیی چاوەکان دەزێنەوە و کونی فرمێسکەکان دەکرێنەوە. هەموو سـاڵێ لەو ڕۆژ و مانـگ و وەرزە دا چـاوی چاوەڕوانەکـان دوور دوور دەڕوانن بـۆ ئەوەی ئەو داسی مەرگ هێنەرە لە دەشتی پـڕ پیـت و بەرەکەتـی نیشتمانەکەیان نەمێنـێ و هیچی دیکە گوڵە تازە پشکووتوەکانیان پەڕپەڕ نەکرێن. هەموو ساڵێ لەو ڕۆژ و مانگ و وەرزە دا مرۆڤ و مرۆڤ دۆستەکان یادی ئەو پەنجاو نۆ گوڵە پەڕپەڕ کراوە دەکەنەوە و بە یادی ئەوان هەزاران نەمامی تـازە دەنێژن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ١٣ی جوونی ٢٠١٣

بابەتی: ٢٠١٢

وەستانێک لە سەر هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ کوردستان

فەرامەرز سجیم

هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨دا، یەکێ لە گەورەترین ڕووداوەکانی مێژووی ڕۆژهەڵاتی کوردستانە کە وەک پەڵەیەکی ڕەش بە ناوچاوانی ڕژیمی ئیسلامییەوە دەمێنێتەوە و تێیدا بەرگێکی زێڕینی دیکە لە خۆڕاگری و خەباتی بێوچانی گەلی کورد تۆمار کرا. پاش بە دەسەڵات گەیشتنی کۆماری ئیسلامی، کوردستان تەنیا ناوچەیەکی ئێران بوو کە خەڵک چارەنووسی خۆیان بە دەستەوە گرتبوو. دوور نەبوو کە ئەو دۆخە لە کوردستان بە خێرایی هەستی نەتەوەیی لە ناوچەکانی دیکە ئێران ببزوێنێ و دۆخەکە بۆ ڕژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی ناسەقامگیر دژوار بکات. هەر بۆیە لە ڕوانگەی دەسەڵاتدارانی بیرتەسکەوە هێرش بۆ سەر کوردستان و کپکردنی دەنگی ئازادیخوازانەی نەتەوەی کورد پێویستییەکی خێرا بوو. بە بێ سەرکوتی بزووتنەوەی کوردستان و داگیر کردنی کوردستان، سەقامگیر بوونی کۆماری ئیسلامی غەیرە مومکین دەبوو. لە ڕاستیدا هێرش بۆ

سەر کوردستان گەورەترین هێرشی دوژمنانی ئازادی بوو بۆ سەر ئازادی و دیمۆکراسی. کار و کردەوەکانی رژێمی تازە بە دسەلات گەیشتوو، هەر لە چەند رۆژ پاش راپەرینەوە، گەلێک وەهم و گومانی بەرانبەر بە کۆماری ئیسلامی و خومەینی هێنایە ئاراوە. سەرکوتکردنی یەکەم نارەزایەتی ژنان لە تاران، دادگایی کردنی چەندین کەسایەتی سیاسیی سەربەخۆ و حیزبی، هێرش بۆ سەر چەندین میتینگ لە زانکۆکانی تاران، داخستنی چەندین رۆژنامەی چاپی تاران و هێرش بۆ سەر دەفتەری چەندین حیزب و لە سێدارەدانی ژمارەیەک کەسایەتی لەشکەری و کشوەری سیمای شەرئەنگێزانە و دژە ئازادیی ئەو رژێمەی دەرخست و ئینجا فەرمانی هێرش بۆ سەر کوردستان وەهم و گومانەکانی کرد بە دڵنیایی و هەموو ماهیيەتی کۆماری ئیسلامی لەقاودا.

پێویستە بوترێ کە پاش راپەرینی شکۆمەندی ساڵی ١٣٥٧ هەتا شەش مانگ دواتر کە لە کوردستان دەسەلات بە دەستی شوراکانی خەڵکەوە میدیاکانی کۆماری ئیسلامی لە تاران هەموو هەواڵەکانی کوردستانیان چەواشە دەکرد و بە مەیلی خۆیان دەرخواردی بیرورای گشتیی ئێرانیان دەدا. ئەم چەواشەکارییەی هەواڵی رووداوەکانی کوردستان ببوە هۆی ئێعترازی زۆر توندی خەڵکی سەرجەم شارەکانی کوردستان.لە چەند رۆژ بەر لەوەیکە خومەینی فەرماندەی هێرش بۆ سەر کوردستان بدا، لە ناوچەی پاوە، لە نێوان خەڵک و هێزی پێشمەرگە لەگەڵ هێزە کۆنە پارێزەکانی کۆماری ئیسلامی بە فەرماندەیی مستەفا چەمران، شەڕ و پێکدادانی خوێناوی روویدابوو.

بوو، چەندین جار شەڕ و پێکدادان لە نێوان خەڵک و ئەو بەشە لە ئەرتەش و ژاندارمری کە لە پادگانەکاندا مابوونەوە روویدا بوو، هەر بۆیە خەڵکی کوردستان لەمبارەوە گەلێک ناڕازی بوون. نموونەی ئەو شەڕ و پێکدادانە لە شاری مەریوان روویدا کە هێزەکانی سەر بە دەوڵەت تەقەیان لە خۆپیشاندەران کرد و ژمارەیەک لە خەڵک کوژران و بریندار بوون بە دوای ئەوەدا خەڵکی شاری مەریوان بە رێبەرایەتی هاورێی رابەر کاک فوادی مستەفا سوڵتانی، کۆچی مێژوویی خەڵکی شاری مەریوانیان رێک خست و بەم کۆچەیان ئەوپەڕی نارەزایەتی خۆیان دژ بە مانەوەی هێزەکانی رژیم لە کوردستان و سەرەرۆیی ئەو هێزانە و پڕوپاگەندەی ژەهراوی رژیم دژ بە خەڵکی کوردستان و بزووتنەوەکەیان وەرێ خست. هێرشی لەشکری 28ی کوردستان بۆ سەر خۆپیشاندانی خەڵکی شاری سنە یەکێکی دیکە بوو لەو رووداوانە. دروستکردنی شەڕی نێوان کورد و تورک یان شیعە و سوننی لە شاری نەغەدە کە تێیدا دەیان کەس لە خەڵک کوژران، پیلانێکی دیکەی دەسەڵاتدارانی ئیسلامی بوو بۆ بە دەستەوە گرتنی بیانوویەک هەتا هێزەکانیان رەوانەی کوردستان بکەن. میدیاکانی کۆماری ئیسلامی لە تاران هەموو هەواڵەکانی کوردستانیان چەواشە دەکرد و بە مەیلی خۆیان دەرخواردی بیرورای گشتیی ئێرانیان دەدا. ئەم چەواشەکارییەی

هەواڵی ڕووداوەکانی کوردستان ببوە هۆی ئیعترازی زۆر توندی خەڵکی سەرجەم شارەکانی کوردستان. لە چەند ڕۆژ بەر لەوەیکە خومەینی فەرماندەی هێرش بۆ سەر کوردستان بدا، لە ناوچەی پاوە، لە نێوان خەڵک و هێزی پێشمەرگە لەگەڵ هێزە کۆنەپارێزەکانی کۆماری ئیسلامی بە فەرماندەیی مستەفا چەمڕان، شەڕ و پێکدادانی خوێناوی ڕوویدابوو. خەڵکی شاری پاوە کە ئیدارەی شار و گوندەکانی خۆیان بە دەستەوە گرتبوو، بە توندی دژی هاتنی هێزەکانی ڕژیم و مانەوەیان لە کوردستان بوون. چەمڕان و هێزە چەکدارەکانی کە دەستبەجێ ڕەوانەی کوردستان کرابوون، دەستیانکرد بە قەتڵی عامی خەڵکی بێتاوانی ئەو ناوچەیە، بەڵام کەوتنە گەمارۆی هێزی پێشمەرگە و خەڵکی ئەو ناوچەیە. دەوترێ فەرمانی هێرش بۆ سەر کوردستان لە سەر داوای چەمڕان لە خومەینی بوو.

بیانووەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ هێرشی بۆ سەر کوردستان

ئەگەرچی هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاویدا گەلێک هۆکاری هەبوو، بەڵام پێویستە بە کورتی ئاماژەیەک بکەین بەو بیانووە پڕوپووچانەی کە کۆماری ئیسلامی بە دەستەوەی گرتن و لەشکرکێشی بۆ کوردستان کرد. هەر بۆیە ئاماژەیەکی کورت دەکەین بەو درۆ و دەلەسەیەی کە خومەینی و هاوبیرانی بەرانبەر بە خەڵکی کوردستان و بزووتنەوەکەیان کردیان.

١- دەستبەسەر کران و بە بارمتە گیرانی کۆمەڵێک ژنی موسوڵمان و "موحەجەبە" لە مزگەوتی جامیعەی شاری سنە.

خومەینی بەو بیانووکە کە "زیدی ئینقلاب" کۆمەڵێک ژنی موسوڵمان و موحەجەبەیان لە مزگەوتی جامیعەی شاری سنە بە بارمتە گرتووە، فەرمانی بە سەرجەم هێزە چەکدارەکانیدا بۆ ڕزگار کردنی ئەو "ژنانە" هێرش بکەنە سەر کوردستان. ڕێبەری کۆماری ئیسلامی کە جوغرافیای وڵاتی ئێرانی بە باشی نەدەزانی تەنانەت فەرمانی بە هێزی دەریاییشدا کە لەو هێرش و لەشکەرکێشییەدا بەشداری بکەن و بەرپرسانی ئەو کاتی کۆماری ئیسلامی بۆ داپۆشینی ئەم ناشارەزاییەی خومەینی، سەدان سەربازی هێزی دەریایی ئەرتەشی کۆماری ئیسلامییان لەگەڵا سوپای پاسداران و ئەرتەش ڕەوانەی کوردستان کرد.

٢- یارمەتی ١٧ میلیۆن دیناری لە دەرەوەی وڵات بۆ نائارامکردنی کوردستان

یەکێکی دیکە لەو بیانووانە ئەوە بوو کە گۆیا لە دەرەوەی وڵات و لە لایەن لایەنە دەرەکییەکانەوە و لە ڕێگەی جەلال تاڵەبانی، یارمەتییەکی ١٧میلیۆن دیناری بۆ لایەنە سیاسییەکانی ئۆپۆزیسیۆن نێردراوە هەتا لە بەرانبەر حکوومەتی کۆماری ئیسلامیدا خۆیان پڕچەک بکەن. ڕۆژنامەی ئیتلاعات ئەم هەواڵەی بە تیتری گەورە نووسی و گەلێک چەواشەکاری کرد.

٣- پاش کۆتایی هاتنی یەکەم هەڵبژاردنی مەجلیسی خوبرەگانی ڕێبەری، خومەینی لە دیدارێکدا لەگەڵ نوێنەرامی مەجلیسی وتی: کوردستان نائەمن بووە، ئێمە ئازادیمان بە خەڵکدا، ڕۆژنامەکانمان ئازاد کرد، حیزبەکانمان ئازاد کرد، قەڵەمەکانمان ئازاد کرد، بەڵام ئەوان سەری پاسدارەکانیان بڕی، دەستدرێژییان کردە سەر ژن و منداڵەکان. سنورەکانیان بە رووی دوژمناندا کردەوە و لەگەڵیان هاودەست بوون. ئەوان مانای ئازادی نازانن و هەر بۆیە چیتر ئازادی بەوان نادەین و هێزەکانی ئینقلاب دەبێ دەست بە جێ ئەم دوژمنانە سەرکوت بکەن و ئەمنییەت بگەڕێننەوە بۆ ئەو ناوچەیە.

٤- یەکێکی دیکە لەو بیانووانە، شەڕی نێوان کورد و تورک یان شیعە و سوننی بوو لە شاری نەغەدە کە ئەم شەڕە لە لایەن داردەستی کۆنەپەرەستانەوە ساز کرا. خەڵخاڵی کە خۆی گەیاندبووە شاری نەغەدە، بە یارمەتی کۆمەڵێک بەکرێگیراو هێرشیان کردە سەر گەڕەکە کورد نشینەکان و دەیان کەسیان کوشت و دەیانی دیکەشیان بریندار کرد و سەروەت و سامانی زۆر کەسیان تالان کرد. سەرباری ئەوە لە ڕۆژنامەکانی ئیتلاعات و کەیهاندا هەموو ڕاستییەکانیان چەواشە کرد و خەڵکی کوردی شاری نەغەدەیان بە تاوانباری ئەو ڕووداوە زانی. بەڵام لە ڕاستیدا تاوانباری سەرەکی، نە خەڵکی کورد و نە خەڵکی تورکی ئەو شارە، بەڵکوو کۆماری ئیسلامی بوو کە دەیهەویست بیانوویەک بە دەستەوە بگرێ بۆ تەکمیلی لەشکرکێشییەکەی بۆ هەموو ناوچەکانی کوردستان.

٥- ڕووداوەکانی شاری پاوە، یەکێکی دیکە لە بیانووەکانی کۆماری ئیسلامی بوو بۆ هێرشی بۆ سەر کوردستان. لە چەند ڕۆژ بەر لە فەرمانی خومەینی بۆ هێرش بۆ سەر کوردستان، هێزەکانی ژاندارمری تەقەیان لە خۆپیشاندانی خەڵکی شاری پاوە کرد و ئەمە بووە هۆی قینی خەڵکی شاری پاوە. هەر لەو سەردەمەدا خەڵخالی لە شاری کرماشانەوە بەرەو شاری پاوە کەوتبوە ڕێ و هەر کە گەیشتە ئەو شارە دەستی کرد بە ئیعدامی خەڵکی بێتاوان.

به دەیان کەس لە شاری پاوە خەڵتانی خوێن کران و یان ئێعدام کران. لە ئاکامی تۆپباران کردنی ئەو شارە و تەقینەوە گوللە خۆمپارەکان نەخۆشخانەی ئەو شارە وێران بوو. رۆژانە کۆمەڵێک لە خەڵکی بێتاوانیش دەبوونە قوربانی سیاسەتی داگیرکاری رژیمی کۆماری ئیسلامی. رووداوەکانی شاری بانە، رۆژ بە رۆژ لە رۆژنامەکانی ئیتلاعات و کەیهاندا چاپ دەکرا، بەڵام بە شێوەیەکی چەواشەکارانە و بە دوور لە راستی. کاربەدەستانی رژیم و بە تایبەت خومەینی دەیانهەویست رووداوەکانی پاوە، بلکێنن بە بوونی هێزەکانی ئەو دیوی سنوور و بێگانە و لە زمان پاسدارانی بریندارەوە کە گەڕابوونەوە بۆ تاران دەیانگوت، کۆمەڵێک خەڵکی لێن کە بە عەرەبی قسە دەکەن و رەحم بە هیچ کەس ناکەن. هێزەکانی کوردی عێراق لەگەڵ پاسدارەکان شەڕ دەکەن و لە ناو ئەو هێزانەدا کەسی خەڵکی کوردستانی ئێران نابیندرێ. ئەمە بیانوویەک بوو بۆ ئەوەی کە هێرش بکەنە سەر شاری پاوەش و بە خەیاڵی خۆیان هێزەکانی بێگانە لە خاکی کوردستان و دواتر لە ئێران وەدەر نێن و کوردستان ئارام بکەنەوە.

ئەگەرچی باسکردن لە هەموو لایەنەکانی هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان مومکین نییە و لەم نووسراوەیەدا جێی نابێتەوە، بەڵام هەوڵ دەدەین بە کورتی، رووداوە گرینگەکانی ئەو هێرشە و رێکەوتی روودانیان باس بکەین و دوان لە هەموو لایەنەکانی دیکەی هەڵدەگرین بۆ دەرفەتەکانی داهاتوو و نووسراوەی دیکە.

٢٨ی گەلاوێژ

رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، بە سوخەنرانیی خومەینی لەسەر رادیۆی رەسمی ئێران و راگەیاندنی فەرمانەکە لەشکەرکێشی بۆ کوردستان دەستی پێکرد. پێویستە بوترێ کە بەر لەوە ژاندارمری و چەند پاسگایەکی ئەرتەش کە تاقە و لۆقە لە سنوورەکانی کوردستان مابوونەوە، خەڵکیان دەدایە بەر دەسترێژی چەک. هەر ئەم کردەوانەی هێزی ژاندارمری بوو کە لە پاوە بووە هۆی وەستانەوەی خەڵک و شەڕێکی قورسی لە پاوە هێنایە ئاراوە. بە دەستپێکردنی لەشکەرکێشی، بە سەدان پاسدار رەوانەی شاری بانە کران و بێرەحمانە دەستیان کرد بە کوشتاری خەڵک و تەنانەت لە تەقە کردن بەرەو منداڵان خۆیان نەدەبوارد. بۆ داپۆشینی ئەو جنایەتانەی کە پاسدارانی کۆماری ئیسلامی لە شاری پاوە کردیان، میدیاکانی کۆماری ئیسلامی و بە تایبەت رۆژنامەکانی ئیتتلاعات و کەیهان دەستیان کرد بە چەواشەکاری راستییەکان و پڕوپاگەندەی ژەهراوییان دژ بە خەڵکی کوردستان و بزووتنەوەکەیان و هێزی پێشمەرگە دەستپێکرد و بیرورای گشتیی خەڵکی ئێرانیان بە دژی بزووتنەوە رزگاریخوازانەی کوردستان هەڵدەخراند. بۆ وێنە لە رۆژنامەی کەیهاندا لە زمان پاسدارە بریندارەکانی شەڕەکەی پاوەوە نووسرا، پاسدارە

بەدیل گیراوەکان بە زیندوویی سەر دەبڕان و تەنانەت بەزەییان بە مردووەکانیشدا نەدەهات و ئەوانیشیان سەر دەبڕی و بریندارەکانیان لە سەر تەختی نەخۆشخانە دەکوشت.

پاش دەرچوونی فەرمانەکەی خومەینی، بە هەزاران سوپایی و هێزی ئەرتەش کە بە ئەنواعی چەک و چۆلا تەیار کرابوون، بەرەو ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان وەڕێ کەوتن. لە شارەکانی شیراز، خورمئاباد، قەزوین، زەنجان، ئەهواز، هەمەدان، تەورێز، ئیسفەهان و تارانەوە بە لێشاو هێزیان رژاندە کوردستان. خومەینی خلخاڵی جنایەتکاری وەک حاکمی شەرع نارده کوردستان و دەستی بۆ هەموو کردەوەیەک ئاوالا کرد و دەسەڵاتی بێسنووری پێدا بۆ هەر کردەوەیەک کە ببێتە هۆی داگیر کردنی کوردستان و کوشت و بڕی خەڵک. خەڵخاڵی دەست بە جێ گەیشتە کرماشان هەتا بە خەیاڵی خۆی کوردستان لە "ئەشڕار" پاک بکاتەوە.

۲۹ی گەلاوێژ

هەر چەند سەعات پاش فەرمانەکەی خومەینی، هێزی یارمەتیدەر گەیشتە شاری پاوە. بەر لەوە ئەو ژمارە هێزەی کە لە پاوەدا بوون لە شەڕ لەگەڵا پێشمەرگە و خەڵکی تێکۆشەردا زۆربەی هەرە زۆریان کوژران. هێزەکانی کۆماری ئیسلامی شاری پاوەیان گەمارۆدا و گۆمی خوێنیان لەو شارە وەڕێ خست. ۹ کەس لە تێکۆشەرترین کەسانی شاری پاوە، بە بێ هیچ دادگاییەک، حوکمی گوللەبارانکردنیان پێدان و بەمجۆرە گیانیان بەخت کرد. بەڵام موقاوەمەتی خەڵکی رزگاریخوازی ئەو شارە تێک نەشکا و خۆڕاگری لە بەرانبەر داگیرکەراندا زۆر پتەوتر بوو.

هەر ئەو رۆژە بە دەیان کاروانی نیزامی کە بە زۆری پێکهاتبوون لە پاسدارەکانی کۆماری ئیسلامی بەرەو هەورامان حەرەکەتیان کرد و بەشێکی زۆر لە ناوچەی هەورامانیان داگیر کرد و دەستیان بە خوێنی ژمارەیەک لە خەڵکی ئەو ناوچەیە سوور کرد. فرۆکە جەنگییەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ ئەوەی ئامادە کاری بکەن بۆ هێرشی هێزە چەکدارەکانی رژیم بۆ سەر شاری سنە و ترس و وەحشەت بخەنە ناو دڵی خەڵکی ئەو شارە کە خۆیان بۆ خۆڕاگرییەکی نەپساوە لە بەرانبەر داگیرکەراندا ئامادە کردبوو، چەندین جار ئاسمانی شاری سنەیان بەزاند و دیواری سەوتییان لە سەر ئەو شارە شکاند.

رادەی جنایەتکاری و درەندەیی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی ئەوەندە زۆر بوو کە ١٦ کەس لە دەرەجەداران و

ئەفسەرانی ئەرتەش و چەند سوپاییەک، چیتر نەیانویست لە ریزەکانی خۆیاندا بمێننەوە و بە کۆمەڵ ئیستعفایان دا و شوێنی کارەکەیان بەجێ هێشت، بەڵام خلخاڵی لە دادگاییەکی خێرا و چەند دەقیقەییدا هەموویان بە ئێعدام مەحکووم کرد و دەستبەجێ هەموویان گوللەباران کردن.

٣٠ی گەلاوێژ

لەم رۆژەدا ٧ کەسی دیکە لە نیزامییەکانی کۆماری ئیسلامی بە هۆی سەرپێچی لە بڕیارات ئێعدام کران و کۆماری ئیسلامی بەمجۆرە هێزەکانی خۆی چاوترسێن کرد هەتا بە تەواوەتی ملکەچی بڕیارەکان بن و لە کوشتنی خەڵک و تێکۆشەرانی کوردستاندا سڵا نەکەن. لادان لە بڕیارات سزاکەی مەرگ بوو. هەر لەم رۆژەدا بە هەزاران پاسدار و ئەرتەشی لە دەیان شاری ئێرانەوە رەوانەی کوردستان کران و بە لەشکری ٢٨ی کوردستان پەیوەست بوون هەتا بۆ هێرش بۆ سەر شاری سنە و تێکشکاندنی خۆڕاگری خەڵک ئامادە کاری بکەن. ئەو هێزانە بە ئەنواعی چەکی قورس تەیار کرابوون و خۆیان بۆ هێرشێکی بەربڵاو ئامادە دەکرد. بەشێکی زۆر لەو هێزانە بەرەو شاری سەقز وەڕێ کەوتن و لە سەر رێگەی پێشڕەوییان لە جادەکانی سنە - دیواندەرە و دیواندەرە - سەقز ئەگەرچی لەگەڵا بەرپەرچدانەوەی خەڵکی تێکۆشەری کوردستان بەرەوڕوو بوون، بەڵام بە هۆی ژمارەی زۆری ئەو هێزە و تەیار بوونیان بە ئەنواعی چەک و چۆڵا تا نزیک شاری سەقز پێشڕەوییان کرد و ئیتر لەگەڵا موقاومەتی سەرسەختانەی خەڵک و هێزی پێشمەرگە بەرەوڕوو بوون.

رۆژانی ٣١ی گەلاوێژ هەتا ٣ی خەرمانان کوردستان شاهیدی خۆڕاگری خەڵک لە بەرانبەر پێشڕەوییەکانی ئەرتەش و پاسدارەکانی کۆماری ئیسلامی و داگیرکارییەکانیان بوون. لە مەسیری میاندواو بەرەو مەهاباد و بۆکان و هەروەها لە هەورامان و لە دەوروبەری شاری پاوە گەلێک مەیدانی شەڕ خوڵقا و هێزەکانی کۆماری ئیسلامی زیانی گیانی و ماددی بەرچاوی لێکەوت. هێزەکانی کۆماری ئیسلامی هەتا قوربانییان زۆرتر دەدا لە حاست خەڵکی رزگاریخوازی کوردستان دڕەندەتر دەبوون و بە بەرینی دەستیان کرد بە کاولکاری و کوشتاری خەڵک و بە دەیان مووچە و مەزرایان ئاگر تێبەردا و خەساری گەورەی ماددیان لە خەڵکی کوردستاندا و بە دەیان رۆڵەی ئازادیخوازی کوردستانیان خەڵتانی خوێن کرد.

٣ی خەرمانان

٣ی خەرمانانی ١٣٥٨ی هەتاوی، پاش خۆڕاگرییەکی زۆری خەڵکی شاری سەقز و هێزی پێشمەرگە لە بەرانبەر داگیرکەراندا، سەرەنجام هێزەکانی کۆماری ئیسلامی ڕژانە ناو شاری سەقز و شەڕێکی خوێناوی لە نێوان خەڵکی شاری سەقز و داگیرکەران لە نێو شاری سەقزدا ڕوویدا و زۆرتر لە ٣٠ی کەس لە هێزە داگیرکەرەکان کوژران و نزیکەی ٤٠ کەسی دیکەشیان بە توندی لێ بریندار بوو و ورەی داگیرکەرانی لە بەرانبەر بزووتنەوەی خۆڕاگرانەی خەڵکدا هێنایە ئاراوە. سبەینێی ئەو ڕۆژە ڕۆژنامەی کەیهان نووسی: شاری سەقز بە تەواوەتی کەوتە دەست هێزەکانی ئینقلابی ئیسلامی. بەڵام لە ڕاستیدا خۆڕاگری و خەبات بە دژی داگیرکەران لەوپەڕی خۆیدا بوو و خەڵکی تێکۆشەری شاری سەقز لە بەرانبەر داگیرکەراندا خۆڕاگرانە وەستانەوە. هێزەکانی ڕژیمی کە لە سەقز و دەوروبەری ئەو شارە تەنگیان پێ هەڵچنرابوو، داوای هێزی یارمەتیدەریان کرد.

ڕۆژانی ٤ هەتا ٨ی خەرمانان

بە مەبەستی یارمەتیدانی تیپی سەقز لە بەرانبەر خەڵک و هێزی پێشمەرگەدا، سەدان کەس لە لەشکری سنە بەرەو شاری سەقز نێردران. هەر ئەو ڕۆژە خەڵخاڵی، حاکمی شەرع لە کوردستان گەیشتە شاری سەقز و لە یەکەم هەنگاودا ٢٠ کەسی لە ئەندامانی ئەرتەش کە شوێنی کارەکەیان بە جێ هێشتبوو، لە ماوەی چەند دەقیقەدا دادگایی کرد و گوللەبارانیان کردن.

ڕۆژنامەکانی ئیتلاعات و کەیهان لە ژمارەی ڕۆژی ٧ی خەرمانانەدا نووسیان، ژاندارمری شاری بانە کەوتە بەر هێرش و چەک کران. ئەو هەواڵە بۆ ڕژیم زۆر قورس و تاڵ بوو. ڕادەی زیانە گیانییەکانی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی تا دەهات دەچووە سەر و هەواڵی شکستە یەک لە دوای یەکەکانی هێزە داگیرکەرەکان گەیشتە دەسەڵاتدارانی تاران.

٩ی خەرمانان

گیانبەختکردنی هاوڕێی ڕابەر کاک فواد مستەفا سوڵتانی

بەرجەستەترین ڕووداوی ئەو چەند ڕۆژە، گیانبەختکردنی هاوڕێی ڕابەر، کاک فوادی مستەفا سوڵتانی، یەکێ لە

رێبەرە بە تواناکانی کۆمەڵە و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و خۆشەویستی خەڵکی شاری مەریوان، رێکخەری کۆچی مێژوویی خەڵکی شاری مەریوان بوو. رۆژی ۹ی خەرمانانی ساڵی ۵۸ کاک فوادی مستەفا سوڵتانی وێڕای چەند هاورێ و هاوسەنگەری دیکە لە ناوچەی مەریوان و لە ئاوایی بەستام تووشی شەڕێکی سەخت و نابەرابەر لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی هاتن و گیانیان بەخت کرد. رۆژنامەی کەیهان لە ژمارەی سبەینێی خۆیدا بە تیتری گەورە هەواڵی مەرگی کاک فوادی مستەفا سوڵتانیان بڵاو کردەوە و چەندین کاربەدەستی باڵای کۆماری ئیسلامی لە سوخەنرانییەکانی خۆیاندا ئاماژەیان پێدا و ئەوەیان بە سەرکەوتنێکی گەورە بۆ هێزە چەکدار و داگیرکەرەکانیان لە کوردستان زانی.

کاک فوادی مستەفا سوڵتانی بە حەقیقەت یەکێ لە بەرجەستەترین کەسایەتییە ناسراوەکانی دەیەی ۵۰ی هەتاوی لە کوردستانی رۆژهەڵات بوو. کاریگەرییەکانی ئەم رێبەرە بە توانایە لە زۆر رووداوی کوردستاندا دیارە. کاک فواد یەکێ لە دامەزرێنەران و رێبەرانی کۆمەڵە و یەکێ لە جێی متمانەترین سیماکانی کوردستان و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستان بوو. یەکێتی جوتیاران کە پێکهاتەیەکی زەحمەتکێشانی کوردستان لە بەرانبەر مالیکان و کۆنە دەرەبەگ و ئاغاکان بوو و بە بەرهەمی خەباتی سیاسیی کۆمەڵە دەناسرێتەوە، بە هەوڵ و هیممەتی کاک فوادی رابەر پێک هات و توانی سەرکەوتنی زۆر بەرچاو بە دەست بێنێ و چۆک بە زۆردارانی فیئۆدال دابدات.

هەروەها کۆچی مێژوویی خەڵکی شاری مەریوان کە ئاماژەمان پێکرد، بە رێبەرایەتی کاک فوادی رابەر سازدرا و ئەم کۆچە مێژووییە لەو دەورەیەدا توانی کێشی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کوردستان لە بەرانبەر دەوڵەتی ناوەندیدا قورستر بکات. هەر بۆیە گیانبەختکردنی ئەم کەسایەتییە ناسراوە، خەسارێکی گەورەی لە کۆمەڵە و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستاندا کە بەرانبەر بە هێرشی داگیرکەراندا وەستابوونەوە .

رۆژانی ۱۰ هەتا ۱۲ی خەرمانان

خومەینی و کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی هێزی پێشمەرگە و خەڵکی نەبەزی کوردستانیان بە داردەستی ئەمپریالیزم و سەهیونیزم وفاسد ناو لێبرد و خوازیاری بەرەوپێشبردنی خێرای تەرحە نیزامییەکان بوون بۆ پاک کردنەوەی کوردستان لە دەست ئەو هێزانەی کە پێیان دەوتن "دوژمن و زیدی ئینقلاب". خومەینی کە چاوەڕوانی ئەوە بوو کوردستان بە خێرایی بکەوێتە دەست هێزەکانی، ناڕەزایەتی خۆی لە بارەوە دەربڕی و وتی: ئەگەر دوژمن

سەرکەوت نەکرێ لەگەڵ تاڵەقانی دەچن بۆ کوردستان.

ڕۆژی ١٠ی خەرمانان شەڕێکی قورس و خوێناوی لە نێوان هێزی پێشمەرگەی کۆمەڵە و خەڵکی تێکۆشەری مەریوان و دەوروبەری لەگەڵ هێزە داگیرکەرەکانی کۆماری ئیسلامی ڕوویدا و هێزەکانی کۆماری ئیسلامی شکستێکی تاڵیان تەجرەبە کرد. هەر ئەو ڕۆژە شاری مەهاباد لە لایەن هێزەکانی کۆماری ئیسلامییەوە گەمارۆ درا و چەندین شەڕی گەورە و بچووک لە دەوروبەری شاری مەهاباد لە نێوان هێزی جەماوەر و هێزە داگیرکەرەکاندا ڕوویدا. خەڵکی شاری مەهاباد قارەمانانە لە بەرانبەر پێشڕەوی هێزەکانی کۆماری ئیسلامیدا ڕاوەستان و قارەمانەتی کەم وێنەیان خوڵقاند.

ڕۆژی ١١ی خەرمانان، هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە میاندواوەوە بەرەو بۆکان پێشڕەوییان کرد و لەو لاشەوە شەڕ لە مەهاباد و دەوروبەی گەیشتە ئەوپەڕی خۆی و هێزەکانی کۆماری ئیسلامی تەلەفاتی گەورەیان دا و ژمارەیەکیش لە خەڵکی شاری مەهاباد شەهید بوون .

فرۆکە جەنگییەکانی کۆماری ئیسلامی بە پشتیوانی لە هێزە زەمینیەکانی ڕژیم شەڕێکی نابەرابەریان لەگەڵ خەڵکی کوردستان دەستپێکرد و شەڕێکی گەورەی زەمینی و هەوایی لە ناوچەکانی بۆکان، مەهاباد، نەغەدە، سەردەشت و پیرانشار دەستی پێکرد. هێزەکانی کۆماری ئیسلامی کە ورەیان لە بەرانبەر ئەو هەموو خۆڕاگرییەی خەڵکی کوردستاندا لە دەست دابوو، بۆ جارێکی دیکە داوای هێزی یارمەتیدەریان کرد و چەندین ستونی دیکە لە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە ئوستانەکانی دیکەوە بەرەو شارەکانی بۆکان، مەهاباد، پیرانشار، بانە، سەردەشت و مەریوان کەوتنە ڕێ. بەشێک لەو هێزانەی کە لە شار و ئوستانەکانی دیکەوە ڕەوانەی مەیدانەکانی شەڕ لە کوردستان کرابوون و بەرەو مەهاباد کەوتبوونە ڕێ گەیشتنە پادگانی شاری مەهاباد و لەوێ جێگیر بوون.

ڕۆژنامەکانی کەیهان و ئیتلاعات لە ژمارەی ڕۆژی ١٢ی خۆیاندا نووسیان، شارەکانی بۆکان و بانە و مەهاباد و پیرانشار لە کۆنترۆڵی ئەرتەش و پاسدارەکاندایە و لە شاری بانە هێزەکانی ڕژیم ماڵ بە ماڵ دەگەڕێن بۆ کۆکردنەوەی ئەو چەک و چۆڵانەی لە دەست خەڵکدان.

هەروەها ڕۆژی ١١ی خەرمانان، یەکێ لە گەورەترین جنایەتەکانی کۆماری ئیسلامی دژ بە خەڵکی کوردستان ڕوویدا.

هێزەکانی کۆماری ئیسلامی کە بەردەوام لە مەیدانەکانی شەڕدا لەگەڵا خەڵکی کوردستان و هێزی پێشمەرگە قوربانیان دەدا، بۆ تۆڵە سەندنەوە و بۆ ترساندنی خەڵک، خەڵکی ئاوایی قارنێ و قەڵاتانیان بە تێکرا، بە ژن و منداڵا و پیر و لاوەوە قەتڵی عام کرد و بەمجۆرە یەکەمین جینۆسایدی گەلی کورد لە دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامیدا روویدا.

١٤هەتا ٢٠ی خەرمانان

رۆژی ١٤ی خەرمانان، لەشکری ٦٤ی ورمێ بەرەو شاری مەهاباد وەرێ کەوت و بە هێزەکانی دیکەی کۆماری ئیسلامی پەیوەست بوو و دواتر بەشێک لەو هێزانە بەرەو شاری سەردەشت پێشڕەوییان کرد. بەرپرسی ستادی هاوبەشی ئەرتەش رۆژی ١٧ی خەرمانان لە سوخەنرانییەکدا وتی: هەتا سەرکوتی نیهایی دوژمنان لە کوردستان و سەرکەوتنی نیهایی، هێزەکانیان لە کوردستاندا دەمێننەوە و سبەینێ ئەو رۆژە رۆژنامەکانی سەر بە کۆماری ئیسلامی هەواڵی داگیرکرانی سەرجەم شارکانی ئوستانی ئازەبایجانی رۆژئاوایان بڵاو کردەوە. لە لایەکی دیکەوە رۆژی ٢٠ی خەرمانان، ستوونێکی گەورە لە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە کرماشانەوە و هەروەها لە چەند ئوستانی دیکەوە بەرەو شاری سەرپێل زەهاو کەتنە رێ .

لە رۆژانی پاش ٢٠ی خەرمانانەوە هەتا کۆتایی ئەم مانگە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە زۆربەی هەرە زۆری ناوچەکانی کوردستان جێگیر بوون و کوردستانیان بە مانای واقعی داگیر کرد. بەڵام ئەم دەورەیە لە داگیرکاری زۆری نەخایاند کە بە خرۆشانی خەڵکی سەرجەم کوردستان بە دژی حوزوری هێزەکانی رژیم و پەرەسەندنی خەباتی چەکدارانە و خۆڕاگری خەڵکی قارەمانی کوردستان، دەوری یەکەمی داگیرکاری و هێرش بۆ سەر کوردستان کۆتایی پێهات و هێزە داگیرکەرەکانی کۆماری ئیسلامی لە کوردستان وەدەرنران و لە مانگی خەزەڵوەری هەمان ساڵدا، خومەینی، هەر ئەوە کەسەی خەڵکی کوردستان و رێبەرانی خەڵکی بە فاسد و داردەستی ئەمپریالیزم و سەهیونیزم ناودەبرد، پەیامی ئاشتی نارد بۆ خەڵکی کوردستان و هێزەکانی رژیمی بۆ چەندین مانگ دەسەڵاتیان لە کوردستان کورتکرایەوە. بەڵام کۆمەڵە و زۆر لایەنی دیکە ژیرانە بە پلانی کۆماری ئیسلامییان زانی و دەیانزانی پەیامی سوڵح و ئاشتی خومەینی بۆ راگرتنی شەڕ، بێجگەلە پشوودانی هێزە شکست خواردووەکانی و خۆ تەیار کردن بۆ هێرشێکی بەرڕلاوی دیکە هیچی دیکە نییە و نییەتی باش و ئاشتیخوازانەی تێدا نییە.

ئێستاکە و پاش ٣٣ ساڵ لە داگیرکاری کۆماری ئیسلامی، پاش ٣٣ ساڵ جینایەت و سەرەڕۆیی ئەم رژیمە، خەڵکی کوردستان سەرەڕای دانی هەزاران قوربانی و چەرمەسەری و ماڵوێرانی و دەیان نەهامەتی دیکە کۆڵیان نەداوە و خەبات بۆ رزگاری لە دەستی داگیرکەران هەر لە جەریاندایە و پەرە دەستێنێ. لە کۆتاییدا رێز دەگرین لە یادی هەموو ئەو کەسانە لە هەموو ئەو ساڵانەدا و بە تایبەت لە ساڵەکانی ١٣٥٨ و ١٣٥٩ لە بەرانبەر رژیمی کۆماری ئیسلامیدا وەستاونەتەوە و قارەمانەتییان خوڵقاندووە. خەبات و خۆڕاگری خەڵکی کوردستان لەو ساڵانەدا بۆ هەمیشە دەتوانێ ئاوێنەی باڵانوێن و سەرمەشقێک بێت لە خۆراگری و کۆڵنەدان و هەر دەم دەرسی خەبات و تێکۆشانی لێ وەردەگیرێ .

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی رۆژهەڵات - رێکەوتی: ٥ی سێپتەمبەری ٢٠١٢

هێرشی یەکەمی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان
(٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨)ه

حکومەتی ئیسلامی ئێران هەر لە سەرەتای هاتنە سەر کاریەوە گەلانی ئێران بە تایبەت گەلی کوردی بە دوژمنی خۆی لە قەڵەم داو و بێ پسانەوە لە هیچ تاوانێک سڵی نەکرد. ئەمەش بە هۆی داخوازییە رەواکان و هەروەها ئەوەێکە کوردستان، ببوە نمونەیەکی پۆزێتیڤ و بەرچاو لە دەسەڵاتداریەتی خەڵکی بە ناوەرۆکی سێکولار و دێموکراتیک و رێک بە پێچەوانەی سیستەمی ئایینی کە ئەوان بە تەما بوون بە سەر خەڵک دایبسەپێنن، بوو. لە رێکەوتی ٢٨ی گەلاوێژی ٥٨ ی ه(١٩ ئوتی ١٩٧٩ز)، خومەینی راشکاوانە گەلی کوردی بە کافر لە قەڵەم داو سوپای تێرۆر لە هەموو لایەکەوە گەمارۆی سەربازی کوردستانیان دا. سەرەتا لە شاری پاوە پاشان سنە، مەریوان، سەقز و چەندین شاری دیکە، بە تیرباران کردنی لاوانی بە ئەمەگ و شۆڕشگێڕی کوردستانی رۆژهەڵات هێرشەکانی دەستی پێکرد. جێ ئاماژەیە کە هەر لەو رۆژەدا کۆمەڵە لە بانگەوازێکی مێژووی دا(خلق کرد در بوته ازمایش) بریاری بەرخودان و بەرەنگار بوونەوەی دژ بە کۆماری ئیسلامی دەرکرد.

کوشتاری گەلی کورد لە «قارنا، قەڵاتان، ئیندرقاش و...»(١١ خەرمانانی ٥٨)ه

کاتژمێر یەکی دوانیوەڕۆی یازدەی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی، گوندی قارنا لە ١٠ کیلومێتری شاری نەغدە،

له هێرشێکی سامناکی سێ کاتژمێری دا، خڵتانی خوێن کرا. ژمارەی قوربانیانی ئەم رووداوە دڵتەزێنە لە ٤٧ کەس تا ٦٨ کەس راگەێندراوەلە کۆی چل بنەماڵەی دانیشتووی ئەم گوندە، هەندێک لە بنەماڵەکانیەک و هەندێکی دیکە تا شەش کەس لە خزم و کەس و کاریان لە دەست داوە. کۆژراوەکان ژنان و پیاوان، پیر و لاو بە تایبەت منداڵانێک بوون کە هێشتا تەمنیان نەگەیشتبووە پێنج ساڵ. بوونی تانک لەو گوندە دا نیشاندەری دەست و پەیوەندی رژیم لەو کارەساتە دایە. جێ ئاماژەیە کە دواتر جەنایەتێک لەم وێنەیە لە ئاوایی و ناوچەکانی تری کوردستان وەکوو(قەڵاتان، ئێندرقاش، سەرۆکانی، ناوژەی چومی مەجی خان و هتد) دووپاتکرایەوە. تەواوی ئەم کوشتارانە دوابەدوای فەرمانی هێرشی خومەینی بۆ سەر کوردستان بە ئەنجام گەیشت.

ساڵرۆژی تیرۆری کاک سدیق کەمانگەر(زمانی ئاگرینی شۆڕش)(١٣ خەرمانانی ٦٨)ە

کاک سدیق کەمانگەر لە ساڵی ١٣٢٥ هەتاوی لە ئاوایی «ئافڕیان»ی سەر بە شاری کامیاران لە دایک بوو. ساڵی ١٣٥٠ ە خوێندنی باڵای لە رشتەی حقوق تەواوکرد. هەر لەو ساڵە دا بوو بە پارێزەری جوتیارانی دارسێرانی مەریوان لە بەرانبەر دەرەبەگەکانی ناوچەکە. هاوینی ١٣٥٧ ە بۆ پشتیوانی کردن لە مانگرتنی زیندانیانە سیاسیەکان لە زیندانی شاری سنە یەکەمین کۆبوونەوەی ناڕەزایەتی لە بەردەم دادگوستەری ئەو شارە وەڕێخست. ئەم رێبەرە خۆنەویست و دڵسۆزە ،ئەندامی ناوەندی پارێزەرانی ئێران بوو. یاریدەدەری مامۆستایان بوو بۆ پێکهێنانی کانوونی مامۆستایان و هەروەها یەکێک لە دامەزرێنەرانی سەرەکی جەمعیەتی دیفاع لە ئازادی و ئینقلابی شاری سنە بوو. بەرپرسی رادیو، نوێنەرایەتی دەرەوەی وڵات و بەرپرسایەتی هێزی پێشمەرگەی کۆمەڵە و چەندین ئەرکی دیکەی لە سەر شان بوو. سەرئەنجام لە ١٣ی خەرمانای ١٣٦٨ی هبە پیلانی کۆماری ئیسلامی تیرور کرا.

کۆمەڵکوژی زیندانیانی سیاسی(هاوینی ٦٧)ە

لە سێدارەدانی زیندانیانی سیاسی لە هاوینی ١٣٦٧ هەتاوی کارەساتێک بوو کە لەو کاتەدا زۆرێک لە زیندانیە سیاسیەکان لە زیندانەکانی کۆماری ئیسلامی لە سەرانسەری ئێران لە مانگەکانی گەلاوێژ و خەرمانانی ١٣٦٧ هەتاوی لە سێدارە دران. لووتکەی ئەم رووداوە دڵتەزێنە ١٠ی خەرمانان بوو. ژمارەی قوربانیانی ئەم کارەساتە لە ٣ هەزار تا ١٢ هەزار نەفەر راگەێندراوە. زۆربەی لە سێدارەدراوەکان لە چەندین گۆڕی بە کۆمەڵ لە سەرانسەری

ئێران نێژراوەنکە بە ناوبانگترینیان «گۆڕستانی خاوەران»ە لە تاران .

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی ڕۆژهەڵات - ڕێکەوتی: ١ی سێپتەمبەری ٢٠١٢

شەڕی ٢٤ ڕۆژەی شاری سنە، دەسپێکی قۆناغی دووهەمی بەرەنگاری نەتەوەیی لە کوردستان

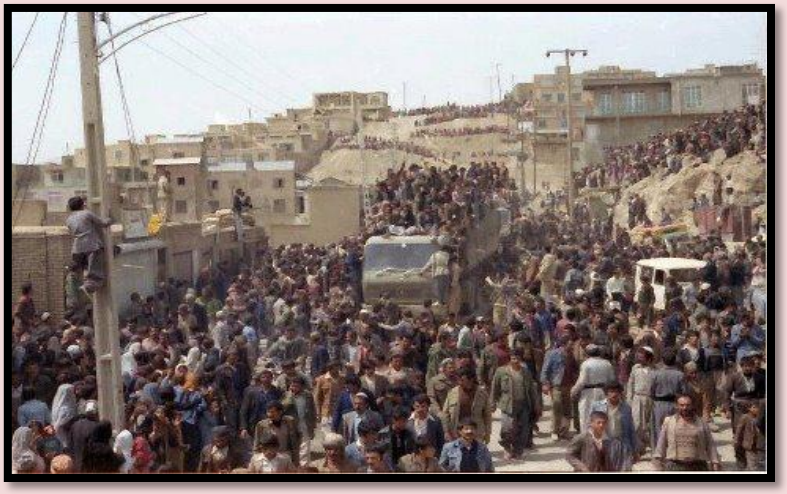

فواد محەممەدی

٣٢ ساڵ لەمەوبەر و پێنج مانگ پاش ئاگر بڕەکەی ٢٧ی خەزەڵوەری ١٣٥٨ی هەتاوی، قۆناغی دووهەمی بەرەنگاری و ڕاوەستانی گەلی کورد لە بەرامبەر هێرشی داگیرکرانەو بێ بەزەییانەی کۆماری ئیسلامی دەستی پێکرد. لووتکەی یەکیەتی و بەرخۆدانی نەتەوەی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات لە شەڕی ٢٤ ڕۆژەی شاری سنە ڕەنگی دایەوە. شەڕێک کە لە ئەساس دا ٢٨ ڕۆژی خایاند و لە ٢٩ی خاکەلێوە تا ٢٥ی گوڵانی ١٣٥٩ی هەتاوی درێژەی کێشا. پاش فەرمانی جیهادی خومەینی لە گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی و تێکشکانی هێزەکانی ڕژیم، دەوری دووهەمی هێرش بۆ سەر کوردستان لە ٢٩ی خاکەلێوەی ١٣٥٩ی هەتاوی بە هێزێکی زۆرتر و تەیارتری ئەرتەش و سپاو بە شێوەیەکی بەربڵاوتر دەستی پێکرد. خەڵکی شارەکانی کوردستان لەوانە سنە، دیواندەرە، سەقز، بانە و مەریوان هەر لە ڕۆژەکانی یەکەمەوە و بە کەڵک وەرگرتن لە ئەزموونەکانی دەوری پێشووی شەڕ، خۆیان بۆ بەرەنگاری دژی ئەم هێرشە داگیرکەرانە ئامادە کردبوو. خەڵکی شاری سنە وەکوو شارەکانی تری کوردستان هاوڕێ لەگەڵ پێشمەرگەکانی کۆمەڵە بە پێکهێنانی ڕێبەندان و سەنگەر لە بەرامبەر تەواوی ڕێگەکانی هاتوچوو بۆ نێو شار لە بەرامبەر هێرشی ڕژیم دا ڕاوەستان. ئەم شارە یەکدەس و یەکگرتوو ٢٨ ڕۆژ لە بەرابەر توپ و خۆمپارەباران، بۆمباران و گولەبارانی هێزە سەرکۆتکەرەکانی ڕژیمی ئیسلامی کۆڵنەدەرانە ڕاوەستان. حەماسەتی

بەرەنگاری بەربڵاوی خەڵکی شۆڕشگێڕی ئەم شارە کە سەرەتاییترین و کەم و کورتترین چەک و چۆڵیان هەبوو و بە وەریەکی بەرزەوە لە بەرامبەر هێزەکانی ئەرتەش و سپای پاسدارانێک کە خاوەنی هەموو جۆرێک چەکی قورس و فرۆکەی شەڕکەر و تانک و توپ بوون، لە مێژوی ئێران و کوردستاندا تۆمار کراوە و لە یاد ناچێتەوە.

سەیاد شیرازی لە بیرەوەریەکانی خۆی لە کتێبی(ناگفتەهای جنگ)دا ئەڵێ: «ئیزنی شەرعی مان وەرگرت کە دەکرێت ئەو شارە توپباران بکرێت. پلانی ئەم هێرشە لە لایەن سەیاد شیرازییەوە پێشنیار کرا بە بەنی سەدر و لە لایەن خودی سەیاد شیرازی و رەحیم سەفەویەوە بەرێوە چوو. بەرپرسان و چالاکانی کۆمەڵە لەو سەردەمەدا بەشی سەرەکی رێکخستنی ئەم بەرەنگارەیە گەورە و جەماوەرییانەیان وەئەستۆ بوو. لە کاتی ئەم شەڕە نابەرابەرەدا، جیا لە پێشمەرگەکانی کۆمەڵە، ئەندامانی رێکخراوەکانی تر و سەدان کەس لە خەڵکی شار، گیانیان بەخت کرد و هەزاران خانوو ئاگری تێبەر بوو و بوو بە وێرانە. هەزاران کەسیش بریندار و نوقسان بوون و ئەمە لە یەکەمین دیارییەکانی رژیمی کۆماری ئیسلامی بۆ گەلی کورد لە کوردستانی ئێران بوو. کۆماری ئیسلامی ئێران پاش چەند مانگ پلان کێشان خۆی تەیار کرد کە هێرشێکی درندانە بکاتە سەر کوردستان.(١)

گەمارۆدانی ئابووری: بە بەرگرتن لە بنزین، گازوئێل و کەرەسەی خواردن، لە وەرزی بەهار و کاتی کشتوکاڵدا، ماشینەکان وزەی کارکردنیان لێ پچرا بوو. نەبوونی بەنزینیش هاتوچوو و دابین کردنی خواردەمەنی و بژێوی لە نێو بازارەکاندا زۆر کەم کردبووەوە. شتێکی وا دەست نەدەکەوت کە بۆ رۆژی پێویست پاشکۆ بکرێت.(٢) بەهێز کردن و ناردنی پێنج لەشکەر بەرەو کوردستان، جگە لەو هێزانە کە لە کوردستاندا جێگیر کرا بوون، هەروەها ناردنی هێزی گەورەی وەکوو لەشکەرێک لە ورمێیەوە بەرەو نەغەدە، کە کۆمەڵکوژی قارنا و قەڵاتانیان خوڵقاند، لە لایەن دەوڵەتەوە دەستی پێکرد. هێزێکیتر لە مەراغەوە کە بە چەکی قورسی تۆپخانە و کاتیوشا چەکدار کرابوو، بەرەو میاندواویان نارد. ئەم هێزە شەو و رۆژ دوورەپەرێز دێهاتە کوردنشینەکانیان تۆپباران دەکرد. هێزێکی دیکە کە هاتبووە بیجار لەوێوە بەرەو دیواندەرەیان نارد. هێزێکی زرهی لە هەمەدانەوە، واتە بە تانگ و تۆپەوە چەکدار کرابوو، ئامادەباش درابوو کە بەرەو شاری سنە بێت. پاش ئەو هەموو خۆڕێکخستنە ئەوسا فەرمانی سەرکوت کردنی گەلی کوردیان بۆ جاری دووهەم دا. ئەوان بە بیانوی ئاژاوە لە سەر سنوور هێزێکی گەورەیان لە کرماشان کۆ کردەوە. ئەم هێزە بە جێی ئەوەی لە جادەی سنووری رەوانسەر بەرەو سنووری مەریوان و بانە بڕوات، ئەوان ناوەندی شاری سنەیان هەڵبژارد. ئاشکرایە مەبەستیان داگیر کردنی شاری سنە بوو. سەرەرای ئەوە لە پادگانی سنە لەشکەری ٢٨ی لێ بوو و لە تەنیشت ئەوانەوە پادگانی ژاندارمری پڕ بوو لە ژاندارم و پاسدار.

بە گوێرەی وتەکانی سەرهەنگ سدری فەرماندەی لەشکەری ٢٨ی کوردستان، لە وتووێژێکدا: «لەهەر کاتژمێرێکدا زۆرتر لە ٥٠ گوللەی تۆپ، خومپارە یان کاتیوشا لە نێو شاری سنە تەقیوەتەوە». واتە لە هەر خولەکێک(دەقیقە) یەک راکت تەقیوەتەوە. لە شەوورۆژێکدا ١٤٤٠دانە و لە ماوەی ئەو ٢٨ شەوورۆژەدا ٤٠ هەزار تەقینەوە لە نێو شارێکی چەند سەد هەزار کەسیدا روویدا. ئەمانە جگە لە راکت و رەشاشی کالیبری٧٥ی هلیکۆپترەکان یان فڕۆکە فانتۆمەکانی دوژمن بوو. بە گوێرەی هەندێک سەرچاوە ٢٤٠٠ تا ٣٠٠٠ کەس لەو شەڕەدا گیانیان بەخت کرد. هەر ئەمەش دەتوانێ هۆکارێک و بەڵگەیێک بێ بۆ سەلماندنی کۆمەڵکوژی کۆماری ئیسلامی لە ئاست کوردستانی رۆژهەلات.

رۆژنامەی کەیهانی تاران، رۆژی ٢٣ی گولانی ٥٩ لە زمانی «حجت الاسلام پەرتەویی»ەوە دەنووسێت:» چەکدارەکانی دژ بە شوڕش خەریکی هەڵاتنن. ئێمە ٥٠ کەسمان لێگرتوون و ئێستەش لە پادگانی سنە بەند کراون. لە شاری سنە بە بەردەوامی تەقینەوەی گوللە تۆپ و خومپارە شار دەلەرزێنێت. پاسدارەکان لە سەر تەپۆڵکەکانی شارەوە بنکەی گرووپەکان دەکوتن«.

ئایا چ شانازییەکی هەیە بۆ رژیم کە خەڵکی شارێک قەڵاچۆ دەکەن و دەیلەرزێنن؟ ئاشکرایە ئەو ئامانجەی ئەوان کۆمەڵکوژی و ژینوسایدی گەلی کورد بوو. ئەوان بە ئەنقەس وا ژینگەیەکیان لە شاری سنە خوڵقاند کە حەساری ماڵان بوو بە گۆرستانی مندالان. زۆربەی ماڵان بوون بە نەخۆشخانەی بریندارن. ئەوان سەرەڕای گەمارۆی چڕ و پڕی شار، نەخۆشخانەکانیشیان بە تۆپباران وێران کرد. ئاو و وزەی کارەبای شاریان لە کارخست، بەڵام خەڵک هێشتا لە سەر پاراستنی دەستکەوتە دێمۆکراتییەکانیان سوور بوون. ئەوان جەوهەری داگیرکەریان دەناسی، بۆیە ئامادە بوون گیان و ژیانیان لەو ڕیگایە بەخت بکەن.

بارو دوخی ژینگەی شار لە سەر باری دەروونی مناڵانەوە باندۆرەی زۆر خراپی دانابوو. ژیان لە نێو ژێرخانە نم دارەکان بە نەبوونی وزە و گەرما و خواردەمەنی یەکجار ئەستەم بوو. لێرە بۆ تێگەیشتنی زۆرتر لە ناخی کارەساتەکە خراپ نیە ئاماژە بە ژیانی منداڵێک بکرێت لە رۆژی بیستەمی تۆپباران دا کە دایکی پێی گوتبوو تاکوو قامکەکانت هەمووی رەشکەی، تۆپباران تەواو دەبێت. کۆرپەی کلۆڵی ژیانی نا ئاسایی، بە دڵە بچکۆلانە و چاوانی جامی ترسی، کە دیلی سووچێکی تاریکی ژێرخان ببوو لە هەر دەنگێکی تەقە و ئاژین بوونی گوللە تۆپێک، یان شەقەی باڵی مەرگی هێلیکوپترێک، وەکوو شۆڕەبی بەر رەشەبا دەلەرزا. بە دڵەخورپەوە بۆ ئەوەی

ڕۆژژمێری ژیانی لە بیر نەچێت، هەموو بەیانییەک ئەنگۆست و قامکێکی پەنجەکانی دەست و پێ ڕەنگ دەکرد. ئەم بەیانییەش بە ڕووناک بوونەوەی ژێرخانەکەیان بەتیشکی هەتاو لە دەلاقە شڕەکەیانەوە کە شوشەکانی بە شەپۆلی ئاژین بوونی تۆپباران شکا بوو و بە نایلۆنی چلکن، ڕێگای میوانی خوڵک نەکراوی تۆز و سەرمایان پێ بەستبوو، بەدەنگی قەتیسماو و پڕ لە سۆزی خەمەوە هاواری کرد: دایە! دایە! هەموو پەنجەکانی دەست و پێم ڕەنگ کرد. ئیتر قامکم نەماوە کە ڕەنگی بکەم. ئاخۆ ئیتر بەیانی بۆردوومان تەواو دەبێت؟!

چاوانی دایکی کە مرواری ئەسرینی هەڵدەوەراند. پەنجەی ڕەقی خەم و پەژارە، ناخی دەگووشا، هەرچێکی کرد کە وڵامی منداڵە هەشت ساڵەکەی بداتەوە دەنگی دەرنەهات. هاوڕێ، ئەستێرەی خامووشی ژێرزەوین، بە تووڕەییەوە ڕابو و وەکوو هەورەبرووسکە، گرماندی بە سەر دایکیدا و گوتی: دایە لە گەڵ تۆمدا بوو! دایکی هەژاری بە لفکەی کراسەکەی، فرمیسکی چاوانی سڕی. بەیەک دوو کۆخەی پڕ هێز گرێی نێو گەرووی تاراند. لە کاتێکدا دەچوو هەرین لە ئامێزی ئەرخەیانی خۆی بگرێ وتی: «ڕۆڵە گیان، دڵی دایە، خەمت نەبێت گیانا، لە سبەیڕا یەکێک پەنجەکانی منیش ڕەشکە. گەر ئەوانیش بەشی نەکرد، دیواری ژێرخانەکەش بە هێڵی ڕەنگی بنەخشێنە تا ئەهریمەنی شەڕ وازمان لێ دێنێت«.

ژیانی منداڵانی شاری سنە لە و سەردەمەدا وەکوو ژیانی هاوڕێمە ئەوان نازانن بۆ فەرمانی مەرگیان دەرکراوە. نەیانئەزانی دژ بە شۆڕش و کافر چ مانایەکی هەیە. نەیاندەزانی بۆ دەبێت ڕۆژانە دەیان منداڵ بە تۆپبارانی دوژمنی داگیرکەر بکوژرێن. لە کۆتاییدا ڕاستییەکی مێژوویی کە دەبێ لێرەدا ئاماژەی پێ بکرێت ئەوەیە کە مەبەستی سەرەکی کۆماری ئیسلامی لەم هێرشە دڕندانە بۆ سەر شارەکانی کوردستان بە گشتی و شاری سنە بە تایبەتی، سەرکوتی ئازادی چالاکی سیاسی و کولتوورێک بوو کە گەلی کورد توانی لەو ماوەیەدا بۆ خۆی مسۆگەری بکات و ئەمەش ڕێک بە پێچەوانەی بیرۆکەیەک بوو کە کۆماری ئیسلامی دەیەویست بە سەر ئێران و کوردستاندا بیسە پێنێت.

سەرچاوەکان:

١- بیرەوەریەکانی نەبی زەندی

٢- ناگفتەهای جنگ ، سەیادشیرازی

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاسۆی ڕۆژهەڵات - ڕێکەوتی: ٤ی ئاگۆستی ٢٠١٢

مانگی گەلاوێژ و بیرەوەرییە خۆشو ناخۆشەکانی

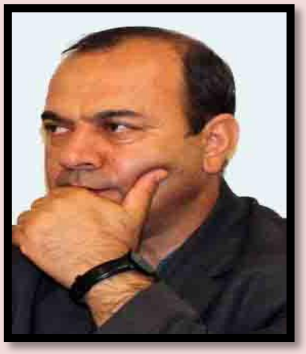

قادر وریا

مانگی گەلاوێژ، ئەو مانگەیە کە هەم کۆمەڵەی ژیانەوەی کورد (ژ. ک)ی تێدا دامەزراوە، هەم حیزبی دیموکراتی کوردستان. ئەم دوو رووداوە هەر کامێکیان لە مێژووی گەلی کورد دا، جێگاو شوێنی خۆیان هەیە. یەکەمیان، رووداوێکی گرنگ بوو، چونکە یەکەم ئەزموونی خەڵکی کوردستان لەو بەشەی نیشتمانەکەیان لە پێکهێنانی رێکخراو و کۆمەڵەی سیاسی و خەباتگێڕو نیشتمانپەروەر دابوو و، توانی ببێ بە دەسمایە و بنچینە بۆ دامەزرانی حیزبێکی سیاسی و سەردەمیانە. دووهەم رووداویش، لە یەکەم رووداو یەکجار گرنگتر بوو. چونکە وەرچەرخانێکی لە ژیانی سیاسیی بەشێکی گەورە لە نەتەوەی کورد دا خوڵقاند و خەباتی نەتەوایەتی و ئازادیخوازانەی گەلی کورد لە کوردستانی ئێرانی خستە سەر رێڕەوێکی نەپساوە، پێشکەوتنخوازانە و مۆدێڕنو، بوو بە سەرچاوە و هەوێنی رووداو و ئاڵوگۆڕی سیاسیی گرنگو مێژوویی لە ژیانی میللەتێک دا.

هەروەک گوترا، بەڵام گەلاوێژ بیرخەرەوەی هێندێک رووداوی تاڵو خوێناوییشە، کە لە هەمووانیان گرنگتر ئەو رووداوانەن کە هەر دووکیان راست لە ٢٨ی ئەم مانگەدا، روویان دا. یەکەمیان کودێتای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٣٢ی رێژیمی پەهلەوی بە پشتیوانیو هاوکاریی ئەمریکاو ئینگلیس لە دژی حکوومەتی نیشتمانیی دوکتور موسەددیق، کە بووە هۆی لەسەرکار لاچوونی موسەددیقو، شکانو پاشەکشەی بزووتنەوەی نیشتمانی لە سەرانسەری ئێراندا. دووهەم، راگەیاندنی فەرمان یا فتوای جیهاد لە دژی گەلی کورد لە لایەن خومەینییەوە لە ٢٨ی گەلاوێژی

١٣٥٨دا! بەڵێ لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨دا، خومەینی رێبەرو بنیاتنەری کۆماری ئیسلامیی ئێران، کە شێلگیریو خۆڕاگریی خەڵکی کوردستان لە سەر داواکردنی ئازادیو مافە نەتەوایەتییەکانیان، تووڕە و هەراسانی کردبوو، فەرمانی جیهادی لە دژی خەڵکی کوردستان دەرکرد و فەرمانی بە قوای سەگانەدا بە هەموو هێزو توانایانەوە هێرش بەرنە سەر کوردستان و بە فڕۆکە و هێلیکوپتێر پردێکی هەوایی بۆ نێو کوردستان سازبکەن، لە ماوەی ٢٤ سەعات دا بیگرن و بۆخۆشی فەرماندەیی قوای سەگانەی بەدەستەوە گرت.

خومەینی بۆ جێبەجێ کردنی فتوا بەدناوەکەی خۆی چەندین مۆرەی جینایەتکاری وەک مستەفا چەمران، سەییادی شیرازی، کە بە قەسسابی کوردستان ناوبانگی دەرکردبوو، حەسەنی، نوێنەری خۆی لە ئازەربایجانی رۆژئاوا و خەڵخاڵیی جینایەتکار کە دەستووری ئیعدام کردنی دەیان رۆڵەی کوردی لە بێدادگاکانی رێژیمدا دەرکرد، وەک بەرپرسی بەڕێوەبردنی فەرمانی خۆی لە کوردستان دیاری کرد و هێزێکی زۆری رەوانەی کوردستان کرد و سەرکەوتنی کودێتای ٢٨ی گەلاوێژ، لە دوو بارەوە بۆ خەڵکی کوردستانی ئێرانو حیزبی دیموکرات تاڵو ناخۆش بوو، لەلایەکەوە ئەوانیش وەک هەموو خەڵکی ئێران جارێکی دیکە شایەدی زاڵبوونەوەی دیکتاتۆریو سەرەڕۆیی بەسەر ئەو وڵاتەدا بوون و، خەڵکی ئێران بۆ دەورەیەکی ئەوسەر نادیار لە گەیشتن بە مافو ئازادییەکانیان دوور کەوتنەوە. لەلایەکی دیکەشەوە خەباتی گەلی کورد لە ئێران و تێکۆشانی حیزبی دیموکرات کە لەگەڵ گەشەکردنی بزووتنەوەی نیشتمانیی سەرانسەری، لە دوای رووخانی کۆماری کوردستانەوە بە شێوەیەکی بێوێنە پەرەیان گرتبوو، ناچار بە پاشەکشە بوون.

بەڵام خاڵی هاوبەشو سەرنجراکێش لە دوای هەر دوو ٢٨ی گەلاوێژ لە کوردستان، بەردەوامیی خەبات و تێکۆشان لەلایەن حیزبی دیموکراتو گەلی کورد بە دژی دیکتاتوری و سەرڕۆییو لە پێناوی ئازادیو مافە نەتەوایەتییەکانی ئەو گەلەدا بوو. دیارە لە نێوان ئەو دوو هەلومەرجەدا (هەلومەرجی سیاسی و گشتیی ئێران، کوردستان و حیزبی دیموکرات لە دوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٣٢و ١٣٥٨)، جیاوازیی زۆر هەبوو.

ئەگەر لە دوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٣٢ەوە، رۆڵە خەباتگێڕەکانی گەلی کورد و تێکۆشەرانی حیزبی دیموکرات، لە نێو بەندیخانەکانو لە دەربەدەری و دوورە وڵاتیدا نەیانهێشت کوانووی خەبات بە دژی رێژیمی پاشایەتی دابمرکێ و لە ساڵەکانی ٤٦ و ٤٧دا ئەم خەباتەیان بە راپەڕینی چەکدارانە و پڕ لە فیداکاریی خۆیان گەیاندە چڵەپۆپە، لە دوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ەوە، کوردستان بۆ ماوەی نزیک بە دوو دەیە، لە ژێر پێی هێرشکەرانو

ئینسانکوژانی کۆماری ئیسلامیدا بوو بە یەک پارچە ئاگر. گەلی کورد لە خەبات و بەربەرەکانییەکی نابەرامبەردا کە بەشی هەرە زۆری قورساییەکەی لەسەر حیزبی دیموکرات بوو، نیشتمانی خۆی کرد بە سەنگەری کۆڵنەدان و بە چۆک دانەهاتن لە بەرامبەر زۆرداری و دیکتاتوریی کۆماری ئیسلامیدا. خەباتێک کە ئەمڕۆ رەگ و پنجی خۆی بە نێو زۆرترین چینو توێژەکانی خەڵکی کوردستان بە تایبەتی رووناکبیران، لاوان و، خوێندکاران و ژنان دا، بردۆتە خوارێ و لە سەرتاپای کوردستانی ئێران و هەر شارو بەشێکی ئێران کە کوردی لێدەژین، لە شکڵو شێوەی جۆراوجۆردا، بەرەوپێش دەچێ. ئەو خەباتە بەرین، هەمەلایەنە و پڕ لە قوربانیدانە، باشترین و جوانترین نیشانەی زیندوویی‌و نەوەستانو وریابوونەوەی گەلێکە کە تا گەیشتن بە رزگاری و بەدەستەوە گرتنی چارەنووسی خۆی، ئۆقرە ناگرێ. هەر لەو کاتەدا نیشاندەری ئەو پێوەندی و متمانە بێوێنە و رۆژ بە رۆژ بەربلاوترەشە کە لە نێوان خەڵکی کوردستانو حیزبی دیموکرات دا هەیە و توانیویەتی بەردەوامیی خەباتی ئازادیخوازانە لە کوردستانی ئێران دەستەبەر بکا.

ئەم راستییانە دەمانبەنەوە سەر سەرچاوەیەک کە لە ٢٥ی گەلاوێژی ١٣٢٤دا شاهیدی لە دایکبوونی بووین. دامەزرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان. کە وابوو رۆژی ٢٥ی گەلاوێژ وەک رۆژێکی مێژوویی و وەک رۆژی دامەزرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان ، نەک هەر بۆ ئێمە ئەندامانی حیزب، بۆ خەڵکی کوردستانیش شیاوی پیرۆزبایی و جێژن بۆگرتنە، شتێک کە بە کردەوە، دیتوومانەو دەیبینین. بەڵام خۆشەویستیی حیزبی دیموکرات لە نێو گەلەکەی‌داو شانازییەکانی رابردووی، نابێ رێبەری، تێکۆشەرانو ئەندامانی ئەم حیزبە لەم راستییە غافڵ بکەن کە بۆ ئەوەی حیزبمان هەروا خۆشەویست بمێنێتەوە و بۆ ئەوەی ببین بەو حیزبە کە خەڵکەکەمان ئارەزووی دەکا، بەخۆداچوونەوەیەکی رەخنەگرانە بە کارو تێکۆشانمان‌داو هەوڵو تێکۆشانێکی هەمەلایەنە، جیددیو بەبەرنامە بۆ لەنێوبردنی کەم و کووڕی و ناتەواوییەکانمان، پێویستە.

سەرچاوە: ماڵپەری کوردستان و کورد - رێکەوتی: ٣ی ئاگۆستی ٢٠١٢

٢٨ی گەلاوێژ. رۆژی فەرمانە بەدناوەکەی خومەینی

ئەحمەد مەکلاوەیی

٣٤ساڵ بەر لە ئیستا لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاویدا کە ئێستا دوو مانگ بەسەر دامەزراندنی حکوومەتی تازە دامەزرا دا تێنەپەڕی بوو کە ئایەتوڵڵا خومەینی دەستووری جیهادی بۆسەر کوردستان دەرکردو فتوای حەڵاڵ بوونی گیانو ماڵ کوردەکانی رۆژهەڵاتی کوردستانی بۆ هێزە سەرکوتکەرەکانی خۆی داو هێرشیان کردە سەر کوردستانو شەڕێکی نەخوازراو و ماڵوێرانکەریان بەسەر گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان دا سەپاند. هەر لە سەرەتای نەورۆزی ١٣٥٨ی هەتاویەوە تا گەلاوێژی ئەو ساڵە کە خومەینی فتوا بەدناوەکەی دەرکرد، رێژیم وردە وردە رێگای بۆ شەڕێکی رەسمیو هەمەلایەنە لە کوردستان خۆش کرد.

لە نەورۆزی ١٣٥٨ی هەتاوی دا هێزە سەرکوتکەرەکانی رێژیم لەناو پادگانی شاری سنەوە بە هەموو جۆرە چەکێک ناوشاری سنەو دوروبەریا وەبەردستریژداو نزیک بە ٥٠٠ کەسیان لە خەڵکی نیشتمانپەروەو قارەمانی ئەم شارە کوشت کە ئەمرۆژە بە نەورۆزی خوێناویی سنە ناوبانگی دەرکردو کە ئیستاش رۆڵەکانی کورد هەر بەو ناوە ئەو رۆژە ناودەبەن و شەهیدانی لەبیر نەچوونەوە لەبیر ناچنەوەو حەتمی بەمزوانە رۆژێک دادێ ئامانجیان کە رزگار بوونی کوردستان بوو، بێتە دی.

لە درێژەی ئەم هەولانەی رێژیم بۆ هەڵایساندنی شەرێکی بە تەواومانا بە دژی خەڵکی کوردستان بوو کە هێزە کانی رێژیمو پاشماوەکانی رێژیمی پاشایەتی کە لەو کاتو ئیستاشدا ببوونە کار بەدەستی رێژتمی تازە دامەزرا

له ٣١ی خاکەلێوەی ١٣٥٨ی هەتاوی دا لە نەغەدە لەکاتێکدا دوکتور قاسملوو، ڕێبەری بەووەجی حیزبی دێموکرات کوردستان دەیهەویست لە متینگێکی گەورەدا پەیامی ئاشتیو برایەتیی نێوان دوو گەلی زوڵملێکراوی کوردو ئازەری رابگەیێنێ، ئەو متینگەیان دایەبەر دەستریژو شەرێکی ٤ ڕۆژەیان لەنیوان کوردو ئازەریدا ساز کرد کە بووە هۆی کوژرانی سەدان کەس لە هەر دوو لاو بەتایبەتی لە کوردەکان.

بە دوای ئەوەشدا لە هاوینی ١٣٥٨دا کە شەریان گەیاندە نێو شاری پاوەو شەرێکی قورس رووی دا، تیمسار فەلاحیو چمران بە سواری کۆپتەر گەیشتنە وێو زۆریان چەکو تەقەمەنی هێنایە ئەو شارەو شەریان گەرمتر کردو رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ خومەینی پەردەی لەسەر مەبەستەکانیو قەلاچۆ کردنو لەناو بردنی گەلی کورد لاداو فەرمانی جیهادی لە دژی خەلکی کورد دەرکردو فەرمانی بە "قوای سەگانە"داو بە هەموو هێزو توانایەوە هێرش بەرنە سەر کوردستانو بە تەیارەو کۆپتەر پردێکی ئاسمانی بۆ نێو کوردستان ساز بکەنو لە ماوەی شەو رۆژێکدا بیگرن کە بۆ خۆی فەرماندەی "قوای سەگانە" بە دەستەوە گرت.

خومەینیی بەدفەر بۆ بردنە سەری دەستووره شوومو فتوا بەد ناوەکەی خۆی چەندین مۆرەی جینایەتکاری وەک مستەفا چمرانو سەیادی شیرازی کە بە قەسابی کوردستان ناوبانگی دەرکرد بووو حەسەنی نوێنەری خۆی لە ئازەربایجانی رۆژاوا خاڵخاڵی جینایەتکار کە دەستووری ئێعدام کردنی دەیانو بگرە سەدان رۆڵەی کوردی لە بێدادگاکانی رێژیمدا دەرکرد، وەک بەر پرسی بەرێوە بردنی فەرمانی خۆی لە کوردستان دیاری کردو هێزێکی زۆری رەوانەی کوردستان کرد.

ئەم هێزانە بە فرۆکەو هێلی کۆپتەرو تۆپو تانکو چەکی جۆراو جۆری دیکە هێرشیان هێنایەسەر شارو گوندەکانی کوردستانو هێزی پێشمەرگەو خەلکی بێدیفاعیان وەک یەک دایەبەر هێرش.

بەلام خەلکی کوردستان بەمەبەستی پاراستنی کوردستانو مانو مەوجوودیەتی خۆیان، بە لەخۆ بوردوویی بۆ بەرپەرچدانەوە ئەو پیلانو هێرشەی دوژمن خۆیان ئامادە کردو لە یەکریزی دا بەگژ دوژمندا چوونو زۆریان قارەمانەتی لە خۆیان نیشانداو سەدان داستانی پر لە سەروەریان بۆرۆڵەکانی دوای خۆیان تۆمار کرد کە ئیستا وەک ئەستێرەیەکی پڕ شنگدار لە مێژووی کورد دا دەدرەوشێنەوە.

لەو کاتە دا ڕێژیم کە ئاوای دیت لە ئاسمانو زەوی ڕا بە فڕۆکەو کۆپتەر داگژایە شار و گوندەکانی کوردستانو زۆری لە خەڵکی بێدیفاع کوشت . لەو کاتەدا بوو کە هێزی پێشمەرگە بەمەبەستی پاراستنی گیانی خەڵک لە شارەکان دەرکەوتنو بەمەبەستی زەبر وەشاندن ڕوویان کردە شاخو چیاو گوندەکان.

سیزدە ڕۆژ پاش ئەوە کە خومەینی فەرمانی جیهادی دژ بە گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەرکردو دەستووری هێرشی بە پاسدارەکانیدا هێرش بکەنەسەر کوردستان، لە ١١خەرمانانی ١٣٥٨ی هەتاویدا هێزەکانی دوژمن گەیشتنە بەرزاییەکانی دەوروبەری گوندی قارنێو ناوچەی نەغەدەیان گرتو بەبیانووی هاتوچۆی هێزی پێشمەرگە بۆ ئەو گوندە بەربوونە گیان خەڵکی ئاواییو پێش لە هەموان مەلای ئەو گوندەیان کە لە حاڵێکدا قورعانی مزگەوتی گوندی بە پیرەوە برد بوون کوشتو بە دوای ویش دا بەربوونە ژنو منداڵو پیرە پیاو و ئیدی زۆر بێبەزەییانە دەستیان بە قەڵاچۆ کردنی ئەو گوندە کردو ٦٨ کەسیان لە خەڵکی ئەو گوندە لە کۆڵانەکانی ئەو گوندەدا لە خوێند سوور کردو سەری هێندێک لە شەهیدەکانیان بڕیو کە چوار کەس لەو کوژراوانە ژنو حەوت کەسیشیان مناڵ بوو کە مناڵی چوار- پێنج ساڵانەیان تێدا بوو. یەک ڕۆژ دوای ئەوەش لە ١٢ / ٦ / ١٣٥٨ی هەتاوی دا هێزەکانی خومەینی گەیشتنە ناو شاری مەهاباد کە زۆر لە خەڵکی ئەو شارە، شاریان بەجێهێشتو ڕوویان لە گوندەکانی دەوروبەری کردو زۆیش هاتنە شاری سەردەشت کە ڕۆژی دوایی لە وێ کاک دوکتور قاسملوو قسەی بۆ خەڵکی شارو ئاوارەکان کردو ئەرکی خەڵک و هێزی پێشمەرگەی بۆ بەربەرەکانی لەگەڵ دوژمن دەستنیشان کرد. یەک ڕۆژ بەدوای ئەوەش دا هێزەکانی دوژمن لە ١٣ / ٦ / ١٣٥٨ی هەتاوی دا گەیشتنە گوندی قەڵاتانو لەوێش دەستیان لە جینایەتداو ٤٥ کەسیان لە خەڵکی بێتاوانی ئەو گوندەش شەهید کرد.

لەو سەردەمانەشدا بوو کە هێزەکانی دوژمن لە ڕێگای بانە بۆ سەردەشتەوە بەرەو شاری سەردەشت کەوتن ڕێ لەو ماوانە دا لەو ڕێگایەدا زۆر شەر لەگەڵ هێزەکانی دوژمن کرا. بەڵام سەرەنجام لەژێر ئاگری توندی فانتۆو هێلی کۆپتەرەکانو تانکەکانیدا گەیشتە گوندی دۆڵهەرزن و بەشێکی ئەو گوندەیان ئاگر تێبەرداو خەڵکی ئەو گوندەو گوندەکانی دەورووبەری لە ترسی هێزەکانی دوژمن کە دەستیان لە کوشتنی ژن ومنداڵیش نەدەپاراست ئاوارەی شوێنەکانی تری کوردستانبوون، یەک ڕۆژ پاش ئەوە هێزەکان دوژمن گەیشتنە گوندی دارساوێنو دەورووبەری، بەڵام لەوێ زۆر بە سەختی کەوتەبەر پەلاماری شێرەکورانی مەڵبەندی ڕەبەت کە هەر لەسەر پردی دووبرالانی نزیک گوندی دارساوێن زیاتر ١٠٠ کەس لە هێزەکان دوژمن کوژران کە کەلاکی ٧٥ کەس لە پاسدارە کوژراوەکان کەوتە دەست هێزی پێشمەرگەو خەڵکی شۆڕشگێرو ناچار بەرەو دواوە گەڕایەوەو لە دەورووبەری گوندی هەورازە جێگیر

بوون. بەڵام چەند رۆژ دواتر لە ژێر ئاگری فانتۆمەکانیدا کە بە ناپاڵم سەنگەری پێشمەرگەکانی دەکوتا، هێرشی کردەوەو رۆژی ۱۸ / ٦ / ۱۳۵۸ی هەتاوی گەیشتە نێو پادگانی سەردەشتولەوێ چمران کۆبوونەوەیەکی بۆ پاسدارەکان پێکهێنا، بەڵام لەو مەڵبەندەشدا کورانی دێموکرات زۆر جاران هەڵمەتیان بردەسەر هێزەکانی دوژمنو زەبریان لێدا، بە دوای ئەوەشدا هێزەکانی دوژمن رۆژی ۳۱ی خەرمانانی ۱۳۵۸ی هەتاوی بەمەبەستی گرتنی جادەی سەردەشت بۆ پیرانشار لە سەردەشت دەرکەوتنو کەوتن رێ، بەڵام ئێستا چەند کیلۆمتر لە شار دوور نەکەوتبوونەوە لە نزیک گوندی واوان و گرژاڵ و ئیدی لەو بەراوبەری سەردەشتو رەبەتەوە کەوتنەبەر هەڵمەتی هێزی پێشمەرگەو نزیک بە ۲۰۰ کەسیان لێ کوژراو بە ناچاری بەرەو سەردەشت پاشەکشەیان کرد، بەڵام بەداخەوە لە کاتی گەرانەوەی هێزە تێکشکاوەکانی دوژمن بۆ شاری سەردەشت کادرێکی بەوەجی حیزب بەناوی جەلال میراوەیی کە بێچەک بوو کەوتە نێویانو بەدیل گیرا کە هەر بە گەیشتنەوەیان بۆ پادگانی سەردەشت ئێعدامیان کرد.

بەڵێ لە سەرتاسەری کوردستان ئەم جینایەتەی دوژمن هەروا بێوەڵام نەمانەوەو خەڵکی کوردستانو هێزی پێشمەرگە دەست لەسەر دەست دانەنیشتنو بە هەموو توانایانەوە بەگژ داگیرکەراندا چوونو لە سەرتاسەری کوردستان شەرێکی کەم وێنەیان لەگەڵ دوژمن دەست پێکرد کە بەجۆرێک بوو دوژمن لە زۆربەی شەرگەکاندا تێکشکاو پاشەکشەی کردو خومەینی دوای سێ مانگ لە دەرکردنی فەرمانی جیهادی خۆی پاشگەز بۆوەو شەری راگرت. بەڵام ئەوەی بۆکات کوشتنو سازماندانەوەی هێزە تێکشکاوەکانی بوو کە زۆری نەخایاند هێرشەکانی خۆی دەست پێکردنەوەو شەری دووهەمی سنە دەستی پێکرا کە بەداخەوە زیاتر لە ۲٤۰۰ کەس لە خەڵکی بێدیفاع بەدەستی هێزەکانی خومەینی شەهید کرانو شەقامەکانی شاریان بەخوێنی کچو کورانی لاوو ئیدی سوورکرد.

بەدوای ئەوەشدا لە ۱۳ی خەزەڵوەری ۱۳۵۹ی هەتاویدا هێرشیان کردەسەر گوندەکانی ئیندرقاشو وسووکەندو 53 کەسیان لە خەڵکی بێدیفاعی ئەو گوندانە شەڵتان خوێن کردو جینایەتیان خوڵقاندەوە. هەر لەو سەروبەندەدا هێرشیان کردە سەر گوندی سۆفیانو لەوێش دەستیان لە جینایەت داو زیاتر لە ٤۰ کەسیان لە خەڵکی بێتاوانی ئەو گوندە ئەنجن ئەنجن کردو دەستیان لە هیچ نەپاراست. بەدوای سەدانو بەڵکوو هەزاران جینایەتی دیکەیان لە کوردستاندا، لە خەرمانانی ساڵی ۱۳٦۰ی هەتاویدا هێزەکانی دوژمن هێرشیان کردەسەر کورە خانەیەکو ۱۸ کەسیان لە کرێکارانی ئەو کورەخانەیە شەهید کرد.

لە درێژەی جینایەتی هێزەکانی دوژمن دا، لە گوندەکانی قەرەگۆلو سەوزی ۲۷ کەسی بێتاوانیان شەهید کرد کە

دوانیان مندالّی ١٢ سالآنەبوون.

لەدرێژەی بەرێوەبردە فەرمانەکەی خومەینی پیرەگورگی جەماراندا بەدوای تاوان خوڵقاندی قەرەگۆڵو سەوزیدا لە گوندەکانی دیلانچەرخو حەلبیو کویکانو کەرێزەی شکاکانو یوونسلیان ٤٠ کەسیان لە خەڵکی بێدیفاع شەهید کردو بۆ چەندەمین جار بەدژی گەلی کورد تاوانیان ئەنجامدا کە پیرە پیاوی ٩٠ ساڵەو مندالّی ١٤ سالآنەیان تێدا بوو هەر لە پێش ئەوانەشدا هێزەکانی دوژمن لە گوندەکانی قووشو گیچی لە ناوچەی سۆمای شیمالی کوردستانو چەقەڵ مستەفاو کورەخانو خەلیفان لە ناوچەی نەغەدە ٣٤ کەسیان لە خەڵکی بێتاوان کوشت کە پیری ٨٠ ساڵەو مندالّی ١٠ ساڵەی تێدا بوو.

هەر لە ئاکامی ئەو فتوا بەدناوەی خومەینی جەلآد بوو کە لە شاری مەهاباد ٥٩ لاویان لەسەر هیچو خۆڕایی گوللەباران کرد. بەدوای ئەوەشدا لەماوەی چەند مانگدا زیاتر لە ١٥٠ کەسی دیکەیان لە شارە جیاجیاکانی کوردستان ئێعدام کردو کوردستانیان بەخوێن سوور کرد.

جگە لەوانەش دەستیان لە تیرۆرداو زۆریان لە رۆڵەکانی گەلی کوردو پێشمەرگەو رێبەرانی تیرۆرکردو لە درێژەی حاکمییەتو دەستوورە ناجوانمێرانەکەی خومەینیدا لە عیراقو ئوروپادا ٢٣١ کەسیان تیرۆر کردو ٢٠ کەسیشیان بریندار کرد. بەلآم رۆلەکان گەلی کوردیش بە تۆڵەی ئەوان زۆر زەبری بەژانیان لە دوژمن وەشاندو لە شەڕەکانی پاوەدا زیاتر لە ٦٠٠ کەس لە هێزەکانی دوژمن کوژران. جگە لەوەش لە کاتی گرتنەوەی جادەی پیرانشار بۆ سەردەشت نزیک بە ٤٠٠٠ کەس لە هێزەکانی دوژمن کوژران. بەلآم بەداخەوە لە بەرامبەر ئەوەدا ٤٠٠ پێشمەرگەش شەهید بوون.

لە تابلۆیانی رێگای گەنکەو بانەزێر لە نزیک دارساوێنو جاتراوێو سەندولوو کورانی دێموکرات لە ناوچەی رەبەت ستوونەکەی سەیاد شیرازیان تەفرو توونا کرد کە بۆ خۆیو رژێمەکەشی ئەوکاتو ئێستاش پێیان لەوە ناوەو جارو بار ئیستاش بە فیلم نیشانی خەڵکی دەدەن.

بەڵێ بە کوردیو بە کوتی لەئاکامی دەستووری جیهادی خومەینی بۆسەر کوردستان، کوردستان زۆری ئازار پێگەیشتو زۆری لێ بووە قوربانو نزیک بە ٥٠٠٠ پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستان شەهید بوونو زیاتر لە ٥٠ هەزار کەسیش لە خەڵکی بێدیفاع شەهید بوو. بەلآم لە تەواوی شەڕەکانی هێزی پێشمەرگە لەگەڵ

هێرەشکەرانی خومەینیدا زیاتر لە ٢٥٠ هەزار کەس لە هێزەکانی خومەینی کوژرانو بوونە قوربانی شیاسەتی چەوتیو جگە لەوەش بە ملیارد زەرەدی ماڵی بە دوژمن گەیێندرا. سڵاو، بۆ ئازادی و تف لە شەرو برووخێ ڕێژیمی دیکتاتۆرەی کۆماری ئیسلامی کە خومەینی جەلاد دای مەزراند.

٢٨ی گەلاویژی ١٣٩١ی هەتاوی لە زەویە سپی دەشتی کۆی

سەرچاوە: ماڵپەری گیارەنگ - ریکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٢

٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی بەرگریی نەتەوەیی

هاشم ڕەزایی

ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨، بەدوای پەیامی "جیهادی" ئایەتوڵلا خومەینی، هێرشێکی بەرین کرایە سەر گشت کوردستان. رژیمی جمهوریی ئیسلامیی ئێران، لەم هێرشەدا لە هەموو چەشنە چەکێک بۆ داگیرکردن و قەلاچۆکردنی کوردستان کەڵکی وەرگرت. دادگاکانی شەرع، دەستیان لە ئێعدامی لاوانی کورد نەپاراست و سەدان کیژ وکوری کوردیان قەڵخانی خوێن کرد، تەنانەت مافی پاراستن لەخۆ و گرتنی پارێزەریان نەدرایە.

خەڵکی کورد لە کوردستانی رۆژهەلات، کە بەدوای ڕاپەرینی ساڵی ١٣٥٧ تامی ئازادی و دێموکراسییان چێژتبوو، نەیاندەویست سێبەری رەشی ئەم رژیمە دەستکەوتە دێموکراتیکەکانیان لێ بستێنێتەوە. بۆ پەرچدانەوەی ئەم هێرشانە یەکدڵ و یەکدەنگ راسان و دەستیان دایە پاراستن لەخۆ و مافە سەرەتاییەکانی خۆیان. ئەم خۆراگریی و راوەستانە خاڵێکی زێرینە لە مێژووی خەباتی ئەم گەلەدا.

ئەوە ئاشکرایە کە خەڵکی کوردستان، نە خوازیاری شەرن ونە پێیان وایە شەر رێگەچارەی مەسەلەی کوردە، بەڵام پاراستن و دیفاع لەخۆ مافێکی حاشاهەڵنەگرە چ بۆ تاک و چ بۆ نەتەوەیەک.

ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، جێگەی شانازی و سەرفرازییە بۆ خەڵکی کورد لە کوردستانی رۆژهەلات کە سەریان بۆ ملهوڕییەکانی رژیم دانەنەواند و بە گەورە و چکۆلەوە،

به پیاو و ژنەوە لە شەقامی شارەکان و گەرەکی دێهات دەستیان دایە چەک بۆ پاراستنی کەسایەتیی نەتەوایەتیی خۆی.

ژیانی پێشمەرگایەتی وهەبوونم لە ریزەکانی کۆمەڵەدا لە ساڵەکانی ١٣٥٥ وە هەتا ساڵی ١٣٨٠، لە ئاستی بەرپرسایەتی جۆراوجۆردا، و خەبات و هەوڵدان بۆ میللەتی کوردی مافخوراو، جێگەی شانازییە بۆ من و یەکیک لە خۆشترین دەورانی ژیانی سیاسیی من بووە. لە هەمانکاتدا خۆم بە بەشدار و بەرپرس دەزانم سەبارەت بە هەموو پێشکەوتنەکان و کەوتنەکانی کۆمەڵە تا ئەوکات کە لە ریزی ئەو رێکخراوەدا بووم.

جێگەی خۆیەتی، جارێکی دیکە، یادی هەموو ئەو خەباتکارانەی کە لە ئەم رێگا پیرۆزەدا گیانی خۆیان فیداکرد بەرز و بەرێز رابگرین.

بژی خەباتی رەوای خەڵکی کورد

سەرچاوە: ویبلاگی رووانگە - رێکەوتی: ١٠ی ئاگۆستی ٢٠١٢

جیهادی جەللادێک بە دژی نەتەوەیەکی ئازادیخواز

٣٣ ساڵ بە رلە ئێستا و لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ لە کاتێک دا کە تەنیا چەند مانگ بە سەر پیرۆزیی ڕاپەڕیینی گەلانی ئێران بە دژی ڕێژیمی دیکتاتۆری بنەماڵەی پەهلەوی دا تێنەپەڕیبوو، ئاخوندی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو و تاڵانچیی دەستکەوتەکانی ڕاپەرینی خەڵک خومەینیی جەللاد بۆ قایم کردنی پایەی دەسەڵاتی نگریسی خۆی، پەنای بردە بەر خورافاتی جیهاد بە دژی میللەتێکی ئازادیخوازی وەک کورد و خوێن و ماڵی ئەوانی بە حەڵال زانی.

بەو حوکمە دواکەوتووانەی خومەینی، قەمە بەدەستنی وەک زەهیر نەژاد، شیرازی، ئەبوو شەریف، چەمران و خەلخالیی جینایەتکار هێرشی مەغوڵ ئاسایان بۆ سەر شار و دێهاتی کوردستان دەست پێکرد و ئەوەی لە مێژووی چەنگیزخان و هۆلاکۆ دا تۆمار کرابوون ،ئەوان بۆ خۆیان تۆمار کرد.

جیهادی جەللاد خومەینی لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ یەکێک لە ڕۆژە ڕەشەکانی مێژووی نەتەوەی کوردە کە بە درندانەترین شێوە کەوتۆتە بەر قەتل وعام و غەدریکی گەورە. بەڵام لە هەمان کات دا ڕۆژی سەلماندنی قارەمانیەتی و بەرخودانی نەتەوەی کوردیشە. هێزی پێشمەرگە و خەڵکی کوردستان پێکەوە و بە دڵ و گیان کەوتنە بەر پەرچدانەوەی هێرشی ئاخوندە کۆنەپەرەستەکان وبە داگرکەرانیان سەلماند کە کورد میللەتێکی ئاشتیخوازە، بەڵام کاتێک کەوتە بەر هێرشی زاڵمان، هەموو نرخێک بە هەرزان دەزانێ و لە هەمبەر داگیرکار دا کۆڵنادا و نابەزێ.

خومەینی و قولەچۆماقەکانی وایان دەزانی کە کورد بە فتوایەکی خورافاتی و هێزی نیزامی، دەنگی ئازادیخوازانەی کپدەبێ، و ئەوان بە زۆری چەک وقەتل وعام خۆیان بە سەر ئەو میللەتە دا دەسەپێنن، بەڵام لە ماوەی ٣ مانگ دا ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد و ڕێبەرایەتیی ژیر و زانای ئەو میللەتە، بە فیداکاری و قارەمانیەتیی خۆیان، دەرسێکی وایان بە خومەینی و هاوبیرانی دا تا ناچار بێ لە ٢٦ ی خەزەلوەری هەمان ساڵ دا پەیامێک بنێرێ و داوای وتووێژ لە گەڵ هەیئەتی نوێنەرایەتیی گەلی کورد بکات و هێزەکانیان لە شار و دێهاتی کوردستان بکشێننەوە.

شەڕی ٣ مانگە لە لایەک بوو بە دەرسێکی لە بیر نەکراو بۆ داگیر کەران و لە لایەکی دیکەش بوو بە قین وبوغزێکی پەنگ خواردوو کە خومەینی و هاوبیرانی کۆنەپەرەستی بە نیسبەت گەلی کورد لە ساڵانی دواتر دا بە کاریان هێنا.

خومەینی کە پیرە دیکتاتۆرێکی خۆسەپێن بوو، کاتێک فتوای جیهادی بە دژی گەلی کورد دا، شەڕ لە زۆر شاری کوردستان گەرم بوو. هێزەکانی لە هەمبەر خەڵک و پێشمەرگە دا سەریان لێشێوا بوو. بۆیە خومەینی لە فتواکەی دا فەرمانی دا بە هەموو هێزەکانی کە بچنە سەر شاری پاوە و باقی شارەکانی دیکەی کوردستان، تا بە قەولی خۆی "غلە" ی کوردستان سەرکوت بکەن. ئەو نە لە پێکهاتە و ئەرکی هێزەکانی یەک دەوڵەت ئاگادار بوو و نە جۆغرافیای وڵاتی ئێرانی دەناسی، بۆیە لە فتواکەی دا داوا لە هێزەکانی دەکا و بەم شێوەیە ناویان دێنێ:"... تمام قوای مسلح... نیروی زمینی ارتش، نیروی هوایی، دریای و بسیج...." لە کاتێک ئەو کۆنەپەرەستە تەنانەت نەیدەزانی کە بۆ شاری پاوە و باقی کوردستان "نیروی دریای" چۆن دەبێ بەشداری بکات؟ لە کام کەرستەی "دریای" و لە کام "دریا" هێرش بکاتە سەر کوردستان؟ مەگەر کوردستان پەیوەندیی بە دەریا وە هەبوو تا هێزی دەریایی بەشداری جینایەت دەرحەق بە گەلی کورد بێ؟

ئێستا و دوایی ٣٣ ساڵ کە بە سەر ئەو فتوایەی خومەینی دا دەرباز دەبێ، سەرەرایی هەموو سەرکوت و زەبر و زەنگێک بە دژی نەتەوەی کورد و بزووتەنەوە ڕەواکەی، ڕەوتی ڕووداوەکان ڕۆژ لە گەڵ ڕۆژ بە قازانجی بزووتنەوەی کورد دەچنە پێش و دیواری لەرزۆکی ڕێژیمی ئاخوندیش وەک زۆر یەک لە ڕێژیمە سەرەڕۆکانی ناوچە، ڕووی لە ڕووخان کردووە. بێ گومان سەرنجامیش سەرکەوتن بۆ گەلی کورد و ئازادیخوازانە و ئەوە دیکتاتۆڕانن کە دەبنە پەندی زەمانە.

با هەموومان هەوڵ بدەین کە ڕۆژی ٢٨ ی گەلاوێژ بکەینە ڕۆژی بەرخودان و مێرخاسیی نەتەوەی کورد، بکەینە ڕۆژی بەرگری لە ئازادی و شکاندنی لووت بەرزیی دیکتاتۆران و ئازادی کوژان. گەر ئێمە ئەو ڕۆژە مێژووی یە مان زیندوو نەکەینەوە، ڕەنگ بێ جیلی داهاتوو بە چاکی ئاگاداریی لە سەر ٢٨ ی گەلاوێژ نەبێ. با ٢٨ ی گەلاوێژ بکەینە ڕۆژی بەرخودان.

سەرچاوە: ماڵپەڕی حدکا دانمارک - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٢

٢٨ی گەلاوێژ، سی‌وسێ ساڵ لە داگیرکەریی وەحشیگەرانەی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە کوردستان

هیرش عەلیزادە

بەربەرێتی و تەووەحوشی قرون وستایی هەر ئەمەیە کە دەسەڵاتدارانی ئێران لە سەدەی بیستویەک دژی گەلی کورد کردوویەتی و دەیکات!

لەم ڕۆژەدا ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨) بە دەیان لە ڕۆڵەکانی خەڵکی کوردستان گوللەباران کران.

ڕووخانی سیستەمی پاشایەتی لە ئێران کە دەبووا ببووایە بە خاڵی وەرچەرخان لە مێژووی بزووتنەوەی ئازادیخوازیی دانیشتووانی کوردستان و گەلانی دیکەی بندەست لە ئێران، بەداخەوە نەبوو. نەبوونی ڕێکخراوی جیددی و بە هێز و پرۆگرام و پێڕەوی سیاسیی سەردەمیی و هاوکات بەرژەوەندی زەلهێزانی جیهانی و نامەتیەکانی شەری سارد هۆکاری یەکەمی هێنانە سەرکاری وەحشیترین ڕووخساری داگیرکەری و دیکتاتۆری و حکومەتی مەزهەبی لە ئێران بوو، کە توانی دانیشتووانی لە سەرانسەری ئێران، و بە تایبەتی گەلانی بندەستی لەوانە گەلی کوردی، هاویشتە گێژاوی بێ پلانی و بێ سەروبەرییەوە.

سەرەڕای هەبوونی دەریایەک لە فیداکاری و لێبوردویی، لە سەدان و هەزار ڕۆڵەی دڵگەرم و خوێنگەرم، لە ملوێن

مرۆڤ که له دڵەوه خوازیاری گۆڕانکاریی و ڕیفۆرمی جیددی کۆمەڵایەتیی و سیاسیی بوون، نەتوانرا دەستکەوتێک وەدەست بهێنرێت که بناخەی ئاییندەی لەسەر دابڕێژرێت.

تەنها سامانێک که هەیه و ماوه، دڵسۆزیی و سەربەرزیی و شانازیی ئەو قوربانیانه و ئەوانەن که ئەوکات له ڕیزی خەباتدا بوون و ئێستا به خاوێنی ماونەتەوه. هەر لەبەرئەوەیه، سەرەڕای هەموو نەهامەتیەکان، دەبێت له هەموو کاتێکدا ڕێزی بێ پایان له خوێنی قوربانیان و فیداکارانی خەڵکی کوردستان و هەمووی ئەوانی که له بەرامبەر ئەم تەوەحوش و دواکەوتوویەدا وەستان، بگیردرێت.

شادمانیی و خۆشیی دانیشتووانی کوردستان له رووخاندنی بنەماڵەی پەهلەوی و دەستەودایەرەکەی، زۆر درێژەی نەکێشا. که ئەم گەله زۆڵملێکراوه دووباره کەوتەوه بەر پەلاماری شێوەیەکی دڕندەتر له دەستدرێژیی سەرکوتگەریی و له شێوەی داگیرکەریی.

٢٨ی گەلاوێژ سی و سێیەمین ساڵرۆژی فتوای ئایەتوڵا خومەینی بۆ سەر خاک و خەڵکی کوردستانه، خومەینی رابەری کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی ئێران و یەکێک له هەره گەورەترین ڕابەرانی جینۆسایدی دژ به خەڵکی کوردستان، لەوێدایه که بەکۆمەڵکوژیی دژ به خەڵکی کوردستان له ژێر ناوی مەزهەب و کفر و سەر به ئیمپریالیزمبووندا مۆری "حەڵاڵ" ی لێ دەدرێت.

به کۆمەڵکوشتنی خەڵک له شاره و گوندەکانی کوردستان و ئابلووقەدان و پاشان بۆمبارانکردنی شارەکانی کوردستان دەکەوێته چوارچێوەی ئەم به "حەڵاڵ" کردنەوه. داگیرکەر هەمیشه دەبێت هۆیەک و دووان و سیان بۆ بەکۆمەڵکوشتن و تۆقاندن و خەنکاندنی داگیرکراو بدۆزێتەوه، دەنا ناتوانێت درێژه به داگیرکەرییەکەی خۆی بدات.

لەبەرئەوەیه ٢٨ی گەلاوێژ ١٣٥٨ی هەتاوی دەستپێکەری تەوەحوشی داگیرکارییه، ئەڵبەت به شێوەیەکی دواکەوتوو و کۆنەپەرستانه بۆ زیاتر داسەپاندنی دەسەڵاتی رەشی خۆی بەکەڵک وەرگرتن له دواکەوتووترین تووێژەکانی کۆمەڵگا. فەقێ و مەلا و سەید و ئایەتوڵاگەل به کەڵک وەرگرتن له چەقۆکێش و شەڕلاتان و ئۆپۆرتونیستگەلی جیاواز، توانیان کەژوهەوایەکی سیاسیی پڕ له خەفەقان و وەحشەت ساز بکەن.

لەم رۆژەدا خاڵخاڵی نوێنەری ئیمامی ئومەت لە کوردستان هەر لە کرماشان و پاوە و نەسوودەوە تا کامیاران و سنە و سەقز و بانە و مەریوان پۆل پۆل جەوان و پیر لە مامۆستا و دوکتور و کارمەندی خەستەخانەوە تا بریندارانی شەقام و کوڵانەکانی کوردستان کە بە تۆپ و تەیارەی ئەم داگیرکەرانە بریندار بووبوون، لە پشتی دەرگای داخراو لە چەند چرکەدا بە محاکەمەیەکی فرمایشی و نمایشیی دەیان رۆڵەی کوردستانیان گوللەباران کرد. ئەمە لە کاتێکدایە کە رۆژنامەکانی ئێران هەواڵی ئەم کۆشتارەیان لەسەر خەڵکی کوردستان لەسەرتاسەری ئێران بڵاو دەکردەوە، ئۆمەتی حیزبووالایش پوولپول ئامادەی شهادت دەبوون، لە هەمانکاتدا چەپ و راستی "ئازادیخواز" و تەواو ئەرزی ئێرانیش تماشگری ئەم لەشکەرکەشیە و کۆشتارە بوون!

شارەکانی نەغەدە و شنۆ و پیرانشار و مهاباد و ورمێ و سەلماس و گوندەکانی ئەم دەڤەرەیش بە دستووری مەلا حەسەنی کۆنەپەرست و لشکری ٦٤ی ورمێ لەم جنایتە بێبەش نەکران و هاوکات قارنا و قلاتان یان لە خۆێندا گەوزاند، و لەژێر سێبەری ئەم لەشکرکێشیەدا بە دەیان لە رۆڵەکانی گەلی کوردیان لە گرتووخانەکانی تەورێز گوللەباران کران. خەڵکی کورد لە شار و گوندەکانی کوردستان لە رۆژانی گەلاوێژی ١٣٥٨دا بە دڵی پڕ لە خوێن و رێزی سەربەرزییەوە خاوەنداریەتی بەخاکسپاردنی رۆڵەکانی خۆی لە ژێر سێبەری رەشی داگیرکەراندا کرد.

ئەوە زیاتر لە ٣٣ ساڵ بە سەر ئەو هێرشە دڕندانەیەی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر خەڵکی کوردستان تێدەپڕێت، هەر لەو کاتەوە تا ئەمرۆ داگیرکەرانی کوردستان کاریان لە کوردستان سەرکوت و جنایەتە.

بە خۆشیەوە ئەمرۆ خەڵکی کوردستان هۆشیارتر و تێگەیشتووتر لە جاران خەبات و تێکۆشانی خۆی دژی ئێعدام و ئەشکنجە و زیندان و ژێروژوورکردنی کۆنەپەرستی و داگیرکاریی بەرەو پێش دەبات. پێش هەر شتێک زۆرینەی خەڵکی دڵسۆزی کوردستان تێدەگەن کە ئەساسی گرفتەکان لە کوردستان لە داگیرکەرییەوەیە. حکومەتی ناوەند حکومەتێکی داگیرکەر و بکوژ و ببڕە، خەڵک لە سیاسەتی سوننەتیی و نەزانینی سیاسیی و ناجیددیەتی سیاسیی تێدەگەن.

دانیشتووانی کوردستان لە بەرانبەر ئەم دەستدرێژییە وەحشیگەرانەی نەتەوەی سەردەست و نوێنەرایەتی کۆماری ئیسلامیی ئێران یەک دەقیقەیش دەستەوەستان و پاسیڤ نەبوون و ئەو خەباتە بە خۆشییەوە بەردەوام بووە و بەردەوامیی پێ دەدەین، ئەگەرچی لە تاران و قوم و ئیسفهان شەڕ لە ناوخۆی دەستەڵاتدا لەسەر چوونیەتی

راگرتنی و پاراستنی حکۆمەتی مەزهەبی یان جۆری دیکەی سەڵتەنەتتەڵەب و موجاهید و ئێرانچی ئاجێندای شاراوە و نابەیانکراویان تێدا هەیە، و سەرەڕای ئەوەی هەندێک لایەن لێرەولەوێ لە پێناو کورسی دەسەڵاتی خۆیان و حیزبەکەیان بۆ "ڕێفورمخواز" و "بزووتنەوەی سەوز" ئێرانی سەر و باڵ و لاقیان بە چەپ و ڕاست و سەروخوارەوەدا با دەدەن. ئەو "بزووتنەوەی سەوز"ی کە بەشێکی دانەبڕاو لە مەزهەب و ئایدیۆلۆژیی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی، ناتوانێت و نابێت بکردرێت بە ناجی ئاشتیی و ئاشتیخوازیی.

دانیشتووانی کوردستان دەبێت درێژە بە خەباتی ناسیونالیسمی ئازادیخوازانەی خۆی بۆ وەدەستهێنانی مافەکانی خۆی بدات. و لەو خەباتەدا نەخشی ئازادیخوازانە و دادپەروەریی و پلورالیزمی سیاسیی و حوکمەتی دیموکراتیکی خۆی دەستەبەر بکات.

میلیتاریزەکردنی کوردستان دژ بە دانیشتووانی کوردستان دەبێت لە چوارچێوەی سەرکوتکردنی ستەمی نەتەوەییدا ببینرێت. ئەو مەزهەبسالارییەی ئاماژەی پێ دەکرێت بەشێکی دیکەیە و لە پلەی دووهەمدا دێت. ستەمی نەتەوەیی لەسەر شیعەمەزهەب و جۆرەکانی دیکە لە کوردستان هەیە و درێژەی دەبێت و کەس لەبەر سوننە نەبوونی خاتری نەگیراوە، گەلی کورد لەم ئەزمونە خۆێناویی خۆیدا ئەمرۆ دەڵێت نا بۆ هەبوونی دەستەڵاتی سەربازیی و سیاسیی ئێران لە کوردستان، بەڵێ بۆ چوونەدەرەوەی سوپای داگیرکەری ئێران لە کوردستان، بەڵێ بۆ هەبوونی حکومەتێکی دیموکراتیک و دادپەروەر لە کوردستان، کە بە میکانیزمی پلورالیزمی سیاسیی بەڕێوە بچێت.

لە یادی ٢٨ی گەلاوێژدا داوا لە دانێشتووانی کوردستان دەکەین سەربەرز و ڕاشکاو داوای ئازادیی و سەربەخۆیی و دامەزراندنی حکومەتێکی دیموکراتیک بکەن. لەو خەباتەدا ئێمە دەمانەوێت حکومەتێک لە کوردستان دابمەزرێنین کە پابەند بە مافی مرۆڤ، بە ڕێزگرتن لە پرینسیپەکانی ئازادیی و دیموکراسیی و فرەگەرایی، بە مافی ژنان و کرێکاران و سەرجەم پێکهاتەی دیکەی ئایینی و غەیرەئایینی و عەداڵەتی کۆمەڵایەتی بێت.

شەکاوە بێت ئاڵای خەبات بۆ ئازادی و رزگاری لەژێردەستی و کۆیلەتی. هێزی داگیرکەری وەحشیی و کۆنەپەرست لە کوردستان بۆ دەرەوە.

سەرچاوە: ماڵپەری هەڵوێست - ڕێکەوتی : ١٨ی ئاگۆستی ٢٠١٢

کۆمەڵکوژی لە کوردستان لەزاری شایەتحاڵان و لە دووتوێی ئامارەکاندا

ئاژانسی کوردپا: پاش شۆڕشی گەلانی ئێران، زنجیرەیەک کۆمەڵکوژیی خەڵکی شار و گوندەکانی کوردستانی ئێران دەستی پێکرد و کۆمەڵێک لە خەڵکی کوردستان پێچەوانەی یاسا و رێوشوێنە نێودەوڵەتییەکان و بێ هۆ بوونە قوربانی.

ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا، لە راپۆرتێکدا و بە مەبەستی خستنە رووی هێندێ زانیاری و ئاماری ئەو کوشتارانە، لەگەڵ چەند کەس لە شایەتحاڵانی ئەو رووداوانە لە شار و گوندەکانی کوردستان دیمانەی پێکهێناوە و لەزاری ئەوانەوە ئامارەکان دەخاتە روو و باس لە دیمەنی هەژێنەری کوشتنی خەڵکی کوردستان دەکات.

راستیی کۆمەڵکوژییەکان لە کوردستان لەزاری شایەتحاڵانەوە

بەهمەن دێهقان:

بەهمەن دێهقان خەڵکی گوندی "پیرانجوق"ی سەر بە ناوچەی سۆمای ورمێ کە خۆی شایەتحاڵ و بینەری رووداوی کۆمەڵکوژیی گوندەکەیان بووە، بەم چەشنە رووداوەکەی گێڕایەوە و وتی: "رێکەوتی ٧ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی گوندێک بەناوی "پیرانجوق" کەس رە بە شاری ورمێ یە، کاتژمێر ٥ی سەرلە بەیانیی هێزەکانی ئەرتشی حکوومەتی ئیسلامیی ئێران بە چاوساغیی هێندێ هێزی خۆجێی فریودراو دەوری گوندیان دا و بۆ ماوەی ٧ سەعات گوندیان دایە بەر هێرشی تۆپ و خۆمپارە و کاتیوشا و بە شێوەیەی زۆر دڕندانە و بێبەزیی و دژە مرۆییانە، ئەوەیان بۆ گرینگ نەبوو کە کێ ژنە و منداڵ و پیر و پەککەوتەیە، تەنیا مەبەستیان ئەوە بوو کە کوردە دەبێ چاوترسێن و قەلاچۆ بکرێت".

"لە ئەنجامی ئەو هێرش و کوشتارەدا ١٧ دانیشتووی گوندی پیرانجوق لە ژن، منداڵ، لاو و پیرەوە بگرە بوونە قوربانی، بەڵام ئەگەر خەڵکەکە و هێزی بەرگری دیفاع و بەرەنگارییان نەکردبا، بێگومان ٨٠%ی خەڵکی گوندیان دەکوشت، چونکە ئەو هێزانە هەموو ئامانجیان ئەوە بوو و بۆ ئەوەش هاتبوون کە تێکڕای دانیشتوانی پیرانجوق قەلاچۆ بکەن.

بەهمەن دێهقان لە درێژەی لێدوانەکەیدا بۆ ئاژانسی کوردپا وتی: "رووداوەکە بەم چەشنە بوو، خەڵک لە ترسی گیانیان لە ماڵان نەدەهاتنە دەر و هێزەکانی حکوومەتیش بۆ دەرپەڕاندیان ماڵانیان دەدایە بەر تۆپ و گوللەباران و کاتێک خەڵک دەردەکەوتن دەستڕێژیان لێدەکردن و دەیانکوشتن، یەک لەو رووداوانە کەلە گشت هەژێنەرتر بوو بۆ من، ئەوە بوو کە یوونس دێهقان کە تەمەن ٧ ساڵان بوو کاتێک دەیهەویست لە ماڵی خۆیانەوە بڕواتە ماڵێکی تر و خۆی حەشار بدات، لەلایەن یەکێک لە پاسدارەکانەوە درایە بەر دەستڕێژ و زیاتر لە ٢٠ گوللەی لێدا و گیانی لێ ئەستاند".

ناوی قوربانییان بریتین لە: "نحۆ عەلیزادە، فەهیم خالیدی، مەحموود خالیدی، جاسم میکائیلی، حەلیمە میکائیلی، محەممەد رۆستەمی، عەلائەدین عومەرزادە، جەهانگیر پەرستار، حوسێن زەنگەکانی، عەبدولڕەحیم زەنگەکانی، ئەسعەد نەخشینی، سەلاح زەنگەکانی، سەبری شەفیقی، سافێ خدری، یوونس دێهقان، مەعسوومە تاهیری و جایزە عەلیزادە و جیا لەو کوژراوانە کۆمەڵێکی دیکەی خەڵک بریندار کران".

بەهمەن دێهقان ئاماژەی بەوەش کرد، کە "هێزەکانی حکوومەتی ئیسلامی بیانوویان ئەوە بوو کە خەڵک و

دانیشتوانی ئەو گوندانە دالّدەی هێز و ئۆپۆزیسیۆنە کوردییەکان دەکەن، بەلّکوو بە خاترجەمییەوە دەلّێم کە لەو کات و ساتانەدا لەو دەورووبەرە هیچ هێزێکی چەکدار و پێشمەرگەی کورد نەبووە، بەلّکوو ئامانجی ئەوان تەنیا کوشت و بڕ و لەناوبردنی کورد و سەپاندنی دەسەلاّتی کۆماری ئیسلامی بوو".

حەبیب حەسەن سیفەت:

"حەبیب حەسەن سیفەت" هاوولاتیی خەلّکی گوندی "سیناوە"ی سەر بە ناوچەی سۆما لە شاری ورمێ کە خۆی یەکێک لە شایەتحالانی رووداوی کۆمەلّکوژیی گوندەکەیان بووە، بەم چەشنە بۆ ئاژانسی کوردپا دوا: "کاتژمێر ٥ی بەیانیی رێکەوتی ٢٧ی رەشەممەی سالّی ١٣٦٣ی هەتاوی، لەلایەن هێزی ئەرتش بە هاوکاریی هێزە ئیتلاعاتییەکانی حکوومەتی ئیسلامیی ئێران هێرش کرایە سەر گوندەکەمان، لەو ناوچەیە لەبەر ئەوەی هێزی بەرگری هەبوو، خەلّک بەرگرییان لە خۆیان کرد، بەلاّم سەرەنجام هێرشیان هێنا و کۆمەلّێکی بەرچاو خەلّکیان قۆلّبەست کرد و دەستیان کرد بە ئازار و ئەشکەنجەی گیراوەکان و دەیانەویست ئەوانەش کە لەناو مالاّن خۆیان حەشار دابوو، بکوژن".

حەبیب لە درێژەدا وتیشی: "سەرەنجام دوو مامم بەناوەکانی "حەسەن و حاجی حەسەن سیفەت" و چوار ئامۆزام بەناوەکانی "کامیل بەشیری، رەشید بەشیری، بزۆ سین ئابادی و سەفیەدین دۆسین ئابادی" لەلایەن هێزەکانی سپای پاسدارانەوە تیرباران کران و تەنیا لە گوندی ئێمە ٦ کەس بوونە قوربانی و هەر لەو کاتەدا دایکم کە چووە سەر تەرمی مامم دلّی لە لێدان کەوت و کۆچی دوایی کرد".

ئەو شایەتحالّە لەو باوەڕە دایە "بەهۆی ئەوەی کە گوندەکانی دەورووبەری سنوور زیاتر هێزی چەکدا "پێشمەرگە"ی هێزە کوردییەکان تێیاندا دەمانەوە، لەلایەن حکوومەتەوە بە تەواوەتی پشت گوێ خراون و جیا لە ئازار و

ئەشکەنجە و کوشتن، هیچ چەشنە ئیمکانات و پێداویستییەکی خزمەتگوزارییەکیان بۆ جێبەجێ نەکراوە".

بێهزاد سمکۆ:

یەکێکی تر لە شایەتحاڵان و خەڵکی ئاوایی "گنگەچین" لە ناوچەی سۆما بەم چەشنە باس لە رووداوی هێرش و کوشتاری ناوچەکەی خۆیان دەکات: " لە ناوچەی ورمێ و دەورووبەری دوای شۆڕشی گەلانی ئێران چەندین حیزبی وەکوو حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران و کۆمەڵە" و چەندین فکری دیکەی ناوچەیی هەبوون و سەرقاڵی چالاکی بوون و کۆمەڵێک لایەنگرییان بۆ خۆیان هەبوو، حکوومەتی ئیسلامیی ئێران دەیهەویست بە کوشتار و چاوترسێن کردنی خەڵک نفووزی ئەو حیزبانە نەهێڵێت و لە بنەڕەتدا شۆڕشی کورد لەو ناوچەیە لەناو بەرێت و رێگا لە چالاکییەکان بگرێت".

بێهزاد سمکۆ ئاماژەی بەوەش دا کە "لە ساڵەکانی ٦١، ٦٢ و ٦٣ی هەتاوی بەردوام لە چەندین گوندی دەورووبەری ورمێ و بەتایبەت ناوچەی سۆما کردەوە کوشتاری بەکۆمەڵ لەلایەن هێزەکانی سەر بە حکوومەتی ئیسلامیی ئێرانەوە روویان داوە".

وتیشی: "لەناو کوژراوەکاندا ژن و پیاو، منداڵ، لاو و پیر و کەسانی بەساڵاچووش هەبوون و بۆ حکوومەت گرینگ نەبوو و تەنیا شتێک بۆ ئەوان گرینگ بوو، سەرکوت و داپڵۆسینی خەڵک و لاواز کردنی شۆڕشی خەڵکی کوردستان بوو، بێهزاد سمکۆ لە درێژەی لێدوانەکەی بۆ ئاژانسی کوردپا وتیشی: "بوونی هێزە کوردییەکان و پشتیوانی کردنی خەڵک لە پێشمەرگە هەموو لەلایەن حکوومەتەوە بیانوو بوون، چونکە ئەوان ئامانجێکی دیکەیان لە کوشتار هەبوو کە ئەویش لەناو بردنی فیزیکی و سڕینەوەی فەرهەنگ و زمانی نەتەوەیی کورد بوو".

بێهزاد سمکۆ هۆکارێکی دیکەی ئەو هێرشانەی حکوومەت بۆ سەر ناوچەکانی ورمێ و دەوروبەری دەگەڕێنێتەوە بۆ "بوونی شۆڕشە یەک لە دوای یەکەکانی وەکوو سمکۆ و کۆماری کردستان و گرێچدراویی خەڵک بە هزری کوردایەتی و دەیهەویست نفووزی خۆی نیشان بدات و پچڕانی ئەو پێوەندییە بە کوشتار و تۆقاندن و چاوترسێن کردنی خەڵکی ناوچەکە جێبەجێ بکات".

بەشێک لە ئاماری کۆمەڵکوژی لە گوندەکانی کوردستان

لە ماوەی پتر لە ٣٣ ساڵ دەسەڵاتداریەتی حکوومەتی ئیسلامیی ئێران گەلێک رووداو، کوشتاری بەکۆمەڵ، ئیعدام و گوللەباران و رەشەکوژیی خەڵکی بێتاوان، چالاکانی سیاسی، مەدەنی لە شار، شارۆچکە و گوندەکانی کوردستانی ئێران ئەنجام دراون.

. ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ و دەرکردنی فیتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر خەڵکی کوردستان و دەسپێکی شەڕێکی درێژخایەن و هێرش بۆ سەر کوردستان.

ـ رێکەوتی ١١ی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ پاش هێرشێکی بێبەزەییانە بۆ سەر گوندی "قارنێ"ی سەر بە شاری نەغەدە ٦٨ کەس بوونە قوربانی.

ـ رێکەوتی ١٣ی خەزەڵوەری ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی کوشتاری خەڵکی ئیندرقاش و وسووکەندی سەر بە شاری مەهاباد ٣٥ کەس بوونە قوربانی.

ـ رێکەوتی ١٣ی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی کوشتاری بەکۆمەڵی خەڵکی بێدیفاعی گوندی "قەڵاتان"ی نەغەدە نزیک بە ٤٥ کەس بوونە قوربانی.

. رێکەوتی ٢٨ی خەزەڵوەری ساڵی ١٣٥٩ی هەتاوی بەهۆی هێرش بۆ سەر خەلکی بێتاوانی گوندی "سۆفیان"ی ناوچەی شنۆ ١٣ کەس بوونە قوربانی.

ـ بەهۆی هێرشی ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی خەلکی گوندەکانی قەرەگۆل و سەوزی لە ناوچەی چۆمی مەجیدخانی مەهاباد لەسەر یەک ٢٧ کەس بوونە قوربانی.

. کوشتاری بێ وێنەی نەورۆزی سنە

. رێکەوتی ٢٣ی خەرمانانی ساڵی ١٣٦٠ کوشتاری کرێکارانی کوورەخانەی گوندی "ساروقامیش"ی سەر بە شاری بۆکان تێیدا ١٨ کەسی بێتاوان بوونەتە قوربانی.

. ڕێکەوتی ١٨ی خەزەڵوەری ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی لە ئەنجامی هێرش بۆ سەر گوندی خەڵکی گوندی "بایزاویّ"ی نەغەدە کە ٩ کوژراوی لێکەوتەوە.

. ڕێکەوتی ١ی جۆزەردانی ١٣٦١ی هەتاوی لە ئەنجامی هێرش بۆ سەر هەڵەقووش، گێچە و کانیڕەش لە ناوچەی سۆمای ورمێ کۆمەڵێک بوونە قوربانی کە هەتا ئێستا ناوی ١٣ کەسیان شناسایی کراوە.

. ڕێکەوتی ٢٥ی ڕەشەمەی ساڵی ١٣٦١ی هەتاوی هێرش بۆ سەر خەڵکی گوندەکانی "دێمەسوور، جەعفەرئاوا و مەرجان"ی سەر بە شاری مەهاباد کە کۆمەڵێک خەڵک تێیدا بوونە قوربانی، بەڵام هەتا ئێستا تەنیا ناوی ٩ کەسیان ئاشکرا بووە.

. ڕێکەوتی ٤ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی هێرش کرایە سەر گوندی چەقەڵ مستەفا لە شاری نەغەدە و ٢١ کەس بوونە قوربانی.

. ڕێکەوتی ٧ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی بەهۆی هێرش بۆ سەر گوندی پیرانجوق لە ناوچەی سۆمای ورمێ ١٧ کەس بوونە قوربانی.

. ڕێکەوتی ١٣ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی کوشتاری خەڵکی دوو ئاوایی "گێچێ و هەڵەقووش" لە ناوچەی سۆمای ورمێ ١٣ قوربانیی لێکەوتەوە.

ـ ڕێکەوتی ٥ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی کوشتاری بەکۆمەڵی خەڵکی گوندەکانی: "چەقەڵ مستەفا، خەلیفەلیان و گۆڕخانە"ی سەر بە شاری نەغەدە تێیدا ٤١ کەس بوونە قوربانی.

. ڕێکەوتی ١٢ی جۆزەردان ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی ئیعدامی ٥٩ لاوی مەهاباد.

. ڕێکەوتی ٢٣ی خەرمانانی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی کوشتاری بەکۆمەڵی گوندەکانی: جبرییل ئاوا، گوندەوێڵە و دووئاو" لە ناوچەی شنۆ تێیدا لەسەر یەک ٦ کەس بوونەتە قوربانی.

کوشتاری خەڵکی گوندی "قاڕنێ"ی سەر بە شاری نەغەدە

. ڕێکەوتی ٢٤ی خەرمانانی

. ڕێکەوتی ١٨ی خەزەڵوەری ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی بەهۆی هێرش بۆ سەر خەڵکی گوندی "بایبزئاوا"ی نەغەدە ١٢ کەس بوونە قوربانی.

. هێرش و کوشتاری دانیشتوانی گوندەکانی: دیلان چەرخ، حەڵبێ، کۆیکان، کەرێزەی شکاکان و وێنسلیان لە

ناوچەی نەغەدە کە لەسەر یەک ٤٠ کەسیان بوونەتە قوربانی.

ـ بەهۆی هێرش بۆسەر گوندەکانی سۆفیان و کولیج و سەروکانی لە ناوچەی شنۆ زیاتر لە ٢٠ کەس بوونە قوربانی.

ـ بە پێی ئاماری جۆراوجۆر لە مەودای نێوان ساڵەکانی ١٣٥٨ هەتا ١٣٧٠ی هەتاوی ٨٣٢ کەس لە شار و شارۆچکە و ناوچە جیاجیاکانی کوردستانی ئێران گوللەباران کراون و رێژەی ئەو کوشتار و ئیعدامە بەکۆمەڵ و تاکەکەسییانەی کە لەناو زیندانەکان بەنهێنی ئەنجام دراون هەتا ئێستا روون نەبۆتەوە و لە ساڵی ١٣٧٠ی هەتاوی بەم لاشەوە بە شێوازی جۆراوجۆر و بەپێی سیاسەت و تاکتیکی جیاواز زۆرێک لە چین و توێژەکانی کوردستان بوونەتە قوربانی و لە رێگاکانی تەقەی راستەوخۆ لەسەر سنوورەکان و ئیعدام و ... گیانیان لێ ئەستێنراوە.

بۆ رەشەکوژی و کوشتاری بەکۆمەڵ؟

بەرلە هەموو شت ئەم پرسیارە دێتە گۆرێ ئاخۆ بۆ قەتڵ و کوشت و کوشتاری بەکۆمەڵ؟

دەرکردنی فتوای جیهاد لەلایەن "ئایەتوڵلا خومەینی" بەدژی خەڵکی کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨دا دەسپێکی شەڕێکی درێژخایەن و هێرش و رەخساندنی دۆخێکی ئەمنیەتی و پۆلیسیە کە پاش زیاتر لە ٣٣ ساڵ ئێستاش هەر بەردەوامە.

ئەم رەوتە لە شێوازێکی دیکەدا هەر درێژەیان هەبووە کە دەتوانین ئاماژە بە کوشتاری بێ وێنەی نەورۆزی خوێناویی سنە، ئیعدامی ٥٩ لاوی مەهاباد، رووداوی شەڕ و تێکهەڵچوونی نەغەدە، کوشتاری بەکۆمەڵی گوندی قارنێ لە ناوچەی نەغەدە و دەیان گوندی دیکەی ناوچە جیاجیاکانی کوردستان بکەین.

بە وتەی شایەتحالان، زیندانیانی سیاسی کەلە زیندان ئازاد بوون کوشتن، ئیعدام و گوللەباران و رەشەکوژیی خەڵکی بێتاوان، هاووڵاتیی مەدەنی و تەنانەت زیندانیە سیاسییەکانیش بەبێ بەڕێوە چوونی دادگایەکی داپەروەانە هێندێکیان بە نهێنی و هێندێکیشیان راشکاوانە بەڕێوە چوون و هیچ یاسا و ریسایەک تێیایاندا رەچاو نەکراوە.

زۆربەی دادگاییەکان لە کوردستان و بەتایبەت لە دەیەکانی٥٠ و٦٠ی هەتاوی کە کوردستان رووبەڕووی شەڕێکی نەخوازراو ببووە، رەوتی ئاسایی خۆیان نەدەپێوا و خێرا لەلایەن چەند نوێنەر و روحانییەکەوە کە حکوومەت بۆ یەکلا کردنەوەی بڕیاری کوشتار و ئیعدامەکانی دیاری کردبوو، دەر دەکران و هیچ پارێزرێکیش لە گۆڕێدا نەبوو. کە "سادق خەڵخاڵی و غوڵامڕەزا حەسەنی، دوکتور مستەفا چەمران، محەممەد لاجەوەردی، مەعبوودی" و خاوەن پلەی نیزامیی دیکە لەو کەسانە بوون.

بە وتەی ئەو زیندانییە سیاسییانەی کەلە دەیەی ٦٠ی هەتاوی لە زیندان بوون و خۆیان لە نزیکەوە بینەری ئەو رووداوانە بوون "ئەو کەسانەی کە بڕیاری هێرش و کوشتاریان داوە زۆرن و بەبێ بەڕێوەچوونی دادگایەکی فەرمی و یاسایی و بە شێوەیەکی رەمەکی و بە هێنانە بەرباسی دوو پرسیار زرۆ بە ئاسایی ئەنجام دراون".
شایەتحاڵەکان و بەتایبەت دانیشتوانی گوندەکان باس لەوە دەکەن: "زۆر جاریش خەڵکی بێتاوانی گوندێک لە ماوەی چەند خولەکدا بەکۆمەڵ بڕیاری کوشتنیان بۆ دەرچووە کە هیچکات بەڵگە و فاکتێک بۆ تاوانبار بوونیان لەبەر دەستدا نەبووە و تەنیا بە تاوانی کوردبوون و بیروڕای جیاواز گیانیان لێ ئەستێنراوە، کە نموونەی لەم جۆرە کوشتار و رەشەکوژییانە لە مێژووی مرۆڤایەتیدا کەم وێنە بووە".

بە پێی بەڵگە و فاکتە فەرمییەکان کە ئێستا لەبەر دەست دان کوشتار، ئیعدام و گوللەبارانی چالاکانی دەیەی ٦٠ی هەتاوی لەلایەن سادق خەڵخاڵی وەک حاکم شەرع و نوێنەری (تامل الاختیار)ی خومەینی لە پرۆسەیەکی بەرین و لە ماوەیەکی کەم و لە دادگایەکی چەند خولەکیدا بڕیاری کوشتنی سەدان کەس لە چالاکانی سیاسی و خەڵکی بێتاوانی نەتەوەی کورد جێبەجێ کران.

زۆرێک لە شارەزایان و کۆمەڵناسانی بواری کۆمەڵایەتی و جینایەتە جەنگییەکان و ژێنۆساید لەو باوەڕە دان کە ئەو کردەوە نامرۆڤانانەی کەلە کوردستان بەرامبەر نەتەوەی کورد ئەنجام دراون، دەڕۆنە چوارچێوەی ژێنۆساید و سڕینەوەی نەتەوەییەوە کە پێویستی بە لێکۆڵینەوەیەکی سیاسی و کۆمەڵایەتیی چڕوپڕ و هەمەلایەنەوە هەیە کە هەتا ئێستا حکوومەتی ئیسلامی رێگەی بە لێکۆڵەران نەداوە لەم بارەوە راستیەکانی ئەو رووداوانەی کوردستان بخەنە روو.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپا - ڕێکەوتی: ١٥ی سێپتەمبەری ٢٠١٢

عەبدوڵڵا حەسەن زادە: لەبەر ئەوەی خومەینی مەقامێکی مەزهەبیی هەبوو ئەو بڕیارە بە فتوا تەعبیر کرا

لەبەر ئەوەی خومەینی مەقامێکی مەزهەبیی هەبوو ئەو بڕیارە بە فتوا تەعبیر کرالەبەر ئەوەی خومەینی مەقامێکی مەزهەبیی هەبوو ئەو بڕیارە بە فتوا تەعبیر کرا، ئەگەر نا فتوای قەتڵ و عامی خەڵکی نەدا.

دیمانەی ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا لەگەڵ عەبدوڵڵا حەسەن زادە چالاکی سیاسی لە پێوەندی لەگەڵ ڕووداوی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی کوردستان:

کوردپا: خومەینی بەردەوام لە لێدوان و وتەکانیدا باسە لە پێکەوەژیانی برایەتی دەکرد، بەڵام بینیمان کە فتوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی لێکەوتەوە، ئاخۆ ئەم بڕیارە سەرچاوەیەکی مەزهەبیی هەبوو یان دژایەتی کردن بوو لەگەڵ پرسی کورد؟ ئێوە پێتان وایە ئەو بڕیارەی خۆمەینی لە ئەنجامی ڕاوێژ لەگەڵ دەوروبەرەکانی هاتبووە ئاراوە؟

عەبدوڵڵا حەسەن زادە: ئەو فەرمانەی کە خومینی وەکوو فەرمانەدەی "کل قوا" دەری کرد، لەلایەکەوە خومەینی تەنیا دەسەڵات بوو لە ئێراندا پاشان دەورووبەرەکەی وایان حاڵی کردبوو کە هەموو دنیا لەژێر ئەمری ئەوە و تەنیا لە کوردستان خەڵکێکی یاخی پەیدا بوون کە سەرپێچی لە بڕیارەکانی دەکەن، ئەوانەی کە ئەویان حاڵی کردبوو بە دوو جۆر خراپیان تێگەیاندبوو یەکیان ئەوە بوو لە کوردستان تەنیا تاقمێکی کەمن کە ئاژاوەیان

ناوەتەوە و سەرپێچی لە فەرمانەکانی ئەو دەکەن، لەلایەکی دیکەشەوە وایان تێگەیاندبوو کە خەڵکی کوردستان لەو تاقمە بێزارن ئەوە بوو کە فەرمانی دا هەموو هێزە چەکدارەکان هێرش بکەنە سەر کوردستان و لەلایەکی دیکەشەوە داوای لە خەڵک دەکرد کە یاخییەکان بگرن و تەسلیمیان بکەنەوە. مەسەلەی باس کردنیشی لە برایەتی ئەوە بوو کە ئەوکات لە دەسەڵاتدا نەبوو و رەخنەی لە دەسەڵاتی حەمەڕەزا شا دەگرت و باسی لە برایەتی هەموو موسڵمانان دەکرد و مەبەستی لەو برایەتیە دابین کردنی مافی گەلانی ئێران نەبوو، بەڵکوو مەبەستی ژیان کردن لەژێر ئیسلامی خومەینیدا بوو.

کوردپا: ئەم وتانەی خومەینی کەلە رۆژنامەی کەیهاندا چاپ و بڵاو بۆتەوە، دەڵێ: ئێمە زۆرمان هەوڵ دا کەلە کوردستان شەڕ ساز نەبێت و تەنانەت بۆ خۆم یوونسی پارێزگاری ئەوکاتی سنەم بانگ کرد و پێم گوت کە دەبێ لە کوردستان ئاشتی و ئارامی سەقامگیر ببێت، بەڵام ئەو ئاشتی و ئارامیە نابێ بەنرخی تێکچوونی باری خۆش بژێوی و ئاسایشی خەڵکی مەدەنیی کورد تەوا ببێت، ناوبراو وتوویەتی ئێمە ئەو بڕیارەمان بۆ سەر ئەشرار داوە، رای ئێوە لەم بارەوە چیە؟

عەبدوڵڵا حەسەن زادە: لەبەر ئەوەی خومەینی مەقامێکی مەزهەبیی هەبوو ئەو بڕیارە بە فتوا تەعبیر کرا، ئەگەر نا فتوای قەتڵ و عامی خەڵکی نەدا، بەڵام لەبەر ئەوەی کە هێزە سیاسییەکان لەگەڵ خەڵکی لێک جیا کردنەوەیان کارێکی ئاسان نەبوو، ئەو حوکمە و فەرمانە وەکوو فتوا تەعبیر کرا بۆ سەر خەڵکی کوردستان، پاشانیش زۆر روون و ئاشکرا بوو کە خومەینی لە یوونسی یا غەیرە چی دەویست ئەو دەیوت سرەتا گەمارۆ و دوایی موزاکرە.

کوردپا: هۆکاری ئەوەی کە خەڵک و هێزە سیاسییەکان لێک جیا نەدەکرانەوە چی بوو؟

عەبدوڵڵا حەسەن زادە: چۆن ئەوان داخوازی هەموو خەڵکی کوردستانیان داوا دەکرد و هیچ شتێکیان وەکوو دەستە و گرووپ بۆ خۆیان نەدەویست و هێرشی حکوومەت بۆ سەر حیزبەکان بە واتای هێرش کردنە سەر خەڵکی کورد بوو.

کوردپا: وەک کەسێکی بێلایەن رەخنەت لە کردەوەکانی ئەوکاتی هێزە سیاسییەکانی کورد چیە؟ و پێت وایە هێزە سیاسییەکان دەیانتوانی چ کارێکی باشتر بۆ وەدیهاتنی مافە سیاسییەکانی کورد بکەن کە نەیانکرد؟

عەبدوڵڵا حەسەن زادە: تەنیا ڕیگایەک کە دەکرا هێرش بۆ سەر کوردستان رابگیرێ ئەوە بوو کە حیزبەکان تەسلیم بن و هەرچی کۆماری ئیسلامی دەیوت ملکەجی بانایە و خومەینی لە سازمانەکانی دیکەش رازی نەبوو بۆ وینە قەتڵ و عام کردنی حیزبی توده و لایەنگرەکانی، یان ئەووەی کە موجاهدین خۆیان بە کوڕ و کچی خومەینی دەزانی، بەڵام فەرمانی لەناو بردنی دان.

ڕەنگە هێزە سیاسییەکان ڕەخنەی جوزئیان لەسەر بێت بەڵام بە گشتی دەبایە تەسلیم ببان کە ئەویش شایستەی ئینسانی ئازادیخواز نیە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپا - ڕێکەوتی: ١١ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٢

گەڵاڵەی هەشت خاڵیی شاری سنە لەژێر کاریگەری کۆمەڵەی کۆمۆنیستدا نووسراوە

گەلاڵەی هەشت خاڵیی شاری سنە لەژێر کاریگەری کۆمەڵەی کۆمۆنیستدا نووسراوە گەلاڵەی هەشت خاڵیی شاری سنە لەژێر کاریگەری کۆمەڵەی کۆمۆنیستدا نووسراوە و لەوێدا هەم ویستە دێمۆکراتیکەکانی خەڵکی کوردستان و هەمیش مافی نەتەوایەتی لە شکڵی چارەی خۆنووسیندا هاتبووە بەرباس.

دیمانەی ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا لەگەڵ سەید ئیبراهیم عەلیزادە، سکرتێری کۆمەڵە، شاخەی کوردستانیی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران لە پێوەندی لەگەڵ رووداوی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی کوردستان:

کوردپا: مەبەستی ئێمە شیکردنەوەی لایەنی مێژووی فتوای خومەینی کە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی لێکەوتەوە نیە، بەڵکوو ئەوەیە کەلە دوای شۆڕشی ئێران و هەروەها لە رووداوی ٢٨ی گەلاوێژیشەوە بیر و بۆچوونی جیاوازی وەکوو چەپ، راست، لیبراڵ، نیمچە لیبراڵ و تەنانەت احزابی کومونیستیش حوزوریان هەبوو، هێزە سیاسیە ناسیۆنالیستەکان داواکاریان لە حکوومەت روون و شەفاف بوو، پرسیارەکە لێرە دایە ویست و داخوازی هێزە کۆمنیستەکان لەو کاتەدا چی بوو؟

ئیبراهیم عەلیزادە: مادەی هەشت خاڵیی شاری سنە لەژێر کاریگەری کۆمەڵەی کۆمۆنیستدا نووسراوە و لەوێدا هەم ویستە دێمۆکراتیکەکانی خەڵکی کوردستان و هەمیش مافی نەتەوایەتی لە شکڵی چارەی خۆنووسیندا هاتبووە بەرباس و رەوتی چەپ هەر لە سەرەتای شۆڕشدا هەستی بەوە کردبوو کە خەریکە دەستکەوتەکانی شۆڕش لەلایەن

هێزە ئیسلامییەکانەوە قۆرخ دەکرێ و دەبێ بەرگری لەم کارە بکرێ، بەڵام لە کوردستان چونکە خەڵکەکە مەزهەبیان سوننە بوو نەکەوتبوونە ئەو داوەوە و هەروەها لە کوردستان هێزی چەپ و رادیکاڵ هەبوو، بەڵام لە شوێنەکانی دیکە نەبوو و لە کوردستان پێشینەی بەرخودان هەبوو کە ئەمانە بوونە هۆی ئەوەی وەڵامی هێرش بۆ سەر کوردستان بدرێتەوە و ئەوەی لە کوردستان رووی دا درێژەی شۆڕشی ئێران بوو و خەڵکی چوونە سەنگەری خودموختاریەوە کە ببێتە هۆی پاراستنی دەستکەوتەکانی شۆڕش.

کوردپیا: بە لەبەرچاو گرتنی ئەوەی کە نموونەی شۆڕشی ئیسلامی لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست زۆر دەگمەن بوو و هەروەها زۆربەی دانیشتوانی کوردستانیش خەڵکی مەزهەبی بوون، چەپ یان مەسەلەی کۆمۆنیستی بەم شێوازەی ئەمڕۆ تاریف نەکرابوو و خەڵکی لەگەڵی نامۆ بوون، بە بڕوای ئێوە ئەو هۆکارانە نەبوونە هۆی ئەوەی کە بە هیزە چەپەکان کە بەرنامەی کۆمۆنیستیان هەبوو بڵێن کافر؟

ئیبراهیم عەلیزادە: تەنیا هێزی چەپ لە کوردستان خەڵکی بۆ بەرەنگاری ئامادە دەکرد و باقی هێزەکانی دیکە نەتەنیا خەڵکیان بۆ بەربەرەکانێ ئامادە نەدەکرد، بەڵکوو وەهمی خۆگونجاندنیان لەگەڵ ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو بڵاو دەکردەوە و هێزی چەپیان بە ئاژاوەگێڕ تاوانبار دەکرد و هێزی چەپ بە ئیعتباری بەربەرەکانێ لەلایەن خەڵکەوە ناسرا، نەک ئەوەی کە ئایا باوەڕی بە مەزهەب هەیە یان نا.

موفتی زادە کە هێزێکی ئیسلامی بوو چووە پاڵ حکوومەتەوە تەنانەت کۆماری ئیسلامی ئەویشی پێ تەحەموول نەکرا و هەروەها چارەنووسی ئەوانەی کە بە کۆنگرە چوارییەکان ناوبانگیان دەرکرد چییان بەسەر هات و تەنانەت حیزبی توده، من لەسەر ئەو باوەڕەم کە بوونی هێزی چەپ و رادیکال بیانوویەک بوو بۆ هێرش بۆ سەر کوردستان.

کوردپیا: بۆچی هەتا ئیستا نەتوانراوە ٢٨ی گەلاوێژ بکرێتە رۆژێک یان بۆنەیەکی تایبەت، بە بڕوای ئێوە ناسیۆنالیزم و کومونیزم وەکوو بەرنامە و فکریەتی حیزبەکان هەتا چەندە ڕێگر بوون لە دەست نیشان کردنی ئەو رۆژە؟

ئیبراهیم عەلیزادە: بە بڕوای من ئەو رۆژە دەبێ بکرێتە رۆژی خۆشی و شادی بۆ خەڵکی کورد چونکە لەو رۆژەوە هەتا ئێستا خەڵکی کورد بە حکوومەتی ئێرانیان سەلماندووە کە بەربەرەکانێ درێژەی هەیە و دەبێ خەڵکی کورد شانازی بەو رۆژەوە بکات. لەبارەی نەبوونی یەکدەنگی بۆ ئەو رۆژە دەتوانم بڵێم کە بوونی ئیستراتیژیکی جیاواز

لەنێو حیزبەکان یەکێک لە هۆکارەکانە، بۆ وێنە چوونی هێندێ لە هێزە سیاسییەکان بۆ ناو "شۆرای میللیی موقاومەت" کەلە ناو ئەو شوورایەدا ناسیونالیستی زۆر بەرچاو تەنگ هەبوو، یان ئێستا کە باس لە خەباتی مەدەنی دەکرێ، حیزب هەیە کە دەستی داوەتە چەک و دەیهەوێ مەسەلەی کورد چارەسەر بکات مەبەست لە باس کردنی ئەم شتانە ئەوەیە کە هەمووی ئەوانە دەتوانێن لە بەرامبەر پلاتفۆڕمێکی هاوبەشدا ڕێگر بن.

خومەینی کەسێک نەبوو کە پابەند و باوەڕی بە مەسەلە دینییەکان یان بێت

خومەینی کەسێک نەبوو کە پابەند و باوەڕی بە مەسەلە دینییەکان یان بێتمەبەستی سەرەکیی ئێران لە هێرش بۆ سەر سنوورەکانی کوردستان پەژاک نیە، بەڵکوو مەبەست حیزبەکانی دێمۆکرات و کۆمەڵەیە کە لەم دۆخە ناسکەدا ئەوانیش بکێشێتە مەیدانی شەڕەوە و لەو خەباتە سیاسی و مەدەنیەی کە ئێستا گرتوویانەتە پێش لایان بدات.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپا - ڕێکەوتی: ١١ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٢

وتووێژی ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا لەگەڵ دوکتور عەلیڕەزا نووری زادە، ڕۆژنامەنووس و شرۆڤەکاری سیاسی، لەبارەی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ و فەرمانی خومەینی بۆ هێرش بۆ سەر کوردستان:

کوردپا: بەڕێز نووری زادە کۆمەڵێک لە چالاکان و کەسایەتییە سیاسییەکانی کورد و غەیرە کورد لەو باوەڕە دان کە بڕیاری هێرش بۆ سەر کوردستان لەلایەن خومەینییەوە فتوایەکی مەزهەبی، یان بڕیاری جیهاد نەبووە، بەڵکوو ئەوە تێگەیشتن و لێکدانەوەیەکی هەڵەیە لەم هێرشە بۆ سەر کوردستان و کوردەکان بووە، ڕای ئێوە لەم بارەوە چیە؟

د. نووری زادە: لە بنەڕەتدا و لە ڕوانگەی دینییەوە هیچکات فەرمانی جیهاد بەدژی موسڵمانان نادرێ، بەڕای من بڕیاری هێرش بۆ سەر کوردستان لەلایەن خومینیەوە بڕیارێکی بە تەواوەتی سیاسی و بۆ نابووتی یەکجارەکیی کوردستان و پتەو کردنی دەسەڵات و حکوومەت بوو لەو ناوچەیە. خومەینی ویستی بەو هێرشە لە تەواوی خەڵکی کوردستان و بەتایبەت حیزبە سیاسییەکانی دژبەری ڕێژیم تۆڵە بکاتەوە.

لەلایەکی دیکەشەوە خومەینی کەسێک نەبوو کە پابەند و باوەڕی بە مەسەلە دینییەکان یان هەر شتێکی دیکە بێت، بەڵکوو ئامانجی سەرەکیی ئەو لە بڕیاری هێرش بۆ سەر کوردستان تەنیا نیشان دانی دسەڵات و هێزی خۆی و هەروەها زاڵ بوونی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بوو بەسەر کوردستاندا.

کوردستان مەترسییەکی جیدی بوو بۆ حکوومەتی خومەینی، چونکە لە کوردستان چەند حیزب، یان بیرۆکە و ڕوانگەی جیاواز سەرقاڵی چالاکی بوون، حیزبی دێمۆکرات، کۆمەڵە و تەنانەت توێژی مەزهەبی و هەروەها

چەندین ڕێکخراوی دیکەش چالاکییان دەکرد و دەکرێ بڵێین کە تەواوی خەڵکی کوردستانیان بۆ لای خۆیان ڕاکێشابوو و ئەمەش وەک مەترسییەکی جیدی بۆ ڕێژیمی خومەینی دەهاتە ئەژمار، چونکە لەو هەلومەرجەدا کەمتر شوێنێک لە ئێران وەکوو کوردستان ئەو وزە و توانایییە خەباتگێڕیەیان هەبوو کەلە بوونی حیزبە سیاسییەکان و بەرهەمهێنانی فکرەوە سەرچاوەی دەگرت.

بەدەر لە هەموو ئەم باسانە بوونی سیما و کەسایەتییەکی وەکوو نەمر دوکتور قاسملوو لەناو کوردەکان وەکوو ڕۆشنبیرێکی سیاسی، بە یەکێکی تر لە هۆکارە گرینگەکان دێتە ئەژمار کە خومەینی ترسی لێ نیشتبوو. خومەینی دەیزانی کە حزووری بەهێزی سیاسیی کەسێکی وەکوو قاسملوو دەتوانێ سیستمی دەسەڵات بخاتە لەرزە.

ئەم مەسەلەیە بۆ خومەینی سەلمێنرابوو کە قاسملوو ئەو توانایی و دەرفەتەی دەبێت کە پۆستی سەرکۆماریش مسۆگەر بکات، چونکە قاسملوو کەسێکی ڕۆشنبیر و مۆدێڕن بوو و خۆشەویستیی ئەو تەنیا بە حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێرانەوە نەبەسترابوو و دیتمان کەلە هەڵبژاردنەکانی مەجلیسی خوبرێگانی ڕێبەری لە کوردستان دەنگی متمانەی بەدەستهێنا. قاسملوو لەناو خەڵکی کوردستاندا خۆشەویست و بەرز بوو و تەنانەت لە ئاستی ئێراندا وەکوو سیمایەکی سیاسیی ناسراو، جێگای پەسندی ڕەوت و حیزب و چالاکانی سیاسی بوو ، هەروەها زۆر حیزب و ڕێکخراو و ڕەوتی سیاسی لە کوردستاندا چالاکییان دەکرد.

کوردپیا: هەروەک دەبینین پرەنیسبی حکوومەتی ئێران، لە ئاست دژبەران و بە واتایەک حیزبە سیاسییەکانی ئۆپۆزیسیۆن و بەتایبەت حیزبە سیاسییەکان لە کوردستان هیچ گۆڕانێکی بەسەردا نەهاتووە و دەبینین کە حکوومەتی ئێران بە بیانووی بوونی پارتی ژیانی ئازادی کوردستان" پەژاک" دەستی داوەتە نانەوەی شەڕ لە ناوچە، ئاخۆ هۆکاری ئەم کار خوێناوییانە درێژەی هەمان سیاسەتی سەرکوت و کوشتاری پێشوو لە کوردستان نیە؟

د. نووری زادە: نا، بە هیچ شێوەیەک وا نیە، هەموو ئەم هەوڵ و چالاکییانە بە شێوەی ئامانجدار و لە ڕاستای دەسەڵات و نفووزی بەسەر ناوچە دایە و ڕەخساندنی زەمینە و دەرفەتێکە بۆ زەربە دان لە حیزبەکانی دیکەی کورد لە ناوچەدا، لەبەر ئەوەی حزووری بەرتەسکی نیزامیی حیزب یان گرووپێک لە کوێستانی قەندیل کە چالاکییەکانیان لە چەند پێکدادانی سەرەتایی لە ناوچەدا خۆی دەبینێتەوە، ناتوانێ ببێتە مەترسییەکی جیدی بۆ ڕێژیمی ئێران و هەروەها ئێرانیش زۆر لەمێژە لەمە تێگەیشتووە و ئەم جۆرە چالاکییانە تەنیا بە مەبەستی شێواندنی هاوکێشەکانی ناوچە و تەنانەت حکوومەتی هەرێمی کوردستان بەڕێوە دەچن، خودی پەژاکیش هەستی

بەم مەسەلەیە کردووە.

کوردپیا: یانی ئێوە لەو باوەڕە دان کە هێرشەکانی حکوومەتی ئێران بۆ سەر ناوچە سنوورییەکانی هەرێمی کوردستان بە مەبەستی لەناو بردنی پەژاک، یان بەرەنگاربوونەوەیان نیە؟

د. نووری زادە: ئامانجی سەرەکیی کۆماری ئیسلامی لەو هێرشانە و بەرینتر کردنەوەی مەیدانی شەڕەکە، تەنیا پەژاک نیە، دەنا چۆڵ کردنی قەندیل لە پەژاک لەلایەن ئێران و تورکیەوە زۆر ئاسانە، بەڵام مەبەستی سەرەکیی ئێران حیزبەکانی دێمۆکرات و کۆمەڵەیە کە لەم دۆخە ناسکەدا ئەوانیش بکێشێتە مەیدانی شەڕەوە و لەو خەباتە سیاسی و مەدەنیەی کە ئێستا گرتوویانەتە پێش لایان بدات و بۆ ناو شەڕێکی نەخوازراو پەلکێشیان بکات. چونکە ئێستا خەباتی سیاسی، مەدەنی و دیپلۆماسیی ئەم دوو حیزبە لە ئاستی دونیادا بە تەواوەتی جێگای خۆی کردۆتەوە و کۆماری ئیسلامیش بەم کارە تووڕەیە. یان رێبەرانێکی وەکوو هێجری، موهتەدی و خالید عەزیزی ئێستا نەتەنیا وەکوو سکرتێری حیزبەکانی خۆیان پێگەیەکی بەرز و شیاویان لەناو نەتەوەی کورد هەیە، بەڵکوو لە ئاستی دونیادا وەکوو رێبەرانی بزووتنەوەی کورد لە هاوکێشە سیاسییەکانی ناوچە و دنیادا رۆڵیان هەیە و کۆماری ئیسلامیش دەیهەوێ ئەم پێگەیە بشکێنێت و بە هەر لەونێک بووە ئەم قۆناغە لە خەبات کە هەمان خەباتی مەدەنی و سیاسییە بەلارێدا بەرێت.

سەرنج بدەن ئەو زیانانەی کەلە ئەنجامی هێرشی تۆپخانەکانی کۆماری ئیسلامییەوە بەدیهاتوون، کۆمەڵێکی بەرچاو لە گوندنشینانی ناوچە، ژن و منداڵی داماو، مەگەر ئەوانە ئەندامانی پەژاکن؟ تەنیا قوربانیی ئەم مەسەلەیە خەڵکی ناوچەن کەلە ماڵ و زێدی خۆیان ئاوارە بوون. رێژیمی ئێرانیش بە بیانووی ئەوەی کە بۆچی کۆمەڵێک لە کوێستانی قەندیل و سنوورەکانی کوردستان سەرقاڵی هاتوچۆن، بە تانک و تۆپبارانەکانی خۆی سەدان کەس لە خەڵکی بێتاوانی گوندنشینی کوشتووە یان ئاوارەی کردوون.

کوردپیا: بەڕای ئێوە لە جەریانی فەرمانی ۲۸ی گەلاوێژدا بۆچی خەڵکی مەدەنی و هێزە سیاسیەکانی کورد کە لەو کاتەدا حزووریان هەبوو پێکەوە گرێ درابوون و خەڵکێکی زۆریش بەو بۆنەوە بوونە قوربانی، یان ئیعدام کران یان لەو شەڕانەدا کوژران؟

د. نووری زادە: بەو هۆیەی کە حیزبە کوردییەکان حیزبگەلێکی خەڵکی بوون و هەڵقوڵاوی کۆمەڵگای کوردستان

بوون، جۆراوجۆری و فرەچەشنیی حیزبە کوردییەکان لەو هەلومەرجەدا بوونە هۆی ئەوەی کە هەر توێژێک لە خەڵک پاڵ بدەن بە حیزبێکی تایبەتەوە و بەم چەشنە خەڵکی مەدەنی و حیزبەکان لێک جیا نەبوون. یەکێکی تر لەو هۆکارنەی کە بووە هاندەر بۆ ئەوەی کە خومەینی بڕیاری هێرش بۆ سەر کوردستان بدات، نەبوونی فکر و بیرۆکەی مەزهەبی بوو لە کوردستان، بە چەشنێک کە دەبینین لە چوارچێوەی حیزبە سیاسییەکاندا کەس و سیمایەکی ناسراو و کاریزما کە بتوانێ لە بواری مەزهەبییەوە رۆڵی کارا بگێڕی، لە گۆڕێدا نەبوو. تەنیا کەسێک وەکوو رێبەرێکی سیاسی و مەزهەبی لە مەیداندا هەبوو شێخ عیزەدین حوسێنی بوو کە ئەوەیش ئەو چاوەڕوانیەی کە لێدەکرا بەدی نەهات.

لەناو هێز و رێکخراوە سیاسییەکانیش لە هەموان زیاتر دوو حیزبی دێمۆکرات و کۆمەڵە هەڵگری فکر و روانگەیەکی دێمۆکراتیک و بوون و نەبوونی فکری مەزهەبی و لائیک بوونیان هۆکارێکی تر بوو بۆ ئەوەی کە ئەو فەرمانەی خومەینی یەکلا بگرێتەوە و ببێتە هێرشێکی بەربڵاو.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپا - رێکەوتی: ١١ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٢

مەسەلەی تەجزیە تەڵەبیش بەشێکە لەو تۆمەتانەی حکوومەتی خومەینی

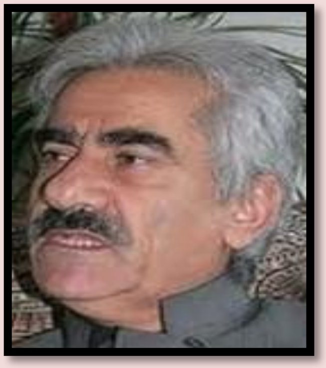

مەسەلەی تەجزیە تەڵەبیش بەشێکە لەو تۆمەتانەی حکوومەتی خومەینیمەسەلەی تەجزیە تەڵەبیش بەشێکە لەو تۆمەتانەی حکوومەتی خومەینی کە وەکوو میراتی دیکتاتۆریی ڕێژیمی پاشایەتی پێگەیشتووە و دراوتە پاڵ نەتەوەی کورد.

دیمانەی ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا لەگەڵ مستەفا هیجری، سکرتێری گشتیی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران لە پێوەندی لەگەڵ ڕووداوی ۲۸ی گەلاوێژی ساڵی ۱۳۵۸ی کوردستان:

کوردپا: نزیک بە ۳۲ ساڵ بەسەر ڕووداوی ۲۸ی گەلاوێژدا تێدەپەڕێ، لەلایەکەوە هێزە سیاسییەکان و لەلایەکی دیکەوە هێزەکانی حکوومەتی ئێران لەژێر ناوی "موجاهدینی ئینقلابی، سپاه جامەگان، کەفەن پووشان، خوێندکارانی خەتی ئیمام و سپاهیانی ئیسلام" لە بەرامبەر یەکتردا ڕاوەستابوون، ئەمە لە حاڵێکدا بوو کە هێزە سیاسییەکان داوای ویست و داخوازی خەڵکی کوردیان دەکرد و خومەینیش ئەو هێزانەی بە جوداییخواز لە قەڵەم دەدا و ئەو سیاسەتەی ئەوکاتەیان هەتا ئێستاش درێژەی هەیە، پرسیار لێرە دایە بۆچی توانیان ئەو وشەیە بەم شێوە جێ بخەن؟ چۆن هێندێ ڕۆشنبیر لەو باوەڕە دان کە عەمەلکردی ئەوکاتی هێزە سیاسییەکان بووە هۆی جێگرتنی ئەم ڕوانگەیە؟

مستەفا هیجری: **لە پێشدا با ئەوە بڵێم کە تەجزیە تەڵەبی بەو مانایەی کە نەتەوەی کورد لە هەر بەشێکدا کە دابەش کراوە بیهەوێ چارەونوسی خۆی دیاری بکا بە هەر شێوەیەک کە خۆی دەیهەوێ ئەوا مافی خۆیەتی، کەوابوو**

لێرەدا مەسەلەکە وانیە کە بە شێوەی مەنفی تەفسیری بکەین. مەسەلەی تەجزیە تەڵەبیش بەشێکە لەو تۆمەتانەی حکوومەتی خومەینی وەکوو میراتگری بەشێک لە دیکتاتۆریەتەکانی ڕێژیمی پاشایەتی، کە هەموو ئەو خەڵکە ئازادیخواز و مافخوازەی ئێرانی چ کورد و چ غەیرە کوردیان بە تۆمەتی تەجزیە تەڵەب و وابەستە بوون بە دوژمنانی ئێران تاوانبار دەکرد هەتا دەستیان زیاتر بۆ کوشتنی خەڵکی ئاوەڵا بێت، ئەوە لە حاڵێکدا بوو کە گەلی کورد و نەتەوەکانی دیکە ئیمکاناتی ئەوەیان نەبوو کە ئەو تەبلیغاتە چەواشە کارانە و درۆیینە پووچەڵ بکەنەوە.

ئێرانیش بە هۆی زۆریی حەشیمەت و پانایی و بەرینی جوغرافیایی بەشێک لە خەڵکەکە لە بنەڕەتدا ئاگاداری دۆخی یەکتری نەبوون، بەشێکی دیکە بەتایبەت لە سەردەمی خومەینیدا لەژێر تەعەسوباتی وشکی مەزهەبیدا هەرچی سەرانی ئەو حکوومەتە بە تایبەتی خومەینی بیگوتبایە ئەوانیش بەبێ ئەوەی بیری لێ بکەنەوە قبوڵیان بوو، بۆیە ئەو شەیە وەکوو تۆمەتێک بۆ مافخوازانی کورد و باقی نەتەوەکانی دیکەی ئێرانی بەکار دەهات. بە تێپەڕینی زەمان و بەتایبەتی کە پێوەندیی خێرا هەموو دونیای داپۆشیوە، هۆشیاریی خەڵک هەم لە ئێران و هەم دراوسێیەکانی ئێران چۆتە سەرێ، بێجگە لەوانە هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کورد لە کوردستانی ئێران کەم و زۆر هەرکامەیان لە ماوەی سالانی ڕابردوودا بوون بە خاوەنی ڕاگەیەنی گشتی وەکوو تەلەڤیزیۆن و ئینتێرنێت توانیویانە کاریگەرییەکی زۆر دابنێن لەسەر پوچەڵ کردنەوەی ئەو بیر و بۆچوونانە.
هەروەها ئەو پێوەندییانەی کە هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کوردی ئێران لەگەڵ باقی نەتەوەکانی دیکەی ئێرانی و لەگەڵ ڕێکخراو و کەسایەتیە سیاسییە ئێرانییەکان گرتوویانە ئەو فکرە ڕۆژ بە ڕۆژ لاواز بووە و لە داهاتوودا پێم وابێت زیاتریش لاواز دەبێت.

کوردپا: بەپێی ئەوەی کە زیاتر لە ٣٠ ساڵ لە ڕووداوی ٢٨ی گەلاوێژ تێدەپەڕێ بزوتنەوەی کورد گۆڕانکارییەکی زۆری بە خۆیەوە بینیوە، بەڕای ئێوە هێزە سیاسییەکان دەیانتوانی چ کارێکی تایبەت بۆ ڕاگرتنی هێرشی کۆماری ئیسلامی ئێران بۆ سەر کوردستان بکەن کە نەیانکرد؟

مستەفا هیجری: من پێم وابێ ئەوەی کە هێزەکانی کوردی بەگشتی کردوویانە جیالە هێندێک وردەکاری شتێکی وایان نەکردوە کە خەڵکی کورد موستەحەقی ئەو قەتڵ وعامە بن یا ئەوەی کە ئاماژەتان پێکرد هێندێک کەس هەن کە هەڵوێستی حکوومەتی کۆماری ئیسلامی بە نەتیجەی هەڵوێستی سیاسی هێزە کوردییەکان دەزانن چونکە هێزە کوردییەکان ئەوکات و لە ئێستاشدا ئەوەی کە داوای دەکەن مافی ڕەوای گەلی کوردە لە چوارچێوەی ئێراندا،

بۆیە ئەوە نەتەنها بۆ ئەوە نابێ کە هێرش بکرێتە سەر گەلی کورد و فتوای جیهاد لە دژی بدرێ، بەڵکوو دەبی گوێی لێ بگیرێ و لە ڕێگای ئاشتیخوازانەوە ویست و داخوازییەکانی جێبەجێ بکرێ و ئەوە یارمەتی دەکات بە پێشکەوتنی ئێران.

لە ڕاستی دا ئەو بیانوانە کە هێنایانەوە بۆ سەرکوتی خەڵکی کورد و باڵاتر لە هەموو فتوای جیهاد بە دژی خەڵکی موسڵمانی کورد، بێجگەلە دەمارگرژیی وشکی مەزهەبی و دواکەوتوویی هیچی دیکەی تێدا نەبوو.

کوردپیا: بەگشتی هێزە سیاسییەکان لە سەرەتاوە ویستیان بە وتووێژ مەسەلەی کورد چارەسەر بکەن و لە قۆناخێکی دیکەدا دەستیان بۆ چەک برد و دواتریش پەنایان بردە بەر خەباتی سیاسی و مەدەنی، بەڕای بەڕێزتان ئەو هەموو فەراز و نەشێوە دەگەڕێتەوە بۆچی؟

مستەفا هیجری: شتێکی زۆر سروشتیە کە هێزە سیاسییەکانی کورد لە سەرەتادا ڕێگای وتووێژیان هەڵبژارد بۆ ئەوەی داخوازییەکانی گەلی کورد لە ڕێگای دیالۆگ و ئاشتییەوە لەگەڵ حکوومەتی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو چارەسەر بکەن و لەو ڕێگایەوە بەتایبەتی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران هەوڵێکی یەکجار زۆری دا بۆ ئەوەی کە خوێنی لاوانی کورد و باقی خەڵکی ئێران نەڕژێ، بەڵام بەداخەوە کۆماری ئیسلامی ئێران لە جیاتی ئەوەی کە وەڵامی ئەو داخوازییە ئاشتیخوازانە بداتەوە، هێرشیان کردە سەر کوردستان و فتوای جیهادیان بە دژی کورد دەرکرد و خەڵکی کوردیش بۆ بەرگری لە مان و مەوجودیەتی خۆی و دەسکەوتەکانی شۆڕش و بەرگری دەستی بۆ چەک برد و ئەوە ڕێگایەک بوو کە کۆماری ئیسلامی ئێران خستیە بەردەم خەڵکی کورد، بەڵام دواتر بە هۆی ئاڵوگۆڕی ناوچە و وەزعیەتی نێونەتەوەیی بەو ئاکامە گەیشتن کە ویست و داخوازەکانی خۆیان لە ڕێگای چالاکی و تێکۆشانی مەدەنی و تەشکیلاتی و دیپلۆماسییەوە درێژە بدەن.

وانیە کە تۆ لە قۆناغێکدا نەوعێک لە بەربەرەکانێ بەدژی دوژمنێک رادەگەیەنی، بەڵام ئەو هەڵوێستە بۆ هەمیشە هەر وا بەردەوام بێ، لە حاڵێکدا دەبینین لە ماوەی ٣٠ ساڵی رابردوودا دونیا و هەروەها ناوچە ئاڵوگۆڕێکی ئێجگار زۆریان بەسەردا هاتووە، بۆیە شتێکی زۆر سروشتیە کە هێزێکی سیاسی بەپێی وەزعیەتی ناوچە و هەروەها بە لێکدانەوە لەسەر ئەو ئەسڵەی کە چ جۆرە خەباتێک بۆ بەربەرەکانێ شیاوترە و دەسکەوتی بۆ بەرەوپێش بردنی خەباتی رزگاریخوازانەی گەلەکەی زیاتر هەڵبژێرێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپیا - ڕێکەوتی: ١١ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٢

فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر خەڵکی کوردستان، هەم بڕیارێکی مەزهەبی بووە و هەم بڕیارێکی سیاسی

فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر خەڵکی کوردستان، هەم بڕیارێکی مەزهەبی بووە و هەم بڕیارێکی سیاسی فتوای جیهادی خومەینی بۆ سەر خەڵکی کوردستان هەردوو لایەن دەگرێتەوە، واتە هەم بڕیارێکی مەزهەبی بووە و هەم بڕیارێکی سیاسی، چونکە ئەو دوانە لە حکوومەتی دینیدا لێک جیا ناکرێنەوە.

دیمانەی ئاژانسی هەواڵدەریی کوردپا لەگەڵ مامۆستا حەسەن ئەمینی، بەرپرسی شۆرای مەکتەب قورئانی کوردستان،لە پێوەندی لەگەڵ رووداوی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی کوردستان:

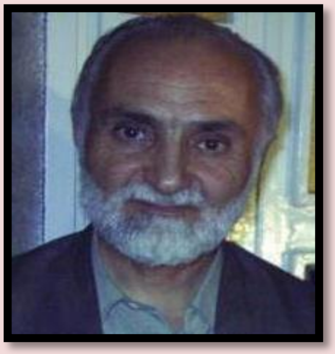

کوردپا: مامۆستا هێندێ کەس و بەتایبەت شارەزایانی ئەم بوارە لەو باوەڕ دان کە ئەو فتوایەی خومەینی کەلە ٢٨ی گەلاوێژدا بەدژی خەڵکی کوردستان دراوە فتوای جیهاد نەبووە، رای بەڕێزتان لەم بارەو چیە؟

حەسەن ئەمینی: "بسم الله الرحمن الرحیم" ، من پێم وایە ئەو بڕیارە، ئەو فرمانە هەروا بووە، ئەڵبەتە لە ئێراندا دوای ئەوەی کە شۆڕش کراوە، خەڵکی مەزهەبی و خەڵکی سیاسیی حکوومەتی لێک جیا نین، چونکە ئەوانەی کە دەسەڵاتیان بە دەستەوەیە و کاروباری سیاسی رادەپەڕێنن هەمان ئەو کەسانەن کە رێبەرانی مەزهەبیشن، بەتایبەت لە سەرەتای ئینقلابەوە ئیمام کە خۆی رابەری ئینقلاب بووە رێبەرانی سیاسیش هەر ئەو دیاریی دەکردن وەک سەرکۆمار و ئەو کەسانەی کە لێپرسراو بوون، بەو پێیە ئەم بڕیارە هەردووکیان بووە، واتە

هەم بڕیارێکی مەزهەبی بووە و هەم بڕیارێکی سیاسی، چونکە ئەو دوانە لە حکومەتی دینیدا لێک جیا ناکرێنەوە. حاکمی دینی وەختێ حکوومەتێکی سیاسیشی بەدەستەوەیە بڕیارێک کە دەیدا هەم مەزهەبییە و هەم سیاسی.

کوردپا: لە روانگەی ئایینی ئیسلامەوە فەرمانی جیهاد بەدژی موسڵمانان نادرێ، بەڵکوو بەدژی "کافر و ئیلحاد" دەردێ، بۆ مەگەر خەڵکی کوردستان کافر و مولحد بوون کە ئەو حوکمەیان بەدژ دەرکرا؟

حەسەن ئەمینی: ئەگەر فەرمانکە بە چەشنێک درابێت کە لەگەڵ غەیرە دینیدا شەڕ بکرێ، دیارە ئەو فەرمانە دینی نیە، ئەما ئەگەر بەو مانایە درابێ کە تاقمێک لە خەڵکی وڵاتەکە چەکیان بەدەستەوە گرتووە لە بەرامبەری نیزامەوە وەستابن ئەوە ئیتر کاری بە بواری دینیەوە نیە کە کوفر و ئیسلام بێت. لە هەر وڵاتێکدا چ ئیسلامی و چ غەیرە ئیسلامی ئەگەر تاقمێک لەو خەڵکە چەک هەڵگرن و لە بەرامبەری حکومەتدا راوەستن دیارە حکومەتیش بێکار دانانیشێ و دەست لەسەر دەست دانانێ، ئەگەر بەو ناوەوە بڕۆن جیهاد بکەن و لەو روانگەوە کە ئەمانە کافرن، دیارە ئەو بڕیارە بڕیارێکی دینی نیە، چونکە خەڵکی کوردستان موسڵمانن و ئەگەر ئەوکاتەش تاقمی وایان تێدا بووبێت بە هەر حاڵ غەیرە موسڵمان بووبێتن، خۆ هەموو کوردستان غەیرە موسڵمان نەبووە.

لەو شەڕانەشدا بەداخەوە ئەوەی کە لەناو چوون ئەوانە نەبوون کە چەکیان بە دەستەوە بوو، بەڵکو ئەو کەسانە بوون کەلە ماڵی خۆیان دانیشتبوون خەریک نوێژ و عیبادەتی خودا بوون.

کوردپا: لەو شەڕەدا جیا لە هێزە سیاسییەکان هاووڵاتیی مەدەنیش بوونە قوربانی، چونکە حیزبە سیاسییەکان دەڵێن: لەبەر ئەوەی کە ئێمە ویست و داخوازی خەڵکمان هەلگرتبوو، بۆیە لێک جیا نەدەکراینەوە، بۆیە فەرمانەکەی خومەینە هەموو لایەکی گرتۆتەوە، رای جەنابت لەم بارەوە چیە؟

حەسەن ئەمینی: من یەک کەسایەتیی تەنیا نیم کە بتوانم هەموو شتێک بەناوی خۆمەوە بڵێم، بەڵکوو من کەسێکم لە کۆمەڵەیەک بەناوی "مەکتەبی قورئانی کوردستان"، و ئێمە ئەوکاتەش لەو رووداوانەدا بەشدار بووین و من ئەکاتە تەمەنم٣٠ و چەند ساڵ بوو، هەر ئەواکاتەش پێش ئەوەی کە ئینقلاب بێت لە زەمانی رژێمی پاشایەتیشدا هەبووم و کار و چالاکیم کردوە.

ئێمە بەناوی مەکتەبی قورئان، پەیڕەوان و شاگردانی کاک "ئەحمەدی مفتی زادە" ئەوکاتە ئەویش هەبوو و خەڵکی

لەگەڵ بوو، ئێمە هەر باوەڕمان بە ڕووبەڕوو بوونەوەی چەکدارانە نەبووە، نە بەناوی حکومەتەوە لەگەڵ خەڵکدا و نە بەناوی خەڵکیشەوە لەگەڵ حکومەتدا. هەر رابردوی ئێمە یانی پێش ئەو روداوەو لەو کاتەشەوە تا ئێستا خۆی شاهیدی ئەو شتەیە و نیشان دەدات کە بەدڵمان نەبووە یانی ئەگەر ئێمە حکومەتمان بەدەستەوە بووایەت نە ئەو فەرمانەمان قبووڵ دەکرد و نە بڕیارێکی وامان دەدا. باوەڕیشمان وابوو کە بەو چەشنە کار دروست نابێ، کاک ئەحمەد لەو بارەوە نوسراوەی زۆری هەیە، بەیانیەی هەیە، کە دەبێ شی بکرێتەوە. تەنانەت پێشبینی ئەم وەزعەی کە ئێستا و ئەم بارودۆخەش کە ئێستا لە گۆڕێدا هەیە لە زۆر لە نوسراوە و وتارەکانیدا کراوە. من بەناوی کەسایەتیی خۆم و کەسێک کە بڕێک لە دین بەڵەدم و هەم بە ناوی مەکتەبی قورئانەوە باوەڕمان بەو شتە نیە کە بە چەک بتوانرێ مافی خەڵک دەستەبەر بکرێ، هەروەها خەڵکێک کە داوای مافی خۆی دەکات حکوومەت بۆی نیە بە چەک و توندوتیژی ڕووبەڕووی بێتەوە، ئەمە باوەڕی منە.

کوردپیا: هەروەک باست لێوە کرد کە مافەکانی گەلی کورد لە ڕێگای خەباتی چەکدارییەوە دەستەبەر ناکرێن، بەڵام ئێمە بینیمان لە ساڵانی سەرەتای شۆڕشدا نەتەنیا ویست و داخوازی هێزە سیاسییەکان لەبەرچاو نەگیرا، ویست و داخوازیی هێزە مەزهەبییەکانیش وەکوو پێڕەوانی ئەحمەد موفتی زادە و پێڕەوانی مەکتەبی قورئان هەموویان وەلا نران و ئێستاش لە چوارچێوەی دەسەڵاتدا کەسێکیان نابینرێ و هەڵاواردنی مەزهەبیش لە کوردستان بەردەوامە، ئەم مەسەلەیە چۆن لێک دەدەییەوە؟

حەسەن ئەمینی: تەنیا ئەوە نەبوو ئەوی کە ئێمە کردمان بێ ئاکام بێت، بەڵکوو هەڵوێستە چەکداریەکەش هەر بێ ئاکام بوو، پێم وانیە هەتا ئێستا بەهۆی ئەو هەڵوێستە چەکدارانە ئەو خەڵکە بە مافی خۆی گەیشتبێ، تەنانەت بووە هۆی لەت لەت بوونی هێزە چەکدارەکانیش کە هەروەک خۆمان دەزانین هەرکام لەو حیزبانە بوونەتە یەک دوو حیزبی دیکە، لەبەر ئەوە کە نەگەیشتن.

ئەمەش شتێکە لە گۆڕەپانی سیاسی و لە مێژوودا هەمیشە هەبووە کە ئەوانەی کاری سیاسییان کردوە وەختی وا هەبووە کە گەیشتوون بە ئامانجیان و وەختی واش هەبووە نەگەیشتوون، یان ئەوەش کە بە ئامانجەکانیان نەگەیشتوون بەو مانایە نیە کە هەر ناگەن.

ئێمە نە لە بواری مەزهەبیەوە نە لە بواری غەیرە مەزهەبیشەوە نائومێد نین کە خەڵک بە مافەکانی خۆیان نەگەن. بەڵام ئەوەش کە دەڵێن ئێوە ئەو هەڵوێستەتان بوو ئەو ڕێگەتان هەڵبژارد و بە ئاکام نەگەیشت، خۆ

ڕێگەکانی دیکەش بە ئاکام نەگەیشتون. یەکەم جار ئێمە لەگەڵ ئەو وەزعەدا بووین و من خۆشم زیندان کرام، زیاتر لە پێنج ساڵ لە زیندانذا بووم. دەیان نەفەر لە پەیڕەوەانی سیاسەتی مەکتەبی قورئان چوونە زیندانەوە، خۆ ئەم زیندان چوونە لەبەر ئەوە نەبوو کە ئێمە هەڵوێستیمان لەگەڵ حکوومەت هاودەنگ بووە، بەڵام ئەوەی دیارە ئەو هەڵوێستەی کە حکومەت گرتبوویە بەر بە نسبەت داوای خەڵک، ئێمە بە دروستمان نەزانیوە و ئێستاش بە دروستی نازانین بۆیە دەبێ ئێمە هەموو ڕۆژێک بڕۆینە زیندان.

کوردپا: مامۆستا زیاتر لە سێ دەیە بەسەر ڕووداوەکانی دەیەی ٥٠ی کوردستاندا تێدەپەڕی و بزووتنەوەی کورد هەوراز و نشێوی زۆری بڕیوە و قۆناغی خەباتی چەکداریی تاقی کردۆتەوە و ئێستاش هێندێکیان سەرقاڵی چالاکیی سیاسی و مەدەنین، بەڵام هێشتا کێشە و گرژی و ئاڵۆزی هەیە ئەوکات و ئێستا چۆن پێکەوە بەراوەرد دەکەی؟

حەسەن ئەمینی: لە بنەڕەتدا ئەمە یەک مەسەلەیە و جیاوازیی نیە، حاکمیەت باوەڕی بەوە نیە و لە بەرامبەر شتەکەدا وەستاوە و لەبەر ئەوە ئەسڵی شتەکە هەر یەکێکە، بەهەرحاڵ ئەو وەختە جۆرێک بوو کە ئەو حکوومەتە تازە هاتبووە سەرکار و هێشتا لەسەر پێی خۆی نەوەستابوو و وامان بە باشتر ئەزانی، ئەڵبەتە ئێستاش پێمان وایە تاقمە چەکدارەکان ئەگەر ئیجازەیان پێ بدرێت حازرن بێن کاری سیاسی و چالاکیی مەدەنی بکەن و چەک بەکار نەهێنن، ئێمە ئەوە دەزانین و خۆشیان زۆر جار وتویانە. ئێستا ئەگەر حاکمیەت ئیزن بە حیزبە سیاسییەکان بدات ئەوان حازرن بێن فەعالیەتی سیاسی و مەدەنی بکەن، ئەوە حکوومەت ئیزنی چالاکیی سیاسی و مەدەنییان پێ نادات بۆیە خەباتی چەکدارانە دەکەن.ئەوکاتە ئەم حکوومەتەی ئێستا تا نەهاتبووە سەرکار و کەسانێک کە لەوەو پێش زوڵمیان لێ کرابوو حکوومەتیان بەدەستەوە گرتبوو، ڕوون نەبوو دەگات بە کوێ، باوەڕم وایە ئێستا و ئەوکاتە زۆری فەرقە، بەڵام ئەمەی کە ئێستاش هەیە هەر درێژەدەری ئەوەیە کە هەر ئەوکاتە بووە. خەڵک مافی خۆیان دەوێ و داوای دەکەن و حکومەتیش باوەڕی بەو شتە نیە، بۆیە لە بەرامبەریدا وەستاوە، ئەوکاتەش هەر وا بووە و ئێستاش هەر وایە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ئاژانسی کوردپا - ڕێکەوتی: ١١ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٢

بابەتی: ٢٠١١ - ٢٠١٠

فەتوای خومەینی و جینۆسایدێکی بەردەوام.

تەوار شەریفی

لە پاش روخانی دەستەلاتی پاشایەتی حەمە رەزاشا بە خویو باوکییەوە کە پتر لە نیو سەدە فەرمان رەواییەکی چەوسینەرو ناداد پەروەرا نا یەکسانی بە سەر شەش نەتەوی بندەستیدا جوگرافیای سیاسی ئیراندا سەپاندەبوو، و هاتنە ئارای کە شو هەوایەکی تارادەیەک ئازاد و هومید بەخش بۆ گەلانی بندەست و کار کردن لە پیناو وەدست کردنی چارە نووسی هەر گەلیک بەدەست خوی، مخابن زوری نەخایاند کە لە پیلانیکی نیودەولەتی و هاوکیشە سیاسیەکان جیهان و ناوچەیدا، ریژیمیک ئەگەر چی بە ئایدولوژیا زور جیاواز لە ریژیمی پاشایەتی، بەلام بەکردەوەسەد بەرابەر درندەتەر، بالی بەسەر جوگرافیای سیاسی ئیران و شەش نەتەوەی ئەو ناچەیەدا کیشا.

گەلی کورد نەک هەر لە سەرتای بەدەستەوە گرتنی دەستەلات لە لایەن کوماری ئیسلامی ئیرانەوە، بەلکو تەنانەت لەو نیوسەدە دەستەلاتی پەهلەوییەکان بۆ ساتیکێش لە بەرخۆدان و شورشی لە پیناو رزگاری و گەیشتن بە مافە رەواکانی نەوستا و، هەر لە گەل هاتنە سەر کاری خومەینی و دەستوپەیوەندەکانی تەزادو دژیایەتیەکانی ریژیمی تازە پیگەیشتوو، لە گەل گەلی کوردی مافخواز سەری هەلداو دەرئەنجام کوماری ئیسلامی ئیران زور زوو بە دانی

فەتوای جیهاد لە دژی کومەلانی خەلکی کوردستان ناکوک بوون و دژایەتیەکانیان لە گەڵ دنیای ئازادو دیموکراتیک دەربەری، دیارە فەتوای جیهادی خومەینی ریبەری کوماری ئسلامی ئیران، بۆ بەکۆمەڵ کوژی گەلی کورد بریارەکی سەرپێی و بێ پیشینە نەبوو ئەگەرچی سیستەمی پاشایەتی جیگای خۆ بە سیستمی ئیسلامی سیاسی دابوو، بەڵام سیاسەتی دژە ئازادی و دژە مافخوازی و دژایەتی کردنی نەتەوە بەن دەستەکان نەک هەر گوران کاری بەسەردا نەهات، بەلکوو بەشیوەیەکی چاوەروان نەکراو درندانەترو توندو تیژتر بەرەو پراکتیزە کردن دەچوو.

لەو پیوەندییە دا گەلی کورد لە چاو گەلانی دیکەی ئیران زور زوتر لە سیستم ومەبستی کوماری ئیسلامی ئیران وچونییەتی دەولەت دارییان تیگەیشتن و، بۆ بەرنگار بۆنەوی هەرشی داگیرکەرانی رژیمی تازە پیگەیشتو هەر وەها بۆ پاراستەنی کەشو هەوای هیمن وتارادەیکی بەر چاو سەر بەست ،کوردستان هیزی پیشمەرگی ریک خەست.

بەلام بە هوی نەبونی پالپەشتی دەرەکی ولە راستی دا نەبونی یەک هەلویستی و کوک نەبونی حیزب ولایەنە سیاسیەکانی ئەو کاتی روژهەلاتی کوردستان، نەک فەتوای جیهادی خویناوی خومەینی مەبەستی خوی پیکا و خەلکانیکی زوریش بە دستی جەلادانی ریژیمی ترس و توقان و سیدارو دەست دریژ کاری کوماری ئیسلامی ئیران خوینییان رژایە سەر ئاخو زیدی دەرینی خویان، بەلکو روژ لە دوای روژ رژیمی ئیران زاڵتر دەبوو بەسەر کوردستانی تازە رزگار کراو دا.

ئەمرو لە حالیکدا ٣٢ سال بەسەر فەتوای جیهادی ریبەری کوماری ئیسلامی ئیران بەدژی نەتەوی کورد تیدەپەری، ئەگەر دونیای دەروی کۆمەلگای کوردەواری نەیان هەویت خویان لە راستیەکان گیل کەن، دیارە مەبەست بەتایبەتی دەولەتان و گەلانی روژئاوایە، ئەوە بەبی هیچ گومانیک دەبینین کە ئەو کارەساتە دەچیتە خانی جینوساید و ئەم جینوسایدەش لەم ٣٢ سالەدا هەر بەردەوامە و ئەگەر لە رابردوو دا بە هەزاران کەس لەیەک کات دا بەدستی مروڤ کوژەکانی کوماری ئیسلامی ئیران لەسەر شەقام و کۆلانی شارەکان دا دەکوژران، ئەوە هەنوکە روژانە لە سەر سنورەکان و لە ناو بەندیخانەکان رۆڵەکانی گەلی کورد بە ناوی کولبەرو کاسبکارو قاچاخچی و خوێندکار و چالاکی مەدەنی و سیاسەتوان و شورشگیرو بەرهەلستکاری ئەو رژیمە یا دەکوژریت یا لە سێدارە دەدریت.
کە وا بۆ فەرمانی جیهادی خومەینی ریبەری کۆماری ئیسلامی ئێران لە دژی گەلی کورد بە مەرگی خومەینی کۆتای نەهات و تایبەت نەبوو بە کاتی دیاری کراو، بەلکو لەوساوە تاکو ئیستا بەردەوامن لە کورد کوژی.

سەرچاوە: ماڵپەری پێنوسەکان - رێکەوتی: ٢٠ی (ئاگۆست)ی ٢٠١١

فەتوای ئیمام خۆمەینی؛ سەرچاوە، پاڵپشت، کارتێکەریو ڕوانگەی ئێمڕۆی مریدەکانی

سدێق بابایی

زۆرێک لە خەڵکی کوردستان پاش تێپەڕ بوونی ٣١ ساڵ هێشتار ناتوانن ئاسەواری مەینەتبار و نەپساوەی فەرمانی ئیمام خۆمەینی[!] و ڕەنگدانەوەکانی لە گۆشە گۆشەی ژیانی ڕۆژانەیان دا هەست پێ نەکەن. ئەم ئاسەوارانە هەموو کاتێک لە هەناسەی ساردی دایک و بابی ڕەش پۆشی جگەرگۆشە کوژراو، بێوە ژنی مێرد لە سێدارە هەڵواسراو، لاوان و بگرە پیاوو ژنانی تەمەن ٣١ ساڵ کە ئێستاکەش ئاوات و ئارەزووی پڕ لە ئازاری دڵ قەتیس ماویان بۆ دیتنی باوکی هیچ کات نەدیتوویان بە حسرەتەوە دڵ - یان دەگوشێ خۆ دەنوێنن.

کاردانەوی زیانباری ڕۆحی، دژوارتر کردنی ژیان لە هەر بوارێکدا چ سیاسی یان ئابووری [وەدەرنان و لێ ئەستاندەوەی پلە و پێگەی کەسب و کار، بەربەست کردنی تێکۆشان بۆ بەدەست هێنانی بژێوی خاوو خێزان]، بێ ڕێزی و بیانوو پێگرتن بە مەبەستی بێزارکردن، بێ بەش کران لە مافی وەک هەڤی لە گەڵ دەرو جیران بە تاوانی دژبەری سیستمی ئیسلامی دەسەڵاتدار "ضد انقلاب" ئەوانە وێرای گوشارە بێ کۆتاییەکانی ڕۆژانە وەک دوور خستنەوە لە زێد[تەبعید] تا هەر جۆرە دەس درێژیەک لە نامووسیەوە تا تالان و برۆی سەروەت و سامان بە شێوەی جۆرواجۆر هەر وەها ڕێگری سەفەر لە نێو خۆی وڵات لەم شار بۆ ئەو شار تێکەڵ بە گوشارە پەیتاپەیتاکان بۆ سەر کەسایەتی ئەم خەڵکە بێ بەختە وەک مشتێک لە خەروار خەروار نەهامەتی داسەپاوی ئاسەواری فەتوای ڕۆح الله خۆمەینی دەژمێردرێ.

ئایا سەرچاوەی ئەم فەرمانە هەڵقوڵاوی سۆز و هەستی بەرپرسایەتی مرۆڤی و بۆ پارێزگاری داد و دادپەروەری بووە؟

ئایەتوڵڵا! خۆمەینی کاتی دەرکردنی فەتواکەی هەم سەرۆکی ئایینی و هەم سەرۆکی متمانە پێ بەخشراوی زۆربەی دانیشتوانی ئێران بوو. ئەگەر پێوانە بۆ ڕێبەرێکی ئایینی و بەرپرسێک بە پلەی یەکەمی وڵاتێک: ڕێنوێنی، ئامۆژگاری، پەروەردە و یاسامەند کردنی وڵات بۆ ئاسوودەیی سەرجەم دانیشتوانەکەی بێ، کامە ڕەوشتی ئەم سەرکردە دەتوانێ لەو چوارچێوەدا بگونجێ؟

زۆر جار بۆ پاساو دانی ڕۆحی خوێنڕێژانەی فەرمانەلە کۆتایی نەهاتوەکەی سەرۆکی ئاییندارانی تاران هەروەها دەسەڵاتداری گشتی وڵات دەست بۆ چەک بردنی کوردان، مل کەچ نەکردن بۆ بڕیارەکانی ئەم سەرۆکانە و دنە دانی نەیارانی ئەو دیوی سنوور [وڵاتانی دوور و نزیک] تاوانبار دەکرێن.

لە ئەگەرێکی ئەوتۆدا ئایا ئەرک و ڕاسپاردەی سەرۆکێکی ئایینی کە خۆی بە نوێنەری داد و عەدڵی خودا لە لایێک و بژاردەی خەڵک بۆ خزمەت و دابین کردنی یەکسانی مافەکانیان لە لاییکیتر ئەوەیە گوێ بداتە داواکار و دابین کردنی ئەرکەکانی بۆ نەهێشتنی نابەرانبەری و ستەم - یان ئەوە بڕیاری کوشتن و پەلاماری بێڕەحمانەی نەهێشتنی داواکاری عەداڵەت بدات؟ ئایا بە نەهێشتنی جەستەیی و بەرئەنگاری ئەوتۆ واتە بە لە نێو بردنی مەعلوول عێلەتەکە لە نێو دەچێ؟

خوێنەری بەڕێز: ڕاستی فەرمانە خوێنبارەکەی ئیمام لە دوو توێ دەفتەری مێژووی ئەم ڕەگەزەدا تۆمار کراوە؛ ٧ی مانگی مارسی ٢٠١٠ لە ڕێگەی تاقیکاری D .N .I زانستی ژنێتیک سەرکەوتنی نوێی ئاشکرا کرد.

زانا دۆکتۆر سڤانتە svante لە یەکەی مرۆڤ ناسی - بواری گەشەسەندن لە ناوەندی ماکس پلانک Max planck [لایپزیک - ئاڵمان] وتی:

" نئاندرتاڵ - ە کان بە تەواوەتی لە نێو نەچوون. بەشێکی کەم لەوان لە هێندێک لە ئێمەدا (مرۆڤ) زیندوو ماون".

ئەوە ئاکامی لێکۆڵینەوەی چوار ساڵ بە ڕێبەری ناوەندی ماکس پلانک و بەشداری چەندین زانکۆ لە جیهـان دایـە. دەسکەوتەکە هەڵگری ، دی، ئێن ئەی [D.N.I] هەڵێنجراو لە ئێسکەکانی کەلە سەری سێ نێئاندر تـاڵ [مرۆڤی سەرەتایی] وە دۆزراو لە ئەشکەوتی (ویندیا - کرۆواسی) دەست خراوە.

تاقیکاریەکان لە مەڕ ژن " تا ئەو جێگایە پێشکەوتنی بـە خۆیـەوە دیتوە، سـەردەمی دوورو درێـژی پەیدا بـوونی گیانداریکی درندەی وەک بەبر [بەور] دەس نیشان دەکات.

زانستی ژنتیک یەک لە لقەکانی زانستی ژیـاری دەژمێردرێ کە بە هۆی یاسا (بنـەما) و نێوەرۆک وەک هـەڤی یـا نیشانەکانی وەک هەڤی دوو بوونەور لە ڕابردوو و ئێستا ئاگادارمان دەکا.

ژنتیکی پزشکی: زانستی گواستنەوەی تایبەتمەندی و خۆو خدەی کەسێک بە کەسێک یـان نەسـڵێک بـە نەسڵێکی تـر بە ناوی ژنتیکی ئێنسانی دەخاتە بەر دەست و لە ڕاستیە نەزانراوەکان ئاگادارمان دەکا تا ئێمە بتـوانین بـە ڕگ و ڕیشەی زۆرێک لە سەرچاوە شاراوەکان لە لەشی مرۆڤ و بوونەوەرانی دیکە شارەزابین.

لـە ژێـر سێبەری ئـەم زانستەدا سـەلمێندراوە، ڕەگـەزەکان هـەر وەک لـە سـەرەوە بـاس کـرا ڕاگـر و ئەمانەتـداری گواستنەوەی هەر نەبێ بەشێک چ باش یا ناپەسەند بۆ نەسڵەکانی پاش خۆیانن.

مەبەست لـە ئاماژە بـە ئـەم کورتـە هەواڵـە لـە دەسکەوتی زانسـتی مرۆڤ ناسـی ئاوڕدانـەوە لـە جەوهـەر، زات و سەرووچاوەی هەڵسوکەوتەکان بەرانبەر بە هەڤدوو، بە ناخدا چوون و وردبوونـەوە لە ڕەگ و ڕیشـەی خـۆو خـدەی بەربەریانە و سەرهەڵدانەکانی جار نەجارلێرەو لەوێ لە گۆشە جیاوازەکانی ئەم جیهانە بەتایبەت ناوچە کەی ئێمەیە.

سەرهەڵدانەکان زۆرجار توانیویەتی ئاسەواری پڕلـە زیـانی مـەزن بخـوڵقێنێ. ئاسـارێک کـە تـاڵی ژیـانی دەورانـی سەرەتایی و کات بەسەرهاتوو نەبێ چ ئاکامێکی ئەرێنی بۆ مرۆڤایەتی و ئاسایشی گشتی تێدا بەدی ناکرێ. تەنیا دەسکەوتی بـەڕۆژ کردنـی مـەیل و حـەزی خـوێن ڕشـتنی سـەرلە نـوێ، دڕنـدەیی و بـێ بـەزەیی سنوور نـەناس بـە پێچەوانەی گەشەو پێشکەوتنە کان ئاکامی بوە.

ئەم تەشەنەکردنە توانیویەتی جارنە جار لە ڕواندا-ی ئافریقا، ئێران، عێراق و ئەفغانستان بە جیاوازییکی مەزنتر لە گەڵ دەوروبەر وزە و سامانی مرۆڤی و ئابووری بە پانتاییکی فراوان هەڵ لووشێ و برینێکی قووڵ لە جەستەی نەتەوە یا نەتەوە گەلێک لە سەر گۆی زەوی بە جێ بهێڵێ.

ئێران یەک لەو وڵاتانەیە هەر نەبێ ڕەگەزێک لە دانیشتوەکانی دەمێکە ڕاستەوخۆ یا ناڕاسەوخۆ دەسەڵاتدارەتی ئێدارەی ناوچەکەیان بۆ خۆیان پاوان کردوە. ئەم ڕەگەزە [فارس] فەخرو شانازی مێژووی تێپەڕکردن لە قۆناغی یاغیگەری ئێنسان و سرنج دان بە جیاکردنەوەی خۆی بۆ لە بەر چاو گرتن و پارێزگاری مافی مرۆڤ لە چەند هەزار ساڵ پێشەوە بە هی خۆی دەزانێ [بڵاڤۆکی مافی مرۆڤ - کورش هەخامەنشی - مووزەی لەندەن] !!

ئەگەر لە وەرد دانەوەی پێشووتر گەڕێین و ڕاستیەکانی گۆڕەپانی ژیانی ٣١ ساڵ لە سێبەری دەسەڵاتی کۆماری ئێسلامی بە سەرۆکایەتی تۆرەمەی ئەم ڕەگەزە لە ئێران ڕەچاو کەین، ناڵیین و هاواری دەیان ملیۆن دانیشتووی جیا ڕەگەز بەرانبەر پێشێل کرانی کەرامەتی ئێنسانی، نواندنی قاروقینی خوێناوی ڕۆژانە پێچەوانەی ئەو پێناسەیە دەسەلمێنێ.

٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی یەک لەو بەڵگە حاشا هەڵنەگرانەیە کە فەتوا هەرگیز لە بیر نە کراوەکەی ڕۆح الله مووسەوی خۆمەینی لەم ڕۆژانەدا سەرلە نوێ سەرهەڵدانی ڕۆحی بێ بەزەیی بۆ خوێن ڕشتن و بە واتە زانستیەکەی ژیانەوەی خۆو خدە دەوران بەسەرچووەکانی مرۆڤی سەرەتای مێژوو [نئاندرتاڵ - ە کان] ی لە دوو توێی فەعال بوونەوەی - ژن و ژنتیکی ئێنسانی لە کرداری نەسڵی سەرەتای هەزارەی سێ لە قەواغی ئێرانی ئێسلامی تۆمار کردەوە.

هەر وەک تاقیکاریە پزشکیەکانی ناوەندی ماکس پلانک ئاماژەی پێکردوە بە پێ ئاکامی **D.N.I** ژن-ی پارێزەری خسڵەتە جۆربە جۆرەکان تواناى خۆحەشاردانی سنوور نەناس و ژیانەوەی لە لەشی ئێنسان پارێزراو دەمێنێ.

فەتوای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨بۆ پەلاماردانی خەڵک وخاکی کوردستان و کەڵک وەرگرتن لە هەر کەرەسەیێکی مرۆڤی و جەنگی بە مەبەستی قەڵاچۆ یان سەرپێ نەوی کردنی کورد بە کەڵک وەرگرتن لە هەستی ئایینی و پان ئێرانیستی لە قەراغ شەرعیەت پێ بەخشین وەک ئەرکی هەر تاکێک بۆ گوێ ڕایڵی و جێ بە جێ کردنی فەرمانی

وەلی ئەمری مۆسڵمانان[شێعە]!، بەرانبەر داخوازە سەردەمیەکانی خەڵکی کوردستان لە پێناوی ژیانی ئاسوودە و بەدوور لە نابەرانبەری و کۆیلەتی لە نەفس و نێوەرۆکی خۆیدا درێژەی هەمان سیاسەت و ئاکارە کە گەلی گورد سەدان ساڵە هەر جارە بەشێوە ولە قاڵبێک دا بەرەو ڕووی بوەتەوە.

هەر چەند کورد پێی خۆش نیە بەسەرهاتی تاڵی ڕابردووی دوورو نزیکی خۆی لە پێوەندی چۆنیەتی هەڵسوکەوتی فەرمانڕەوایانی ئێران و لە بنەڕەت دا ژیانی کوڵە مەرگی خۆی لە تەنیشت یا باشتر بڵێین ژێردەستی بەرادەران فارس؟! وەرد بداتەوە، قازانج و زیانەکانی ئەم بە ئێرانی مانەوە هەڵسەنگێنی و زۆر جار لە هەر ئێرانیەک ئێرانیتر! و لە هەر فارس زمانێک بۆ ئەوان دڵسۆزی و پەرۆشی زیاتری دەربڕیوە، سەت پەژارە ئاوڕی مزوور- یکی وەرزی زستانی بە پێ داب و نەریتی کۆمەڵگای کوردەواری لێ نەدراوەتەوە.!!

فەتواکەی ئیمامی هێرشکاران، ڕۆح الله مووسەوی خۆمەینی تەنانەت پاش بەڕێوە چوون، کوشتار و نواندنی زەبرو زەنگی بەرین لە شێوازی پێشینیانی دەسەڵات خواز لە ئێران جیاوازی پاشکەوتوانەتری لە گەڵ هێرشە هاوشێوەکانی سەدان و هەزاران ساڵ پێشی پێوە دیارە. بۆ وێنە لە سەروەختی دەسەڵاتی بنەماڵەی هەخامەنشی تا سەفەویەکانی هاوبیری ئیمام خۆمەینی! خەڵکی وەبەر پەلامار دراو دەرەتانی ئەوەیان پێ ڕەوا دەبیندرا پاش کۆتایی هێرشەکان ژیانێکی ئازاد تر لە دەورانی فەرمانڕەوایی دەسەڵاتە ئێسلامیەکەی ئاغای خۆمەینی بۆ خۆیان دابین بکەن. خەڵکی لەو سەردەمانەدا لە زۆر ناوچە و مەڵبەند هەر نەبێ نیوە سەربەخۆییەک لە بەڕێوە بردنی کارو باریان پێ ڕەوا دەبیندرا.

هەر چەند بە پێوەری گەشەی زانست گونجاو نیە وەزعیەتی کوردستان لە گەڵ ڕابردووی دوور تاوتوێ بکەین، دیسان بە ئەو پەڕی کەسەرەوە دەر دەکەوێ دەسەڵاتدارەتی، ئیدارە و ڕێبەری خۆماڵی وێرای تەسلیم کردنی ساڵانەی باج و پیتاکێکی دیاری کراو سەدان ساڵ پێش لە کاتی دەست وێڕا گەیشتنی ئێران بە زانستی پێشکەوتووی تکنیکی سەردەست و ئەتۆم نامرۆڤانەتر نەبووە. دەسەڵاتدارەتی ئێمارەتەکانی کوردستان، ئیالەت و وێلایەتە سەربە خۆکان هەر لە بادینان تا ئەردەڵان و بابان بۆ خوازیارانی ئاوڕدانەوە لە مێژوو نەشاراوەیە.

نواندنی زەبروزەنگ بە شێوازی بەربەریانەی سەدان و هەزاران ساڵ بەر لە ئێستا لە هەمبەر داخوازی ڕەوا و سەردەمیانەی ماف گەلێک کە لە زۆر وڵاتی دۆنیا بە ئاژەڵی کێوی و خۆماڵی ڕەوا بینراوە تەنیا لە لایەن ڕێبەری

ئیسلامی و ئیمامی ئێرانیان!! و چەند تاکێکی ڕێبەری کۆماری ئێسلامیەوە دا نە بەزیوە، ئاوڕدانەوەییکی سەرپێی وە بیرمان دەخاتەوە کە زۆرێک لە حیزب و ڕێکخراوە ئێرانیە بە نێو پێشکەوتوەکان کە بۆ ڕزگاری زەحمەت کێشان حەولیان دەدا!!! چەندە لە کێبەرکێ نەوەستاو و هەڵە هەڵ دا بوون تا لە دابەزاندنی نێوەرۆکی فەرمانە خوێنبارەکەی ئاغای خۆمەینی پاش نەکەون؟! ئەو هەڵوێستانە دەمانگێڕێتەوە بۆ ڕاستیە ئاشکرا کراوەکانی زانستی: دی، ئێن، ئەی لە ناوەندی ماکس پلانک کە لە بەشی یەکەمی ئەم نووسراوەدا ئاماژەی پێدرا.

بەرپرسایەتی مێژوویی ئەم ڕێکخراو گەلە بۆ سەقام گیر کردن و ڕیشەئاژۆتنی کۆماری ئێسلامی لە نێو کۆمەڵگا جیاوازەکانی ئێران، ڕێکخراو گەلێک کە کرداری نامرۆڤانەیان بۆ ئەوە نابێ بە هاسانی پووش بە سەربکرێ و جارێکیتر دەرەتانی ئەوەیان بدرێتێ قوربانی کردنی خەڵکی مافخواز و و دژبەری ستەم و ستەمگەر وەک پیشەیان بوە بە هەر نێویک درێژە پێ بدەن. لە کۆتایی ئەم نووسراوەدا گۆشەیێک لە هەڵوێستی ئەم مرۆڤ دۆستانە! بۆ بیرهێنانەوە دەخرێتە پێش چاوی وەربینی خوێنەر.

هەڵبژاردنی ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ [٢٨ مرداد] ساڵرۆژی کودیتای ئامریکایی ئێرانی وەک دەرفەتێک بۆ کەڵک وەر گرتنی هاوبەشی لاینی ئایینی و ڕێکخراوە چەپەکانی تودە و ئەکسەریەت [چریکی فێدایی]و زۆریتری وردو درشت و سازدانی لێشاوو لافاوی مرۆڤی و هێرش کردنی مەغۆل ئاسایان بۆ سەرکوردستان بوو تا بە وتەی خۆیان" ئاڵای هەڵدراوی ئیسراییل لەوێدا نەهێڵن".

پەنا بردن بۆ ئەو سیاسەتە فریودەرانەیە ئاکامەکەی وەڕێ کەوتنی پتر لە هەزاران نەفەر لە مریدەکانی ئیمام و پان ئێرانیستە کان لە توێژی چەپ و ڕاستی ئەم وڵاتە بۆ بە ناو نەجاتی کوردستان نێو دێر کرا!!! سەیرو سەمەرەیە خەڵکی وەڵاتێک بە ناوی خودا لە خوێن دەگەوزێندرێ ، دارو لێرەوار و ئاژەڵی لەژێر سەردێڕی نەجات لە دووکەڵ دا دەخنکێنن!

کارتێکەری ئەو سیاسەتە بەرادەییک دەور دەگێڕی خەڵکی مەشهەد و ئەسفەهان ئاو بۆ [کەربەلا-ێ] - پاوە یەک لە پڕ ئاوترین مەڵبەندەکانی کوردستان لە گەڵ خۆیان دێنن.(لە کام قامووسی بڕوای ڕێبەرانی وێلایەتی فەقێ دا دەگونجێ بۆ فریا کەوتنی سونی مەزەوەکان - ئەوێش خەڵکی کوردستان لافاوی مریدانی پۆشتەوپەرداخ، تەیارە و لە ژێر سێبەری تەیارەو تانک و تۆپ و حجەت الاسلام خەڵخاڵی دا ڕەوانەی یارمەتیدانیان بکەن.!؟

پاش تێپەڕ کردنی ٣١ ساڵ بە سەر دەسپێکی ئەم فەرمانە ملهوڕانەیە، فەرمانێک کە چرکە ساتێک لەو ماوەدا ژیانی کورد و کوردستانیانی ئاسوودە نە هێشتوە " فدائیان و پیروان خط امام" ئەو لایانانە کە وتەکانیان، " کردستان را بخاک و خون می کشیم "، هێشتار لە گوێ خەڵکی ئێمە دا دەزرنگێتەوە، ئەوە خەریکە لە ڕوانگەی بەشێک لە خەباتکارانی بە ئەزموونی کوردستان دەوری" مەهدی بەڵێن دروا " - ی شێعەکان بۆ چارە سەری کێشەی کورد دەگێڕن!

ئەگەر لە ساڵەکانی سەرتای شۆڕش! حیزبی تودەی ئێران خوازیاری پڕچەک کردنی پاسداران، بکوژانی خەڵکی کوردستان بە چەکی قورس بوون. ئەگەر" سازمانی چریکی فیدایی - زۆربە" لاوانی کوردی بۆ نێو ڕیزی بکوژانی نەتەوەکەی هاندەدا تا بەم چەشنە "همسو با امام بر علیه امپریالیزم جهانخوار مبارزەکند"!!؟ "، ئەگەر سازمانی مجاهدینی خەڵق ئامادەی پێشکەش کردنی هەر جۆرە یارمەتدانێک بە ولایەتی ئیمام بوو، ئەگەر سەرتەڵەکان[نخبە] ی ئۆپۆزسونی سەرانسەری ئێران دۆکتور سەعید - یان لەڕێگەی فریوی هاوڕێکەیان لە برلین لە داو خست، تا کردستان عزیز را از چنگ تجزیە طلبان نجات دهد "! ئێمڕۆ مریدە تازەکانی خۆمەینی پاش ٣١ ساڵ ئەزموون، پاش قوربانی کردنی بە وتەی خۆیان زیاتر لە شەش تا حەوت هەزار پێشمەرگە و ٦٠ تا حەفتا هەزار خەڵکی ئاسایی ئەوە لە ژێر کار تێکەری شکان و ناهۆمێدی دا سوێندی پابەند بوون بە" تەواویەتی ئەرزی ئێران - ئێرانی تر لە هەر ئێرانەیەک، دانی بەڵێنی و پێشوازی لە ئاهی، سازگارا، نوریزادە، هۆمایون، ئێلاهە بۆقرات، مووسەوی، کەڕووبی تا نوێ کردنەوەی پێوەندی لە گەڵ تودەو ئەکسەریەتی هاوبیری ئیمام! و..و...و هەر بکوژێکی کۆن و نوێ کورد "دوو پات و سەت پاتە دەکەنەوە بەڵکوو لە گۆڕەپانی ئێرانی عەزیز - ی! داهاتوودا کورد چەند" تاها محی الدین" - ێکی تر بە مێژووی خۆی زیاد بکات.

خوێنەری ئازیز: زۆر ئاساییە دڵ بەستن بە بەڵێنیکانی دارو دەستەی نوری زادە و مووسەوی لە نەتەوەی فەرمانڕەوا نەک هەر هەلی زیاتر دەرەخسێنێ دوژمنی ئازادی کورد ٣١ساڵی تر بە ئارەزووی خۆی لە کوردستان ڕاو ڕاوێن بە میلەتی ئێمە بکا، زمان و فەرهەنگی کوردی زیاتر لە هەر کاتێک بێ ڕەنگ و هێزمان بێ هێز و تواناکانمان بێ توانا بکات بەڵکوو کاتێک هێزە خەباتکارەکانمان گیانی لە خۆ بووردوویی شەهیدە سەربەرزەکان دەکەن بە دەسمایەی کێ بەرکێی نزیک کەوتنەوە لە گەڵ ئەم یان ئەو بکوژی کۆن یا نوێ کورد بەختی ڕزگاری لەوە بێ بەخت تر دەمێنێتەوە.

با له كۆبەندی دواییدا پێ له سەر ئەم ڕاستیه تاڵه داگرین ئەگەر جاران حیزب و لاینه سەرانسەریەکانی نەتەوەی سەردەت پەرۆشی دەسەڵاتی تاران و لەو پێناوەدا، درێژتر کردنی تەمەنی سەروەری ڕەگەزی بان دەستی فارس- یان هەبوو. ئەوە ئێمڕۆهێزی سیاسی و زۆر تاکی کورد به ئاشکرا و به شێوازێکی نوێ کوتەڵ گێڕی هەمان سیاسەتن ؟! و بێ پێچ و پەنا پلەو پایەی خۆیان و له ئەگەری هەرە باشتر دا حیزب و ڕێکخراوەکەیان له سەرووی هەر مەسڵەحەتێک تا ئاستی ملمانێ توندی یەکتر به قازانجی نەیار بەرەو پێش دەبەن!!

ئەگەر تاکێکی کورد ئەم ڕێبازه بهاوێته بەر تیشکی تانەو توانج، ئەوە دەچێته ڕیزی دۆژمنانی حیزب و..ت ..د. لەهەمان کاتدا تاک و لاینی سەر به نەتەوەی فەرمانڕەوا تەنانەت ئەگەر به سەدان کورد- یان گوله باران وئەشکەنجه کردبێ هەمدیس دەتوانن له ڕیزی دۆست و چاره سازی مەبەستەکانی ئەواندا جێ بگرن. ڕەنگ بێ بۆ ئەم بەڕێزانه ئێش و ئازاری ڕەخنه گرتنێک له ژان و زیانی جەرگ بڕی شەهید کەوتنی پێشمەرگەی کوردستان زیاتر بووبێ !!!!!

مەخابن له درێژەی ئەم ملمانێ ناڵەبارەدا وێنەی ئاشکرای ڕاگەیێندراوی ئەوتۆیان لێ بیستراوه که خەباتی پێشمەرگه و کورد کوژانی خۆفرۆش به کۆماری ئیسلامی هاو سەنگ و کۆڕنۆش بۆ بکوژانی ناسراو وەک خەباتی مەدنی و سیاسەتی سەرکەوتوو پێناسه کراوە.!!

مزوور = نۆکەر، خزمەتکاری ماڵ یا ناوەندێک بۆ ماوەیێکی دیاری کراو له بەرانبەر جیرەو خەرج.

تاها محی الدین، کۆنه کوردێکی خزمەتکاری بەعس(سەدام حسین).

پەراوێزەکان:

حزب توده در نامه مردم شماره ۱۱ صفحه ۶ بتاریخ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۸ در دفاع خود از سپاه پاسداران و دادگاههای انقلاب می نویسد " دادگاه های انقلاب و سپاه پاسداران انقلاب از مهم ترین وسیله های سرکوب ضد انقلاب اند". این حزب در دفاع از جمهوری اسلامی به رهبری خمینی در نامه مردم شماره ۵۰۱ مورخ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰ در صفحه ۸ می نویسد "حزب توده نیازی به تکرار و اثبات طرفداری همواره و بی تزلزل و حمایت صمیمانه خود از انقلاب ضد امپریالیستی و مردمی ایران به رهبری امام خمینی نمی یابد و ما این اعتقاد را نه

در حرف بلکه با خون و ایثارجان..... نشان داده ایم."

فدائیان خلق (اکثریت) به رهبری فرخ نگهدار و جمشید طاهری پور در کار می نویسند " فدائیان خلق (اکثریت) استوارتر از همیشه تحت رهبری امام خمینی علیه آمریکای جنایت کار قاطعانه می رزمند، این مشت محکم ماست بر دهان مزدوران امپریالیسم. هواداران سازمان هم دوش و همراه با دیگر نیروهای مدافع انقلاب و مدافع جمهوری اسلامی ایران، باید تمام هوشیاری خود را به کار گیرند. حرکات شبکه مزدوران امپریالیسم آمریکا را دقیقا زیر نظر بگیرند و هر اطلاعی از طرحها و نقشه های جنایت کارانه جریانات به دست آوردند فورا سپاه و سازمان را مطلع سازند.

[نشریه کار اکثری شماره ۱۱۶دهم تی ۱۳۶۰]

"زندان های جمهوری اسلامی مبتنی بر شکنجه نیست" در بحبوحه این رویداد ها و در اوج سیاست شکوفایی جمهوری اسلامی، رهبری سازمان به باور حفظ و تثبیت دست آورد های انقلاب، خواستار تسلیح سپاه پاسداران به سلاح سنگین می شود.

[اکثریت شماره ۱٤۷بهمن ۱۳٦۰]

مجاهدین در صفحه ۱۴۱ مجموعه مواضع - جلد دوم اطلاعیه دیگری در خصوص کسب آمادگی لازم در مسیر پیکار مشترک ضد امپریالیستی درج شده که در قسمتی از آن می خوانیم:

" به این ترتیب، ما امیدواریم تا به عنوان یک سازمان کوچک انقلابی تحت فرماندهی عالی امام خمینی در خطوط ضد استعماری از هرگونه مساعدت و همکاری برادران رزمنده ارتشی و پاسداران نیز، برخوردار باشیم. "

" همچنین، به منظور وحدت عمل و تمرکز فرماندهی، کلیه افراد خود را هر کجا که باشند موظف ساخته ایم، تا در مسیر پیکار مشترک ضد امپریالیستی برحسب وظایف مکتبی خود که هرگونه خودبینی و تنگ نظری گروهی را

محکوم کرده است، بی چون و چرا از برادران پاسدارشان بر علیه امپریالیزم حمایت نموده و حرف شنوی داشته باشند. "

[سایت زەرەبین بررسی مواضع سازمان مجاهدین خلق ایران]

"یکی از احکام جمهوری اسلامی این است که هر کس در برابر این نظام امام عادل (منظورش خمینی است) بایستد، کشتن او واجب است. و زخمی‌اش را باید زخمی‌تر کرد که کشته شود... این حکم اسلام است. چیزی نیست که تازه آورده باشیم. [سید حسین موسوی تبریزی کیهان ۲۹ شهریور ۱۳۶۰]

حجاریان هم که از پایه‌گذاران دستگاه اطلاعاتی و امنیتی رژیم در دهه‌ی ٦٠ است، امروز می‌گوید:

...اما نکن، نکن فایده نداشت، دولت هم قدرت مهار نداشت، یک مرتبه اسلحه کشید و همه را کشت. حتا گفت زخمی‌ها را تیر خلاص بزنید!. ظهر سی‌خرداد بود، این را رادیو گفت، اسم‌شان را هم نپرسید که چه کسانی هستند. توجیه شرعی‌اش را هم پیدا کردند.

[مقاله مسئوملیت شما چه می شود آقای سازگارا؟ ایرج مصداقی، برگرفته ازمصاحبه حجاریان با نشریه چشم انداز شماره ۳۱ اردیبهشت ١٣٨٤،]

سەرچاوە: ماڵپەری ڕۆژهەڵات تایمز - ڕێکەوتی: ٢٧ی ئاگۆستی ٢٠١٠

فەرمانی جیهاد دژی گەلی کورد لەلایەن خومەینی

فەتاح ئەحمەدی

ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ لەلایەن ئاخوند خومەینی فەرمانی جیهاد دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ڕاگەیەندراو، هێرشی وەحشیانەی هێزەکانی داگیرکەری ڕژێم بە هەموو توانایانەوە پەلاماری شارو گوندەکانیان داو، بۆ بەجێ گەیاندنی فەرمانی خومەینی جەلادو، شەیتان سفەت کەوتنە خوێنڕشتنی ڕۆڵەکانی گەلی ئێمە و، لەهیچ جینایەت و، دڕندەیەک نە پەرمانەوەو، ڕشتنی خوێنی کوردیان بەڕەواو، حەلاڵ دەزانی، چوون ئیمامی سێزدەیان فتوای لەسەردابوو. ڕژێم هەرچی لەتوانایدابوو، بەکاری هێناو، لەوە زیاتر جینایەت و، تاوانێک نەمابوو، ئەنجامی دەن. لەملاشەوە هێزی جەماوەرو، سەرجەم ڕزگاری خوازانی گەلەکەمان ... بەو پەڕی ئیمان بەسەرکەوتن و، تێکشکانی هێزی داگیر کەر، قۆلیان لێ هەڵماڵی و کەوتنە زەربەلێدانی دووژمن، بەجۆرێک کە خومەینی و، داروودەستەکەی چاوە ڕووانی ئەوەیان نەدەکرد، هێزەکانیان بکەونە دۆزەخێک کە ئیمام بۆی دیاریکردبوون وە، کلیلی بەهەشتی دابوونێو، چاوەڕووانی ئەوەیان نەدەکرد ڕۆڵەکانی گەلی کورد فیداکارانە بەرەنگاریان ببنەوەو، دەرسێکی باشیان بدەنێو خومەینی و داروودەستەکەی تووشی شکستو شەمەرزاری بکەن. من کە یەک لەوانەبووم هەم بەشداربووم هەمیش شاهیدی ئەوەبووم چۆن کوڕی کورد چاو نەترسانە، ڕووبەڕووی هێزی داگیرکەر دەبوونەوە، کە هەم لەباری نەفەرات و، هەمیش تەجهیزاتی شەڕ، جیاوازیەکی ئێجگار زۆرهەبوو، بەڵام ئیرادەی بەهێزو، باوەڕ بەڕزگاری نیشتمان وایکردبوو، زۆری هێزو،چەکی مودێڕن نەیدەتووانی دەورێکی وای هەبێت!! ئەوەی من تێیدابووم شەڕو، بەر هەڵسکاری ئێمەبوو، لەبەرابەر ئەو هێزە گەورەوەی کە

مستەفاچەمران فەرماندەی دەکرد، ئێمە پێش ئەوەی سوپای داگیر کەر بگاتە سنووری بانە، لە گوندەکانی بستام و، دووئاوی سەرشیوی سەقز بەرەنگاریان بووینەوەو، تاحەدێک ئارایشی هێزەکانیانمان تێکداو ترس و لەرزێکی زۆرمان خستە ناو هێزە هێرشکارەکانیان، کە چاوە ڕووانی ئەوەیان نەدەکرد هێزی بەرابەر، بتووانێ ئاوها لەموقابیلی ئەو ستونە زۆرو پڕچەکەدا ڕاوەستێ؟ بەڵام بەداخەوە ئێمەش ئەودەم هێزەکانمان سازماندراو و، یەکگرتوونەبوو، دەنا هەر لەیەکەم هێرشمان بۆ سەر پاسگای بستام، کە ڕۆژی پێشو، زەمینگیرمان کردبوونو، شەوەکەشی هێرشمان کردەسەریان، دەتووانم بڵێم تەنیا نەبوونی هاو ئاهەنگی باعیسی ئەوە بوو، پێگەکە داگیر نەکەین. بەهرحاڵ لەگەڵ ئەوەشدا دەتووانم بڵێم داستانێکی گەورەو، حێماسی بوو، لەوشەرایتو، بێ ئیمکانیەدا، کە ئێمە هەمان بوو. هێزەکانی ڕژێم پاشی چەندڕۆژ شەڕی نابەرابەرو، خەساری زۆر لەدووژمن، وە گیان لەدەست دانی چەندین تێکۆشەرو، قارەمانی کورد! هێزەکانی دووژمن تووانیان بەرەو بانە بەڕێکەون و، شار داگیر بکەنەوە. بەکورتی ئەوان تووانیان لەماوەی چەند ڕۆژێکدا شارەکان داگیر کەنوو، هێزە کانی ئێمە کەهێشتا سازمان نەدرابوونوو، تەنانەت ئەوەش ڕوون نەبوو، کێ لەگەڵ کێەو، ئەوانەی وابەرهەڵستی دەکەن سەربەکامە هێزن؟ جیالەوانەی وەک ئەندامانی دێموکڕاتو، ئەوانەی وەک جەمعیەت خۆیان ناساندبوو، کە چەپەکانی لەخۆێ دەگرتوو، ئەو هێزەش کە لەلایەن مامۆستا شێخجەلالی حوسەینیوە پێکهاتبوو،

کەزۆربەی وەک هێزی بەرگریو، خەڵکی گوندەکانبوون. جیالەمانە ئێمەمانان بووین کە سەر بەهێچکام لەم هێزانەنەبووین؟ چون وەک باسم کرد هێشتا هێزەسیاسیەکان بەوشێوە ئاشکراو بەرپرس نەبوون. ئەوانەی بەرگریاندەکرد زۆرتر وەک هەستێکی کوردانەو، دیفاع لە خاکو نیشتێمان بوو.

دیتمان هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بەهیچ جۆرێک نەیان تووانی ئامانجە گڵاوەکانیان، بپێکنو شۆرشگێڕان پاشەکشەپێبکەن . هێزی داگیر کەر لە کوردستان کەوتنە بەر پەلامارو، هێرشی قارەمانانی گەلەکەمانوو، هێزی پێشمەرگە. ئێمە پێشی ئەوەی ئەم هێزانە، بتوانن جێگای خۆیان قایم کەن بەشێوەی پارتیزانی، لەجادەو،ناو شارو، پێگەکانیان، دامانە بەرپەلامارو، جێمان پێ لێژکردبوون. لە ناو شاری بانە جیالە پادگان نیروی بەسیجو، پاسدار، لەناوشاردا پێگەیان کردبووەوە و، شەوانەش بەحیساب شاریان دەپاراست. هێرشەکانی ئێمە زۆرتر بۆسەر بنکەو بارەگاکانی پاسدارو، بەسیجەکانبوو، کەمتر هێرشمان دەبردە سەر ئەرتەشیەکان، ئێمە ئەوەمان وەک تاکتیکێک دژی هێزەکانی ڕژێم بەکاردێناو، لەڕاستیشدا زۆر تێیدا سەرکەوتووبووین، چون کاتێک هێرشمان دەکردە سەر ئەو پێگانە نە پادگانوو، نە هێزی هەوایو، هەوانیروز، بەجدی دیفاعیان لەپاسدارە کان نەدەکرد. ئێمە

توانیمان زەبەی زۆرکوشەندە لەوهێزانەی ڕژێم بدەین کە لەناوشاردابوون، تاوامان لێکردن خۆیان بە پادگانی بانەداکردوو، شاریان بەجێهشت. دوو شەو دوای ئەوەی ئەم هێزانە چوونە پادگان ئێمە بەچەکی قوسو، سوک بۆیەکەمجار، هێرشمان کردە سەر پادگان وەزەبەیەکی زۆرمان لێدان، کەبووە هۆی تێکەڵچوونی ئەرتەشیەکان لەگەڵ پاسدارو، بەسیجەکان، ئەرتەشیەکان دەیانزانی هۆکاری ئەم هێرشە چوونی ئەوانە بوو، بۆ پادگان خۆلاسە دەمانتووانی جاروبار لەم جۆرە تاکتیکانە کەڵک وەرگرین. بەکورتی دەتووانم بڵێم لەم ماوە کورتەی کە بەشەڕی سێ مانگە ناودەبرێ، ئێمە لەناوچەی بانە هێزکانی ڕژێمان بەتەواوی تێکشکاندبوو، تەنیا پادگان مابوو، ئەویش دووای تێک شکانی ئەو ستونەی کە لە سەدەشتەوە هاتوو، لە جادەی هەژدەدۆلان پێشمەرگەکانی خەبات لەگەڵیان دەرگیر بوونوو، زەربەیان لێدانوو، بەداخەوە چەندین پێشمەرگەی خەبات گیانیان لەدەست دا. بە لام لەکاتی گەشتنی ستوونی دووژمن بۆ ناو شار دیارە تۆڵەی گەورەیان لێکرایەوەو ستونەکە بەتەواوی لەناوچوو، کە نەقشی پێشمەرگەکانی خەبات زۆر بەرچاوبوو!! ئەمە ئەو کاتەبوو، کەئیمامی ناچار کرد جامی زەهر نۆش کاتوو، فێڵبازانەو، ڕیاکارانە بۆ خۆخەلاس کردن لەو جەهەنەمەی بۆ هێزەکانی دروست کردبوو، بانگی ئاشتی بۆ گەلی کوردا؟ بەداخەوە دەتووانم بڵێم ڕێبەرانی ئێمە بێ سێو دوو، لەبەیکیان گوت ڕانەوەستان هێزی پێشمەرگە، پاشماوەکانی ڕژێم تێکوپێک بشکێنن! چون تواناى ئەوە هەبوو، زۆرتر ڕژێم مل کەچی داواڕەواکانی گەلەکەمان بکەینوو، فێڵی دووژمن پوچەڵ وەکەین! درووست لەوکاتەدا کەئێمە بەهێزێکی زۆرو،چەکی قورسەوە دەوری پادگانی بانەمان دابووە بەر بەخومپارەی سەدوویست، پادگان هاواری لێ هەڵسابوو کە ڕێگای دیکەیان نەبوو جیالە تەسلیم بوون!هەر لەو کاتەدا پێیان ڕاگەیاندین کە دەبێ هێرشەکەمان ڕاگرین! لەبیرمە بەڕێز کاک ئەحمەدی عزیزی هاتە لامان و گوتی ڕێبەرایەتی حیزب داوای کردووە هەمو هێرشەکان ڕاگرن. لێرەدا ئەو پرسیارە دێتە پێش ئەگەر بەرپرسانی ئێمە دووای تێکشکانەکانی ڕژێم، پەلەیان نەکردایە و مەجالی پێشمەرگەیان دابا هەندێک زیاتر هێزەکانی ئەنفالچی تێکو پێک بشکێنن! ڕەنگە بیانتووانیایە بە دەستێکی پڕترەوە واردی وتووێژو، دانووسانبن، بۆیە ئێمە دەبێ بۆ داهاتوومان هێندە دڵفرەوان و،خۆش باوەڕنەبین! چوون دیتمان ڕژێم تەنیا بۆ خۆئامادەکردن بۆ هێرشێکی دیکە داوای ئاشتیانکرد. من کە لەنووسراوەکانمدا کە ڕووداوی مێژووی گەلی ئێمەن، نام هەوێت بەسەر ڕەخنەو کەمووکوڕیەکانداتێپەڕم و، فەرامۆشیان کەم دەمەوێت ئەم ڕەخنەش بخەمەسەر ڕەخنەکانی پێشوم، وەبڵێم بەداخەوە ڕێبەرە سیاسیەکانمان لەو شەڕ ڕاوەستانەش بەو جۆرەی کەدەبوو، کەڵکیان وەرنەگرت، بۆ نمونە ئێمە وەک حدکا، کەمتەرخەمیەکی زۆر کرا بەتایبەت لە سنە کە لەو سەردەمەدا، دەکرا کاری زۆری تێدابکراباو، بەشێکی زۆری ڕێبەرایەتی حیزب لەو شارەدا کارو تێکۆشانیان دەسپێکردبا، زۆرتاسیری دەبوو، بۆ تەوازونی قوا، لەم ناوچەیە کە بەحەق، خەڵکێکی ڕاپەڕیو، حەماسی بوون. هەرچەند بەرپرسانی حیزب ئێستاش

دان بەوەدانانێن بۆ لەم ناوچە گرینگەی کوردستان ئاوها بێموبالاتیان کرد؟ چەند ڕۆژ پێش لە کورد کانالْ، بەڕێز ماموٚستا حەسەنزادە لە وتووێژێک، لە گەڵ بەڕێز مادێح ئەحمەدیدا، لە وڵامی ئەو پرسیارەی کە دەگوترێ حیزب لەم ناوچە گرینگەی کوردستان کەم ناوچەیدا کەمکاری زۆری کردووە ؟ بەڕێز حەسن زادە لە وەڵامدا گوتی وانیە ئێمە هەر ئەوەندەمان پێدەکرا؟ بەڵام من پێموایە ئەگەر بیان ویستبا زۆرلەوە زیاتر دەتواندرا کار بکرێ، نموونەشم، ئەوەیە کاتێک ئێمە دوای ڕاوەستانی شەڕ بەهێزێکی زۆرەوە بۆ یەکەم جار بەرەو سنە بەڕێکەوتین، لە مها بادیشەوە هێزێکی دیکەمان لە دیوان دەرە پێوە مولحەق بوو، کە مامە غەنی بلوریان وە ک نوێنەری حیزب هاتو پێکەوە واریدی دەروازەی سنە بووین، هەرچەند هێزێکی ڕژێم لە لەشکری ٢٨ی کوردستان بەچەند تانکی چەفتێنو، هێزێکی زۆرەوە ویستیان ڕێگە لە ئێمە بگرن کە بەتێعدادێکی زۆری پێشمەگە، بەچەکی نیوە قورس و، سوک لە کاروانێکی دە یان ماشێنی بەڕێ کە وتبووین، ناچاربوون ڕێگاچۆلکەن بۆمان، کاتێک ئێمە گەشتینە دەروازەی شاری سنە بەڕاستی قیامەت هەڵساو، یەکپارچە خەڵکی شار هاتنە سەرجادەکانوو، کەوتنە گوڵباران کردنی پێشمەرگەکان و، بەشێعاری بژی حیزبی دێموکرات خرۆشان بەجۆرێک ئێمە پاشی چەند سەعات لە ناو ئاپۆڕای خەڵکەکە توانیمان بگەینە مەیدانی ئێقباڵ! هێشتا باشگای ئفسەران پڕ بو لە پاسدار، کە توشی وەحشەت هاتبوون. کاتێک چووینە ئەو شوێنەی دەفتەری حیزبی تازە لێکرابووەوە، بەهەزاران خەڵک هاتبونە ئەوشوێنە، ئارەزویان دەکرد، پێشمەرگەکان لە ئامێزبگرنوو، میوان داریان بکەن. جابۆیە من پێموایە زۆر کەم کاری کراو قابیلی تەوجی نیە. لە خاتیمەدا دەڵێم،

ئێمە ئەوکاتە دەتوانین سەرکەوتووبین کە ئاخرین پێگەکانی دووژمنی داگیر کەرمان لەوڵاتەکەمان وەدەرنابێ! من پێموایە زۆری نەماوە ئەو ڕۆژە بێتەپێشو، گەلی ئێمە لەرۆژهەڵاتی کوردستان، جارێکی دیکە سوپای داگیرکەر لە خاک و نیشتمانەکەی وەدەرنێ، ئەویش بە هێزی پێشمەرگەی کوردستان و یەکرێزی گەلەکەما وەدی دێت.

بژی هێزی پێشمەگە باسکی بەهێزی گەل.

سڵاو بۆ شەهیدانی سەربەرزی گەلەکەمان بەتایبەت سەرقافڵەی شەهیدان پێشەوای نەمر.

سەرچاوە: ماڵپەری میدیا خەبات - ڕێکەوتی: ٢٠ی ئاگۆستی ٢٠١٠

٢٨ی گەلاویژو ژینۆسایدی نامرۆڤانە .!

ناسر سالّحی ئەسلّ

بە سەرکوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران و گۆڕانی ڕێژیمی پاشایی بە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی، لە سیستمی دەسەلاّتداری ئێران دا کەشوهەوایەکی دیکە هاتە کایەوە، هەر لە سەرەتای ئەو گۆڕانکارییە دا، گۆڕانی بنەڕەتی لە شێوازی دەسەلاّتداری ئێراندا پێک هات.

خومەینیو دارو دەستەکەی، سەرەتا بەنهێنیو دواتر بە راشکاوی، هەنگاویان دەناو رەو شی ئێرانیان خستبوو ژێر کاریگەری کۆنترۆڵو چەنگی خۆیانەوە. خەریکی دارشتنی نەخشەو پلان بوون کە چۆن ئامانجە ستراتیژییەکانیان وەدیهێننو چۆنیش حیزبو رێکخراوە بەر هەلستکارەکان لە کۆمەلّگای ئێران دا گۆشەگیر، هەلّوەشاوەو بی توانایان بکەن.

لە لایەکی دیکەوە پێرەوانی خومینی بە قایم کردنی جێگاپێی خۆیان، وردە وردە ئازادییە دێموکراتییەکانی سەرەتای سەرکەوتنی شۆڕشیان بەر تەسک کردەوەو بە سەرکوتو هێرش بۆ سەر گەلانی ئێران لە خوزستانن تورکەمەن سەحراو کوردستان کە بۆ وەدەست هێنانی مافی نەتەوایەتی خۆیان پێ داگر بوون دەستی پێکرد. لە ئاکامدا لە سێبەری رەشی رێژیمی کۆماری ئیسلامی دا ئازادیخوازان و ماف ویستانی نەتەوەکانی دیکەی ئێران بۆ جارێکی دیکەش سەرکوت کرانەوە. نەتەوەی کورد لە کوردستانی ئێران، پاش سەرکوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران و بە دەسەلاّت گەیشتنی پێرەوانی خومەینی، زۆر هەولّی دا بە شێوەیەکی دێموکراتیکو ئاشتیخوازانەو بە دوور لەشەڕو

کێشە، لە ڕێگای نوێنەرایەتی ڕێبەری بزووتنەوەی میللی ـ دیمۆکراتیکی گەلی کورد، ویست و مافە ڕەواکانی بخاتە بەر دیدو نەزەری دەسەڵاتدارانی کۆماری ئیسلامیو شەخسی خومەینی، بە هیوای چارەسەری هێمنانەی مەسەلەی کوردو لە ڕێگای دیالۆگەوەو لەو بارە هەولی زۆری دا. بەڵام دەسەڵاتدارانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی لە باتی لە بەر چاوگرتنو هەنگاوهەڵێنان بۆ دیالۆگ لە گەڵ نوینەرایەتی گەلی کورد، بۆ دابیین کردنی ویستە ڕەواو عادڵانەکانی، تەپڵی جیهادی لە دژی کورد لێداو لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا، خومەینی بە ڕاگەیاندنی فەرمانی جیهاد بە دژی گەلی کوردو حەڵاڵ کردنی گیانو ماڵی ڕۆڵەکانی ئەم نەتەوە ئاشتیخوازو ماف ویستە، شەڕێکی نەخوازراوو نابەرانبەری بە سەر گەڵی کورد دا ڕاگەیاند.

لە لایەکی دیکەوە لە ئاستی ئێران دا بە گشتیی تیپەڕینی زەمانو جێگیر بوونی دامو دەزگاکانی سەرکوتو خەفەقانی حکوومەتی ئیسلامی، ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو ماهییەتی خۆی دەرخستو لە سەرانسەری ئێراندا مافو ئازادییەکانی کۆمەڵانی خەلکی ئێرانی کە لە پێناوی دا ڕاپەڕی بوونو کۆتاییان بە تەمەنی ڕێژیمی پێشوو هێنابوو، کەوتە بەر هێرشی هێزو گۆپاڵ بە دەستانی خومەینی.

دیارە دوور لە چاوەڕوانی نەبوو کە نامرۆڤانەترین هێرش بۆ سەر خەلکی کوردستانو ڕێبەری بزوتنەوەی میللی ـ دێموکراتییکی ئەو خەلکە بی.چونکە خومەینی دەیزانی، نەتەوەی کورد لە بەر زۆر هۆی مێژوویی، کۆمەڵایەتیو فەرهەنگیو لە سەرەوەی هەموان رابردووی شۆڕشگیرانە، زیاتر لە گەلانی دیکەی ئێران، بەرامبەر دەسەڵاتداری زۆر دارانو کۆنە پەرستانە بەرەنگاری دەکاتو لەوە ئاگادار بوو کە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ڕێبەرو ڕێکخەری خەباتی خەلکی کوردستان ئێران، لە پێناو ئازادیو دێموکراسیو مافی نەتەوایەتی دایە. هەر بویە بە هەڵگیرساندنی شەڕی شاری سنە کە لە یەکەم ڕۆژی جێژنی نەورۆزی پاش سەر کەوتن، واتا لە نەورۆزی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی دا هێرشیکی قورسی دژ بە دانیشتیوانی شاری سنە دەست پێ کرد. لە ئاکام دا شەڕێکی نەخوازراوو داسەپاو بە سەر کۆمەڵانی خەلکی ئەو شارەو هیزە سیاسی کانی کورد دا سەپا. کە بە یەکەمین پیلانو یەکەمین پێکدادانو تێکهەڵچوونی چەکدارانە لە نێوان گەلی کوردو هێزەکانی ڕێژیمی خومەینی لە قەڵەم دەدەرێت. لەم جینایەتە سامناکە دا کە بە شەڕی "نەورۆزی خویناوی سنە" ناسراوە، زیاتر لە ٤٠٠ کەسی خەلکی بی دیفاعی ئەو شارە شەهید کران، هاوتەرییبیش لە گەڵ ئەم کوشتو بڕە لە شاری سنە، پاش ٣١ ڕۆژ لە ڕێکەوتی ٣١ی خاکەلیوەی ١٣٥٨ی هەتاوی دا بە گەلایەکی لە پیش دا داڕێژراو، وێرای تێکدانی میتینگی چەند هەزار کەسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لەشاری نەغەدە، سەدان کەس لە کوردەکانی ئەو شارە کوژرانو هەزاوان

کەسیشی مالوێرانو ئاوارە کران.

ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بەو کراوەو نامرۆڤانە، وەلامێکی شەڕ خوازانەی بە نەتەوەی کوردو هەولە ئاشتی خوازانەکەی دایەوەو فەرمانی لەشکرکشی بۆ سەر کوردستان دەراو سیاسەتی ژینوسایدو کوشتو بڕی گەلی کوردیان گرتە بەر. ڕاگەیاندنی فەرمانی فتوای جیهاد لە دژی گەلی کورد لە لایەن خومەینی دامەزرینەرو ڕێبەری کۆماری ئیسلامی لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی دا بە بیانووی شەڕی پاوە لەراستی دا دژی هەموو خەلکی کوردستان بوو، فەرمانێک کە هێزەکانی ئەرتەشو سپای پاسدارانو پەیرەوانی ساویلکەو دەمارگرژەکانی ڕێژیمی ئەرک دار دەکرد تا بەرەو کوردستان وەری بکەون. لە چوارچێوەی ئەم فەرمانە زالمانەیە دا، سەرکوتکردنی گەلی کورد وەک ئەرکێکی شەرعیو گرینگتر لە نویژو ڕۆژوو دەهاتە ئەژمارو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران، حیزبی خەباتگێری ڕێگا ماف ئازادییەکانی خەلکی کوردستانی هەلوەشاوە ڕاگەیاند. نوسەری بە ناوبانگی فەرانسەویو دۆستی دیرینی نەتەوەی کورد لە کتیبی "خەباتخوازیی کورد" بەشێک لە فەرمانی جیهادی خومەینی بۆ سەر گەلی کورد هێناوە کە دەڵی : "ئێمە ڕێبەرانی حیزبی دیموکرات دەبەینە بەر دادگاو موحاکەمەیان دەکەین، کوردەکان لە گەورەترین کافرەکانن، هەر بۆیە ئێمە وەلامی کردوەکانیان دەدەینەوە.ئەمن بە دەوڵەت، ئەرتەشو ژاندارمێری ڕادەگەینم کە بە تۆپو تانکو هەموو توانایانەوە تا ٢٤ سەعات دیکە نەچنە شاری پاوە، هەموویان بە بەرپرس دەزانم، ئەمانە" کوردەکان" خەڵکانێکن کە ناکری لە ڕێگای ڕاندستانو ئاشتی یەوە، هەڵسووکەوتیان لە گەڵ بکری، دەبی لە گەڵ ئەمانە بە توندی هەلسووکەوت بکریو بە توندیش هەلسووکەوتیان لە گەڵ دەکەین". بەو نێیەتە گەلاوە هێرشیان کردە سەر خەڵکی بێدفاعو ماف ویستی کوردستان، ئەویش تەنیا بە تاوانی کورد بوونو ئازادیخواز بوون، شتێک کە خومەینیو ڕیژیمەکەی، تووڕەو هەراسان کردبوو. هەروەها خومەینی ڕەقو دوژمن یاتی خۆی لە کۆبوونەوەی نوینەرانی مەجلیسی خوبرەگان لە هەمبەر دوکتور قاسملوو بە راشکاوی دەرېڕیو گوتی "سەد بریا هاتبایە". خومەینی بۆ جێی بە جێی کردنی فتوا بەد ناوەکەی خۆی چەند مۆرەی جینایەتکاری وەک مستەفا چەمران، سەیادی شیرازی، حەسەنی نوینەری خۆیی لە ئازەربایجانی ڕۆژئاواو خاڵخالی جینایەتکارو قەسابی کوردستان کە دەستوری ئێعدام کردنی دەیان ڕۆڵەی کوردی لە شارەکانی پاوە، سنە، سەقزو مەریوان لە بێدادگاکانی ریژیم دا دەرکرد، وەک بەرپرسی بەرێوەبردنی فەرمانی جیهاد لە کوردستان دیاری کردو هاوکات هێزیکی پۆشتەو پەرداختەی رەوانەی کوردستان کرد. پاش دەرچوونی فتوای جیهادی خومەینی لە دژی خەلکی کوردستانو هێرشی نیزامی بەر بلاو بۆ سەر شارو گوندەکانی کوردستان، خەڵکی کوردو ڕێبەری بزوتنەوەی میللی ـ دیموکراتیک، دوو ڕێگایان لە بەر بوویان دەبوو تەسلیمو گویرایەڵی ڕێژیمی خومەینی بن، یان ڕێگای درێژەی

خەباتو خۆڕاگری بگرنە بەر، لە ئاکام دا گەلی کورد بە شانازییەوە ڕێگا دووهەم، واتا ڕێگای درێژەی خەباتو خۆڕاگرییان هەڵبژارد، هەر بۆیە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی دەسپێکی خەباتی خۆڕاگری خەڵکی کوردو ڕۆژی بەرەنگاری ئازایانەی هێزی پێشمەرگەی کوردستان لە بەرانبەر لەشکری نەزانیو تاریکی خومەینی یە. لە پاش سێ مانگ شەڕو خوڕاگری خەلکو هێزی پیشمەرگە لە لایکو هێزەپوشتەو پەرداخەکانی ریژیمو بە چۆوک داهاتنی هێزەکانی ریژیمو شپرزەبوونیان، خومەینی بە شێوەیەکی ریاکارانەو بە ڕەوالەت بۆ دلدانەوەی خەلکی کوردستان، بەڵام لە ڕاستی دا بۆ ڕێکخستنەوەی هێزەکانیو گەمارۆدانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان، پەیامی ٢٦ی خەزەلوەری بۆخەلکی کوردستان نارد. لەو پەیامە دا ئاماژە بەو کرابوو کە ناحەزانو بەدخوزان، ئەویان خراپ تی گەیاندوەو ئامادەیە لە ڕێگای وتوویژەوە کێشەی خەلکی کورد چارە سەر بکات. لە مێژوویی خەباتی مافخوازانەی گەلی کورد دا ئەگەر ڕۆژی ٢٨ی گەلاویژ، ڕۆژی هێرش بۆ سەر خەلکی کوردستان، ڕۆژی دەسپێکی خەباتی بەرگریو خۆڕاگری خەلکی کوردستان لە دژی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیە، ڕۆژی ٢٦ی خەزەلوەر، ڕۆژی بەچۆک داهاتنی هێزەکانی ریژیم لە بەرانبەر خەلکی خۆڕاگری کوردستان دا دەژمێردری،

ئێستا دوای ٣١ ساڵ لە حالیکدا کە بناغەکانی سیستمی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی لە ئاستی نێوخۆییو نێونەتەوەیی کەوتۆتە لەرزین، خەباتو خۆڕاگری نەتەوەکانی دیکەی ئێرانو بزوتنەوەی دیموکراسیخوازانە لە ئاستی ئێراندا لە ئارا دایە،جێی خۆیەتی کە نەتەوەی کورد لە کوردستان ئێران، ٢٨ی گەلاوێژ وەک ڕۆژی خۆڕاگری لە مێژووی خەباتی خۆیدا سەبت بکا. چوونکە ئەمڕۆ خەباتی ڕەوای گەلی کورد، پشت ئەستور بە ئەزموونی ٣١ ساڵی خەباتو خۆڕاگری، وەشیارتر لە ڕابردوو، بە شێوازی جوراجور لە پانتایی کوردستانی ئێران دا پەرە پێداوەو هاودەنگیو پشتیوانی زیاتری نەتەوەکانی دیکەی ئێرانو بیروڕای گشتیی جیهانی بۆ لای خۆی ڕاکێشاوە، بەڵام ڕێژیمی کوماری ئیسلامی دژایەتی زۆرتری خەڵکی ئێرانو تەریک کەوتنەوەی زیاتری لە ئاستی جیهانیو ناوخۆییدا پێ براوە.

سەرچاوە: ماڵپەری خاکەلێوە - ڕێکەوتی: ٢١ی ئاگۆستی ٢٠١٠

٢٨ی گەلاوێژ بیرەوەرییێکی تاڵ لە مێژووی کورد لە کوردستانی ئێران

عەلی بەهرامی

لە دوای ئەوەی نەتەوەی کورد و نیشتمانەکەی لەلایەن داگیرکەرانەوە بە بێ ویست و ئیرادەی خۆی دابەش کرا، هەستی بە کەمی و ژێردەستییێکی گەورە کرد کە لە پێناو رزگاری و وەدەست هێنانەوەی ئەو مافانەی کە لێی زەوت کرابوو، هەوڵ و تەقەلاییێکی یەکجار زۆری داوە. ئەو گەلە هەموو دەمێ ویستویە لە رێگەی ئاشتیانەوە بە مافەکانی بگا، بەلام کاتێ رێگەی ئاشتی هیچ ئەنجامێکی نەبووە، بۆ دیفاع لەخۆی و وەدەستهێنانەوەی مافەکانی پەنای بردۆتەوە بەر چەک و لەبەرانبەر هێزی داگیرکەر و دژمندا وێستاوەتەوە.

لە مێژووی گەلی بەشخوار و ماف پێشێلکراوی کورد لە کوردستانی ...

ئێراندا، گەلێ رۆژی تاڵ هەن کە داگیرکەرانی کوردستان بە بیانووی جۆراوجۆر دەست درێژیان کردۆتە سەر خاک و کەرامەتی.

یەکێک لەو رۆژە تاڵ و لە بیرنەکراوانەی کە تیایدا بە نارەوا هێرش کرایە سەر کوردستان و بە کافر دانانی گەلە مسوڵمانەکەی، لەرۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی کۆچی خۆریە، کە خومەینی خوێنرێژ و جەنایەت پیشە فتوای دژ بە گەلی کورد دا و بە کافری ناوبرد و زەوت کردنی سەر و ماڵی بە حەلاڵ دانا.

لە حاڵێکدا خەڵکی کوردستان زۆرینەی مسوڵمانن خومەینی ئەو فەرمانە بێ بەزەییانەی دا. هەروەها خەڵکی کوردستان خواستەکانیان بریتی بوو لە چەند داوای سەرەتایی کە مافی هەر نەتەوەییکە لەم گۆی زەوییەیە. ئەو داوایەی خەڵکی کوردستانیش لەوەوە سەرچاوە دەگرێ کە بە درێژایی مێژووی چەند سەدەی رابردوو کورد وەک گەلێکی غەوارە و نامۆ و هاووەلاتی دەرەجە دوو و سێ چاوی لێکراوە.

هەرچەند نوێنەرانی کورد، بۆ کۆتایی بەو پێشێلکاری و نارەواییەی داگیرکەران، داوا رەواکانی خستە بەردەم دەسەلاتی نوێی خومەینی، ئەو داوایانەش بریتی بوون لە، بە رەسمی ناسینی مافە نەتەوەییەکانی کورد و لابردنی ئەو تەبعیزانەی لە دژی بە کار دەبرا.

بەلام لە وەلامی داوا رەوا و بەحەق و ئاشتیخوازەکەی کورددا، رژیمی بە ناو ئیسلامی و سەرەرۆ و لە سەروویەوە خومەینی بە بۆمب و ناپاڵمی بە درندانەترین شێوە بەسەر ژن و منداڵ و پیر و لاوی کوردستان باراند و بە تۆپ و تانگ، لە شارەکانی پاوە، سنە، سەقز، بۆکان، مەهاباد و نەغەدە و بە دەیان جینایەتی وەک قارناو قەلاتان و حاجی کەند و ووسووکەندیان ئەنجام دا کە بە هەزاران کوردی بێ گوناح و تینووی ئازادی شەهید کران و بەشێکی زۆریش ئاوارەی دەرەوەی سنوورەکان بوون.

لە بەرانبەر ئەم ناحەقی و درندەییەی رژیمی ویلایەتی فەقیەدا، گەلی کورد و هێزە ئازادیخوازەکانی بەناچار کەوتنە دیفاع و لە هەموو لاوە بەرەنگاری هێزە زۆر و پۆشتەکانی رژیم بوونەوە و بۆ ماوەی سێ مانگ لە بەرانبەر هێرشە یەک لە دوای یەکەکانی رژیمدا دیفاعیان کرد. بەلام بە سەر ئەوەشدا هێزەکانی رژیم توانیان بەشێکی زۆری ناوچە ئازاد کراوەکان داگیربکەنەوە. یەکێک لە هۆکانی ئەو سەرکەوتنەی رژیم نەبوونی یەک ریزی و یەک هەڵویستی هێزەکانی کورد و لە بەرچاو نەگرتنی هەل و مەرج و پێک هاتەی خەڵکی کوردستان بوو. چەند لایەن بەرەنگاری دەکرد لایەنی دیکە ئاگربریان لە بەرانبەر رژیم دا رادەگەیاند، یان بە جێی یەک خستنی ریزەکانی خەڵک تەفرەقە و دووبەرەکی دروست دەکرا، بۆ نموونە (شەری ئاغا و رەعیەت) لایەنێک دژ بە دەستەییێک ئاغا و بەناو لایەنگری رەعیەت و لایەنێک پشتیوانیی لە دەستەیێک لەئاغاکانی دیکەی دەکرد. یان بە ئاشکرا دژایەتی کردنی عەقاید و موقەدەساتی خەڵک دەکرا، ئەمانە و دەیان کاری لەو جۆرە بوونە هۆی ئەوەی نەک ریزی خەڵک و هێزە سیاسیەکان یەک نەبن، بەڵکوو بەشێکی بەرچاو لەو خەڵکە بەناچاری لە شۆرش دوور دەکەوتنەوە.

لەئەنجامی موقاوەمەت و خۆراگری پێشمەرگە و خەڵکی کوردستان و رووبەڕووبوونەوەی هێزەکانی دژمن، خومەینی ناچار کرا، ئاگربەس لەگەڵ میللەتی کورد راگەیێنێ. ئەو هەڵوێستەی خومەینی لە دوای ئەوە هات کە لە١٠ی خەزەڵوەری ١٣٥٨، شۆرشگێڕان و پێشمەرگەکانی سازمان و خەڵک هێزێکی گەورەی رژێمیان لەناوشاری بانە تێکشکاند. دیارە لەم سەرکەوتنە گەورەدا ناکرێ دەور و نەقشی رێبەری فیداکار و بەوەجی گەلەکەمان خوالێخۆشبوو جەنابی مامۆستا سەید جەلال حوسەینی لە بەرچاو نەگیرێ، دەفتەری مامۆستا شێخ عزالدین کە لەلایەن رێبەری زیندەیاد مامۆستا سەید جەلال الدین حوسەینیەوە رێبەرایەتی دەکرا و لە بەرانبەر هێرشەکانی رژێمی خومەینی دا هەر لە سەرەتاوە هەڵوێستی لێبراوانەی هەبوو، لە پێچەکانی هەژدەدۆلان بەریان بە هێزەکانی رژێم گرت و تا دەروازەی شاری بانە بە سزای کردەوە غەیرە ئینسانی و نائیسلامیانەی خۆیان گەیاندن، کە لەو بەرنگاریە بێ وێنەیەدا بە داخەوە ٨ پێشمەرگە شەهید بوون. کە بووە هۆی ئەوە خومەینی ئاگربر لەگەڵ کورددا رابگەیێنێ، بەلام راگەیاندنی ئاگربڕ لەلایەن خومەینی تەنیا پیلان بوو بە مەبەستی خۆسازدانەوەی هێزەکانی. هەربۆیە لەدوای خۆسازدانەوەی هێزەکانی رژێم جارێکی دیکە بێ بەزەییانە هێرشیان کردەوە سەر گەلی کورد.

گەلی کورد و ئازادیخوازانی هەموو ساڵێک لە یادی ٢٨ی گەلاوێژدا نەفرین دەنێرن بۆ فەرماندەران و بەرێوەبەرانی ئەو کردەوە ملهورانە و سلاو و درود دەنێرن بۆ ئەو شەهیدە سوورخەلاتانەی لە پێناو ئازادی خاک و دژایەتی داگیرکەران و دیکتاتۆران خۆیان فیدا کرد.

لێرەدا پێویستە وەک وەفایێک بۆ گیانی پاکی شەهیدانی ٣١ ساڵ شەڕی داسەپاو و بۆ روو رەشی ئاخوندان و رژێمەکەیان، هێزە شۆرشگێرەکانی کوردستان هاوکاری و نزیکی و تەبایی بکەنە بەردی بناغەی کارەکانیان، با لەوە زیاتر بەو پەرتەوازەییە کار نەکرێ کە تەنیا دەسەلاتدارانی ئێران قازانجی لێ دەکەن و ئاسۆی رزگاری گەلەکەمان لەوە زیاتر دوا دەخا.

بەو هیوایەی بیرەوەری ٢٨ی گەلاوێژ هاندەرمان بێت بۆ برایەتی و تەبایی هەمیشەیی ناوماڵی کورد و هێزە ئازادیخوازەکانی.

سەرچاوە: ماڵپەری رۆژهەلات تایمز - رێکەوتی: ٢٢ی ئاگۆستی ٢٠١٠

ڕەوایی دان بەکوشتاری کوردستان بە در کردنی فتوایەک

لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوییدائایەتوڵڵا خومەینی لە هەڵویستیکی توند و دەمارگرژانە دافتوای جیهادی بە دژی نەتەوەی کورد دەرکرد،ولە فەرمانێکی بەپەلەدا بە هەموو هێزە زەمینی،ئاسمانی و دەریاییەکانی ڕاگەیاند کە هێرش بکەنە سەر کوردستان و کۆتایی بەو هەل و مەرجە بێنن کە ئەو بە کێشە {غائلە}ناوی دەبرد.سەیر لەوەدایە کە کوردستان سنووری دەریایی نیە.

بە دوای ئەم فەرمانەی خومەینی بوو کە کوردستان کەوتە بەر هێرشی هێزەکانی ڕێژیم .خومەینی بۆ چاوترسێن کردنی نەتەوەکانی دیکەی ئێران کەڵکی نابە جێی لە پیگەی ئایینی خۆی وەرگرت و کوشت و بڕی خەڵکی کوردستانی بە دەرکردنی فتوایەک ڕەوایی پێ دا.

ئەو کەسانەی کە لە قوتابخانەکانی ئێراندا خوێندویانە هەر لە دەستپێکی خوێندنیانەوە لە گەڵ مانا و واتای وشەی جیهاد ئاشنا دەبن کە کەی، لە چە هەل و مەرجێک، دژی کێ و لە لایەن چ کەسێکەوە دەر دەکرێت.

لە قورئانی پیرۆز دا نزیک بە ٣٠ جار ئاماژە بە وشەی جیهاد کراوە کە تەنیا لە ٦ شوێن دا لە تەنیشت جیهاد وشی شەڕ بەکار هاتووە.لێرەدایە کە ئەگەر نەختێک زەحمەت بە خۆمان بدەین بۆمان دەردەکوەێ کە مانای وشەی جیهاد زۆر گەورەترە لەوەی کەبەرتەسک بکرێتەوە بە شەڕی نیزامی دژی دوژمن کە لە نێوەرۆکی کتێبەکانی ئێراندا جەختی لەسەر دەکرێتەوە.

لەم پێوەندییەدا پێغەمبەری ئیسلام لە جیهادی نیزامی بە جیهادی {اصغر}ناو دەبات ولە تەنیشت ئەو جیهادەدا ئاماژە بە بەربەرەکانی لە گەڵ نەفس دەکات کە بە جیهادی {اکبر} ناوی لێ دەبات.

هەر لەو کتێبانە دا ئاماژە بەوە دەکرێ کە کافرەکان دابەش دەبن بە پێنج بەشەوە [١معاهد، ٢ معابد،٣ محارب، ٤ اهل ذمە، ٥ مستامنین] کە لە نێوان ئەوانەدا حوکمی جیهاد تەنیا بۆ کافرانی موحارب {دژی خودا} ڕەوایە وئەوانی

دیکە ناگرێتەوە.هەروەها ئاماژە بەوە دەکەن کە حوکمی جیهاد کاتێک دەدرێت کە گیان و ماڵی موسڵمانان کەوتبێتە بەر هەڕەشە و مەترسی و لەلایەن نوێنەری خودا لە سەر زەوی یان جێ نشینەکانیەوە دەر دەکرێت.

بە سرنجدان بەو خاڵانەی سەرەوە ئەم پرسیارانە لە زەینی هەر خوێنەرێکدا دێنە گۆری ،بۆ وێنە،ئاخۆ خومەینی نوێنەری خودا لە سەر زەوی بوو کە فتوای جیهادی دژی نەتەوەیەک دەرکرد؟ ئایا خەڵکی کورد کافر و دژی خودا بوون کە فتوای جیهادیان لە سەر رەوا بێ؟ ئایا خەڵکی کورد هێرشیان کردبوە سەر گیان و ماڵی موسڵمانان؟ و... ودەیان ئایا و ئاخۆی دیکە کە بێ گومان ولامیان لای هەر مرۆڤێکی بە ویژدان جگە لە وشەی "نە"هیچی دیکە نیە با بڵێین کە گەورەساڵانی کوردستان کافر بوون و حوکمی جهادیان لە سەر رەوا بووکە واش نەبوو، ئەی تاوانی ئەو منداڵە ساویلکانەی کە بە دەستی سەربازانی بە ناو ئیسلام کوژران چی بوو؟ئاخۆ ئەوانیش دژی خودا بوون؟
ئەی تاوانی ئەو کەسانەی کە بۆ پێشگیری لە کوشت و کوشتاری خەڵکەکەیان قورئان بە دەست بەرەو پیری پاسدارەکان رۆستن و خۆشیان بوونە قوربانی چی بوو؟ وای دابنێین کە کافر بوون باشە خۆ هەر هیچ نەبێ پەنایان بۆ قورئان هێنابوو کە پێغەمبەری ئیسلام لە پەیوەندییەدا دەڵێ گەورەترین گوناح لای من ئازار دانی ئەو کەسانەیە کە پەنا دەبەن بۆ ئیسلام جا چ بگات بە کوشتنیان.

خەلکی کوردلەو شەڕە نابەرانبەرەدا نەک هەر هێرشیان نەکردبوە سەر هیچ کەس و هیچ خاکێک بەڵکوو لە قوولایی خاکی کوردستان دا{سنە، پاوە،مەریوان و...}و بۆ دیفاع لە کەرامەتی خۆیزن بەرانبەر بە هێزەکانی رێژیم وەستان کە مافی سروشتی هەر تاک،گروپ و نەتەوەیەکە کە لە خۆی بارانبەر بە هێرشی دوژمن دیفاع بکات.ئەو کوردانەی کە بونە قوربای خۆ لە شارەکانی تاران، قوم، مەشهەد و... نەکوژران هەتا بڵێین هێرشیان بردوە بۆ سەر ... بەڵکوو ئەوان لە سەر خاک و زێدی خۆیان بوون کە وەکوو داگیرکەر و هێرشبەر هەڵس و کەوتیان لەگەڵ کراو بوونە قوربانی.

لە ئاکامی ئەم هێرشەدا سەدان رۆڵەی خوێندەوار و ئازادیخوازی کورد بونە قوربانی سیستمێک کە بە جۆرێک لە جۆرەکان دەتوانین بڵێین کەباجی خود ئاگاهی و تێگەیشتووی سیاسی خۆیان بەو رێژیمەدایەوە کە لە رێفراندۆمی بە ناو دیاری کردنی خۆیدا لە لایەن خەڵکی کوردستان و لە ژێر کاریگەری رێبەرانی سیاسی و ئایینی خۆی دەنگی "نە"ی وەرگرتبوو.

ئەگەر ٣٠ ساڵ لەمەوپێش تەنیا کوردەکان دژی ئەو سیستمە راوەستان ئێستا زۆربەی هەرە زۆری خەڵکی ئێران ئەو رێژیمەیان قەبووڵ نیەو دەبینین کە بە هەزاران کەس دەرژێنە سەر شەقامەکان و دژی ئەو رێژیمە دروشم دەدەن. ئێستا ئیدی بۆ خەڵکی ئێران دەرکەوتووەکە فتوای جیهادی خومەینی دژی نەتەوی کورد کە بوو بە هۆی کوشتنی سەدان رۆڵەی ئازادیخواز و خوێندەواری ئەو گەلە نەک هەر لە رووی ئاوەز نەبووە بەڵکوودەرخەری خوی و سروشتی دڕندەیی کەسایەتی خومەینی و ئەو سیستمە حکومەتییە بوو کە بە تاڵان کردنی دەسکەوتەکانی خەڵک و پێشکەش کردنی هەموو دەسەڵات بە ناوبراو بواری بۆ ئەنجامدانی وەها جنایەت گەلێک رەخساند.

لێرەدایە کە پێویست بوونی نیزامێکی سیکۆلار بۆ داهاتووی ئێران بە باشی دەردەکەوێ، هەتا جارێکی دیکە رۆڵەکانی هیچ نەتەویەکی دیکەی ئێران نەکونە بەر هێرشێکی لەم چەشنە،جارێکی دیکە رۆڵەی شیرخۆری هیچ دایکێک نەبینین کە ببێتە قوربانی سیاسەتی چەپەڵ و نگریسی وەها ڕێژیمێک کە لە ژێر چەتری ئیسلام و بە ناوی خودا و قورئان دەست بۆ هەموو جینایەتێک دەبەن.

سەرچاوە: ماڵپەری کوردیش پرسپکتیڤ - رێکەوتی: ١٦ی ئاگۆستی ٢٠١٠

بابەتی: ٢٠٠٩

بە دڵی خۆش و ورەی بەرز بەرەوپیری رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ بچین.

عبدالله مهتدی

بیست و هەشتی مانگی گەلاوێژ لە مێژووی گەلی کورد لە کوردستانی ئێراندا رۆژێکی دیارە، رۆژێکی سەخت و پڕئەزموون، رۆژێکی جێی سەرنج و دەرس لێوەرگرتن و، بەگشتی رۆژێکی جێی یادکردنەوەیە. لە بیشت و هەشتی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا بوو کە فەرمانی هێرشێکی هەمەلایەنە و سەرکوتگەرانە لەلایەن رژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامییەوە بۆ سەر کوردستان دەرکرا. ٢٨ی گەلاوێژ رۆژی هێرشێکی بێپاساو بوو، هێرشێک کە ئاورەکەی بە هەڵخڕاندنی هەستی چەواشەکراوی جەماوەری بێئاگا خۆش کرا، هێرشێکی بێبەزەییانە کە تێیدا پەلاماری داگیرکارانە لەگەڵ ئیعدامی بەکۆمەڵی کوڕ و کچ و پیرو لاو و سووتاندنی تەڕ و وشک تێکەڵ کرا، هێرشێک کە تەنانەت سەرۆک وەزیرانی ئەو کاتەی کۆماری ئیسلامی، ئاغای مێهدی بازرگان، بە هێرشێکی بێپاساو چەواشەکارانە و نایاسایی ناوزەدی دەکات.

٢٨ی گەلاوێژ بۆ گەلی کورد و بۆ ئەو نەسلەی کە لە سەردەمی دوای شۆڕشی ئێراندا دەژیا رۆژێکی سەخت و دژوار بوو، رۆژێک بوو کە بە وتەی کاک فوئادی مستەفا سوڵتانی، رابەری ناسراوی جەماوەری و سیمای گەشی موقاوەمەتی خەڵکی کوردستان، گەلی کورد کەوتە بۆتەی ئەزموونێکی گەورەوە. خۆشبەختانە گەلی کورد، سەرەڕای

هەموو هێرشکاری و پەلامار و توندوتیژییەک، لەو ئەزموونە سەربەرز و سەرکەوتوو هاتە دەر. ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژێکی تاڵ بوو، بەڵام ڕۆژی تاسان و چۆکدادان نەبوو، ڕۆژی ترسان نەبوو، ڕۆژی ڕاسان بوو، ڕۆژی بەرخۆدان بوو، ڕۆژی وەستانەوە و بەگژداچوونەوە بوو.

٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژێک بوو کە گەلی کورد، بێجگە لە ژمارەیەکی کەم چڵکاوخۆر و بەکرێگیراوی ڕژیم، هەموو یەکی گرت، هەمووان لەسەر بناغەی دیفاع لە مافی ژیان و مانەوەی خۆیان، دیفاع لە ئازادی و کەرامەتیان، دیفاع لە باوەر و پێناسیان دەستیان دایە دەست یەکتر و بەڵێنی تەسلیم نەبوونیان دا. ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی یەکگرتوویی و هاوخەباتیی لەشکان نەهاتووی گەلی کوردە.

٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی، وێڕای فەرمانی هێرش بۆ سەر کوردستان، هەموو ئاسەوارەکانی ئازادی لە تاران و شارەکانی تریش کەوتنە بەر پەلامار و بەکردەوە نیشان درا کە ڕژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی نەک هەر دوژمنی گەلی کورد بەڵکوو دوژمنی هەموو ئازادی و هەموو مافێکی ئینسانیی خەڵکی ئێرانیشە و هێرشەکەی بۆ سەر کوردستان بەخەیاڵی خۆی بۆ تێکشکاندن و فەوتاندنی کوردستان وەکوو قەڵای ئازادیخوازی و دێمۆکراسیخوازی و پێکشەوتنخوازی لە هەموو ئێرانە. ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی دەربڕینی هاوپشتی لەگەڵ گەلی کورد و نیشاندانی پشتگیری لە ماف و داخوازییەکانی ئەو گەلەشە.

هەر بۆیەش ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژێکە بۆ یاد کردنەوە و ڕێز گرتن لە هەموو قوربانیانی ئەم هێرشە، ڕۆژێکە بۆ پتەوتر کردن یەکیەتی ڕیزەکانی گەلی کورد، بۆ نیشاندانی یەکڕیزی و هاوخەباتیمان، ڕۆژی وەستانەوە و خۆڕاگرییە، ڕۆژی دەربڕینی هاوپشتی لەگەڵ گەلی کورد و داخوازییە ڕەواکانیەتی. با بەهەموومان بە دڵی خۆش و ورەی بەرز بەرەوپیری ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ بچین

٢٧ - ٧ - ٢٠٠٩ - ٣ی گەلاوێژ ١٣٨٨

سەرچاوە: ماڵپەری بەیان - ڕێکەوتی: ٢٧ی جوولای ٢٠٠٩

لە بەرەبەری ٢٨ گەلاوێژدا ...

حسەین یەزدانپەنا

٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی فەرمانی جیهادی خومەینی دامەزرێنەر و ڕێبەری کۆماری ئیسلامی لە دژی کورد و ڕۆژی دەسپێکی بەرەنگاری کورد لە بەرانبەر ئەو هێرشەدا، بۆ ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد و کوردستانییەکان ڕۆژێکی ناسراوە.

بۆیە ئەوەندەی چۆنیەتی تێپەڕکردنی ئەم ڕۆژە لە لایان کوردستانییانەوە بەلامانەوە گرینگە، ئەوەندە شیکردنەوە و لێکدانەوەیمان بەلاوە مەبەست نییە؛ ئەوەندەی ئاواتەخوازین ئەم بۆنەیە ببێتە هاندەرێک بۆ گۆڕان، ئەوەندە "تەفسیر" کردنیمان لا ئارەزوو نییە.

بە ڕاستی خەڵکی کوردستان چۆن ئەم ڕۆژە تێپەڕ دەکەن؟ چ شتێ بیرەوەری هێرشێکی دڕندانەی سەرانسەریان لا زیندوو دەکاتەوە؟ بە چ شێوەیەک نەوەی نوێ، ئەوانەی ٢٨ی گەلاوێژیان لەبیر نایە یان ئەو دەم لە دایک نەبوون، ٣٠ هەمین ساڵوەگەڕی ئەو ڕووداوە ناخیان دەهەژێنێ؟ ئەی چۆن کوردستانیان جارێکی دیکە پاش ٣٠ ساڵ هەروەک ئەو کات، یەک دەنگ و یەک ئیرادە، بە داگیرکەر دەڵێن "نا"؟

ساڵی ڕابردوو حیزبە سیاسییەکانی کوردستان لە نێوخۆماندا، حەولێکمان دا کە، بە بۆنەی ٢٩ هەمین ساڵوەگەڕی ئەو ڕووداوە، هاودەنگییەک پێکبێنین. تەنانەت ڕەشنووسی بەیاننامەیەکیش لە نێوانماندا دەگەڕا. بەڵام هەر ئەو هۆکارانەی لەمپەڕی ڕێی پێوەندیی و هاوکارییەکانن بەسەر ویستی ئەو هاودەنگییەدا زاڵ بوون و هیچ نەکرا. بەو حاڵەشەوە هیوا بەوەی لە ٣٠ هەمین ساڵوەگەڕی ٢٨ی گەلاوێژدا ئەو هاودەنگییە چێ ببێ، لەجێ نەچوو.

ئەمسالێش لە ماوەیەک لەمەوبەرەوە جموجۆڵەکان بۆ چۆنیەتی بەرەو پیر چوونی ٢٨ی گەلاوێژ لە لایان هێزە سیاسییەکانەوە دەستی پێکردوە. پارتی ئازادیی کوردستان PAK یەک لەو هێزانەیە کە بە بایەخەوە لەم بەستێنەدا دەبزوێ.

پێویستە هێزە سیاسییەکانی کوردستان، چاوەڕوانی بەشێکی زۆر لە خەڵکی وڵاتەکەمان بۆ هاودەنگی لەم رۆژەدا، وەدیی بێنن. ٢٨ی گەلاوێژ رۆژی هەموو خەڵکی کوردستانە لە رۆژهەڵاتی نیشتمان و بۆ هەڵگرانی بیری نەتەوەیی و کوردستانییش بگرە یەک لە رۆژەکانی هەموو نەتەوەی کوردە. خەڵکی کوردستان لە هێزە سیاسییەکانیان دەوێ، پێکەوە لەو رۆژەدا یەک گوتار و یەک پەیامی هابەشیان هەبێ. ئێمە ئاواتەخوازین ئەم چاوەڕوانییە رەوایەی رۆڵەکانی نەتەوەکەمان وەدیی بێ.

ئێمە ئاواتەخوازین هێزە سیاسییەکانی کوردستان بەو کۆدەنگییە لەم بۆنەیەدا، نیشانی بدەن فەرهەنگی سیاسیمان گەیشتووەتە ئاستێک کە خەڵکی کوردستان لەوە دڵنیا دەکا کە هێزە سیاسییەکانی کوردستان سەرەڕای هەبوونی جیاوازی و تەنانەت ناکۆکیی لە نێو خۆیاندا، لەسەر پرسە نەتەوەیی و نیشتیمانییەکان و ئەو بابەتانەی پێوەندیی بە هاوکێشەی کورد و دوژمنەکانیەوە هەیە، جیاوازی و ناکۆکییەکان وەلا دەنێن و خۆشەویستی خەڵک و خاک و بەرژەوەندییە باڵاکانیان و یەک دەنگی بەرانبەر دوژمنان، کۆمان دەکاتەوە و سنوورە بەرتەسکە حیزبییەکان دەبەزێنین.

بۆیە لە هەلومەرجی ئێستادا، تەنیا هاودەنگی و یەک هەڵوێستی هێزە سیاسییەکان دەتوانێ، ٢٨ی گەلاوێژ بە شێوەیەکی بەربلاو بەرێتەوە نێو ناخی تاکەکانی کۆمەڵ و جووڵەیەکی سیاسی کۆمەڵایەتی لێبکەوێتەوە.

ئایا هێزە سیاسییەکانی کوردستان، دەتوانن چاوەڕوانی بەشێکی زۆر لە خەڵکی وڵاتەکەمان وەدیی بێنن و ٣٠ ساڵەی فەرمانی کوشتاری خومەینی بکەنە بۆنە و رۆژێک بۆ یەکگرتوویی رۆڵەکانی نەتەوەی کورد و دەمەزەرد کردنەوەی خەباتی جەماوەریی بۆ رادانی داگیر کەر لە وڵاتەکەمان؟ رۆژانی دادێ روونی دەکەنەوە.

٢٠ی گەلاوێژی ٢٧٠٩ / ١١ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

سەرچاوە: ماڵپەری رەوانیوز - رێکەوتی: ١١ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی وەستانەوە و خۆڕاگری

خالید سیادەت

سی ساڵ لەوە پێش لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژدا خومەینی، ڕێبەری ئەوکاتی ئێران، لەگەڵ دەرکردنی فەرمانی جیهاد شەڕێکی خوێناوی لە دژی گەلی کورد دەست پێ کرد، شەڕێک کە تا ئێستاش هەر درێژەی هەیە. بە دوای ئەو فەرمانەدا لە چەند لاوە بە هاوکاری هێزی ئاسمانی و ئەرتەش و پاسدار هێرش کرایە سەر کوردستان. ئەو هێرشە لە گەڵ وەستانەوە و بەربەرەکانیەکی کەم وێنەی گەلی کورد بەرورو بووەوە. لە سەرەتاوە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی توانیان شارەکانی کوردستان داگیر کەن و بنکە و پایگای خۆیان دامەزرێنن، بەڵام زۆری نەخایاند کە لە ماوەیەکی سێ مانگیدا هێزی چەکداری خەڵک و پێشمەرگە توانیان داگیرکەرانی کۆماری ئیسلامی لە نێو شارەکان وەدەر نێن و دیسانەوە ئازادی و دەسەڵات بگەڕێننەوە بۆ خەڵک و هێزە سیاسیەکانی.

ئیستا دوای سی ساڵ لە حاڵێکدا کە بناغەکانی کۆماری ئیسلامی لە ئاستی سەراسەریدا کەوتۆتە لەرزین، جێی خۆیەتی کە گەلی کورد کە هیچکات لە بەرابەر ئەو ڕێژیمەدا کۆڵی نەدا و لە خەبات لە دژی ئەو ڕێژیمە ڕانەوەستا، ٢٨ی گەلاویژ وەک ڕۆژی وەستانەوە و خۆڕاگری لە بیر نەکا و بەو بۆنەوە چالاکی سیاسی گونجاو لە خۆی نیشان بدا.

لەو پێوەندیەدا ژمارەیەک لە ڕۆناکبیرانی کورد لە دەرەوەی وولات نامەیەکیان واژۆ کردوە کە تێیدا ٢٨ی گەلاویژ وەک ڕۆژی ماتەمینی گشتی یان عەزای عمومی ناوزەد کراوە و داوا لە خەڵکی کوردستان کراوە لەو ڕۆژەدا سەری

سەعاتی ١٢ دوو دەقیقە بێدەنگی ڕاگرن و سەردانی بنەماڵەی گیان بەخت کردوان بکەن و بچنە سەر گڵکۆی شەهیدان.

دیارە کە مەبەستی ئەو بەڕێزانە لە نوسینی نێوی خۆیان لە ژێر ئەو نامەیە، مەحکوم کردنی کۆماری ئیسلامی و پشتیوانی لە خەباتی گەلی کوردە، بەڵام بابزانین ئەو پەیامانەی کە لەو نامەیەدا هاتون خزمەت بەو ئامانجە دەکەن.

ماتەمینی گشتی،

سی ساڵ لەوە پێش کە ئەو هێرشە بەربڵاوە کرا سەر کوردستان، گەلی کورد دەستەوئەژنۆ دانەنیشت و ماتەمی نەگرت بەڵکو دەستی دایە چەک و چوە نێو سەنگەرەوە و لە دوژمن ڕاسا. کۆماری ئیسلامی ئەوەی لە دەستی هات کردی، دەستە دەستە لاوانی ئیعدام کرد، شار و لادێکانی دایە بەر تۆپ و خۆمپارە، کارەساتی قارنێ و قەڵاتانی خولقاند و بەندیخانەکانی لە تێکۆشەرانی کوردستان پڕ کرد. لە بەرابەردا گەلی کورد حیزبە سیاسیەکانی خۆی بە هێز کرد، هێزی پێشمەرگە و هێزی بەرگری پێکهێنا و کۆچی مێژویی و ڕاوەستان لە بەرابەر تانکەکانی تاقی کردەوە. بەڵێ، سی ساڵ لەوە پێش لە جێی ماتەمین و عەزاگرتن وەستانەوە و خۆڕاگری پیشە کرا. ئێستا کە ئەو حکومەتە پشتیوانی خەڵکی ئێرانیشی لەگەڵ نەماوە و لە ناو خۆشیدا کێشەی توندی لێ ساز بوە و زەمینەی خرۆشانی جەماوەریش زۆر زیاترە، بۆچێ ڕێگەیەکی پاسیفیستی کە بە تایبەتی سەرچاوەی لە کولتوری ئایینی شیعەدایە بخرێتە پێش پێی خەڵک. ئایا ئەوە ناحەقی لەگەڵ ئەو خەڵکە نیە کە لە حاڵێکدا ئەوان لە دژوارترین ڕۆژەکاندا کۆڵیان نەدا و غەم و پەژارە داینەگرتن، ئێستا کە لە پێش چاومان ئاسوی هەستانەوەیەکی تازە دەبیندرێ، بێ دەنگی و ماتەمینیان پێ پێشنیار بکرێ. ئایا ئەوە هەنگاوێک بەرەودوا بردنەوەی ئاستی خەباتکارانەی گەلێکی ڕاپەڕیو نیە.

دوو دەقیقە بێ دەنگی،

لەو نامەیەدا پێشنیار کراوە کە لەو ڕۆژەدا دوو دەقیقە بێدەنگی ڕابگیرێ. پرسیار ئەوەیە کە سەعات دوازدەی نیوەڕۆی مانگی گەلاوێژ لە سەدا چەندەی خەڵکی کوردستان لە شوێنی گشتی و لە دەوری یەکتر کۆبونەتەوە کە

بكرێ هاوكات دوو دەقیقە بێ دەنگی ڕاگرن. لە حاڵێكدا كە بەشێكی بەرچاوی خەڵكی شارەكان لەو كاتەدا لە نێو ماڵەكانیانن، خوێندكاران لە خوێندنگە و زانستگا نین و تەنانەت دوكاندارانیش بۆ پشوی نیوەڕۆ هاتونەوە ماڵ، چۆن بەشداری ئەو چالاكیە گشتیە بكەن. بە هەمو ئەوانەوە بڵێین كە بە هەرحاڵ بەشێک لە خەڵک دوو دەقیقە بێدەنگیان ڕاگرت. چ پێوانەیەک هەیە بۆ ئەوەی دەركەوێ كە لەو كاتەدا بە ڕاستی دوو دەقیقە بێدەنگی ڕاگیراوە لە حاڵێكدا بێ دەنگی نە تۆمار دەكرێ و نە لە مێدیاوە بڵاو دەكرێتەوە.

لە ڕوانینی ئەو نامەیەدا ٢٨ی گەلاوێژ وەک ڕوداوێک لە مێژودا كە كاتی بەسەر چوە دەبیندرێ، كە ئێستا یاد لە شەهیدەكانی بكرێتەوە و ماتەمیان بۆ بگیرێ. بەڵام لە ڕاستیدا ٢٨ی گەلاوێژ و ئاكامەكانی ئەو فەرمانە دژی گەلیەی خومەینی ئێستاش هەر درێژەی هەیە. فەرمانەكەی خومەینی هەر لە جێی خۆی ماوە. كوردستان هەروا داگیركراوە، پایگا و بنكەكانی ئەرتەش و پاسداران هەر لە جێی خۆیانن، كوردستان هەر ناوچەی ئەمنیەتیە، گەلی كوردیش هەر خەبات دەكا و كۆڵی نەداوە. بۆیە هەر وەک نێوی ڕۆژی ماتەمین و عەزا بۆ ٢٨ی گەلاوێژ نێوێكی گونجاو نیە و نێوی ڕۆژی خۆڕاگری لە گەڵ ئەو ڕوداوە گونجاوترە، بەو پێیەش لە جیاتی بێدەنگی، دەنگ هەڵبڕین و ئیعتێراز بە كۆماری ئیسلامی لە ساڵیادی ئەو ڕۆژەدا لە جێی خۆیدایە. ٢٨ی گەلاوێژی ئەوساڵ دەرفەتێكە كە ئیدیعانامەی گەلی كورد لە دژی سی ساڵ حكومەتی كۆماری ئیسلامی و جینایەتەكانی ئەو ڕێژیمە لە كوردستان بێتە گۆڕێ.

لە ئێستاوە ٢٠ ڕۆژی ماوە بۆ ٢٨ی گەلاوێژ. ڕوون نیە ڕەوتی ڕوداوەكان لە ئێران و ڕەنگدانەوەی لە كوردستان تا ئەو كات چۆن دەبێ. بێ گومان خۆپیشاندان و هاتنە سەر شەقام لە هەر كارێک دڵخوازترە، بەڵام بوونی ژمارەی زۆری هێزی سەركوتی ڕێژیم لە كوردستان ڕەنگ بێ لە هەل و مەرجی ئێستادا ڕێگر بێ لەو كارە.

سەرنجێک بۆ ئەو ئەزمونەی خەڵكی تاران كە لە كاتی شەودا دێنە سەر سەربان و باڵكۆن و دروشمەكانی خۆیان دووپات دەكەنەوە دەری خست كە پێش پێگرتنی بۆ ڕێژیم ئاسان نیە. لە كوردستانیش لە بەر ئەوەی كە بەشی هەرە زۆری خەڵک لەو كاتەی شەودا لە دەوری یەكتر و لە نێو ماڵەكانی خۆیانن، دەتوانن لە كاتێكی دیاریكراودا بچنە سەر سەربان و بۆ ماوەی نیو سەعات دروشمی مەحكوم كردنی كۆماری ئیسلامی و پشتیوانی لە مافەكانی خۆیان بدەن. ئەو چالاكیە هەم لە توانای خەڵكی كوردستاندا هەیە و هەم دەكرێ تۆمار كرێ و لە مێدیاكانەوە بڵاو كرێتەوە و دەنگی كۆڵنەدەری و مافخوازی خەلكی كوردستان بە گوێی هەمو دنیا بگەیەنێ.

گۆرینی ئەو نامەیە لەو خاڵە ئەساسیانەدا بێ گومان پشتیوانی جەماوەرێکی زۆرتر بۆ خۆی ڕادەکێشێ و پێش بەووەش دەگرێ کە سوننەتی نامۆ لەگەڵ کولتوری خەباتکارانەی خەڵکی کوردستان بێتە نێو ئەو بزوتنەیەوە.

سەرچاوە: ماڵپەری چاک نیوز - ڕێکەوتی: ٢٩ی جوولای ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ رۆژی دەستپێکردنی موقاوەمەتێکی سەربەرزانە بەرانبەر بە هێرشێکی جینایەتکارانە

٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی دەرچوونی فەرمانی جیهادی خومەینی دژ بە خەلکی کوردستانە. ٣٣ ساڵ لەمەوبەر و لە رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، کۆماری ئیسلامی لە کاتیکدا کە هێشتا پتر لە چەند مانگ لە تەمەنی دەسەڵاتی تێپەڕ نەبىبوو، تەواوی ئەو ئیمکاناتەی کە لە رژیمی شاوە وەک میرات بۆی بەجێ مابوو و توانیبووی لەو ماوە کورتەدا وەگەڕیان بخات، لە پێناو سەرکوتی جەماوەرێک لە کوردستان بەکاریان بێنێت کە دەیانویست لە دەستکەوتەکانی شۆڕشی خۆیان بەهرەمەند بن.کوردستان لە هەلومەرجێکدا کەوتەبەر شاڵاوی رژیمی ئیسلامی، کە دەورەیەکی چەند مانگەی رزگاری لە کۆت وبەندی دیکتاتۆری رژیمی پەهلەوییان تەجروبە دەکرد. حیزبە سیاسیەکان ئازادانە چالاکیان دەکرد، رێکخراوە مەدەنیەکان وردە وردە شکڵیان دەگرت، لە هەندێک لە شارەکان شۆراکانی بەرهەمی خەباتی جەماوەری، ئەرکی بەڕێوەبردنی کاروباری رۆژانەی خەڵکیان بە دەستەوە گرتبوو، رێژەی جورم و جینایەت لە چاو تەواوی حەیاتی رابردووی ئەم کۆمەڵگایە، بە لانیکەمی خۆی گەیشتبوو. فەرهەنگ و ئەخلاقیاتی پێشرەو رەگاژۆی کردبوو و وشیاری و شعووری سیاسی گشتی، بە ئاستێکی بالا گەیشتبو، ئیبتکار و خەلاقیەتی جەماوەری بۆ سارێژ کردنەوەی خەسارە کۆمەڵایەتیەکان و ئەو زامانەی کە دەسەڵاتی پەهلەوی لە سەر جەستەی کۆمەڵگا بەجێی هێشتبوو، کەوتبۆە کار و هەستی ئینسان دۆستی و شور و شەوقی شۆڕشگێرانە سەرتاسەری کۆمەڵگای داگرتبوو.

بەڵام لە هەمانکاتدا،نیگەرانی لەو مەترسیانەی کە لە کوردستان و لە ئاستی سەراسەریدا هەستیان پێدەکرا، وردە وردە پەرەی دەسەند. رژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو، هەر لە یەکەم رۆژەکانی پاش راپەرینی ٢٢ی رێبەندان، هێمای دزێوی مەبەست و ئامانجی راستەقینەی خۆی بە جەماوەر نیشان دابوو. چەند مانگ پێشتری یەکەمین بەهاری ئازادی خەڵکیان لە شاری سنە شەلاڵی خوێن کردبوو، پیلان گێری، هەڕەشەو خەت و نیشان کێشانی بەردەوام، پشتگیری و بەهێز کردنی تاقم و گروپی کۆنەپەرەست و پشتیوانی لە پاشماوەکانی کۆنەپەرەستی دەرەبەگایەتی، نائەمن کردنی فەزای شارەکان لە رێگای جێگیر کردن و دامەزراندنی بنکەی چەکداری سەر بە رژیم، تەواوی ئەمانە زایەڵی شوومی ئەو مەترسیانەی کە لە رێدا بوون، بە گوێی خەڵکی کوردستان دا چرپاندبوو. لەو

ڕۆژانەدا کۆمەڵە سەرەڕای تەواوی ئەم کارشکێنی و کەندو کۆسپانەی کە ناوخۆی کوردوستاندا دەیان خستە سەر ڕێگای، هەوڵی دەدا خەڵک لەو ئەو مەترسیانەی کە لەڕێدا بوون ئاگادار بکات جەماوەری خەلک بۆ موقاوەمەت و بۆ خۆراگری بەرانبەر بە هێرشێک کە لە ڕێ دابوو ئامادە بکات.

بە هەر ڕادەیەک کە ڕژیمی ئیسلامی جێگا پێی خۆی لە شوێنەکانی دیکەی ئێران پتەوتر دەکرد، مەترسی هێرش بۆ سەر کوردستان زیادی دەکرد و هاوکات سێبەری ڕەشی ئیستبداد و کۆنەپەرەستی بەرە بەرە هەموو ئیرانی دادەپۆشی. ئەم مەترسیە لە چەند مانگ پێش رووخانی ڕژیمی شاە هەر لەو کاتەوە کە دورشمی "حیزب تەنیا حیزب الله، ڕێبەر تەنیا روح الله"،بوو بە وێردی سەر زمان، هەستی پێدەکرا و دەنگی پێی ئیستبدادێکی مەزهەبی هەر لەو کاتەوە دەبیسترا.

هێرشی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی ڕژیم بۆ سەر کوردستان ڕووداوێکی کتوپڕ نەبوو، بەڵکوو بەشێک بوو لە پلانەکانی خومەینی و هاوبیرانی بە مەبەستی تێکشکاندنی شۆڕشی ئێران و ناچار کردنی جەماوەری ڕاپەڕیو بۆ مل کەچ کردن لە بەرانبەر ڕژیمی ئیسلامی دا. هەر بەم هۆیەوە بوو کە ماشێنی تازەی سەرکوت بە خێرایی کەوتەوە کار و نە تەنیا هێزە سیاسیەکان، بەڵکوو تەواوی بزوتنەوە کۆمەڵایەتیەکان کرانە ئامانج. بە پێشوازی کردن لە شەری ئێران و عێراق، نە تەنیا کەش و هەوای کۆمەڵگای ئێرانیان میلیتاریزە کرد و شورا کرێکاریەکانیان داخست، بەڵکوو زۆربەی کارخانەکانیان لەکار خست و کرێکارەکانیان ڕەوانەی بەرەکانی شەر کرد، نە تەنیا دەفتەری گروپە سیاسیەکانیان لە زانکۆکان کۆکردەوە، بەڵکوو تەواوی زانکۆکانیان داخست، کرێکارانی نارازی و بێکاریان لە بەندەر ئەنزەلی و ئیسفەهان و تاران دایە بەر دەست ڕێژی گوللە، هێرشیان کردە سەر خوزستان و تورکەمەن سەحرا، سوکایەتیان بە ژنان کرد و لەژێر چارشێوی ڕەش دا، یەخسیر کران و خزاندیاننە گۆشەی ماڵەکانیانەوە. هێرش بۆ سەر کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژ بەشێک بوو لە پلانێکی سەراسەری بە مەبەستی ئەستاندنەوەی تەواوی دەستکەوتەکانی شۆڕش و سەرکوتی ئەو جەماوەرەی کە بۆ ڕزگار بوون لە دەست سەرەڕۆیی پەهلەوی و بەهرەمەند بوون لە ژیانێکی شیاوی ئینسان ڕاپەڕیبوون.

جەوهەری ڕاستەقینەی حکومەتی مەزهەبی، زەوت کردنی ئیرادەیە لە ئینسان. لەم ڕووەوە ئەم ڕژیمە هەر لەبنەڕەتدا لە گەڵ ئازادی ئینسان بیگانەیە. خومەینی بە پشت بەستن بە تەقیە(یان ڕەوا بوونی درۆ لە مەزهەبی شیعە) دا، پێویستی بە دەرفەتێک بوو هەتا پایەکانی نیزامە ئیسلامیەکەی خۆی جێگیر بکات. بەڵام

وجودی کەش و هەوای ئازاد دەرفەتێکی ئەوتۆی پێنەدەدا، تا ئەو کاتەی کە سروەی نەسیمی ئازادی لە هەر شوێنێکی ئێران هەستی پێدەکرا، ئەو بە ئاسودەیی خەوی لێندەکەوت. لە روانگەی ئەووەوە ئازادی وەک ژەهرێک وابوو کە دەرژایە جەستەی رژیمی ئیسلامیەوە. ئەو تەنیا بۆ چارەسەری شەری نێوان دەست و پێوەندەکانی خۆی و جێنشیەکانی پێی دەگوتن کە:"پێوەر دەنگی خەلکە." خۆراگرییەکی پرژوبڵاو و ناهاوئاهەنگ لە بەرانبەر هێرشی کۆنەپەرستیدا لە هەموو شوێنێکی ئێران شکلی گرت و رژیم نەیتوانی هیچ سەنگەرێک لە ئاستی سەراسەریدا بە ئاسانی داگیر بکات. بەلام ئەم خۆڕاگریە لە کوردستان وەها جانانە بوو کە سەری کۆماری ئیسلامی تێیدا لەبەرد درا. ئەم خۆڕاگریە، دەنگی شۆڕشی ئێران بوو کە لە کوردستانەوە دەبیسترا و بە گوێی خەلکی هەمو ئێران و جیهان دەگەیشت .ئەو خۆراگرییە لە ماوەی کەمتر لە ٣ مانگ دا خومەینی کێشایە پشت مێزی وتوێژ، تا ئەم جارەیان بە فێڵ و فریوکاری دەرفەتێکی گونجاو بەدەست بێنێت و بڵێسەی ئاگری ئەم بزوتنەوەیە دامرکێنێتەوە. ئەم وتوێژە هەروەکوو چاوەروان دەکرا بە هۆی نەسەلماندنی هیچ بەشێک لە مافە سەرتاییەکانی خەلکی کوردوستان لە لایەن رژیمەوە، بە ئاکامێک نەگەیشت،کاتێک چەند مانگ دواتر رژیم هەستی بە ئامادەبوون کرد سەرلەنوێ هێرشی نیزامی خۆی دەست پێکردەوە. لە ماوەی ئەم ٣٢ ساڵە دا رێگایەکی سەخت و دژوار تێپەڕ کرا، بەلام خەڵکی کوردستان لەم تاقی کردنەوە مێژووییە دا سەربەرز هاتنە دەرێ. بزووتنەوەی عادڵانە و ئازادیخوازانەی ئەم خەڵکە، توشی گەلێک هەوراز و نشێو بوو، بەلام "زەوی لە ژێر پێی رژیم لە کوردستاندا هەمیشە داغ" بوو. شۆڕش لە ئێران شکستی پێ هات، بەلام بزوتنەوەی شورشگێرانەی کوردستان لە شکڵ وشێوەی جۆراوجۆردا درێژەی بە ژیانی خۆی دا. بێ گومان ٣٣ ساڵی رابردوو، دەورانێکی سەخت و دژوار بووە بۆ خەڵکی کوردستان، بەلام نە بەو رادەیە دژوار کە ئەگەر سەریان بۆ دەسەلاتی ئەو رژیمە دانەواندبایە توشی دەبوون. ئەمرۆ لە هەل و مەرجێک دا یادی ٣٢ ساڵەی دەستپێکی ئەم خۆڕاگریە پڕ شکۆیە رێز لێ دەگرین کە تەخت و بەختی دیکتاتورەکارەکان لە روژهەلاتی ناوەراست و باکوری ئافریقا کەوتۆتە لەرزین و لەرزەی مەرگ نیشتۆتە دڵی کۆماری ئیسلامیشەوە و ریزەکانی ئەو رژیمەی شپرزە کردووە.

ئەمرۆکە زۆریەک لەوانەی کە سەردەمێک فەرمانیان دەدا "تا شۆڕشی کوردستان دانەمرکێنن، پۆتینەکانتان لە پێ دەر مەهێنن" و یان " چاوەڕوانی فەرمانی خومەینی بوون تا ببن بە موجاهید بۆ سەرکوتی خەڵکی ئازادیخواز " و یان" بۆ سلامەتی ئیمام دوعایان دەکرد" و داوایان دەکرد کە "سپای پاسداران بە چەکی قورس تەیار بکرێ"، زۆریەک لە سازماندەرانی سەرەتایی ناوەندەکانی ئیتلاعاتی و ئەمنییەتی، سەران و دامەزرێنەرانی سپای پاسداران کە دەستیان بە خوێنی خەڵکی کوردستان و باقی شوێنەکانی دیکەی ئێران سوورە، هەمووی ئەمانەی کە ئەوکات

شمشێری دوژمنیان دەمەزەرد دەکردەوە و نەمامی سەرەرۆیی مەزهەبییان ئاو دەدا، ئێستا و لەم دەورەیەدا خۆیان بوونەتە قوربانی ئەم رژیمە و خەڵکی کوردستانیش شانازی بە خەبات و خۆڕاگری ٣٣ ساڵی خۆیانەوە دەکەن. خەڵکی کوردستان کە ئالاهەڵگرانی خۆڕاگری لە بەرانبەر رژیمی ئیسلامی بوون، لە رۆژی مێژویی ٢٨ی گەلاوێژ دا کە هێمای هاوپشتی و خۆڕاگرییە،ریز لە یادی ئازیزانێک دەگرن کە لە رێگای ئازادی و لە دیفاع و لە کەرامەتی ئینسانی خەڵکی ستەملێکراو و بێبەش، خەڵتانی خوێن بوون. رۆژی ریزگرتن لە یادی ئازیزانێکی بێ دیفاعە کە لە شوێنگەلێکی وەک قارنێ و قەلاتان بە کۆمەڵ کوژران. رۆژی ریزگرتن لەو ئینسانە کۆمۆنیستە شەریفانەیە کە لە گۆشە و کەناری ئێرانەوە بە هانای خەڵکی کوردستانەوە هاتن و لە دیفاع لەو خەڵکەدا کە لە شەرێکی نابەرابەر لەگەڵ دوژمنێکی غەدار، گیانیان بەختکرد.

ئەمڕۆ کرێکارانی کوردستان هەڵسوڕاوانە لە بزووتنەوە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکاندا بەشدارن و دەوری پێشڕەو دەگێرن، ژنان شانازی بە خۆراگریەک دەکەن کە بەرانبەر بە کۆنەپەرەستی و دەسەڵات لە هەموو سەنگەرەکاندا کردویانە. ئەو دروشم و داخوازیانەی کە کۆمۆنیستەکان لەم کۆمەڵگایەدا هێنایانە گۆرێ، ئێستا جەماوەری بوونەتەوە و بوونەتە هێزێکی مادی و ئەمانە هەمووی بەرهەمی بەشداری هەڵسوڕاوانەی خەڵکی کوردستان لە خەباتی سەراسەری بۆ روخاندنی رژیمی پاشایەتی و خۆڕاگرییەکە کە لە رۆژی ٢٨ی گەلاویژی ساڵی ١٣٥٨ەوە لە بەرانبەر هێرشی رژیمی ئیسلامیدا شکڵی گرت.

سەرچاوە: ماڵپەری پەیام سیاسی هەوالنێر - رێکەوتی ٢٩ی جوولای ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ هێمای هاوپشتیی نەتەوەیی گەلی کورد

ئەنوەر ئەسەدزادە

بەدرێژایی مێژووی گەلی کورد، ئەم گەلە تووشی کۆمەڵێک کارەساتو نەهامەتیی بووە کە لەقۆناغە جیاوازەکانیدا لەلایەن ئەو کەسانەی بەجۆرێک بیرۆکەی داگیرکاریو دەستەمۆ کردنی گەلی کوردیان لەسەر دابووە هاتۆتە ئاراوە. برگەیەکی مێژووی گەلی کورد نابینیتەوە کە ئەم گەلە توشی چەوسانەوەو هەوڵ بۆ لەناوبردنو فەوتاندنی لەلایەن دوژمنانییەوە نەدرابێت. ئەگەرچی بەشێکی زۆری ئەم داگیرکاریو کارەساتانەی کە بەشێوەی ناوبەناو بەسەر ئەم گەلەو بزووتنەوەو جولانەوەکانیدا هاتووە لەلایەن کەسانی پێشڕەوو پێشەنگەوە مقاوەمەتێکی بەدواوە بووەو ئەم گەلە شانازی ئەوەی هەیە هیچ کات نەبووە سەری کزیو تەسلیم بوون دابنەوێنێت، بەڵام یەک لەو خۆڕاگریو حەماسانەی کە گەلی کورد دەتوانێ شانازیی پێوە بکات بەرەنگاری بوێرانەیان بووە لەدژی هێرشی هەمەلایەنەی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویی لەلایەن هێزە نیزامییەکانی کۆماری ئیسلامییەوە. ئەم بەرەنگاریو خۆڕاگرییەوە بووە هۆی بنیات نانی هاوپشتییەکی بێوێنە لەنێوان کۆمەڵانی خەڵکی کورد بەهەموو لایەنو بیرکردنەوە جیاوازەکانییەوە. خەڵکی کورد کە ئەو سەردەمیش بەهۆی مێژوویەکی پێشوتری بەرەنگاری توانی بەشێوەیەکی هەمەلایەنە دەست بکات بەرێکخستنی خۆییو حەماسەیەکی لە بەرەنگاری لەخۆی نیشاندا کە بەحەق دەکرێ ئێستاکە وەک هێمای بەرخۆدانو بەرەنگاری لەدژی داگیرکاری ناوی لێ ببرێت.

ئەوە بۆ ماوەی دوو ساڵ دەچێت کە لەلایەن هێزە کوردییەکانەوە باس لەوە دەکرێ کە ئەم رۆژە وەک رۆژێکی مێژوویی لە ژێر ناوی رۆژی بەرەنگاریو هاوپشتی گەلی کورد لەدژی داگیرکاری کۆماری ئیسلامی ناودێر بکرێ. بەحەق هەڵوێستێکی لەو جۆرە جێگەی بایەخەو دەبێت هەمووان هەوڵی خۆیان بۆ گشتگیرکردنی ئەم بیرۆکەیە

بدەنو چەسپاندنی رۆژێکی وا بۆ گەلی کورد دەبێتە قورساییەکی بەهێزو لەلایەکی دیکەشەوە خستنەڕووی جینایەتێکی دیکەی هەمەلایەنەی کۆماری ئیسلامیش بۆ بیروڕای گشتی دەخاتەڕوو.

کۆماری ئیسلامی کە پاش شۆڕشی ١٣٥٧ی گەلانی ئێران هاتەسەرکار بۆ ئەوەی بە جۆرێک شۆڕشەکە بارگاوی بکات بە بیری وشکی ئیسلامیی‌و ئەم شۆڕشە بەرەو فەوتانو لەپێناو مسۆگەر کردنی نیزامێکی دواکەوتووی ئیسلامی ببات، دەستی دایە مراندنی ئەو هیواو ئومیدانەی کە کۆمەلانی خەلکی ئێران پێش شۆڕش بۆخۆیانیان وێناکردبوو. دیارە رووی هێرشو داپلۆسینی رژێمو تاقمە جیاوازەکانی زۆربەی گەلانی ئێرانی گرتەوە، بەلام ئەو گەلەی کە ئەساسەن دژی ئەم رژێمەو دژی ئەو فیکرو بۆچوونەی کە بەنیاز بوو لەئاستی ئێراندا بەکردەوەی دەربهێنێ گەلی کورد بوو لەئێران. گەلی کورد بەحوکمی ئەوەی خاوەن ئەزموونێکی پێشتووتری خەباتو بەرەنگاری بووە لەدژی داگیرکەرانی کوردستانو لەهەمانکاتدا خاوەن بزووتنەوەیەکی بەهێزی پێشکەوتنخوازانە بوو، دەست بەجێ بەنیازە پاوانخوازایەکەی رژێمی تازە بەدەسەلات گەیشتووی زانی.

بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی گەلی کورد پاش تێکەوەپێچانی نیزامی پاشایەتی لەکوردستان، دەستی دابووە پێکهێنانی کۆمەلێک رێکخراوەو نیهادی مەدەنی خەلکیی‌و کوردستان بەتەواوی بەشێوەیەکی دیمۆکراسیانە لەو ماوەیەدا بەرێوە دەچوو. ئەمەش لەلایەکەوە ببوە هۆی ترسی دەسەلاتدارانی دەمارگرژی ویلایەتی فەقیە کە چاوی دیتنی ناوچەیەکی دیمۆکراتوئازادیان نەبوو، لەلایەکی دیکەشەوە وەری خەباتکارانەی بزووتنەوەی رەوای گەلی کوردو بەگشتی کۆمەلانی خەلکی کوردی بۆ ئامادەیی هەر رووداو هێرشێک بردبووە سەرەوە. لەو سەردەمانەداو پاش ئەو ماوە کەمە لەدەسەلاتی رژێمی ئایینیی‌و پاش دەست بەجێ ناساندنی ناوەرۆکی نادیمۆکراتیکی ئەم رژێمە، بزووتنەوەی کورد بە هیچ جۆرێک حازر نەبوو بچێتە ژێر رکێفی سیاسەتە دواکەوتووەکانی حاکمانی تازە بەدەسەلات گەیشتوو.

بە لەبەرچاو گرتنی ئەوەی باسی هات و سەرباری ئەوەی گەلی کوردو بزووتنەوەکەی بۆ بەرگرتن بە هەر جۆرە توندوتیژییەک خوازیاری ئەوە بوو بۆ دۆزینەوەی رێگە چارەیەکی شیاوو شارستانیانە رێگەی دیالۆگو دانیشتنی پێشنیار کرد، بەلام حاکمانی دژە کوردو دژە دیمۆکراسی دژی ئەم هەولانە وەستانەوە. هەر وەک پێشووتر چاوەڕوان دەکرا دژی دیالۆگو وەستانەوەو بەرە بەرە لێدوانی مەلاکانی تازە بەدەسەلات گەیشتوو بۆنی خوێنو شەڕی لێدەهات. کاربەدەستانی بالای ئەم رژێمە کەوتنە داڕشتنی پرۆسەیەک بۆ بێدەنگ کردنو لەناوبردنی جەماوەری

بەرینی کورستانو حیزبە سیاسییەکانی. ئەم هەوڵانەی رژێم لەئەنجام دا لە هێرشێکی بەرینی نیزامیدا لەرێکەوتی ٢٨ی گەلاوێژ ساڵی ٥٨ دا خۆی دەرخست. ئەم هێرشە لەزەمەنێکی دیاریکراوداو بە فەرمانی راستەوخۆی خۆمەینی کە تێیدا بە راشکاوانە بڕیار بە هەر سێ هێزی نیزامی ئێران درا تاکوو بەهەموو توانایانەوە بزووتنەوەی کوردستانو سەرجەم بەڕێوەبەرانی ئەم بزاڤە سیاسی - کۆمەڵایەتییە نوقمی خوێنوفەوتان بکەن.

لایەنێکی دیکە ئەو راستییە بووە کە ئەم رژێمە لەتەواو هێزی راگەیاندنی خۆی کەڵکی وەردەگرت تاکوو سیمای دێمۆکراتیکی بزووتنەوەی گەلی کورد خەوشدار بکات. بەو چەشنە بەهێندیک پڕوپاگەندەی درۆ و فریودەرانە لەهەوڵی ئەوەدا بوو نەتەوەکانی دیکەی غەیری کورد بە گژ خەڵکی کوردا بکات. بۆ نموونە لەو پەڕی رووهەڵماڵاوییەوە باسی گرتنی چەندین ژنی موسڵمان دەکەن کە لە مزگەوتی جامیعەی شاری سنە بە دەستی هێزە کوردیەکانەوە گیراونو بەمەش هەستی ئایینی گەلانی ئێرانی خەوشدار دەکرد.

بەم چەشنە عەقڵییەتی هێرش دەستپێدەکاتو کوشتنوگوێنەدان بەقسەی بیرجیاوازان، جێگەی دیالۆگوزمانی لێکتێگەیشتن دەگرێتەوە، رژێمی بونیادگەرا بە بیری کۆنەپەرەستانە دەستی دایە قەڵاچۆکردنی خەڵکی کوردستان. دەستیدایە وێرانکردنی ناوچەکانی کوردستان، دێهاتوشارۆچکەکان، وێرانکردنی باغوبێستانو کێڵگەکانو لەناوبردنی سەرچاوەکانی ژیان. لەو سەردەمەدا، لەچەشنی فەرماندەکانی سەر بە ئوردووگای نازیسم رژێم خەڵخاڵی رەوانەی کوردستان کردو ئەویش بە بێ لێپرسینەوە و راستەوخۆ و بە پێی بڕیارە دەرهاوردە دوگمەکانی، دەستی دایە بەدیلگرتنو راگواستنو لەئاکامدا کۆمەڵێک لە تێکۆشەرترین رۆڵەکانو ئەو کەسانەی دەنگی ئازادیخوازیو پێکهێنانی کۆمەڵگایەکی عەداڵەتخوازانەیان سەردابوو خستە ژێر پەتی سێدارەو ئیعدام کران.

ئەوەی ئێستاکە وەک سومبولی دیکتاتۆرییەتو شەڕەنگێزی بۆ سەرجەم بیروڕای گشتیو تەنانەت بۆ کەسانەی کە ئەوکات لەوەهەمدا بەسەریان دەبردو فریوی بەڵێنەکانی خومەینیان خواردبوو، کۆماری ئیسلامیو دەسەڵاتدارانییەتی. لەلایەکی دیکەوە سەمبولی خۆڕاگریو راوەستانو بەردەوام بوون بەدژی ئەو هێرشە بەرینو دوژمنکارانە و بزووتنەوەی بەرحەقو رەوای گەلی کوردە. خۆڕاگری خەڵکی تێکۆشەری کوردستان لەبەرابەر ئەو هێرشەدا دەبێت وەک بیرەوەرییو لەهەمانکاتدا وەک هێمایەکی هەمیشەیی لە بیرو مێشکی لاوانی کۆمەڵگای کوردی بمێنێتەوە.

سەرچاوە: ماڵپەری ئاستافی - رێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی بەرەنگاری و هاوپشتی نەتەوەیی گەلی کورد بە دژی کۆماری ئیسلامی

فواد کوردپوور

٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ ئەو ڕۆژە بوو کە بە بڕیاری خومەینی وەک ڕێبەری دەسەڵاتی تازە وەسەرکارهاتووی کۆماری ئیسلامی، فەرمانی هێرشی نیزامی بۆ سەر کوردستان ڕاگەیاندرا. سی ساڵ پێش ئێستا و لە کاتێکدا شۆڕشی گەلانی تینوی ئازادی و ڕزگاری لە ئێران کەوتە ژێر تەوژمی کۆنەپەرەستانەی ئیسلامی سیاسی شیعەو بە لاڕێدا چوو، هێرشی بێ بەزەییانەی پاسدارانی کۆماری ئیسلامی بە فەرمانی خومەینی، هێرشێک بوو بۆ سەر هەموو دەسکەوتەکانی بزوتنەوەی مافخوازانەی گەلی کورد و ئاوات و ئارەزووە پەنگخواردووەکانی میلیۆنها خەڵک لە کوردستان بۆ دامەزراندنی کۆمەڵگایەکی ئازاد و دێمۆکراتێک. بزووتنەوەیەک کە لە مێژووی پڕ هەوراز و نشێوی خۆیدا، بە تێپەڕاندنی گەلێک قۆناغی سەخت و خوێناوی، نرخێکی گەورەو قوربانییەکی زۆری بۆ گەیشتن بە ئازادی و ڕزگاری دانابوو.

گەلی کورد و بزووتنەوەکەی بە بێ هیچ تاوانێک جگە لە دیفاع لە سەنگەری ئازادیخوازی وێڕای هێزە سیاسییە شۆڕشگێڕەکانی، بە بڕوبیانوی بێ ناوەڕۆک، کەوتنە بەر پەلاماری بێ پاساوی پاسداران. ئەوکاتەی کوردستان پاش دامەزراندنی دەسەڵاتی تازەی کۆماری ئیسلامی وەک تاکە سەنگەری دیفاع لە ئازادی مابۆوە و لە خەمڵینی دێمۆکراتێکی خۆیدا بوو، چی دی بۆ کۆنەپەرەستان و پاسدارانی خومەینی تەحەمول نەکرا و بڕیاری قەتڵی عام و میلیتاریزە کردنی کوردستان، بۆ سڕینەوەی ئەم ئەزمونەو پاشەکشە و شکاندنی بزوتنەوەی مافخوازانەی گەلی کورد دەستی پێکرد.

هەرگیز نە هێزە سیاسییە شۆڕشگێڕ و ڕەسەنەکان، نە ژنان و خوێندکاران و کرێکاران و مامۆستایان و سەرجەم خەڵکی کوردستان، خوازیاری شەڕ وماڵوێرانی وڵات و خاکەکەیان نەبوون و نین. ئەزموونی ڕێکخراوە جەماوەری و دێمۆکراتیکەکانی پاش ڕووخانی سیستەمی پاشایەتی و مانگەکانی ئەوەڵی دوای ڕاپەڕین لە شارو ناوچە

جۆراوجۆرەکانی کوردستان، سەلمێنەری ئەم راستییە مێژووییانەن. خواستە رەواکانی گەلی کورد بو سەلماندنی مافی سیاسی و نەتەوەییان، بۆ دامەزراندنی عەدالەتی کۆمەلایەتی و دیمۆکراتیزە کردنی ولاتەکەیان و هەروەها خەباتی بێ پسانەوە لەم رێبازەدا، تەنیا هەلوێست و کردەوەیەک بوو کە لە سەدان هەزار ئینسان لە کوردستان بە ئاشکرا دەبیندرا و تا ئێستاش رەوابوونی بەردەوامە.

هێرشی بێ بەزەییانەی ٢٨ی گەلاوێژ بۆ سەر کوردستان، هێرش بوو بۆ سەر هەموو ئەو دەسکەوتانەو پێشێلکردنی مافە رەواکانی گەلی کورد. زیندان و ئەشکەنجە و ئیعدامی بە کۆمەل و بێڕەحمانە بە درێژایی سی سالی رابردوو لە لایەن دەسەلاتدارانی کۆماری ئیسلامییەوە، تەنیا رێگەی سەپاندنی دەسەلاتی رژیم و سەرکوتی خەباتی گەلی کورد و رووبەرو بوونەوە لەگەل ئاشتیخوازی خەلکی کورد بووە. هەزاران هەزار خەباتکاری رێگەی رزگاری و رۆلەکانی خەلکی کوردستان، لە مەیدانە جیاوازەکاندا بوونەتە قوربانی ئەم داگیرکارییەی رژیمی ئیسلامی ئێران. خالی مێژوویی و جێی سەرنجی ئەم بەشە لە مێژووی گەلی کورد، وەستانەوەو بەرەنگارییەکی هەمەلایەنەو جەماوەری و چەکدارنە بوو بە دژی ئەم هێرشە. خەلکی کوردستان سنگی خۆیان و رۆلەکانیان کرد بە قەلغانی گوللەو هەرگیز سەریان بۆ کۆنەپەرەستی دەسەلاتدارانی کۆماری ئیسلامی دانەنەواندو بە پشتیوانی و رێبەری حیزبە تێکۆشەرەکانی کوردستان لە بڕیارێکی نەتەوەیی و مێژووییدا، گەورەترین شانۆی خەبات و بەرەنگاریان لە بەرانبەر ئەم هێرشەی پاسدارانی رژیم ساز کرد.

ئێستاو پاش تێپەر بوونی سی سال بە سەر سالیادی ئەم رۆژە مێژووییەدا، جێگەی خۆیەتی کە هێزە سیاسییەکانی کوردستان بە ناساندن و رێزگرتن لەم رۆژە وەک رۆژی بەرەنگاری و هاوپشتی نەتەوەیی گەلی کورد لە کوردستانی رۆژهەلات، هەم بزوینەری حافیزەی مێژوویی گەلی کورد بن بۆ یادەوەری بەرەی نوێی خەباتکاران و هەم سەنگەری خەبات و بەرخۆدانی کۆلنەدەرانەی خەلکی کوردستان بەرەو یەکرێزی و یەکگرتووییەکی بەهێز رێبەری بکەن. رێزگرتن لە خوێنی شەهیدانی کوردستان و گرێدانەوەی بە خوێنی ئەو لاوە ئازادیخوازانەی کە بە ناحەق هەر ئێستا و رۆژانە دەرژێتە سەر شەقامەکانی تاران و شارە گەورەکان، پێویستە هەمەلایەنەتر بۆ سەلماندنی هاوخەباتی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کوردستان لەگەل بزوتنەوەی ئازادیخوانەی سەراسەری، لە سیهەمین سالوەگەڕی ٢٨ی گەلاوێژ بێتە ئاراوە. خەباتی مافخوازانەی گەلی کورد لە سالوەگەڕی ٢٨ی گەلاوێژدا پێویستە بە هێز و وزەیەکی تازەوە بەرەورووی دیکتاتۆری سەرەڕۆی کۆماری ئیسلامی ببێتەوەو خۆی بۆ بەشداری و پشتیوانی خەباتی هەمەلایەنەو سەراسەری کە ئێستا لە شارە گەورەکان لە ئارادایە ئامادەتر بکات.

بەم بۆنەوە پێویستە خەڵکی کوردستان لەم ڕۆژەدا دەنگی کپ کراوی خۆیان بە دژی سیاسەتی شەڕ و کوشتاری نیزامی دەسەلاتدارانی ئێران روو بە کۆمەڵگای جیهانی بگەیەنن. بردنە سەرەوەی ئاستی وشیاری نەتەوەیی و وشیاری سیاسی بە خەباتی یەکگرتووانە، دەتوانی هەوێنی یەکگرتوویی زیاتری ریزەکانی گەلی کورد لە قۆناغەکانی داهاتووی خەبات بۆ گەیشتن بە رزگاری یەکجاری مسۆگەر بکات

سەرچاوە: ماڵپەری ئاستافی - ڕێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ، دەرسەکان و ئەزموونەکان

کاوە فەتاحی

٣٠ ساڵ لەمەوە بەر و رێک لە دوای ماوەیەکی کورت لە دەسەڵاتدارییەتی کۆماری ئیسلامی، بە فەرمانی راستەوخۆی خومەینی، رێبەری ئەو سەردەمەی کۆماری ئیسلامی، هێرشێکی هەمەلایەنە کرایە سەر کوردستان، کە لەو کاتەدا بەهێزترین سەنگەری ئازادیخوازی لە ئێراندا ئەژمار دەکرا. ئەو سەردەمە، لە کوردستان، خەڵک بە پێکهێنانی چەندین رێکخراوی کۆمەڵایەتی وبە رێنوێنی رابەرانێکی ژیر و لێهاتوو تەمرینی دیموکراسییان دەکرد.

بە پێچەوانەی شوێنەکانی تری ئێران، کە کۆماری ئیسلامی توانیبووی شۆڕشی خەڵک بە قازانجی خۆی کۆنترۆل بکات، لە کوردستان خەڵک بە هیچ شێوەیەک فریویان نەخوارد و رژێم نەیتوانی لە باوەڕە ئاینییەکانی خەڵک بۆ فریودانیان کەڵک وەربگری. لە کوردستان خواستەکان جیاواز بوون و هەر ئەمەش وایکردبوو خەڵکی کوردستان لە سەرەتاوە بۆیان دەرکەوێ کە کۆماری ئیسلامی ناتوانێ وەڵامدەرەوەی خواست و داواکارییە رەواکانیان بێت.

رژێم هێرشی کرد، بەڵام لە بەرامبەر ئەم هێرشەدا خەڵکی کوردستان نیشانیاندا کە بۆ وەدەستهێنانی مافەکانی هەرگیز لە بەرامبەر هیچ دوژمنێکدا بێدەنگ نابێ و سەردانەوێنێ. تا ئەمڕۆکە و پاش ٣٠ ساڵ خەڵکی کوردستان خەریکی درێژە دان بەم مقاومەت و خۆراگرییە و هەرگیز، سەرەڕای ئەو هەموو سەرکوت و گرتن و زیندان و ئەشکەنجە کردنە کە بە درێژایی تەمەنی کۆماری ئیسلامی بوونیان هەبووە، هەنگاوێک لە خواستە رەواکانی پاشەکشەی نەکردووە.

لە راستیدا جەنایەتەکانی کۆماری ئیسلامی لەکاتی هێرش بۆسەر کوردستان لەوسەردەمەدا دەنگدانەوەیەکی شیاوی نەبوو، میدیایەک کە پوشش شیاوی رووداوەکە بدات نەبوو. ئەگەر ئێستا چکۆلەترین حەرکەتێکی ئیعترازی لە ماوەیەکی کورت و لە رێگای ئامرازی پێشکەوتوی پێوەندی گرتن دەگاتە بەر دەستی رای گشتی نە تەنیا ئێران بەڵکو رای گشتی دونیاش، ئەو کات خەڵکی کوردستان هیچ ئیمکانێکی وای بۆ فەراهەم نەبوو. ئەوە لە حالێکدا

بوو کە هێزی داگیرکەر لە ڕێگای میدیاکانیەوە دەیویست بە جۆرێکی تر رووخساری مەسەلەکە باس بکات و بەردەوام خەریکی چەواشەکاری بوو.

بەڵام ئەوەی جێگا تێرامانە و ئێستاکەش وەک خاڵێکی پۆزەتیڤ لە مێژووی خەڵکی کوردستاندا ئەژمار دەکرێ ئەو یەکریزیەی خەڵکی کوردستان بوو کە لە کۆتاییشدا خۆڕاگری و بەرخۆدانێکی گەورە و قابیلی ستایشی لێ کەوتەوە. بە گەڕانەوەیەک بۆ مێژووی خەباتی کوردستان، دەبینین کە نەبوونی یەکریزی، زۆر جاران خەساری گەورەی لێکەوتۆتەوە و شکستی بە شوێن دا هاتووە. ئەگەر یەکریزی لە پاڵ بوونی زمان و خاک بە سێ فاکتەری پێناسەی نەتەوەیەک ئەژمار بکرێ ئەوە ٢٨ی گەلاوێژ دەتوانین بەرۆژێک دابنێین کە خەڵکی کوردستان تێیدا جێگایەکیان بۆ رەخنە گرتن لە نەبوونی تەبایی و یەکریزی نەهێشتوە و بە خۆراگری و دیفاع لە خواستەکانیان مێژوویەکیان بۆخۆیان تۆمار کرد کە تا ئەمرۆکەش لە ئاسمانی خەباتی رزگاریخوازانە ئەم گەلەدا دەدرەوشێتەوە.
28ی گەلاوێژ، کۆمەڵێک دەرس و ئەزموونی گەورەی هەیە کە نابێت فەرامۆش بکرێن. لەوانە گرینگی حیزبی پێشەنگ و بێ ڕاڕا و دەورێک کە دەتوانێ ئەو حیزبە لە قۆناغە هەستیارەکانی مێژووی خەباتکارانەی نەتەویەک، گەلێک و چینێک بیگێڕێ. کۆمەڵە ئەو حیزبە پێشەنگە بوو کە سەرەڕای گەنجی و تەمەنی کورتی چالاکی و ئەزموونی خەباتی ئاشکرا، توانی بە یارمەتی و لە بەر تیشکی تێگەیشتنێکی قوڵ و راستەقینە لە زەرفییەتەکانی خەڵکی کورد لە لایەک و لەلایەکیتر رادەی کۆنەپەرست بوون و دژە گەل بوونی دەسەڵاتێکی ئائینی وەک دەسەڵاتی تازە پێگەیشتووی کۆماری ئیسلامی، بکەوێتە ریزی پێشەوەی خەڵکی کورد و ئالای خۆڕاگری و بەرپا کردنی بزووتنەوەیەکی شکۆدار هەڵدا. ئەوەی ئێستا و لە چەند ساڵی رابردوودا حیزبەکانی کوردستانی رۆژهەڵات و کەسایەتییە سیاسیو روناکبیرەکان کردوویانە، بۆ یاد کردنەوە لەم رۆژە، جێگای دەستخۆشییە و بێ گومان هەوڵی زیاتریش پێویستە. لەم سەردەمەدا خەڵکی کوردستان و بە تایبەتی ئەو نەسلەی ئەو رۆژانەیان لە یادە دەبێ هەوڵ بدەن یادگارییەکانی رۆژانی بەرەنگاری، بگوازنەوە بۆ نەسلی نوێ و سەرەڕای یاد کردنەوەی خۆڕاگری و فیداکاری ئەو سەردەمەی خەڵکی کوردستان، هەوڵ بدرێ دەرس لە ئەزموونەکانی وەربگیردرێت

سەرچاوە: ماڵپەری ئاسۆی کوردستان - ڕێکەوتی: ١٥ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ، مێژووی دروستکردەوە

باران سەلیمی

مێژووی مرۆڤایەتی پڕە لە رۆژ، پڕە لە رووداو و پڕە لە تۆمارکردنی رووداو. رۆژەکان دەتوانن دووبارەبوونەوەی هەمان رۆژەکانی پێشووتر بن، رووداوەکانیش دەتوانن دووبارەبوونەوەی رووداوە ئاساییەکان بنو کەچی هەموو رووداوەکان تۆمار ناکرێن. هەموو رۆژەکان لەیەک ناچن، رووداوەکانیش لەیەک ناچنو هەر رووداوێکی رۆژانەش تۆمارناکرێت. رووداوێک تۆماردەکرێت کە ئاسایی نەبێت، لەبیرنەچێتەوەو مێژوو دروستبکاتەوە. رووداوێک تۆماردەکرێت کە سنگ بەسنگ بگوازرێتەوە، رۆژەکانی دواتر دروست بکاتو وەک هەوێنی بەردەوامبوونی ژیان دەوربنوێنێت. ئەم رووداوانە مێژوون، بەشێکی زۆری ئەو مێژوویەش کێشمەکێشوململانێی بەردەوام لە نێوان چەوساوەو چەوسێنەرە، هێرشو بەرەنگاربوونەوەی ئەم دوو واتایەیەو ئەو تیوەرەیە کە هەموو ژیان خەباتەو خەباتیش بڕینی رێگەی دژوار بۆ ئاسوودەبوونو بەختەوەربوونی مرۆڤە. ئەم رۆژانە دەتوانێ ١٨ی مارسی ١٨٧١ی پاریس بێت، دەتوانێ ژیانو خەباتی رێبەرێکی وەک فوئادی موستەفاسوڵتانی بێت، دەتوانێ شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ٥٧ بێتو سەرەنجام دەتوانێ ٢٨ی گەلاوێژی ٥٨ی کوردستان بێت.

٢٨ی گەلاوێژی ٥٨ دەیتوانی وەک هەموو رۆژەکانی دیکەی ساڵ، رۆژێکی ئاسایی بێت، دەیتوانی پڕبێت لە رووداوی ئاساییو دەیتوانێ وەک زۆربەی رۆژەکانی دیکە لەبیربکرێتەوە. دەیتوانی لە رۆژەکانی دیکە بچێت، تۆمارنەکرێتو نەبێتە مێژوو. کەچی ئەم رۆژە خۆی لە رۆژەکانی دیکە جیاکردەوە، رۆژە ناتەواوەکانی پێش خۆشی پڕکردەوەو تەنانەت بناخەی رۆژەکانی دواترو رووداوەکانی دواتریشی تۆمار کردەوە. ئەم رۆژە بوو بە گۆڕەپانی کێشمەکێشو ململانێی، بوو بە خاڵی لێکدادانی دوو واتاو بوو بە مێژوو. ٣٠ ساڵ بەسەر ئەم رۆژەدا تێپەڕیوە، کەچی هێشتا ئێوارە بەسەر ئەو رۆژەدا نەهاتووە، هێشتا پرۆسەی لێکدادانی ئەو دوو واتایە کۆتایی پێنەهاتووەو هێشتا ئەم رۆژانەمان بۆ بەرۆژ دەکاتەوە.

ئەم رۆژە چ رۆژێک، ئەم رووداوە چ رووداوێک و ئەم مێژووە چۆن نووسراوەتەوە؟

نارەزایەتی، راپەڕینو شۆڕش لە زۆر شوێنی جیهان کراوە، هەموو ئەم راپەڕینو ئاخێزانە خاوەنی کۆمەڵێک خاڵی هاوبەشن، بارودۆخی کۆمەڵگاکانی دوای راپەڕینو شۆڕشیش خاڵی هاوبەشیان هەیە. زۆربەمان راپەڕینەکەی ١٨٧١ی پاریسمان لە مێژوودا خوێندۆتەوە، جێگۆڕگێمان لەگەڵ کۆمۆنارده لاوەکانی شاری پاریس کردووەو ئافەرینمان بۆ ورەو جەسارەتی ئەو شۆڕشگێڕانە ناردووە. بەڵام ئیغراق نییە کە کەشو هەوای ئەو سەردەمەی کوردستان بە پاریس بشوبهێنین. لە کوردستانیش بیرەوەری لەم چەشنە زۆرن، جموجۆڵی لەو شیوە زۆرنو خاڵی هاوبەش زۆرن. گۆڕەپانی ئەو سەردەمەی کوردستان، گۆڕەپانی دارەدارەکردنو ئەزموونکردنی سەرەتاکانی دیموکراسی بوو، هەوڵ بۆ ئامادەکردنی بەستێنی کۆمەڵگای مەدەنی بوو، خەملاندنی ئاواتو هیوا بۆ ژیانێکی باشتر بوو. لەو سەردەمەدا، مەیدان مەیدانی بردنەسەرەوەی خۆوشیاری سیاسی کۆمەڵگا بوو، مەیدانی ئامادەکردنی کۆمەڵگا بۆ دەسەڵاتێکی خەڵکیو دیمۆکراتیک بوو، مەیدانی تئۆریزەکردنی چەمکو واتاگەلێکی وەک چینە ئابووریو کۆمەڵایەتییەکانو بەرژەوەندییە جیاوازو هاوبەشەکان بوو، مەیدانی باسکردن لە تەتبیقکردنی بەها دیمۆکراتیکەکانی کۆمەڵگای نێونەتەوەیی لەگەڵ کوردستان بوو.

ئەو سەردەمە لە زۆربەی شوێنەکانیتری ئێران باس لە کۆتایی شۆڕش دەکرا، باس لە تەواوبوونی پرۆژەی راپەڕینی خەڵک دەکرا. کەچی لە کوردستان هێشتا سەرەتا بوو، هێشتا شۆڕش بەردەوام بووو باس لە ماندووبوونی زیاتر بۆ گەیشتن بە دەسکەوتی باشتر دەکرا. باس لە چییەتی راپەڕینی خەڵکو باس لە گۆڕانکاری ریشەیی دەکرا، باس لە پێداویستی گەرەنتی کردنی مافەکانی خەڵکو بەرژەوەندییە هاوبەشەکان دەکراو باس لە زەرروورەتی درێژەی ئەو شۆڕشە تا گەیشتن بە شوێنی راستەقینەی خۆی دەکرا.

بەپێچەوانە، لە شوێنەکانیتر شۆڕشگێڕانی راستەقینەو رووناکبیرانی شۆڕشگێڕ تەنیا مانەوە، سێکتاریزم، بەرچاوتەنگی و خیانەت بووە پێناسەی بەشێک لە پارتە سیاسییە ناسراوەکان. پۆپۆلیزمی ئیسلامی سیاسی بردبوویەوەو باس لە تاقانەبوونو دژایەتیکردن لەگەڵ هەموو هێماکانی دونیای شارستانی دەکرا. لە بەستێنی ناوشیاری ئەو کاتی کۆمەڵگای ئێرانو لە نەبوونی بەدیلی بەهێزی سیاسی، هەموو ماندووبوونەکان بۆ گەیشتن بەو خواستانەی کە شەڕی بۆکرابوو، کە ئارەقەی بۆ رژابووو کە خوێنی بۆ درابوو، لە لایەن دەسەڵاتی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو مۆنۆپۆل کرا. دژە شۆڕش خەریکی چەکەرەکردنو پەلوپۆ هاویشتن بوو، خواهر زینەبەکانی داهاتوو هاوشان لە گەڵ برا ریشدارە کۆنەپەرستەکانیان تێزابو ئەسیدیان بەسەروچاوی ژناندا دەپرژاندو بەگشتی کۆمەڵگا بەرەو دیکتاتۆرییەتێکی رەهاو داخراو پەلکێش دەکرا.

ڕێبەرانی تازەبەدەسەلات گەیشتوو، دەیانویست ڕەگەو سەرچاوەی ئەو تۆزە ئازادییەی کە لە شوێنەکانیتری ئێرانیش هەبوو، کۆیربکەنەوە، بۆ ئەم مەبەستە کوردستان دەروازە بوو، لەبەرئەوەی کە کوردستان مایەی دڵگەرمی بوو، لەبەرئەوەی کوردستان هەرێمی مەترسی بۆ دواڕۆژی دەسەلات بوو. دەیانویست قەلای پشتیوانیکەرو ڕێنوێنیکەرو ئیلهامبەخش تێکبشکێنن. دەیانویست هەموو ئاسەوارو دەسکەوتە دیمۆکراتیکەکان بستێننەوەو بەگشتی دەنگی ئازادایخوازی لە قازانجو بەرژەوەندی دروستبوونی تویژێکی نوێی ئەریستۆکرات، بێدەنگ بکەن. لەوەها حاڵەتێکدا، کوردستان تەحەموول نەکرا، هەربۆیە هەموو هەوڵە ئاشتیخوازانەکانی گەلی کورد بەهەندوەرنەگیراو فەرمانی جیهاد لە دژی گەلی کورد پەسندکرا. فەرمانی هێرشێک کە پێش لە پەسندکردنی، لە لایەن ڕێبەرانی کۆمەڵەوە چاوەڕوان دەکرا و لەو بارەوە وشیاری بە خەڵک دەدرا.

بەمەبەستی هێرش، ژووری عەمەلیات سازکرا، سەرمایەی مادیو مرۆیی تەرخان کرا، باس لە نەکردنەوەی بەندی پۆتینەکان تا سەرکوتی یەکجارەکی کوردستان کرا، چەواشەکاری کرا، کایە بە عەقڵی جەماوەری ئێران کرا، جۆشدانو بەسیجی جەماوەری لەژێر ناوی بەرگریکردن لە ئایین و لە ئیسلام سازدراو سەرەنجام هێرش کرا. لەدەرکردنی فەرمانەکەدا هێندە پەلەکرا کە تەنانەت هەڵکەوتەی جوغرافیایی کوردستان لەبیرکراو ئەم فەرمانە بۆ هێزی دەریاییش بەڕێکرا. پەلەکرا لەبەرئەوەی کە پێیانوابوو دەبێ لە کاری خێردا پەلە بکرێت، ئەم کارەش بۆ ئەوان خێر بوو، لەبەر ئەوەی کە داهاتووی ئەوانو سەرجەمی بەرژەوەندییەکانی ئەوانی دەخستە مەترسییەوە، لەبەر ئەوەی کە بوونی هەرێمێکی ئازادو دیموکراتو کراوەو ئەوەیش لە پاڵ دەستی ئەوان دواڕۆژی ئەوانو چییەتی ئەوانی دەخستە مەترسییەوە، لەبەرئەوەی کە پەتای ئازادیو عەدالەتی کۆمەلایەتیو زۆربەهای دیکەی ئینسانی لە کوردستانەوە هەنارده دەکراو سەرجەمی ئێرانی دەگرتەوە.

لەبەستێنی بارۆدۆخی سیاسی تایبەت، ناوشیاری ئەو کاتی کۆمەڵگای ئێران، نەبوونی حیزبی سیاسی وشیار لە ئاستی سەراسەری کە ئەویش خۆی بەرهەمی دیکتاتۆرییەتی درێژماوەی پاشایەتی بوو و بەکەڵکوەرگرتنی ئەبزاری لە مەزهەب و حازروئامادەبوونی دامودەزگای رووحانییەتی شیعە بە مزگەوت و حوجرە و حوسەینییەکانییەوە، هێزێکی زەبەلاح بۆ سەرکوتو بۆ داگیرکردنی کوردستان بەڕێکراو شوێنکەوتنی مەبەستەکان نیشانەکرا. هێرش کراو کەچی قەت مەبەستەکان نەپێکرا، نەک لەبەرئەوەی کە هێزەکە گەورە نەبوو، نەک لەبەرئەوەی کە بەزەییو رەفتاری ئینسانی بەهەندوەرگیرا، مەبەستەکان نەپێکرا لەبەرئەوەی کە لایەنێکی بەرامبەریش هەبوو، لەبەرئەوەی کە ئەم لایەنی بەرامبەرە بزووتنەوەیەکی بەهێزی پێکهێنابوو، لەبەرئەوەی کە ئەم لایەنی بەرامبەرە بەخۆوشیاری

سیاسی گەیشتبوو و لەبەرئەوەی کە ئەم لایەنی بەرامبەرە بڕیاری دیاریکردنی چارەنووسی خۆی دابوو. ئەم لایەنی بەرامبەرە کوردستان بوو کە زۆرینەی تاکەکانی لە بزووتنەوەیەکدا لەژێر ناوی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستاندا ڕێکخستبوو. بزووتنەوەیەک کە تا هەنووکەش زیندووەو تا گەیشتن بە ئامانجەکانی زێندوو دەمێنێتەوە.

هاوکات لەگەڵ هێرش بۆسەر کوردستان، کەش و هەوای کوردستان لە تەمرینکردنی دیموکراسییەوە بۆ بەرگریکردن لە دەسکەوتەکان گۆڕدراو وەک عەبدوڵلا موهتەدی سکرتێری کۆمەڵەی شۆڕشگێڕ دەڵێت، هەمووان لەسەر بناغەی دیفاع لە مافی ژیانو مافی مانەوەی خۆیان، دیفاع لە ئازادیو کەرامەتیان، دیفاع لە باوەڕو پێناسیان دەستیان دایەدەست یەکترو بەڵێنی تەسلیم نەبوونیان دا.

پێشتر وشەگەلێکی وەک بزووتنەوە، پێشمەرگە، بەرگری، یەکێتی، کۆمەڵە، پارتیزان و زور وشەیتر بوون، لە زۆر کەس بیستراببوون، ناساندنیان بۆ کرابووو کەچی ئەمجارەیان هەمووان دەیانویست خۆیان لەو واتانەدا بتوێننەوە، دەیانویست ئاوێتەی ئەم وشانە بنو دەیانویست خۆیان ببنە بکەرو کارەکتەری ئەم واتانە. ئەم ویستانەش لە پێداویستییەکەوە سەرچاوەی دەگرت، لە پێداویستییەک کە هەوێنی شوناسی ئەوانی وەک مرۆڤ و وەک کورد پێکدەهێنا، لە پێداویستیەک کە فەلسەفەی بوونی ئەوانو مانەوەی ئەوانی پێکدەهێناو پێداویستیەک کە بەنرخترین بەهاکانی ئەوانی لە مەحەکی تاقیکردنەوە دەدا. بەڵێن نەنووسرا، کەچی وەک پیرۆزترین نووسراوەکان خۆیدەرخست، زەرووڕەتی تەسلیم نەبوون نەنووسرابوو، کەچی وەک زەرووڕەتی هەناسەکێشانو خواردن پارێزراو ئەم بەسەرهاتانە دەستی پێکردو تا ئێستاش درێژەی هەیە.

ئێستاش هەموو ڕۆژێکی ژیانی خەڵکی ئەم دەڤەرە، ٢٨ی گەلاوێژەو ئەم ڕۆژە بۆتە ژیانی هەموو ڕۆژێک. شۆڕش لای گەلی کورد کۆتایی پێنەهاتووەو تەنانەت بەشەکانیتری ئێرانیش دەیانهەوێ وەک کوردستان درێژەدەری ئامانجەکانی شۆڕشی ناتەواوی ٥٧ بن. ٢٨ی گەلاوێژ بووە دەروازەی درێژەدانی شۆڕشو بێ گومان بەسەرەنجامی شیاوی خۆی دەگات.

سەرچاوە: ماڵپەری ئاستافی - ڕێکەوتی: ١٧ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

پاش هەڵبژاردنی سەرکۆماریی لە ئێران و راڤەیەک

ئارام. مەریوان

سی ساڵ لەمەوپێش لەکاتێکدا کە ئێمەی کورد لەژێر چەکمەی ئیستیبدادو سەرەڕۆیی دەسەڵاتی پاوانخوازی کۆماری ئیسلامی دەمان ناڵاندو دەنگی کپ کراومان بەهیچ کوێ نەدەگەیشت و هەموو رۆژێک باوک، برا، خوشک و دایکانمان لە سیاچاڵەکانی کۆماری ئیسلامی یا لەشەڕی داسەپاوی کۆماری ئیسلامی کە لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ٥٨ ەوە دەستی پێکرد لەمەیدانی بەرگریدا، گیانی ئازیزانمان بەختکرد، هیچ رێکخراوەیەکی مرۆڤ دۆست بە هانای ئێمە نەهات و دەیانو سەدانو هەزاران کەس لەباشترین و بەرێزترین مرۆڤەکانی ئەم نیشتمانە ببون بە قوربانی سیاسەتی چەوت و نامرۆڤانەی پاوانخوازانەی شۆوێنیستی پان ئێرانیست. ئەم جارەیان بەناوی ئایین و بەرگری لە فەوتانی ئیسلامی ویلایەتی فەقیە پاش سی ساڵ لەدەستپێکردنی سەرکوتی گەلانی بن دەستی ئێرانو خەڵکی کوردستان لە گۆڕەپانی سیاسی ئێراندا، چەندین بزووتنەوەی جەماوەری هەرجارەیان لەژێر چەندین چەتری جیاواز وەک بزووتنەوەی خوێندکاری، بزووتنەوەی ژنان، بزووتنەوەی کرێکاری، بزووتنەوەی مامۆستایان لە ئێراندا سەری هەڵدا و تاهەنووکەش درێژەی هەیە. بە سەدان و هەزاران کەس لە ژنان، خوێندکاران، مامۆستایان و هەڵسوڕاوانی کرێکاری لە گرتووخانەکانی کۆماری ئیسلامیدا بەندکراونو ماوەی زیندانی درێژخایەنیان بەسەردا سەپاوە. هەر دەنگێکی ئازادیخواز و نوێخوازیان لە گەرووا تاساندووەو هەر چەشنە هەنگاوێکی مرۆڤ دۆستانەیان بە ناوی دژایەتی لەگەڵ خوداو ئیمامی زەمان پێناسە دەکەن، بەڵام بە خۆشیەوە، ئەو وشیارییە سیاسیەی کەلە ٣٠ ساڵ لەمەوپێشەوە ئێمەی خەڵکی کوردستان لێی بەهرەمەندبووین، ئەوە ئێستا لەنێو قووڵایی شەقامی سیاسیی ئێران و شارە گەورەکانی ئێرانەوە سەری هەڵداوە.

بەرەی ئازادیخوازی ئێران وەک مێژوویش باس دەکات وەک بزووتنەوەیەکی خاوەن ئەزموون هەر لە شۆڕشی مەشرووتەوە تادەگاتە ٢٢ی رێبەندانو ئەو بزووتنەوەی کە سەرەنجی هەموو ناوەندە سیاسی و رۆشنبیرییەکانی جیهانی بۆ لای خۆی راکێشا و ئەم ئاخێزە جەماوەرییەی کە بەدەیان میلیۆن مرۆڤی کێشایە سەر شەقام ، بۆ جارێکی دیکە هەواڵی ئەم بزووتنەوە بوو بە مانشێتی یەکەمی هەموو میدیا و گۆڤار و رۆژنامە گرینگەکانی

گۆڕەپانی سیاسەت لە جیهاندا. پاش هەڵبژاردنی ٢٢ی جۆزەردان و هەست پێکردنی دەنگدەران بە دزینی دەنگەکانیان لەلایەن ئەحمەدی نژاد و باڵی دەسەڵاتی ویلایەتی فەقیەو سەرهەڵدانی بزووتنەوەکەو سەرکوتی جەماوەری بەزاڵهاتووی شارە گەورەکانی ئێران لەلایەن هێزە نیزامی، ئینتزامی، بەسیجی، لیباس شەخسیەکانەوە بە خوێن کێشانی لاوانی کوڕ و کچ، ژنان و پیاوان و تەنانەت لاوانی کەم تەمەن و دواتر زیندانی کردنی بەفراوانی رووناکبیران، هونەرمەندان و خاوەن قەڵەمەکان و هەڵسوڕاوانی سیاسیی و مەدەنی و ئەشکەنجەیان بە شێوازێکی نامرۆڤانەو دوور لەئەخلاقی سیاسی و شانۆی دادگای سەدکەسی کە وەبیرهێنەرەوەی دادگاکانی هیتلێر و ستالینە، دڵی هەر مرۆڤێکی ئازادیخواز دەهەژێنن.

دەسەڵاتێک ئەگەر باوەڕی بە عەدالەت و مرۆڤایەتی بێت چۆن دەیانو سەدان کەس دەکوژێتو تەنانەت تەرمەکانیشیان رادەستی بنەماڵەکانیان ناکەنو لە شوێنێکی نادیاردا دەینێژنو بڕیاری قیرەتاوکردنی مەزاری ئەو مرۆڤە ئازادیخوازانە دەدەن؟ هەروا کە هەموومان دەزانین ئەم ئەشکەنجەو جینایەتانەی کە لەزیندانەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ نموونە: ئێڤین، کەهریزەک و قەزەڵ حەسار، دەخوڵقێن و بەسەر کوڕان و کچانی ئەم نیشتمانەدا دەهێنن، لە جەستە و ناخ و دەروونی ئەوان تێپەڕی کردووەو ئێستا بۆ شکانی کەسایەتی ئازادیخوازان هەروا کە مێژووی خەڵکی کوردستانیش لەم بارەیەوە، ئەم وتەی موسەوی و کەڕوبی کە دەڵێن: دەست درێژەی سێکسی کراوەتە سەر کوڕان و کچان پشت راست دەکاتەوە.

دەسەڵاتدارانی ئێران جینایەتی نوێی ئەم جارەیان بە پەردەی رەشی مێژووی ٣٠ ساڵەی خۆیان زیاد کردو لەلایەکی دیکەشەوە، سەرهەڵدانی ئەم بزووتنەوە شەڕی دەسەڵاتی لە نێو سیستەمی کۆماری ئیسلامی زیاتر روون کردەوە کە ململانێی دەسەڵاتی لەم ٢ مانگەی رابردوودا زیاتر لە هەر کات لە خۆی نیشان دا. هەر کام لە باڵەکانی دەسەڵات بۆ وەرگرتنی ئیمتیاز لە باڵی ویلایەتی فەقیە کەوتنەتە خۆ و لەم پێناوەدا لە هیچ کۆششێک دریغیان نەکرد، لەوانە بنەماڵەی هاشمی رەفسەنجانی کە ئەگەر بنەماڵەی هاشمی رەفسەنجانی خۆیان تێکەڵ ئەم بزووتنەوەیە بکەن، ئەوە بزووتنەوەکە لەبەر چەند هۆ لەبار دەچێت: یەکەم ئەوەی کە بنەماڵەی رەفسەنجانی وەک خێزانێکی سەرکوتگەر و تالانچی ئاسەوارەمێژووییەکانی ئێران هەر لە باکور و باشوورەوە بگرە تا دەگاتە رۆژهەڵاتو رۆژئاوای ئێران. لە هەموو تەمەنی ئەکبەری هاشمی رەفسەنجانیش هەر لە سەردەمی سەرۆک کۆماری هەشت ساڵەی خۆیداو ئێستاشی لەگەڵ بێت، وەک سەرۆکی مەجلیسی خوبرەگان و ناوەندی پاراستنی بەرژەوەندییەکانی کۆماری ئیسلامی دەستی هەبووە لە پەسەندکردنی یاسا دژەمرۆڤاییەکان بەسەرخەڵکی ئێراندا.

ئێستاش یەک مانگ و نیو لەو رۆژەوە هەموان لە میدیاکان ئاگادار و هەواڵیان پێ دەگەیشت کە هاشمی رەفسەنجانی لە بەیاننامەیەکدا رایگەیاندووە کە (داوا لە هەموو گروپ و حیزب و رێکخراوە سیاسی و ئایینییەکان دەکەم کە گوێ ڕاگرن بۆ فەرمایشاتی رەهبەری، واتە وتەکانی عەلی خامەنەیی). باشە هۆکاری ئەوەی کە رەفسەنجانی لەنوێژی هەینی چەند حەوتووی رابردوودا باسی لەوە دەکرد کە وڵات لە مەترسیدایە و دەبێت رێگا چارەسەرێکی سیاسی و عاقڵانەی بۆ بدۆزینەوەو فائیزەی کچی و کورەکانی ناردە سەر شەقام و هاوپشتی موسەوی و کەڕوبیان دەکرد، ئێستا هۆی چییە ٣٦٠ دەرەجە وەرچەرخاوەو پشتیوانی لە ویلایەتی فەقیە دەکات؟ ئەم هەڵسوکەوتەی هاشمی ئەوە دەسەلمێنێت کە لەسەر بەرژەوەندی خێزانی خۆی ئامادە بووە لەگەڵ خامەنەیی دەست بداتە هەر چەشنە سات و سەودایەک و کردیشی و ئێستا بۆ هەموان ئاشکرابووە کە هەموو دەسەڵاتداران لە ریفۆرمخوازانەوە بگرە تا دەگاتە پاوانخوازانی نێو دەسەڵات، کاتێک کە مانەوەی کۆماری ئیسلامی دەکەوێتە مەترسییەوە، هەر هەموویان دەبن بە قەڵغان و لەسەر مانەوەی نیزام هەر هەموویان کۆک و هاودەنگ دەبن. لەلایەکی دیکەوە پاش ئەو ریسواییەی کە دوابەدوای ئاکامی هەڵبژاردنەکانو ئەو ئەشکەنجەو ئیعدامو دەست درێژیە سێکسیانەی کە بە کچانو کوڕانو ژنانو پیاوان لەنێو بەندیخانەکانی کۆماری ئیسلامیدا کرا، بۆ کەم رەنگکردنەوەی ئەم ریسواییانە لەروانگەی نێونەتەوەییەوە، مەحموود ئەحمەدی نژاد هات و ٣ ژنی بۆ پۆستی بەرپرسی وەزارەتەکان بەمەجلیس پێشنیارکرد کە گۆیا من رچەشکێنم و زیاتر لە دەوڵەتی خاتەمی بایەخ دەدەم بەژنان، بەڵام زۆربەی جەماوەری رۆشنبیری کۆمەڵگای ئێران باش دەزانن کە ئەو ژنانە نەک هەر باوەڕیان بە ژن بوونی خۆیان نییە، نەک هەر خوازیاری دونیاییەکی نوێ نین بۆ ژنان، بەڵکو ئەو ٣ ژنە خۆیان لە سەرکوتی ژنانی ئێران دەستیان هەبووە چ وەک بەرپرسی بەسیجی ژنانی کەرەج، چ وەک بەرپرسی ناوەندەکانی ئەمری بەچاکە و نەهی لە خراپەی کۆماری ئیسلامی دەستیان هەبووە لە سەرکووتی ژنان لە ئێران.

ئێستا بۆ هەمووان روونە کە رێگای رزگاری گەلانی ئێران نەک هەر لەژێر عەباکەی مێهدی کەڕوبی و شاڵە سەوزەکەی موسەویو هاتوو هاواری فائیزەی رەفسەنجانی نایەتە دی، بەڵکو تاکە رێگای رزگاری و بەدەست هێنانی دیمۆکراسی بۆ ئێران هاودڵی و یەکگرتوویی گروپ و رێکخراوە سیاسییە نوێخواز و دیمۆکراتەکانی شەقامی سیاسی ئێرانە، نە پشت بەستن بە ئەو کەسانەی کە تا دوێنێ خۆیان ئازادی کوژ و خوڵقێنەری ٢٨ی گەلاوێژەکان و خاوەرانەکان بوون.

سەرچاوە: ماڵپەری ئاستافی - رێکەوتی: ١٧ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

کوشتاری ساڵی ٦٧، پەڵەیەکی رەشی نێوچاوانی رێژیم

به فەرمانی ئایەتۆڵڵا خومەینی، رێبەری رێژیمی ئیسلامیی ئێران کە لە دوایین رۆژەکانی ژیانی خۆیدا دەری کردو لەڕاستیدا درێژکراوەی فەرمانی جیهادی ناوبراو بوو، گەورەترین کوشتاری بەکۆمەڵ ئەویش لە گیراوە سیاسییەکان دەستی پێکرد. لە ماوەیەکی کورتی چەند مانگەدا چەند هەزار کەس لە نەیاران و جیابیرانی دەسەڵاتی ئیسلامی ....

حەسەن سەلیمی

به فەرمانی ئایەتۆڵڵا خومەینی، رێبەری رێژیمی ئیسلامیی ئێران کە لە دوایین رۆژەکانی ژیانی خۆیدا دەری کردو لەڕاستیدا درێژکراوەی فەرمانی جیهادی ناوبراو بوو، گەورەترین کوشتاری بەکۆمەڵ ئەویش لە گیراوە سیاسییەکان دەستی پێکرد. لە ماوەیەکی کورتی چەند مانگەدا چەند هەزار کەس لە نەیارانو جیابیرانی دەسەڵاتی ئیسلامی کە بەشێکی زۆریان چاوەڕوانی ئازادبوونیان دەکرد، لە بێدادگا چەند خولەکییەکانی رێژیمدا سزای ئێعدام کردنیان بۆ دەرکراو لە ناکاو لە سێدارە دران. قۆناخی یەکەمی ئەم کردەوە دڕندانەیە لە هاوینی ١٣٦٧ی هەتاویدا دەستی پێکردو لە مانگی خەرماناندا گەیشتە چڵەپۆپەو هەتا پایزی ئەو ساڵە درێژەی کێشاو تەنانەت بەشێکیان وەرزی زستان ئێعدام کران. بەشێکی بەرچاو لەم قوربانییانە لە گۆڕە بەکۆمەڵەکاندا نێژرانو شوێنی نێژرانیان واتە "خاوەران" تا ئێستاش لە کەسوکاری لە سێدارەدراوەکان شاردراوەتەوە.

هاوینی ساڵی ١٣٦٧، رێژیمی ئیسلامیی ئێران بە رێبەرایەتیی ئایەتوڵڵا خومەینی، دوای هەشت ساڵ شەڕی ماڵوێرانکەر لەگەڵ رێژیمی بەعس ناچار بوو جامی ژەهر بخواتەوەو بە شێوەیەک لە شێوەکان شکستهێنانی لە شەڕدا قەبووڵ بکا. ئەوە کاریگەریی پتری لەسەر ورەی رێژیمو دڕندەخوویی زیاتری شەخسی خومەینی دانا، هەر بۆیە لە هەوڵدا بوون ئەم شکستە قەرەبوو بکەنەوە، بۆ ئەم مەبەستەش لە فەرمانێکی رەشبیرانەدا، بێڕەحمانەو بە دڵڕەقییەکی لەڕادەبەدەر هەزاران لاوی ئازادیخوازی لە بێدادگاکانی خۆیدا گوللەباران کرد. هۆکاری سەرەکیی ئەم زنجیرە ئێعدام کردنانە کارو کردەوەو هەڕەسهێنانە یەک لە دوای یەکەکانی رێژیم بوو. گرتنو ئەشکەنجەو کوشتارو قەتڵو بڕی خەڵک لە لایەن رێژیمەوە دیاردەیەکی نوێو جێگەی سەرسووڕمان نیە، ئەوە ٣٠ ساڵە

دەسەڵاتدارانی ئەم حکوومەتە ئاسمانییە تانوپۆی لەگەڵ تاوانو کۆمەڵکوژی تەنراوەو بە تەواوەتی لەگەڵ هەرچەشنە دڕندەییەک ئاوێتە بووە. ئێستاش پاش ٢١ ساڵ لە تێپەڕینی ئەم کارەساتە، تینوویەتیی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بە خوێنی بەندکراوانی سیاسی نەشکاوەو کوڵی مرۆڤکوژییان دانەمرکاوە. ئێستاش ڕۆژ نیە گرتنو ئەشکەنجەو ئازار، لە سێدارەدان، بێڕێزیکردنو دەستدرێژیکردنە سەر بەندکراوەکان لە ئێرانی ژێر حوکمی ئاخووندیدا ڕوو نەدەن.

ڕێژیم بە تەما بوو بە پاکسازیکردنی زیندانەکان لە ڕێگەی ئێعدامکردنی بەکۆمەڵی ئەوانەوە، وا بنوێنێ کە پاش شەڕ لەگەڵ عێراقو کێشەی نێوخۆیی سەرانی دەسەڵاتدار، لە ئێراندا هیچ چەشنە کێشەو ئاریشەیەک لە ئارادا نیە. ئەوە لە حاڵێکدایە کە هەتا ئەمڕۆش ڕەوتی دەستبەسەرکردنو بێسەروشوێن کردنو لەسێدارەدانی خەڵک لە ژێر ناوی جۆراوجۆردا هەر بەردەوامەو، لە بەرانبەردا چالاکانی سیاسیو مافەکانی مرۆڤ زیاتر سوورن لەسەر درێژەدانی خەبات، خەباتێک کە ڕێژیم ناتوانێ بە هیچ شێوەیەک سەرکوتو بێدەنگی بکات. ئەم خەباتە بە چەشنێک کەوتۆتە سەر پێ کە تا سەرکەوتن و دابینبوونی ویستەکانی هێور نابێتەوە. لەڕاستیدا دەبێ بڵێین سەرانی ڕێژیم وێنایەکی ئەوتۆیان هەبوو دەنگی ئازادیخوازیو جیابیری بۆ هەتاهەتایە لە ئێران کپ دەکەن، بەڵام هەر ئەو گرتووخانانەی کە ٢١ ساڵ لەمەوبەر بە لەسێدارەدانی چەند هەزار کەس چۆڵ کران، ئەمڕۆ هەموویان بە بەندکردنی ڕۆڵە ئازادیخوازەکان ئاخنیون، ئەویش ئەوەیکە لەو گرتووخانەگەلەدا چی ڕووی داو بارودۆخی دەستبەسەرکراوان بە چ شێوەیەکە، بە جێگای خۆی. سەیر لەوەدایە کە قاتڵو بەڕێوەبەرانی قەتڵەکانی دوێنێو یەک لەوان کوشتاری زیندانیانی سیاسیی ساڵی ٦٧، ئێستا بە وەڕێخستنی شانۆی هەڵبژاردنو شەڕی دەسەڵاتو پێشبڕکێی دەستبەسەرداگرتنی سەروەتو سامانی خەڵکو داکۆکیکارانی گەڕانەوە بۆ بنەماکانی خومەینیزم لە هەوڵی بەلاڕێدابردنی بزووتنەوەی مافویستی خەڵکی ئێران دان. سەرۆک وەزیری سەردەمی کوشتاری ساڵی ٦٧، هەنووکە بۆتە جڵەوبەدەستی گۆڕانو پێداچوونەوە بە بنەماکانی پێکهاتنی کۆماری ئیسلامیدا. ناوبراو خوازیارە خەڵک لەمبارەیەوە پشتگیریی لێ بکەن کەچی ئەو ئێستاشی لەگەڵ بێ، ئامادە نەبوو لەمەڕ ئەم کارەساتە بدوێو تەنانەت ئامادەش نیە پاش ٢١ ساڵ داوای لێبوردن لە بنەماڵەو کەسوکاری ئەو قوربانییانە بکاو بەم چەشنە ئۆقرەیان پێ ببەخشێ. پرسیار ئەوەیە ئایا کەسێک کە ئامادە نیە دوای تێپەڕبوونی زیاتر لە دوو دەیە بەسەر ئەو کارەساتەدا، داوای لێبوردن لە بنەماڵەی قوربانیانو خەڵکی ئێران بکاو لەوانەیە ئەوە بە خاڵی زێڕینی سەردەمی دەسەڵاتداریی خۆی بزانێ، هاتنەوەی بۆ دەسەڵات مانای چیە؟

بێگومان خوێنی بەناحەق رژاوی زیندانیانی سیاسیی ساڵی ٦٧ و هەموو ئازادیخوازانو مافخوازانی سەرانسەری ئێران هەرگیز فەرامۆش ناکرێو تەواوەتی پێکهاتەی کۆماری ئیسلامی لەم کوشتارەو هاوشێوەی ئەم جینایەتەدا بەشدارو تاوانبارنو، دەبێ بە تاوان دەرهەق بە مرۆڤایەتی دادگایی بکرێن.

لە بیستویەکەمین ساڵوەگەڕی ئەم رووداوە دڵتەزێنەدا سەری رێزو کڕنۆش بۆ خەباتو خۆڕاگریی هەموو ئازادیخوازانو رزگاریخوازان دادەنەوێنین و ئەم کردەوە ناشیرینەی رێبەرانی کۆماری ئیسلامیی ئێران مەحکوومو ریسوا دەکەین.

سەرچاوە: ماڵپەری کوردستان میدیا - رێکەوتی: ٢٢ی سیپتەمبەری ٢٠٠٩

بەياننامەی حيزبەكان:

بەياننامەی هاوبەشی سێ پارت و ڕێكخراوی سياسيی ڕۆژهەڵاتی كوردستان بەبۆنەی ٢٨ی گەلاوێژەوە

خەڵكی خۆڕاگری كوردستان!

حيزب و ڕێكخراوە سياسييەكان!

كۆڕو كۆمەڵە مرۆڤدۆستەكان!

٢٨ی گەلاوێژی ئەمساڵ (١٩ی ئاگۆستی ٢٠١١) ٣٢ ساڵ بەسەر دەركردنی فەرمانی جيهادی "خومەينی"(ڕێبەری ئەو كاتی ڕێژيمی تازە بە دەسەڵات گەيشتووی ئێران) دژی خەڵكی مافخواز و دێموكراسيخوازی كوردستان رادەبرێ. وەک بۆ هەموو لايەک ئاشكرايە، لە كاتێكدا ڕێبەرانی بزووتنەوەی مافخوازانە و دێموكراتيكی خەڵكی كوردستان هەوڵيان بۆ چارەسەری دێموكراتيک و ئاشتيخوازانەی پرسی كورد لە ئێران دەدا، ڕێژيمی تازە بە دەسەڵات گەيشتووی ئێران بە پيلان گێڕان و دروستكردنی كۆسپ و تەگەرە لە بەردەم دانوستانەكانی نێوان هەيئەتی نوێنەرايەتيی گەلی كورد و دەوڵەتی ناوەندی و هەروەها بە سەركوتی ئازاديخوازان و جيابيران بواری بۆ هێرشێكی هەمە لايەنە بۆ سەر خەڵكی كوردستان رەخساند. ئەم هێرشە پاش كۆبوونەوەی مەجليسی خيبرەگان لە ٢٧ / ٥ / ١٣٥٨ و ڕۆژێک دواتر (واتە ٢٨ / ٥ / ١٣٥٨) بە دەركردنی فتوايەک لە لايەن خومەينی يەوە دەستی پێكرد و

شەڕێکی نەخوازراو ماڵ وێرانکەر بەسەر خەڵکی کوردستاندا سەپێنرا. لە ئاکامی ئەم شەڕەدا کە بە "شەڕی سێ مانگە" ناسراوە، سەدان کەس بوون بە قوربانی و بە هەزاران کەسیش ماڵوێران بوون و هەروەها خەڵکێکی زۆر بێ داکۆکی لە ماف و ئازادییەکانیان هاتنە ریزی بەرگری لە خاک و نیشتمانەکەیانەوە.

خومەینی بۆ سەقامگیرکردنی دەسەڵاتی خۆی، بە دەرکردنی ئەم فتوایە ویستی خەڵکی ئێران بە گشتی و نەتەوە بندەستەکان(کورد و ئازەری) بە تایبەتی لەو کاتەدا تووشی شەڕێکی نەخوازراو بکا و پەلوپۆ بهاوێ و دەست بەسەر هەموو ناوچەکانی ئێراندا بگرێ. بۆیە پاش ئەم فتوایە، شەڕێکی بەرین و هەمەلایەنە، سەرتاسەری کوردستانی گرتەوە و ئێعدام و تیربارانی بە کۆمەڵی خەڵکی ئارزادیخواز و مافخوازی کورد دەستی پێکرد. لەم پرۆسەیەدا بە سەدان مرۆڤی ئازادیخوازی، لە ژن و پیاو لە پیر و لاو و منداڵ بە بێ هیچ سوچ و تاوانێک و بە بێ هیچ دادگایی کردنێک گیانیان لێ ئەستێندرا. ئەمەش بۆ رێژیمێکی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو کە تا دوێنێ لافی ئازادی و دادپەروەریی لێ دەدا، کەچی پاش بە دەسەڵات گەیشتنی هەر لە یەکەم هەنگاودا دەستی کرد بە پێشێل کردنی سەرەتاییترین مافەکانی مرۆڤ، بابەتێکی سەرسووڕ هێنەر بوو. بەداخەوە ئەو کات بە هۆی لاواز بوونی ئامرازەکانی پێوەندی و راگەیەنی مۆدێرنەوە کۆمەڵگەی جیهانی بە گوێرەی پێویست لە قووڵایی تراژیدیاکە ئاگادار نەکرایەوە، بۆیە زۆربەی وڵاتان و کۆڕ و کۆمەڵە نێودەوڵەتی و مرۆڤدۆستەکان لە ئاست ئەم هێرشە بێدەنگ بوون. خاڵێک کە پێویستە هەموو لایەک بە چاوی رێزەوە سەیری بکەین، بەرەنگاری و فیداکاریی خەڵکی ناوچە جۆربەجۆرەکانی کوردستانە لە ئاست ئەو شەڕەدا کە بەسەریاندا سەپێنرا. هەر لە یەکەم ساتەکانی دەرکردنی فتواکەی خومەینیدا خەڵکی کوردستان قارەمانانە بەرەوڕووی پەلاماری هێزەکانی رێژیم بوونەوەو ماڵ و کۆڵان و شەقامی شارەکان کرانە سەنگەری بەرگری و داکۆکی لە مافە رەواکانی گەلی کورد. هەر لە ئاکامی ئەم خۆڕاگری و مقاومەتە قارەمانانەی خەڵکدا بوو کە شەڕەکە پاش سێ مانگ شکستی هێنا و خومەینی ناچار بوو مل بۆ وتووێژ و دانوستان (ئەگەرچی بە شێوەی کاتی و تاکتیکیش بێ) کەچ بکا. بۆیە ناودێرکردنی رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ وەک "رۆژی بەرەنگاری نەتەوەیی خەڵکی کوردستان" لە جێ خۆیدایە.

ئێستاکەش پاش ٣٢ ساڵ کە یادی ئەو رووداوە تاڵە دەکەینەوە، ئەگەر سەیری رووداوەکانی ناوچەکە و ئاڵوگۆڕەکان بکەین، دەبینین رەوتی رووداوەکان بە قازانجی ئازادیخوازان و نەتەوەبندەستەکان دەچێتە پێشەوە و ئەوەی کە باوی نەماوە و گلۆڵەی کەوتۆتە لێژی، رێژیمە دیکتاتۆر و سیستمە سەرەڕۆکانە. بۆ سەلماندنی ئەم راستییەش چاوخشاندنێک بە سەر ئەو ئاڵوگۆڕانەی کە وڵاتانی عەرەبیی و باشووری ئەفریقایان گرتەوەو ئێستاش

گەیشتۆتە سوریا، بەسە. لە لایەکی دیکەوە لە یادی ٣٢ ساڵەی ٢٨ی گەلاوێژ"رۆژی بەرەنگاری نەتەوەیی خەڵکی کوردستان"دا، نابێ ئەوەمان لە بیر بچێ کە رێژیمی ئێران وەک چۆن ئەو کات پەلاماری کوردستانی دا، ئێستاش لەو پەلامار و سیاسەتە نەگریسە دەستی هەڵ نەگرتووەو بە ئامرازی مۆدێرنتر و چەکی پێشکەوتووترەوە سنوورەکانی هەرێمی کوردستانی کردۆتە ئامانج و رۆژانە بە بیانووی جۆراوجۆر هەوڵ دەدا هێرش بکاتە سەر گەلی کورد و بزووتنەوە دێموکراتیک و مافخوازانەکەی.

لە یادی ٣٢ ساڵەی دەرکردنی فتواکەی خومەینی دژی خەڵکی کوردستان، جارێکی دیکە وێڕای مەحکووم کردنی ئەو هێرشە بۆ سەر خەڵکی کوردستان، جەخت لە سەر تەبایی نێوان سەرجەم حیزب و لایەنە سیاسییەکان دەکەینەوەو هیواداریـن ئـەم جۆرە رووداوە مێژووییانە ببێتە ئـەزموونێک بۆ هـەموو لایـەک و لـە داهاتووشدا بـە تـەبایی و یەکگرتوویی بەرەوڕووی هەر چەشنە نیازێکی دوژمنانە بەرامبەر گەلەکەمان ببینەوە. هەروەها داوا لە هەموو کۆڕ و کۆمەڵە مرۆڤدۆستەکان دەکەین کە بۆ ناساندن و دادگایی کردنی رێبەرانی رێژیمی ئێران بەگشتی و بەتایبەت ئەو تاوانبارانەی کە لەم جینایەتە سامناکەدا دژی خەڵکی کوردستان دەستیان هەبووە، هەوڵی خۆیان بخەنە گەڕ.

سڵاو لە بوێری و خۆڕاگریی نەتەوەیی خەڵکی کوردستان
سەرکەوێ بزووتنەوەی مافخوازانەو دێموکراتیکی گەلی کورد

کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران
سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران
حیزبی دێموکراتی کوردستان

سەرچاوە: ماڵپەری کوردستان و کورد - رێکەوتی: ٤ی ئاگوستی ٢٠١١

راگەیاندراوی هاوبەشی حیزبی دێموکرات و کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران بە بۆنەی ٢٨ی گەلاوێژ

هاونیشتمانییانی تێکۆشەر!

٣٥ ساڵ لەوەو پێش واتە لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ بە فەرمانی خومەینی رێبەری کۆماری ئیسلامیی بە دەسەڵات گەیشتوو، هێزە چەکدارەکانی ئەم دەسەڵاتە هەڵیان کوتایە سەر کوردستان و شەڕێکی نەخوازراو و ناڕەوایان بەسەر گەلی کورددا سەپاند. بیانووی ئەم هێرشە بۆسەر کوردستان کۆمەڵێک درۆ و بوختانی بێ بنەما روو لە حیزبە سیاسییەکان بوو کە تەنیا بۆ وروژاندنی هێزە چەکدارە توندڕەوەکانی خۆیان بوو کە بە پەلە ئامادەیان کردبوون بۆ پەلاماردانی شار و دێهاتەکانی کوردستان.

لە بەرانبەر ئەم هێرشە هەمەلایەن و ناڕەوایەدا بەرگرییەکی سەرتاسەری لە هەموو کوردستان بە دژی کۆماری ئیسلامی لە هەموو شێوازەکانی خەبات و بە تایبەت خەباتی چەکداری بەرپا بوو کە دوای سێ مانگ کۆماری ئیسلامی و خومەینی هێنایە سەر مێزی وتووێژو دانووستان. هەرچەند ئەم وتووێژە و دانووستانە بۆ کۆماری ئیسلامی تەنیا بە مەبەستی پشوویەک بوو بۆ خۆتەیارکردنەوەیەکی دووبارە بۆ هێرشێکی سەرلەنوێ، بەڵام لە هەمان کاتدا ئەزموونی زۆر گرینگیشی بۆ کورد بە گشتی و هێزە سیاسییەکان بە تایبەتی تێدا بوو.

٢٨ی گەلاوێژ هەرچەند لە مێژوودا بە رۆژێک ناسراوە کە کوردستان دەکەوێتە بەر پەلاماری هێزی سەرکوتگەر و بێ رەحم، بەڵام لە هەمان کاتدا رۆژێکیشە کە بەرگریەکی رەوا و مقاومەتێکی نەتەوەیی لە دایک دەبێ کە تا

ئێستاش بە شکڵ و شێوازی جۆراوجۆر درێژەی هەیە. کوردستانی ڕۆژهەڵات ٣٥ ساڵ لەوە پێش کۆمەڵگایەکی سێکولار، کراوە و لێوانلێو لە ڕۆژنامە و چاپەمەنیی جۆراجۆر بوو، ژنان لەوپەڕی ئازادی و بە بێ هیچ گرفتێک لە چالاکییە کۆمەڵایەتییەکان و هەموو بوارەکانی ژیان بەشدارییان دەکرد، کرێکاران و مامۆستایان و باقی چین و توێژەکانی کۆمەڵگا خەریک بوون بە کەڵک وەرگرتن لە کەشوهەوای ئازادی سیاسی، خۆیان ڕێک دەخست و بەرگرییان لە ماف و بەرژەوەندییە ڕەواکانی خۆیان دەکرد.

لە حاڵێکدا لە باقی شار و شارۆچکەکانی ئێران کە باڵی ڕەش و نگریسی کۆنەپەرستی و خەفەقانی سیاسی خۆی بەسەر کۆمەڵگای ئێراندا دەکێشا و کۆماری ئیسلامی نەیدەتوانی کوردستان وەک جەزیرەیەکی ئازاد تەحەمول بکات.

ئەوە ڕاستییەکی حاشاهەڵنەگرە کە گەلی کورد بە گشت حیزبە سیاسییەکانی زۆر هەوڵی دا کەلە ڕێگای هێمنانە و بە شێوازەکانی ئاشتیخوازانە، داخوازییەکانی خۆی بەیان بکات و بۆ دەستەبەرکردنیان خەبات بکات. بەڵام زۆر زوو دەرکەوت کە کۆماری ئیسلامی تەنیا زمانی چەک دەزانێ و لە نیزامێکدا کە ئەو نوێنەرایەتی دەکا و خەریکە دایدەمەزرێنێ، جێگایەک بۆ خەباتی ئاشتیخوازانەی نەتەوەیی و مەدەنی نییە. بۆیەش گەلی کورد چارەیەکی نەما جگە لەوە دەست بۆ چەک بەرێ و خەباتی پێشمەرگانە لە دژی هێرشکەران بۆسەر کوردستان وەڕێ بخات و وەڵامێکی شیاو بە هێرشەکانی کۆماری ئیسلامی بداتەوە.

قۆناغی خەباتی چەکدارانەی کوردستانی ڕۆژهەڵات لە دژی کۆماری ئیسلامی پڕە لە حەماسەی شکۆدار لە قارەمانی و لەخۆبردوویی، هەموو لایەک لە بیرمانە کە کۆماری ئیسلامی بۆ داگیرکردنی هەر بستێک لە خاکی کوردستان لەگەڵ چ خۆڕاگری و مقاومەتێک بەرەوڕوو دەبوو. لەسەر بەستێنی ئەم بەرخۆدانە کە ئێستاش بزووتنەوەی حەقخوازانەی گەلی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات هەر بەردەوام و زیندووە.

ئەمساڵ لە کاتێکدا بەرەو یادی ٣٥ ساڵەی ئەم ڕۆژە دەچین کە گەلی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات هێشتا بە ئاواتەکانی نەگەیشتووە و هەروا لەژێر گوشاری سیاسی، نەتەوەیی، ئابووری و فەرهەنگی دایە. شێوازەکانی خەبات لە کوردستان بۆ دەستەبەرکردنی ماف و ئازادییەکان درێژەی هەیە و لە بەرانبەردا گرتن، زیندان و ئیعدام لەلایەن کۆماری ئیسلامییەوە کۆتایی نەهاتووە و درێژەی هەیە، هەر بۆیە لەو موناسبەتەدا ئێمە پەیمان و بەڵێن لەگەڵ گەلی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات تازە دەکەینەوە بۆ درێژەدان بە خەبات تا وەدیهێنانی مافە سیاسی و

نەتەوەییەکانمان.

جێی خۆیەتی هەر لێرەدا لە سەروبەندی یادکردنەوەی ٢٨ی گەلاوێژ ساڵڕۆژی فەرمانی جیهاد بۆسەر کوردستان ئامـاژە بە پەلامار و هێرشی دڕندانەی هێزێکی توندڕەوی وەک داعش بکەین کە لەژێر ئاڵای ئایین، هەر وەک کۆماری ئیسلامی، خوێن و ماڵی کورد بە حەڵاڵ دەزانێ و لە هیچ تاوانێک دژ بە گەلی کورد و مرۆڤایەتی خۆنا پارێزی. ئێمە جینایەت و کۆمەڵکوژییەکانی خەڵکی مەدەنی و کەمایەتییە ئایینییەکان لەلایەن دەوڵەتی ئیسلامی (داعش) کە دەچێتە چوارچێوەی جینۆساید و قڕکردن بە توندی مەحکووم دەکەین.

لە هەمان کاتدا ڕێز دەگرین لە یارمەتی و بە هاناوە هاتنی دنیای دەرەوە و خەڵکی بەشەکانی دیکەی کوردستان بە تایبەتی کوردستانی ڕۆژهەڵات کەلە شێوازی جۆراوجۆردا خۆی نواند. لەو پێوەندییەدا پشتیوانی لە خۆڕاگری و بەرگریی خەڵک و هێزی پێشمەرگەی کوردستانی باشوور دەردەبڕینەوە لە دژی تیرۆریستانی داعش و هەر ئەو جۆرەی پێشتریش ڕامانگەیاندووە ئامادەی هەموو هاوکاری و پشتیوانییەکین لە بوارە جۆراوجۆرەکانی پاراستنی هەرێمی کوردستان و دەسکەوتەکانی.

سەرکەوێ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازیی گەلی کورد

بڕووخێ کۆماری ئیسلامیی ئێران

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ، کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران

٢٧ی گەلاوێژی ١٣٩٣ی هەتاوی

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ١٨ی ئاگۆستی ٢٠١٤

بەياننامەی کۆمەڵە بەبۆنەی ساڵڕۆژی هێرشی رژێم بۆ سەر کوردستان

کاتێک رۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی، خومەینی فەرمانی هێرشی هەمەلایەنەی بۆ سەر کوردستان دەرکرد، نە کەس چاوەڕوانی ئەوەی دەکرد و نە پانتایی تۆقێنەری ئەو جەنایەتانە لە کەس روون بوو کە لەلایەن سەربازانی ئیسلام و خەڵخاڵی و پاسدارانەوە خوڵقا.

بەڵام کۆماری ئیسلامی هەر لە یەکەم رۆژەکانی قۆرخ کردنی دەسەڵاتەوە، نەوەک هەر دژایەتیی خۆی لەگەڵ کوردستان، لەگەڵ خەڵکی راپەڕیوی کوردستان لە قۆناغێکی گونجاوی مێژووییدا بۆ گەیشتن بە مافەکانیان،لە بەرامبەر حیزب و رێکخراوە سیاسییەکان و هەر بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتیی نەگونجاو لەگەڵ پیلانەکانی دەسەڵاتدارانی رژێم، نەشاردەوە، بەڵکوو هەر لە رۆژانی سەرەتاوە کەوتە بیانووگرتن و دەست کەوتنی دەرفەتێک بۆ هێرش و پێشگیری لە گەشەی بزووتنەوەی کوردستان. سەرەتا لە یەکەم رۆژەکانی دوای ٢٢ی رێبەندان و بە هێرشی پڕوپاگەندە و میدیایی دەستیان پێکرد و تۆمەتی ناڕەوا و درۆی گەورەیان بۆ گەلی کورد هەڵبەست. پاشان نەورۆزی خوێناویی سنەیان بەسەر خەڵکی خەباتکاری شاری سنە و کوردستاندا سەپاند و سڵیان لە هیچ پیلانێک نەکردەوە بۆ هێرش کردنە سەر کوردستان و بزووتنەوە رزگاریخواز و جەماوەرییەکەی کە لەگەڵ رووخانی دەسەڵاتی پاشایەتی، دەرفەتی گەشەی بۆ رەخسابوو.

بەڵام گەلی کورد و حیزبە سیاسییەکانی و لە پێشەوەی هەموویان کۆمەڵە وەک هێزێکی نوێخواز و چەپ و سۆسیالیستی بە رێبەرایەتیی کاک فواد، بە جۆش و خرۆشێکی جەماوەریی یەکگرتووانە، چاودێریی رووداوەکانی دەکرد و بە هیوایان بە داهاتوو و گەشەی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کوردستان، قۆناغێکی تایبەتی تێپەڕ

دەکرد. گەلی کورد یەکگرتووانە و بە ورەیەکی پۆڵایین و بە بیری تیژ و بە دروشمی "ئێمە شەڕمان ناوێت بەڵام کۆڵیش نادەین" کەئەو کات لە سیاسەتی کۆمەڵەو لە کەسایەتیی کاک فواد دابەرچاو بوو، بەرەوپیری رووداوەکان دەچوو. بزووتنەوەی سیاسی و جەماوەریی مانگەکانی دوای هاتنە سەر کاری رژێم، لە کوردستان پەرەی دەسەند.

کۆماری ئیسلامی، کوردستان و ئەو بزووتنەوە سیاسییەی پێ قەبووڵ نەدەکرا کە چوارچێوەی نوێی حکوومەت بۆ دژایەتی کردنی پێکهاتبوو. هەر بۆیە فەرمانی هێرش و فەتوای سەرکوتکردنی کوردستان درا. گەلی کورد بە کەمترین ئامادەیی و کەرەستەی پێویست، بەڵام بە ورەیەکی پۆڵایین، خۆڕاگریی کرد. کۆمەڵە بە بڵاوکردنەوەی بەیاننامەیەک لە ژێر ناوی "گەلی کورد لە بەردەم تاقیکردنەوە" ئەم ورە و خواستەی سەلماند. لەشکری ئیسلام و خومەینی و خەڵخاڵی و سپای پاسداران، بە هێزی داگیرکەرانە هاتنە ناو کوردستان. شار و دێهاتیان دایە بەر هێرش و کوشتن و لەسێدارەدانی کوردیان دەست پێکرد. رەشەکوژی و جینۆسایدیان کردە بەرنامەی سەرەکییان.

بەڵام پێشڕەویی رژێم لە کوردستان، سەرەڕای ئەو هەموو جەنایەتەی کە لە ماوەیەکی کورتدا خوڵقاندیان، لەلایەن هێزی پێشمەرگە و راپەڕینی جەماوەرەوە بەرپەرچ درایەوە. ئەم قۆناغە کە بە شەڕی ٣ مانگە ناوی دەرکرد، رژێمی هەتا ناو سەربازخانەکان پاشەکشە پێکرد و ناچاری کرد وەفدی دانوستان -ئەگەرچی بە مەبەستی کات کڕین بۆ خۆ رێکخستنەوە- بەرەو کوردستان بنێرێت.

٣٥ ساڵ لەو سەردەمە تێپەڕی. گەلی کورد مێژووی خۆی خوڵقاند، بەڵام نەک لە هەلومەرجی گونجاوی خۆیدا. ٣٥ ساڵ پاکتاو و کومەڵکوژی و گۆڕینی کوردستان بۆ سەربازخانەیەکی گەورە، بووە بە تێکشکانێکی گەورە و ریسواییەکی بەرین بۆ کۆماری ئیسلامی. خوێنڕێژترین بەرپرسانی کۆماری ئیسلامی، ئێستا ناویان ئاوێتەی کۆمەڵکوژی و کوشتاری خەڵکی کوردستان بووە. بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کوردستان، پتەوتر و بەرینتر لەوکات، هەر بەردەوامە. پانتایی جوگرافیای سیاسیی بزووتنەوەی کوردستان و وشیاریی نەتەوەیی و رۆڵی ژنان لە خەباتی سیاسی و کۆمەڵایەتی، بەرینتر بووە. ناوی بزووتنەوەی کوردستان و پێشکەوتووترین هزری مرۆیی و یەکسانیخوازانە و سۆسیالیستی لە هەناوی ئەم بزووتنەوەیەدا، بەرز و خۆشناوترە. بزووتنەوەی کوردستان هەڵگری بەهای بەرزی مرۆڤایەتی و دێمۆکراتیک و پێشکەوتووانەیە کە سەرەڕای خواستە سەرەکییەکەی و گەیشتن بە مافی چارەنووس، ئەم بزووتنەوەیەی لە رووی ناوەرۆک و پەیام و بانگەشەکەیەوە، زۆر بەرینتر کردووە.

له ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ هەتا ئێستا، بە هەزاران ژن و پیاوی خەباتکاری بزووتنەوەی کوردستان، بە خۆڕاگری و وورەی پۆڵایینەوە، لە بەرەکانی بەرەنگاریی خەڵکی کوردستن و لە ناو زیندان و ئەشکەنجەگاکان و لە خەباتی پێشمەرگانەدا، لە بۆمباران و هێرش بۆ سەر شار و دێهاتی کوردستان، گیانی خۆیان فیدا کردووە و ناویان بووەتە مێژووی نەتەوەیەک کە لە بارودۆخێکی زۆر دژوار و نەخوازراودا، مێژوویەکی پڕ لە شانازییان خوڵقاندووە کە بێگومان سەرچاوەی ئەزموون و شانازی و هیوا بە داهاتووە.

کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان

٢٨ی گەلاوێژی ١٣٩٣

سەرچاوە: ماڵپەڕی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان - ڕێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٤

ڕاگەیەندراوی دەست بەکار بوونی کەمپەینی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان

٣٢ساڵ بەر لە ئێستا لە ٢٨ی گەلاوێژدا، خومەینی ڕێبەری کۆماری ئیسلامی حوکمی جیهاد دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ڕاگەیاند.

فەرمانی جیهاد کە وەک فتوایەکی شەرعی خۆی پێناسە دەکرد بریتی بوو لە داگیرکردنی کوردستان و کوشتن و لەناوبردنی ئازادیخوازان و هێزی پێشمەرگەی کوردستان و لە هەمان کاتیشدا کاولکردنی ئەو ناوچانە کە لە ژێر دەسەڵاتی هێزی پێشمەرگەی کوردستاندا بوون.

داگیرکەرانی ئیسلامی هەموو تاوان و جینایەتێکیان دەرحەق بە گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ئەنجامدا و لە ئاکامی ئەو هێرش و داگیرکارییەدا، هەزاران کەس بوونە قوربانی و کوشتاری بەکۆمەڵ و حوکمی لە سێدارەدانی ئازادیخوازانیان بەتاک و کۆ وەرێخست و لە گەڵ هەموو ئەو تاوانانەشدا شار و گوندەکانیان وێران کرد.
فەرمانی خومەینی لە ٢٨ی گەلاوێژدا بۆ جیهاد دژی گەلی کورد وەک پەڵەیەکی ڕەش بە نێو چاوانی ڕێبەرانی کۆماری ئیسلامییەوە نەقشی بەستووە و سەلمێنەری سیاسەتی شۆڤێنیستی و داگیرکەرانەی ڕێژیمی تازە دامەزراوی کۆماری ئیسلامیی بوو بەڵام بینیمان جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی لە دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە پاش ئەم حوکمە نەبڕایەوە و هەروا درێژەی هەبووە، لەماوەی ئەم ٣٢ ساڵەدا ژمارەیەک لە ڕێبەرانی گەلی کورد تیرۆر کران، لەسێدارەدانی ئازادیخوازانی کورد بەردەوامی هەبووە، شێواندنی ناسنامە و کلتووری نەتەوەیی و بەتاڵان بردنی سامانی نەتەوەیی و هەروەها بڵاوکردنەوەی مادە هۆشبەرەکان، درێژەی ئەم فەرمانەیە کە بە سەر گەلی کورددا سەپا.

لەم پەیوەندییەدا کۆمەڵێک لە چالاکوانانی سیاسی و مەدەنی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەمپەینێک بە ناوی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان" ڕادەگەیەنن و هەوڵەکانی خۆیان بۆ ئاشکرا کردنی جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی لە کوردستان چڕ دەکەنەوە و داوا لە لایەنە سیاسییەکان و خەڵکی کوردستان

دەکەن کە لە ٢٨ی گەلاوێژەوە حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان رابگەیەندرێت.

ئێمە لە کەمپیەنی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان" خوازیاری یەکێتی و یەکریزیی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و هاودەنگی و هاوخەباتی هێزە سیاسییەکان بۆ لەقاودانی تاوانەکانی کۆماری ئیسلامی دەرحەق بەگەلی کورد و راکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێونەتەوەیی لە پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانین.

یادی سەرجەم شەهیدان و قوربانیانی ٢٨ی گەلاوێژ بەرز رادەگرین و
هەر شەکاوە بێت ئاڵای کوردستان
کەمپەینی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان"

١٥ی ئاگۆستی ٢٠١١

داخویانی کەمپەینی حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە بۆنەی ٢٨ی گەلاوێژ

هەروەک ئاگادارن، فەرمانی جیهاد دژ بە گەلی کورد کە لە لایەن یەکەم رێبەری کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە" ئایەتولا خومەینی" راگەیاندرا و ئەو فەرمانە نامرۆڤییە بوو بە هۆی دەستپێکی ژێنۆسایدێکی دیکە و ماڵوێرانیەکی زۆری بۆ هەزاران مرۆڤ بە دواوە بوو، هەروەها ئەو فەرمانە سەلمێنەری سیاسەتی شۆڤێنیستی و داگیرکەرانەی رێژیمی تازە دامەزراوی کۆماری ئیسلامیی بوو بەڵام بینیمان جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی لە دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە پاش ئەم حوکمە نەبڕایەوە و هەروا درێژەی هەبووە، لەماوەی ئەم سی و چەند ساڵەدا ژمارەیەک لە رێبەرانی گەلی کورد تیرۆر کران، زیندانی کردن و لەسێدارەدانی ئازادیخوازانی کورد بەردەوامی هەبووە، شێواندنی ناسنامە و کلتووری نەتەوەیی و بەتاڵان بردنی سامانی نەتەوەیی و هەروەها بڵاوکردنەوەی مادە هۆشبەرەکان، درێژەی ئەم فەرمانەیە کە بە سەر گەلی کورددا سەپا.

لەم پەیوەندییەدا ئێمە کۆمەڵێک لە چالاکوانانی سیاسی و مەدەنی رۆژهەڵاتی کوردستان، کەمپەینێک بە ناوی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان" مان راگەیاندووە و خوازیارین هەوڵەکانی خۆمان بۆ ئاشکرا کردنی جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی لە کوردستان چڕ بکەینەوە، هەر بەم بۆنەش داوا لە سەرجەم لایەنە سیاسییەکان و راگەیاندنەکان و جەماوەری کوردستان دەکەین کە لە ٢٨ گەلاوێژەوە بە ماوەی یەک حەوتوو، بە حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان بناسرێ و لە ماوی ئەو حەوتوویەدا، هەر کەس و لایەنێکی کوردی هەم لە رۆژهەڵاتی کوردستان و هەم لە هەندەران بە هەر شێوازێکی مومکین و مەدەنیانە ئەو داگیرکاری و شەرهەڵگیرساندنانەی کۆماری ئێسلامی ئیدانە بکەن و دەنگی نارەزایەتی خۆیان دەرببڕن.

ئێمە لە کەمپینی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان" خوازیاری یەکێتی و یەکڕیزیی گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان و هاودەنگی و هاوخەباتی هێزە سیاسییەکان بۆ لەقاودانی تاوانەکانی کۆماری ئیسلامی دەرحەق بەگەلی کورد و راکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێونەتەوەیی لە پرسی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان بە پێویستیەک دەزانین.

یادی سەرجەم شەهیدان و قوربانیانی ٢٨ی گەلاوێژ بەرز و بەرێز بێت.
هەر شەکاوە بێت ئاڵای کوردستان.

دەستەی بەرێوەبەرایەتی کەمپەینی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان"
شەمزین جیهانی، جەماڵ نەجاڕی، ئاسۆ پیرۆتی، ئەنوەر عەباسی، تاهیر قاسمی، شلێر باپیری، هوومەن سەعدیە
٢٧ گەلاوێژی ١٣٩٠ ی هەتاوی

سەرچاوە: ماڵپەری حدک میدیا - رێکەوتی: ١٥ی ئاگۆستی ٢٠١١

بەیاننامە: با ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ بکەینە ڕۆژی یەکگرتوویی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵات دژی داگیرکەر

بەیاننامەی ناوەندی پێشەوا بەبۆنەی تێپەر بوونی ٣٢ساڵ بەسەر فتوای خومەینی دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ٣٢ ساڵ پێش ئێستا لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٨٥ ی هەوتایدا، خومەینی ڕێبەری ئەوکاتی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە فتوایەکی دا دژی گەلی کورد "جیهادی دژی گەلی کورد" ڕاگەیاند و خوێنی مرۆڤی کوردی بۆ کوشتن حەلال کرد. ئەم فتوایەی خومەینی لە کاتێکدا بوو کە ماوەی نزیک بە ٦ مانگ بوو شۆرشی گەلانی ئێران بەسەر دیکتاتۆری پاشایەتی دا سەرکەوتبوو و تازە دەهات کە خەلکی ئێران ڕەنگی ئازادی بەخۆیانەوە ببینن بەڵام هەر زوو دیکتاتۆری دیکە باڵی بەسەر ئێراندا کێشا کە تاکو ئێستاش لەگەڵ بێ ئەو دیکتاتۆریە بەناو ئیسلامیەی کۆماری ئیسلامی بەردەوامی هەیە.

فتوای ٢٨ی گەلاوێژی خومەینی لە کاتێک دابوو کە گەلی کورد و ڕێکخراوە سیاسیەکانی تا ئاخرین چرکەکانیش لە ڕێگا چارەیەکی ئاشتیانە دەگەڕان بۆ چارەسەرکردنی کیشەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بەڵام بەدەسەڵات گەیشتوانی تاران ئەوەندەی لەدەستیان هات تەنگ و چەلەم و کۆسپێکی زۆریان لەبەردەم نوێنەرانی کورد ساز کرد کە دەچوون بۆ گفتوگۆ بۆ تاران.

لە ڕۆژی ٢٧ی گەلاوێژ مەجلیسی خیبرەگان کۆبوونەوەیەکی ئەنجامدا دەربارەی ڕەوشی کوردستان و ڕووداوەکانی ناوچە کورد نشینەکان، ڕۆژی داوتر واتە ٢٨ی گەلاوێژ خومەینی فتوایەکی دەرکرد دژی گەلی کورد و شەڕێکی

مالوێرانکەری بەسەر خەلکی کوردستابدا سەپاند، لە ئاکامی ئەو شەڕەدا سەدان کەس بوون بە قوربانی و بە هەزاران کەسیش ماڵوێران بوون و هەوەها خەڵکێکی زۆر بۆ داکۆکی لە ماف و ئازادییەکانیان هاتنە ریزی بەرگری لە خاک و نیشتمانەکەیانەوە.

لە یادی ٣٢ ساڵەی دەرکردنی فتواکەی خومەینی دژی خەڵکی کوردستان، ناوەندی پێشەوا جارێکی دیکە وێڕای مەحکووم کردنی ئەو هێرشە بۆ سەر خەڵکی رۆژهەلاتی کوردستان، هیوا خوازیشین ئەو رووداوە مێژووییانە ببێتە فاکتەرێک بۆ هەموو لایەک و هەموو خەڵکی کوردستانی رۆژهەڵات کە لە داهاتووشدا بە تەبایی و یەکگرتوویی بەرەوڕووی هەر چەشنە نیازێکی دوژمنانە بەرامبەر گەلی کورد ببینەوە. هەروەها داوا لە هەموو کۆڕ و کۆمەڵە مرۆڤدۆستە جیهانیەکانیش دەکەین کە بۆ ناساندن و دادگایی کردنی سەردەمدارانی کۆماری ئیسلامی ئێران کە لەم جینایەتەی کە بووە هۆی رشتنی خوێنی بەناهەقی گەلی کورد دەستیان هەبووە، هەوڵی خۆیان بخەنە گەڕ.

ئۆسلۆ ـ نۆروێژ

٢٨ی گەلاوێژی ١٣٩٠

سەرچاوە: ماڵپەری ناوەندی پێشەوا - رێکەوتی: ١٨ی ئاگۆستی ٢٠١١

٢٨ی گەلاوێژ"ڕاگەیاندنی ڕۆژی ماتەمینیی گشتی لە سەرانسەری کوردستان.

لە ئاکامی خەباتی قارەمانانەی گەلانی ئێران، و لە ژێر روناکایی سیاسەتی پشتیوانی لە مافی مرۆڤی جیمی کارتر لە ناوەڕاستەکانی دەیەی پەنجای سەدەی پێشوو، گوشار و زەخت و زۆری سەر کۆمەڵگای ئێران تا ڕادەیەک کەمتر بووەوە و چاودێرانی داکۆکی لە مافەکانی مرۆڤ مەودایان پێدرا بە شێوەیەکی بەربەستکراو سەردانی زیندانەکانی ئێران بکەن. سانسۆری چاپەمەنییەکان تا ڕادەیەک کەم بووەوە و فەزای نیمچە ئاواڵەی سیاسی دەرفەتی ئەوەی پێک هێنا کە داکۆکیکارانی مافەکانی مرۆڤ و تێکۆشەرانی سیاسی ئێران دەرەتانی دەربڕینی بیروڕای خۆیان وەدەست بخەن. لاوانی پڕ هەست و خەباتگێڕی کوردستانیش - کە لە ماوەی بیست و پێنج ساڵدا دەرفەتی ڕاگەیاندنی بیروبۆچوونی خۆیان نەبوو، ئەو هەلەیان قۆزتەوە و بە بۆنەی جیاجیاوە لە شارەکانی کوردستان دەستیاندایە خۆپیشاندان لە سەر شەقامەکان. ئەم خۆپیشاندانانە، هەر لە سەرەتای کارەوە ڕەنگێکی تایبەت بە کوردستانی هەبوو. لە گەلێک شاری ئێران، بەتایبەت دوای ئەوەی خەڵکی تاران لە ڕۆژی تاسووعای ساڵی ١٣٥٧ دا هێزی خۆیان دەرخست، زوربەی کات مەلای شیعە ڕێبەرایەتی خۆپیشاندانەکانی خەڵکی بە دەستەوە بوو و لە ئەنجامدا ناڕەزایی دەربڕینی خەڵک وردە وردە ڕەنگێکی ئایینی بە خۆیەوە دەگرت. بەڵام لە کوردستان ناڕەزایی دەربڕینی کۆمەڵانی خەڵک ڕەوشتێکی دیمۆکڕاتیک و ئازادیخوازانەی هەبوو و کچان و ژنانی کورد شان بە شانی پیاوان دەنگی ئازادیخوازانەیان بەرز دەکردەوە.

بە ماوەیەکی کەم پێش ئەوەی رژیمی شایەتی برووخێت، لە شارە کوردییەکاندا، لە سەر بنەمای شۆڕای جۆربە جۆری گەڕەکەکان، شۆڕای شار پێک هاتن. ئەم شۆڕایانە خۆپیشاندان و کۆبوونەوەی هێمنانەی خەڵکیان بەڕێوە دەبرد و پاراستنی ڕێک وپێکی کارەکانیان گرتبوە ئەستۆ. ڕێکخراوە سیاسییەکانی کوردستان - کە تا ئەودەم بە شێوەی نهێنی چالاکییان دەکرد، وردە وردە ئاشکرا بوون و دروشمی سیاسی و بەرنامە کۆمەڵایەتییەکانی خۆیان دەبردە ناو خەڵک، بە چەشنێک کە لە ڕۆژی ڕووخانی حکوومەتی پادشاییدا، زوربەی شارەکانی کوردستان بە دەست خەڵک و شۆڕای هەڵبژاردەی ئەوانەوە بوو. فەزای سیاسی شارەکانی کوردستان بە تەواوەتی کراوە بوو و هیچ بەربەستێکی نابەجێیان بە سەردا دانەدەسەپێنرا، حزب و ڕێکخراوە سیاسییەکان، ڕۆژنامە و ڕاگەیاندنیان بڵاو دەکردەوە و فەزایەکی هاسانگرتن وهاوشانی بە سەر ژینگەی سیاسیدا زاڵ بوو.

دوا بە دوای سەرکەوتنی شۆڕشی ئێران، دەوڵەتێکی کاتی دەسنیژی ئایەتوڵڵا خومەینی و پەیڕەوی شۆڕای شۆڕشی ئێران هاتە کایەوە - شۆڕایەک کە تێیدا مەلاکان دوەری سەرەکییان دەبینی. ئەندامانی شۆڕا، و تا ڕادەیەکیش دەوڵەتی کاتی، لەوە تووڕە بوون کە وەک بەشەکانی دیکەی ئێران، لە کوردستانیش دەسنیاکانی ئەوان سەرەپەتی کاریان بە دەستەوە نەبوو و لەبیری ئامادەسازیدا بوون بۆ گۆڕینی بارودۆخ لە ناوچەکە.

هەر ئەو ڕاستییە، بوو بە هۆکاری هەڵاییسانی شەڕێک کە لە ڕۆژانی کۆتایی ساڵی ١٣٥٧ و سەرەتاکانی ساڵی ١٣٥٨ دا شاری سنەی خستە ناو ئاگر و خوێنەوە وکۆژراو و زە رە رو زیانێکی زۆری لێ کەوتەوە. لە لایەن ئایەتوڵڵا خومەینییەوە لیژنەیەک نێردرایە سنە، کە پێک هاتبوو لە ئاغایان تاڵەقانی، بەهەشتی، ڕەفسەنجانی و بەنی سەدر؛ هاوکات، وەزیری ناوخۆی دەوڵەتی کاتییش هاوڕێ لەگەڵ وتەبێژی 'جەمعییەتی کوردانی مەرکەز' و دوو کەسایەتی کوردی دانیشتووی تاران چوون بۆ سنە و ووت وێژێکی جیددییان بۆ کۆتایی هێنان بە شەڕ بەڕێوە برد. بە هۆی ڕاوەستانی نوێنەرانی گەلەوە، بەڕێوە بردنی شار کەوتە دەست شۆڕای هەڵبژێرراوی خەڵک و بەم شێوەیە هێمنایەتی باڵی بە سەر شاری سنەدا کێشایەوە.

ڕەنگدانەوەی هەواڵەکانی کوردستان لە سەرانسەری ئێراندا گەلێک بەربڵاو بوو و بوو بە مایەی دڵگەرمی ئازادیخوازان و لایەنگرانی ڕاستەقینەی دیموکڕاسی. ڕێکخراوە چالاکەکانی کوردستان ڕێکخستن و تەبلیغاتی خۆیان لە ناو کۆمەڵانی خەڵک پەرە پێدەدا و هەموو هەوڵی خۆیان لە پێناو پتەو کردنی بنەماکانی دیموکراسی خستبوە گەڕ. بە داخەوە مەلایانی حاکم لە تاران کەڵکی خراپیان لەو فەزای هاسانگرتن وهاوشانییە وەرگرت و دەستیان دایە ناردنی هێزی چە کدار بۆ کوردستان و زەمینەیەکی لەباریان بۆ پێکدادانی چەکدارانە لەگەڵ خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان پێک هێنا. سەرەڕای هەموو ئەم ئامادەسازییە چەپەڵانە، کوردستان وەک قەڵایەکی پتەوی دیموکراسی و مەشخەڵی بەگڕو تینی ئازادی سەرانسەری ئێران، خۆی دەرخست و کرێکار و خوێندکار و ڕووناکبیر و هونەرمەند دەستە دەستە لە شارەکانی دیکەی ئێرانەوە ڕوویان دەکردە کوردستان، لەوێ نوسراوەکانیان ئازادانە بڵاو دەکردەوە و بۆچوونی خۆیان دەردەبڕی و بە گوشت و پێست بەرهەمی دێمۆکراسیان هەست پێدەکرد.

مەلایانی دەسەڵاتدار لە تاران ئەم بارودۆخەیان پێ قەبووڵ نەدەکرا لە بەر ئەوەی تا ئەودەم ئیتر لە هەموو ئێراندا لە لایەک حیزبوڵڵا کووچە و کۆڵانی قۆرغ کردبوو وهیچ حزب و ڕێکخراوەیەک دەرەتانی خۆپیشاندانی

تەنانەت لە ڕادەیەکی بەربەستکراویشدا نەبوو، لە لایەکی دیکەشەوە خومەینی بە هۆی هێنانە گۆڕێی 'وحدت کلمە' وە، لە ڕاستیدا دەرگای دەربڕینی هەر چەشنە بیروبۆچوونێکی داخستبوو و بە ڕاشکاوی دەیگوت 'ئەگەر سی ملیۆن کەس بڵێن بەڵێ، من دەڵێم نا' (ناوەرۆکی قسەکە). لە بارودۆخێکی ئەوتۆدابوو کە خومەینی و هاودەستەکانی سەرەتایان بۆ هێرشێکی گەورەی سوپایی بۆ سەر کوردستان ئامادە کرد و چاوەڕێی بیانوویەک بوون بۆ ئەوەی پیلانی گڵاوی خۆیان بەڕێوە بەرن.

سەرئەنجام، کۆنەپەرستان ئامادەسازیی سەرەتاییان پێک هێنا و خومەینی لە ڕۆژی ٢٨ ی گەلاوێژی ١٣٥٨ دا بە شێوەی ڕەسمی 'جیهاد'ی دژ بە کوردستانی ڕاگەیاند. ناوبراو داوای لە هەموو خەڵکێکی موسوڵمان (لایەنگرانی ویلایەتی فەقیە) کرد ئەرکی شەرعی خۆیان- واتە هێرش کردنە سەر کوردستان و هەڵکەندنی 'ئەساسی کفر و ئیلحاد' ، بەجێ بهێنن.

مستەفا چەمران - پەروەردەکراوی ڕێکخراوەی ئەمەلی لوبنان، هاوڕێ لەگەڵ ئایەتوڵڵا خەڵخاڵی جەللاد و سەردەستەی دیکەی تاقمە چەکدارەکانی ڕژیم وەربوونە کوردستان و شەڕێکی تەواوعەیاریان بە سەر خەڵکی کوردستاندا - کە زۆربەی زۆریان موسوڵمان بوون، دا سەپاند. 'جیهاد'کەرانی هۆگری ویلایەتی فەقیە لە کوردستان تاوانی وایان بەڕێوە برد، کە وێنەی لەجیهاندا کەمتر بینراوە. پاش ئەوەی خومەینی جیهادی ڕاگەیاند ولە پەیوەندی ئەم بڕیارەدا دەستە دەستە پیر ولاویان دایە بەر جوخەی ئیعدام. دوکتۆر، کادیری نەخۆشخانە و برینداران لەم جینایەتانە جیاواز دانەنران. لە نەغەدە بە فەرمانی مەلا حەسەنی و زەهیرنەژاد، گوندی قارنا و قەلاتان قەتڵی عام کران، و هاوکات لە زیندانی تەوریز دەیان زیندانی کوردیان شەوانە بە بێ هیچ موحاکەمەیەک ئیعدام کرد. شەپۆلی کوشت و بڕوجینایاتی دژی ئینسانی ڕژیم وردە وردە هەموو کوردستانی گرتەوە، پاسدارانی ڕژیم هەزاران مرۆڤی بێ تاوانیان بە بێ سڵ کردنەوە کوشت و هەموو ئەو جینایەتانەی وا خۆیان کردبوویان لە کتێبی وانەی قوتابخانەکاندا بە حیسابی گەلی مەزڵوومی کورد نووسی و دەرخواردی قوتابییەکان دا، بۆ ئەوەی زیاتر تووی ڕق و دووبەرەکی لە ناو کۆمەلانی خەڵکدا بچێنن.

گەلۆ هەڵبژاردنی ڕێکەوتی ٢٨ی گەلاوێژ بۆ ڕاگەیاندنی جیهاد دژ بە خەڵکی کوردستان بە هەڵکەوت بوو؟

کۆدیتای ئیمپریالیستی ئەمریکا و ئینگلیز دژ بە دەوڵەتی یاسایی موسەددیق لە ڕۆژی ٢٨ ی گەلاوێژی ١٣٣٢ دا

بەڕێوە چوو و ئەو ڕۆژە لە مێژووی خەباتی مافخوازانەی خەڵکی ئێراندا وەک 'ڕۆژێکی نگریس' تۆمار کراوە و هەڵبژاردنی ئەو ڕۆژەش بۆ هێرش کردنە سەر کوردستان لە لایەن خومەینییەوە بە هەڵکەوت نەبوو. خومەینی بە زانیارییەوە و بە ئاگاداری لە چۆنایەتی کودیتای ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٣٢ ئەو ڕۆژەی بۆ ڕاگەیاندنی 'جیهاد' دژ بە گەلی کوردستان هەڵبژارد. بۆ مەگەر ئەوە نەبوو کە کودیتاکە ی بە 'شەپلاخەیەکی خودایی لە بناگوێی موسەددیق' (ناوەرۆکی قسەکە) ناو بردبوو وئەو ڕووداوە نگریسەی بە زانیارییەوە تەقدیس کردبوو؟ بەڵی، خومەینی ئەو ڕۆژە شوومەی بە ڕاگەیاندنی جیهاد دژ بە کوردستان ژیاندەوە و لە ئەنجامدا، گەلی کوردستان لە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ دا دوو جار برانە کوشتارگە. لە ڕێکەوتی ڕاگەیاندنی 'جیهاد' ەوە تا ئێستا، حە فتە نەبووە لاوانی خەباتگێڕی کورد لە ژێر ئەشکەنجە دا گیانیان بەخت نەکردبێت یان لە لایەن بێدادگە ئیسلامییەکانەوە ناجوامێرانە ئیعدام نەکرابن، یا خود بەکرێگیراوانی ڕژیم لە دەرەوەی وولات، بە تایبەت لە کوردستانی عیراق، تیرۆریان نەکردبێتن. ترۆری یەک بەدوای یەکی ڕووناکبیر و ڕێبەرانی سیاسی گەلی کورد، نموونەی ڕوون و لەبیر نەچووی ئەم تاوانە دژ بە مرۆڤایەتییانەن و قەراری دادگای میکونوس بۆ مەحکوم کردنی ڕێبەرانی پلەی یەکەمی کۆماری ئیسلامی شایەدی ئەو ڕاستییەن.

ئێمە- ئەوانەی وا ئەم ڕاگەیاندنەمان واژۆ کردووە، بە هەستی بەرپرسیایەتی و بۆ ڕێزگرتن لە بیرەوەری هەزاران مرۆڤی کورد کە بوونەتە قوربانی دەستدرێژییەکانی ڕژیمی دژی مرۆڤی کۆماری ئیسلامی ئێران، خەڵکی جیهان و خاوەنی ویژدانی بەخەبەر لەم ڕاستییانە ئاگادار دەکەینەوە و بۆ ئەوەی بیرەوەری تاڵی ئەم جینایەتانە لە بیر نەچێت، پێشنیار دەکەین کە ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ وەک ڕۆژی ماتەمینی گشتی لە کوردستان ڕابگەیێنرێت.

پێشنیاز دەکەین ئەمساڵ و هەموو ساڵێک لە سەعات ١٢ی ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ (بە کاتی ئێران) دا، خەڵکی کوردستان بە کرێکار، جوتیار، فەرمانبەری ئیدارات و ڕێکخراوە دەوڵەتی و تایبەتییەکان و هەموو توێژەکانی دیکەوە، لە هەرکوێیەکی جیهان بوون، دەست لە کار بکێشنەوە و دوودەقیقە بێدەنگی ڕابگرن. پاشان بۆ دانانی گوڵ، بچنە سەر گڵکۆی ئەوانەی وا لە ڕێگەی ئازادیدا گیانیان بەخت کردووە و هەروەها بچنە چاوپێکەوتنی بنەماڵەی بەڕێزی شەهیدان و بەم شێوەیە، یادی هەموو گیان بە خت کردووانی ڕێگای ئازادی و مافەکانی مرۆڤ لە کوردستان زیندوو ڕابگرن.

ئێمە لە گەلانی ئێران وهەموو حزب و ڕێکخراوە سیاسییەکانی چالاک و ڕاگەیاندنە گشتییەکان دەخوازین دەنگیان

بخەنە پاڵ دەنگی ئێمە و ئەم هەنگاوە پەسند بکەن و لە خەلک و لایەنگرەکانیان بخوازن کە هاوڕێ لەگەڵ خەڵکی کوردستان، ئەم ڕێزگرتنە، لە ڕێگەی دوو دەقیقە بێدەنگی یەوە، بەڕێوە بەرن.

ئازادیخوازانی سەرانسەری جیهان! ڕێکخراوەکانی داکۆکیکاری مافی مرۆڤ! ویژدانە بەخەبەرەکان! مرۆڤایەتی پێشکەوتنخواز! ئێوە لەڕێگەی پشتگیریکردنی ئەم بزووتنەوەی نارەزایی دەربڕینەوە، خۆتان لە تەنیشت گەلێکی مەزلوومدا دەبیننەوە کە دەیان ساڵە بۆتە قوربانی دەستدرێژی و هەموو چەشنە جینایەتێکی دیکەی دژی مرۆڤایەتی لە ئێران. خەڵکی کوردستانیش وەک گەلانی تر مافی ئەوەیان هەیە لەو مافە ناسراوانەی وا لە جاڕی جیهانی مافەکانی مرۆڤ ومەنشوری ڕێکخراوەی نەتەوە یەکگرتووەکاندا هاتوون کەڵک وەربگرن. هاوڕێ لەگەڵ خەڵکی کوردستان لە ڕۆژی ماتەمینی گشتیدا، دەری بخەن کە مافەکانی مرۆڤ دەکرێت و دەبێت سەرانسەری جیهان و هەموو نەتەوەکان بگرێتەوە.

خاوەن ئیمزاکان:

صارم الدین صادق وزیری، باقر موئمینی، دوکتۆرحوسەین خەلیقی، هاشم کەریمی، غەنی بلووریان، عەزیز ماملێ، ئەنوەر سۆڵتانی، یۆسف ئەردەلان، دوکتۆر سوهەیلا قادری، نەجمەددین غولامی، ناسر ڕەزازی، ڕەشید فەیزنەژاد، کاڵێ ئاتەشی، ناهید بەهمەنی، دوکتۆرمحەممەد ڕەحیمی، عەلی میهرپەروەر، دوکتۆر کامران ئەمین ئاوە، ڕەشاد مستەفا سوڵتانی، ئێران نەسیمی، گەلاوێژ حەیدەری، زبێدە (زبێ) زەبیحی، مەلەکە مستەفا سوڵتانی، جەمیل محەممەدی (جەمیل نەوەرە)، جەعفەر تیکانتەپە، سیامەند موعینی، هوشەنگ خەتمی، ئاسۆ ساڵح، شەهلا دەبباغی، سەدیقە نەبەوی، عەتیە میعمارپوور، شەیدا میعمارپوور، خەلیل حەواری نەسەب، حەسەن دەرزی، مەعرووف کەعبی، مستەفا مودەڕڕسی، عەبدولعەلی سەنجابی، ئازاد سەقزی، نادر فەتحی، کەریم دانشیار، ئەحمەد بەهرامی، ئیبراهیم فەرشی، ڕەحیم بەهرام زادە، ئەمیرقازی، جەمعییەتی کوردانی دانیشتووی فەڕەنسە، سیروان کاوسی، ماناز قورئانی، محەممەد ئەحمەدیان، سورەیا باباحاجیانی،

سەرچاوە : ماڵپەری ئەمڕۆ

راگەیەندراوی سازمانی خەبات بە بۆنەی ٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی فەرمانی جیهاد دژی گەلی کورد

٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی کۆچی خۆری سەرەتای قۆناغێکی تاڵ و پڕ ئازارە کە گەلی کورد لە سەردەمی دەسەڵاتداری رژیمی خومەینی تووشی هات. ٢٨ی گەلاوێژ ئەو رۆژە ....

شوومەیە کە فەرمانی جیهاد دژی گەلی کوردی تێدا دەرکرا و خومەینی جینایەتکار فەرمانی بە هێزە دڕندەکانیدا هێرش بەرنە سەر کوردستان و لە ماڵ و ناموس و گیانی هاوەلاتیانی کورد و هیچ جینایەتێک دەست نەپارێزن. لەکاتێکدا کورد دەیهەویست لە رێگەی ئاشتیەوە چارەسەری کێشەکانی خۆی لەگەڵ رژیم بکات روی راستەقینەی دەسەڵات بە دەرکردنی ئەو فەرمانە دڕندانەیە بۆ گەلی کورد ئاشکرا بوو. هەروەها بە لەبەرچاو گرتنی بنەما ئیدئۆلۆژییە دواکەوتوەکانی ئەو دەسەلاتە دژی مرۆڤە هەر جۆرە هەولێک بۆ چارەسەری ئاشتیانە، لەلایەن دەسەڵاتەوە شکستی پێهێندرا و تەنانەت هەوڵی کپ کردنی دەنگی ئازادیخوازانەی ئەو گەلە لە رێگەی ئاسن و ئاور و باروت درایەوە و وەڵامی خومەینی بۆ داوا رەواکانی کورد سڕینەوەی یەکجاری ئەو گەلە بوو. لەدوای ئەو هێرشە، خەڵکی کوردستان خۆراگرییێکی کەم وێنەی مێژووییان بەرێوە برد و لە رێگەی جۆراوجۆر بەرپەرچی ئەو حوکم وهێرشە دڕندانەیان دایەوە، بەڵام سەرەرای ئەوەش بەداخەوە دەرئەنجامی ئەو شەڕە داسەپاوە کارەساتێکی هەژێنەری مرۆیی بوو کە تێیدا بە سەدان ژن و منداڵ و گەنج و پیری کورد لە زۆربەی شار و دێهاتەکانی کوردستان بوونە قوربانی و شەهیدکران.

لەماوەی هێرشی هێزە بەکرێگیراوەکان بۆکوردستان و لەو قۆناغە سەختە دا پێشمەرگەکانی سازمانی خەبات لە ژێر ڕێبەرایەتی مامۆستا سەیید جەلالی حوسەینی خۆراگری وقارەمانی کەم وێنەیان ئەنجامدا بەتایبەت لە تێکشاندی هێزی گاردی جاویدان (سپای قودس) وانەیێکی کەم وێنەیان بە دەسەڵاتدارانداو لەدوای ئەو جەنگە کەم وێنەیە خومەینی ناچاربوو لە رادیۆ تاران بڵێ "خەڵکی کوردستان من دەنگی ئێوەم بیست" و سەرلەنوێ بانگەشەی فریوکارانەی دیالۆگ و چارەسەری ئاشتیانە بەرز بکاتەوە.

بێ گومان بە تێپەرینی ٣٤ساڵ بەسەر ئەو کارەسات و سەردەمەدا، قورسایی ئەو فەتوا درندانەی خومەینی لەسەر شان و ژیانی خەڵک ماوە و بە ڕێگەی جۆراوجۆر لەلایەن کاربەدەستانی رژیمەوە تا ئێستاش کاری پێدەکرێ. هەر لەو چوارچیوەدا ٣٤ ساڵە کوردستان لە ڕێگەی فشارە ئابووری و سیاسی و ئەمنیەتی و پەرەدان بە خەسارە کۆمەڵایەتیەکان لە لایەن دەسەلاتەوە ئەوفەتوایەی لەراست بەڕێوە دەچێ. باوەر بەوەی کە دەسەڵات بە گۆرینی مۆرەکانی لەراست خەڵکی کورد گۆرانی بەسەر دا بێ خەیالێکی دوور لە راستی و چەواشەکارانەیە. تەنیا ڕێگەی کۆتایی و هەڵوەشانەوەی ئەو فەتوایە و رزگاری خەڵکی کورد لەدەست مەینەتی و بێ بەشیەکانی دەسەڵات نەمانی ئەو دەسەڵات و سیستەمە و جێگرکردنی دەسەڵاتێکی دیموکراتیک و خەڵکیە.

جێگەی دڵخۆشیە کە خەڵکی کوردستان بە ئیرادەییێکی قایم بۆ گۆرانی دۆخی هەنووکەیی لەسەرانسەری کوردستان تێ دەکۆشن و سەرەرای بەرەوسەر بردنی فشارە سیاسی و ئابووری و کۆمەلایەتیەکان خەڵک زیاتر پێ لەسەر مافەکانیان دادەگرنەوە و ووشیارییەکی سیاسی بەربلاو لە ئاستی کوردستان بەرچاو دەکەوێ.

سازمانی خەبات ی کوردستانی ئێران لەساڵیادی فەرمانی دزێوی خومەینی بۆ هێرش کردنە سەر کوردستان سلاو و درود دەنێرێ بۆ روحی پاکی شەهیدان و دووپاتی دەکاتەوە کە باش بوونی دۆخی گەلی کورد بە مانەوەی ئەو دەسەڵاتە هەرگیز وەدی نایە و تەنیا چارەسەر هەوڵ و خەباتی هەمەلایەنە و هاوخەباتی لەگەڵ باقی نەتەوەکانی ئێران بۆ نەهێشتنی ئەو دەسەڵاتە نارەوایە لە وەلاتی ئێرانە.

سازمانی خەبات ی کوردستانی ئێران کومیتەی ناوەندی - ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٩٢

سەرچاوە: ماڵپەری خەباتی کوردستانی ئێران - رێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠١٣

له رۆژی ٢٨ی گەلاوێژدا چ بکرێت؟ چ ناوێک بۆ ئەو رۆژە دیاری بکرێت؟

بەیان - راپۆرتی تایبەت: له بەرەبەری هاتنی ٢٨ی گەلاوێژ داین. ٢٨ی گەلاویژی رۆژی دەرکردنی فتوای خومەینی دامەزرێنەری کۆماری ئیسلامی بۆ سەر رۆژهەلاتی کوردستانە. سێ دەیە لەمەوپێش خومەینی بە دەرکردنی فتوایەک فەرمانی کوشتنی خەلکی کوردی لە ئێران دەرکرد.

پاش سێ دەیە لەو کارەساتە هەتاکوو ئیستاش لای کوردەکان یادکردنەوەی پێویستی بۆ نەکراوەو وەک رۆژێکی کارەساتباریش یادی ناکەنەوە.

سایتی بەیان لە گەڵ بەرزراگرتنی بە گژداچوونەوەی کورد بەرامبەر بە فتواکەی خومەینی دەپرسێت پێویستە لەم رۆژەدا چ بکرێت و چ ناوێک بۆ ئەو رۆژە دیاری بکرێت؟

. رۆژی ماتەمینی کوردستان؟

رۆژی خۆراگریو بەرەنگابوونەوە؟

تو پێتوایە چ ناوێک بۆ رۆژی ٢٨ی گەلاویژ هەلبژێردرێت باشترە؟

لە لایان ماڵپەڕی "بەیان"ەوە ئەم پرسیارانە ئاراستەی کۆمەڵێک لە نووسەر، مێژوونووس و سیاسەتوان، شاعیر و رۆژنامەنووسی رۆژهەلاتی کوردستان کراون و لە خوارەوە دەقی راو بۆچوونیان بەرامبەر بەو رۆژە بخوێننەوە.

ناسر ئێرانپوور: پێویستە ئەم ڕۆژەبکرێتە هێمای و نمادی شەڕخوازی و دژایەتی خومەینی و ڕژیمەکەی لە گەڵ گەلی کورد.

دەپرسن: چ ناوێک بۆ ئەورۆژە دیاری بکرێت: ڕۆژی ماتەمینی کوردستان یان ڕۆژی خۆراگری و بەرەنگاربوونەوە؟ لەگەڵ ناوزەدکردنی ئەم ڕۆژە وەک ڕۆژی "ماتەمینی" نیم. ئەم وشەیە بۆنی ئاییینی لێدێ و ناتەبایە لەگەڵ ئەم هێرشە بەرفراوانە. ڕەنگە "ڕۆژیشەڕفرۆشی حکومەتی ئیسلامی بە کورد" دیاری بکردرێ، باشتر بێ. ئەگەر قەراروایە ڕۆژێکی ماتەمینی دیاری بکەین، ئەوە باشتر ڕۆژی تیرۆری دوکتور قاسملوو وەک ئەم ڕۆژە دیاری بکەن.

بێهزاد خۆشحاڵی: ڕۆژی نەتەوەیی خەڵکی کوردستان گونجاوترین ناوە بۆ ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ.

بە ڕای من ئەگەر بتوانین کۆدەنگییەک لە نێوان یاساناس و پارێزەرانی مافی مرۆڤ پێک بێنین و لەو ڕۆژە کە سەرکوتی خەڵکی کوردستان دەست پێدەکات هەتاکوو ١١ی خەرمانان کە ساڵرۆژی کۆمەڵکوژی قارنێیە وەک دۆسیە" جینایەتی دژ بە بەشەرییەت بکەین بە سەنەدی جینایەتی کۆماری ئیسلامی" و "وەک بەڵگەنامەی حقوقی جینایی دژ بە مرۆڤ" ئەتوانین بەڵگەیەکی مێژوویی - یاسایی بۆ ئەو جینایەتە بخوڵقێنین و ئیتر ئیجازە نەدەین هەر حکوومەتێک هەلسێ و ئۆپراسیۆنی بە کۆمەڵ کوشتنی کورد لە مێشک و کردەوەیدا بخاتە دەستووری کارییەوە.

جەمال نەجاری :ئەوەی کە تا ئێستا کراوە لە قەدەر مەزنی ئەو کارەساتە مێژوویە نییە کە بەسەر گەلی کورد هاتووە

سەرەتا سپاس بۆ ئێوە کە گرنگی و بایەختان بە مەسەلەی فتوای جیهاد دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان داوە و ئومێد دەکەم هەموو میدیاکانی دیکەش بە بایەخەوە سەیری ئەم کۆمەڵکوژییە بکەن کە سی و چەند ساڵێک لەو پێش بە فەرمانی خومەینی دیکتاتۆر بە سەر گەلەماندا سەپێدرا.

٢٨ ی گەلاوێژ یادکردنەوەیەکی تاڵە بۆ گەلی کورد و پەڵەیەکی ڕەشە بە نێوچاوانی کۆماری ئیسلامی ئێران و ڕێبەرەکانی، ئەم فەرمایە کە خۆی بە فتوایەکی شەرعی پێناسە دەکرد بە ناوی کۆمارێکی ئیسلامی کە تازە هاتبووە سەر کار و لە لایەن دامەزرێنەری ئەم کۆمارەوە فەرمانی جێبەجێکردنی درا سەرەتایەک بوو بۆ شەڕێکی

دژخـــایەن لە گەڵ گەلــی کـــورد لە ڕۆژهەڵات و بـــزووتنەوەی ڕزگـــاریخوازی ئەم گەلە چەوســـاوەیە کە هەر لە دامەزراندنی کۆماری کوردستانەوە بە دەستی پێشەوای نەمر قازی محەمەد خەبـاتی دەست پێکردبـوو، بۆیە ڕێبەری کۆماری ئیسلامی بەم فتوایە شەڕ لەگەڵ کورد و بزووتنەوەکەی بە حەلال و شەرعی لەقەڵەمدا و بە دەرکردنی ئەم فەرمـانەش کوردسـتان جـارێکیتر داگیرکـرایەوە و ئەم داگیرکـارییە هەتـا ئێسـتاش بەردەوامە و لە ئەنجـامی ئەو داگیرکارییەدا کوشت و کوشتارێکی بێرەحمـانە لە دژی گەلـی کـورد لە ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان وەڕێخرا و بە هەزاران خەلکی بێتـاوان بـوونە قوربـانی و ئـازدیخوازانی کورد لە سێدارە دران و کۆمەڵکووژی و ڕەشە کـوژی سەرانسـەری کوردستانی گرتەوە، پۆل پۆل لاوان لە شارەکانی کوردستان ئیعدام دەکران و شەڕێکی مـاڵوێرانکەر بە سـەر گەلـی کورد دا سەپا و شار و دێهاتەکانی کوردستانی گرتەوە.

کۆماری ئیسلامی هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە کوردستانی داگیر کرد و بە تەواوی ملیتاریزەی کرد، حیزبەکانی لە شـارەکان وەدەرنـا و دەسـتی بە سـەر نـاوچەی کوردسـتان و سـامان نەتەوەییەکەیـدا گـرت، ئەوان بە کوشـتاری بێرەحمانەی خەڵک لە گوندەکانی قاڕنێ و قەڵاتان ئەو پەڕی جینایـاتی خۆیـان نیشـاندا کە تیایـدا بەزەییـان بە ژن و منداڵ نەهاتەوە و حورمەتی مزگەوتیان شکاند و قورئانیان سووتـاند، ئەمە جگە لە ژینوساید و لە ناوبردنی نەتەوەی کورد ناکرێ هیچ ناوێکی دیکەی لەسەردا بنێن، شەڕی ٢٤ ڕۆژەی سنە و کوشتاری خەڵکی ئەم شارە و لە سێدارەدانی ٥٩ لاوی مهابـاد و جینایەتەکـانی خەڵخـاڵی هەموویـان بـاس و لێـدانەوەی زۆر هەڵـدەگرت و لەم دەرفەتە کورتە ناکرێ قسەیان لەبارەوە بکەین.

بەلام ئەوەی کە گـرنگە ئەوەیە لە پـاش ئەو سـی و چەنـد سـاڵەدا گەلـی کـورد و حزبەکـانی ڕۆژهەلات بەداخەوە بایەخیـان بە مەسـەلەی جیهـاد دژی گەلـی کـورد نەداوە و هەمـوو سـاڵێ لە کـاتی یادکردنەوەکەیـدا بە دەرکردنـی بەیاننامەیەک باسەکە کۆتـایی پێ هێنـاوە. ئەگەر گەلی کورد لە ڕۆژهەڵات ئێستا لە ژێـر دەسـەڵاتی داگیـرکەردا دەچەوسێتەوە و توانـای دەنـگ هەڵبڕینـی نییە، خـۆ حیزبەکـان ئـازادن و دەتـوانن لە میـدیاکانی خۆیـان و لە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتیـدا شروڤە و لێدانەوەیان بـۆ کوشتاری گەلـی کـورد لە ٢٨ی گەلاوێـژ هەبێـت؟ ئەوەی کە تـا ئێستا کراوە لە قەدەر مەزنی ئەو کارەساتە مێژوویە نییە کە بەسەر گەلی کورد هاتووە، دەبوایە وەک گەلی جوولە کە کارەساتی هۆلۆکاست یان بە هەموو دونیا ناساند فیلم و دیکۆمێنت و شانۆیان لەسەر کردو شیعر و چیرۆک و ڕۆمانیان لەسەر نووسی، با ئێمەش بەمجۆرە لەسەر کارەساتی ٢٨ی گەلاوێژ بـدوێین و بـابەتی لەسـەر بنووسین و بە نەوەی نوێی نیشان بدەین کە کۆماری جینایەتی ئیسلامی چی بەسەر گەلی کورد هێناوە. با حیزبەکان زیاتر

خۆیان ماندوو بکەن، با پتر لە سەر ئەو رووداوە تاڵانە ورد ببنەوە با چیت بەیاننامە دەرنەکەن، پێویستە حیزبەکان واز لە دووبەرەکی و دژایەتی یەکتری بێنن و بە هاودەنگی و هاوهەڵوێستی دۆزی گەلەکەیان بەرەو پێشەوە ببەن.

پێویستە لە ساڵەوەگەڕی ٢٨ی گەلاوێژدا ئەوەی لەدەستمان دێ بۆ ناساندنی جینایەتەکانی رژێمی کۆمەپەرەستی کۆماری ئیسلامی بیکەین، هەر کەس چی لەدەست دێ بیکا، نارەزایی خۆمان دەربڕین دژ بەم تاوانە دژە گەلییە، مەرج نییە نارەزایی دەربڕینی هەمووومان وەک یەک بێ، گرنگ ئەوەیە ئەم مەسەلەیە بە تاوانێکی مەزن بزانین و بۆ ناساندنی هەوڵەکانمان چڕ بکەینەوە.

ئێمە وەک کۆمەڵێک چالاکوانی سیاسی و مەدەنی و رۆژنامەوان بۆ ئەمساڵ کەمپەینێکمان وەگەڕ خستووە بۆ ٢٨ی گەلاوێژ بە ناوی "حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان" و پێمان وایە لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ دا جارێکیت رۆژهەڵاتی کوردستان لە لایەن کۆماری ئیسلامییەوە بە دەرکردنی فتوایەک داگیر کرایەوە و پێویستە کۆتایی بەم داگیرکارییە بهێدرێت.

ئەوەی کە چ ناوێک بەو یادکردنەوەی ئەم رۆژە دابندرێت دەگەرێتەوە سەر هەست و شعووری تاکەکانی کۆمەڵگە کە چۆن لەم ڕووداوە دەڕوانن، هەموو ئەو ناوانەی ئێوە پێشنیارتان کردووە لە جێی خۆیانن و دەکرێ بە رۆژی ماتەمینی کوردستان و رۆژی خۆراگری و بەرەنگابوونەوەی لەسەر دابندرێت بەڵام ئێمە لە کەمپەینی " حەوتووی بەرەنگار بوونەوە دژی داگیرکاری رۆژهەڵاتی کوردستان" بەو قەناعەتە گەیشتووین کە دەبێ کۆتایی بە داگیرکاری

سیاسی و کلتووری و ئابووری و کۆمەڵایەتی رۆژهەلاتی کوردستان بهێندرێت و بهێلن خەلکی کوردستان لە ئازادی سیاسی و ئازادی و کۆمەڵایەتی و کلتووریدا ژیان بکات و شتی بەسەردا نەسەپێنن.

ئێمە هەوڵی خۆمان دەدەین نۆ زیاتر ئاشکرا کردنی جینایەتەکانی رژێمی ئیسلامی ئێران لە کوردستان و لەسەر ئەو باوەڕەین بە هاودەنگی و هاوهەڵوێستی دەتوانین بە ئامانجەکانمان بگەین. کورد دەبێ هاودەنگ و هاوهەڵوێست پێ لەسەر مافی رەوای خۆی دابگریت کە ئەویش مافی هەیە وەک هەموو نەتەوەکانی دیکە کیانی سیاسی خۆی هەبێت و خۆی بەرێوەبەری وڵاتی خۆی بێت، با کۆتایی بە داگیرکاری کۆماری ئیسلامی لە کوردستان بێنین و هاو دەنگ و هاوڕا بۆ گەیشتن بە ئامانج بە یەکەوە هەنگاو باوێین.

محەمەد حەکیمی: رۆژی ۲۸ی گەلاوێژ بە بروای من هیچ کاتێک رۆژی ماتەم و شین نیە

رۆژی ۲۸ی گەلاوێژ رۆژی بەرنگاری و شۆرش و خۆراگری گەلی کوردە بە دژی یەکێک لە دیکتاتۆرترین و خوێنرێژترین مرۆڤەکانی سەر زەویە، کە لە ژێر ناوی خوا و ئاییندا فەتوای هێرش بۆ سەر کوردستانیا دەرکرد و فەرمانی جیهادی بە دژی گەلی کورد دەرکرد و دەستووریدا کە لە زەوی و ئاسمان و بەحرەوە هێرش بکەنە سەر کوردستان.

بەرێزان منیش لە گەڵ ئەوەدام کە بەراستی هیچی وا بۆ ئەو رۆژە نەکراوە و دەبوا ئەو رۆژە وەکوو رۆژی خۆراگری گەلی کورد و هەروەها کلە دەرەوەش وەکوو کۆمەلکۆژی بە جیهان بناسیندرایت بەلام بەداخەوە لایەنە سیاسیەکانی ئێمە بە هیچ شێوەیێک گوێ بەو شتانە نادەن و نەیانداوە و ئەمەش کارەساتە کە رێبەری گەلی کورد لە کوردستانی رۆژهەلات گوێ بەم مێژووە گرنگانە نادات.

بە سپاسەوە بۆ ئێوەی ئازیز من پێشنیار دەکەم وەکوو رۆژی خۆڕاگەی و بەرنگاربوونەوە بناسێنرێت زۆر باشترە، چۆنکا گەلی کورد تا ئەمرۆکەش هەر خەریکی موبارزە و خۆراگرییە نلە بەرامبەر دەسەلاتێکی نگریش و دیکتاتۆری کۆماری ئیسلامییدا..

سۆران پالانی: مـن پـێم وایه دەبێـت زیـان و زەرەرەکـانی ئەو کارەسـاتە گەورەیە کە لە راسـتیدا کەورەتـرین و درنـدەترین کارەسـات لە هـاتنە سـەر کـاری رژێمـی تـازە بە دەسـەڵات کەیشتووی کۆمـاری ئیسلامی بە پێـی زمـارو ئامرێکی زانستیانەو راست دروست و بە شیوەی دیکۆمنتی ئەرشیف بکرێـت و بەربەرەکـانی و خۆراگری و نوانـدنی داستانە قارەمانەکانی ئەو کارەسات و شەرە نەخوازراوە کە نـاوی فتـوای جیهـادی لێنـا خەمەینـی بکـرێتە دەرس و چەندین لیکۆلینەوەی لە سەر بکری و بۆ ئەوەی نەوەکـانی داهـاتوو وەک وانە و بەشێک لە مێـژووی درنـدەی داگیـر کەران و بەشێکی بێوێنە لە خۆراگری نەتەوەیەک لە بیری نەکەن و سودی لیوەرگرن.

دەبیت لەم رۆژەدا هەموو ساڵێک تێکرای نەتەوەی کورد بە هەموو بیرو باوەریەکـانەوە لە هەر کوێیەکی ئەمدنیا هەن بە هر جۆرێک کە بۆیـان دەکـرێ یـاد لەم رۆژە بگـرن و بە تـایبەت ناوەنـدەکانی مـافی مرۆڤ و ناوەنـدەکانی پشـتیوانی لە میللەتـانی بندەسـت بە شـیوەی تەواوی لەم کارەسـاتە ئاگـادار بـکەنەوە بـۆ ئەوەی بتـوانین ئەم کارەساتەی کە سی ساڵ زیتری بە سەر دا تێدەپەری وەکو جینۆساید دژی نەتەوەیەک لە ناوەندە نێو دەوڵەتیەکان دا بناسری من پێ وایە ئەم رۆژە رۆژی خۆراگۆری و بەرنگـاربوونەوە و خوڵقانـدنی داستانی بێوینەیە لە مێـژووی نەتەوەکەماندا کە دەبێت بە شتنازیەکی گەرورە لە مێژوودا بینووسینەوەو رێزی لێبگرین.

سڵاو لە شەهیدانی قارەمانی و بەشدارانی بریاردەری رۆژی بەرەنگاربوونەوەو خۆراگری خەڵکی کوردستان.

ئەمجەد حسێن پەناهی: گەلی کورد لە کوردستانی بندەستی ئێران یەکیک لەو نەتەوانە بـووە کە مێژوویکی دوروو درێژی لە خەبات بۆ سەربەخۆیی و بەدیهاتنی مافەرەواکانی خۆی هەیە لەم مێژووە پڕ لە هەورازو نێشێوە

دا زۆر رووداوی تاڵ و ناخۆشی به خۆیه‌وه بینیوه یه‌کێک له‌و ڕووداوانه که به دوای راپه‌رینه گشتیه‌که‌یَ خه‌ڵکی ئێران به گشتی دژ به رژێمی پاشایه‌تی ۲۸ی گه‌لاوێژه که دوای ده‌رکردنی فه‌رمانی هێرش بۆ سه‌ر کوردستان له لایه‌ن خۆمه‌ینیه‌وه بوو که ئه‌م شه‌ره له ناو کۆرو کۆمه‌لی کورده‌واریدا به شه‌ری ۳ مانگه ناسراوه. له‌شکه‌رکێشی بۆ سه‌ر کوردستان بۆ به قولی خۆیان ده‌رکردنی هێزی پێشمه‌رگه له کوردستان که پیان وابوو ئه توانن گه‌لی کورد بێده‌نگ بکه‌ن له به‌رانبه‌ر خاسته‌کانیدا به‌لام گه‌لی کورد به یه‌ک ده‌نگ و یه‌ک هه‌لوێست به‌ره‌نگاری ئه‌م شه‌ره بووه‌وه له په‌نایَ ئه‌مه‌یشدا ده‌رسێکی مێژوویی بۆ نه‌وه‌کانی دوای خۆیان تومار کرد ئه‌م ئه‌زموونه مێژوویه که ئێستا هه‌مووومان شانازی پێوه ده‌که‌ین ده‌بێت بیکه‌ین به نموونه بۆ یه‌کرێزی ئێستامان و داهاتویش.. به ڕایَ من ده‌بێت له‌م رۆژه دا خه‌ڵکی کوردستان به گشتی هه‌موو هێزه سیاسیه‌کان به هه‌ر جیاوازیکی فکری که هه‌یانه ئه‌م رۆژه بکه‌ن به رۆژی خۆراگری و به‌رخۆدان دژ به داگیرکه‌رانی کوردستان.

سه‌رچاوه: ماڵپه‌ری به‌یان - رێکه‌وتی: ۱۷ی ئاگۆستی ۲۰۱۱

به مەبەستی مانگرتنی گشتی لە یادی ٣٢ ساڵەی فەتوای خومەینی لە دژی نەتەوەکەمان

بانگەوازی هاوپەیمانی ستراتیژیکی رۆژهەڵاتی کوردستان
به مەبەستی مانگرتنی گشتی لە یادی ٣٢ ساڵەی فەتوای خومەینی لە دژی نەتەوەکەمان

گەلی وڵات داگیرکراوی کوردستان
کچان و کوڕانی نەتەوە خواز
بنەماڵەی سەربەرزی شەهیدان
کۆڕ و کومەڵە مرۆڤدۆستەکانی جیهان و ئێران و کوردستان

بە بۆنەی تێپەڕبونی ٣٢ ساڵ بەسەر فەتوای جیهادی خومەینی ڕێبەری کۆماری ئیسلامی ئێران لە دژی گەلی ئازادیخوازی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان و قوربانی بوونی هەزاران کەس لە رۆڵەکانی نەتەوەکەمان ،بە مەبەستی تێکشکانی ئیرادەی نەتەوەیی و سەرکوتی هەمەلایەنە؛

هاوپەیمانی ستراتیژی رۆژهەڵاتی کوردستان لە ڕێگەی ئەم راگەیەنراوە وە بانگەوازی مانگرتنی گشتی ئاراستەی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دەکات و داواکارین کە لە ٢٨ی گەلاوێژ دا خەڵکی بە ئەمەگی رۆژهەڵاتی کوردستان بۆ ڕێزگرتن لە قوربانیانی ئەم کارەساتە لە بیر نەکراوە، ئەم چەن خاڵە پێشنیارکراوەی هاوپەیمانیەکەمان رچاو بکەن؛

١- لە رۆژی ٢٨ی گەلاوێژ دا وێڕای داخستنی دوکان و بازارەکان لە چوونە دەر خۆ ببوێرن.

٢- له رۆژی ٢٨ی گەلاوێژەوە تا ٣ی خەرمانان ببێتە حەفتەی بەرنگاری لە دژی داگیرکاری رژێمی کۆماری ئیسلامی ئێران.

٣- داواکارین لە خەڵکی کوردستان سەعاتی ٩ی شەوی ٢٨ی گەلاوێژ بۆ ماوەی ٥ خولەک(دەقیقە) گڵۆپ و رووناکایی ماڵەکانیان بکوژێننەوە.

٤- هەر لەم راگەیاندراوە دا ، داواکارین لە سەرجەم حیزب و رێکخراوە سیاسیەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان کە بە دەرکردنی راگەیاندنێکی هاوبەش هاوئاهەنگ لەگەڵ بانگەوازی هاوپەیمانیەکەمان داوای مانگرتنی گشتی بکەن لە کۆمەڵانی خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان.

ناوەندی راگەیاندنی

"هاوپەیمانی ستراتیژی"

یەکێتی شۆڕشگێڕانی کوردستان

پارتی لیبراڵ دیمکڕاتی کوردستان

پارتی ئازادی و دیموکراسی کوردستان

سەرچاوە: ماڵپەری پینوسەکان - رێکەوتی: ١٥ی ئاب (ئاگۆست)ی ٢٠١١

٢٨ی گەلاوێژ، ڕۆژی پەرچدانەوەی مرۆڤ کوژی رژێمی کۆماری ئیسلامی

نە بۆ بەندیخانە! نە بۆ گیان ئەستاندن ! نە بۆ کۆماری ئیسلامی!
خەڵکی وریا و تێکۆشەری کوردستان!

لە ساڵە وەختنەی فتوای هێرشە شەری ئایینیی ئایەتوڵلا خومەینی دژ بە خەڵکی کوردستان (٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی)، کە دەسپێکی شەپۆلی داپڵۆسین، سەرکوت، کۆکوژی و مالوێرانی و ئاوارەبوونی تێکڕایی خەڵک بوو، شەڕێکی تۆکمەی توندیش بە سەر خەڵکی کوردستان داسەپێنرا.

ئەم فتوایە، هەر نەک یەکەم کازیوەی سیاسەتی سەرکوتکەرانەی ڕژێم دژ بە خەڵکی کوردستان بوو، بەڵکو لە ڕاستیدا زاڵ بوونێکی ڕەبەقی کۆنەپەرستی و دوور لە یاساییش بوو، کە حکومەتێکی بێ بەزە و چەوت و چەپەڵی لێ ساز بوو. حکومەتێک کە هەر دەنگێکی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازیی بە زیندان و بەند و ئازار و فەوتاندن وەڵام دایەوە و بە پشت ئەستووریی کۆنەپەرستانی ناو کۆمەڵگە، کپی و بێدەنگییەکی مردووخانەیی بە سەر گۆشاوگۆشی ئێران دا سەپاند.

خۆبەخشانی شێت و شەیدای ویلایەتی فەقیە لە کوردستاندا جینایەتێکی ئەوتۆیان لە دەست هەڵوەری کە لە دیرۆکی نەتەوەکانی سەر ئەم جیهانە دا بێ وێنە بووە. ئەوان، هاودەم دەگەڵ ڕاگەیاندنی فتوای شەڕی ئایینی لە لایەن ئایەتوڵڵا خومەینی و ناردنی خەڵخاڵی مرۆڤکوژ بۆ کوردستان، گەنج و پیریان پۆل پۆل ڕادایە بەر گوللە. پزیشکەکان، برین پێچ و تەنانەت بریندارانی ژێر دەرمانیش لەم کۆکوژییە دەرنەچوون. بە فەرمانی مەلا حەسەنی و بەڕێوەبردنی سەرهەنگ زەهیرنەژاد سەرۆکی ئەوکاتی لەشکەری ٦٤ی ورمێ، لە شارەکانی نەغەدە، شنۆ، مەهاباد، ورمێ و سەلماس دا شەڕیان بە خەڵک فرۆشت و نیشتەجێیانی دەیان گوند و ئاواییان دایە بەر دەسرێژی گوللە؛ وێنەی زیندوویان قارنێ و قەڵاتانە. هاوکات، لە بەندیخانەی شاری تەورێزیش دەیان ڕۆڵەی کوردیان بەبێ هیچ سەرخوێندنەوە و دادگایی کردنێک، لە شەو دا تیرباران کرد.

له یەکەم ڕۆژی ڕاگەیاندنی شەڕی ئایینیی هەتا ئێستا، هەزاران تێکۆشەری کورد، لەوپەڕی ناجوانمێری دا، لە لایەن دادوەرانی مێشک ترشاوی دادگەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران سزای مەرگیان بە سەر دا سەپاوە و شەهید کراون، یان لە هەندەران، بەتایبەت لە کوردستانی عێراق، بکەرانی نادیاری کۆماری ئیسلامی گیانیان لێ ئەستاندوون.

ترۆری یەک بە دوای یەکی ڕوناکبیران و سەرۆکانی سیاسیی خەڵکی کورد، وێنەگەلی حاشاهەڵنەگری ئەم ڕەشەکوژییانەی دژ بە مرۆڤن و دەنگی دادگای میکونوسی ئاڵمان سەبارەت بە ڕاگەیاندنی تاوانباریەتی سەرانی کۆماری ئیسلامیی ئێران لەم کوشتارە دا، پشت ڕاستکەرەوەی ئەم ڕاستییانەیە.

بە تێپەڕ بوونی زێدە لە سێ دەیەی ڕاگەیاندنی شەڕی ئایینی، ئێستایش ئەگەر خەڵکی وریا و مافخوازی ئێران بە بۆنەگەلی جۆراوجۆر نیازی وەڕێخستنی خۆنیشاندانێکی ئاشتیخوازانەیان هەبێت، ڕژێم بۆ چاوترساندنی خەڵک، بە گورجی چەند ڕۆڵەی تێکۆشەری سیاسیی کورد لە دار دەدات و بەم چەشنە بۆ ڕاگرتنی دەسەڵات لە هیچ سووکایەتی و پێشێلکردنێکی مافی ئینسانی خۆ ناپارێزێت.

ئێمە ئەو کەسانەی وا ئەم بانگەوازەمان واژۆ کردووە، لە ساڵرۆژی ڕاگەیاندنی فتوای خومەینی (٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی) لەمەر کوشتاری خەڵکی کوردستان و بۆ ڕاگرتنی ڕێز و خۆشەویستیمان سەبارەت بە شەهیدانی ڕێگای ڕزگاری و دێموکراسی و مافی مرۆڤ لە کوردستان، ڕایدەگەیەنین کە:

ڕۆژی پێنجشەمۆ ٢٨ی گەلاوێژ، ڕێکەوتی ١٩ ئاگوست کاتژمێری ١٢ نیوەڕۆ بە کاتی ئێران - لە ئەوروپا دا کاتژمێری ٩:٣٠ ، خەڵکی کوردستان بە تێکڕای کرێکار، موچەخۆرانی ئیداری و کارمەندانی ڕێکخراوە دەوڵەتیەکان و کەرتی تایبەت و سەرجەم چین و توێژەکانی کۆمەڵگەی کوردستان لە هەر جێ و شوێنێک هەن، دوو خولەک بێدەنگی ڕابگەیەنن. ئەمجار بۆ دانانی چەپکە گوڵ لە سەر گڵکۆی گیانبەخت کردووانی ڕێگای ڕزگاری و سەردانی بنەماڵەکانیان ، ئەرکی نەتەوایەتی خۆیان بەجێ بهێنن. هەروەها بۆ پەرچدانەوەی جنایەتەکانی کۆماری ئیسلامی و بۆ ڕاگەیاندنی یەکگرتوویی دەگەڵ بزووتنەوەی ئازادیخوازی و مافخوازانەی خەڵکی ئێران، لە کاتژمێری ١٠ی شەو بە کاتی تاران، بە ماوەی دوو خولەک چراکانی ماڵ و شوێنی کاری خۆیان بکووژێننەوە.

هاووڵاتییانی بەڕێز! ژنان و پیاوانی وریا و لاوانی لە گیان بوردووی ئێران! لە ساڵەوەختینەی فتوای ئایەتوڵڵای خومەینی دژ بە خەڵکی کوردستان؛ ئێوەیش دەتوانن بە تێکۆشانی وریایانەی خۆتان لمبۆزی دێوی دیکتاتۆڕی بلەوەز لە خۆڵی ڕێگاتان وەربدەن.

وەرن با دەست لە ناو دەست و شان بە شانی تێکۆشەرانی خۆڕاگری خەڵکی کوردستان، دەنگی هاواری ئازادی و مافخوازیمان پێکەوە تێکەڵ بکەین و هەتا سەرکەوتن و گەیشتن بە ئامانجە پیرۆزەکانی خۆمان نەسرەوین. هەموومان پێکەوە و یەکدەنگ بڵێین کوشتن، ترۆر، ئەشکەنجە و زیندان ئیتر بەسە. ئەمجار بە هەنگاوی لێبڕاوانە، بۆ دانان و دامەزرانی ڕژێمێکی دیمۆکراتیک و شارستانیانە و پێشڕەو، بەرەو پێش بچین.

کۆمەڵەی مافی مرۆڤی کورد - ئوروپا

سەرچاوە: کوردستان پۆست - ڕێکەوتی: ١٥ی ئاگۆستی ٢٠١٠

ڕاگەیاندنی کۆمەڵە بە بۆنەی ساڵوەگەڕی ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی بەرەنگاری گەلی کورد دژ بە هێرشی کۆماری ئیسلامی

بیست وهەشتی گەلاوێژی هەموو ساڵێک، وەبیرهێنەرەوەی لاپەڕەیەکی گرینگ لە مێژووی هاوچەرخی خەباتی ڕزگاریخوازانەی خەڵکی کوردستانی ئێرانە، واتە شکڵ گرتنی بەرەنگاری نەتەوەیی و یەکگرتووانەی سەرجەم خەڵکی کوردستان، بەرانبەر بە هێرشی نیزامیی و داگیرکەرانەی هێزەکانی کۆماری ئیسلامییە کە بە فەرمانی ڕاستەوخۆی خۆمەینی لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ هاتە ئاراوە. کوردستان پاش شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ توانی بۆ ماوەیەکی کورت شنەبای ئازادی هەڵمژێت و بە شێنەیی هەنگاو بەرەو خەملینی خۆی هەڵگرێت.

ئەو سەرەدمە، لە کاتێکدا ئیسلامی سیاسی توندرەو بە ڕێبەری خومەینی باڵی ڕەشی خۆی بەسەر هەموو کۆمەڵگای ئێراندا سەپاندبوو، کوردستان وەک کۆمەڵگایەک کە خەریک بوو هەموو جموجۆڵێکی کۆمەلایەتی و سیاسی فرەچەشنی لە هەناوی خۆیدا پەرەوەردە دەکرد، بزووتنەوەیەکی سێکۆلار و پێشکەوتنخوازی لە کۆی ئەم جموجۆڵانەدا پێگەیاندبوو. ناوەرۆکی پێشکەوتنخوازانەی بزووتنەوەی کوردستان، عەدالەتخوازی و بوونی دەنگە جیاوازەکان لەفەزایەکی دێمۆکراتیک لە پێناو گەییشتن بە خواستە دێمۆکراتیکەکانی خەڵکی کورد، چی دی بۆ دەسەڵاتی تازە پێگەیشتووی کۆماری ئیسلامی تەحەمول نەدەکرا.

فەرمانی هێرشی سەراسەری بۆ کوردستان لە لایەن خومەینییەوە تەنیا لەبەر ئەوەی گوایە ژنانی موسلمان لە مزگەوتی جامیعەی شاری سنە بەدیل گیراون، زیاتر لە درۆ و بیانوییەکی بێ ناوەرۆک بۆ دەستپێکی داگیرکردنی

کوردستان، شتێکی دیکە نەبوو. گوتاری ئاشتیخوازانە و دێمۆکراتیکی خەڵکی کوردستان بە ناحەق لە لایەن پاسدارانی خومەینی و حکومەتی تازە وەسەرکارهاتوی کۆماری ئیسلامی خڵتانی خوێن کرا. لەم نێوەدا، هەزاران لاو و خەڵکی بێتاوانی کوردستان بوون بە قوربانی شەڕێکی نابەرابەر. گەلی کورد وێرای هێزە سیاسییەکانی، ناچار بوو لە بڕیارێکی مێژوویی، بەرەنگاری چەکدارانە و نەتەوەیی دژ بە هەڕەشەی نەمان و هێرشی نیزامی کۆماری ئیسلامی هەڵبژێرێت. هەربۆیە ٢٨ی گەلاوێژ، ساڵوەگەڕی بەرەنگاری ڕەوای گەلی کوردە دژ بە شەڕفرۆشی حاکمانی کۆماری ئیسلامی.

تێپەر بوونی زیاتر لە سێ دەیە بەسەر دەسەلاتی داسەپاوی کۆماری ئیسلامی، ئێعدامی سیاسی و ئەشکەنجە و زیندانی کردنی چالاکانی سیاسی و مەدەنی نێو بزووتنەوەی کوردستان، هێشتا نەیتوانیوە ئاگری ژێر خۆڵەمێشی ئەم خەباتە بکوژێنێتەوەو شوناس و گوتاری ئازادیخوازانە و ئاشتیخوازنەی خەڵکی کورد لە نێو ببات. هاتنە ئارای بزووتنەوەی ئازادیخوازانەو دێمۆکراسیخوازانەی خەڵکی ئێران لە ساڵی رابردوو دژ بە دیکتاتۆری کۆماری ئیسلامی بەنێوی "جولانەوەی سەوز"، بە تەواوی سەلماندی کە خەباتی سی ساڵەی بزوتنەوەی کوردستان دژ بە سیاسەتی سەرکوتی کۆماری ئیسلامی، خەباتێکی بەرحەق و رەوایە. لە جەریانی ئەم بزووتنەوەیەدا، پشتیوانی بەشێکی بەرچاو لە هێزە سیاسییەکانی کوردستان و لەوانە کۆمەڵە و چالاکانی سیاسی و مەدەنی و خوێندکاری، هاوتەریبی مێژوویی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی خەڵکی کوردی لەگەڵ بزوتنەوەی دێمۆکراسیخوازانەی سەراسەری بۆ هەموان سەر لە نوێ ئاشکرا کردەوە.

تێپەراندنی بەشێک لە هێڵە سوورەکانی بزوتنەوەی سەوز و شکاندنی تابۆی ویلایەتی فەقیە لەسەر شەقامەکان بە دوپاتکردنەوەی دروشمی "مەرگ بۆ ئەسڵی ویلایەتی فەقیە" و هەروەها لایەنگریی بەشێکی بەرچاوی ئەم بزوتنەوە فرەچەشنە لە سێکۆلاریزم، بە شێنەیی رێگەی بۆ ئەوە خۆش کرد کە هەم لەلایەکەوە دیواری بێ متمانەیی و بەدگومانی هەڵێنجراو لە سێ دەیە پڕوپاگەندەی ژەهراوی کۆماری ئیسلامی بە دژی کورد و هێزە سیاسییەکانی، قەڵەشتی گەورە هەڵبگرێت و لە لایەکی دیکەوە، کوردیش مەجالی دوپاتکردنەوەی خواستە رەواکان و دروشمەکانی خۆی بۆ بزوتنەوەی سەراسەری بۆ رەخسا. ئەگەرچی هێشتا پاشماوەی پڕوپاگەندەی دەیان ساڵەی کۆماری ئیسلامی بە دژی خەڵکی کورد لە زەین و کولتوری هەندێک لە خەڵکانی بەشدار لە بزووتنەوەی سەراسەریدا ماوە، بەڵام بەگشتی پڕۆسەی پێوەندی و لێکتێگەیشتنێکی نوێ لە ئاکامی ئەم رووداوانە هاتۆتە ئاراوە.

له سی‌و یەکەمین ساڵوەگەری ٢٨ی گەلاوێژدا، جارێکی دیکە وێڕای مەحکومکردنی هێرشی دڕندانەی کۆماری ئیسلامی بە دژی خەڵکی کوردستان و بزوتنەوەکەی و پێویستی ڕێزگرتن لە بەرەنگاری نەتەوەیی خەڵکی کوردستان دژ بەم هێرشە، پێویستە لەسەر خەباتی سیاسی و مەدەنی و جەماوری خەڵکی کورد دژ بە سیاسەتی سەرکوتی کۆماری ئیسلامی جەخت بکەینەوە. هاوکات پەرەپێدانی هاوپشتی و هاوخەباتی لەگەڵ بزووتنەوەی سەراسەری و دێمۆکراسیخوازانەی خەڵکی ئێران بۆ بزوتنەوەی کوردستان، پێویستیەکی مێژووییە لە پێناو هەڵتەکاندنی تانوپۆی دیکتاتۆری هەوسارپساو لە ئێستا و داهاتووی ئێراندا.

سەرکەوێت بزوتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورد

مەرگ و نەمان بۆ رژیمی کۆنەپەرەستی کۆماری ئیسلامی

کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران

سەرچاوە: ماڵپەری ئاسۆی رۆژهەلات - رێکەوتی: ٩ی ئاگۆستی ٢٠١٠

بەیاننامەی دەفتەری سیاسیی حدکا.لە سیهەمین ساڵی دەرکردنی فتوای جیهادی خومەینی لە دژی خەڵکی کوردستان

هاونیشتمانە بەڕێزەکان!

خەڵکی خەباتگێڕو ئازادیخوازی کوردستان!

کۆڕو کۆمەڵە بەشەردۆستەکان!

گەلی کوردو حیزبە پێشڕەوەکەی، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کە لە خەبات دژی ڕێژیمی پاشایەتیدا رابردوویەکی دووروو درێژو پرشنگداری هەیەو لە پێناو بەرەوپێشبردنی ئەم خەباتەدا، گەلێک قوربانیی بەنرخی داوە، لە شۆڕشی گەلانی ئێرانیشدا زۆر چالاکو لە پێشەوەی ئەم خەباتە قارەمانانەیەدا، بە هیوای هێنانە سەرکاری ڕێژیمێکی دێموکراتی کە لەودا خەڵکی سەرانسەری ئێران بە ئازادیو دێموکراسیو گەلی کوردیش بەمافی رەوای خۆی شاد بێ، تێکۆشاو تا سەرئەنجام ڕێژیمی دژی گەلیو دژی ئازادیی حەمەڕەزا شا لە ٢٢ی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا رووخاو تۆماری ڕێژیمی شاهەنشاهی لە ئێراندا پێچرایەوە.

لە سبەینێی سەرکەوتنی ئەم راپەڕینە شکۆدارەدا، گەلی کورد هیوادار بوو بە مافە رەواکانی بگات، کەچی ڕێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی، دەستی بە پیلانگێڕی دژی ئەم نەتەوە مافخوازە کردو سەرەتا لە نەورۆزی ١٣٥٨ی هەتاوی لە شاری سنە شەڕێکی خوێناویی بەسەر خەڵکی ئەم شارەدا سەپاند کە لەو شەڕەدا بە سەدان نەفەر لە خەڵکی ئەم شارە قارەمانەیان شەلاڵی خوێن کرد، زۆریشی پێ نەچوو لە ٣١ی خاکەلێوەی هەمان

ساڵدا شەڕی نەغەدەی ساز کرد.

حیزبی دێموکرات بە ناردنی چەندین وەڤد بۆ تارانو وتووێژ لەگەڵ کاربەدەستانی ئەوکاتی تاران لە خومەینییەوە بگرە تا بازەرگانو بەنیسەدرو... هتد، زۆری هەوڵ دا بە شێوەیەکی ئاشتیخوازانەو دوور لە شەڕو کێشە، ویستەکانی گەلی کورد بخاتە بەر نەزەری کاربەدەستانو بەهیوای چارەسەری ئەم کێشەیە هەوڵی دا، بەڵام بەداخەوە رێژیم لە باتی لەبەرچاوگرتنو هەنگاو هەڵێنان بۆ دابینکردنی ویستی رەواو عادڵانەی خەڵکی کوردستان، تەپڵی شەڕی لێداو لە رۆژی ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا، خومەینی بە راگەیاندنی فەرمانی جهاد دژ بە گەلی کوردو حەڵاڵکردنی گیانو ماڵی رۆڵەکانی ئەم نەتەوە مافخوازو ئازادی ویستە شەڕێکی نەخوازراوو نابەرانبەری بەسەر گەلی کورددا سەپاند کە تا ئێستاش لە شێوەی جۆراوجۆردا بەردەوامە.

خومەینی لە فەرمانەکەیدا کە بە بیانووی شەڕی پاوە، بەڵام لە راستیدا دژی هەموو خەڵکی کوردستان دەری کردبوو، دەستووری بە هێزە چەکدارەکانو پەیڕەوانی خۆی دا تا بەرەو کوردستان وەڕێ بکەون. لەو فەرمانەدا سەرکوتکردنی گەلی کوردی بە ئەرکێکی شەرعیو گرنگتر لە نوێژو رۆژوو داناو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی خەباتگێڕی رێگای مافو ئازادییەکانی خەڵکی کوردستانی، هەڵوەشاوە راگەیاند. لە چوارچێوەی ئەم فەرمانە زاڵمانەیەدا بوو کە هێزە پۆشتەو پەرداخەکانی رێژیمو پەیڕەوە ساویلکەو دەمارگرژەکانی خومەینی، هێرشیان کردە سەر خەڵکی بێدیفاعو ماف ویستی کوردستان. هێزە بەکرێگیراوەکانی رێژیم لەژێر فەرماندەیی چەمران بە هاوڕێیەتی قازی شەرعێکی وەک خەڵخاڵی، دەستیان دایە قەتڵو عامی خەڵکی کوردستانو لە هیچ کردەوەیەکی نامرۆڤانە دەستیان نەپاراست.

لە چوارچێوەی ئەو فەرمانەدا، سەدان لاوی بێتاوانی کوردیان بە دوای محاکمە چەند دەقیقەییەکانی خەڵخاڵیدا ئیعدام کرد، پاساوی خەڵخاڵی بۆ ئەم کردەوە دژی مرۆڤانەیە ئەوە بووە کە ئێمە لە سێدارەیان دەدەین، ئەگەر بێتاوان بوون دەچنە بەهەشتو ئەگەریش تاوانبار بوون بە سزای خۆیان گەیشتوون.

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان!

لە کەشو هەوایەکی ئەوتۆی زاڵ بەسەر کوردستاندا، دەبوایە خەڵکی کوردستانو هێزە خەباتگێڕەکانی یا مل بۆ

ئەم ژێنۆسایدە نامرۆڤانەیە راکێشن، یان بڕیاری بەرەنگاری لە دژی بدەن کە بە خۆشییەوە خەڵکی ئازاو چاونەترسی کوردستان بە رێبەرایەتیی هێزە سیاسییەکانیو لە پێشەوەی هەموویان، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، رێگای دووهەم واتە رێگای بەرەنگارییان هەڵبژارد. حیزبی دێموکرات لە راگەیەندراوێکدا، روو لە بیروڕای گشتیی ئێرانو کوردستان، وێڕای روونکردنەوەی مەبەستی ئەو فەرمانە رایگەیاند کە لە بەرانبەر ئەو هێرشە نامرۆڤانەو دڕندانەیەدا کە بە مەبەستی قەلاچۆکردنی خەڵکی کوردستانە، نەک تەسلیم نابێ، بەڵکوو دەست دەداتە بەرەنگاریو خەباتی ئازایانەو بەم چەشنە شەڕی بەرەنگاری لە دژی هێزی هێرشکەر دەستی پێ کرد.

لە پاش سێ مانگ شەڕو بەرەنگاریی ئازایانەی هێزی پێشمەرگەو وەشاندنی دەیان زەبری کاریگەر لە پەیکەری هێزە جینایەتکارە بێورەکانی رێژیم، کە لە رەوتی خەباتی خەڵکی کوردستاندا بە شەڕی سێمانگە ناسراوەو شپرزەبوونی ئەم هێزە، خومەینی بە رواڵەت بۆ ئاشتبوونەوە لەگەڵ خەڵکی کوردستانو لە بنەڕەتدا بۆ رێکخستنەوەی هێزەکانیو گەمارۆدانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان، پەیامی ٢٦ی خەزەڵوەری بۆ خەڵکی کوردستان نارد. لەو پەیامەدا ئاماژە بەوە کرابوو کە ناحەزانو بەدخوازان، ئەویان خراپ تێگەیاندوەو ئەو ئامادەیە لە رێگای وتووێژەوە مەسەلەی کوردستان چارەسەر بکا. حیزبی دێموکرات وێڕای هێزە سیاسییەکانی کوردستان، ئامادەیی خۆیان بۆ وتووێژو چارەسەری ئاشتیانەی مافەکانی خەڵکی کوردستان راگەیاند. لە راستیدا رۆژی ٢٦ی خەزەڵوەر، رۆژی سەرکەوتنی بەرەنگاریی قارەمانانەی خەڵکو ئێعترافی راستەوخۆی رێژیم بە شکانی هێزەکانی بوو، هەر بۆیە ئەگەر ٢٨ی گەلاوێژ وەک رۆژی هێرشی کۆنەپەرستی بۆ سەر خەڵکی کوردستان رۆژێکی گرنگو خاڵی دەستپێکی خەباتی بەرگریی خەڵکی کوردستانە، رۆژی ٢٦ی خەزەڵوەریش رۆژی بەچۆکداهاتنی هێزەکانی رێژیمو سەرکەوتنی ئەو خەباتەیە، بۆیە وەک رۆژێکی گرینگ لە مێژووی خەباتی حەقخوازانەی گەلی ئێمەدا دەژمێردرێ.

خەڵکی ماف ویستو ئازادیخوازی کوردستان!

٢٨ی گەلاوێژی ئەمساڵ، سی ساڵ بەسەر فەرمانی جیهادی خومەینی بە دژی خەڵکی کوردستان تێدەپەڕێ. لەو ٣٠ ساڵەدا گەلی ئێمە لە خەباتێکی بەرگریو رەوادا گەلێک ئەزموونی بەنرخی لە پێناو بردنەپێشی ئەو خەباتەدا وەدەست هێناوە، ئەو خەباتو ئەزموونانە بە نرخی شەهیدبوونی دەیان هەزار لە خەڵکی کوردستانو زیندانیو دەربەدەربوونی هەزاران رۆڵەی تێکۆشەری دیکە تەواو بووە. ئەو زیندانییانەی تووشی دەیان جۆر ئەشکەنجەی

جەستەیی‌و ڕەوانی کراون‌و تەنانەت پاش تەواوبوونی دەورانی حوکمی داسەپاو بەسەریانداو ئازادبوونیان، شوێنەوارەکانی ئەم ئەشکەنجە جەستەیی‌و ڕەوانییە هەروا لەسەریان ماوەتەوە، بە دەیان هەزار کەس لە خەڵکی کوردستان زێدو نیشتمانی خۆیان بەجێ هێشتووەو دوور لە کەس‌و کار لە وڵاتی غەریبایەتی‌و لەوپەڕی بێ‌ئیمکاناتی بەڵام لەوپەڕی سەربەرزیدا دەژین‌و نرخی ئەو ئەزموونانە بووە، بەڵام وەک ڕێبەری هەمیشە زیندوومان دوکتور قاسملوو فەرموویەتی "گەلێک ئازادیی بوێ دەبێ نرخی ئەو ئازادییەش بدا"، بەڵێ گەلی کورد فیداکارو دڵ ئاوەڵا، نرخی ئەو ئازادییەی داوەو ئامادەیە لە پێناو مافو ئازادییەکانیدا لەوەش زیاتر نرخ بدات.

ئەگەر لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاویدا، هێزە خەباتکارەکانی کورد لە پێناو بەرگری لە نیشتماندا دەستیان دایە بەرەنگاریی چەکدارانەو لەو مەیدانەدا سوارچاکی‌و لێهاتوویی خۆیان بە پشتیوانیی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان نیشان داو دەیان ئەزموونیان لە ئازایەتی‌و لێهاتوویی تۆمار کرد، لە ٥ ساڵی ڕابردووشدا لە ساڵڕۆژی شەهیدبوونی دوکتور قاسملووو لەسەر بانگەوازی حیزبی دێموکرات، خەڵکی کوردستان بە داخستنی دووکان‌و بازاڕەکانیان‌و بە کوژاندنەوەی چرای ماڵەکانیان‌و دەربڕینی دەیان ناڕەزایەتیی دیکە، وەکوو ناڕەزایەتیی مامۆستایان، ژنان، کاسبکارانی سەرسنوورو... هتد، شێوەیەکی دیکەیان لە خەبات دەست پێ کردووەو لەو مەیدانەشدا سوارچاکو چالاکن‌و ژمارەیەکی زۆرتر لە خەڵک لەو خەباتدا بەشدارن.

ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی کە لە بەچۆکداهێنانی خەڵکی کوردستاندا دەستەوەستان‌و داماوە، هەر ڕۆژە بە تێچوویەکی زۆرەوە دەست دەداتە پیلانێکی نوێ بە مەبەستی لاوازکردن‌و لەنێوبردنی خەباتی خەڵکی کوردستان، بەڵام بە خۆشییەوە، بەهۆی وریایی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانەوە پیلانەکانی ڕێژیم یەک لەدوای یەک پووچەڵ دەکرێنەوەو دەبنە بلقی سەر ئاو.

کۆمەڵانی بەشەرەفو ماف ویستی کوردستان!

ئەگەر ٣٠ ساڵ لەمەوپێش، تەنیا خەڵکی کوردستان ماهییەتی ئەم ڕێژیمەی ناسیبووو لە دژی خەباتی دەکرد، ئەوا ئێستا ماهییەتی دواکەوتووانەو دژی ئینسانیی ئەم ڕێژیمە نەک تەنیا بۆ خەڵکی سەرانسەری ئێران، بەڵکوو بۆ کۆمەڵگای مرۆڤایەتیش دەرکەوتووە.

دوایین ڕووداوی گرینگو جێی ئاماژە، شانۆی هەڵبژاردنی دەوری دەیەمی سەرۆک کۆماری لە ئێراندا بوو کە ئەم

هەڵبژاردنە لە لایەن حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە بەهۆی نادێموکراتیک بوونو نایەکسان بوونیەوە، بایکوت کراو گوترا کە رێژیم مۆرەی خۆی بۆ بەناو سەرۆک کۆماریی دەستنیشان کردوە، هەر بۆیە بەشداری لەو هەڵبژاردنەی بە بێ‌مانا لە قەڵەم دا.

بە دوای راگەیاندنی ئاکامی دەیەمین شانۆی هەڵبژاردنی سەرکۆماریی کە نێزیک بە دوو مانگ لەمەوپێش بەڕێوە چوو، شەپۆلێکی نارەزایەتیو ڤینی پەنگخواردووی کۆمەلانی خەڵکی وەزاڵەهاتوو، تەقییەوەو بە میلیۆنان کەس لە خەڵک، دژ بە رێژیم رژانە سەر شەقامەکانو هاواری نارەزایەتیو بێزاریی خۆیان بە گوێی هەموو خەڵکی دنیادا راگەیاند.

هاونیشتمانە بەرێزەکان!

ئێستا پاش ٣٠ ساڵ لەسەرکاربوونی ئەم رێژیمە سەدە نێوەراستییەو دەرکردنی فەرمانی جیهاد بە دژی کوردو دەیان پیلانی دیکە بە دژی ئەم گەلە، بە خۆشییەوە خەباتی خەڵکی کوردستان هەم لە بواری نێوخۆییو هەم لە بواری نێونەتەوەیدا بەرادەی بەرچاو بەرەوەپێش چووەو رواڵەتی راستەقینەی رێژیمی کۆماری ئیسلامیش رۆژ لەگەڵ رۆژ زیاتر لە بەرچاوی خەڵکی ئێرانو جیهانو کۆرو کۆمەڵە نێونەتەوەییەکاندا دەردەکەوێ، رێژیم رۆژانە لەگەڵ قەیرانە جۆراوجۆرەکان بەرەورووو دەبێو بۆ چارەسەری هەموو ئەم قەیرانانەش، تەنیا رێگایەک کە پەنای بۆ بردووە سەرکوتو کوشتارو زیندانیکردنو ئەشکەنجەی وەحشیانەی خەڵکی تێکۆشەرو ئازادیخوازە. ئەم شێوە هەڵسوکەوتو بیروبۆچوونەی رێژیم بۆخۆی پێکهێنەری گەورەترین قەیرانەکانە، هەر بۆیە ئێمە لە سیهەمین ساڵیادی دەرکردنی ئەم فەرمانە جینایەتکارانەیەی رێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران دەرحەق بە گەلی ئازادیخوازی کورد، هەموو کردەوەکانی دیکەی رێژیم لە پێوەندی لەگەڵ سەرکوتی ئازادیخوازان لە سەرانسەری ئێراندا مەحکووم دەکەینو هاودەردیی خۆمان لەگەڵ بنەماڵەی شەهیدانی ئەم رووداوە دەردەبرینو پشتیوانی لە خەباتی جەماوەریی کۆمەلانی خەڵکی ئێران بە مەبەستی بەدەستهێنانی ئازادی، دێموکراسیو مافە نەتەوایەتییەکانیان دەکەین. ئێمە دڵنیاین کە خوێنی بە ناحەق رژاوی تێکۆشەرانی کوردو رەنجو مەینەتی هەزاران کەس لە رۆڵە خەباتگێرەکانی بە فیرۆ ناچێو سەرئەنجام رێژیمی کۆماری ئیسلامی مەحکووم بە نەمانە.

بڕووخێ رێژیمی سەرکوتکەرو کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامیی ئێران

سەرکەوێ خەباتی ئازادیخوازانەی گەلانی ئێران لە دژی ستەمو دیکتاتۆری

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

دەفتەری سیاسی

٢٧ / ٥ / ١٣٨٨ (١٩ / ٨ / ٢٠٠٩)

سەرچاوە: کوردستان میدیا - ڕێکەوتی: ١٩ی ئاگوستی ٢٠٠٩

پەیامی کومیتەی ناوەندی کۆمەڵە بە بۆنەی ٢٨ی گەلاوێژ سیهەمین ساڵرۆژی هێرشی رژیم بۆ سەر کوردستان

٢٨ی گەلاوێژ ساڵرۆژی دەرچوونی فەرمانی هێرشی خومەینی بۆ سەر کوردستانە. ٣٠ ساڵ لەمەوبەر و لە ئاوا رۆژێکدا، کۆماری ئیسلامی لە کاتێکدا کە هێشتا پتر لە چەند مانگ لە تەمەنی دەسەلاتی تێپەڕ نەبوو، تەواوی ئەو ئیمکاناتەی کە لە رژیمی شاوە وەک میرات بۆی بەجێ مابوو و توانیبووی لەو ماوە کورتەدا وەگەڕیان بخات ، لە پێناو سەرکوتی جەماوەرێک لە کوردستان بەکاریان بێنێت کە دەیانویست لە دەستکەوتەکانی شۆڕشی خۆیان بەهرەمەند بن.

کوردستان لە هەلومەرجێکدا کەوتە بەر شالاوی رژیمی ئیسلامی، کە دەورەیەکی چەند مانگەی رزگاری لە کۆتوبەندی دیکتاتۆری رژیمی پەهلەوییان تەجروبە دەکرد. حیزبە سیاسیەکان ئازادانە چالاکیان دەکرد، رێکخراوە مەدەنیەکان وردە وردە شکڵیان دەگرت، لە هەندێک لە شارەکان شۆراکانی بەرهەمی خەباتی جەماوەری، ئەرکی بەڕێوەبردنی کاروباری رۆژانەی خەڵکیان بە دەستەوە گرتبوو، رێژەی جورم و جینایەت لە چاو تەواوی حەیاتی رابردووی ئەم کۆمەڵگایە، بە لانیکەمی خۆی گەیشتبوو. فەرهەنگ و ئەخلاقیاتی پێشرەو رەگاژۆی کردبوو و وشیاری و شعووری سیاسی گشتی، بە ئاستێکی بالا گەیشتبو، ئیبتکار و خەلاقیەتی جەماوەری بۆ سارێژ کردنەوەی خەسارە کۆمەلایەتیەکان و ئەو زامانەی کە دەسەلاتی پەهلەوی لە سەر جەستەی کۆمەڵگا بەجێی هێشتبوو، کەوتبۆە کار و هەستی ئینسان دۆستی و شورو شەوقی شۆڕشگێرانە سەرتاسەری کۆمەڵگای داگرتبوو.

بەڵام لە هەمانکاتدا،نیگەرانی لەو مەترسیانەی کە لە کوردستان و لە ئاستی سەراسەریدا هەستیان پێدەکرا، وردە وردە پەرەی دەسەند. رژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو، هەر لە یەکەم رۆژەکانی پاش راپەرینی ٢٢ی رێبەندان،

هێمای دزێوی مەبەست و ئامانجی راستەقینەی خۆی بە جەماوەر نیشان دابوو. چەند مانگ پێشتری یەکەمین بەهاری ئازادی خەڵکیان لە شاری سنە شەلاڵی خوێن کردبوو، پیلان گێری، هەرەشەو خەت و نیشان کێشانی بەردەوام، پشتگیری و بەهێز کردنی تاقم و گروپی کۆنەپەرەست و پشتیوانی لە پاشماوەکانی کۆنەپەرەستی دەرەبەگایەتی، نائەمن کردنی فەزای شارەکان لە رێگای جێگیر کردن و دامەزراندنی بنکەی چەکداری سەر بە رژیم، تەواوی ئەمانە زایەڵی شوومی ئەو مەترسیانەی کە لە رێدا بوون، بە گوێی خەڵکی کوردستان دا چرپاند بوو.

لەو رۆژانە دا کۆمەڵە سەرەرای تەواوی ئەم کارشکێنی و کەندو کۆسپانەی کە ناوخۆی کوردوستاندا دەیان خستە سەر رێگای، هەوڵی دەدا خەڵک لەو ئەو مەترسیانەی کە لەرێدا بوون ئاگادار بکات جەماوەری خەلک بۆ موقاوەمەت بۆ خۆراگری بەرانبەر بە هێرشێک کە لە رێ دابوو ئامادە بکات. بە هەر رادەیەک کە رژیمی ئیسلامی جێگا پێی خۆی لە شوێنەکانی دیکەی ئێران پتەوتر دەکرد، مەترسی هێرش بۆ سەر کوردستان زیادی دەکرد و هاوکات سێبەری رەشی ئیستبداد و کۆنەپەرەستی بەرە بەرە هەموو ئیرانی دادەپۆشی . ئەم مەترسیە لە چەند مانگ پێش رووخانی رژیمی شاو هەر لەو کاتەوە کە دورشمی "حیزب تەنیا حیزب الله، رێبەر تەنیا روح الله"،بوو بە وێردی سەر زمان، هەستی پێدەکرا و دەنگی پێی ئیستبدادێکی رەشی مەزهەبی هەر لەو کاتەوە دەبیسترا.

هێرشی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی رژیم بۆ سەر کوردستان روداوێکی کتوپڕ نەبوو، بەڵکوو بەشێک بوو لە پلانەکانی خومەینی و هاوبیرانی بە مەبەستی تێکشکاندنی شۆڕشی ئێران و ناچار کردنی جەماوەری راپەریو بۆ مل کەچ کردن لە بەرانبەر رژیمی ئیسلامی دا. هەر بەم هۆیەوە بوو کە ماشێنی تازەی سەرکوت بە خێرایی کەوتەوە کار و نە تەنیا هێزە سیاسیەکان، بەوڵکوو تەواوی بزوتنەوە کۆمەڵایەتیەکان کرانە ئامانج. بە پێشوازی کردن لە شەری ئێران و عێراق، نە تەنیا کەش و هەوای کۆمەڵگای ئێرانیان میلیتاریزە کرد و شورا کرێکاریەکانیان داخست، بەڵکوو زۆربەی کاخانەکانیان لەکار خست و کرێکارەکانیان رەوانەی بەرەکانی شەر کرد، نە تەنیا دەفتەری گروپە سیاسیەکانیان لە زانکۆکان کۆکردەوە، بەڵکوو تەواوی زانکۆکانیان داخست، کرێکارانی نارازی و بێکاریان لە بەندەر ئەنزەلی و ئیسفەهان و تاران دایە بەر دەست رێژی گولله، هێرشیان کردە سەر خوزستان و تورکەمەن سەحرا، سوکایەتیان بە ژنان کرد و ژێر چارشێوی رەش دا، یەخسیر کران و خزاندیاننە گۆشەی مالەکانیانەوە. هێرش بۆ سەر کوردستان لە ٢٨ی گەلاوێژ بەشێک بوو لە پلانێکی سەراسەری بە مەبەستی ئەستاندنەوەی تەواوی دەستکەوتەکانی شۆڕش و سەرکوتی ئەو جەماوەرەی کە بۆ رزگار بوون لە دەست سەرەرۆیی پەهلەوی و بەهرەمەند بوون لە ژیانێکی شیاوی ئینسان راپەریبوون.

جەوهەری راستەقینەی حکومەتی مەزهەبی، زەوت کردنی ئیرادەیە لە ئینسان. لەم رووەوە ئەم رژیمە هەر لەبنەڕەتدا لە گەڵ ئازادی ئینسان بێگانەیە. خومەینی بە پشت بەستن بە تەقیە(یان رەوا بوونی درۆ لە مەزهەبی شیعە) دا، پێویستی بە دەرفەتێک بوو هەتا پایەکانی نیزامە ئیسلامیەکەی خۆی جێگیر بکات. بەڵام وجودی کەش و هەوای ئازاد دەرفەتێکی ئەوتۆی پێنەدەدا، تا ئەو کاتەی کە سروەی نەسیمی ئازادی لە هەر شوێنێکی ئێران هەستی پێدەکرا، ئەو بە ئاسودەیی خەوی لێنەدەکەوت. لە روانگەی ئەوەوە ئازادی وەک ژەهرێک وابوو کە دەڕژایە جەستەی رژیمی ئیسلامیەوە. ئەو تەنیا بۆ چارەسەری شەری نێوان دەست و پێوەندەکانی خۆی و جێنشیەکانی پێی دەگوتن کە پێوەر دەنگی خەلکە.

خۆراگرییەکی پرژوبڵاو و ناهاوئاهەنگ لە بەرانبەر هێرشی کۆنەپەرستیدا لە هەموو شوێنێک شکڵی گرت و رژیم نەیتوانی هیچ سەنگەرێک بە ئاسانی داگیر بکات. بەڵام ئەم خۆڕاگریە لە کوردستان وەها جانانە بوو کە سەری کۆماری ئیسلامی تێیدا لەبەرد دا، ئەم خۆڕاگریە، دەنگی شۆڕشی ئێران بوو کە لە کوردستانەوە دەبیسترا و بە گوێی خەڵکی هەمو ئێران و جیهان دەگەیشت. ئەو خۆراگرییە لە ماوەی کەمتر لە ٣ مانگ دا خومەینی کێشایە پشت مێزی وتوێژ، تا ئەم جارەیان بە فێڵ و فریوکاری دەرفەتێکی گونجاو بەدەست بە دەست بێنێت و بڵێسەی ئاگری ئەم بزوتنەوەیە دامرکێنێتەوە. هەربۆیە کاتێک چەند مانگ دواتر هەستی بە ئامادەبوون کرد سەرلەنوێ هێرشی نیزامی خۆی دەست پێکردەوە.

لە ماوەی ئەم ٣٠ ساڵە دا رێگای سەخت و دژوار تێپەڕ کرا، بەڵام خەڵکی کوردستان لەم تاقی کردنەوە مێژووییە دا سەربەرز هاتنە دەرێ. بزووتنەوەی عادڵانە و ئازادیخوازانەی ئەم خەڵکە، توشی گەلێک هەوراز و نشێو بوو، بەڵام "زەوی ژێر پێی رژیم لە کوردستان هەمیشە داغ" بوو. شۆڕش لە ئێران شکستی پێ هات، بەڵام بزوتنەوەی شورشگێرانەی کوردستان لە شکل وشێوەی جۆراوجۆردا درێژەی بە ژیانی خۆی دا. بێ گومان ٣٠ ساڵی رابردوو، دەورانێکی سەخت و دژوار بووە بۆ خەڵکی کوردستان ، بەڵام نە بەو رادەیە دژوار کە ئەگەر سەریان بۆ دەسەلاتی رەشی ئەو رژێمە دانەواندبایە توشی دەبوون.

ئەمڕۆ لە هەل و مەرجێک دا یادی ٣٠ ساڵەی دەستپێکی ئەم خۆڕاگریە پڕ شکۆیە رێز لێ دەگرین کە رژیمی کۆماری ئیسلامی لە گێژاوێکی مەرگبار دا گرفتار بووە. خۆڕاگری لە بەرانبەر رژیمی ئیسلامیدا سەرتاسەری ئێرانی گرتۆتەوە. ئەم خووڕاگریە، باڵەکانی رژیمی بە گژ یەکتردا کردووە. زۆریەک لەوانەی کە سەردەمێک فەرمانیان

دەدا "تا شۆڕشی کوردستان دانەمرکێنن، پۆتینەکانتان لەپێ دەر مەهێنن" و یان "چاوەڕوانی فەرمانی خومەینی بوون تا بین بە موجاهید بۆ سەرکوت خەڵکی ئازادیخواز" و یان" بۆ سلامەتی ئیمام دوعایان دەکرد" و داوایان دەکرد کە "سپای پاسداران بە چەکی قورس تەیار بکرێ"، زۆریەک لە سازماندەرانی سەرەتایی ناوەندەکانی ئیتلاعاتی و ئەمنیەتی، سەران و دامەزرێنەرانی سپای پاسداران کە دەستیان بە خوێنی خەڵکی کوردستان و باقی شوێنەکانی دیکەی ئێران سوورە، هەمووی ئەمانەی کە ئەوکات شمشێری دوژمنیان دەمەزەرد دەکردەوە و نەمامی سەرەڕۆیی مەزهەبییان ئاو دەدا، ئیستا و لەم دەورەیەدا خۆیان بوونەتە قوربانی ئەم رژیمە و خەڵکی کوردستانیش شانازی بە خەبات و خۆڕاگری ۳۰ ساڵی خۆیانەوە دەکەن.

خەڵکی کوردستان کە ئاڵاهەڵگرانی خۆڕاگری لە بەرانبەر رژیمی ئیسلامی بوون، لە رۆژی مێژوی ۲۸ی گەلاوێژ دا کە هێمای هاوپشتی و خۆڕاگریە، تازیەبار نابن، ئەوان دەزانن کە خوێنی گیانبەختکردوانیان لەم رێگایە دا بە فێرۆ نەچووە، ئەوان سەر بەرز و سەرفەراز، بە شانازی بەو خۆڕاگرییەی کە ئێستا ئیتر بە پانتایی هەموو ئێران لە ئارادایە، بەرەو ئاسۆیەکی رۆشن، رێگای خۆیان درێژە پێدەدەن.

ئەمرۆ وشیاری سیاسی و کۆمەلایەتی لە کوردستان لە ئاستێکی بەرز دایە. کرێکارانی کوردستان هەڵسوراوانە لە بزوتنەوە سیاسی و کۆمەلایەتیەکاندا بەشدارن و دەوری پێشڕەو دەگێرن، ژنان شانازی بە خۆراگرێەک دەکەن کە بەرانبەر بە کۆنەپەرەستی و دوسەلات لە هەموو سنەگەرەکاندا کردویانە. ئەو دورشم و داخوازیانەی کە کۆمۆنیستەکان لەم کۆمەڵگایە دا هێنایانە گۆرێ، ئێستا جەماوەری بوونەتەوە و بوونەتە هێزێکی مادی و ئەمانە هەمووی بەرهەمی بەشداری هەڵسوراوانەی خەڵکی کوردستان لە خەباتی سەراسەری بۆ روخاندنی رژیمی پاشایەتی و خۆڕاگریەکە کە لە رۆژی ۲۸ی گەلاوێژی ساڵی ۱۳۵۸وە لە بەرانبەر هێرشی رژیمی ئیسلامی دا شکڵی گرت. رێز لەم رۆژە مێژویە دەگرێن و درود دەنێرێن بۆ هەموو ئەو ئینسانە سەربەرزانەی کە لەم رێبازەدا دا گیانیان بەخت کردوو و هەروەها سەری رێز دادەنەوێنین بۆ بنەماڵەی سەربەرز و خۆڕاگری ئەوان.

کومیتەی ناوەندی کۆمەلە ریکخراوی کوردوستانی حیزبی کومونیستی ئیران

۲۶ گەلاوێژی ۱۳۸۸هەتاوی / ۱۷ئوتی ۲۰۰۹زاینی

سەچاوە: ماڵپەری کۆمەڵە - رێکەوتی: ۱۷ی ئووتی ۲۰۰۹

با ٢٨ی گەلاوێژ ڕۆژی قەتڵ و عامی گەلەکەمان لە یاد نەکەین. بەیاننامەی پارتی سەربەستیی کوردستان.

کوردستانیانی وڵاتداگیرکراو.

مانگ و ڕۆژ نییە لە ڕۆژمێرەکانی ساڵدا کە پڕ نەبێت لە کارەساتی جۆراوجۆر بۆ سەر گەلەکەمان، و ئەو کارەساتانەش بێوچان بۆ سەر خاک و زێدمان بەردەوامە، پێویستە هەموومان لە ئاست خۆمانەوە ئەو ڕۆژمێرو کارەساتانە بکەین بە پەرتووکی مێژوویی، بۆ قەدرزانی و خۆڕاگری خاک ونەتەوەکەمان، وهەروەها بیکەینە پەیامێکیش بۆ نەوەی داهاتوومان.

٢٨ ی گەلاوێژی ٢٦٨٠ی کوردی، واتە ١٩٨٠ی زایینی ، یەکێکە لەو ڕۆژە شوومانەی مێژووی نەتەوە بندەستەکەمان لە ئێران، کە بە فەرمانی ئایەتوڵلا خۆمەینی ڕێبەری ئاینی کۆماری ئیسلامی ئێران، کە بە فەرمانی جیهادی کورد کافرە لە مێژوودا تۆمار کراوە، هێرشی دڕندانە وبێبەزەییانەی سوپای پاسداران کرایە سەر ناوچەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، و بە سەدان و هەزاران کەس کوژران و بریندار کران و ڕاپێچی سیاچاڵەکانی ئەو ڕێژیمە دیکتاتۆرە کران.

هاوڵاتیانی تامەزرۆی سەربەخۆیی یەکجاری: ئەگەر ئێمەی کورد بە تایبەت کوردەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ئاست ئەو ڕووداوە مێژوویانە بێدەنگ بین و وەک پێویست کاری لەسەر نەکەین، ئەوا هەرگیز ناتوانین لە ڕووداوەکانی مێژوودا ئەزموونێک وەرگرین بۆ ئەوەی بتوانین لەو جۆرە کارەساتانە بە دوور بین.

هێرشەکانی ٢٨ی گەلاوێژی ٢٩ ساڵ پێش، هێرش بۆ سەر گروپ ولایەنێکی تایبەتی نەبووە، بەشکو هێرشی سەرتاسەری بووە بۆ سەر گەلەکەمان بەمەبەستی جینووسایدکردنمان، بۆ ئەم مەبەستەش وشەی کورد کافریان بە کار هێناوە، بۆ ئەوەی بتوانن سەرنجی کەسانی دواکەوتوو پەیرەوانی ئاینی تایبەتی ئیمام خومەینی بۆ ئەم جینایەتە ڕاکێشن.

پارتی سەربەستیی کوردستان وەک پارتێکی نەتەوەیی خۆرهەلاتی کوردستان، داوا لە گشت کوردستانیانی خۆشەویست لە ناوخۆ و دەرەوەی وڵات دەکەین، کە لە وەبیرهێنانەوەی ئەم ڕۆژە تاڵەو ڕسواکردنی ڕێژیمی کورد کوژی ئێران، لە چالاکییەکان بەشداری بکەن وەبیری کۆماری ئیسلامی ئێران و ڕێژیمەکانی داگیرکەرەکانی کوردستان بێنەوە، کە ئێمەی کورد هەرگیز تاوانەکانی ئێوەی داگیرکەر لە یاد ناکەین.

هاوکات داوا لە گشت پارت ولایەنەکانی ڕۆژهەلاتی کوردستان دەکەین، بە دوور لە هەر چەشنە جیاوازییەکی سیاسی و هزری، هەوڵبدەن کۆمیتەیەکی هاوبەش بۆ ئەم ڕۆژە مێژووییەوە و چەندین جینایەتی دیکە پێک بێنن، کە بتوانن لە ئاست جیهاندا لە سەر ئەم کردەوانە بە شێوەیکی زانستی کار بکەن، و لە دادگاکانی جیهانی سکاڵا بە دژی کۆماری ئیسلامی ئێران تۆمار بکەن.

ڕسوایی بۆ کۆماری ئازادی کوژی ئیسلامی ئێران و سەربەرزی وسەرفرازی بۆ گەلی کورد،

هەر شەکاوەبێت خەبات لە پێناو سەربەخۆیی و سەربەستیی یەکجاری گەلەکەمان.

سەرکردایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان.

٢١ی گەلاوژی ٢٧٠٩ ی کوردی. ٢٠٠٩/٨/١٢ زایینی.

سەرچاوە: ماڵپەری پارتی سەربەستیی کوردستان - ڕێکەوتی: ١٢ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

شەڕی قڕکردنی کورد لەلایەن خومەینیەوە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

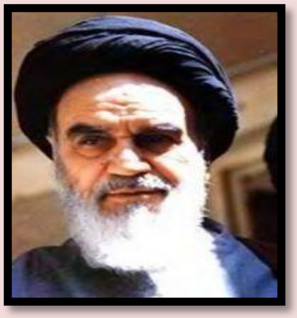

ڕەنجدەر دۆڵەگۆمی

لە ساڵی (١٩٧٩) دا شەڕی قڕکردنی کورد بە بڕیاری (خومەینی) دەستی پێکرد، بە سەرۆکایەتی یەکەم سەرۆک کۆماری ئیسلامی شیعەگەری تورک و فارسان بەناوی (بەنی سەدر) کە ناوی شەڕی جیهادی (خومەینی)یە، خومەینی وای نیشان دا گەلی کورد بێباوەڕە و دژی خوا و پێغەمبەر و قورئانە. (خاڵ خاڵی و مستەفا چەمران و ئەندازیار بازرگان) وەک سەرانی ڕژێمی خومەینی لەگەڵ بەنی سەدر دا بە (ڕۆژهەڵاتی کوردستان)ـدا هاتن وەک پێشڕەوانی (سوپای خومەینی) کورد کوژ، لە هەر شار و گوندێکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دا کە دەستیان بەسەردا گرت کۆمەڵ کوژیەکی زۆریان کرد بەبێ جیاوازی ژن و پیاو و کچ و کوڕ و منداڵ تەنانەت سەدان منداڵی کوردانیان بە (بزماران) کوشت!! ئەو کاتە زۆرایەتی گەل و خاکی ڕۆژهەڵات لەژێر دەستی (حیزبی دیموکراتی کوردستان و کۆمەڵەی شۆڕش گێڕی زەحمەتکێشانی کوردستان) دا بوو. تێکۆشەرانی (ی.ن.ک) بەتایبەتی و تێکۆشەرانی (حیزبی شۆشیالستی کوردستان) و (پارتی شۆشیالستی کورد – پاسۆک) و هەرێمی کوردستانی (حیزبی شۆعی عێراقی) ڕەنج و خوێن و گیانیان پێشکەشی گەلی قارەمان و خاک و جولانەوەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کرد لەو هێرشەدا لوتی بەرزی سەرانی لەخۆبایی خومەینی و سوپا داگیرکەرەکەی شکا، ناچار پەنای بۆ وتووێژی ساختەکارانە و فێڵبازانە برد کە ئەوە بە درێژایی مێژوو نەریتی داگیرکەرانی کوردستان بووە، کاتێک بەوەش هیچی بۆ نەکرا هێرشی کورد قڕکردنی دەستپێکردەوە توانی هەتاکو ساڵی (١٩٨٥) تەواوی خاک و گەلی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بخاتەوە ژێر دەستی خۆی، ئەوەی هێندە زوو بوو بە هۆکاری داگیر کردنەوەی کوردستان ئازایەتی و تواناکانی ئەو ڕژێمە کورد کوژە نەبوو، بەڵکو شەڕی کورد خۆری و خۆ خۆری نێوان دێموکرات و کۆمەڵە بوو کە هەر لە ساڵی (١٩٨٠)وە

هەتاوەکو کۆتایی (١٩٨٧) درێژەی هەبوو زۆر جاران ڕادەوەستا بەڵام لە ساڵی (١٩٨٥) بوو بە شەری سەرتا سەری ئەووش بەڕێبەرایەتی (دکتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملو) و (عەبدوڵلای موهتەدی) شایەنی باسە ڕێکخراوی خەباتی نەتەوایەتی و ئیسلامی کوردستان بە ڕێبەرایەتی مامۆستا شێخ جەلالی حوسێنی بەشداری شەڕی بەرگری کورد و کوردستانیانەی کرد. (مامۆستا شێخ عێزەدینی حوسێنی) وەک تاکە ڕێبەرێکی نەتەوایەتی و ئاینی و مرۆڤایەتی گەلی کورد نەخشی بەرچاوی هەبوو لە یەکێتی ڕیزەکانی گەلی کوردستان دا. (حیزبی دیموکراتی کوردستان) لە ساڵی (١٩٤٥) دامەزراوە، بۆ ڕۆشنبیرانی کورد باش ناسراوە، خاوەنی هەزاران ڕەنج و خوێن و گیان بەخشیوە ڕێبەرە گەورەکانی کە گیان و خوێنیان بەخشیوە بریتین لەوانە:

١- پێشەوا قازی محەمەدلە ساڵی ١٩٤٧.

٢- عەبدوڵلای ئیسحاقی ناسراو بە ئەحمەد تۆفیق لە ساڵی (١٩٧٠) لە پایتەختی عێراق (بەغدا) لەلایەن بەعسیانەوە بێ سەر و شوێن کرا.

٣- دکتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملو لە ساڵی ١٩٨٩.

٤- دکتۆر سادقی شەرەف کەندی کە برای مامۆستا هەژاری شاعیرە لە ساڵی ١٩٩٢.

کۆمەڵەی زەحمەتکێشان لە ساڵی (١٩٦٩) دامەزراوە، لە ساڵی (١٩٧٩) خەباتی ئاشکرای دەستپێکردووە بە ڕێبەرایەتی گیان و خوێن بەخشیو سەرکردەی هاوچەرخ و نوێ خوازی کرێکاران و زەحمەتکێشان و ڕۆشنبیرانی شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلاتی کوردستان (فوئادی مستەفا سوڵتانی) کە ناسراوە بە (کاک فوئاد) لەهەمان ساڵدا لە نێوان شاری (سەقز و بانە)دا گیان و خوینی بەخشیوە هەرچەندە یەکەم گیان و خوێن بەخشیوی کۆمەڵە کە ڕۆژی کۆمەڵەشە (کاک حەمە حوسێنی کەریمی)یە کە (ئەندامی دامەزرێنەری کۆمەڵە)یە، کاک شوانی قارەمان پێشەنگی پێشمەرگەکان لە شاری سنە گیان و خوێنی بەخشی. ئەوانە نمونەی سەرکردەکانی کۆمەڵە بوون، ئێستا حیزبی دیموکرات بۆتە دوو بەش (مستەفای هیجری و عەبدوڵلای حەسەن زادە) ڕێبەرایەتی دەکەن بارەگای سەرەکیان لە (شاری کۆیە)ی سەربە (پارێزگای هەولێر)ی باشووری کوردستانە. کۆمەڵە سێ حیزبی کۆمەنیست و پێنج کۆمەڵەی لێ کەوتۆتەوە ڕێبەرانی کۆمەڵەکان:

١- ئیبراهیمی عەلی زادە.

٢- عەبدوڵلای موهتەدی.

٣- عومەری ئیلخانی زادە.

٤- عەبدوڵلا دلێر.

٥- سەعیدی وەتەن دۆست. بارەگای سەرەکیان لە (شاری سلێمانی) ڕۆژهەلاتی کوردستانە، ئەوەی ئەو دوو جولانەوەی بە لاڕێدا برد و پارچە پارچەی کرد شەڕە خۆ خۆریە جۆراو جۆرەکان و بیری گەوجانەی دەستەگەری و ناوچەگەری و ئێرانچێتی و کۆمەنیستی خەیالی دوژمن بە کورد و کوردستانیان بوو، بیری خۆ سەپێنی و پاوان خوازی دەسەلاتیش هۆکارێکی تری شەڕی خۆ خۆری و خنکاندنی دەنگ و ڕەنگی ئازادیخوازانەی دژ بەو شەڕە بوو. هەرچەندە لە سالی (١٩٧٩) بۆ (٢٠٠٣) پەیوەندییەکی بەهێزیان لەگەل ڕژێمی بەعسی عێراقی دا هەبوو بەلام سەربەخۆیی سیاسیان لەدەست نەدا، نەک لە دژی جولانەوەی باشووری کوردستان، تەنانەت لە دژی ڕژێمی ئێرانیش سیخورایەتی و گەلە جاشەتیان پەسەند نەکرد، سەدان ڕەنج و خوێن و گیانیشیان بە گەل و باشوری کوردستان بەخشی کە ڕژێمی بەعس بە چەکی کیمیایی لێی دا بە ئەنقەست، ئەو ڕەوشت و ناموسە هەرە بەرزە کوردانەیەش لە (پێشەوا قازی محەمەد) و (فوئادی مستەفا سولتانی)یەوە وەک میرات بۆ مایەوە، سەری بەرزی هەلۆی سەربەرزانەی کورد و کوردستانیانەم بۆ گەل و خاک و ڕەنج و خوێن و گیان بەخشیوانی ڕۆژهەلاتی کوردستان دا دادەنەوێنم .

واژۆکەران

(بە پێی پیتی ئەلف وبێ)

ئارام چراغی – ئارام عوسمانی – ئارێز ئەندری (ڕۆژنامەنووس) – ئارێز دارا پوور – ئاریا موکریانی – ئاوات ئەلیار- ئازاد سەقزی – ئیبراهیم کۆنە پۆشی– ئەحمەد عەزیزی – ئەسرین حوسەینی – ئەسعەد ڕەشیدی – ئەفشین میهرئاسا – ئەمجەد کەریمی – ئەمیر سەلەواتی – ئەنوەر بایزیدی – ئەنوەر سولتانی –ئێرەج وەلەدی- ئەییووب ڕەحمانی (سویس) – بابا علی میهرپەروەر - بروسک ئیبراهیم (ئالمانیا) –جەعفەر تیکانتەپە – جەمیل نوورە – جەواد مەلا - حەسەن ئەییووب زادە – حەسەن دەرزی - حوسەین خەلیقی – خەلیل حەواری نەسەب - ڕزگار نەلاسی (بلژیک) - ڕەزا کاویانی – ڕووناک ئەیازی – سەرهەنگ چیا – سەعید شەمس – سمکۆ عەلی (نۆروێژ) - سیامەند موعینی – سیروان کاوسی – شاخەوان عەزیزی – شەهلا دەباغی - سابیر شێخولئیسلامی – عارف نادری – عەبدولرحمان خادمیانی – عەبدوللا عەلی (نۆروێژ) – عەتییە میعمارپوور- عەلی ڕازدار - فاتیح مەردوخ – کالێ مورادی – کامڕان ئەمین ئاوە – کەریم دانشیار - گەلاوێژ حەیدەری – گۆران ئەمیری – لوقمان فارووقی - لەیلا محەممەدی – محەممەد خاکی – محەممەد سەییار- مستەفا

مودەڕڕیسی – موزەففەر نامداری – مەهین شوکروڵڵاپوور- ناهید بەهمەنی – نیدا ئێرانی – نگین شێخولئیسلامی – ویدا نیعمەتیان – هادی بوتیمار- هاشم کەریمی - هوشەنگ خەتمی و......

کۆمەڵەی مافی مرۆڤی کورد – ئورووپا

سەرچاوە: ماڵپەری کوردستان پۆست - ڕێکەوتی: ١٩ی ئاگۆستی ٢٠٠٩

٢٨ی گەلاوێژ هێمای درندەیی رژیمی ئیسلامییە و نیشانەیەکە بۆ ئیرادەی بەهێزی خۆراگرانەی خەڵکی کوردستان

٢٨ی گەلاوێژ لە مێژووی خەباتی نەپساوەی خەڵکی ئازادیخواز و تێکۆشەری ئێران و کوردستاندا بە رۆژێکی رەش ناسراوە، وەبیرهێنەوەرەوەی جینایەت و رووداوگەلێکی تاڵە، هەروەها بە دەسپێکی بانگەشەی ئاشکرای سەرکوتکاری و هێرشی سیستماتیک و هەمەلایەنەی دەسەڵاتدارانی سەرەرۆی ئێران بۆ سەر بزوتنەوەی ئازادیخوازیی و عەداڵەتویستیی خەڵکی مەینەتدیتووی ئەم وڵاتە دادەندرێ.

پاش سەرکەوتنی ڕاپەڕینی پڕشکۆی جەماوەری لە رێبەندانی ساڵی ١٣٥٧دا و ڕەوینەوەی سێبەری رەشی دیکتاتۆری پاشایەتی قۆناغێکی تازە لە ژیانی کۆمەڵگای ئێران و کوردستاندا دەستی پێکرد. درگای ژیانێکی نوێ لە کۆمەڵگایەکی کراوە و سەربەستدا بەرەورووی خەڵک کرایەوە. ئەم خەڵکە بۆ یەکمجار و پاش زیاتر لە نیو سەدە کەوتبوونە بەر درگانەی سەردەمێکی نوێ و دەرفەتی هەڵسووڕانێکی سەربەستانەی سیاسی - کۆمەڵایەتی و سازکردنی ژیانێکی شیاوی ئینسانی و بە دوور لە ستەم و سێبەری رەشی دیکتاتۆری هاتبوە گۆڕ.

بەڵام دەسەڵاتدارانی ئیسلامی خەونێکی دیکەیان بۆ کۆمەڵگای ئێران دەبینی و پیلانێکی دیکەیان لەبنسەردا بوو. ئەوانە هەر لە رۆژەکانی یەکەمی سەرکەوتنی راپەڕینی جەماوەریدا جاڕی تەواوبونی شۆرش و ئەستاندنەوەی چەک لە دەست جەماوەر و گەڕاندنەوەی خەڵک بۆ ماڵەکانی خۆیان دا. دەستیانبرد بۆ خۆتەیارکردن و سازکردنەوەی هێزی چەکداری سەرکوتگەر. زمانی فێڵ و تەڵەکە و هەڕەشە و زەبر نواندنیان خستە کار هەتا بە هەر جۆرێک کە بووە بەری قووڵبوونەوەی ڕاپەڕینی جەماوەری بگرن و بەرەبەرە دەستکەوتەکانی شۆڕشیش بخەنە ژێرپێ و هەر رۆژ

زیاتر لە چاوەڕوانییەکانی خەلک بۆ باشتر بوونی گوزەران و چاکتربوونی فەزای کۆمەڵایەتی و سیاسی لە ناو کۆمەڵگادا کەم بکەنەوە.

لە درێژەی ئەم رەوتی کێشمەکێشە سیاسی و کۆمەڵایەتییەدا هەموو نیشانەکان دەریان خست کە خەڵکی رەنجدیدە و بێبەشکراوی کوردستان، کە خەباتی دەیان ساڵەی دژواری دژ بە ستەمیان تێپەڕاندووە نایانەوی مل بە داوی دژی شۆڕشانەی دەسەڵاتدارانی تازە بدەن. خوازیاری جۆرێکی دیکەی ژیانی سیاسی ـ کۆمەڵایەتین کە لەگەڵ بۆچوونی کۆنەپەرستانەی دەسەڵاتداراندا یەک ناگرێتەوە. خوازیاری قووڵکردنەوە و درێژەدان بە شۆرش و چەسپاندن و بەرینکردنەوەی دەستکەوتەکانی شۆڕشن. خوازیاری نەمانی بنکەکانی سەرکوت و زۆرویژین، خوازیاری دەسەڵاتی راستەقینەی جەماوەری و پاراستنی ئازادییە دموکراتیکەکانن. خوازیاری دوورخستنەوەی دین لە دەسەڵاتی سیاسی و سەقامگیرکردنی کۆمەڵگایەکی مەدەنی سەربەستن. نایانەوێ جارێکی دیکە سێبەری دیکتاتۆری و زەبروزەنگ ـ ئەمجار بە بەرگ و سیمای ئایینی و ئیسلامییەوە ـ باڵ بەسەر کوردستاندا بکێشێت. خوازیاری سڕینەوەی ستەمی نەتەوەیی و دامەزراندنی عەدالەتی کۆمەڵایەتین و بە گشتی خوازیاری ئەوەن کە خۆیان چارەنووسی ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتییان دیاری بکەن و چیتر رێگا نەدەن تووشی هەڵاواردن و سووکایەتی ببنەوە و کوردستان ببێتە کۆمەڵگایەکی وەدواخراوی مۆڵدراو بە هێزی چەکدار.

خەڵکی کوردستان هەر لەو ماوە کەمەی کە دەستیان کەوتبوو وێڕای هەموو کۆسپەکان و سەرەڕای هەموو کەموکورییەک کە هەبووبێ نیشانی دا کە دەتوانێ بە پشت بەستن بە هێزی خۆی کۆمەڵگایەکی ئینسانی و ئازاد دابمەزرێنێ و بەرێوەی ببات. لەو ماوە کورتەدا کوردستان ببوە مەکۆی ئازادی و تواندرا نمونەیەکی سەرکەوتوانەی دەسەڵاتی راستەقینەی جەماوەریی و هەوڵدان بۆ چەسپاندنی دەسەڵاتی شۆڕاکانی گەرەک و شارەکان و هەڵبژاردنی ئازاد بەرێوە بچێ. کۆمەڵە وەک هێزێکی سیاسی و بە دەربەست نەخشێکی بەرچاوی لە بەدیهێنانی تەواوی ئەو دەستکەوتانە و هەوڵدان بۆ بەرێنکردنەوەی شۆڕش و چەسپاندنی دەستکەوتەکانیدا گێڕا و وەک سەنگەرێکی قایم لە دژی زۆروێژییەکانی دەسەڵاتدارانی کۆنەپەرستدا وەستایەوە.

هەموو ئەم داوا و چاوەڕوانییە ئینسانی و عادڵانەیە بە گەرووی دەسەڵاتدارنی ئیسلامی تاڵ بوون، بۆیان قووت نەدەچوو، نەیاندەویست بچنە ژێرباری ویست و داخوازی ئەوتۆ، هەر بۆیە رێگای فێڵوفەرەج و تەشقەڵەیان گرتە، هێشتا مانگ و نیوێک لە داتەپینی رژیمی پاشایەتی تێنەپەڕیبوو کە کەوتنە بڕوبیانوو لە خەڵکی کوردستان و

نەورۆزی خوێناوییان بۆ شاری سنە بە دیاری هێنا و کەوتنە چاوسوورکردن و زبرزوزەنگ نیشاندان و هەڕەشە کردن لە خەڵکی شۆڕشگێڕ و خەباتکاری کوردستان و هەر رۆژەی لە جێگایەک و لە هەر شوێنەی بە بیانویەکەوە ئاوری دوژمنکارانەیان هەڵدەگیرساند، هەتا چۆک بە ئیرادەی یەکگرتوانەی خەڵکی مافخوازی کوردستاندا بهێنن.

درێژەی ئەم ڕەوتە سەری لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ دەرهێنا کە خومەینی وەک رێبەر و سەرۆکی حکومەتی ئیسلامی هەموو زمانی فرتوفێڵ و تەڵەکەبازی خستە ئەو لایەوە و ڕاشکاوانە و بە ئاشکرا بیچمی دژی ئینسانی حکومەتەکەی دەرخست و فتوای جیهاد لە دژی خەڵکی کوردستانی راگەیاند. داوای لە هەموو هێزە چەکدارەکانی زەمینی، هەوایی و دەریایی و سپای پاسداران و سەرجەمی بەکرێگیراوان کرد « لە ماوەی ٤٨ ساعەتدا سەری فیتنە لە کوردستان پان کەنەوە و دەسەڵاتی ئیسلامی لە کوردستاندا بچەسپێنن«. جەنابی بەنی سەدری سەرکۆماریش فەرمانی بە ئەرتەش دا کە «تا کۆتایی هێنان بە غائیلەی کوردوستان بەنی پۆتینەکانیان نەکەنەوە». ئەمانە بە درۆ بڵاویانکردەوە کە کمونیستەکان لە مزگەوتی جامێعەی سنە ژن ومندالی موسڵمانەکانیان بە بارمتە گرتوە و ئەمەیان کردە پاساوی فتوا ئیسلامییەکەیان و پەلامارە دژی ئینسانییەکانیان. بەمجۆرە لە هەموو لایەکەوە کوردستان کەوتە بەر شاڵاوی درندانەی هیزە چەکدارەکانی حکومەتی ئیسلامی و بەئاگروئاسن کەوتنە جەستەی خەڵکی خەباتکاری کوردستان. لە هەموو شارەکان ئیعدامی بەکۆمەڵ وەرێکخرا و کوشتوکوشتاری خەڵکی بێتاوان دەستپێکرد. ئەم پەلامار و زۆروێژییانە بوون بە هەوێنی خۆڕاگری و بەربەرەکانێیەکی شۆڕشگێڕانە لە کوردستان کە هەتا ئەمڕۆ درێژەی هەیە.

زنجیرەی ئەم شاڵاوە دژی ئینسانییانە کە سی ساڵە درێژەی هەیە و لە فتواکەی خومەینییەوە بە بەردەوامی بەڕێوە دەچێت خەسارێکی مەزنی بە بزوتنەوەی ئازادیخوازی گەیاندووە و کۆسپ و تەگەرەی گەورەی خستوەتە سەر رەورەوەی رەوتی گەشە و پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی; بە هەزاران ئینسانی فیداکار و تێکۆشەری ئەم وڵاتە خوێنیان رژاوە، بە دەیان هەزار ئینسان کەوتونەتە بەر زەبری لێدان و گیران و بەشێکی زۆریش پەریوە و پەرتەوازەی هەندەران کراون، بەڵام قەت رەورەوی خۆراگری و درێژەدانی خەبات لە دژی ملهوڕی و زۆرداری لە وەستان نەکەوتووە و قەت دامودەزگاکانی حکومەتی ئیسلامی ئەوجۆرەی ئیدعایان دەکرد نەیانتوانی کۆمەڵگای ئێران بکەنە «دورگەی ئارام» بۆ بەرەوپێشبردنی ئامانجی تاڵانکارانە و بەدیهێنانی ئاواتی دژی ئینسانییان.

دەسەڵاتی رەشی حکومەتی ئیسلامی لەم ماوەیەدا سەرەڕای هەموو دڕندەیی و جینایەتێکی بێ وێنە کە لێیان وەشاوەتەوە، سەرەڕای ژیانێکی تاڵ و سەخت و دژوار کە بۆ کۆمەڵانی خەڵکی بێدەرەتان و گەلانی مافخوراوی

ئێرانیان سازکردووە، هەرگیز نەیانتوانیوە بۆ ساتێکیش سەرینی ئاسودەیی و ئەرخەیانی بخەنە ژێر سەریان و هەرگیز بۆ ساتێکیش مۆتەکەی روخانی دەسەڵاتە نگریسەکەیان لەبەر چاو ون نەبووە.

ئێستا زیاتر لە سی ساڵە ئەم ڕەوتی خەبات و بەربەرەکانێیە لە دژی دەسەڵاتی درندانەی حکومەتی ئیسلامی لە ئاڕادایە. هێشتا مۆڵەتە ٤٨ سەعاتییەکەی خۆمەینی بۆ (پاکردنەوەی سەری بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانە و شکاندنی موقاوەمەتی خەڵکی کورد تەواو نەبووە و ئێستاش پاشی سی ساڵ ئەو ئاواتەیان بۆ نەهاتۆتە دی. خەڵکی کوردستان لە درێژەی ئەم خەبات و بەربەرەکانێیەدا گەلێک رۆژگاری سەخت و تاڵیان تێپەڕاندووە، سەرەڕای هەموو ئەم دژوارییانە ئێستا چاوکراوەتر لەپێشوو ئاڵای ئەم خەباتە ئینسانی و عادلانەیە لە دژی سڕینەوەی ستەم و نابەرابەری و هەڵاواردنی چەند قات، لە دژی زۆرداری نەتەوەیی و لە پێناو ئاشتی و ژیانێکی شەرافەتمەندانەی بێ چەوساندنەوە دەشەکێنێتەوە. ئەم خەڵکە نەک هەنگاوێک بەرەو دواوە نەچووە، بەڵکوو خاراوتر و بە ئەزمونتر لە هەموو مەیدانەکانی خەباتدا حزوری هەیە و بە کەڵک وەرگرتن لە هەموو دەرفەتەکان و لەهەموو توانا و وزەرفییەتەکان بۆ درێژەدان بە خەباتی عادلانە و بۆ گەیشتن بە عەداڵەت و سڕینەوەی ستەم و نابەرابەری تێدەکۆشێ.

ئێستا حکومەتی ئیسلامی زیاتر لە هەر کاتێک کەوتۆتە بەر رق وتووڕەیی کۆمەڵانی رەنجدیتوی ئێران و کوردستان. سەرانسەری ئێران بۆتە شانۆی نارەزایەتی دەربڕین دژ بە حکومەتی ئیسلامی، ئێستا شوورەی پۆڵاینی موقاومەتی جەماوەری سەرتاپای حکومەتی ئیسلامی خستۆتە بەر لێکبڵاو بوون.

ئێمە دڵنیاین کە هەموو دامودەزگاکانی رژیم لەبەردەم راپەڕینی پڕشکۆی جەماوەریدا چۆکدائەدەن و گەورەترین سەرکەوتنی مێژوویی بۆ بزوتنەوەی ئازادیخوازی لەئێران و کوردستان تۆمار دەکرێ. ئەمە ئەزمونی بێ ئەملاولای مێژووە و چارەنووسی نەگۆڕی هەموو دەسەڵاتێکی زۆردار و جیانەتکارە و کۆماری ئیسلامیش بە هەموو فێڵ و تەڵەکەکانییەوە، بە هەموو دڕندەیی و جینایەتەکانیەوە ناتوانێ خۆ لەو چارەنوسە لا بدا. ئێمە داوا لە خەڵکی خۆڕاگری کوردوستان دەکەین کە ٢٨ی گەلاوێژی ئەمساڵ واتە سیهەمینساڵیادی هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردوستان بکەن بە رۆژی یەکیەتی و یەکگرتوییان و ریزی خەباتکارانەیان بەرانبەر بە کۆماری ئیسلامی پتەوتر بکەنەوە.

رەوتی سوسیالیستی کۆمەڵە (فراکسیون)

٢٨ی گەلاوێژی ١٣٨٨ / بەرابەر بە١٨ای ئاگوستی ٢٠٠٩

سەرچاوە: ماڵپەری بەیان - رێکەوتی: ١٨ای ئاگۆستی ٢٠٠٩

ڕاگەیێندراوی سپای رزگاریی کوردستان سەبارەت بە ٢٨ی گەلاوێژ

هاونیشتمانیانی بەڕێز!

ئەمڕۆ ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٨٧، ٢٩ ساڵ لە فەرمانی جیهادی خومەینی دژ بە گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێئەپەڕێ.

٢٩ ساڵ لەمەوبەر، لە کاتێکا تازە حکوومەتی شا رووخابوو و دەسەڵاتی ڕەشی ئاخوندی لە ئێران هاتبووە سەرکار، لە بڕیارێکی دژی مرۆڤایەتیدا، خومەینی ڕێبەری حکومەتی تازە، بڕیاری جیهادی دژ بە گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەرکرد.

بڕیاری جیهادی خومەینی دژ بە گەلەکەمان، هێندەی تر هێزەکانی ڕێژیمی بۆ وێران کردنی وڵات و کوشتنی ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمان دڕتر کرد. هێزەکانی ڕێژیم بەبێ دەسپاراستن لە هیچ جینایەتێک، هەڵیانکوتایە سەر کوردستان و بە هەزران کەس لە خەڵکی کوردستانیان شەهید و بە هەزارانیان ڕەوانەی بەندیخانەکان کرد و ئێعدامی دەستەجەمعیان وەڕێخست.

بەڵام ئەوەی جێی شانازیی گەلەکەمان بوو لەو کاتەدا، ئەوەبوو کە سەرەڕای ئەوەی ئەو هەموو هێزە خۆیان تەیار کردبوو و بەهەموو شێوەیەک هێرشیان دەهێنایە سەر خاکەکەمان و دەستیان لە هیچ جینایەتێک نەئەپاراست،

ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمان بە یەک دەنگ و لە هەڵوێستێکی مێژووییدا، بەگژ داگیرکەراندا چوونەوە و شکستیان پێهێنان و بۆ ماوەی ٣ مانگ ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لەژێر دەستی هێزی پێشمەرگەدا بوو. ئەو بەرگری و بەرپەرچدانەوەیە بۆ هەمیشە لە لاپەڕەکانی مێژووی خەباتی گەلی کورددا ئەمێنێتەوە.

سپای رزگاریی کوردستان کە لەو کاتەدا هەزاران پێشمەرگەی بۆ پاراستنی کورد و کوردستان ڕێکخستبوو، لەم هەڵوێستە مێژووییەی گەلەکەمان دا، هاوکات و هاوشان لەگەڵ پیشمەرگەی حیزبەکانی تری کوردستان، بەشداری چالاکانەی لە گورزوەشاندن لە هێزە داگیرکەرەکانی کۆماری ئیسلامی ئاخوندی کرد و لەم ڕێگایەشدا سەدان پێشمەرگەی شەهید بوون.

ئەمڕۆ لە ٢٩ هەمین ساڵی ئەو ڕووداوە مێژووییەدا سپای رزگاریی کوردستان، پا لەسەر یەکڕیزی و هاوخەباتیی نێوان هەموو هێزە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دائەگرێ و خۆشی بۆ تێهەڵچوونەوەی خەباتی توندوتۆڵ و ژیانەوەی شانازییەکانی ڕابردووی ئامادە ئەکاتەوە. هەروەها بەمجۆرە پشتیوانی خۆی لە بانگەوازی چالاکانی مەدەنی لە ناوخۆی وڵات بۆ کۆدەنگی لەسەر ڕۆژی ٢٨ی گەلاوێژ، ڕائەگەیێنێ.

کۆمیتەی ساخکەرەوەی سپای زرگاریی کوردستان

٢٨ گەلاوێژی ١٣٨٧ ١٨ ئاگۆستی ٢٠٠٨

سەرچاوە: ماڵپەری سپای زرگاریی کوردستان - ڕێکەوتی ١٨ی ئاگۆستی ٢٠٠٨

شەکاوە بێ ئاڵای بەرخۆدانی نەتەوەیی

له بیست ونۆیەمین ساڵی فەرمانی جیهاد دژی خەڵکی کوردستان.

ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد!

کوردستانییە نیشتمانپەروەرەکان!

٢٨ گەلاوێژی ئەمساڵ، ٢٩ ساڵی ڕەبەق بەسەر دەرچوونی فەرمانی جیهاد بەدژی خەڵکی وڵاتەکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێدەپەڕێ.

٢٩ ساڵ لەمەوبەر، لەپاش زنجیرەیەک پەلامار و شەڕفرۆشیی حاکمانی تازە بەدەسەڵات گەیشتووی ئێران، سەرەنجام لە ٢٨ی گەلاوێژدا، خومەینی ڕێبەری کۆماری ئیسلامی، بەدەرکردنی حوکمی جیهاد لە سەر کورد ، شەڕ و پەلاماری سەرانسەریی بە دژی نەتەوەکەمان، ڕاگەیاند.

بەدووای دەرچوونی ئەو حوکمە، دەیان هەزار کەس لە هێزەکانی ئەرتەش و پاسداری کۆماری ئیسلامی لە عەرد و ئاسمانەوە بە پاڵپشتی تۆپ و تانک و تەیارە،

هێرشێکی بەربڵاویان بە ئامانجی داگیرکردنەوەی کوردستانی ئازاد و تێکشکاندنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و

بەچۆکداهێنانی ڕۆڵەکانی ئەم خاکە و سەپاندنی حوکمی داگیرکەری، وەرێخست.

هێزە داگیرکەرەکانی کۆماری ئیسلامی بەپێی حوکمێ کە دەرچووبوو، لە هیچ تاوان و جینایەتێکی دژی مرۆڤی دەرهەق بە ڕۆڵەکانی کورد، نەپرینگانەوە و لە ئاکامی ئەو هێرشە سەرانسەرییەدا، هەزاران مرۆڤی کوردیان بە زەبری بوردومان و پەلامار و کوشتاری بەکۆمەڵ یان هەڵخستنی سێدارە و ڕێکخستنی ئێعدامی بەتاک و کۆ، لە ناو برد. هەروەها بەشێک لە ئاوەدانی و کێڵگە و دار و دەوەنی وڵاتەکەمانیان کردە سووتماک.

لە بەرانبەر حوکمی جیهادی خومەینی و هێرشی هێزەکانی بەرفەرمانیدا، ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد داماو و دەستەوەستان نەوەستان و بە یەکگرتوویی و وەرێخستنی بەرگری و بەرخۆدانێکی مێژوویی،لاپەڕێکی دیکەی پڕ سەروەرییان خستەسەر مێژووی بەرەنگاریی نەتەوەی کورد بەرانبەر پەلاماردەران و لە ماوەی ٣ مانگدا، دەرسێکی وایان بە داگیرکەران دا کە سیستەمی سەرکوت و داگیرکەریی ڕێژیم پەکی کەوت و هەر خومەینی خۆی ناچار بوو فەرمانی راوەستانی شەڕ و بانگەوازی ئاشتی دەربکا.

ئەو فەرمانەی خومەینی لە ٢٨ی گەلاوێژدا بە دژی کورد دەریکرد، درێژەی ئەو ڕێچکەیە بوو کە حکومەتە یەک لەدووای یەکەکانی ئێران هەر لە شاکانی سەفەوییەوە تا قاجار و پەهلەوی بۆ تووناکردنی گەلی کورد و بەتاڵان بردنی سامانی وڵاتەکەی گرتبوویانە بەر.

خۆڕاگری و کۆڵنەدانی کوردان و بەرپەرچدانەوەی داگیرکەر و حەولدان بۆ بەرقەراریی دەسەڵاتی نەتەوەییش، نەریتێ بوو کە لە شێخی شۆڕشگێران شێخ عوبەیدوڵڵای نەهری و سەرداری گەورەی گەل سمکۆی شکاک و هەڵۆی سووری مەڵبەندی لوڕستان قەدەم خێر و پێشەوای شەهیدی گەل قازی محەممەدەوە بەمیرات بۆ ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد مابووەوە.

بەمجۆرە ئەگەر ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ (١٩٧٩) سیمبولی عەقڵیەت و سیاسەتی شۆڤێنیستی و داگیرکەرانەی ڕێژیمی تازە دامەزراوی کۆماری ئیسلامیی بوو، بڕیاری بەربەرەکانی و بەرخۆدانی جەماوەریی گەلی کورد،هێمای بزوتنەوەیەکی ئازادیبەخشی نەتەوەیی و تێکۆشان لە پێناو سەروەریی و دەسەڵاتی خۆیی ئەو گەلە بوو.

شەڕ و تاوانی کۆماری ئیسلامی لە دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە ماوەی ٢٩ ساڵی ڕابردوودا نەبڕاوەتەوە و درێژەی هەیە. تیرۆری ڕێبەرانی گەلەکەمان، ئیعدامی ڕۆڵەکانی کورد لە زیندانەکاندا، بەتاڵان بردنی سامانی نەتەوەیی کوردان، تێکدانی باری دیمۆگرافی هەرێمە ڕەسەنەکانی کوردستان، حەولدان بۆ شێواندنی ناسنامە و کلتور و کەسایەتی کورد، بڵاوکردنەوەی مادە بێهۆشکەرەکان، پەستاندنی هەزاران کورد لە ئەشکەنجەگاکان و کوشتاری بەردەوامی ڕۆڵەکانی کورد لەسەر سنوورەکان، درێژەی ئەو حوکم و شەڕەیە کە ٢٩ ساڵ لەمەوبەر بەسەر کورد دا سەپا.

بەڵام نە داگیرکردن و میلیتاریزەکردنی کوردستان و نە قوربانییە زۆر و زەوەندەکانی نەتەوەی کورد، بزوتنەوەی ئازادیبەخشی کوردستانی پەک نەخستووە و بە هەموو هەوراز و نشێوەکانەوە، گەلی کورد و حیزب و ڕێکخراوە خەباتگێڕەکانی ،ئاڵای ئازادی و ملنەدان بە زۆرداریيان شەکاوە ڕاگرتووە.

ئەمڕۆ لە دەسپێکی ٣٠ ساڵەی دەرچوونی حوکمی جیهاد و فەرمانی قەڵاچۆی نەتەوەکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، پارتی ئازادیی کوردستان لەسەر ئەم پرێنسیپانە پێدادەگرێ:

١- هیچ دەوڵەت و حکوومەت و دەسەڵاتێکی سیاسیی کە هەڵقوڵاوی ئیرادەی ڕاستەقینەی خەڵکی کوردستان نەبێ، لەسەر خاکی کوردستان شەرعیەتی نییە و ڕادان و هەڵتەکاندنی مافی ڕەوای نەتەوەی ئێمەیە.

٢- ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی و سەرانی بڕیار بەدەستی، بەرپرسی هەڵایسانی شەڕ و هەموو ئەو تاوان و جینایەتانەن کە لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ ەوە تا ئێستا دژ بە خەڵکی کوردستان، خوڵقاوە. گەلی کورد خوازیاری دادگایی کردنی بڕیاردەران و بەڕێوەبەرانی ئەو شەڕ و تاوانانە و قەرەبوو کردنەوەی زیانەکانیەتی.

٣- بڕیاری بەرەنگاری لە حاست لەشکرکێشی و دەسدرێژی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی، لە لایان خەڵک و هێزە سیاسییەکانی کوردستانەوە، بڕیارێکی دروست و مێژوویی بوو و زۆر بەجێیەکە ٢٨ی گەلاوێژ بە ڕۆژی بەرگریی نەتەوەیی بەرانبەر جیهادی خومەینی (لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان) دابنرێ.

٤- کێشەی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لەگەڵ دەسەڵاتدارانی داگیرکەر و تۆتالیتێری حاکم و عەقڵیەت و سیاسەتی شۆڤێنیستییە و پەیامی کورد بۆ گەلانی ئێران، برایەتی و پێکەوە ژیان بە ئاشتی لە هەرێمەکەدایە.

٥- هەموو ساڵێ بە گشتی و ٣٠ یەمین ساڵی فەرمانی ئەو جیهادە و بەرەنگاریی کوردان بە تایبەتی، ببێتە رۆژی یەکێتی و یەکرێزیی رۆڵەکانی گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان و هاودەنگی و پلانی هاوبەشی هێزە سیاسییەکان بۆ لەقاودانی تاوانەکانی کۆماری ئیسلامی دەرهەق بەگەلی کورد و راکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێونەتەوەیی لە پرسی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان. ٦- نەتەوەی کورد مافی خۆیەتی بۆ پاراستنی خۆی لە کوشتار و قەلاچۆ، وێرای پشت بەخۆ بەستن،

هانا بۆ رێکخراوە نێونەتەوەییەکان بەرێ و داوای هاوکاری لە هێزە دێموکراتییەکانی جیهان بکا.

شەکاوە بێ ئاڵای بەرگری و بەرخۆدانی نەتەوەیی ٢٨ی گەلاوێژ

بۆ پێشەوە بەرەو یەکێتی و یەکرێزی رۆڵەکانی نەتەوەی کورد و هێزە سیاسییەکانی

مەجلیسی گشتی

پارتی ئازادیی کوردستان

٢٨ گەلاوێژی ٢٧٠٨ / ١٨ ئاگۆستی ٢٠٠٨

سەرچاوە: ماڵپەری ئەمرۆ - رێکەوتی: ١٨ی ئاگۆستی ٢٠٠٨

به هاسانی هەموو کۆمەڵکوژییەکان

نووسینی: سەعید سەنەندەجی

لە فارسییەوە: مەسعوود مەناف

دووی سێپتامبر، ٣٣ ساڵ بە سەر ئەو کۆمەڵکوژییە دا تێپەڕ دەبێ کە لە ٢ی سێپتامبری ١٩٧٩ی زایینی [١١ی خەرمانانی ١٣٥٨ی هەتاوی] قەوما. ئەی لە کوێن داکۆکیکەرانی مافی مرۆڤ تا دەنگی قوربانیانی فاشیسم بە دنیا بگەیەنن؟

گوندی قاڕنێ، یەکێک لە گوندەکانی کوردستانە کە بە گوێرەی دابەشکردنی جوگرافیایی لە ئێران، وەک یەکێک لە گوندەکانی سەر بە شارستانی نەغەدە لە پارێزگای ورمێ دێتە ئەژمار. [هەر کەمێک پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران] ئەو گوندە لە لایەن چەکدارانی ڕەژیمی کۆماری ئیسلامییەوە گەمارۆدرا و دانیشتوانەکەی بە دەستی نێردراوانی حکومەتی ئێران کوژران.

کۆمەڵکوژی هەژێنەری کوردەکان لە قاڕنێ، هەر بە کوشتنی هاوڵاتیانی ئەو گوندە کۆتایی نەهات بەڵکوو چەکدارانی ڕژێم، ڕەحمیان بە تەرمی قوربانیانیش نەکرد و بە خەنجەر و ساتوور، دەست و سەریان لە جەستەی بێ گیانیان جیا کردەوە. ئێستاش سەرەڕای تێپەڕبوونی سی و سێ ساڵ لەو هەڵسوکەوتە هەژێنەرە، بکوژرانی

ناسراوی ئەو کارەساتە، لە ژێر چەتری پشتیوانی حکوومەتی ناوەندی ئێران دانە و هەرگیز بانگهێشتی دادگایەک نەکراون تا بە محاکەمەیان، گۆشەیەک لە زامی دڵی بنەماڵەی قوربانیان سارێژ بێت و ئارامیان پێ ببەخشێ.

گەلی کورد کە پاش لەسەرکارلابردنی "محەممەد رەزا پەهلەوی"، بە دڵخۆشی، بیری لە داهاتووی خۆی دەکردەوە، هەرگیز بە خەیاڵی دا نەدەهات کە دوژمنایەتی ڕەژیمی نوێ لە بەرانبەر کورد، هەر وەک ڕەژیمەکەی پێشوو درێژەی هەبێت بەڵام مێژوو بە زوویی نیشانی دان کە لە هەڵە دان و دەسەڵاتی ناوەندی، هەمان سیاسەتی حکومەتی پێشوو لە بەرانبەریان دا پێڕەو دەکات.

تەنیا چەند مانگ پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران، سیاسەتی گووشار و دوژمنایەتی لەگەڵ کورد، بوو بە هۆی چۆلکرانی ٣٠ گوندی "سۆما" و "برادۆست". کۆچێکی زۆرەملی کە وەک یەکێک لە شێوازەکانی "کۆمەڵکوژی" دێتە ئەژمار، زانیارییەک کە تەنانەت لە ڕۆژنامەی "کەیهان"ی زمانحاڵی ڕەژیمیش دەنگی دایەوە و لە ٨ی ئاوریلی ١٩٧٩ واتە ١٨ی نەورۆزی ١٣٥٨ بە چاپ گەیشت.

حاجی حەسەنی و قەمەبەدەستانی هاوڕێی

حکومەتی ئێران، هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە، سیاسەتی گووشار بەرانبەر بە گەلی کوردی کردبوو بە یەکێک لە بەرنامە سەرەکییەکانی خۆی. لە کتێبی" قارنا و انقلاب- "کە کۆمەڵێک بەڵگەی فەرمی حکومەتی ئێران و ڕۆژنامەکانی ئەوکاتی دە خۆیدا کۆکردۆتەوە -ئەو خاڵە تەیید دەکرێت کە" حاجی عەزیم مەعبوودی "لە نامەیەک دا بۆ" بەهلوول گوڵستان، عەزیز بازدار و خەلیل خەسرەوی"، لە ڕدێن سپییەکانی ناوچە، نووسیبووی :وێڕای سڵاو، تکایە بۆ کڕینی خۆراکی گوندی قاڕنێ، هەم خۆتان و هەم برایانی تری ئەو گوندە هاتووچۆی شار[مەبەست نەغەدە] بکەن. هەر کەس چووکترین کێشەی بۆ ئێوە برایانی کورد سازکرد، بە زووترین کات بە ئینتزامات یا خۆمی ڕابگەیەنن تا بە ناوی زیدی ئینقلاب بیگرین و ڕادەستی بەرپرسانی دەوڵەتی بکەین. خۆلاسە هیچ خۆتان نارەحەت مەکەن، ئێمە هەموو براین."

دانیشتوانی گوندی قاڕنێ کە سەرەڕای پێڕەوکرانی سیاسەتی داماڵینی کورد لە لایەن ڕەژیمەوە، لە ماڵی خۆیان لە سەر خاکی هەمیشە کوردستانییەکەیان دەژیان، کاتێک ئەو نامەیان لە لایەن بەرپرسێکی فەرمی وڵاتەوە بە دەست گەیشت، هێوربوونەوە و بە دڵخۆشییەوە لە داهاتووی خۆیان دەڕوانی. بەڵام مخابن ئەوان خافڵ لەوە بوون کە ئەو

نامه تەنیا داوێکی تری ڕەژیمە و دەسەڵاتداران تەنیا بۆ فریوی بیرو ڕای گشتی و پێشگرتن لە هەڵاتنی دانیشتوانی ئەو ناوچە، نامەیەکی ئەوتۆیان بۆ ناردوون.

٢ی سێپتامبری ١٩٧٩ی زایینی [١١ی خەرمانانی ١٣٥٨ی هەتاوی]، نزیک بە کاتژمێر یەکی نیوەڕۆ، کاتێک منداڵەکان لە حەوشە کایەیان دەکرد و ژنان سەرقاڵی کاروباری ناوماڵ و گەنج و کاڵەکانی گوند لە دەور و پشتی دێ سەرقاڵی ئاژەڵداری و کشت و کاڵ بوون، چەکدارانی ڕەژیم، تەیار بە تانک و تۆپ و چەکی قورس و سووک و سارد، هێرشیان کردە سەر گوندی قارنێ.

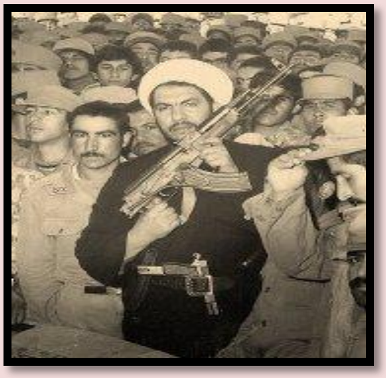

لە ڕاپۆرتێک دا کە ڕۆژی ٧ی دێسامبری ١٩٧٩، لە ڕۆژنامەی "ئیتلاعات"ی چاپی تاران بڵاوکرایەوە ئاماژەی ڕاستەوخۆ بە تەیاربوونی چەکدارانی ڕەژیم بە "تۆپ و تانک و چەکی سووک و هتد کراوە.

"مەلا محەممەد"، پێشنوێژی گوندی قارنێ، کاتێک هێرشی هەمەلایەنەی چەکدارانی ڕەژیم بۆ سەر گوندەکە دەبینێ، کتێبی پیرۆزی قورعان بە دەستەوە دەگرێ و دەچێتە پێشوازیان و بە ناوی کەلامی خودا سوێندیان دەدات کە خەڵکی قارنێ نەکوژن بەڵام جەلادەکانی ڕەژیم، گوللەیەک لە سینگی ئەو مەلایە دەدەن و پاشان سەری دەبڕن. ڕووداوێک کە لە ڕۆژی ١٧ی سیپتامبری ١٩٧٩ لە ڕۆژنامەی ئیتلاعاتیش دا بە چاپ گەیشت.

بە گوێرەی فیلمێکی کورتی بەڵگەنامەیی کە "بێهداد بۆردبار" ئامادەی کردووە، ئەو کات ٨٠ ماڵبات لە گوندی قارنێ ژیاون. ڕۆژنامەی کەیهان، کە زمانحاڵی حکومەتە، ڕۆژی ٢٧ی نۆڤامبری ١٩٧٩ڕاپۆرتێکی لەمبارەوە بڵاوکردەوە و تێیدا نووسیبووی کە هەژماری کوژراوانی قارنێ ٦٨ کەس بووە.

چەکدارانی ئێران لە ماوەی ٢ کاتژمێر دا، هەر گیانلەبەرێکی کە دیتیان کوشتیان. لە منداڵ و ژن و پیرەوە بگرە تا گەنج و بەساڵاچوو و پاش ئەوەی کە کوشتارە ئەمرکراوەکەیان ئەنجام دا، تەرمی بێ گیانی قوربانییەکانیان لەت لەت کرد لە دەرەوەی ئاوای فڕێیان دان تا وا نیشان بدەن کە ئەو کەسانە لە شەڕ دا کوژراون. ڕۆژنامەی ئیتلاعات لە ڕاپۆرتەکەی ڕۆژی ١٧ای سیپتامبری ١٩٧٩ی خۆیدا ئاماژە بە هەڵسوکەتی وەحشیانەی بکوژان و پارچە

پرچەکردنی تەرمی قوربانیانی قاڕنێ دەکات.

"سادق خەڵخاڵی" کە لە ناوی بە ڕێژەی یەکجار زۆری ئیعدامەکان لە کوردستان گرێ دراوە، سەبارەت بە کۆمەڵکوژییەکەی قاڕنێ لە نامەیەک دا بۆ "خومەینی" ڕێبەری ئەوکاتی ئێران نووسیبووی: ڕووداوی دڵتەزێنی قاڕنێ، دڵ هەر مرۆڤێک دەشەوتێنێ. "مەلا مەحموود مەستوورزادە"، کە بە قورئانەوە دەچێتە پێشوازی هێرشبەران، لە لایەن پیاوەکانی "مەعبوودی، سەرگورد نەجەفی، عەزیز.

كۆمەڵكۆژی لە رۆژهەڵاتی كوردستان: لاپەڕەی : ٣٠٥

لێكدانەوەی شەڕی ڕۆژهەڵاتی كوردستان لە نێوان ١٩٧٩ - ١٩٩١

س.ماكوان

كوشتنی بەكۆمەڵ یانێ لە مەترسی هاویشتنی بوونی كۆمەڵێك لە ئینسانەكان یان گەلێك. دەكرێ كوشتنی بەكۆمەڵ لە تاقە وشەیەكدا كورت بكرێتەوە "سیفر كردن" واتە كۆمەڵێك ئینسان لەگەڵ سیفر بەرانبەر بكرێن. ئەمە پێناسەیەكە لە كۆمەڵكوژی كە Henri R Huttenbach پڕۆفیسۆری زانستی سیاسەت لە زانستگای نیویۆركی ئامریكا لە كۆمەڵكوژی دەیدا.

ئەوەی كۆماری ئیسلامی لە سەرەتای هاتنە سەركاریدا دەستیكرد بە كوشت و بڕ و لەنێو بردنی فیزیكی خەڵكی كورد لە ڕۆژهەڵاتی كوردستاندا ئایا دەكرێ وەك كۆمەڵكوژی یان قەلاچۆ پڕ بە مانا سیاسییەكەی ناوزەد بكرێ؟ دانی حوكمی جیهادی لە دژی خەڵكی كورد لە لایەن خومەینیەوە لە ساڵی ١٩٧٩ دەكرێ وەك حوكمی قەلاچۆ و كۆمەڵكوژی بنرخێندرێ.

تابلۆی سەرجەمی كۆمەڵكوژییەكان:

بەشی یەكەم: كۆمەڵكوژییەكان

ڕیز	ناوی گوند	ناوچە	ڕێكەوت	كوژراو و ساقكراو
١	قارنێ	نەغەدە	١٩٧٩	٤٩
٢	قەلاتان	نەغەدە	١٩٧٩	١٢
٣	دیلانچەرخ ، حەڵبی ، كۆیكان ، كەرێزەی شكاكان	نەغەدە	١٩٨١	٢٣

٤	چەقەڵ مستەفا	نەغەدە	١٩٨٢	١٣
٥	خەلیفەلیان ، گۆڕخانە	نەغەدە	١٩٨٢	٨
٦	ئیندرقاش و وسووکەند	مەهاباد	١٩٧٩	٣٥
٧	قەرە گوڵ	مەهاباد	١٩٨١	١٨
٨	سەوزی	مەهاباد	١٩٨١	٩
٩	دێمە سوور ، جافرئاوا ، مەرجان ئاوا	مەهاباد	١٩٨١	٩
١٠	بایزئاوای	شنۆ	١٩٨٠	٢١
١١	جبرەئیل ئاوی ، گوندە وێڵە ، دووئاو	شنۆ	١٩٨٢	٦
١٢	کورەخانەی ساروقامیش	بۆکان	١٩٨٠	١٣
١٣	هەڵەقووش و گێجە	ورمێ	١٩٨٢	١٣
١٤	سۆفیان	پیرانشار	١٩٧٩	١٢
				کۆی گشتی : ٢٤٢

کوشتنی بەکۆمەڵ یانێ کوشتنی هەموو کەسێک واتە کاتێک مەبەست ئەوە بێ گەلێک قەلاچۆ بکرێ. کوشتنی بەکۆمەڵ یانێ لە مەترسی هاویشتنی بوونی کۆمەڵێک لە ئینسانەکان یان گەلێک. دەکرێ کوشتنی بەکۆمەڵ لە تاقە وشەیەکدا کورت بکرێتەوە "سیفر کردن" واتە کۆمەڵێک ئینسان لەگەڵ سیفر بەرانبەر بکرێن. ئەمە پێناسەیەکە لە کۆمەڵکوژی کە **Henri R Huttenbach**، پرۆفیسۆری زانستی سیاسەت لە زانستگای نیۆیۆرکی ئامریکا لە کۆمەڵکوژی دەیدا. قەلاچۆی جوولەکەکان و قەرەچەکان لە ئوروپا، قەلاچۆی ئەرمەنیەکان و کوردەکان بە دەستی ئەتاتورک، کوشتنی هەشت سەد هەزار خەڵکی تووسی لە ڕوواندا، کوشتوبڕی خێمیری سوور لە کامبودجیا و هەروەها کوشتنی بۆسنییەکان و سەربەکان لە یەکتری نموونەکانی کۆمەڵکوژین لە جیهاندا.

پرۆفیسۆر هاتێنباخ بێجگە لە کوشتن و برینی فیزیکی ئاماژە بەوەش دەکا کە زمان برین و مراندنی کولتوور و مێژوو و هەروەها داهاتووی گەلێک جۆرێک کوشتنی بەکۆمەڵە بەڵکو خراپتر لە خودی کوشتنی بەکۆمەڵە، چونکە لێرەدا هەموو هەست و نیستی گەلێک لە ڕیشە هەڵدەکەندرێ، هەر بۆیە ئەمەش جۆرێک لە کوشتنی بەکۆمەڵە و ڕەنگە لەویش خراپتر و مەترسیدارتر بێ. لێرەدا بەپێی ناساندی هاتێنباخ بە هۆی ئەو قەدەغەکارییەی کە لە سەر زمانی کوردی لە لایەن حکوومەتەکانی حاکم بەسەر کوردستاندا ئەنجام دراوە، جۆرێک لە کوشتنی بە کۆمەڵ

لەسەر کورد بەڕێوە براوە.

ئەوەی کۆماری ئیسلامی لە سەرەتای هاتنە سەرکاریدا دەستیکرد بە کوشت و بڕ و لە نێو بردنی فیزیکی خەڵکی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا ئایا دەکرێ وەک کۆمەڵکوژی یان قەڵاچۆ پڕ بە مانا سیاسییەکەی ناوزەد بکرێ، جێگەی باس و مناقشەیە. دانی حوکمی جیهادی لە دژی خەڵکی کورد لە لایەن خومەینییەوە لە ساڵی ١٩٧٩ دەکرێ وەک حوکمی قەڵاچۆ و کۆمەڵکوژی بنرخێندرێ. چونکە لەو حوکمەدا خومەینی ڕووی قسەی لە لانیکەم بەشێکی زۆر لە گەلی کورد بوو، کە حوکمی جیهادی لە دژ دابوون. بەڵام وەک دیترا بە هۆی بەرگری و خۆراگری چەکدارانەوە، گەلی کورد وەڵامی حوکمی خومەینی دایەوە و لە ڕاستیدا نەیهێشت ئەو حوکمە جێبەجێ بکرێ و هەر بۆیەش دواتر خومەینی بۆ خۆی داوای وتووێژی لەگەڵ ڕێکخراوە کوردییەکان کرد و قۆناخێکی هەر چەند کورت لە نە شەر و نە لە ئاشتی لە کوردستان دەستپێکرد. کەواتە دەکرێ بگوترێ کە حوکمی جیهادی خومەینی لە خۆیدا حوکم و بڕیاردانی بە کۆمەڵ کوشتن بوو بەڵام ئەوەی کە نەتوانرا ئەو حوکمە جێبەجێ بکرێ مەسەلەیەکی دیکەیە.

لێرەدا پێویستە بگوترێ کە مەبەست لە کۆمەڵکوژی تەنیا ڕادەی زۆری کوژراوەکان نییە، بەڵکو ئەو مەبەستە سیاسی، ئیدۆلۆژی یان مەزهەبییە کە لە پشتەوەی کۆمەڵکوژییەکان ڕاوەستاوە، واتە ئەو بڕیارە سیاسییەی کە لەودا نکۆڵی لە کۆمەڵێک ئینسان یان ئێتنیکێکی جیاواز دەکرێ و قەڵاچۆو لەنێوبردنیان بە ڕەوا دەزاندرێ. لەم ڕوانگەیەشەوە حوکمی جیهادی خومەینی دەتوانرێ وەک بڕیاری قەڵاچۆ و لەبەینبردنی گەلی کورد ببیندرێ.

بێجگە لە حوکمی جیهادی خومەینی نەبێ بەڵگەیەکی وا لە دەستدا نییە کە کۆماری ئیسلامی بڕیاری قەڵاچۆی فیزیکی کوردی دابێ بەپێی ئەو مانا سیاسییەی کە لە کۆمەڵکوژی یان جینۆساید لە فەرهەنگی سیاسیدا دەکرێ. کەواتە ئەگەرچی کۆکوژی یان بەکۆمەڵ کوشتن لە ناوچەکانی کوردستاندا لە لایەن هێزەکانی حکوومەتەوە ئەنجام دراوە، بەڵام زەحمەتە بۆ ئەو کۆکوژییانە دەستەواژەی جینۆساید یان بەرانبەری کوردییەکەی قەڵاچۆ دابنرێ. هەر بۆیە لەمەوبەدوا مەبەستی من لە کۆمەڵکوژی، جینۆساید یان قەڵاچۆ نییە بەڵکو مەبەست ئەو ڕووداوانەن کە لەواندا بەکۆمەڵ خەڵکی سیڤیلی کورد کوژراون.

وەک لە تابلۆی سەرەوەدا دەردەکەوێ لە نێوان ساڵەکانی ١٩٧٩ هەتا ١٩٨٢ لە ماوەی نزیک بە چوارساڵدا لانیکەم چواردە کۆمەڵکوژی بە هۆی هێزەکانی حکوومەتی ئێرانەوە لە گوندەکانی کوردستان ڕوویانداوە. لەو

کۆمەڵکوژیانەدا بە سەدان کەس کوژراون کە هەتا ئێستا تەنیا ناوی ٢٤٢ کەس تۆمار کراون.

لەو ٢٤٢ کەسە ١٠٥ کەس یان ٤٤%ی خەڵی گوندەکانی ناوچەی نەغەدەن. ئەمەش بەو مانایەیە کە نەغەدە هەم لە باری زۆربەی کۆمەڵکوژییەکان و هەم لە بارەی زۆربەی کوژراوەکانیش لە پلەی یەکەمی تابلۆی سەرەوەدا دێ. ئەمە لە هەماناکاتدا نیشان دەدا کە نزیک بە نیوەی هەموو کۆی کوژراوەکان لە ناوچەی نەغەدە ڕوویانداوە. لە پلەی دووەمدا لە تابلۆی سەرەوەدا مەهاباد هاتووە کە ٧٢ کەس یان ٣٠%ی کۆمەڵکوژییەکان لەوێ ڕوویانداوە. پاش مەهاباد و لە پلەی سێهەمدا ناوچەکانی شنۆ دێن کە لەسەر یەک ٢٦ کەس یان ١١%ی کوژراوەکان لەوێ ڕوویانداوە. پاشماوەی کوژراوەکان واتە ٣٨ کەس یان ١٥%ی کوژراوەکان هی ناوچەکانی وەک بۆکان، پیرانشارو ورمێن.

وەک گوترا، حوکمی جیهادی خومەینی لە خولْقاندنی کۆکوژییەکاندا دەوری بەرچاوی گێڕاوە بەڵام لە هەمانکاتدا دەبێ ئەوەش بگوترێ کە نزیک بە تێکرای کۆکوژییەکان بە هۆی خەڵکی چەکداری ئازەری یان تورکی سەربە حکوومەتی ناوەندی لە ناوچەوە بەڕێوە چووە. هەر لەم پێوەندییەدا پێویستە ئەو پرسیارە بکرێ کە بۆ نموونە بۆچی زۆربەی کۆکوژییەکان لە نەغەدە ڕوویان داوە؟ دەکرێ چەند هۆکارێک لەم پێوەندییەدا دەستنیشان بکرێ:

یەکەم، گرینگترین هۆکار دەبێ هەڵکەوتنی جۆگرافی نەغەدە بێ، واتە هاوسنوور بوون و هێندێک جار تێکەڵاوی نێوان کورد و تورک یان وەک دەگوترێ ئازەری. لەم ناوچەیەدا لە دێر زەمانەوە کێشەی ئێتنیکی نێوان کورد و ئازەری هەبووە کە بە هۆی شۆڕشی ئێرانەوە لەساڵی ١٩٧٩ دیسان گڕوتینێکی تازەی تێکەوتبۆوە و بە تایبەتی بیانووی ئەوەش هەبوو کە گەلی کورد هەستابووە سەر پێ، چەکدار بوو و داوای مافە نەتەوایەتییەکانی خۆی دەکرد. ناوچەی مەهاباد کە پاش نەغەدە دووەمین ناوچەیە کە زۆرترین کۆکوژی لەوێ ڕوویداوە. ئەم ئێستیدلالە یان ئارگومێنتاسیونەی سەروە دەسەلمێنێ چونکە مەهابادیش بە جۆرێک هەمان تایبەتمەندی نەغەدەی هەیە و کورد و تورک لە نێزیک یەکتری دەژین. بێجگە لەمە مەهاباد لەو ساڵانەدا و پاشتریش ناوەندی سەرەکی شەر و پێکدادانەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بووە و هەروەها وەک ناوچەیەکی سیمبۆلیکیش لە بزووتنەوەی کورددا، کۆماری ئیسلامی قورسایی هێرشە نیزامییەکانی خستبێتە ئەو ناوچەیە.

دووەم، هۆکارێکی دیکەی گرینگ بێجگە لە جیاوازی ئێتنیکی جیاوازی مەزهەبییە لە نێوان کورد و ئازەریدا کە بە هاتنەسەرکاری حکوومەتێکی ئیسلامی شیعە ئەم جیاوازییە قوڵتر بووبۆوە. بەتایبەت مەلا شیعە ئازەرییەکان کە بە دڵ و گیانەوە لەگەڵ خومەینی کەوتبوون و لە گەرمکردنی ئەم کێشەیەدا نەخشی گەورەیان گێڕاوە. بەپێی

پێشینەی کێشە و دووبەرەکی مەزهەبیی لە نێوان کورد و ئازەری، دەبێ لە لایەن ئازەرییە شیعەکانەوە پێشوازی گەرم لە فەرمانی جیهادی خومەینی کرابێ. حوکمێکی مەزهەبی کە لە لایەن گەورەترین مەرجەعی دینیەوە دەرکرابوو. قسەکانی مەلایەکی توندئاژۆی وەک حەسەنی لە ورمێ و هاندانی ئازەرییەکان لە دژی کورد دەتوانێ ئەم قسانەی سەرەوە بسەلمێنێ.

وەک لە تابلۆی سەرەوەدا دەردەکەوێ، کۆکوژییەکان لە ساڵەکانی هەوەڵی شۆرشی ئێراندا واتە لە نێوان ١٩٧٢ هەتا ١٩٨٢ ڕوویان داوە و لە ساڵی ١٩٨٢ بەدواوە سەرەڕای ئەوەی بە هەزاران خەڵکی سیڤیل لە شکڵ و شێوەی جۆراوجۆردا لە شەڕی کوردستاندا کوژراون (لە بەشەکانی دیکەدا باس دەکرێن) بەڵام کۆکوژییەک کە هەمان تایبەتی کۆکوژییەکانی تابلۆی سەرەوەی هەبی ڕووی نەداوە. ئەمەش لە خۆیدا دەتوانێ چەند هۆکارێکی هەبێ:

* لەو هۆکارانە یەک دەتوانێ ئەوە بێ کە لە بەرانبەر ئەو کۆکوژییانەی حکوومەتدا، کوردەکانیش لە هێندێک ناوچەی وەک نەغەدە بە چەکی قورسی وەک تۆپخانە هێرشیان کردۆتە سەر چەند گوندێکی تورکنشین (دیارە لە کوژراو و برینداری تورکەکان زانیارییەک لە هەوێڵدا نییە) و ئەمەش بوویێتە هۆی ترساندنی تورکەکانی سەر بە حکوومەت و پاش ئەمە نەیانوێرابێ وەک جاران هێرش بکەنە سەر گوندی کوردەکان و دەستبکەن بە کۆکوژی.

* هۆکارێکی دیکە دەتوانێ ئەوە بێ کە بە هۆی ئەو ڕخنە و گازندانەی کە لە سەر کۆکوژییەکان کرایە سەر کۆماری ئیسلامی بە تایبەت بە هۆی بڵاوبوونەوەی هەواڵی کۆکوژییەکان لە نێوخۆ و دەرەوەی ئێران، حکوومەتی ناچار کردبێ کە لە کردەوەکانیان لە کوردستاندا پێداچوونەوەیان بە خۆیاندا هەبێ و شێوەیەی دیکە جیاواز لە کۆکوژی لە سەرکوتی خەڵکی کورد بگرنەبەر.

* هەروەها هۆکارێکی دیکەی ڕێتێچووتر ئەوەیە کە کۆماری ئیسلامی بەو کۆکوژییانە نەگەیشتبێتە مەبەستە نیزامییەکانی لە کوردستان واتە ترساندنی خەڵک و هەڵگەڕانەوەیان لە ڕێکخراوە کوردییەکان، بەڵکو کۆکوژییەکان بە پێچەوانە بووبنە هەوێنی زیاتر تووڕەیی و بێزاری خەڵکی کورد بە تایبەت لەو ناوچانەی کۆکوژییەکانیان تێدا ئەنجام دراون. یان ئەوە خەڵک لە ترسی دووبارە بوونەوەی کۆکوژی لە گوندەکانی دیکە دەستیان داوەتە بەرگری زیاتر و ئەمەش بوویێتە هۆی پاشگەز بوونەوەی حکوومەت و هێزە خۆماڵییە ئازەرییەکانی ناوچە لە ئەنجامدانی کۆکوژی دیکە.

لە دوو لەم کۆمەڵکوژییانەدا یەک لە گوندی بایزاوێی نەغەدە ١٨ی خەزەلوەری ١٣٦٠ (پاشکۆی ٥) و یەک لە لە

گوندەکانی جبرەئیلئاوا، گوندەوێڵە، دووئاو لە ناوچەی شنۆ ٢٣ی خەرمانانی ١٣٦٢(پاشکۆی ١٤) بە گوێرەی سەرچاوەکانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران گۆیا پارتی دیمۆکراتی کوردستان - عێراق (قیادە مەوەقەتە) لەم کۆکوژییانەدا بەشداری کردووە. هەروەها بەپێی سەچاوەی ڕێکخراوی کۆمەڵەش (پاشکۆی ١٥) لە کۆمەڵکوژی گوندی بایزاوێ گۆیا پارتی دیمۆکراتی کوردستان - عێراق (قیادە مەوەقەتە) بەشداری کردووە.

بەڵام خاڵی جێگای سەرنج ئەوەیە لەگەڵ ئەوەی هەردوو ڕێکخراو ئاماژە بە بەشداری پارتی دیمۆکراتی کوردستان - عێراق (قیادە مەوەقەتە) دەکەن بەڵام ئامارێکی وەک یەک لە ڕادەی کۆژراوەکان بە دەستەوە نادەن و هەر ڕێکخراوێک ئامارێک نیشان دەدا. لە ئاماری حدکادا ژمارەی کوژراوەکان ٩ کەسن و هەمووشیان سیڤیلی خەڵکی گوندن و هەروەها ئاماژەیەک بە کوژرانی ئەندامانی کۆمەڵە ناکرێ. لە ئاماری کۆمەڵەدا کوژراوەکان ١٢ کەسن و هەمووشیان گۆیا ئەندامی ئەو ڕێکخراوەیەن. ئەمەش لە خۆیدا نیشان دەدا کە زۆربەی ئەو ئامارانەی کە ئەو ڕێکخراوانە نیشانیان داوە کەم و کوڕی تێدایە و نابێ سەد لە سەد پشتیان پێ ببەسترێ.

لە پێوەندی بەشداری هێزەکانی قیادە مەوەقەتە لەم کۆکوژییانەدا دەبێ بگوترێ کە ئەوەی ئەوان لە زۆر شەڕدا بە تایبەت لە ناوچەکانی ناوەند و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا، شان بە شانی هێزەکانی حکوومەتی ئێران لە دژی هێزەکانی حدکا و کۆمەڵە بەشداریان کردووە، شک و گومانێک نییە و خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەم و زۆر لەم بارەوە ئاگادارن. بەڵام ئەوەی ئەوان واتە هێزەکانی قیادە مەوەقەتە لە کۆمەڵکوژییەکانیشدا بەشداریان کردبێ بێجگە لەو سەرچاوانەی حدکا و کۆمەڵە نەبێ سەرچاوەی دیکە لە هەوێڵدا نییە کە ئەو گووتنانە پشتڕاست بکاتەوە.

پاشکۆکان:

١ - کۆکوژی گوندی قاڕنێ لە ناوچەی نەغەدە ١١ی خەرمانانی ١٣٥٨ (٢ی سێپتەمبەری ١٩٧٩)

١	مەلا مەحموود بێهتەرزادە؛ پێشنوێژی مزگەوت	٥	مستەفا عەزیزی	٩	ڕەحیم خوسرەوی
٢	حاجی شەریف ئەبرووشی	٦	محەممەد عەزیزی	١٠	مەحموود شەبرەو
٣	مەحییەدین ئەبرووشی	٧	ڕەحمان ئابزەن	١١	عەلی شیشمان
٤	سەید کەریم ئەروەندی	٨	قادر سلێمانی	١٢	ئیبراهیم ڕەسووڵی

١٣	سەید محەممەد تاهیری	٢٦	کەریم سلێمانی	٣٩	عەلی - شوانی گوند
١٤	عوسمان شەریفی ئازەر	٢٧	ڕەحمان سلێمانی	٤٠	خوسرەو ئەفشین
١٥	ئامینە شەریفی ئازەر	٢٨	ڕەحیم سلێمانی	٤١	حەسەن - ١٣ ساڵان
١٦	حاجی ڕەحمان شەریفی ئازەر	٢٩	عەبدوڵا خوسرەوی	٤٢	کەریم ڕامینی
١٧	حاجی سەعید تاهیری	٣٠	ڕەسول خوسرەوی	٤٣	ئەحمەد ڕامینی
١٨	سەید قادر تاهیری	٣١	سەعید خوسرەوی	٤٤	زەینەب ڕامینی
١٩	سەید فەتاح تاهیری	٣٢	جەعفەر بواسی	٤٥	خاتووزین ڕامینی
٢٠	سەید ئیسماعیل تاهیری	٣٣	عومەر بواسی	٤٦	ئیبراهیم پویا
٢١	سەید ڕەحمان تاهیری	٣٤	مستەفا بواسی	٤٧	ڕەحمان ڕامینی
٢٢	عەبدوڵا ئەحمەدپوور	٣٥	مراد خوسرەوی	٤٨	مستەفا خوسرەوی
٢٣	ئەبووبەکر ئەحمەدپوور	٣٦	ئەبوبەکر شیشمان	٤٩	جافر شیشمان
٢٤	عوسمان ئەحمەدپوور	٣٧	سلێمان هەمزە پوور		
٢٥	ئەحمەد سەعادەت پوور	٣٨	عەزیز مەرزەنگ		

٢- کۆکوژی گوندی قەڵاتان لە ناوچەی نەغەدە ی خاکەلێوەی ١٣٥٩ (٢٦ی مارچی ١٩٨٠)

١	عەبدوڵا چوکەڵ	٥	حاجی ڕەسووڵ	٩	حاجی مەلا سەید حەسەن
٢	مەحموود کوردە	٦	حاجی محەممەد	١٠	حەلیمە - خێزانی سۆفی حەسەن
٣	ئەبووبەکر کاروز	٧	حەسەن کوردە	١١	عوسمان ئازەری
٤	حاجی حەسەن	٨	ڕەحمان مەولوودی	١٢	ڕەمەزان مەنفاوی - خەڵکی شنۆ

٣- کۆکوژی گوندەکانی ئیندرقاش و وسووکەند لە ناوچەی مەهاباد ١٣ی خەزەلوەری ١٣٥٩ (٤ی نۆڤەمبەری ١٩٨٠)

١	حاجی مستەفا	ئیندرقاش	٢	زوبەیدە حەمەدۆکی	ئیندرقاش

٣	سەید عەلی	ئیندرقاش	٢٠	مەحموود شێخی	ئیندرقاش
٤	رەحیم ئەندەرز	ئیندرقاش	٢١	کەریم سەیدە	ئیندرقاش
٥	ساڵح ئەندەرز	ئیندرقاش	٢٢	سلێمان کەریم سەیدە	ئیندرقاش
٦	رەحمان شەوقی	ئیندرقاش	٢٣	رەسووڵ سەیدە	ئیندرقاش
٧	مەحموود موحەمەدئاغا	ئیندرقاش	٢٤	حوسێن خدر حاجی	ئیندرقاش
٨	سلێمان موحەمەدئاغا	ئیندرقاش	٢٥	عوسمان سەعید لولو	ئیندرقاش
٩	موحەمەد قەنبەری	ئیندرقاش	٢٦	خوسرەو حاجی وەیسی	ئیندرقاش
١٠	خدر قەنبەری	ئیندرقاش	٢٧	خالید حاجی وەیسی	ئیندرقاش
١١	عەلی قەنبەری	ئیندرقاش	٢٨	پەریزاد - (خێزانی ئیبراهیم)	ئیندرقاش
١٢	سەید رەحمان	ئیندرقاش	٢٩	عەبدوڵا مەحموود رەحیمی	ئیندرقاش
١٣	ئیرەج حەمەدۆکی	ئیندرقاش	٣٠	دەروێش موحەمەد	ئیندرقاش
١٤	ئەبوبەکر خاوشی	وسووکەند	٣١	عەلی ئەحمەد شێخە	ئیندرقاش
١٥	هەمزە کەشوانی	وسووکەند	٣٢	بیلال عەجەم	ئیندرقاش
١٦	حوسێن خۆیی	ئیندرقاش	٣٣	حاجی خۆیی	ئیندرقاش
١٧	سلێمان گاقوڵە	ئیندرقاش	٣٤	ئەحمەد حەسەن	ئیندرقاش
١٨	عەبدوڵا پاسەبانی	وسووکەند	٣٥	مستەفا وسووکەند	خەڵکی پشتتەپە
١٩	عەزیز ئیسماعیل	وسووکەند			

۴- کۆکوژی گوندی سۆفیان لە ناوچەی پیرانشار ٢٧ی خەزەلوەری ١٣٥٩ (١٨ی نۆڤەمبەری ١٩٨٠)

١	حاجی حوسێن پورخزر ٧٥ ساڵە	٧	زلێخا تەوحیدی ٣٠ ساڵە
٢	شێخ محەممەد پورخزر ٢٥ ساڵە	٨	ئەبوبەکر قادرزادە ٢٠ ساڵە
٣	سەید تەها تەوحیدی ٢٢ ساڵە (مامۆستای قوتابخانە)	٩	تاهیر قەیتەران ١٨ ساڵە
٤	مەلا سەید حوسێن هاشمی ٦٠ ساڵە (مەلای گوند)	١٠	محەممەد ئەمین شوان ٦٠ ساڵە
٥	عەبدولرەحمان خوشرەو ٦٠ ساڵە	١١	حەسەن شەمس ٥٠ ساڵە
٦	سەید موحەمەد شێخ محەممەددەمین ٣٠ ساڵە	١٢	رەحیم شوان ٦٠ ساڵە

٥- كۆكوژی گوندی بایزاوێ (نەغەدە) ١٨ی خەزەلوەری ١٣٦٠ (٨ی نۆڤەمبەری ١٩٨١)

پارتی دیمۆکراتی کوردستان - عێراق (قیادە مەوەقەتە) گۆیا لەم کۆکوژییەدا بەشداری کردووە. (١٢ کەس کوژراون، تەنیا ناوی ئەو ٩ کەسە دۆزرانەوە.)

١	فەتاح خدرتاج	٤	ساڵح عەلیزناویر	٧	سادق زەندی
٢	عەبدوڵڵا مەولوودی	٥	ئەحمەد مەنافی	٨	عوسمان ڕامین
٣	ئەبووبەکر سووجە	٦	مستەفا رەحمان مەولوودی	٩	عەزیز ...

٦- کۆکوژی کرێکارەکانی کورەخانەی خشتی ساروقامیش (بۆکان) ٢٣ی خەرمانانی ١٣٦٠ (١٣ی سیپتەمبەری ١٩٨١)

(ژمارەی کوژراوەکان ١٨ کەس بووە، تەنیا ئەم ناوانە دۆزرانەوە.)

١	محەممەد سۆفی عەبدولا	٦	سەید عەبدوڵڵا	١١	جافر حاجی مەحموودی
٢	عوسمان سۆفی عەبدولا	٧	عومەر حاجی مستەفا	١٢	قادر بەلەم
٣	خالید جافر ئاغا	٨	رەسووڵ ئاغاپوور	١٣	فەرامەرز ...
٤	محەممەد دانش	٩	مەحموود پیرناک		
٥	رەسووڵ شێخ تەوفیق	١٠	کەریم مامرەسوولی		

٧- کۆکوژی گوندی قەرەگۆل لە ناوچەی مەهاباد ٤ی ڕێبەندانی ١٣٦١ (٢٤ی جانێویری ١٩٨٣)

١	حاجی مەلا موحەمەد ٩٥ ساڵە	٤	کامیل شازدە ١٢ ساڵە
٢	عومەر پیرۆتە سوور ٣٥ ساڵە	٥	مستەفا شامە ٤٠ ساڵە
٣	حاجی مەحموود مەرەزەنگ ٧٠ ساڵە	٦	عەلی سالک ٥٠ ساڵە

٧	مەحموود پیرۆتە سوور ١٣ ساڵە	١٣	ئیبراهیم ئەلیاسی ٥٠ ساڵە
٨	مەحموود عەبدوڵائەسڵ ٤٥ ساڵە	١٤	عوسمان مەرەزەنگ ٣٥ ساڵە
٩	مەلا عەلی بادینی ٥٠ ساڵە	١٥	ئەبووبەکر پەیام ٣٠ ساڵە
١٠	مەحموود مەرەزەنگ ٣٠ ساڵە	١٦	مەحموود چەمەنی ٢٠ ساڵە
١١	محەممەدئەمین قوربانی ئەقدەم ٤٠ساڵە	١٧	ڕەحمان سالک ٢٠ ساڵە
١٢	مەلا سمایل شازدە ٤٠ ساڵە	١٨	مامەند قەرەنی ١٢ ساڵە

٨- کۆکوژی گوندی سەوزی لە ناوچەی مەهاباد ٤ی ڕێبەندانی ١٣٦١ (٢٤ی جانێویری ١٩٨٣)

١	سۆفی موحەمەدئەمین ئەحمەدی ٩٠ ساڵە	٦	ئەبووبەکر خەتایی ٢٢ ساڵە
٢	حاجی مستەفا چاوە ...	٧	عوسمان خەتایی ٢٠ ساڵە
٣	حەسەن دیوارە ٣٠ ساڵە	٨	کوبرا مسگەری ١٧ ساڵە
٤	عرووس سوڵتان مارف ٢٢ ساڵە	٩	زەینەب دڵارام ٤٠ ساڵە
٥	مەحییەدین ئامانی ٤٠ ساڵە ناوبراو کەمئەندام (سەقەت) بووە		

٩- کۆکوژی لە گوندەکانی دیلانچەرخ، حەڵبی، کویکان، کەرێزەی شکاکان و یونسلیان لە ناوچەی نەغەدە. لەم هێرشەی حکوومەتدا

لە ڕێکەوتی ٢٣ی ڕەشەمە ١٣٦١ (١٤ی مارچی ١٩٨٣) زیاتر لە ٤٠ کەس کوژراون کە تەنیا ناوی ٢٣ کەسیان دۆزرانەوە.

١	عەلی ئەحمەدی ٦٤ ساڵە	٥	عەبدوڵا عەباسی ٥٥ ساڵە	٩	عەلی چادرڕەش ٥٤ ساڵە
٢	محەممەد ئەحمەدی ٤٨ ساڵە	٦	محەممەد محەممەدی ٢٢ساڵە	١٠	ڕەحمان ناسری ٣٣ ساڵە
٣	محەممەد سوڵتانی ٤٩ ساڵە	٧	محەممەد دوکوڵا ٣٦ ساڵە	١١	مستەفا جەلالی ٤٠ ساڵە
٤	عەبدوڵا(کوری مارف) ٢٦ ساڵە	٨	محەممەد ئیبراهیمی ٣٦ساڵە	١٢	حەسەن دوکوڵا ٤٨ ساڵە

١٣	ڕەحیم خوسرەوی ٢٢ ساڵە	١٧	کەریم تەپەرەشی ٢٨ ساڵە	٢١	کەریم خوسرەوی ٢٤ ساڵە
١٤	جافر شێخی ٢٣ ساڵە	١٨	عەباس تەپەرەشی ٣٢ساڵە	٢٢	نادر خوسرەوی ١٤ ساڵە
١٥	موسا(کوڕی سۆفی ڕەحمان)٢٣ساڵە	١٩	ڕەسووڵ دوکوڵا ۴٩ ساڵە	٢٣	یوسف قەرەنی ۴٨ ساڵە
١٦	حاجی محەممەد عەلی ٩٠ ساڵە	٢٠	ئیسماعیل مەناف ۴٢ ساڵە		

١٠- کۆکوژی لە گوندەکانی دێمە سوور، جافرئاباد و مەرجان ئاباد لە ناوچەی مەهاباد. لەم هێرشەی حکوومەتدا لە ٢٥ی ڕەشەمە ١٣٦١ (١٦ی مارچی ١٩٨٣)

خەڵکێکی زۆر کوژراون کە تەنیا ناوی ٩ کەسیان دۆزرانەوە.

١	ئەبووبەکر کوڕی شەریف گولاوی	٣٥ ساڵە	جافرئاباد	
٢	ئەبووبەکر کوڕی محەممەد سوڵتان	٣٧ساڵە	جافرئاباد	
٣	حاجی محەممەد سوڵتان	٨٠ ساڵە	جافرئاباد	
٤	عومەر بالەکی	٢٥ ساڵە	دێمەسوور	
٥	خالید کوری سۆفی عەبدوڵا	٢٠ ساڵە	دێمەسوور	
٦	محەممەدئەمین کوری موحەمەد	٢٠ ساڵە	دێمەسوور	
٧	محەممەدئەمین سۆفی سەلیم	٦٠ ساڵە	مەرجان ئاباد	
٨	ڕەحمان کوڕی کوێخا موحەمەد	٢١ ساڵە	مەرجان ئاباد	
٩	حوسێن کوڕی دەروێش محەممەد	٢٣ ساڵە	مەرجان ئاباد	

١١- کۆکوژی گوندەکانی هەڵەقوش و گێجە، ناوچەی سۆما لە ورمێ ٣ی خاکەلێوەی ١٣٦٢ (٢٣ی مارسی ١٩٨٣)

١	ئەحمەد سیران - تەمەن ١٠٠ ساڵە	٤	ئەسعەد کوڕی عەلی - ٥٥ ساڵە
٢	تەقی کوڕی عەلیڕەزا - ٢٥ ساڵە	٥	مەحموود کوڕی ڕەزا - ٢٦ ساڵە
٣	جەهانگیر کوڕی عەبدوڵا - ٦٠ ساڵە	٦	ئیدریس کوڕی ئەحمەد سیران ...

٧	عەبدولڕەحیم کوڕی ڕۆستەم - ٢٠ ساڵە	١١	سوڵتان سەعیدی ...
٨	ئیبراهیم کوڕی جاسم - ٢٦ ساڵە	١٢	محەممەد دیرینی ...
٩	حەجین کوڕی ئەحمەد سیران...	١٣	ڕەزا ... ٤٥ ساڵە
١٠	کەماڵ کوڕی ئەسعەد - ٢٣ ساڵە		

١٢- کۆکوژی گوندی چەقەڵ مستەفا لە نەغەدە ٥ی خاکەلێوەی ١٣٦٢ (٢٥ی مارچی ١٩٨٣)

١	ئیبراهیم کەریمپوور ٦٠ ساڵە	٦	خدر ڕەمەزانی ٥٠ ساڵە	١١	فەتاح ڕەحیمی ١٥ ساڵە
٢	محەممەد کەریمپوور ٤٠ ساڵە	٧	فەتاح شوان ٥٠ ساڵە	١٢	جافر کاڵەیی ١٠ ساڵە
٣	مەحموود حاجی قادرپوور ٤٠ ساڵە	٨	کەریم شوان ٣٥ ساڵە	١٣	مەناف ڕەمەزانی ٤٠ ساڵە
٤	عەبدوڵا وەستا ڕەحمان ٥٠ ساڵە	٩	حاجی کەریم ٨٠ ساڵە		
٥	سەید موحەمەد کاڵە ٣٥ ساڵە	١٠	محەممەد پوور ٦٠ ساڵە		

١٣- کۆکوژی گوندەکانی خەلیفەلیان و گۆرخانە لە نەغەدە ٥ی خاکەلێوەی ١٣٦٢(٢٥ی مارچی ١٩٨٣

١	سەلاح ئیسماعیل پوور ١٧ ساڵە خەلیفەلیان	٥	سۆفی عەلی ٥٠ ساڵە خەلیفەلیان
٢	عەباس ئیسماعیل پوور ٣٥ ساڵە خەلیفەلیان	٦	سۆفی محەممەد سوڵتان ٨٠ ساڵە خەلیفەلیان
٣	عومەر حاجی حەسەن ئەلیاسی ٤٠ ساڵە خەلیفەلیان	٧	یونس حوسێن سەلیم ٥٠ ساڵە خەلیفەلیان
٤	موسا مەهدی ... گۆرخانە	٨	هەمزە ئەلاخانی ... گۆرخانە

١٤- کۆکوژی لە گوندەکانی جبرەئیلئاوا، گوندەوێڵە، دووئاو لە ناوچەی شنۆ ٢٣ی خەرمانانی ١٣٦٢ (١٤ی سیپتەمبەری ١٩٨٣)

لەم کۆکوژییەدا گۆیا پارتی دیمۆکراتی کوردستان - عێراق (قیادە مەوەقەتە) بەشداری کردووە.

١	سەید ئیبراهیم سیادەتی	٣	حامید پوورکابانی	٥	سلێمان کوری عەبدول ئەحەد
٢	ئیسماعیل دیواری	٤	سۆفی عەبدول ئەحەد	٦	مارف مینە خاڵە

١٥- بەپێی ئارشیڤی ڕێکخراوی کۆمەڵە ژمارەی کوژراوەکان لە کۆمەڵکوژی گوندی بایزاوێ ١٨ی خەزەلوەری ١٣٦٠ (٨ی نۆڤەمبەری ١٩٨١)

دوازدە کەسن و هەموو کوژراوەکانیش ئەندامی ڕێکخراوی کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێش بوون.

١	سەلاح مرادی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٢	موحەمەدئەمین ڕەسووڵی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٣	سلێمان بایەزیدی گوڵ	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٤	هەمزە موحەمەدسانی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان
٥	نادر باغەبانی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٦	عوسمان رامین	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٧	سلێمان تەپەرەشی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٨	عەبدولخالیق موحەمەدپوور	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
٩	سەید مەنسوور موسەوی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
١٠	کەریم فەتاحی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
١١	مستەفا ئەبزەندی	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"
١٢	عوسمان فەرەجپوور	ئەندامی ڕێکخراوی "کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشان"

٢٤ی جانێویری ٢٠٠٤ - سەرچاوە: ئارشیڤی ماڵپەرە دیمانە

قوربانییە سیڤیلەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ١٣٥٩دا

س.ماکوان

بێجگە لە ناوی کوژراوەکانی کۆکوژی قارنا لە ساڵی ١٣٥٨[١٩٨٠] (٤٩ کەس)، گوللەبارانکردنی ١٦ ئەندامی حدکا و ١٠ ئەندامی کۆمەڵە لە هەمان ساڵدا و کۆکوژییەکانی ١٣٥٩ [١٩٨١] قەلاتان (١٢ کەس)، ئیندرقاش و وسووکەند (٣٥) کەس، سۆفیان (١٢) کەس، گوللەبارانکردنی ٣٩ ئەندامی حدکا و ١٣ ئەندامی کۆمەڵە لە هەمان ساڵدا، هەروەها هەر لە ساڵی ١٣٥٩ [١٩٨١] دا سەجەم ٢٧ کەس خەڵکی سیڤیل کوژراون، کە تەوەرەی سەرەکی ئەم لێکدانەوەی خوارەوە پێکدێنێ:

لە ساڵی ١٣٥٩ [١٩٨١] سەرجەم ناوی ٢٥ قوربانی سیڤیلی کورد لە ئارشیڤی حیزبی دیمکراتی کوردستانی ئێراندا تۆمارکراون (چاو لە پاشکۆی ژمارە ١ بکە). ٢ کەس لە ناوەکان لە پرس کردن بە خەڵکی، ڕاست کراونەتەوە و ئەو ناوانە لە هیچ ئارشیڤێکدا نەبوون (چاو لە پاشکۆی ژمارە ٢ بکە). ژمارەی کەمی ناوە تۆمارکراوەکان لە ساڵی ١٣٥٩[١٩٨١] دا نیشان دەدا کە ئەم ژمارە کەمەیە بە هیچ جۆرێک ناتوانێ ڕاست بێ، ئەگەر بێتو ئەوە لەبەرچاو بگرین کە زۆربەی قوربانییە سیڤیلەکان هەر لە ساڵەکانی هەوەڵی شۆڕشدا و لە هێرشە پان و بەرینەکانی حکوومەتی ئێراندا دراون.

مەسەلەیەکی دیکەش لەو پێوەندییەدا تۆمارنەکردنی کوژراوە سیڤیلەکانی ساڵی ١٣٥٨[١٩٨٠] ە کە ئەمەش لە خۆیدا کەمایەسییەکی گەورە سەبارەت بە لێکۆلینەوەیەکی هەمەلایەنە و جێگای باوەڕ درووست دەکا. بۆ نموونە تەنیا لە شارێکی وەک سنەدا گۆیا بە قەول هەزاران کەس کوژراون و هێشتا تاقە ناوێکیش چییە، تۆمار نەکراوە. یەکێک لە هۆکارەکانی تۆمارنەکردنی ناوەکان ڕەنگە ئەوە بێ کە ڕێکخراوە کوردستانییەکان لەو سەردەمەدا بیریان لە مەسەلەیەکی وا گرینگ نەکردبێتەوە. بۆ نموونە حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران لە ساڵی ١٣٦١[١٩٨٣] وە گرینگی بەم کارە دەدا و لەو ڕێکەوتە بە دواوە ئارشیڤی حدکا دەتوانێ یارمەتیدەرێکی باش بێ. بەڵام ئەوەی بگەڕێتەوە سەر ڕێکخراوی کۆمەڵە، لەم پێوەندییەدا ئەوەیە کە ئەوان لەو بارەوە نە هیچ بڵاوکراوەیەکیان هەبووە و نە ناوی کوژراوە سیڤیلەکانیشان گۆیا تۆمار کردوون.

لەو ٢٧ کەسە ٦ کەسیان گوللەباران کراون، بەڵام نازاندرێ ئایا خەڵکی سیڤیلن یان ئەو کەسانە زیندانی سیاسی بوون و بە جۆرێک پێوەندیان بە ڕێکخراوە کوردییەکانەوە هەبووە، لەم بارەوە ئاگادارییەکی ئەوتۆ لە هەوێڵدا نییە.

لە نێو گوللەبارانکراوەکاندا ٣ ژن دەبیندرێن کە هەرسێک خەڵکی شاری سنەن، ئەمەش نیشان دەدا کە خەباتی سیاسی لە نێو چینی ژنانی شارنشیندا بە تایبەتی لە باشووری ڕۆژهەڵاتی کوردستان و لە شاری سنە ڕابردوویەکی درێژی هەیە و دەگەڕێتەوە بۆ مێژوویەکی کۆنتر، واتە بۆ سالانی دەسپێکی شۆڕشی کورد لە پاش نەمانی حکوومەتی پاشایەتی.

هەروەها لەو ٢٧ کەسە ١١ کەسیان خەڵکی شارەکانی کوردستان وەک سنە، سەقز، سەردەشت، مەهاباد، کامیاران و بانەن و پاشماوەکەشیان خەڵکی گوندەکانی کوردستانن. نیوەی زۆربەی کوژراوەکان خەڵکی گوندەکانن. ئەمەش نیشاندەدا کە هەر لە سەرەتای هەڵگیرسانی شەری کوردستاندا بە زۆری خەڵکی گوندەکان زەرەرمەند بوون. ئەمە لە کاتێک دایە لەو سەدەمەدا زۆربەی شارەکانی ناوەند و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستان لەژێر کۆنترۆڵی هێزی پێشمرگەدا بووە.

لەو ٢٧ کەسە ١٤ کەس یانێ زۆرتر لە نیوی سەرجەمی کوژراوەکان بە هۆی دەستڕێژی پاسداراوە کوژراون. ئەمەش نیشان دەدا کە هەر لە هەوەڵەوە هێزەکانی حکوومەتی جیاوازییەکی ئەوتۆیان لە نێوان خەڵکی سیڤیل و هێزی چەکداری پێشمەرگەدا دانەناوە و خەڵکی سیڤیل و بێتاوانیان وەبەر گوللە داوە و کوشتوویانن.

لە نێو کوژراوە سیڤیلەکانی ساڵی ١٣٥٩[١٩٨١] دا خەڵکی شار و گوندەکانی وەک سنە، سەقز، کامیاران، جوانڕۆ، بانە، سەردەشت و مەهاباد دەبینرێن و ئەمەش بەو مانایەیە لە تەواوی شوێنە ئاماژەپێکراوەکاندا شەڕ بەردەوام بووە و لە ئاکامی شەڕەکانیشدا خەڵکی سیڤیل وەبەر هاتوون.

ئەو ٢٧ کەسە بە شێوەی جۆراوجۆری وەک گوللەباران، تۆپباران، دەستڕێژی پاسدار و لە کاتی خۆپیشاندان لە دژی هێزە حکوومەتییەکاندا کوژراون. کە هەروەک لە سەرەوە ئاماژەی پێکرا، ڕێژەی زۆربەی کوژراوەکان، کوژران بە هۆی دەستڕێژی هێزەکانی حکوومەتییەوە بووە.

پاشکۆی ١

کوژراوە سیڤیلەکان لە نێوان ١٢ی بانەمەڕی ١٣٥٩ هەتا ١٨ی بەفرانباری ١٣٥٩ (٢ی مای ١٩٨٠ هەتا ٧ی جانێویری ١٩٨١)

ڕیز	ناو و ناوبانگ	شوێنی ژیان	هۆی کوژران	ڕێکەوت
١	نەبی ئەڵک	کامیاران	لە خۆپیشاندان	١٢ی بانەمەڕی ١٣٥٩
٢	شەهین باوەفا پەرەستار	سنە	گوللەباران	٢٨ی جۆزەردانی ١٣٥٩
٣	زاهید بەفری منداڵ	(ناوچەی سنە)	دەستڕێژی پاسدار	ی پووشپەڕی ١٣٥٩
٤	مەحموود باباخانی دوکاندار	سەقز	دەستڕێژی پاسدار	١٩ی پووشپەڕی ١٣٥٩
٥	مەلا برایمی حیکمەت	بانە	گوللەباران	٣١ی گەلاوێژی ١٣٥٩
٦	موحەمەد مێعمار وەستای خانوو	بانە	گوللەباران	٣١ی گەلاوێژی ١٣٥٩
٧	سەدیق سحرانەوەرد	بانە	گوللەباران	٣١ی گەلاوێژی ١٣٥٩
٨	موحەمەد ئەحسەنی	(ناوچەی مەهاباد)	تۆپباران	٨ی خەرمانانی ١٣٥٩
٩	فەرانەک سەدری	(ناوچەی مەهاباد)	تۆپباران	٨ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٠	زیبا موحەمەدی	(ناوچەی مەهاباد)	تۆپباران	٨ی خەرمانانی ١٣٥٩
١١	موحەمەد خشتی	(ناوچەی مەهاباد)	تۆپباران	٨ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٢	فریشتە کەعبی	سنە	گوللەبارن	١٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٣	زەهرا کەعبی	سنە	گوللەبارن	١٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٤	حوسنی موسالان	سەردەشت	تۆپباران	٢٨ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٥	عەلی جەلیلی	سەرا (سەقز) -	دەستڕێژی پاسدار	٣٠ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٦	ئەبوبەکر سەرایی	سەرا (سەقز)	دەستڕێژی پاسدار	٣٠ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٧	سلێمان شێخاقای	دیمەنسوور (مەهاباد)	دەستڕێژی پاسدار	٣ی خەزەلوەری ١٣٥٩
١٨	شازەنان باجەلانی	کامیاران	گوللەبارن	١٠ی خەزەلوەری ١٣٥٩
١٩	بەشیر بەدری	حەبەشە (قوتوور)	دەستڕێژی پاسدار	١٠ی خەزەلوەری ١٣٥٩
٢٠	موحەمەد حوسەینی		دەستڕێژی پاسدار	١٠ی خەزەلوەری ١٣٥٩
٢١	یوسف کێلێ	پیرانشار	دەستڕێژی پاسدار	٢٠ی خەزەلوەری ١٣٥٩
٢٢	جەماڵ توتئاغاجی	مەهاباد	دستڕێژی پاسدار	٢٧ی سەرماوەزی ١٣٥٩

٢٣	موتەلیب ... خۆپیشاندان	بانە	دستریژی پاسدار	٥ی بەفرانباری ١٣٥٩
٢٤	ئەمیر ئەهرانی منداڵ ١٢ ساڵە	مەهاباد	دستریژی پاسدار	١٨ی بەفرانباری ١٣٥٩
٢٥	حاجی محمدی کاکانی	کەچەڵئاوا (جوانرۆ)	دەستریژی پاسدار	منداڵ ٩ ساڵە
٢٦	محەمەد ئەمین	عەلیئاوا (جوانرۆ)	دەستریژی پاسدار	

سەرچاوە: گۆڤاری "جنگ در کردستان"، پاشکۆی ساڵی ١٣٥٩

١- ئەندامانی گوللەبارانکراوەکانی حیزبی دێموکرات ساڵی ١٣٥٨ - ١٩٧٩

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	رێکەوتی گوللەباران
١	ئیسماعیل مەولوودنژاد	شنۆ	٢ی بانەمەڕی ١٣٥٨
٢	خدر ئیسماعیلزادە	زوران (سەردەشت)	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٥٨
٣	حەمەعەلی نەقشبەندی	پاوە	٣٠ی گەلاوێژی ١٣٥٨
٤	ئەولکەریم کەریمی	پاوە	٣٠ی گەلاوێژی ١٣٥٨
٥	وەهاو موبارەکشاهی	پاوە	٣٠ی گەلاوێژی ١٣٥٨
٦	حوسین شیانی	پاوە	١ی خەرمانانی ١٣٥٨
٧	جافر عەزیزی	پاوە	١ی خەرمانانی ١٣٥٨
٨	سەیفوڵا زیایی	پاوە	١ی خەرمانانی ١٣٥٨
٩	ئەحمەد قادرزادە	مەریوان	٢ی خەرمانانی ١٣٥٨
١٠	یونس کەریمزادە	پاوە	٢ی خەرمانانی ١٣٥٨
١١	عەلی پێشنماز	مەهاباد	٦ی خەرمانانی ١٣٥٨
١٢	مستەفا خالیدی	مەهاباد	٦ی خەرمانانی ١٣٥٨
١٣	جەلیل جەماڵزادە	سەقز	١٦ی خەرمانانی ١٣٥٨
١٤	عوسمان یەزدانپەنا	میراوا (سەردەشت)	٢١ی خەرمانانی ١٣٥٨
١٥	رەحمان فەرامان	مەهاباد	٩ی رێبەندانی ١٣٥٨

١٦	موحمەد پەروەری	حاجی ماميان (مەهاباد)	٩ی ڕێبەندانی ١٣٥٨
سەرچاوە: گۆڤاری "جنگ در كردستان"، پاشكۆی ١٣٥٨ [١٩٧٩]			

٢- ئەندامانی گوللەبارانكراوەكانی حیزبی دێموكرات ساڵی ١٣٥٩ - ١٩٨٠

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایكبوون	ڕێكەوتی گوللەباران
١	سەربەرز رەزایی	زونج (مەریوان)	ای بانەمەڕی ١٣٥٩
٢	ئەورەحیم جەواهێری	ئاساوڵە (كامیاران)	٢٣ی بانەمەڕی ١٣٥٩
٣	عوسمان شار	سەقز	١١ی پووشپەری ١٣٥٩
٤	ناسر غولامی	سەقز	١١ی پووشپەری ١٣٥٩
٥	مزەفەر وەزیری	سنە	٢٤ی پووشپەری ١٣٥٩
٦	سەدیق كوهی	پیرانشار	١٣ی گەلاوێژی ١٣٤٩
٧	نەجمەدین رەمەزانی	بانە	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٤٩
٨	مستەفا موحەمەدی	بانە	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٤٩
٩	مەحمەدئەمین شەهیدی	پیرانشار	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٠	بایەزید بایەزیدی	خراپە - پیرانشار	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١١	عەلی مەحموودی	زەنگیئاوا (پیرانشار)	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٢	ئەبووبەكر حەوتوانە	كێلەسپیان (پیرانشار)	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٣	خدر عەلینژاد	گردەبن (پیرانشار)	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٤	محەممەد ئەمین جەوانبەخش	گردەبن (پیرانشار)	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٥	سلێمان مەلوو	گروچاوێ (پیرانشار)	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٦	بایەزید جەهانبەخش	پیرانشار	٢٣ی خەرمانانی ١٣٥٩
١٧	مەولوود رەسووڵی	قروشاوێ (شنۆ)	١٩ی رەزبەری ١٣٥٩
١٨	مەجید موحەمەدی	زێوە (شنۆ)	١٩ی رەزبەری ١٣٥٩
١٩	رەحیم قادرپوور	خڵتاوێ (شنۆ)	١٩ی رەزبەری ١٣٥٩
٢٠	مەحییەدین پشتەك	توتئاغاج (شنۆ)	١٩ی رەزبەری ١٣٥٩

ریز	ناو و ناوبانگ	شوینی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران
٢١	مەحیبەدین کەدخودا	نێوقوران (شنۆ)	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٢	ڕەحمان تەهاپوور	شاوانە (شنۆ)	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٣	برایم مەکاریان	شنۆ	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٤	ڕەحیم مورتەزەوی	بۆکان	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٥	مستەفا عەلیزادە	شنۆ	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٦	موسا زەندکەریمی	ماچکە (سنە)	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٧	بەهادین جەوانمەرد	سنە	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٨	سیروس ڕەحیمی	سنە	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٢٩	عەبدوڵا میرکی	سنە	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٣٠	مەسعود سەڵۆاتی	سەڵۆەتئاوا (سنە)	٢٤ی بەفرانباری ١٣٥٩
٣١	نادر داوەران	سنە	٨ی ڕەشەمەی ١٣٥٩
٣٢	یەدوڵاعەلیپەنا	میرکی (سنە)	١٩ی ڕەزبەری ١٣٥٩
٣٣	کولسووم حوسێنی	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
٣٤	تەها فەرەجپوور	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
٣٥	ئەبوبەکر سوڵتانی	بۆبەکتان (سەقز)	ساڵی ١٣٥٩
٣٦	وەستا عەلی سیمانکار	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
٣٧	عوسمان ئیبراهیمی	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
٣٨	فاتمە جەمشیدی	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
٣٩	ساڵح ئیزەدی	سەقز	ساڵی ١٣٥٩
سەرچاوە: گۆڤاری "جنگ در کردستان"، پاشکۆی ١٣٥٩ [١٩٨٠]			

٣- گوللەبارانکراوەکان لە زیندانی مەهاباد ١٣٦٠ - ١٩٨١

ریز	ناو و ناوبانگ	شوینی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
١	مستەفا دێبوکری	زیندانی مەهاباد	٣ی پووشپەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
٢	کەریم بلووری	زیندانی مەهاباد	٣ی پووشپەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٣	ڕەحمان شەنگەپوور	زیندانی مەهاباد	٣ی پووشپەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٤	سەعدی عەباسی	زیندانی مەهاباد	٣ی پووشپەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٥	جافر سیگاری	زیندانی مەهاباد	٣ی پووشپەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٦	سلێمان جاویدفەر	زیندانی مەهاباد	٢٢ی ڕەزبەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٧	مەنسوور حوسێنی	زیندانی مەهاباد	٢٢ی ڕەزبەری ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٨	عەباس توکمەچی	زیندانی مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٩	ڕەحیم سەنبولی	زیندانی مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٠	عەلی جەهانگیری	زیندانی مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١١	مستەفا بەختیاری	زیندانی مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٢	شەهاب سازواری	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٣	مەسعوود کەفاشی	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٤	ناسر بەلالی	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٥	جافر مەعرووفی	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٦	ئیسماعیل مام ڕەحیمی	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٧	حوسێن سەیدی	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٨	خالید قادری	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٩	تایەر حەیدەری	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٢٠	مەنسوور حەسەنزادە	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٢١	خالید ساڵح موقەدەم	زیندانی مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠	؟؟؟
٢٢	مەنسوور حوسێنی	زیندانی مەهاباد	٢٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٢٣	سولێمان جاویدفەر	زیندانی مەهاباد	٢٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٢٤	حەسەن (سۆفی)	زیندانی مەهاباد	٢٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٢٥	دوکتور محەممەد سەوجە	زیندانی مەهاباد	٢٩ی سەرماوەزی ١٣٦٠	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٢٦	ڕەزا نەواخا	زیندانی مەهاباد	٢٩ی سەرماوەزی ١٣٦٠	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران
٢٧	یەدولڵا لوتفی	زیندانی سنە	١ی بەفرانباری ١٣٦٠
٢٨	رەحمان (سەبزەواری)	زیندانی مەهاباد	١٠ی بەفرانباری ١٣٦٠
٢٩	ئەبووبەکر بەقالّی	وشتەپە (بۆکان)	٢٤ی سەرماوەزی ١٣٦٠
٣٠	مام وەلی چراغی	قوروە	٢٧ی خەرمانانی ١٣٦٠
٣١	عەبدولّا میسری	قوروە	٢٧ی خەرمانانی ١٣٦٠
٣٢	محەممەد زارعی	قوروە	٢٧ی خەرمانانی ١٣٦٠
٣٣	حەسەن فەرزایی	سنە	٣٠ی خەزەلوەری ١٣٦٠
٣٤	حەسەن مرادی	دەری (مەریوان)	١٣٦٠
٣٥	جەلال کەریمی	بانە	٢١ی خەرمانانی ١٣٦٠
٣٦	مستەفا سەلاحی	بانە	٢١ی ڕەزبەری ١٣٦٠
٣٧	نەجمەدین چوپانی	بانە	١٢ی ڕەزبەری ١٣٦٠
٣٨	ئەحمەد سەحراگەرد	هێجانان (سەقز)	٢٦ی خەرمانانی ١٣٦٠
٣٩	حوسێن شەهبازی	دالّان (دیواندەرە)	٢٠ی سەرماوەزی ١٣٦٠
٤٠	خالید خەدامی	هەزارکانیان (دیواندەرە)	٢٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠
٤١	ناسر عەزیزی	زاخە (دیواندەرە)	٢٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠
٤٢	عوسمان رەسووڵی	داش دوورگە (نەغەدە)	٢٩ی ڕەشەمەی ١٣٦٠
٤٣	کەریم بلووری	مەهاباد	٥ی پووشپەڕی ١٣٦٠
٤٤	(سەعدی) عەباسی	مەهاباد	٥ی پووشپەڕی ١٣٦٠
٤٥	حامد پوورئازەر	مەهاباد	٥ی پووشپەڕی ١٣٦٠
٤٦	شاناز قوربانی	مەهاباد	١٦ی خەرمانانی ١٣٦٠
٤٧	عەلی جەهانگیری	قۆزلّوو (مەهاباد)	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠
٤٨	ناسر بەلامی	مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠
٤٩	عەباس توکمەچی	مەهاباد	٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠
٥٠	اسماعیل مام ئیبراهیمی	مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠
٥١	شەهاب سەبزەواری	مەهاباد	٦ی خەزەلوەری ١٣٦٠

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
٥٢	مەنسوور حوسێنی	مەهاباد	٢٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	
٥٣	خالید شاتری	مەهاباد	٢٢ی خەزەلوەری ١٣٦٠	
٥٤	ڕەزا نەوخا	مەهاباد	٢٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠	
٥٥	ڕەزا کەریمی	مەهاباد	٢٧ی خەرمانانی ١٣٦٠	
٥٦	سوڵتان کەریمپوور	قزلقۆپی (مەهاباد)	٢٥ی ڕەزبەری ١٣٦٠	
٥٧	ڕەحیم مەحمەڵ	قزلقۆپی (مەهاباد)	١٨ی پووشپەری ١٣٦٠	
٥٨	یونس پیرزادە	مەهاباد	٢٥ی ڕەزبەری ١٣٦٠	
٥٩	ئەبووبەکر خارجە	سەهۆڵان (مەهاباد)	١٣٦٠	
٦٠	حوسێن مەسجدی	مەهاباد	٥ی پووشپەری ١٣٦٠	
٦١	مستەفا دێهکوردی	قۆلختەپە (مەهاباد)	٥ی پووشپەری ١٣٦٠	
٦٢	فەرهاد ئەڵماسی	بۆریدەر (مەریوان)	١٠ی بەفرانباری ١٣٦٠	
٦٣	ساڵح ڕەسووڵی	بۆریدەر (مەریوان)	٩ی سەرماوەزی ١٣٦٠	

٤- گوللەبارانکراوەکان لە زیندانی شاری سنە ١٣٦١ -١٩٨٢

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
١	موحەمەدڕەزا خوسرەوی	شاری بیجار	١٠ی جوزەردانی ١٣٦١	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٢	وەلی جەواهێری	مێسووراو (کامیاران)	١٠ی جوزەردانی ١٣٦١	
٣	موحەمەدساڵح مەعازی	شاری سنە	١٠ی جوزەردانی ١٣٦١	
٤	محمد حەسەن محەممەدی	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٥	ئیسماعیل باقری	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٦	محەممەد سەعید فەیزی	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٧	جەلالەدین کەرباسی	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٨	محەممەد نەسرەتی	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
٩	توفیق ڕەحیمی	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
١٠	ئەحمەد حەیدەری	شاری سنە	٢٤ی خەرمانانی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١١	مریەم	زیندانی شاری سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٢	حامید خۆرشیدی	زیندانی شاری سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٣	فایەق ناسر سەقزی	زیندانی شاری سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات
١٤	سەید ڕەحیم فەیزی	زیندانی شاری سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	لایەنگری حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١	عومەر فارسی	شاوانە (شنۆ)	١٨ی خەرمانانی ١٣٦١	
٢	سەعید فەیزی	باقرئاوا (سنە)	١ی خەرمانانی ١٣٦١	
٣	ئیسمایل باقری	سنە	١ی خەرمانانی ١٣٦١	
٤	جەهانشا ئەسعەدی	سنە	ساڵی ١٣٦١	
٥	سەدیق خۆشقسە	سنە	١٧ی بەفرانباری ١٣٦١	
٦	وەلی جەواهێری	مێسووراو (کامیاران)	١٣ی جوزەردانی ١٣٦١	
٧	هوشەنگ محەممەدی	کامیاران	٢٠ی جوزەردانی ١٣٦١	
٨	جەمشید خشڵی	کامیاران	٦ی خەرمانانی ١٣٦١	
٩	حەسەن تەبەرخون	وەردێ (سەردەشت)	٢٥ی ڕەزبەری ١٣٦١	
١٠	ڕەحمان عەلیپوور	قازان (سەردەشت)	٢٠ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١	کەریم سەمەدپوور	بانە	جۆزەردانی ١٣٦١	
٢	مزەفەر ئەحمەدی	کەندەسوورە (بانە)	٨ی ڕەزبەری ١٣٦١	
٣	عەلی عەبدوڵازادە	دایەسلێمان (سەقز)	٦ی خاکەلێوەی ١٣٦١	
٤	سەعید مرادخانی	سەقز	٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٦١	
٥	ئیسماعیل فەیزی	سەقز	٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٦١	
٦	محەممەد حوسێنزادە	سەقز	٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٦١	
٧	عەلی مەولایی	سەقز	٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٦١	
٨	محەممەد مرادی	چاغلوو (سەقز)	٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٦١	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
٩	سەیدرەحیم فەخری	سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١٠	مریەم یارئەحمەدی	سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١١	حامید خورشیدی	سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١٢	فایەق ناسری	سەقز	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١٣	محەممەدسەدیق عەلیزادە	خەیەر (سەقز)	٣ی سەرماوەزی ١٣٦١	
١٤	محەممەد محەممەدی	ئەحمەدئاوا (هەوشار)	٢ی ڕێبەندانی ١٣٦١	
١٥	سەدیق موحەممەدی	دیواندەرە	٦١ ساڵی ١٣٦١	
١٦	حوسێن ئەفەندی	نەوبەهار (دیواندەرە)	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٦١	
١٧	سەدیق عەلینیا	زەرینە (دیواندەرە)	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٦١	
١٨	خالید فەرەجی	دیواندەرە	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٦١	
١٩	عەبدوڵا شێخی	قۆڵەدەرە (دیواندەرە)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦١	
٢٠	حوسێن ئەحمەدی	هاڵەدەرە (دیواندەرە)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦١	
٢١	ئەحمەد ئەمینپوور	قەڵاگا (دیواندەرە)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦١	
٢٢	عەبدوڵا سەدیقزادە	زاخەی سەروو (دیواندەرە)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦١	
٢٣	عەباس شوکری	مرور (دیواندەرە)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦١	
٢٤	ڕەحیم پیرۆتی	جەڵدیان (پیرانشار)	٦ی خاکەلێوەی ١٣٦١	
٢٥	تاهیر حەقیقی	گیسیان (ورمێ)	٥ی جۆزەردانی ١٣٦١	
٢٦	عومەر سەبزە	نۆدشە (هەورامان)	٢٢ی گەلاوێژی ١٣٦١	
٢٧	ڕەحمان سیسەواری	مەهاباد	ساڵی ١٣٦١	
٢٨	سلێمان حوسێنپوور	سونجاخ (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦١	

٥- گوللەبارانکراوەکان لە زیندانی سەردەشت ١٣٦٢ - ١٩٨٣

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
١	کەماڵ کەسرایی	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	ئەندامی حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	لایەنی سیاسی
٢	عەبدوڵا محەممەدپوور	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
٣	محەممەد موسازادە	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
٤	ڕەحمان خزرنیا	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	ئەندامی حیزبی دێموکرات
٥	شەریف کوڕی عەبدوڵا	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	لایەن گری حیزبی دێموکرات
٦	ناسر ئیبراهیمپوور	شاری سەردەشت	١٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	لایەن گری حیزبی دێموکرات

٧	سەلاح کەرباسی	سنە	١٢ی بانەنەڕێ ١٣٦٢	
٨	سەید موحەمەد خالیدی	کۆڵەسارە (کامیاران)	٢٥ی خەرمانانی ١٣٦٢	
٩	ناسر ئیبراهیمپوور	سەردەشت	١٦ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
١٠	ڕەحمان خدر نیا -	سەردەشت	١٦ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
١١	جەلال شکوهی	شوێ (بانە)	خاکەلێوەی ١٣٦٢	
١٢	موحەمەدئەمین موحەمەدی	بنەخوێ (بانە)	١٢ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
١٣	سەدیق زائیری	قۆزلوو (هەوشار)	٥ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
١٤	عومەر ماملێ	ماسوێ (نەغەدە)	٧ی پووشپەڕی ١٣٦٢	
١٥	خالید ساڵحیان	گرتگسپیان (پیرانشار)	٥ی سەرماوەزی ١٣٦٢	
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١٦	فەهیم ئیسماعیلزادە	بلهی (سەڵماس)	٢٨ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
١٧	چیتپۆ ڕۆحانی	فیروزیان (سەڵماس)	٢٠ی سەرماوەزی ١٣٦٢	
١٨	ئیقباڵ پوورسەیدان	ئەنبی (سەڵماس)	ساڵی ١٣٦٢	
١٩	سەعدی ئەحمەدپوور	نۆدشە (هەورامان)	سەرماوەزی ١٣٨٢	
٢٠	حەسەن فەتاحی	زەردۆیی (جوانڕۆ)	٨ی خاکەلێوەی ١٣٦٢	
٢١	عەلی بەلا	مەهاباد	ساڵی ١٣٦٢	
٢٢	عەلی مەزنە	مەهاباد	١٢ی جۆزەردانی ١٣٦٢	
٢٣	محەممەد قوربانی	مەهاباد	٢٢ی پووشپەڕی ١٣٦٢	
٢٤	ناسر هیندوەش	مەهاباد	ساڵی ١٣٦٢	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
٢٥	عوسمان ڕەحمانی	مەهاباد	٧ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
٢٦	یوسف بەیتاسی	مەهاباد	٢٢ی پووشپەڕی ١٣٦٢	
٢٧	حوسێن چاوشینی	مەهاباد	٢٢ی پووشپەڕی ١٣٦٢	
٢٨	سلێمان تووبا	مەهاباد	٩ی بەفرانباری ١٣٦٢	
٢٩	خالق بارزان	نەغەدە	ساڵی ١٣٦٢	
٣٠	هوشیار باهۆش	مەهاباد	٢٢ی پووشپەڕی ١٣٦٢	
٣١	قادر قادری	گۆمان (سەردەشت)	گەلاوێژی ١٣٦٢	
٣٢	ئیبراهیم حەسەنزادە	نەلۆس (شنۆ)	٢٢ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
٣٣	عومەر داودی	ئاسناوێ (شنۆ)	٢٢ی خەرمانانی ١٣٦٢	
٣٤	عەزیز ئەفغانی	شیوەکان (شنۆ)	٢ی سەرماوەزی ١٣٦٢	
٣٥	سەعید سەلیمی	ئالیاوێ (شنۆ)	١٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢	
٣٦	ڕەشید نەبیپوور	شنۆ	١٦ی سەرماوەزی ١٣٦٢	
٣٧	باست سەڵواتی	سەڵوەتئاوا (سنە)	١٧ی بانەمەڕی ١٣٦٢	
٣٨	سەلاح مرادی	سنە	٨ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
٣٩	حەبیب ئەڵا مەحموودی	باقرئاوا (سنە)	٨ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
٤٠	ئەنوەر ساڵحی	بۆکان	١٧ی بانەمەڕی ١٣٦٢	
٤١	مەنسوور جەناخ	مەهاباد	١٢ی جۆزەردانی ١٣٦٢	
٤٢	فەتاح یوسفی	مەهاباد	ساڵی ١٣٦٢	

٦- لیستی گوللەبارانکراوەکانی سەر بە حدکا لە ساڵی ١٣٦٣ – ١٩٨٤

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١	مستەفا بەقایی	سەردەرە (مەهاباد)	٢٨ی گەلاوێژی ١٣٦٣	
٢	عوسمان جەنگی	سەردەرە (مەهاباد)	٢٠ی پووشپەڕی ١٣٦٣	
٣	موحەمەد ئەفشین	شنۆ	١٧ی بانەمەڕی ١٣٦٣	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
٤	تەوفیق فەرهادی	چیلک (سنە)	٢٣ی گەلاوێژی ١٣٦٣	
٥	حەبیبەڵلا لوتفی	سنە	٢٢ی گەلاوێژی ١٣٦٣	
٦	لوتفەڵلا ڕۆستەمی	تەوریوەر (سنە)	١٨ی خەزەلوەری ١٣٦٣	
٧	جەلال حوسێنپەنا	سنە	ساڵی ١٣٦٣	
٨	عەلی عەلیدۆست	برینجار (بانە)	ساڵی ١٣٦٣	
٩	خەدیجە ئیبراهیمپوور	سەقز	٩ی جۆزەردانی ١٣٦٣	
١٠	بەرزان فەتحوڵازادە	قامیشە (سەقز)	١٤ی سەرماوەزی ١٣٦٣	
١١	کەریم عەبدی	باغچەمشە (هەوشار)	٣ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
١٢	تەوفیق فەرامەرزی	قاشوق (هەوشار)	٣ی گەلاوێژی ١٣٦٢	
١٣	عەلی ئاغایی	کارێز (هەوشار)	؟؟؟	
١٤	یاقووب بوزیابی	حەسەنئاوا (هەوشار)	؟؟؟	
١٥	عەتا یەزدانپەنا	نەبیکەند (هەوشار)	؟؟؟	
١٦	هادی پیشکاری	ساریقۆخان (هەوشار)	؟؟؟	
١٧	عومەر قارەمانی	حەسەنلۆلان (هەوشار)	؟؟؟	
١٨	ڕەحمان چۆپلی	چۆپلی (هەوشار)	؟؟؟	
١٩	ساڵح عێوەزی	گوێئاغاج (هەوشار)	؟؟؟	
٢٠	تایەر نەسیری	قۆجە (هەوشار)	؟؟؟	
٢١	ئەسعەد قەلەندەری	کەرێزەی شکاکان (نەغەدە)	١٢ی گەلاوێژی ١٣٦٣	
٢٢	خالید نیرومەند	پەسوێ (پیرانشار)	٨ی ڕەزبەری ١٣٦٣	
٢٣	ئیبراهیم قوربانی	شیناوێ (پیرانشار)	٤ی ڕەشەمەی ١٣٦٣	
٢٤	حامید نووری	ئەنبی، سەڵماس، ورمێ	٧ی جۆزەردانی ١٣٦٣	
٢٥	ڕەسووڵ سەفەری	نولی، سەڵماس، ورمێ	٢٨ی جۆزەردانی ١٣٦٣	
٢٦	ڕەحمان عەرەبی	قاسملوو (ورمێ)	؟؟؟	
٢٧	گەنجعەلی عەباسپوور	ئەنبی، سەڵماس، ورمێ	١٠ی گەلاوێژی ١٣٦٣	
٢٨	لوقمان عەباسپوور	ئەنبی، سەڵماس، ورمێ	؟؟؟	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
٢٩	فەرامەرز عەبدونیان	زەنگیئاوا، سەڵماس، ورمێ	٣ی پووشپەڕی ١٣٦٣	
٣٠	ئیبراهیم سوڵتانی	مەهاباد	٦٣ ساڵی ١٣٦٣	
٣١	قادر شێخۆزادە	شنۆ	١٥ی جۆزەردانی ١٣٦٣	
٣٢	موحەمەد ئەحسەنی	مەهاباد	٦٣ ساڵی ١٣٦٣	
٣٣	عومەر قەمتەرە	قەمتەرێ (مەهاباد)	٢٥ی بانەمەڕی ١٣٦٣	
٣٤	خالید خارا	قوڵقوڵە (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦٣	

٧

٧- ئەندامە گوللەبارانکراوەکانی حدکا لە ساڵی ١٣٦٤ - ١٩٨٥

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١	مستەفا کەریمی	داریان (هەورامان)	٦ی خاکەلێوەی ١٣٦٤	
٢	ئیبراهیم ئەمینی	برهان (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦٤	
٣	ڕەحیم ئازەرەنگ	مەهاباد	ساڵی ١٣٦٤	
٤	مام عەبدوڵا ڕەسووڵی	عیساکەند (مەهاباد)	١٨ی بانەمەڕی ١٣٦٣	
٥	ساڵح حوسێنی	قۆزڵوو (مەهاباد)	٢٤ی گەلاوێژی ١٣٦٤	
٦	قەرەنی ڕەسووڵی	سەلیمساغڵ (مەهاباد)	٣١ی خەرمانانی ١٣٦٤	
٧	کەماڵ دەباغی	مەهاباد	١٥ی خەزەلوەری ١٣٦٤	
٨	تەها حەقتەڵەب	مەهاباد	١٥ی خەزەلوەری ١٣٦٤	
٩	ڕەحمان ئیبراهیمی	تازەقەڵا (بۆکان)	٩ی خەرمانانی ١٣٦٤	
١٠	سەید ئیبراهیم	بۆکان	ساڵی ١٣٦٤	
١١	عوسمان چیانە	یوشاوی (شنۆ)	١٥ی خەرمانانی	
١٢	خەلیل ئەحمەدی	دەری (مەریوان)	١٧ی بەفرانباری ١٣٦٤	
١٣	موحەمەد مەحموودزادە	قوڵەسێروێ (سەردەشت)	١٦ی جۆزەردانی ١٣٦٤	
١٤	سەلیم موحەمەدپوور	قوڵەسێروێ (سەردەشت)	ساڵی ١٣٦٤	
١٥	حوسێن موحەمەدی	هەوارەخۆڵ (بانە)	ساڵی ١٣٦٤	

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١٦	ئەنوەر پاکزاد	لگز (بۆکان)	٢٠ی سەرماوەزی ١٣٦٤	
١٧	نەبی پیری	چەپدەرە (هەوشار)	٢ی ڕەزبەری ١٣٦٤	
١٨	خەلیل زەرعی	کرماشان	٣ی ڕەزبەری ١٣٦٤	
١٩	خدر غەفووری	ئالیاوێ (شنۆ)	٢٦ی جۆزەردانی ١٣٦٤	

٨- ئەندامانە گوللەبارانکراوەکانی حدکا لە ساڵەکانی ١٣٦٥ و ١٣٦٦ - ١٩٨٦ – ١٩٨٧

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی لەدایکبوون	ڕێکەوتی گوللەباران	
١	خالید ڕەشیدی	ئەنبار (بۆکان)	١٦ی گەلاوێژی ١٣٦٥	
٢	ڕۆستەم مستەفازادە	مینگۆڵ، سەلماس (ورمێ)	١٠ی بەفرانباری ١٣٦٥	
٣	بایەزید نازری	حەسەنتووران (شنۆ)	٢٠ی خەزەلوەڕی ١٣٦٥	
٤	ساڵح ئەمینی	دەربەند (ورمێ)	١٥ی خەزەلوەڕی ١٣٦٥	
٥	غەفوور ڕەوەندی	شنۆ	ساڵی ١٣٦٥	
٦	مراد باشەهامەت	چیراوێ (شنۆ)	١٥ی ڕەشەمەی ١٣٦٥	
٧	ڕەحیم ئەحمەدپوور	قۆڵیستێر (سەردەشت)	٨ی بانەمەڕی ١٣٦٥	
٨	ئەلیاس ئەڵاپوور	قومقەڵا (مەهاباد)	٢ی خاکەلێوەی ١٣٦٥	
٩	عەبدوڵا خالیدی	زەرواو (بانە)	ساڵی ١٣٦٥	
١٠	ڕەحمان مەستانی	مەهاباد	ساڵی ١٣٦٦	
١١	کەریم دەوڵەتئابادی	کۆسەکەرێز (مەهاباد)	٥ی سەرماوەزی ١٣٦٦	
١٢	موحەمەد هەمەدانی	گردیاقووب (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦٦	
١٣	باقی زەکیووە	زەکیوە (دیواندەرە)	ساڵی ١٣٦٦	

٩- گوللەبارانکراوە سیاسیەکان لە ساڵی ١٣٦٧ – ١٩٨٨

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	شوێنی دانیشتن	ڕێکەوتی گوللەباران
١	مستەفا ئیبراهیمی	زیندانی ورمێ	دێبوکر (مەهاباد)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٥

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	شوێنی دانیشتن	ڕێکەوتی گوللەباران
٢	سەید موحەمەد نیزامی	زیندانی ورمێ	سەلیمساغوڵ (مەهاباد)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٥
٣	باقی عوسمانی	زیندانی ورمێ	بایندەرێ (مەهاباد)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٥
٤	کەریم تالانی	زیندانی ورمێ	داشدورگە (مەهاباد)	ئەندامی دیل ساڵی ١٣٦٥
٥	عەبدوڵا میرۆویسی	زیندانی ورمێ	قۆڵدەرە (هەوشار)	پێشمەرگە
٦	نەعمەتوڵا دەستئاموز	زیندانی سەقز	زەفەرئاوا (دیواندەرە)	ساڵی ١٣٦٤ بە دیل گیرابوو
٧	ئەسعەد تەیتاخی	زیندانی سنە	سنە	ئەندام
٨	شەهریار شەریعەتی	زیندانی سنە	سنە	
٩	مەحیەدین قادری	زیندانی سەقز	بۆبکتان (سەقز)	
١٠	مستەفا خزری	زیندانی سەقز	سەقز	
١١	محەممەد ئەحمەدنژاد	زیندانی سەقز	سەقز	کۆنە پێشمەرگە
١٢	جەسیم بیراک	زیندانی سنە	سۆ (سنە)	کۆنە پێشمەرگە
١٣	میرزا ئەحمەدی	زیندانی ورمێ	بلولاوا (ورمێ)	لایەنگری حیزب
١٤	خالید عەلیپوور	زیندانی مەهاباد	کیسەلان (مەهاباد)	کۆنە پێشمەرگە
١٥	ڕەحمان مستەفازادە	زیندانی ورمێ	زمزیران (سەردەشت)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٤
١٦	حەسەن مەحموودی	زیندانی ورمێ	گوێکتەپە (مەهاباد)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٦
١٧	مەحموود کلاشی	زیندانی کرماشان	قشلاخ (جوانرۆ)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٥
١٨	شوکروڵا محەممەدی	زیندانی کرماشان	وەزلێ (هەورامان)	پێشمەرگەی دیل ساڵی ١٣٦٦
١٩	ئیبراهیم چاوشینی	زیندانی ورمێ	گورگەکۆر (شنۆ)	پێشمەرگە
٢٩	نەجیب ئیبراهیمی	زیندانی ورمێ	نەناس (شنۆ)	پێشمەرگە

١٠- گوللەبارانکراوەکان لە ساڵی ١٣٦٨ - ١٩٨٩

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	شوێنی دانیشتن	ڕێکەوتی گوللەباران
١	حوسێن حەسەنپوور	زیندانی ورمێ	سپیدەرە، سەڵماس (ورمێ)	بەهاری ساڵی ١٣٦٨ پێشمەرگە
٢	نیزام مەردی	زیندانی ورمێ	شێرەنی، سەڵماس (ورمێ)	بەهاری ساڵی ١٣٦٨

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	شوێنی دانیشتن	ڕێکەوتی گوللەباران
٣	حەسەن بایەزیدی	مۆڵگەی جەواله	دێبوکر (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦٨
٤	کەماڵ تەلاج	نەغەدە		ساڵی ١٣٦٨
٥	مەنسوور حەقپوور	زیندانی ورمێ	بۆکان	ساڵی ١٣٦٨یەکێک لە بەرپرسانی حدکا لە بۆکان بووە
٦	ڕەسووڵ ئەحمەدی	زیندانی ورمێ	مەهاباد	١٣ی پووشپەڕی ١٣٦٨
٧	پیرباوا ڕاوەندی	زیندانی کرماشان	دەوان (جوانرۆ)	١٥ی پووشپەڕی ١٣٦٨پێشمەرگە
٨	ناسر شوکرە	زیندانی ورمێ	مەهاباد	٢١ی خەرمانانی ١٣٦٨پێشمەرگە
٩	ڕشید ڕۆستەمی ئازەر	زیندانی ورمێ	گوێکتەپە (مەهاباد)	٣١ی خەرمانانی ١٣٦٨پێشمەرگە
١٠	سلتان حاجی رسول	زیندانی میاندواو	ئالیکەند (بۆکان)	ساڵی ١٣٦٨ کادر
١١	عەلی نەزەری	زیندانی کرماشان	جوانرۆ	ساڵی ١٣٦٨لایەنگری
١٢	خالید شامرادی	زیندانی سنە	کەژێکەران (سنە)	ساڵی ١٣٦٨کادری
١٣	عەلی خورەمپەنا		پلکی (مەهاباد)	ساڵی ١٣٦٨ئەندامی

١١- گوللەبارانکراوەکان لە ساڵی ١٣٦٩ – ١٩٩٠

ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	شوێنی دانیشتن	ڕێکەوتی گوللەباران
١	فەرەجوڵا مینبەری	زیندانی سنە	نییەر (سنە)	ساڵی ١٣٦٩ ئەندامی حیزبی دێموکرات
٢	ئێحترام مینبەری	زیندانی سنە	نییەر (سنە)	ساڵی ١٣٦٩ ئەندامی حیزبی دێموکرات
٣	شاپوور شەریعەتی	زیندانی سنە	سنە	ساڵی ١٣٦٩ ئەندامی حیزبی دێموکرات

سەرچاوە: گۆڤاری "جنگ در کردستان"، پاشکۆی:

١٣٥٨ - ١٣٥٩ - ١٣٦٠ - ١٣٦١ - ١٣٦٢ - ١٣٦٣ - ١٣٦٤ - ١٣٦٥ - ١٣٦٦ - ١٣٦٧ - ١٣٦٨

کتێبی "جنایات جمهوری اسلامی در کردستان"

٤- گوللەبارانكراوەكانی سەر بە ڕێكخراوی كۆمەڵە

ساڵەكانی: ١٣٥٨ - ١٣٥٩ - ١٣٦٠ - ١٣٦١ - ١٣٦٢ - ١٣٦٣ - ١٣٦٤ - ١٣٦٥ - ١٣٦٦ - ١٣٦٧ - ١٣٦٨- ١٣٧٠

ریز	ناو و ناوبانگ	ڕێكەوتی گوللەباران	شوێنی گوللەباران	
١	ئەحمەد قادرزادە	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٢	ئەمین مستەفا سوڵتانی	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٣	جەلال نەسیمی	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٤	عەلی داستانی	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٥	ئەحمەد پیرخزری	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٦	بەهمەن ئەخزەریاری	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٧	حسەین مستەفا سوڵتانی	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٨	حسەین پیرخزری	٣ی خەرمانانی ١٣٥٨	پادگانی مەریوان	
٩	موتەلیب چابک	١ی ڕەزبەری ١٣٥٨	بۆكان	
١٠	كەماڵ ڕەحیمی	١٢ی خەزڵوەری ١٣٥٨	مەهاباد	
١١	نەسروڵا قدووسی	٤ی جۆزەردانی ١٣٥٩	سنە	
١٢	مەستوورە شاهسەواری	٤ی جۆزەردانی ١٣٥٩	سنە	
١٣	جەماڵ خدامرادپوور	٢٢ی پووشپەڕی ١٣٥٩	سنە	لە شەڕدا بەدیلگیرابوو
١٤	عەبدوڵا فەتحی	١٦ی گەلاوێژی ١٣٥٩	سنە	
١٥	مەحموود كەریمی	١٦ی گەلاوێژی ١٣٥٩	سنە	
١٦	ئەحمەد فەتحی	٢٥ی گەلاوێژی ١٣٥٩	بانە	
١٧	نەسرین كەعبی	٧ی خەرمانانی ١٣٥٩	سنە	

١٨	شەهلا کەعبی	٧ی خەرمانانی ١٣٥٩	سنە	
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
١٩	ڕەشید حوسێنپوور	١ی خەزەڵوەری ١٣٥٩	مەهاباد	
٢٠	قاسم ...	١ی خەزەڵوەری ١٣٥٩	مەهاباد	
٢١	عەلی ڕۆستەمی	سەرماوەزی ١٣٥٩	سنە	
٢٢	ئەحمەد شەعبانی	١٩ی بەفرانباری ١٣٥٩	مەهاباد	
٢٣	ڕەحیم گوڵاوی	٢٠ی بەفرانباری ١٣٥٩	مەهاباد	
٢٤	مەهدی موحەممەدی	ساڵی ١٣٦٠	؟؟؟	
٢٥	یوسف حەسەنخاڵی	٨ی بانەمەڕی ١٣٦٠	مەهاباد	
٢٦	فارۆق دێهقانی	١٥ی بانەمەڕی ١٣٦٠	تەورێز	
٢٧	ساڵح حەیدەری	ساڵی ١٣٦٠	سنە	
٢٨	حەمید بەختیاری	ساڵی ١٣٦٠	سەقز	
٢٩	فەزیلەت دارایی	ساڵی ١٣٦٠		
٣٠	نەسروڵا	پووشپەڕی ١٣٦٠	کامیاران	
٣١	ئەمجەد مستەفا سوڵتانی	٨ی پووشپەڕی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٢	ماجد مستەفا سوڵتانی	٨ی پووشپەڕی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٣	هوشەنگ تەوحیدی	٨ی پووشپەڕی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٤	ڕەزا نووریان	گەلاوێژی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٥	حەمید نوورانی	گەلاوێژی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٦	سەعید ڕەحمانپوور	گەلاوێژی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٧	فەرامەرز مرادی	٤ی خەرمانانی ١٣٦٠	کامیاران	
٣٨	عومەر خودایی	خەرمانانی ١٣٦٠	تەورێز	
٣٩	حەبیبوڵا لوتفوڵاهی	٢٣ی خەرمانانی ١٣٦٠	بانە	
٤٠	سیامەک جەعفەرزادە	پاییزی ١٣٦٠	تاران	
٤١	عادڵ دەروێشنژاد	١ی ڕەزبەری ١٣٦٠	ورمێ	
٤٢	جافر مەعرووفی	٥ی خەزەڵوەری ١٣٦٠	مەهاباد	

٤٣	کەماڵ مەحزوونی	خەزەڵوەری ١٣٦٠	بانە	
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
٤٤	ئەسعەد جانانی	٢٧ی خەزەڵوەری ١٣٦٠	میاندواو	
٤٥	ساڵح خزری	٢٧ی خەزەڵوەری ١٣٦٠	سنە	
٤٦	عەزیز بسامی	سەرماوەزی ١٣٦٠	سنە	
٤٧	ناجی غەفووری	٢ی سەرماوەزی ١٣٦٠	بانە	
٤٨	یوسف مەهاجری	٢٧ی سەرماوەزی ١٣٦٠	ورمێ	
٤٩	جەماڵ رەحیمزادە	٢٩ی سەرماوەزی ١٣٦٠	بانە	
٥٠	بیژەن بەهرامی	٣٠ی سەرماوەزی ١٣٦٠	سنە	
٥١	موحەمەدعەلی حوسێنی	بەفرانباری ١٣٦٠	سنە	
٥٢	ساڵح...	بەفرانباری ١٣٦٠	سنە	
٥٣	ئەڵماس حوسێنی	بەفرانباری ١٣٦٠	سنە	
٥٤	غەنی زاهیدی	بەفرانباری ١٣٦٠	سنە	
٥٥	کەماڵ موغەمی	بەفرانباری ١٣٦٠	سنە	
٥٦	عەتا موفتی	بەفرانباری ١٣٦٠	ورمێ	
٥٧	ناسر پێشکاری	٣ی بەفرانباری ١٣٦٠	کرماشان	
٥٨	ناسێح درەخشان	١٩ی ڕێبەندانی ١٣٦٠	سنە	
٥٩	بێهرووز باجەلانی	١٢ی رەشەمێ ١٣٦٠	کرماشان	
٦٠	فایەق تارام	٢١ی رەشەمێ ١٣٦٠	مەریوان	
٦١	عەلی گلەیی	مەریوان		
٦٢	موحەمەد ساڵح موعازی	بانە		
٣٦	جەمیل ئەرجمەند	سنە		
٦٤	سەقرات دەبیری	ورمێ		
٦٥	جەبار ئەحمەدی	مەریوان		
٦٦	سادق ...	بانە		
٦٧	خوسرەو ساعیدی	سنە		

٦٨	ناسر قوربانی	مەریوان		
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
٦٩	فارس هەنگەژاڵە	مەریوان		
٧٠	موحەمەد نوسرەتی	سنە		
٧١	کەماڵ ڕەحیمیان	تاران		
٧٢	خالید باباحاجیان	سنە		
٧٣	ئەسعەد تاجیک	مەریوان		
٧٤	حەسەن سەحرایی	مەریوان		
٧٥	ساڵح فەرەجی	مەریوان		
٧٦	حەسەن قادری	مەریوان		
٧٧	نیزام حەسەنی -	سەقز		
٧٨	موحەمەد ساڵح سوهرابی	سەقز		
٧٩	ئەحمەد حوسێن ئارانی	...		
٨٠	شەوبۆ سەیدزاهیدی	سنە		
ریز	ناو و ناوبانگ	ڕێکەوتی گوللەباران	شوێنی گوللەباران	
٨١	ساڵح کرداری	سنە		
٨٢	کەماڵ سەهەند	مەهاباد		
٨٣	ئامینە حوسێنی	ورمێ	مردن لەژێر ئەشکەنجە	
٨٤	موحەمەد حوسێنزادە	ورمێ		
٨٥	هەژار کەریمی	ورمێ		
٨٦	موحەمەد سەلیمی	ورمێ		
٨٧	ڕەئوف زارعی	سنە		
٨٩	هورموز تەرەقی	سنە		
٩٠	شوکروڵا کەریمی	مەریوان		
٩١	عەبدوڵا موحەمەدی	سنە		
٩٢	عومەر فەیزی	سەقز		

٩٣	عومەر ئەحمەدی	سەقز		
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
٩٤	عەلی قادرزادە	ورمێ		
٩٥	وەحید وەحیدی	سەقز		
٩٦	ڕەسووڵ باپیری	سەقز		
٩٧	خالید باپیری	سەقز		
٩٨	مەحییەدین جەلالی	سەقز		
٩٩	شەمسەدین ئەحمەدی	سەقز		
١٠٠	مەنسوور موحەمەدی	سەقز		
١٠١	موحەمەد زارع ڕەمشتی	کامیاران		
١٠٢	ناسر یوسفی	سنە		
١٠٣	حەیدەر ڕۆستەمی	سنە		
١٠٤	شارۆخ بەخشەندە	سنە		
١٠٥	جەمشید عەسری	سنە		
١٠٦	جەعفەر عیسمەتی	مەهاباد		
ریز	ناو و ناوبانگ	ڕێکەوتی گوللەباران	شوێنی گوللەباران	
١٠٧	سەفیە موحەمەدی	سنە		
١٠٨	ئەسودولا رابشانی	هەمەدان		
١٠٩	لوتفولا کەمانگەر	کرماشان		
١١٠	مەنسوور عەزیمی	مەهاباد		
١١١	عوسمان نیزامی	مەهاباد		
١١٢	تەفیق خەلیلی	سنە		
١١٣	ڕەشید پیر	مەهاباد		
١١٤	بایەزید قادری	شنۆ		
١١٥	سەدیق ئرمەند	تیکاب		
١١٦	هادی حەمدی	سنە		

١١٧	یەدوڵا حەبیبی	سنە		
ریز	ناو و ناوبانگ	شوێنی گوللەباران	ڕێکەوتی گوللەباران	
١١٨	ڕەحیم هاتفی	تاران		
١١٩	زاهید شەفیعی			
١٢٠	ڕەسووڵ حامیدی			
١٢١	موحەمەد حەسەن موحەمەدزادە			
١٢٢	ئەبووبەکر ڕەسووڵی			
١٢٣	عوسمان مرادی			
١٢٤	تەوفیق ئەلیاسی			
١٢٥	ڕەحمان ئەلیاسی			
١٢٥	عەلی سەعیدی	ورمێ	لە شەڕدا بەدیلگیرابوو	
١٢٦	موحەمەد کازمی	سنە	مردن لەژێر ئەشکەنجەدا	
١٢٧	ڕەحمەت ڕەحیمی	سنە	مردن لەژێر ئەشکەنجەدا	
١٢٨	ئامینە پرەستار	سەقز	مردن لەژێر ئەشکەنجەدا	

١- غوڵام حەق بەیان - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٢- شەهلا کلاوقوچی - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٣- هوشەنگ زەندی - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٤- کەیوان مەهاجێر - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٥- جەماڵ ڕەزایی - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٦- جەمشید خزرادوزی - سنە - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ لە جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوە بە دیل گیرابوو.

٧- موختار ئەوێهەنگ - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
٨- سەباح باوەڕێز - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
٩- فەرهاد حاجی میرزایی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٠- عەتیه شەریفی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١١- عەلی مرادی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٢- جەمال ئەسکەندەری - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٣- جەبار سەید مرادی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٤- جەمیل ئەحمەدی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٥- شەهریار حەیدەری - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٦- حیکمەت ئیسماعیلی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٧- کەماڵ سەیدمرادی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٨- زەمانه قادری - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
١٩- کەماڵ نەزەری موقەدەم - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
٢٠ حەبیبوڵا فاتحی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.
٢١- کەماڵ ئەلیاسی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.

٢٢- ناسر هادی - سنه - ساڵی ١٣٦٦، ١٩٨٨ له جەرەیانی گرتنی شاری هەڵەبجه لەلایەن حکوومەتی ئێرانەوه به دیل گیرابوو.

٢٣- حەسەن ئەخەرخوب - له شەڕدا به دیل گیرابوو.

٢٤- سەلاح رەجەبی - له شەڕدا به دیل گیرابوو.

٢٥- حەسەن حەسەنپوور - له شەڕدا به دیل گیرابوو.

٢٦- سەلاح فەیزی - له شەڕدا به دیل گیرابوو.

٢٧- عەلی خاتوونی - له شەڕدا به دیل گیرابوو.

٢٨ کەریم خوشقشلاخ - سەقز - له شەڕدا به دیل گیرابوو

سەرچاوە: سایتەکانی کۆمەڵه و حیزبی کۆمۆنیستی ئێران

لیستەی بەشێک لە قوربانیانی تیرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسی
١	سەرگورد عەبباسی	٢٣ی ئاگۆستی ١٩٨٠	شاری مەهاباد	کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکرات
٢	د. قاسملوو	١٣ی جوولای ١٩٨٩	شاری ڤییەن (ئۆتریش)	سکرتێری گشتی حیزبی دێموکرات
٣	عەبدوڵڵا قادری ئازەر	١٣ی جوولای ١٩٨٩	شاری ڤییەن (ئۆتریش)	کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکرات
٤	سەدیق کەمانگەر	٤ی سیپتەمبەری ١٩٨٩	باشووری کوردستان	کۆمیتە ناوەندی کۆمەڵە
٥	ئەحە ئاغا	ی جانێوەری ١٩٩١	سلێمانی	حیزبی دێموکرات
٦	مام حەبیب فەیزوڵاهی	ی جانێوەری ١٩٩١	ڕانیە	کۆمەڵە
٧	خالید حەسەن پوور	ی جانێوەری ١٩٩١	ڕانیە	خەبات
٨	ئەحمەد کوردککەی	٢٢ی ئاگۆستی ١٩٩١	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
٩	سەعید یەزدان پەنا	١٩ی سیپتەمبەری ١٩٩١	سلێمانی	سکرتێری یەکیەتی شۆڕشگێڕانی کوردستان
١٠	مەنسوور عەلی پوور	٣٠ی سیپتەمبەری ١٩٩١	بۆلی باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١١	جەلیل جەلیلی	٣٠ی سیپتەمبەری ١٩٩١	بۆلی باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١٢	مەلارەسووڵ گەردی	٢٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٩١	بۆلی باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١٣	حەسۆ عەلی پوور	٢٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٩١	بۆلی باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١٤	ڕەسووڵ قادری	٢٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٩١	باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١٥	جەلیل مامایی	٢٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٩١	بۆلی باشووری کوردستان	حیزبی دێموکرات
١٦	محەممەد فەتحی	٢٧ی نۆڤەمبەری ١٩٩١	سلێمانی	کۆمەڵە
١٨	جەماڵ زوورەیی	ساڵی ١٩٩١	دۆڵی شەهیدان	حیزبی دێموکرات
١٧	سابر فەرهادی	٢٧ی نۆڤەمبەری ١٩٩١	سلێمانی	کۆمەڵە
١٩	کەماڵ زوورەیی	ساڵی ١٩٩١	دۆڵی شەهیدان	حیزبی دێموکرات
٢٠	کەماڵ قادرزادە	ساڵی ١٩٩١	شارۆچکەی پێنجووین	حیزبی دێموکرات
٢١	محەممەد بابایی	ساڵی ١٩٩١	سلێمانی	پەنابەر
٢٢	عوسمان زارعی	ساڵی ١٩٩١	دۆڵی شەهیدان	پەنابەر
٢٣	کەماڵ زارعی	ساڵی ١٩٩١	دۆڵی شەهیدان	پەنابەر
٢٤	خاڵە حەمە	١٢ی جانیوەری ١٩٩٢	کەرکوک	حیزبی دێموکرات
٢٥	شاپوور فیرۆزی	٢١ی مای ١٩٩٢	ڕانیە	کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
٢٦	محەممەد ڕەحمانی	٢ی جوونی ١٩٩٢	چۆمان	حیزبی دیموکرات
٢٧	کامران مەنسور موقەددەم	٣ی جوونی ١٩٩٢	سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٨	ئیبراهیمی شێخی باڵدار	١٧ی جوونی ١٩٩٢	ڕێگای ڕەواندوز - هەولێر	حیزبی دیموکرات
٢٩	عەلی ناتورە	٣٠ی جوونی ١٩٩٢	هەڵەبجە	حیزبی دیموکرات
٣٠	هادی مەحموودی	٣٠ی جوونی ١٩٩٢	هەڵەبجە	حیزبی دیموکرات
٣١	سالار ساعدپەنا	٣٠ی جوونی ١٩٩٢	هەڵەبجە	حیزبی دیموکرات
٣٢	فەخرەدین مورادی	٣٠ی جوونی ١٩٩٢	هەڵەبجە	حیزبی دیموکرات
٣٣	ستار جەلالی	ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	ئیمام خەتیب	حیزبی دیموکرات
٣٤	خدر ئەلماسی	ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	ئیمام خەتیب	حیزبی دیموکرات
٣٥	محەممەد مەعروفی	ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	ئیمام خەتیب	حیزبی دیموکرات
٣٦	د.سادق شەرەفکەندی	١٧ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	برلین - ئاڵمان	سکرتێری گشتی حیزبی دیموکرات
٣٧	فەتتاح عەبدولی	١٧ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	برلین - ئاڵمان	کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات
٣٨	هوومایون ئەردەلان	١٧ی سیپتەمبەری ١٩٩٢	برلین - ئاڵمان	بەرپرسی کۆمیتەی ئاڵمان حیزب
٣٩	سەیفولا سلێمان پوور	١٧ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	کەمپی بارێکە	حیزبی دیموکرات
٤٠	ڕەزا سلێمان پوور	١٨ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	کەمپی بارێکە	حیزبی دیموکرات
٤١	کامران سلێمان پوور	١٨ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	کەمپی بارێکە	حیزبی دیموکرات
٤٢	محەممەد میهرەبانی	١٨ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	پێنجوین	حیزبی دیموکرات
٤٣	ئەحمەد کاگڵ	١٨ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	پێنجوین	حیزبی دیموکرات
٤٤	کەریم کاگڵ	١٨ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٢	پێنجوین	حیزبی دیموکرات
٤٥	جەلال خانە خالی	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٢	قەلادزێ	حیزبی دیموکرات
٤٦	محەممەد خدری	ساڵی ١٩٩٢	سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٤٧	شەریف ڕەحمانی	١٣ی جانێویری ١٩٩٣	شاری سلێمانی	خەبات
٤٨	کامران شافعی	١٠ی فێبریوری ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
٤٩	ئەحمەد درویشی	٣ی مارچی ١٩٩٣	دیانا	حیزبی دیموکرات
٥٠	جەمال نامی	١٥ی مارچی ١٩٩٣	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٥١	عەبدوڵڵا ڕەسووڵ زادە	١٢ی ئەپریلی ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
٥٢	ڕەسووڵ عوسمانی	١٢ی ئەپریلی ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
٥٣	محەممەد محەممەدپوور	١٢ی ئەپریلی ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
٥٤	سەعدون عەبباسی	١١ی مای ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
٥٥	ئەحمەد فاتی	١١ی مای ١٩٩٣	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
٥٦	دوکتور بەهرام	٢٢ی جوولای ١٩٩٣	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٥٧	مەحموود خاڵخالی	٢٨ی جوولای ١٩٩٣	بۆڵی	حیزبی دیموکرات
٥٨	بەهرام ئازاد فەر	٢٨ی ئووتی ١٩٩٣	ئانکارا - تورکیە	حیزبی دیموکرات
٥٩	محەممەد قادری	سیپتەمبەری ١٩٩٣	ئانکارا - تورکیە	حیزبی دیموکرات
٦٠	سەدیق ڕەشیدی	٣ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٣	شاری سلێمانی	کۆمەڵە
٦١	شارۆخ موڕادی	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٣	ناوتاق سەربە دەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٦٢	ئەنوەر ئیبراهیمی	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٣	ناوتاق سەربەدەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٦٣	سەلاح مورادی	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٣	ناوتاق سەربە دەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٦٤	ڕەشید ڕۆستەمی	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٣	ناوتاق سەربە دەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٦٥	تاهیر مەنوچێهری	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٣	ناوتاق سەربە دەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٦٦	مەحموود موجامردی	١١ی دیسەمبەری ١٩٩٣	حاجیائاوا	حیزبی دیموکرات
٦٧	محەممەد شێخە پوور	١١ی دیسەمبەری ١٩٩٣	سەنگەسەر	حیزبی دیموکرات
٦٨	محەممەد بۆکانی	ساڵی ١٩٩٣	دیانا	حیزبی دیموکرات
٦٩	تەها کرمانج	٤ی جانێویری ١٩٩٤	چرۆمی تورکیە	حیزبی دیموکرات
٧٠	مستەفا هەورامان	١٢ی جانێویری ١٩٩٤	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
٧١	ئەبوبەکر هیدایەتی	١٧ی جانێویری ١٩٩٤	سوئید	حیزبی دیموکرات
٧٢	ناسر ڕەشیدی	٢٩ی جانێویری ١٩٩٤	تورکیە	حیزبی دیموکرات
٧٣	مەهتاب ڕەشیدی	٢٩ی جانێویری ١٩٩٤	تورکیە	حیزبی دیموکرات
٧٤	جەلال حوسێنی	١٥ی فێبریویری ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٧٥	حەسەن ئیبراهیم زادە	١٥ی فیبریویری ١٩٩٤	کەمپی بەحرکە	حیزبی دیموکرات
٧٦	شەفیع کریمی	١٥ی مارچی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٧٧	سالح جەهانگیری	٤ی ئەپریلی ١٩٩٤	شاری هەڵەبجە	حیزبی دیموکرات
٧٨	عەلی حەیدەری	٢٣ی ئەپریلی ١٩٩٤	دەربەندیخان	حیزبی دیموکرات
٧٩	ئەمیر ئێزەدی	٢٤ی ئەپریلی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٨٠	عەبدوڵلا ئێزەدی	٢٤ی ئەپریلی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٨١	ئەحمەد محەممەد پوور	١٢ی جوونی ١٩٩٤	ڕێگای بازیان. سلێمانی	حیزبی دیموکرات

لایەنی سیاسیی	شوێنی تیرۆر	ڕێکەوتی تیرۆر	ناو و ناو بانگ	ریز
حیزبی دیموکرات	ماوەت	٢٣ی جوونی ١٩٩٤	ڤاڵە مامە کوڵە	٨٢
حیزبی دیموکرات	کوپینهاک - دانمارک	٢٤ی جوونی ١٩٩٤	عوسمان ئەمینی	٨٣
حیزبی دیموکرات	پێنجوێن	٤ی جوولای ١٩٩٤	کەریم باڵ ئەفکەن	٨٤
حیزبی دیموکرات	شاری رانیه	١٩ی جوولای ١٩٩٤	علی اضغرالماسپوور	٨٥
حیزبی دیموکرات	شاری رانیه	١٩ی جوولای ١٩٩٤	ئیبراهیم رەحمانی	٨٦
حیزبی دیموکرات	دیالە	٢٣ی جوولای ١٩٩٤	ئەحمەد روئیالان	٨٧
حیزبی دیموکرات	باسرمە	٢٩ی جوولای ١٩٩٤	مام مراد محەممەدزادە	٨٨
کۆمەڵە	شاری سلێمانی	٤ی ئاگۆستی ١٩٩٤	عەلی ئەکبەر تەیمووری	٨٩
کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات	شاری بەغدا	۴ی ئاگۆستی ١٩٩٤	غەفوور هەمزەیی	٩٠
حیزبی دیموکرات	دەربەندیخان	۹ی ئاگۆستی ١٩٩٤	عەبدوڵڵا سووری	٩١
کۆمەڵە	شاری سلێمانی	۹ی ئاگۆستی ١٩٩٤	کەشتمەند عبباسی	٩٢
حیزبی دیموکرات	هەورامان	۹ی ئاگۆستی ١٩٩٤	عەبدوڵڵا سوور	٩٣
حیزبی دیموکرات	شاری هەڵەبجە	١٣ی سیپتەمبەری ١٩٩٤	محەممەد رەشیدی	٩٤
حیزبی دیموکرات	حاجیاوا سلێمانی	۲ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٤	مەولود سەلیم ساوڵ	٩٥
حیزبی دیموکرات	دیالە	١٤ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٤	ئەبووبەکر سەبکتەکین	٩٦
حیزبی دیموکرات	سەنگەرسەر	٢ی نۆڤەمبەری ١٩٩٤	عومەر کوردە	٩٧
حیزبی دیموکرات	حاجیاوا -	١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٤	مەولود ئیسماعیلی	٩٨
حیزبی دیموکرات	چوار قۆرنە	٢٣ی نۆڤەمبەری ١٩٩٤	حەسەن ئۆجاقی	٩٩
حیزبی دیموکرات	شاری رانیه	٢٧ی نۆڤەمبەری ١٩٩۴	حەسەن بازرگان	١٠٠
حیزبی دیموکرات	شاری هەولێر	٦ی دیسەمبەری ١٩٩٤	نووری مەهاباد	١٠١
حیزبی دیموکرات	گەلی عەلی بەگ	١٣ی دیسەمبەری ١٩٩٤	محەممەد درەخشانی	١٠٢
حیزبی دیموکرات	گەلی عەلی بەگ	١٣ی دیسەمبەری ١٩٩٤	محەممەدئەمین بایزیدی	١٠٣
حیزبی دیموکرات	قەڵادزێ	١٣ی دیسەمبەری ١٩٩٤	جەلال خانە حەقی	١٠٤
حیزبی دیموکرات	شاری سلێمانی	٢٢ی دیسەمبەری ١٩٩٤	سەدیق سەقزی	١٠٥
حیزبی دیموکرات	پێنجوێن	ساڵی ١٩٩٤	مەحموود لاویانی	١٠٦
حیزبی دیموکرات	شاری سلێمانی	ساڵی ١٩٩٤	مراد شکور	١٠٧
حیزبی دیموکرات	مام شێخ	ساڵی ١٩٩٤	محمەد سەعید قادری	١٠٨
حیزبی دیموکرات	دارە بەتەکان	ساڵی ١٩٩٤	عەبدوڵڵا ربانی	١٠٩

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
١١٠	راشید کریمی	ساڵی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	کۆمەڵە
١١١	محەممەد سەعید قادری	ساڵی ١٩٩٤	شاری کویە	کۆمەڵە
١١٢	ئەمیر ئازادی	ساڵی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١١٣	ئیبراهیم سالحی	ساڵی ١٩٩٤	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١١٤	رەحمان شەعبان زادە	٢ی جانێویری ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١١٥	حەسەن بازرگانی	٤ی جانێویری ١٩٩٥	شاری رانیە	حیزبی دێموکرات
١١٦	خالید محەممەد زادە	٥ی جانێویری ١٩٩٥	شەقلاوە	حیزبی دێموکرات
١١٧	حەیدەر خوسرەوی	٩ی جانێویری ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١١٨	محەممەد نانەوا	١٢ی جانێویری ١٩٩٥	رێگای بازیان	حیزبی دێموکرات
١١٩	حەیدەر عەبدوڵلا بەگ	١٩ی جانێویری ١٩٩٥	دووکان	حیزبی دێموکرات
١٢٠	عەبدوڵلا بابک	١٩ی جانێویری ١٩٩٥	دووکان	حیزبی دێموکرات
١٢١	ئیسماعیل ئەنجیری	٩ی فیبریوری ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١٢٢	سەعدوون بارزان	٧ی فیبریوری ١٩٩٥	نێوان رانیە و سەرکەپکان	حیزبی دێموکرات
١٢٣	حەسەن ئازەرین	٧ی فیبریوری ١٩٩٥	نێوان رانیە و سەرکەپکان	حیزبی دێموکرات
١٢٤	نەجمەدین شەریف زادە	١١ی فیبریوری ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دێموکرات
١٢٥	حەسەن جت	١٦ی فیبریوری ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دێموکرات
١٢٦	مزەفەر محەممەدی	ی ئەپریلی ١٩٥٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١٢٧	سلێمان جەنگاوەر	ی ئەپریلی ١٩٥٥	باسرمە	حیزبی دێموکرات
١٢٨	سلێمان رەسووڵی	ی ئەپریلی ١٩٥٥	باسرمە	حیزبی دێموکرات
١٢٩	عوسمان فەرمان	٧ی ئەپریلی ١٩٥٥	شاری سلێمانی	کۆمەڵە
١٣٠	نەجمەدین شەریعت پەنا	٢٢ی ئەپریلی ١٩٥٥	شاری هەولێر	حیزبی دێموکرات
١٣١	دوکتور عەلی	٢٤ی مای ١٩٩٥	شاری رانیە	حیزبی دێموکرات
١٣٢	عوسمان کیانی	١٢ی جوونی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١٣٣	عەسکەر حوسێنی	١٥ی جوونی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
١٣٤	سەید ئەزغەر حوسێنی	١٥ی جوونی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	پەنابەر
١٣٥	فاروق مرادی	٢٠ی جوونی ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دێموکرات
١٣٦	ناسر پیرانی	٢ی جووڵای ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دێموکرات
١٣٧	قادر فەلاحی	٨ی جووڵای ١٩٩٥	دیانا	حیزبی دێموکرات
١٣٨	رەحیم مەحموودی	١٦ی جووڵای ١٩٩٥	شاری رانیە	حیزبی دێموکرات
١٣٩	عەلی کاشف پوور	١٥ی ئاگۆستی ١٩٩٥	تورکیە	کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
١٤٠	سەید عەلی پەرتەوی	١٧ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٤١	غەفوور مرادی	١٧ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٤٢	ڕەحیم کۆڵەسەیی	١٨ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
١٤٣	سەید تالب حوسێنی	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	پەنابەر
١٤٤	سەید مسلم حوسێنی	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	پەنابەر
١٤٥	ئافتاب حوسێنی	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	پەنابەر
١٤٦	کەتان حوسێنی	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	پەنابەر
١٤٧	مەنسوور فدایی	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٤٨	ئەحمەد دەرویشی	٢٥ی ئاگۆستی ١٩٩٥	دیزڵی	حیزبی دیموکرات
١٤٩	عیفەت قازی	٤ی سیپتەمبەری ١٩٩٥	سوئید	چالاکی سیاسیی
١٥٠	عەبدوڵلا بیژەن فەر	٢٠ی سیپتەمبەری ١٩٩٥	شاری ڕانیە	حیزبی دیموکرات
١٥١	عەسکەر ڕۆستەمی	٢٣ی سیپتەمبەری ١٩٩٥	ئاوایی ڕۆستەم	حیزبی دیموکرات
١٥٢	مستەفا قادرزادە	١٦ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٥	قەندیل	حیزبی دیموکرات
١٥٣	حوسێن دامە	١٦ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٥	قەندیل	حیزبی دیموکرات
١٥٤	کەریم تۆژەیی	٥ی نۆڤەمبەری ١٩٩٥	بێسەرو شوێن کراو	حیزبی دیموکرات
١٥٥	عومەر دێهیستانی	٦ی دیسەمبەری ١٩٩٥	حەریر	حیزبی دیموکرات
١٥٦	غەفوور میهدی زادە	٢٥ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٥٧	سەدیق عەبدوڵلاهی	٢٥ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٥٨	عەلی ئەمینی	٢٥ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٥٩	ابوبکر جەمال مستەفا	٣٠ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٦٠	عوسمان ڕۆیان	٣٠ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٦١	ئەبووبەکر ڕەحیمی	٣٠ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٦٢	عەبدوڵلا ئەمینی	٣١ی دیسەمبەری ١٩٩٥	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٦٣	عەبدوڵلا ڕەحیمی	ساڵی ١٩٩٥	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٦٤	کەریم شەوقی	ساڵی ١٩٩٥	دووکان	حیزبی دیموکرات
١٦٥	محەممەد سوهرابی	ساڵی ١٩٩٥	سەید سادق	حیزبی دیموکرات
١٦٦	عوسمان مزینان	ساڵی ١٩٩٥	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٦٧	سالح ئەمین پوور	ساڵی ١٩٩٥	شاری قەڵادزێ	حیزبی دیموکرات
١٦٨	عەبدوڵلا محەممەدی	٤ی جانێویری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
١٦٩	عەبباس بدری	١٢ی فیبریوەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٧٠	تاهیر روحانی	١٤ی مارچی ١٩٩٦	شاری سلێمانی	کۆمەڵە
١٧١	تاهیر عزیزی	١٧ی مارچی ١٩٩٦	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٧٢	حەسەن ئیبراهیم زادە	١٧ی مارچی ١٩٩٦	جیژنەکان	حیزبی دیموکرات
١٧٣	فەرامەرز کشوەری	١٧ی مارچی ١٩٩٦	جیژنەکان	حیزبی دیموکرات
١٧٤	تاهیر قادری	١٧ی مارچی ١٩٩٦	جیژنەکان	حیزبی دیموکرات
١٧٥	عوسمان رەحیمی	١٧ی مارچی ١٩٩٦	جیژنەکان	حیزبی دیموکرات
١٧٦	عەلی شاداب	١٧ی مارچی ١٩٩٦	ججن خان	حیزبی دیموکرات
١٧٧	عەبدول کەریم جەلالی	٣١ی مارچی ١٩٩٦	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٧٨	قادر فەلاحی	٩ی ئەپریلی ١٩٩٦	دیانا	حیزبی دیموکرات
١٧٩	عەبدوڵڵا سالح زادە	٢ی جوونی ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٨٠	رەحمان شەعبان نیژاد	٢ی جوونی ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٨١	قادر قەلەندەری	٣٠ی جوونی ١٩٩٦	دیانا	حیزبی دیموکرات
١٨٣	رەسووڵ ئەمینی	١٧ی جوونی ١٩٩٦	شاری رانیە	حیزبی دیموکرات
١٨٣	محەممەد ساعید پەنا	جوونی ١٩٩٦	بازیان - سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٨٤	محەممەد ئەلماسی	١٩ی جوولای ١٩٩٦	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٨٥	کاوە حەکیم زادە	٣١ی جوولای ١٩٩٦	شاری رانیە	حیزبی دیموکرات
١٨٦	رەحیم چنگاڵ	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٦	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٨٧	قادر ئەلکون	٢٤ی ئاگۆستی ١٩٩٦	چوار قورنە	حیزبی دیموکرات
١٨٨	محەممەد قەلخانی	٢٨ی ئاگۆستی ١٩٩٦	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
١٨٩	حەتائەلا رەزاپوور	٣٠ی ئاگۆستی ١٩٩٦	ججن خان	حیزبی دیموکرات
١٩٠	رەزا شەریفی	١٤ی سیپتەمبەری ١٩٩٦	ججن خان	خەبات
١٩١	عەلی دارمەکونی	٧ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٦	ججن خان	حیزبی دیموکرات
١٩٢	حامید سەلیمی	٨ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٩٣	کەماڵ دەوڵەتیار	٢٤ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	ججن خان	حیزبی دیموکرات
١٩٤	حوسێن باپیری	٣٠ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٩٥	جەعفەر عومەر پەنا	٣٠ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
١٩٦	ئاماج سووری (٤ ساڵە)	٣٠ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
١٩٧	محەممەد رسوڵ قادرزادە	٣٠ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٩٨	کاوە چالاکی	٣٠ی نۆڤەمبەری ١٩٩٦	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
١٩٩	ناسر حەیدەر ئابادی	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٠٠	ئەحمەد رۆمە	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	یەکیەتی شورشگیران
٢٠١	کەماڵ زەنگ بەند	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	یەکیەتی شورشگیران
٢٠٢	سیروان سادق وەزیری	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	یەکیەتی شورشگیران
٢٠٣	عەلی محەممەدی	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٠٤	عەبباس شکاک	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٠٥	مستەفا ئەمین پوور	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٠٦	یەدوڵا شیرن سوخەن	٧ی دیسەمبەری ١٩٩٦	ججن خان	حیزبی دیموکرات
٢٠٧	محەممەد خەندانی	٢٢ی دیسەمبەری ١٩٩٦	شاری رانیە	حیزبی دیموکرات
٢٠٨	عەبدوڵلا محەممەدی	٢ی جانێویری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٠٩	عەبدوڵلا پیرۆت زادە	۵ای جانێویری ٧١٩٩	دیانا	حیزبی دیموکرات
٢١٠	عەبباس بەدری	٤ی فیبریویری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١١	عەتا فەیزی	٦ی فیبریویری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١٢	حوسێن هەمزەپوور	١٤ی فیبریویری ١٩٩٧	شاری رانیە	حیزبی دیموکرات
٢١٣	فەریدون فەردوست	١٤ی فیبریویری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١٤	سەلیم کەریم زادە	١٠ی مارچی ١٩٩٧	کانی قرژلە	حیزبی دیموکرات
٢١٥	شاباز محەممەدی	٢٣ی ئەپریلی ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١٦	لەتیف نەقشبەندی	١٧ی مای ١٩٩٧	شاری هەولێر	حیزبی دیموکرات
٢١٧	مەولان عەبدوڵلاخانی	٣ی جوونی ١٩٩٧	نیوان کویە و سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١٨	تالب عەلی زادە	١٤ی ئاگۆستی ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢١٩	ئەمجەد مەلایی	١٤ی ئاگۆستی ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دیموکرات
٢٢٠	سەعید مرادی	١٩ی ئاگۆستی ١٩٩٧	نێوان دوکان و کانی خان	حیزبی دیموکرات
٢٢١	ئارمان	١٩ی ئاگۆستی ١٩٩٧	نێوان دوکان و کانی خان	حیزبی دیموکرات
٢٢٢	ئیسماعیل نەمەکی	١٩ی ئاگۆستی ١٩٩٧	نێوان دوکان و کانی خان	حیزبی دیموکرات
٢٢٣	مەنسوور محەممەدپوور	٢ی ئۆکتۆبری ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دیموکرات
٢٢٤	جەماڵ نیکوجۆیان	٣ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دیموکرات

ریز	ناو و ناو بانگ	ڕێکەوتی تیرۆر	شوێنی تیرۆر	لایەنی سیاسیی
٢٢٥	مەنسوور ناسری	٨ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری کویە	جێگری کۆمیتەی ناوەندی حیزبی. د
٢٢٦	ابوبکر ئیسماعیل زادە	٨ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دێموکرات
٢٢٧	ڕەفعەت حوسێنی	٨ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دێموکرات
٢٢٨	دوالله شیرین سوخەن	٨ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دێموکرات
٢٢٩	حوسێن زینەتی	٢٠ی دیسەمبەری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
٢٣٠	فەرهاد بابایی	٢٤ی فیبریوەری ١٩٩٧	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
٢٣١	ئیبراهیم ڕەحمانی	١٩ی جوونی ١٩٩٧	شاری ڕانیە	حیزبی دێموکرات
٢٣٢	خالید عەبباسی	٦ی جوونی ١٩٩٧	شاری سلێمانی	خەبات
٢٣٣	ئیبراهیم کاکلی	١٢ی جوولای ١٩٩٧	پێنجوێن	حیزبی دێموکرات
٢٣٤	عەلی زکالە	١٩ی ئاگۆستی ١٩٩٧	شاری کویە	حیزبی دێموکرات
٢٣٥	ئیسفەندیار تاهیری	١٣ی ئاگۆستی ١٩٩٧	دیار نێ یە	حیزبی دێموکرات
٢٣٦	سوهراب تاهیری	١٦ی ئاگۆستی ١٩٩٧	دیار نێ یە	حیزبی دێموکرات
٢٣٧	بهرۆز تەقی زادە	١٦ی ئاگۆستی ١٩٩٧	دیار نێ یە	حیزبی دێموکرات
٢٣٨	سلێمان کوهی	١٦ی ئاگۆستی ١٩٩٧	دیار نێ یە	حیزبی دێموکرات
٢٣٩	سەراجەدین جاجوری	٢٢ی ئاگۆستی ١٩٩٧	دیار نێ یە	حیزبی دێموکرات
٢٤٠	محەممەد حەیدەری	٣١ی جوولای ١٩٩٨	شاری سلێمانی	حیزبی دێموکرات
٢٤١	محەممەد مستەفایی	١٣ی ژوئەنی ١٩٩٩	شاری کویە	فەرماندەری تیپی ناوەندی٢دێموکرات
٢٤٢	کاوە زارعی	٢٢ی مای ٢٠٠٥	شاری لیندسبێری - سوئید	حیزبی دێموکرات

کوشتاری بە کۆمەڵی خەڵکی گوندی قارنێ

حامید گەوهەری

ڕۆژی ١١ی خەرمانانی ١٣٥٨ ((٢ی سیپتامبری ١٩٧٩)) لە کاتێکدا چوار فڕۆکەی بۆمبهاوێژی فانتۆم بەسەر شاری مهاباددا مانۆڕیان دەکرد و مەترسییان لە دڵی خەڵکدا دەچاند، ژمارەیەکی زۆر پاسدار و کۆمیتەچی سەر بە مەلا حەسەنی لە ورمێ و نەغەدە و جەڵدیانەوە بە سەرپەرشتی مەعبودی و سەرگورد نەجەفی سەرۆکی ئیتلاعاتی ژاندارمەریی نەغەدە و عەزیزی قادری "کوڕی مام عەبدوڵای قادری جەڵدیان" هێرشیان کردە سەر گوندی قارنێ لە نێوان سەربازگەی جەڵدیان و شاری نەغەدە و (٦٨) کەسیان بەشێوەیەکی زۆر سامناک شەهید کرد.

لە ئاکامی ئەو کارەساتە سامناکەدا (٦٨) کەس کوژران و تەنیا ئەو کەسانە ڕزگاریان بوو کە لەو ڕۆژەدا لە گوند نەبوون. کاک مەنسور بلوری لە وتاری "شەڕی سێ مانگە لە کوردستان" ناوی (٦٠) شەهیدی کارەساتی قارنێ بڵاوکردووەتەوە کە بریتین لە:

ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ
١	مەلا مەحمود بەهتزادە	١١	مستەفا عەزیزی	٢١	ئامینە شەریفزادە
٢	سید محەمەد تاهری	١٢	محەمەد عەزیزی	٢٢	خەسرەو ئەفشین
٣	سەید ڕەحمان تاهری	١٣	محیدین ئەبر ڕۆشەن	٢٣	سەلاح عەلی زناوی
٤	سەید ئیسماعیل تاهری	١٤	قادر سلێمانی	٢٤	ئەبوبەکر حەسەنپوور
٥	حاج سەید حەلی تاهری	١٥	مستەفا ئەبزەن	٢٥	عوسمان ئەحمەدپوور
٦	حاج شەریف ئەبر ڕۆشەن	١٦	عومەر عەباسی	٢٦	عەبدوڵا ئەحمەدپوور.
٧	ڕەحمان ئەبزەن	١٧	جەعفەر عەباسی	٢٧	عەلی مەلا ڕەحیم لە گوندی دووئاو
٨	ڕەحمان سلێمانی	١٨	مستەفا عەباسی	٢٨	حەسەن مام ڕەسول لە گوندی ئاڵیاوێ
٩	ڕەحیم سوڵتانی	١٩	محەمەد شەبڕەو	٢٩	سەید قادر تاهری
١٠	حاجی ڕەحمان شەریفزادە	٢٠	کەریز سلێمانی	٣٠	ئەحمەد سەعادەتپوور

ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ	ریز	ناو و ناوبانگ
٣١	ئیبراهیم پویا	٤١	عومەر دەروێشپوور	٥١	ڕەحیم خەسرەوی
٣٢	ئیبراهیم ڕەسوڵی	٤٢	سەید کەرین ئەروندی	٥٢	ئەبوبەکر شیشمان
٣٣	عەلی چوپان ڕوستا	٤٣	عەزیز مەرزەنگ	٥٣	جەعفەر شیشمان
٣٤	حەسەن نەوجەوان	٤٤	ئیبراهیم کایەر	٥٤	عەلی شیشمان
٣٥	زێنەب ڕامین	٤٥	عەلی گاتوری	٥٥	عوسمان شیشمان
٣٦	سەعید خەسرەوی	٤٦	ڕەحمان ڕامین	٥٦	عوسمان شەریفزادە
٣٧	عەبدوڵا خەسرەوی	٤٧	عوسمان ڕامین	٥٧	سلێمان هەمزەپور
٣٨	موراد خەسرەوی	٤٨	ڕەسول خەسرەوی	٥٨	خاتوزین ڕامین
٣٩	مستەفا خەسرەوی	٤٩	ڕەحمان خەسرەوی	٥٩	کەریم ڕامین
٤٠	عوسمان خەسرەوی	٥٠	خالید خەسرەوی	٦٠	ئەحمەد ڕامین

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران سەبارەت بەو تاوانە سامناکەی کە سەربازانی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە گوندی قارنێ ئەنجامیاندا، ساڵی ١٣٦٧ (١٩٨٨)، ئەم بەیاننامەیەی خوارەوەی بۆ ڕای گشتیی بڵاوکردووتەوە. عەبدوڵا حەسەن زادە دەقی بەیاننامەکەی لە ڕۆژنامەی کوردستانی ژمارە ١٤١، خەرمانانی ١٣٦٧ وەرگرتووە و لە لاپەڕەی ١٦٤- ١٦٦ی کتێبی"نیو سەدە تێکۆشان" دا بڵاوی کردووەتەوە و منیش لەو کتێبەوە وەرمگرتووە:

- جینایەتی ڕۆژی ١١ی خەرمانانی ساڵی ١٣٥٨((٢ی سیپتامبری ١٩٧٩)) لە گوندی قارنێ ، نمونەیەکی هەرە بەرچاوی بەڕێوەبردنی ئەو سیاسەتە دژی ئینسانییە سەبارەت بە خەڵکی کوردستان بوو. چەند ڕۆژ پێشتر پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە نێوان ئاواییەکانی "قارنێ" و "دووئاو" و شوێنێک بە ناوی "جەواڵەڕەشە" دەستێکی باشیان لە هێزە سەرکوتکەرەکانی ڕێژیم وەشاندبوو. بەم بەهانەیە، گوندی قارنێ کە لە چەند کیلۆمیتری شاری نەغەدە و لەسەر ڕێگای پیرانشار- نەغەدە هەڵکەوتووە، لە هەموو لایەک ڕا گەمارۆ درا. بە ڕواڵەت لەشکریانی ئیسلام بە نیازی دیتنەوەی پێشمەرگە ڕوویان لەو ناوە کردبوو. خەڵکی بێدیفاعی ئاوایی لە نێو ئاوایی و لە موچە و مەزرادا خەریکی ئیشوکاری ڕۆژانەی خۆیان بوون و لەبەر ئەوە کە پێشمەریەک لەو دەوروبەرە نەبوو بە دیتنی ئەفرادی ڕێژیم نیگەرانییەکی ئەوتۆیان لە دڵدا پێک نەهات. بەڵام کاتێک لە پڕ لە هەموو تەپۆڵکە و بەرزاییەکانی دەوروبەری دێ ڕا کەوتنە بەربارانی گوللە بەجیددی دڵەخورپەیان تێکەوت و

بەپەلە بەرەو ئاوایی و نێو ماڵ و خێزانیان ڕایان کردەوە. هێندەی پێنەچوو چەند تانک و ژمارەیەک ماشین لە ئاوایی نزیک بوونەوە و ژ - ٣ بەدەست و قەمەهەڵگر لێیان دابەزین و بەنێو کوچە و کۆڵانەکانی دێ وەربوون. پاسدار و کۆمیتەچییەکان قین و نفرەتیان لێدەباری و لە ڕەنگ و ڕوو و ڕەفتاریان ڕا دیار بوو تینووی خوێنن، مەلا مەحمود مامۆستای ئاوایی زۆر زوو لە مەبەستیان گەیشت. قورئانەکەی سەر تاخچەی هێناخوار و بۆ لایان وەڕێکەوت. قورئان لەو حاڵەتەدا تەنیا دڵگەرمیی مامۆستا و خەڵکی ئاوایی بوو، بەڵام ڕێز گرتن لە قورئان و وەڵامی سڵاوی مەلا ڕێژنە گوللەیەک لە سنگی مەلا بوو. ئیدی خەڵکی بێدیفاعی ئاوایی حیسابی تەواویان هاتەدەست. بەڵام مخابن کە ڕێگای دەرباز بوون و خۆ حەشار دان نەبوو. جینایەتکاران پۆل پۆل بە ماڵان وەربوون، دار و دیواریان دەدا بەر دەستڕێژی گوللە و هەرکەسیان دەدیت لە لاو و پیر، بە زەبری قۆنداغی تفەنگ لە ماڵیان دەهێنا دەر و لەبەر دەرگای ماڵ لەنێو کوچە و لە پێش دەرگای مزگەوت، لە خوێنی خۆیاندا شەلاڵیان دەکردن. دوای چەند سەعات کوشتار بەرە بەرە، حەزیای دڵی خوێن خۆرەوەیان بۆ ماوەیەکی کاتی دامرکا. تەرمی ٦٨ کەس لەنێو ماڵ و کووچە و کۆڵانەکانی دێ دا وەسەر خوێن کەوتبوو. دوای ئەو مەئموریەتە شەرعییە، سەربازانی ئیسلام بۆ دەسخۆشانە وەرگرتن بەرەو بارەگای فەرمانڕەواکانیان گەڕانەوە و "قارنێ"یان لەنێو ماتەم و خوێندا هێشتەوە. بەم کارەساتە دڵتەزێنە، خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان، بە تەواوی لە نێوەڕۆکی ڕێژیمی ئاخوندی و لەشکریانی بەناو پارێزەری ئیسلام گەیشتن.

تاوانی کۆماری ئیسلامیی لە گوندی قارنێ زۆر بەپەلە لە هەموو ئێران و تەنانەت دەرەوی ئێراندا بڵاوبووەوە و هەر کەسە بە شێوەیەک دەربارەی دوا. لەم پەیوەندییەدا دوکتۆر مستەفا چەمران جێگری سەرۆکوەزیران لە حکومەتی کاتیی بازرگان دا، لە کتێبی "کوردستان"بڵاوکراوەی "بونیادی شەهید" کە مەهدی چەمران پێشەکی بۆ نووسیوە، سەبارەت بە کوشتاری خەڵکی گوندی قارنێ دەنوسێت:

٭ (کاتی ڕووداوی قارنێ من لە پاوە بووم و ئاگاداری ڕووداوەکە نەبووم. ئەوەی بۆ ئێوەی دەگێڕمەوە ئاکامی لێکۆڵینەوەیەکە کە دواتر کۆمیتەی لێکۆڵینەوە بۆ ئێمەی ڕوونکردەوە. قارنێ گوندێکی کوردنشینە کە حیزبی دیموکرات یا حیزبە چەپەکان تیایدا خاوەن دەسەڵات بوون و نەغەدە شارێکی تورک نشینە. لە جەڵدیان، شنۆ و پیرانشار سەربازگە و پێگەی سوپا و ژاندارمەری هەیە. ژمارەیەک جەوانمەردی تورک و ژاندارمە و ئەندامانی سوپا بۆ چوونە سەر ئیشی ڕۆژانەیان لە نەغەدەوە بۆ جەڵدیان دەبووایە بەو گوندەدا بڕۆن. لە ماوەی شەش مانگدا خۆفرۆشەکان بە بەردەوامیی لە دەوروبەری قارنێ دەیانگرتن و دەیانکوشتن و تالانیان دەکردن و سەریان

دەبڕین. تەنانەت گەیشتە ئەو ڕادەیەی کە ئەگەر کەسێک لە نەغەدەوە بچووایە بۆ جەڵدیان، ناچار دەبوو دوو تانک لەگەڵ خۆی بەرێت کە لە پێش و لە پاشەوە بیپارێزن، تا لە دەوروبەری قارنێ هێرشی بۆ نەکرێت. بۆ ماوەی شەش مانگ لەنێوان نەغەدە و جەڵدیاندا، لە دەوروبەری قارنێ پەلاماری تورکەکانی نەغەدەیاندا. دواجار هەژدە کەس لە تورکەکانی نەغەدە بۆ پشوودان لە جەڵدیانەوە دەگەڕانەوە کە لە نزیک قارنێ پەلاماریان دەدەن و هەموویان دەکوژن و سەریان دەبڕن و لەشیان لەت لەت دەکەن و لە ناوەڕاستی جادە بەجێیان دەهێڵن. تەنیا کەسێک لەوانە خۆی بۆ ڕزگار دەکرێت و خۆی دەگەیەنێتە نەغەدە و خەڵک لەو تاوانە ئاگادار دەکات و ژن و منداڵی گەورە و بچوک لە نەغەدەوە خۆیان دەگەیەننە قەسابخانەکە. کاتێک برا و مێرد و خزمەکانیان بە لەتوکوتکراویی دەبینن، دەگرین و هاوار دەکەن. ئەو ژمارەیە خۆیان دەگەیەنە نەغەدە و جەڵدیان و پیرانشار و خزمەکانیان لەو تاوانە ئاگادار دەکەن و خزمان و کەسانی دەوروبەریان لە دەوری ئەو بنەماڵە بێتاوانانە کۆدەبنەوە و هێرش دەکەنە سەر قارنێ و (٣٣) کەس دەکوژن و تۆڵەی خۆیان دەستێننەوە!)

ئەوانەی کە زانیارییان لەسەر سیاسەت و ئایدیۆلۆژیی کۆماری ئیسلامیی ئێران هەیە، دەزانن کە درۆکردن و بوختان هەڵبەستن یەکێکە لە تایبەتمەندییەکانی ڕێبەرانی کۆماری ئیسلامیی ئێران و هەموو ئەو درۆیانەشیان دەگەڕێتەوە بۆ دیاردەی "تەقیە" کە شیعەی دوانزە ئیمام لە کۆماری ئیسلامییدا باوەڕیان پێیەتی. ئەوان بۆ ڕاگرتن و هێشتنەوەی ئیسلامی شیعە و قازانج و بەرژەوەندییەکانیان، درۆدەکەن و ئەمەش بە دیاردەیەکی باش و بەسود بۆ ئیسلام هەڵدەسەنگێنن و بەگوێرەی هەلومەرج پشتی پێدەبەستن، هەر وەک مستەفا چەمرانی تاوانبار بۆ فریودانی ڕای گشتیی درۆکانی بەرجەستە دەکاتەوە، بەلام تاوانی سامناکی قارنێ بە ڕادەیەک دڵتەزێن بوو کە کەسانی تاوانبار و جەلادی مەزنی وەک سادقی خەلخالیش نەیتوانی لە بەرامبەریدا بێدەنگ بن. ناوبراو لە نامەیەکیدا بۆ خومەینی کە لە سایتی "ناظر کبیر" http://big brother.blogfa.com/cat-3.aspx دا بڵاوکراوەتەوە، داوا لە خومەینی دەکات لە خوڵقێنەرانی کارەساتی قارنێ بکۆڵێتەوە:

بەڕێز دەفتەری ئیمام خومەینی دامت برکاتە

ڕووداوە دڵتەزێنەکەی قارنێ دڵی هەموو مرۆڤێک دەسوتێنێت. مەلا مەحمودی مستورزادە کە بە قورئانەوە چووە پێشوازیی خەڵکەکە، دارودەستەی مەعبودی و سەرگورد نەجەفی و عەزیز قادری و مەلا حەسەنی، (٦٥) کەسیان

بە شێوەیەکی دەردناک کوشتووە. ئەگەر ئیمام لەو کارە دڵسوتێنەرە نەپرسێتەوە، دەبێ کام دەسەڵات لێی بپرسێتەوە.

بە حورمەتەوە - سادق خەلخالی

٢٠ی خەرمانانی ١٣٥٨((١١ی سیپتامبری ١٩٧٩))

ڕای گشتیی ئێران و جیهان و مەزنبوونی کارەساتی ساماناکی قارنێ، سەرئەنجام ئایەتوڵا خومەینی و ئایەتوڵا مونتەزری ناچارکرد کە مەهدی بەهادران بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر بارودۆخی کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا ڕەوانەی ئەو هەرێمە بکەن. ڕۆژنامەی کەیهان لە ژمارەی ڕۆژی ٢٦ی خەرمانانی ١٣٥٨((١٧ی سیپتامبری ١٩٧٩)) یدا دەقی ڕاپۆرتی ئاڕاستەکراوی مەهدی بەهادرانی بڵاوکردووەتەوە و دەنوسێت:

* ڕاپۆرتی نوێنەری ئیمام سەبارەت بە کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا. بەڕێز مەهدی بەهادران لەسەر ڕاسپاردنی خومەینی و فەرمانی نوسراوی ئایەتوڵا مونتەزری بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر بارودۆخی کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا ڕەوانە کرا. ناوبراو لە ڕاپۆرتێکدا پەنجە بۆ چەند دیاردە و پلانی جیاواز ڕادەکێشێ و دەنووسێت لە کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوادا خەریکە پیلانێکی نهێنی لە لایەن ڕێبەرانێکەوە بەڕێوەدەچێت کە بە ڕواڵەت جێگەی باوەڕن. دەقی ڕاپۆرتی نوێنەری ئیمام لە سەر کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا بەم جۆرەیە:

* (بە ناوی خوا. حەزرەتی ئیمام خومەینی دام ظلە. بەڵگەی هەموو دیتنەکان و لێکۆڵینەوەکانی (٢٥) ڕۆژم لە نەغەدە و دەروبەری و شوێنەکانیتری کوردستان لەگەڵ ئەم ڕاپۆرتە ئاراستە دەکەم:

١- هەندێک بەڵگە هەن کە پێشاندەدەن لە کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوادا پیلانێکی نهێنی بەڕێوەدەچێت. ئەو دەرەبەگ و خاوەن موڵکانەی کە لەسەردەمی ڕژێمی ڕابوردوودا دەسەڵاتی بەڕێوەبەریی شایان بەدەست بوو لە ناوچەکەدا، لە لایەن کەسانێکی وەک دوکتۆر چەمران، تیمسار زەهیرنژاد فەرماندەی لەشکری 64 ورمێ، سەرهەنگ شەهبازیان و فەرماندەکانیتری سوپا و ژاندارمەرییەوە بە تەواویی پڕچەککراون و لە بەرامبەر خەڵکی هەژاری ناوچەکەدا کە بە ساڵان لە لایەن دەرەبەگەکانەوە ئازار دراون، خراونەتە ژێر گوشاری ئەوانەوە.

٢- ژمارەیەک لە ئەندامانی سوپا، لەوانە فەرماندەکانی ئێستای کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا و ژمارەیەک لە ئەندامانی ژێرفەرمانیان لەبەر ئەوەی کە خاوەن بیری ئاییینی و شۆڕشگێڕانە نین، لە پەنای کارەکانیاندا بە جۆرێک تۆوی دوژمنایەتی و بیروبۆچوونیان لەناو تورک و کوردەکانی ناوچەدا چاندووە کە ئەو کێشەیە بۆ هەمیشە دەمێنێتەوە و بێگومان بەو هۆیەوە دیموکراتەکان، ئێمە تێکەڵاوی شەڕێکی پارتیزانیی دەکەن. ئەو مەسەلەیە هۆی بێزاریی خەڵکی بێتاوانی دژی کۆماری ئیسلامیی بەرزکردووەتەوە، خەڵکەکە باوەڕ بە ئێمە ناکەن و لە ئاکامدا بەرەو دیموکراتەکان دەچن.

٣- بەگوێرەی لێکۆڵینەوەی ورد کە ڕاپۆرت و کاسێتەکانی بەدەستەوەن، جەوانمەردە دامەزراوەکان لە لایەن ژاندارمەریی و بە ڕواڵەت موجاهیدەکانی نەغەدە کە لەژێر فەرمانی بەڕێز مەعبودی و سەرگورد نەجەفی دان، بە لایەنی کەمەوە (٤٥) کەسی بێتاوانیان لە گوندی قارنێ کوشتووە و دواتر کوژراوەکانیان لە مەزراکاندا فڕێداوە کە وا پێشانبدەن لە شەڕدا کوژراون و گوندەکەشیان تاڵانکردووە و ئاگریان تێبەرداوە. ئوستوار بێگلەری لە "تۆیکان" پێنج کەسی کوشتووە و ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ لاوازیی، یان خیانەت و پلانی فەرماندەکانی ژاندارمەریی و هاندانی هەستی دژی کورد و بەرزکردنەوەی هەستی تۆڵەسەندنەوە دژی کوردە بێتاوانەکان لە لایەک و لە لایەکی ترەوە هەر چەندە بەداخەوە بکەرانی ئەو کوشتارە ناسراون، بەڵام بە هۆی پشتیوانی کردنی زەهیرنژاد لە خیانەتکارانی ناوچە، دەرەتانی دەستگیر کردن و بەسزا گەیاندنیان نیە.

٤- لە نەغەدە و دەوروبەری و تەنانەت لە هەموو کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوادا، یەکێک لە هۆیەکانی شەڕ و خوێنڕێژیی ژمارەیەک مەلای ساواکیی خاوەن هەستی دژی کوردن لەگەڵ دەرەبەگە چەکدارەکان کە لە لایەن سوپا و ژاندارمەرییەوە پڕچەککراون و دادگای شۆڕش و سوپای پاسدارانی شۆڕش ناتوانن پێشیان پێبگرن، وەک ڕووداوی قارنێ کە وەڵامی حوکمی قازی شەرع بەڕێزان خلخالی و ئومێد نەجەف ئابادی نەدرایەوە.

٥- لە پەنای ڕێگەچارەی سەربازییدا، ڕێگەچارەی فەرهەنگیی و ئایدیۆلۆژیی و عیمران و ئاوەدانکردنەوە بۆ کوردستان و ئازەربایجانی ڕۆژئاوا پێویستە.

پێشنیاز:

❊ لابردنی ئەو بە ڕواڵەت مەلایانەی کە لە دوو سێ مانگی ڕابوردوودا بوونەتە هۆی هەڵگیرساندنی شەڕ لە نەغەدە و شوێنەکانی تردا.

❊ گرتن و سزدانی قاتڵان و تالانکەرانی قارنێ و بەگم قەڵا، سوتێنەرانی خەرمان و ماڵەکانی دووئاو و شوێنەکانی تر.

❊ چاودێریی کردنی دادگاکانی شۆڕش و بەهێز کردنیان بۆ دەستگیر کردنی خیانەتکاران.

❊ لابردن یان سزادانی ئەو فەرماندەرانەی کە زانیارییان داوە بە دژە شۆڕشەکان و هەوڵی لاوازکردنی سوپای پاسداران دەدەن. ناردنی دوو بازرەس لە لایەن ئیمام، دوو بازرەس لە لایەن حکومەت و شورای شۆڕش و کەسێکیش لە لایەن دادوەری گشتییەوە.

بە ڕێز و حومەرتەوە: مەهدی بەهادران

٢٤ی خەرمانانی ١٣٥٨((١٥ی سیپتامبری ١٩٧٩))

هاوکات لەگەڵ لێکۆڵینەوەی مەهدی بەهادران لیژنەیەکیش لە لایەن مەهدی بازرگان سەرۆک وەزیران، دوکتۆر حەفگو پارێزگاری ورمێ و مەلا ساڵحی ڕەحیمی ئیمام جومعەی کوردەکانی نەغەدە ڕەوانەی گوندی قارنێ کرا. ئەندامانی لیژنەکە بریتی بوون لە: حەکیم نژاد نوێنەری سەرۆکوەزیرانی حکومەتی کاتیی، محەمەد باقر هاشمی نوێنەری پارێزگاری ورمێ و عەبدوڵا ڕەحیمی برای حاجی مەلا ساڵحی ڕەحیمی. هەواڵنێری ڕۆژنامەی کەیهان لە ڕاپۆرتێکیدا لەسەر کاری ئەو لیژنەیە کە لە ڕۆژنامەی ڕۆژی ٣١ی خەرمانانی ١٣٥٨((٢٢ی سیپتامبری ١٩٧٩)) کەیهاندا

سەرچاوە: ماڵپەڕی پێشمەرگەکان

سڵاو لە شەهیدانی کارەساتی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٥٨ و هەموو شەهیدانی کوردستان

خەرمانانی ٢٧١٧ی کوردی - سێپتەمبەری ٢٠١٧ی زایینی